

# James Joyce

# ULISE

Traducere și note de MIRCEA IVĂNESCU

Solemn', rotofeiul Buck Mulligan - venea dinspre capul scărilor purtînd un bol cu clăbuc peste care erau așezate în cruce o oglindă și un brici. Halatul galben, neîncins la mijloc, îi unduia încet în urmă, umflat de aerul blînd al dimineții. Ridică bolul întru înalt și intona :

— *Introibo ad altare Dei.*

Oprit locului, privi miop în jos pe scările întortocheate în întuneric și strigă cu asprime :

— Haide sus, Kinch. Vino sus, iezuit înfricoșat, înainta grav și urcă pe suportul rotund al tunului. Se întoarce cu fața și binecuvîntă serios, de trei ori, turnul, ținutul dimprejur și munții trezindu-se la viață. Pe urmă, zărindu-l pe **Stephen** Dedalus, se aplecă spre el și făcu cruci grăbite prin aer, gîlgînd din fundul gît-lejului și clătînd din cap. Stephen Dedalus,<sup>1</sup> nemulțumit și somnoros, se sprijinise cu brațele de palierul din capul scărilor și privea cu răceală chipul bolborositor și tremurător, acum binecuvîntîndu-l, alungindu-se cabalin, și părul blond, tonsurat, pătat și suflat în nuanța stejarului palid.

Buck Mulligan își aruncă o clipă privirea pe sub oglindă și apoi acoperi repede bolul.

— 'Napoi la barăci, spuse sever. Adăugă pe ton de predicator :

— Căci aceasta, o mult iubită mea, este o adevărată Christină : trupul și sufletul, și sîngele și plăgile. Aicea, muzică înceată, vă rog. închideți ochii, domnilor. O clipă. S-a **stărnit** oarecare neliniște printre corpusculele asiea albe. Tăcere, toată lumea.

Își ridică pieziș privirile și scoase un șuierat prelung, grav, ca o chemare, apoi rămase o vreme concentrat în atenție extatică, și dinții albi, regulați, îi străluceau ici-colo în puncte aurii.

Chrysostomos. Două șuierături puternice, ascuțite. îi răspunseră din calmul dimineții.

— Mulțumesc, bătrîne, strigă precipitat. Asta-i tocmai ce trebuie. Taie curentul acum, da ?

Se lăsă să alunece de pe suportul tunului și-și privi grav spectatorul, strîngîndu-și în vremea aceasta pe lingă picioare faldurile largi ale halatului. Fața durdulie, umbrită, și falca posomorită, ovală, aminteau de portretul vreunui prelat, protector al artelor, din evul mediu. Un surîs plăcut i se născu liniștit pe buze.

— Ce ironie, spuse vesel. Numele ăsta al tău absurd, un grec din vechime.

Arată o clipă cu degetul, ca într-o glumă între prieteni, și porni spre parapet, rîzînd de unul singur. Stephen Dedalus urcă, îl urmă leneș pînă la jumătatea drumului, și se așeză pe marginea suportului, încă privindu-l cum își sprijinea oglinda de parapet, își înmuia pămătuful în bol și-și săpunea obraji și gîtul.

Glasul binedispus al lui Buck Mulligan vorbea înainte.

— Și numele meu e absurd : Maladii Mulligan, doi dactili. Dar are o rezonanță helenică, nu ? Săltăreț și însorit precum însuși țăpul. Trebuie neapărat să mergem la Atena. Vii și tu dac-o conving pe mătușă-mea să scuie patruzeci de lire ?

Lăsă pămătuful la o parte și strigă, rîzînd încîntat :

— Or c-are să vină ! Iezuit ipocrit. Tăcut deodată, începu să se radă cu grijă.

— Spune-mi, Mulligan. zise Stephen încet.

— Da, iubitele ?

— Cît mai stă Haines \* aici în turn ?

Buck Mulligan își arătă peste umărul drept un obraz ras.

— Doamne, nu-i groaznic ? spuse sincer. Un saxon ponderos. Zice că tu nu ești un gentleman. Doamne, englezii ăștia scârboși. Plesnesc de bani și de indigestie. Și-asta pentru că vine de la Oxford. Știi, Dedalus, *tu* ai adevăratele maniere de Oxford. Asta nu reușește să te înțeleagă. O, tot numele pe care ți l-am găsit eu e cel mai potrivit : Kinch, lamă de pumnal.

Se rădea precaut peste bărbie.

— Toată noaptea-a aiurat nu știu ce cu-o panteră neagră, spuse Stephen. Unde-și ține pușca ?

6

— Un țicnit mohorât, spuse MuUigan. Te-a băgat în toți sperieții ?

— Da, spuse Stephen, cu energie și teamă crescândă. Singur pe întuneric, cu unul pe care nici nu-l cunosc, și delira și se dădea de ceasul morții, tot timpul, cum împușcă el o panteră neagră. Tu ai salvat oameni de la înec. Eu, în ce mă privește, nu-s un erou. Dacă el mai stă, eu mă duc.

Buck MuUigan se încruntă la clăbucul de pe lama briciului. Sări jos de pe parapet și începu să se pipăie grăbit prin buzunare.

— Degrabă, strigă năclăit.

Se apropie de suportul tunului și, vîrîndu-și mîna în buzunarul de sus al lui Stephen, spuse :

— Imprumută-ne cîrpa ta de nas, să-mi șterg briciul. Stephen îl lăsă să scoată și să ridice la vedere ținînd-o

de un colț o batistă murdară, mototolită. Buck MuUigan își șterse frumos briciul. Pe urmă, privind batista, spuse:

— Cîrpa de nas a bardului. O nouă culoare artistică pentru poezii noștri irlandezi : verde-flegmă. Aproape că-i simți gustul, nu ?

Urcă iarăși pe parapet și privi în larg peste golful Dublinului, iar părul blond, în culoarea stejarului palid, îi tremura molatec în vînt.

— Doamne, spuse încet. Nu e marea întocmai cum îi spune Algy : o mamă căruntă și dulce ? Marea verde-flegmă. Marea care te strînge de scrot. *Epi oinopa ponton*. O, Dedalus, grecii. Trebuie să te-nvăț și pe tine. Trebuie să-i citești în original. *Thalatta ! Thcdatta !* Ea este maica noastră, mare și blîndă. Vino și uită-te.<sup>5</sup>

Stephen se ridică și se apropie de parapet. Sprijinit acolo, privi în jos peste apă spre nava poștală care ieșea tocmai pe gura portului Kingstown.

— Maica noastră cea puternică, spuse Buck MuUigan. Își întoarse brusc ochii mari, cercetători, de la mare spre fața lui Stephen.

— Mătușa zice că tu ai omorît-o pe maică-ta, spuse. De asta nu mai vrea să mă lase să am de a face cu tine.

:— Cineva tot a omorît-o, spuse Stephen posomorit.

— **Ai fi putut** să te pui și tu în genunchi, ce dracu', Kinch °, cînd te-a rugat maică-ta pe patul de moarte, spuse Buck Mulligan. Suit și eu un hiperborean, ca și tine. Dar cînd te gîndești că mama ta te roagă cu ultima ei suflare să **îngenunchez!** și să te rogi pentru ea. Și tu ai refuzat. Ai ceva sinistru în tine...

Se întrerupse și-și săpuni iarăși obrazul celălalt. Un zîmbet tolerant îi încreți buzele.

— Dar un cabotin superb, murmură pentru sine. Kinch, cel mai splendid cabotin din toți.

Se rădea cu gesturi egale, grijulii, tăcut, serios.

Stephen, cu un cot odihnindu-i-se pe granitul mîncat de vreme, își lăsă palma pe frunte și își examina marginea zdrențuită a mîneicii de la haina sa neagră, acum lustruita de multă purtare. Suferința, totuși nu suferința iubirii, îi strîngea inima. Tăcută, în vis, după moarte venise ea spre el, și trupul istovit înfășurat în giulgiurile largi cafenii îi răspîndea un miros de ceară și de lemn de trandafir, iar suflarea ei se aplecase asupra-i, mută, încărcată de reproșuri, avea mirosul cenușii umezite. Dincolo de mîneca roasă pînă la urzeală vedea marea pe care glasul bine hrănit de alături o salutase ca pe o mamă măreață

și blîndă. Cercul golfului și al orizontului cuprindea o masă lichidă, întunecată, verde. Atunci, alături de patul ei de moarte fusese un bol de porțelan alb primindu-i fierea verde, groasă, pe care și-o smulgea din ficatul putred în spasme zgomotoase, întretăiate de gemele.

Buck Mulligan își șterse iarăși briciul.

— Eh, săracul de tine, prăpăditule, spuse cu voce blîndă. Trebuie să-ți dau eu o cămașă și niște cîrpe de nas. Ce-țîmai fac nădragii de-a două mîină ?

— îmi vin destul de bine, răspunse Stephen.

Buck Mulligan își atacă adîncitura de sub buza inferioară.

— Ce ironie, spuse mulțumit, de al doilea picior ar trebui să li se spună. Dumnezeu știe ce bețivan sifilitic i-o fi lăsat după el. Am o pereche, drăguți de tot, cu dungi subțiri, cenușii. Ai să arăți pe cînte în ei. Nu glumesc, Kinch. Arăți al dracului de bine cînd te îmbraci și tu ca lumea.

— Mulțumesc, spuse Stephen. Nu pot să-i port daca sînt cenușii.

— Nu poate să-i poarte, îi spuse Buck Mulligan chi^, **puhli** clin oglindă. Eticheta e etichetă. Pe maică-sa o omoară, dar pantalonii cenușii nu poate să poarte.

își închise atent briciul și cu vîrful degetelor își cer^ cetă, mîngîind-o scurt, pielea netezită.

Stephen își întoarse privirea dinspre mare către fața rotofeie cu ochii fumurii albaștri, mobili.

— Tipul cu care-am fost astă-noapte la Vaporul, spuse Buck Mulligan, zice că tu ai p.g.p. El e la Casa Nebunilor cu Conolly Norman. Paralizie generală progresivă.'

Roti oglinda în semicerc prin aer să-i trimită semnalul de fulgere spre larg, în soarele acum radios peste mare. Buzele-i întredeschise, rase proaspăt, rîdeau, ca și dinții seînteindu-i albi. Rîsul îi cuprinsese tot trupul, puternic,' bine legat.

— Uită-te la tine, spuse, bard nenorocit.

Stephen se aplecă să privească în oglinda cei se întindea în față, imagine sfîșiată de o spărtură strîmbă, cu părul măciucă. Cum mă văd el și ceilalți. Cine mi-a ales fața asta ? Bot de dine, tocmai bun de căutat de purici. Și el tot asta mă întreabă.

— Am șutit-o din camera servitoarei, spuse Buck Mulligan. Pentru ea-i numai bună. Mătușica are grijă să țină totdeauna servitoare urîte pentru micul Malachi. Să **nu-l** ducă pe el în ispită. Și o cheamă și Ursula.

**Rîzînd** iarăși, îndepărtă oglinda de ochii atenți ai lui Stephen.

— Furia lui **Caliban** cînd nu-și vede fața în oglindă, spuse. Dac-ar mai trai **Wilde** să te vadă. <sup>7</sup>

Trăgîndu-se îndărăt și arătînd cu degetul, Stephen spuse amar :

— **E-un** simbol al artei irlandeze. Oglinda ciobită a unei slujnice.

Buck Mulligan **își** petrecu deodată brațul pe crupă ai lui Stephen și îl **trase** în cerc, pe platforma turnului, cu oglinda și briciul sunîndu-i în buzunarul unde le împinsese.

— Nu-i cîstit să te tot necăjesc așa, Kinch, nu ? spuse blînd. Dumnezeu știe că tu ai mai mult spirit de-cit oricare din ei.

Iar fuge. Se teme de bisturiul artei mele, cum mă tem și eu de a lui. Lamă de oțel înghețat.

— Oglinda ciobită a unei slujnice. Spune-i asta bivoului ăluia de oxonian de jos și tapează-l de o guinee. Pute de bani și zice că tu n-ai fi un gentleman. Bătrînul lui și-a umplut punga vinzîndu-le rachiul zulușilor, sau mai știu eu cu ce altă escrocherie blestemată. Doamne, Kinch, dacă tu și cu mine am putea lucra împreună, poate c-am reuși să facem ceva pentru insula asta. S-o elenizăm.

Brațul lui Cranly. Brațul lui.

— Și cînd te gîndești că tu trebuie să cerșești de la porcii ăștia. Eu sînt singurul care știu cine ești tu. De ce nu ai mai multă încredere în mine ? Ce-ai tu împotriva mea ? Din cauza lui Haines ? Dacă mai face scandal, îl aduc pe Seymour și—i tragem o prafătură mai ceva decît i-au făcut atunci lui Clive Kempthorpe.

Țipete tinere de glasuri năimite în camera lui Clive Kempthorpe. Fețe palide : se țin cu mîinile de burta de rîs, înghesuindu-se unii într-alții, o, mor ! Spune-i-o pe ocolite, Aubrey ! Mor ! Cu cămașa sfîșiată toată, numai zdrențe fluturîndu-i prin aer, sare și țopăie în jurul mesei, cu pantalonii în vine, și după el Ades de la Magda-lena, înarmat cu un foarfece de croitor. O față

speriată de vițel, poleită cu marmeladă. Nu vreau să-mi scoateți pantalonii ! Nu mai faceți pe grozavii, boilor, cu mine !

Țipete dinspre fereastra deschisă tulburînd seara în curtea pătrată. Un grădinar surd, în șorț, mascat cu chipul lui Matthew Arnold, își împinge mașina de tuns iarba peste pajiștea întunecată urmărind miop dansul mărunț al firelor de iarbă. <sup>8</sup>

Nouă înșine... un nou păgînism... omphalos.

— N-are decît să stea, spuse Stephen. N-am nimic cu el, decît noaptea.

— Atunci ce e ? întrebă nerăbdător Buck Mulligan. Hai, scuipe toată chestia asta odată. Eu sînt cît se poate de sincer cu tine. Ce mai ai acum împotriva mea ?

10

Se opriră, privind peste capul bont de la Bray care se lăsa pe apă precum ritul unei balene adormite. Stephen își desprinsese liniștit brațul.

— Chiar vrei să-ți spun ? întrebă.

— Da, ce e ? răspunse Buck Mulligan. Eu nu-mi aduc aminte de nimic.

Îl privea pe Stephen drept în față întrebîndu-l aceasta. Un vînt ușor îi trecea peste frunte, unduindu-i blînd părul blond nepieptănat și stîmindu-i puncte argintii de anxietate în ochi.

Stephen, deprimat de propria lui voce, spuse :

— Îți amintești de prima zi cînd am venit la tine acasă după moartea mamei ?

Buck Mulligan se încruntă grăbit și spuse :

— Ce ? Unde ? Nu pot să-mi aduc aminte de toate.' Eu țin minte numai ideile și senzațiile. De ce ? Ce s-a întîmplat, pentru numele lui Dumnezeu ?

— Făceai ceaiul, spuse Stephen, și eu am ieșit pe palier să mai aduc apă caldă. Maică-ta și cineva care era în vizită la voi ieșeau tocmai din salon. Ea te-a întrebat cine e la tine.

{

— Da ? spuse Buck Mulligan. Și eu ce-am zis ? Am uitat.

— Ai spus, răspunse Stephen, *A, e numai Dedalus căruia i-ci răurit dracului mama.*

O roșeață care-l făcea să pară mai tînăr și mai simpatic se ridică în obrajii lui Buck Mulligan.

— Am spus asta ? întrebă. Și ce ? Ce rău e-n asta ? Își scutura nervos stînjeneala.

— Și ce e moartea, întrebă, a maică-ti sau a ta sau a mea ? Tu ai văzut-o doar pe maică-ta murind. Eu îi văd cum se curăță în fiecare zi la Mater și la Richmond și-i mai și taie-n bucățele de scot mațele din ei în sala de disecție. E-un lucru scîrbos, dracului, și nimic mai mult. Pur și simplu n-are nici o importanță. Tu n-ai vrut să te așezi în genunchi și să te rogi pentru maică-ta pe patul ei de moarte cînd te-a rugat ea. De ce ? Pentru că ai vîna asta blestemată de iezuit în tine, numai că la tine ți-a fost vîrîtă pe dos. Pentru mine totul e o ironie,

11

dracului. Nu-i mai funcționează lobii cerebrali. Doctorului îi spune c-ar fi sir Peter Teazle și culege floricele de pe pătură. Îi faci pe plac pînă se termină totul. Tu nu i-ai îndeplinit ultima dorință, la moarte, și acum te bosumfli pe mine pentru că nu mă văicăresc ca cine știe ce bocitor tocmît cu ora de la Lalouette. Absurd ! Presupun c-oi fi și spus, chiar, așa. N-am vrut să-i aduc nici o jignire mamei tale.

Tot vorbind își recăpătase îndrăzneala. Stephen, apă-rîndu-și rănile deschise pe care cuvintele acestea i le lăsaseră în inimă, spuse foarte rece :

r— Nu mă gîndesc la jignirea adusă mamei.

— La ce atunci ? întrebă Buck Mulligan. — La jignirea pe care mi-ai adus-o mie. Buck Mulligan se învîrți pe călcîie.

«— O, ce om imposibil ! exclamă.

Se îndepărtă grăbit, ocolind de-a lungul parapetului. Stephen rămase la locul lui, privind peste marea liniștită către promontoriu. Marea și linia coastei se întunecaseră. Pulsul îi zvîcnea în ochi voalîndu-i vederea și-și simțea febra în obraji.

Un glas dinăuntru turnului strigă sonor :

— Ești acolo sus, Mulligan ?

— Vin, răspunse Buck Mulligan. Se întoarse către Stephen spunând :

— Uită-te la marea asta. Ce-i pasă ei de jigniri ? Dă-l încolo pe Loyola, Kinch, și haide jos. Saxohonul își vrea caloriile de dimineață.

Capul i se opri iarăși în susul scărilor la același nivel cu platforma turnului.

•— Nu-ți mai face sînge rău toată ziua pe chestia asta, spuse. Eu sînt inconsecvent. Leapădă-te de meditațiile astea mohorîte.

Capul îi dispăru, însă glasul îi răsuna pînă în susul scărilor psalmodiind :

*Și nu te mai trage deoparte să chibzuiești mohorît La taina amară a iubirii x Căci Fergns își mină acum carele lui regești.*<sup>9</sup>

12

Umbre lemnoase pluteau tăcute prin liniștea dimineții dinspre capul scărilor spre larg încotro privea el. La țarm, și mai departe spre larg, oglinda apei se albea, stîrnită de pași grăbiți de lumină. Sînul alb al mării întunecate. Accentele îngemănate două cîte două. O mîna mîngîind coardele harfei, îmbinîndu-le arpegiile gemene. Vorbe ca valul de albe voluptuos nuntite licărind în fluxul întunecat.

Un nor începu să acopere încet soarele, umbrind golful în verde mai adînc. Îl știa în spatele lui, un bol cu ape amare. Cîntecul lui Fergus, l-am cîntat, singur în casă, alungindu-i arpegiile sumbre, prelungi. Ușa ei era deschisă : vroia să mă audă cîntînd. Amuțit de spaimă și milă m-am apropiat de patul ei. Plîngea în patul ei răvășit. Pentru cuvintele acestea, Stephen, taina amară a iubirii.

Acum unde ?

Tainele ei : evantaie vechi de pene, carnete de bal cu margini aurite, parfumate cu mosc, un colier de boabe de chihlimbar în sertarul încuiat. O colivie de păsărele atârnată la fereastra înșorită acasă la ea cînd era fată. Li ascultase pe bătrînul Royce cîntînd în pantomima cu Turko teribilul și rîsesse împreună cu ei toți la cîntecul lui :

*Eu sînt cel cart*

*Se bucură tare*

*De darul in-vi-zi-bi-li-tă-ții.*

Rîsete fantomatice, împăturite acum și lăsate deoparte : cu mireazmă de mosc.

*Și nu te mai trage deoparte să chibzuiești.*

Împăturite, puse deoparte în memoria naturii, cu jucăriile ei. Amintiri îi împresurau acum mintea frămîntată. Paharul cu apă de la robinetul din bucătărie cînd se pregătea de împărtășanie, un măr scobit, umplut cu zahăr cafeniu, copt pe marginea vetrei într-o seară întunecoasă de toamnă. Unghiile ei frumoase înroșite de sîngele păduchilor striviți în cămașile copiilor.

13

**\*\*>**

În vis, tăcută, venise spre el, și trupu-i istovit înfășurat în giulgiurile largi răspîndea miros de ceară și lemn de trandafir, iar suflarea ei aplecata asupra-i cu vorbe mute, tainice, avea miros abia simțit de cenușă umezită.

Ochii ei lucitori, privindu-mă din moarte, să-mi cutremure și să-mi încovoie sufletul. Asupra mea doar. Luminarea spectrală să-i lumineze agonia. Lumină fantomatică pe fața ei torturată. Suflarea ei răgușită, înecîndu-se de oroare, în vreme ce toți se rugau în genunchi. Ochii ei asupra mea, să mă prăvale la pămînt. *Liliata rutilantium te conjessorum turma circumdet; iubilatum te virginum chorus excipiat.*

Vîrcolac ! Mestecător de stîrvuri !

Nu, mamă. Lasă-mă, lasă-mă să trăiesc.

— Kinch, ahoe !

Glasul lui Buck Mulligan cînta din turn. Se apropia în sus pe scări, chemînd iarăși. Stephen, încă tremurînd de țipătul sufletului său, auzi lumina fluidă, caldă, a soarelui și, în aer, în spatele lui, vorbe prietenoase.

— Dedalus, vino jos, ca un băiat cuminte. E gata micul dejun. Haines și-a cerut scuze că ne-a trezit azi-noapte. E-n regulă totul.

— Vin, spuse Stephan întorcîndu-se spre el.

— Păi haide, pentru numele Domnului, spuse Buck Mulligan. De dragul meu și de dragul tuturor. Capul îi dispăru, și reapăru iarăși.

— I-am povestit și lui despre simbolul pe care l-ai găsit tu al artei irlandeze. Zice că-i o chestie foarte deșteaptă. Tapează-l de-o liră, vrei ? O guinee, vreau să spun.

— Îmi primesc leafa în dimineața asta, spuse Stephen.

— Năimirea de la școală ? spuse Buck Mulligan. Cît ? Patru lire ? 'Nprmută-ne și nouă una.

— Dacă vrei, spuse Stephen.

— Patru lire suverane, strălucitoare, strigă încmțat Buck Mulligan. Facem o beție glorioasă să-i uimim pe druzii druidici. Patru lire suverane, atotputernice.

Își zvîcni mîinile în aer și tropăi în jos pe scări, cîntînd fals cu accent cockney :

14

j

*O, ce-o să mai chefulim, Bînd la whisky, bere, vin, De încoronare, De ziua-ncoronării. O, ce-o să mai chefulim De ziua coronațiunii.*

Lumina caldă de soare zburdînd peste mare. Bolul de nichel din care se săpunise strălucea, uitat, pe parapet. De ce l-aș duce eu jos ? Sau să-l las aici toată ziua. prietenie dată uitării.

Se îndreptă spre el, îl ținu o clipă în mîini, simțind răceala și mirosul șuvițelor cleioase de clăbuc în care rămăsese pămătuful. Tot astfel am purtat cățuia cu tămîie atunci la Clongowes. Sînt altul acum și totuși același. Un slujitor și eu. Un servitor al servitorilor.

În salonul întunecos, boltit, al turnului, silueta învăluită în halat a lui Buck Mulligan se mișca grăbită în sus și în jos în fața căminului, ascunzîndu-i și dezvăluindu-i licărirea gălbuie. Două sulite de lumină blîndă cădeau pe (dușumeaua de lespezi dinspre ferestruicile înguste și înalte ; și acolo unde li se întîlneau razele un nor de fum de cărbune și de aburi de grăsime prăjită plutea rotindu-se încet prin aer.

— Ne sufocăm aici, spuse Buck Mulligan. Haines, vrei să deschizi ușa aia ?

Stephen depuse bolul cu clăbuc pe dulap. O siluetă înaltă se ridică din hamacul unde ședea, se îndreptă spre canaturi și deschise ușile interioare.

— Ai cheia ? întrebă un glas.

— Dedalus o are, spuse Buck Mulligan. Sfînte Sisoie, mă-nec.

Zbieră, fără să-și ridice ochii de pe foc :

— Kinch !

— E-n broască, spuse Stephen, făcînd un pas înainte. Cheia se învîrți de două ori cu zgomot aspru, și cînd

ușa greoaie se deschise, lumina și aerul curat intrară binevenite. Haines se opri în prag, privind afară.

Stephen își trase valiza răsturnată pe o parte mai aproape de masă și se așeză așteptînd. Buck Mulligan răsturnă prăjeala

15

pe un platou alături. Pe urmă duse platoul și un ceainic mare la masă, le așeză greoi și oftă ușurat.

— Mă topesc, spuse, cum zicea luminarea cînd... Dar, șșșt. Nici un cuvînt mai mult despre asta. Kinch, trezește-te. Pîine, unt, miere. Haines, haide. E gata păpica. Binecuvîntează-ne, Doamne, și darurile acestea ale tale. Unde-i zahărul ? O, ciorilor, nu-i lapte.

Stephen aduse **pîinea**, oala cu miere și untiera din dulap. Buck Mulligan se așeză, deodată deprimat.

— Ce mai e și cu femeia asta ? zise. I-am spus să vină după opt.

— Bem ceai simplu, spuse Stephen. E lămîie în dulap.

— O, dracu' să te ia, pe tine și pe snobii tăi de la Paris, spuse Buck Mulligan. Eu vreau lapte de Sandycove.

Haines se întoarse dinspre ușă spunînd liniștit :

— Vine femeia cu laptele.

— Binecuvîntările Domnului asupra ta, strigă Buck Mulligan sărînd de pe scaun. Stai jos. Toarnă ceaiul. Zahărul e-n pungă. Hei, nu mă descurc singur cu ouăle astea. Tăie prin omleta din platou și o împărți în trei farfurii, spunînd :

— *In nomine Patris et Filii et Spiritus Sandi.* Haines se așeză să toarne ceaiul.

— Vă dau cîte două bucăți de zahăr la fiecare, spuse. Dar. zău, Mulligan, faci ceaiul tare de tot, nu ?

Buck Mulligan, tăind felii groase de pâine, spuse cu voce tremurată, de femeie bătrână.

— Când m-apuc să fac ceai, fac ceai, cum zice baba Grogan. Și când îmi dau drumul la apă, fac apă.

— Așa ceai, mai zic și eu, spuse Haines.

Buck Mulligan continua să taie pâine și să se văicărească :

— *Așa fac eu, doamnă Cahill*, zice ea. *Doamne, doamnă*, zice doamna Cahill. *Să dea Dumnezeu să nu le faci pe amindouă în aceeași oală.*

împinse spre comesenii săi, pe rînd, cîte o felie groasă de pâine înfîptă în țepă cuțitului.

— *Ăsta-i folclor*, spuse foarte serios, pentru cartea ta, Haines. Cinci rînduri de text și zece pagini de note 16

despre oamenii și zeitățile marine ale Dundrumului. în tiparnița surorilor vrăjitoarești, în anul vîntului cel mare.

Se întoarse către Stephen și întrebă cu voce suavă, perplexă, ridicînd din sprîncene :

— Mai ții minte, frate, despre oala cu ceai și apă de om a babei Grogan se vorbește în Mabinogion sau în Upanishade ?

— Mă îndoiesc, spuse Stephen grav.

— Te îndoiești ? spuse Buck Mulligan pe același ton. Și care ar fi temeiurile tale, rogu-te ?

— Mă gîndesc, spuse Stephen mîncînd, că n-a fost nici în și nici în afară de Mabinogion. Baba Grogan era, s-ar zice, rubedenie de-a lui Mary Ann.

Buck Mulligan zîmbi cu încântare.

— îneîntător, spuse cu voce afectată, dulce, arătîndu-și dinții albi și clipind plăcut din ochi. Chiar crezi că era ? Cu totul și cu totul îneîntător.

Pe urmă, deodată înnoirîndu-și chipul, mormăi cu voce răgușită, rîcîitoare, în vreme ce tăia iarăși viguros din pâine :

*Căci bătrînei Mary Ann adică Nu-i pasă nici atîtica Fustele cînd și le-ardică...*

Își umplu gura cu omletă și mestecă, fredonînd mai departe.

Cadrul ușii se întunecă la intrarea unei siluete.

— Laptele, domnii'.

— Intrați, doamnă, spuse Mulligan. Kinch, adu urciorul.

O bătrînă intră oprindu-se în fața lui Stephen.

— Frumoasă dimineată, domnu', spuse. Să aducem laudă Domnului.

— Cui ? spuse Mulligan ridieîndu-și ochii spre ea. A, da, sigur.

Stephen își întinse mîna și luă urciorul de lapte de pe dulap.

— Insularii, îi spuse Mulligan lui Haines în treacăt, îl pomenesc frecvent pe colecționarul de prepuțuri<sup>10</sup>.

— Cît, domnu' ? întrebă femeia.

— Doi litri, spuse Stephen.

O urmări cum toarnă în măsură și de acolo în urcior, " lapte gras, alb, nu al ei. Sîni bătrîni, ofiliți. Mai turnă o dată o măsură și încă puțin pe deasupra. Bătrînă și tainică, pătrunsese aici venind dintr-o lume a dimineții, poate o mesageră. Aducea laude puterii plină de bunătate a laptelui, turnîndu-l acum pentru ei. Chircită pe vine lingă o vacă răbdătoare, în zori, pe un cîmp bogat, vrăjitoare pe ciuperca ei așezată, și degetele-i încărcate de riduri gră-bindu-i-se pe ugerul umflat. Mugeau înspre ea, cea lor cunoscută, ele, turma mătăsoasă de rouă. Fruntea mătăsoasă a turmelor, sărmană femeie bătrînă, nume ei dăruite din timpuri străvechi.

Cîntăreață rătăcitoare, formă prea plecată a unei nemuritoare slujindu-și cuceritorul și pe vasalul ei trădător, încornorată de amîndoi deopotrivă, emisară venind din tainica dimineată.

Pentru a sluji, pentru a certa, nici el n-ar fi știut să spună ; dar nici n-ar fi vrut să-i cerșească ei mila.

— Este, într-adevăr, doamnă, spuse Buck Mulligan turnînd lapte în ceștile lor.

— Gustați-l, domnu', spuse ea. Bău la îndemnul ei.

— Dac-am putea să ne hrănim numai cu hrană din asta, îi spuse vorbind cam prea tare, n-ar mai fi țara plină de-alde ăia cu dinții stricați și mațe putrede. Trăiesc în mlaștini ca porcii, bagă-n ei mîncare proastă și străzile-s pavate cu praf, balegă de cal și scuipături de ofticoși.

— Sinteți student la medicină, domnu' ? întrebă bătrînă.

— Sînt, doamnă, răspunse Buck Mulligan.

Stephen îi asculta într-o tăcere disprețuitoare. Își pleacă acum capul bătrîn la un glas care-i vorbește răstit, omul care-i drege oasele, omul-medicament ; pe mine nu mă ia în seamă.

Către glasul care are să o spovedească, și să-i ungă pentru mormînt tot ce mai rămîne din ea, mai puțin pîntecele ei necurat de femeie, trup omenesc făcut nu după asemănarea Domnului,

pradă a șarpelui. Și către glasul răstit care acum îi poruncește să stea tăcută, cu ochi uimiți, nesiguri.

13

— Înțelegi ce-ți spune ? o întrebă Stephen.

— Pe franțuzește vorbiți, domnu' ? îi spuse bătrîns lui Haines.

Haines îi vorbi **iarăși**, mai îndelung, plin de încredere

— Irlandeză, spuse Buck Mulligan. Nu știți deloc gaelica ?

— Mă gîndeam eu c-o fi irlandeză, spuse ea, după cum sună. Sînteți din vest, domnu' ?

— Eu sînt englez, spuse Haines.

— E englez, spuse Buck Mulligan, și crede că noi s-ar cuveni să vorbim irlandeza în Irlanda. <sup>u</sup>

— Sigur că așa s-ar cuveni, spuse bătrîna, și mi-e și rușine că eu nu știu. Mi-au spus ai de știu că-i o limbă tare frumoasă.

— Frumoasă nu-i cuvîntul, spuse Buck Mulligan. Cu totul și cu totul minunată. Mai umple-ne cu niște ceai, Kinch. Ați vrea și dumneavoastră o ceașcă, doamnă ?

— Nu, vă mulțumesc, domnu', spuse bătrîna petrecîndu-și toarta canistrei cu lapte pe după braț și pregătindu-se de plecare.

Haines îi spuse :

— V-ați luat banii ? Mai bine să-i plătim acuma, Mulligan, nu crezi ?

Stephen umplu cele trei căni.

— Plata, domnu' ? spuse ea, oprindu-se. Păi, sînt șapte dimineți cîte-o jum'ate la două pence face șapte șj doi face un șiling și două pence ținute și astea trei dimineți doi litri la patru pence este trei ori doi face un șiling și unu și cu doi face doi și doi, domnu'.

Buck Mulligan oftă și după ce-și umplu gura cu o coajă de pîine gros unsă cu unt pe ambele părți, își întinse picioarele și începu să se caute în buzunarele pantalonilor.

— Plătește și fă mină bună, îi spuse Haines surîzînd. Stephen umplu o a treia cană, o linguriță de ceai

colorînd palid laptele gras, gros. Buck Mulligan scoase la iveală un florin, îl învîrti între degete și strigă :

— Miracol!

ÎHmpinse pe masă către bătrîna spunînd :

— Mai mult să nu ceri de la mine, iubito. Tot ce pot eu să-ți dau, îți dau.

19

Stephen depuse moneda în palma întinsă fără grabă. :— Vă rămînem datori două pence, spuse.

— Toată vremea să ne achităm, domnu', spuse ea luînd moneda. Toată vremea. Bună dimineața, domnu'.

Se înclină și ieși, urmată de cîntarea tandră a lui Buck Mulligan.

*Iubită a inimii mele, dac-ar fi mai mult, Mai mult ți s-ar așterne la picioare.*

Se întoarse către Stephen spunînd :

— Serios, Dedalus. Sînt pe geantă. Aleargă să-ți iei năimirea de la școală și adu-ne ceva bani. Astăzi barzii trebuie să bea și să chefuiască. Irlanda așteaptă ca fiecare om să-și facă azi datoria.

— Asta-mi aduce aminte, spuse Haines ridicîndu-se, că trebuie să trec pe la biblioteca voastră națională astăzi.

— Întîi baia, spuse Buck Mulligan.

Se întoarse către Stephen întrebîndu-l cu naivitate :

— Azi e ziua cînd îți faci baia lunară, Kinch ? Pe urmă îi spuse lui Haines :

— Bardul cel necurat își face un punct de onoare să se spele o dată pe lună.

— Toată Irlanda e spălată de gulfstream, spuse Stephen lăsînd să picure miere pe o felie de



pîine.

Haines vorbi din colțul unde-și înnodea larg un batic pe după gulerul cămășii de sport :

— Intenționez să fac o culegere cu zicale de-ale voastre, dacă-mi dați voie.

Cu mine vorbește. Ei se spală, fac baie în cadă, se freacă. Remușcăturile duhului lăuntric.<sup>12</sup>

Conștiința. Și totuși mai e aici o pată.

— Aia cu oglinda crăpată a unei slujnice, ca simbolul artei irlandeze e teribilă.

Buck Mulligan îl pocni pe Stephen pe sub masă și spuse cu multă căldură :

— Stai să-l auzi și despre Hamlet, Haines.

— Chiar, vorbesc serios, spuse Haines, încă adre-sîndu-i-se lui Stephen. Tocmai mă gîndeam la asta cînd a intrat bătrînica aia, sărăcuța.

20

— Aș putea face ceva bani din asta ? întrebă Stephen. Haines rîse, și luîndu-și pălăria moale, cenușie, din

cîrligul hamacului, spuse :

— 'Asta nu mai știu, să-ți spun drept.

Ieși cu pas nonșalant. Buck Mulligan se aplecă peste masă spre Stephen și spuse cu vigoare aspră :

— Acuma ai făcut-o de oaie. Ce ți-a venit să-i spui asta?

— Adică ? spuse Stephen. Problema este să facem rost de bani, nu ? De la cine ? De la lăptăreasă, sau de la el. Să dăm cu banul.

— Eu ți—l pregătesc cum e mai bine, spuse Buck Mulligan, și pe yrmă vii tu cu rînjetul tău scîrbos și glumele tale lugubre de iezuit.

— Slabă nădejde, spuse Stephen, și de la ea și de la el. Buck Mulligan suspină tragic și-și lăsă mîna pe brațul lui Stephen.

— De la mine, Kinch, spuse.

Cu voce deodată schimbată adăugă :

— Ca să-ți spun adevărul adevărat, cred că ai dreptate. "La dracu", că de altceva nu-s buni. De ce nu-i joci, așa cum fac eu ? Dă-i dracului pe toți. Hai să ieșim de aici.

Se ridică, se descheie și ieși grav din halat ; spuse resemnat :

— Mulligan e despuiat de straiete sale. Își goli buzunarele pe masă.

— Uite-ți cîrpa de nas, spuse.

Și, în vreme ce-și potrivea gulerul tare și cravata nesupusă, le vorbea lor, certîndu-le, precum și lanțului său de ceas atîrnîndu-i în legănare. Mîinile i se înfundaseră cotrobăind prin cufăr și tot timpul cerea o batistă curată. Remușcătura duhului lăuntric. Doamne, va trebui să ne îmbrăcăm, și noi personajul, din cap pînă-n picioare. Vreau mînuși purpurii și ghete verzi.<sup>13</sup>

Contradicție. Mă contrazic ? Foarte bine, atunci mă contrazic. Mercurialul Mala-chi. Un proiectil moale, negru, țîșni din manile sale sporovăitoare.

— Și uite-ți și pălăria ta de cartier latin.

Stephen o ridică și și-o puse pe cap. Haines le strigă, din ușă :

21

— Veniți odată, băieți ?

— **Sînt** gata, răspunse Buck Mulligan, îndreptîndu-se către ușă. Haide, Kinch. Ai mîncat tot ce-am lăsat noi, presupun. Resemnat ieși cu vorbe și mers solemn, spunînd, aproape covîrșit de îndurerare :

— Și ieșind el de acolo îl întâlni pe Butterfly. "Luîndu-și bastonul de lemn de frasin de unde-l lăsase

sprijinit de perete, Stephen îi urmă și, pe cînd ei coborau scările, trase de ușa înceată de fier și o încuie. Își puse cheia uriașă în buzunarul de la piept.

în josul treptelor Buck Mulligan întrebă :

— Ai adus cheia ?

— E la mine, spuse Stephen precedându-i.

Mergea înaintea lor. în spate îl auzea pe Buck Mulligan izbind cu prosopul greu de baie tulpinele înalte ale ferigilor, ierburilor.

— Capu' jos, domnule. Cum îndrăznești, domnule ? Haines întrebă :

— Plățiți chirie pentru turnul ăsta ?

— Douăsprezece lire, spuse Buck Mulligan.

— Secretarului de stat de la Departamentul Războiului, adăugă Stephen peste umăr.

Se opriră în vreme ce Haines contempla turnul și spuse în cele din urmă :

— Cam posomorit iarna, aș zice. Martello îi spuneți ?

— Billy Pitt le-a înălțat, spuse Buck Mulligan, pe vremea când francezii bîntuiau mările. Însă al nostru este *omphalos-ul*.

. — Care-i ideea asta a dumitale cu Hamlet ? îl întrebă Haines pe Stephen.

— Nu, nu, strigă cu suferință în voce Buck Mulligan. Nu sînt în stare acum să-l suport pe Toma d'Aquino și cele cincizeci și cinci de rațiuni pe care le-a născocit ca să-și sprijine teoria. Așteaptă să bag cîteva halbe în mine mai întîi.

. Se întoarse către Stephen spunînd, pe cînd își trăgea în jos cu grijă vîrfurile vestei trandafirii :

— Nici tu n-ai putea, la mai puțin de trei halbe, nu, Kinch ?

22

— Am lăsat toată **chestia** asta în aer atîta timp, spuse Stephen ne-n largul său, că poate să mai aștepte o vreme,

— îmi stîrnești curiozitatea, spuse Haines amabil.

E vreun paradox ?

— Bah ! spuse Buck Mulligan. Noi am depășit cheștiile astea, Wilde și paradoxurile. E ceva foarte simplu. Stephen dovedește prin algebră că nepotul lui Hamlet este bunicul lui Shakespeare și că el este fantoma tatălui său.

— Ce ? spuse Haines, ridicîndu-și mina să arate spre Stephen. Adică el ?

Buck Mulligan își petrecu prosopul ca o etolă în jurul gîtului, și cocoșîndu-se de rîs larg, spuse în urechea lui Stephen.

— O, umbră a lui Kinch bătrînul ! Iafet în căutarea unui părinte !

— Noi sîntem întotdeauna obosiți dimineața, îi spuse Stephen lui Haines. Și ia **mult** timp s-o povestești.

Pornind din nou, Buck Mulligan își ridică amîndouă mîinile.

— Doar halba cea sacră poate deslegă limba lui Dedalus, spuse.

— Vreau să spun, îi explică Haines lui Stephen înce-pînd să-l urmeze, turnul și stmeile astea de aici îmi adus în minte, într-un fel, de Eîsinore. *Care-și moțăie asupra mării capul*, nu ? <sup>13</sup>

Buck Mulligan se întoarse brusc, o clipă, spre Stephen, dar nu spuse nimic. în clipa aceea strălucitoare, tăcută, Stephen își văzu propria imagine în haine ieftine, prăfuite, îndoliat între vestmintele lor vesele.

— E o poveste minunată, spuse Haines, f ăeîndu-i să se oprească din nou.

Ochii, palizi ca marea pe care **vîntul** a înviorat-o, mai palizi, fermi și prudenți. Stăpînitorul mărilor, privind către miazăzi pe deasupra golfului, pustiu în afara penei de fum a vasului poștal, abia vizibilă pe zarea luminată, și o **pînză** trudind pe lîngă Muglins.

— Am citit undeva o interpretare teologică, spuse' îngîndurat. Ideea Tatălui și Fiului. Fiul străduindu-se să se unească Tatălui.

23

c

r

3 K

2

Buck **Mulligan** arboră de îndată o față veselă, larg **surîzătoare**. Îi privi, cu gura lui frumos conturată deschisă de bună dispoziție, cu ochii, din care-și retrăsese brusc orice înțelesuri viclene, clipind de o veselie nebunată. Își mișca, precum o păpușă, capul încolo și înapoi și borurile pălăriei de Panama îi tremurau, apoi începu **sa** cânte cu glas liniștit, fericit, prostesc :

*Dintre toți tipii-aiuși eu sînt cel mai de soi. Mama mea-i ovreică, tata — păsăroi. Nu-s de acord cu Iosif, bătrînul tîmplar, Așa că beau pentru apostoli, și pentru Calvar.*

Își ridică arătătorul în aer cerîndu-le atenție :

*Dacă cineva-și închipuie că nu sînt divin*

*Nu-i mai dau de băut cînd am să fac vin,*

*Apă să bea, dar să știe că nu-i apă chioară,*

*Cî-i apa pe care o fac eu cînd dă vinul din mine afară.*

Trase grăbit de\_ bastonul lui Stephen, ca **un** semn de bună despărțire, și alergînd spre marginea stîncii își flutură brațele pe lîngă trup ca niște aripioare de pește sau aripile **unei** păsări pregătindu-se să-și ia zborul, intonînd mai departe :

*Adio, acuma, adio. Scrieți atent toi ce v-am spus. Spuneți-le la toți că am înviat dintre cei ce s-au dus.*

*Ce-i trupesc în mine acum nu mă poate opri să zbor La Olivet briza adie... adio, adio, cu spor.*

Alerga prin fața lor în jos către groapa adîncă de patruzeci de picioare, fhiturîndu-și brațele ca niște aripi. Țopăind sprinten, pălăria de Mercur tresăltîndu-i în vîntul răcoros care-i purta îndărăt spre ei țipetele scurte, păsărești.

Haines, care rîsesse reținut, păsea acum alături de Stephen spunînd :

— N-ar trebui să rîdem, îmi închipui. E mai degrabă o blasfemie. Nu că eu însumi aș fi credincios. Pe de altă

24

parte, jovialitatea asta a lui parcă o face, într-un fel, inofensivă, nu ? Cum i-a zis, Iosif Tîmplarul ?

— Balada lui **Isus** Glumețul, răspunse Stephen.

— O, spuse Haines, dumneata ai mai auzit-o ?

— De trei ori pe zi, după mesele, spuse Stephen uscat.

— Dumneata nu crezi, nu-i așa ? întrebă Haines. Vreau să spun, nu ești credincios în înțelesul strict al **cuvîntului**. Creațiunea din nimic, și miracolele și un Dumnezeu personal.

— Mie mi se pare că nu există decît un singur înțeles al cuvîntului, spuse Stephen.

Haines se opri să scoată din buzunar o tabacheră plată de argint pe care sclipea o piatră verde. Îi zvîcni capacul apăsînd-o cu degetul mare și i-o oferî.

— Mulțumesc, spuse Stephen luînd o țigară.

Haines se servi și el și închise cu pocnet tabachera. O puse la loc în buzunarul hainei și scoase din buzunarul vestei o cutie de chibrituri de nichel, o deschise și pe aceasta cu zvîcnet și, după ce-și aprinse propria țigară, întinse bețigașul spre Stephen protejîndu-i flacăra în căușul palmelor.

— Da, sigur, spuse cînd pornîră iarăși. Sau crezi sau nu crezi, nu ? Personal eu nu am putut să înghit niciodată ideea asta a unui Dumnezeu personal. Cred că nici dumneata nu tolerezi asta, nu ?

— Vezi în mine, spuse Stephen cu o neplăcere posomorită, un oribil exemplu de liber cugetător.

Mergea înainte, așteptînd să i se mai spună ceva, tîrîndu-și pe lîngă el bastonul de frasin. Vîri'ul de fier îl urma ușor pe cărare, scrijelind pietrișul la picioarele lui. Acesta, mie familiar, după mine, strigîndu-mă Steeeee-phen. O linie șerpuită de-a lungul cărării. Au să păsească peste ea la noapte, cînd se întorc pe aici prin întuneric. Vrea cheia. E a mea. Eu am plătit chiria. Acum eu **mănînc** puneam lui sărată. Să-i mai dau și cheia. Totul. Are să mi-o ceară. I-am văzut privirea.

— în fond, începu Haines...

Stephen se întoarce și constată că privirea rece care îl măsurase pînă atunci nu era deloc neprietenoasă.

25

— în fond, aș crede că ești în stare să te eliberezi. Dumneata ești propriul dumitale stăpîn, așa mi se pare mie.

— Eu slujesc la doi stăpîni, spuse Stephen, unul englez și unul italian.

— Italian ? spuse Haines.

O regină nebună, bătrână, geloasă. Ingenunche în fața mea.

— Și un al treilea, spuse Stephen, mai este care are nevoie de mine pentru tot felul de lucruri mărunte.

— Italian ? spuse Haines iarăși. Ce vrei să spui ?

— Statul imperial britanic, răspunse Stephen, simțind cum i se urcă sîngele în obraji, și sfînta biserică romană catolică și apostolică.

Haines își desprinsese de pe buze cîteva fire de tutun înainte de a vorbi iarăși.

— Asta pot s-o înțelege foarte bine, spuse calm. Înțeleg că un irlandez trebuie să gîndească astfel. Noi în Anglia ne dăm seama că v-am tratat foarte nedrept. Se pare că istoria e de condamnat.

Titlurile mîndre, pline de superbie, își bolteau peste memoria lui Stephen triumful clopotelor de bronz : *et unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam*; înceată maturizare și schimbare a ritului și dogmei asemenea propriilor lor gînduri alese, chimie stelară. Crezul apostolic în liturghie pentru papa Marcellus, glasurile îmbinate, cîntînd o unică, puternică afirmație : și dincolo de cîntul lor, îngerul mereu treaz al bisericii militante dezarmîndu-i și amenințîndu-i pe ereziarhi. Hoardă deeretici fugind cu mitrele alunecîndu-le, Photius și ceata batjocoritorilor, dintre care Mulligan făcea și el parte, și Arrius războindu-se toată viața despre consubstanțialitatea Fiului și Tatăl, și Valentin, negînd trupul pămîntean al lui Crist, și subtitlul eretic african Sabellius care susținea că Tatăl este el însuși propriul său Fiu. Vorbe pe care Mulligan le rostise acum o clipă, cu ironie către acest străin. Batjocură fără rost. Hăul îi așteaptă cu siguranță pe toți cei care ȧes din vînt : amenințarea, dezarmarea și înfrîngerea în fața armii războinice ale îngerilor

26

bisericii, cetele arhanghelului Mihail, care o apără pentru totdeauna în ceasurile de vrajbă cu lăncile și scuturile lor. Ascultați, ascultați. Aplauze prelungite. *Zut ! Nora de Dien !*

— Sigur, eu sînt englez, spunea vocea lui Haines, și simt ca un englez. Nici eu nu vreau ca țara mea să cadă pe mîinile evreilor germani. Asta, mi-e teamă, este problema noastră națională în momentul de față.

Doi bărbați se opriseră la marginea stîncii, privind ; un om de afaceri, un barcagiu.

— O ia spre portul Bullock.

Barcagiul arată cu bărbia spre nordul golfului, cu oarecare dispreț.

— Acolo are cinci coți adîncime, spuse. Are să-l împingă-ncoace cînd vine fluxul pe la ceasurile unu. Astăzi sînt nouă zile.

Cel care s-a înecat. O pînză rotindu-se prin golful pustiu, așteptînd să iasă la suprafață o mogîldeață umflată, rostogolindu-și în soare fața buhăită, albă ca sarea. Iată-mă.

Urmau poteca întortocheată în jos spre golf. Buck Mulligan stătea în picioare pe o piatră, în cămașă, și cravata desfăcută îi zvîcnea peste umăr. Un tînr, agă-ȧîndu-se de un pînten de stîncă alături își mișca încet, ca o broască, picioarele verzi în gelatina adîncă a apei.

— E și fratele tău cu tine, Malachi ?

— E la Westmeath. Cu alde Bannon.

— Tot acolo ? Am primit o ilustrată de la Bannon. Zice c-a dat acolo peste o adevărată minune de fată. Una ca-n poze, zice.

— Un instantaneu, mda ? Cu expunere scurtă. Buck Mulligan se așeză să-și dezlege șireturile. Un

bărbat mai în vîrstă își ȧîșni lîngă colțul de stîncă fața roșie, congestionată. Se cațără pe pietre, cu apa sticlindu-i pe chelie și pe ghirlanda de păr cărunț, apă lunecîndu-i peste piept și pîtece și improșeînd picuri mari din pantalonii de baie, lăbărȧați, negri.

Buck Mulligan îi făcu loc să treacă și, privind către Haines și Stephen, își făcu pios semnul crucii cu unghia degetului mare peste frunte, buze și stern.

27

— Seymour s-a întors în oraș, spunea tînrul, agăȧîndu-se iar de pîntenul de stîncă. S-a lăsat de

medicină și vrea să se înroleze.

— O, dă-mă dracului, spuse **Buck** Mulligan.

— Pleacă săptămîna viitoare să intre la jug. O știi pe fata aia roșcată din Carlisle, Lily ?

— Da.

— Se fiția cu el azi-noapte pe dig. Taică-su-i putred de bogat.

— A pus baza cu el?

— întreabă-l pe Seymour.

— Seymour și ofițer, dracului, spuse Buck Mulligan. Dădea din cap pentru sine în timp ce-și scotea pantalonii și se ridică spunînd deodată grosolan :

— Roșcatele astea se dau la țapi ca niște capre.

Se întrerupse alarmat, pipăindu-se într-o parte pe sub cămașa umflată de vînt.

— Mi-a pierit coasta a douăsprezecea, strigă. Eu sînt *Vbermensch-ul*. Kinck-cel-fără-dinți și cu mine, supraoamenii.

Se smuci să iasă din cămașă și și-o aruncă în spate peste hainele lepădate pe piatră.

— Intri aici, Malaehi ?

— Da. Fă-mi și mie loc în pat.

Tînărul se împinse pe spate prin apă și ajunsese la jumătatea golfulețului din două mișcări lungi ale brațelor. Haines se așeză pe o piatră fumînd.

— Nu intri și tu ? întreabă Buck Mulligan.

— Mai tîrziu, spuse Haines. Nu imediat după masă. Stephen se întoarse să plece.

— Eu mă duc, Mulligan, spuse.

— Dă-ne cheia aia, Kinch, spuse Buck Mulligan, să-m! țină cămașa.

Stephen îi înmîină cheia. Buck Mulligan o așeză peste hainele făcute grămadă.

— Și două pence, spuse, pentru o halbă. Aruncă-le acolo.

Stephen aruncă doi penny peste grămada moale de straie. Se îmbracă, se dezbracă. Buck Mulligan drept și țepăn, cu mîinile împreunate în față, spuse solemn :

**28**

— Cel care fură de la sărac îl împrumută pe Domnul. Așa grăit-a Zarathustra.

Trupul durduiu îi plescăi în apă.

— Ne mai vedem, spuse Haines, întorcîndu-și capul cînd Stephen porni în sus pe cărare și-i surise acestui irlandez sălbatic.

Cornul taurului, copita calului, surîsul saxonului. <sup>1G</sup>

— La Vaporul, strigă Buck Mulligan. Douăsprezece și jumătate.

— Bine, spuse Stephen.

Mergea pe cărarea întortochindu-se în sus.

*Liliata rutilantium. Turma circumdet. , Iubilantium te virginum.*

Nimbul cenușiu al preotului în nișe, acolo unde se îmbrăca, discret. N-am să dorm aici la noapte. Și nici acasă nu pot să mă duc.

Un glas în tonuri dulci, susținute, îl chema dinspre mare. întorcîndu-se la cotitură, făcu un semn cu mîna. îl chemă iarăși. Un cap cafeniu, lucios, ca de focă, departe în apă, rotund.

Uzurpator.

— Tu, Cochrane, care cetate a trimis să-l cheme ? <sup>1T</sup> — Tarentum, domnule profesor.

— Foarte bine. Și ?

— A fost o bătălie, domnule profesor.

— Foarte bine. Unde ?

Fața goală de gînduri a băiatului întreba fereastra pustie.

Fabulate de fiicele memoriei. Și totuși a fost într-un fel, chiar dacă nu așa cum o fabulase memoria. O expresie, atunci, a nerăbdării, bufnetul înnăbușit al aripilor excesului^, ca în Blake. Aud cum spațiul întreg se năruie în ruină, geamuri sparte, zidiri prăbușindu-se, și timpul doar

29

o singură flacără lividă, întru sfîrșit. Ce ne mai rămîne nouă atunci ? <sup>18</sup>

— Am uitat unde, domnule profesor. La 279 înainte de Cristos.

— Asculum, spuse Stephen, aruncînd o privire spre nume și dată în cartea cu colțurile paginilor îndoite.

— Da, domnule profesor. Și a spus : *încă o victorie ca asta și s-a zis cu noi.*

Fraza aceasta pe care lumea întreagă a ținut-o minte. Toropeală plăcută a minții. De pe o colină dominînd câmpul presărat cu leșuri un general vorbindu-le **ofițerilor**, sprijinit în lance. Oricare căpetenie oricăror ofițeri. Ei plecîndu-și urechea.

— Tu, Armstrong, spuse Stephen. Care a fost sfîrșitul lui Pirus ?

— Sfîrșitul lui Pirus, domnule profesor ?

— Știu eu, domnule. Întrebați-mă pe mine, dom' profesor, spuse Comyn.

— Așteaptă. Pe tine te-ntreb, Armstrong. Ce știi tu despre Pirus ?

În ghiozdanul lui Armstrong era ascunsă la-ndemîna o pungă cu smochine. Și le stîrcea în palme din cînd în cînd și le înghițea binișor. Cojițele i se afîrnaseră de buze. Suflare dulceagă de adolescent. Oameni cu stare, mîndri că băiatul lor mai mare e în marină. Pe Calea Vico, Dalkey.

— Pirus, domnule profesor ? Un debarcader.<sup>19</sup>

Toți rîseră. Rîs fără veselie, ascuțit, răutăcios. Armstrong își privi în jur colegii, veselie prostească în profil. Acuma, într-o clipă au să rîdă mai tare, știindu-mă bine că n-am stofă de profesor, și siguri pe taxele pe care le plătesc părinții lor.

— Spune-mi atunci, spuse Stephen, împingîndu-l pe băiat în umăr cu cartea, ce e un debarcader.

— Un debarcader, domnule profesor, spuse Armstrong. Ceva care iese din valuri. Un fel de pod. Cum ar fi debarcaderul de la Kingstown, domnule profesor.

Cîțiva rîseră iarăși : fără veselie, dar cu subînțeles. Doi din banca din fund șopteau între ei. Da. Știau ; nu

### 30

învățaseră niciodată dar nici nu fuseseră vreodată cu totul inocenți. Toți. Cu invidie le cercetă fețele. Edith, Ethel, Gerty, Lily. Semenele lor : și la ele suflarea îndulcită cu ceai și marmeladă, brățărilor lor clinchetind cînd se zbat.

— Debarcaderul de la Kingstown, spuse Stephen. Da, un pod dezamăgit.

Cuvintele acestea le tulburară privirile.

— Cum așa, domnule profesor ? Întrebă Comyn. Un pod este peste un rîu.

Asta pentru caietul de citate al lui Haines. Nimeni aici să-l audă. La noapte, cu îndemînare, prin vorbăria înfier-bîntată, printre pahare, să-i străpung armura bine lustruită a minții. Și atunci ? Un bufon la curtea stăpînului, tolerat și disprețuit, cîștigîndu-și lauda" stăpînului clement. De ce și-au ales cu toții rolul acesta ? Nu doar pentru o astfel de mîngîiere, molatecă. Și pentru ei istoria era o poveste ca oricare alta, prea deseori ascultată, și țara lor doar o prăvălie de amaneturi.

Dacă Pirus n-ar fi căzut pe mîna unei vrăjitoare bătrîne la Argos, sau Iuliu Cezar n-ar fi fost ciopîrțit cu cuțitele ? Întrebările astea nu poți să ți le scoți din minte. Timpul le-a însemnat cu fierul roșu și acum, înlănțuite, s-au instalat în camera posibilităților infinite pe care le-au dat ele la o parte. Dar oare, toate acestea pot să fi fost posibile, ținînd seama că nici n-au existat cu adevărat vreodată ? Sau nu e cu puțință decît ceea ce s-a întîmplat să se întîmple ? Țese mai departe, țesăturile de vînt.

— Spuneți-ne o poveste, domnule profesor.

— O, da, domnule, o poveste cu stafii.

— Aici de unde aveți ? Întrebă Stephen deschizînd altă carte.

•— *Nu mai plînge*, spuse Comyn.

— Spune tu atunci mai departe, Talbot.

— Și lecția de istorie, domnule profesor ?

— După asta, spuse Stephen. Dă-i drumul, Talbot.

Un băiat negricos deschise cartea și și-o propti cu îndemînare de clapa ghiozdanului. Recita versurile în zbucniri aruncînd priviri piezișe spre text :

31

*Să nu mai plîngi. păstorule-ntristai, să nu mai plîngi*

*După Lycidas, suferința ta, căci el n~a murit*

*Chiar dacă a alunecat sub luciul valurilor adinei... -°*

Trebuie să existe deci o mișcare, o actualizare a **posi**-bilului ca posibil. Cuvintele **lui** Aristotel căpătau formă prin versurile învălmășite și pluteau prin tăcerea studioasă a bibliotecii Sainte Genevieve, unde el stătuse să citească, la adăpost de păcatele Parisului, noapte după noapte. Alături de el, un siamez firav compulsînd un manual de strategie. Creiere îndestulate și forlpsnînrhi-se în jurul meu ; sub "lămpile licăritoare, prinse în țepă, cu antenele pulsînd fără putere ; și în întunecimea minții mele o creatură leneșă a lumii subpămîntene, neîncrezătoare, **temătoare** de lumină, fremătîndu-și cutele solzoase, de balaur. Gîndul este gîndul gîndului. Strălucire liniștită, în fel tot pepn CP există : sufletul este

forma formelor. Talbot repeta :

*Căci prin puterea înaltă a Celui care-a mers pe valuri, Căci prin puterea înaltă...*

— întoarce pagina, spuse Stephen liniștit. Aici nu mai văd nimic.

— Cum spuneți, domnule profesor ? întrebă simplu Talbot, apleeîndu-și trupul înainte.

**Mîna** îi întorsese pagina. Se lăsă iarăși pe spate și continuă să recite, acum că-și aducea iar aminte. A Celui care a mers pe valuri. Și aici, asupra inimilor noastre bipfenige se așterne umbra Jm^si. peste inima și buzele celui care-l iu în deridere" și peste alor me"fer~Se~\*așterne și peste fețele nerăbdătoare atc celor care î-au întins un talant din banii tributului. Cezarului ce-i al Cezarului, lui Durnnez\_e\_ii\_ce-i al lui Durrinpypn O privire lungă din ocru întunecați, o spusă enigmatică, să se teasă iarăși și iarăși în vîrtelnițele bisericii. Mda.

*Ghici ghicitoarea, ghicitoarea mea Tata mi-a dat semințe să am ce semăna.*

32

Talbot își strecură cartea închisă în ghiozdan.

— V-am ascultat pe toți ? întrebă Stephen.

— Da, domnule profesor. Avem hockey la zece. dom' profesor.

— Azi e zi scurtă, domnule profesor. E **joi**.

— Cine-mi ghicește o ghicitoare ? întrebă Stephen. Își **strîngeau** cărțile în teancuri, creioanele rostogolind u-U-se eu zgomot, paginile foșnind.

înghesuindu-se unii în alții, își închideau ghiozdanele, sporovăind veseli :

— O ghicitoare, domnule profesor ? întrebați-mă pe mine.

— O, pe mine. dom' profesor.

— Una mai grea, domnule.

— Asta-i ghicitoarea, spuse Stephen :

*Cocoșu-a eînUit Cerul s-a înseninat; Clopotele înspre ceruri Au bătut de un'spce ori^ A sosit vremea ca sufletul Sărmanul, să urce la cer ușor.*

— Ce-i asta ?

— Ce e, **domnule** profesor ';

— **încă** o dată, domnule profesor. N-am auzit bine. Ochii li se făceau tot mai mari pe măsură ce el le repeta versurile. După o tăcere, Cochrane spuse ;

— Ce e. domnule profesor ? Noi nu știm. **Stephen, simțîndu-și** un nod în gît, spuse :

— E vulpea mgropîndu-și bunica sub o tufă de vîșe. Se ridică în picioare scoțînd un hohot de rîs nervos

care țipetele lor răspunseră cu ecoul dezamăgirii. Un baston izbi în ușă și o voce strigă pe coridor i

— Hockey !

Grupul li se sparse, cu toții țîșniră din bănci, sărind peste ele. Repede de tot pieriră și din vestiar se mai auzi hirsutul croselor și vacarmul de ghete și glasuri.

**Sargent** care rămăsese singur în urmă se apropia acum încet cu un caiet deschis în mînă. Părul lui încîlcit și **gîtul** subțire purtau mărturie șovăielilor lui și prin ochelarii

la

33

încețoșați ochii miopi i se ridicau rugători. Pe obrazul lui, mort și fără sînge, era o pată decolorată de cerneală. În formă de curmală, de dată recentă și umedă ca o urmă de melc.

Ii întinse caietul. Sus în capul rîndului se afla scris cuvîntul *Adunare*. Dedesubt, un șir de cifre înclinate și jos o semnătură întortocheată și cu fundulițe și cerculețe închise și o pată. Cyril Sargent, numele și pecetea sa.

— Domnul Deasy mi-a spus să le mai scriu încă o dată, zise, și să vi le arăt dumneavoastră, domnule profesor.

Stephen atinse cu vîrfurile degetelor marginile caietului. **Zădărnice.**

— Ai înțeles acum cum trebuie să faci adunarea ? îl întrebă.

— Numerele de la unsprezece la cincisprezece, răspunse Sargent. Domnul Deasy a spus să le copiez de pe tablă, domnule profesor.

— Poți s-o faci singur ? întrebă Stephen.

— Nu, domnule profesor.

Urît și zadarnic ; gît slăbănog și păr încîlcit, și o pată de cerneală, o bală de melc. Și totuși, cineva îl iubise și pe el, îl purtase în brațele ei și la inima ei. Dacă n-ar fi fost așa, stirpea omenească l-ar fi călcat în picioare, melc stîrcit, fără oase. Îi iubise sîngele nevolnic, apos, trăgîndu-se dintr-al ei. Asta era deci adevărul ? Singurul lucru adevărat în viață ? Trupul prosternat la pămînt al mamei sale, crîncenul Columbanus cu zel sfînt trecîndu-i deasupra. Ea nu mai era acum, schelet tremurător al unei crengi arse în foc, mireasmă de lemn de trandafir și de cenușă umedă. Ea îl apăsase, îl ferise de picioarele care l-ar fi strivit sub tălpi și apoi pierise, aproape ca și cum nici n-ar fi fost. Un suflet sărman pornit către ceruri ; și pe landă, sub stelele licăritoare, o vulpe, duhoare roșcată de fiară prădalnică agățîndu-i se de blană, cu ochi nemiloși sticlin-du-i, scormonea în țărîină, se oprea să asculte, scormonea iarăși țarina, asculta, scormonea mai departe.

Așezîndu-se alături de el, Stephen îi rezolvă problema. Dovedește prin algebră că fantoma lui Shakespeare este bunicul lui Hamlet. Sargent îl privea pieziș prin ochelarii căzuți într-o parte. Crosele de hockey se auzeau ciocniri-

### 34

du-se, alături, în vestiar ; sunet găunos al mingii și strigăte dinspre terenul de joc.

Pe întinsul paginii simbolurile se mișcau în dans solemn, în arabescurile tremurătoare ale literelor, purtînd tichii stranii de pătrate și cuiburi. Dați-vă mîna, călătoriți mai departe, plecați-vă în fața partenerului : așa ; creaturi ale fanteziei maurilor. S-au dus și ei de pe lumea asta, Aver-roes și Moise Maimonide, oameni întunecați la față și-n mișcări, fulgerînd în oglinzile lor batjocoritoare sufletul obscur al lumii, întunecime licărind în lumina strălucitoare pe care lumina n-a putut-o înțelege.

— Acum înțelegi ? Pe a doua poți s-o faci singur ?

— Da, domnule profesor.

Cu trăsături prelungi, umbroase, de peniță, Sargent își copie datele problemei. Așteptînd mereu cîte un cuvînt de ajutor, mîna lui mișca fidelă simbolurile nesigure, și o nuanță palidă de rușine îi pîlpîia sub pielea mată. *Amor matris* : genitiv subiectiv și obiectiv. Cu sîngele ei slăbănog și laptele ei subțiat și acrit l-a hrănit și a ascuns de privirile altora scutecele lui învăluitoare.

Asemenea lui am fost și eu, umerii aceștia căzuți, faptură disgrațioasă ca și aceasta. Copilăria mea se apleacă pe fila asta aici, alături de mine. Prea departe s-o mai simt sub mîna mea odată, fie cît de ușor. A mea e departe și a lui e tainică așa cum ne sînt și ochii. Taine, tăcute, ca niște stane de piatră stau în palatele de piatră ale inimilor noastre arîndouă : taine istovite de tiranie ; tirani dornici să fie descăunați.

Adunarea era gata.

— E foarte simplu, spuse Stephen ridicîndu-se în picioare.

— Da, domnule profesor. Mulțumesc, răspunse Sargent. Își usca pagina cu o foaie subțire de sugativă și se

întoarse cu caietul la loc în banca lui.

— Ia-ți și tu crosa și du-te afară cu ceilalți, spuse Stephen, urmînd înspre ușă silueta lipsită de grație a băiatului.

— Da, domnule profesor.

Din coridor i se auzea numele strigat dinspre terenul de joc.

— Sargent!



- Dă fuga, spuse Stephen. Te cheamă domnul Deasy. Se opri în portal să-l urmărească din ochi pe elevul întârziat care se grăbea acum spre câmpul neîngrijit de unde veneau glasuri ascuțite ridicate în ceartă. Fuseseră împărțiți pe echipe și domnul Deasy se întorcea acum pășind peste tufele rare de iarbă cu picioarele lui încălțate în ghete. Când ajunse în fața școlii, glasurile iarăși certărețe îl chemară înapoi. Își **întoarse** într-acolo mustața albă, mîniată.

— Ce mai e acum ? striga mereu fără să-i asculte.

— Cochrane și Halliday sînt în aceeași echipă, domnule director, strigă Stephen.

— Vrei să mă aștepți un moment în cancelaria mea, spuse domnul Deasy, pînă restabilesc ordinea aici.

Și pe cînd pășea aferat spre terenul de joc glasul lui bătrîn striga cu severitate :

— Ce s-a întîmplat ? Ce mai e acum ?

Voci ascuțite strigau înspre el din toate părțile ; siluetele lor îl înpresurau numeroase aseunzîndu-l, lumina vie a soarelui îi decolora miera pe creștetul capului nu prea bine vopsit. Aerul stătut, fumegos adăsta în cancelarie odată cu mirosul de piele învechită și roasă a scaunelor. Ca în ziua clintii cînd s-a tîrguit cu mine tot aici. Cum a fost dintru început, astfel e și acum. Pe bufet, tava cu monedele din vremea Stuartilor, comoară netrebnică din ținuturi mlăștinoase ; și va fi în vecii vecilor. Și frumos așezate, ca lingurițele în cutia lor de catifea purpurie, decolorată, cei doisprezece apostoli după ce și-au predicat cuvîntul în urechile gentililor : viață fără de sfîrșit.

Un pas grăbit dinspre portalul de piatră și pe coridor. Infoindu-și mustața rară domnul Deasy se opri în capui mesei.

— Intîi, micul nostru aranjament financiar, spuse.

Își scoase din haină un portmoneu închis cu o clapă de piele. Îl deschise cu zgomot și scoase din el două bancnote, **una** din ele din două jumătăți lipite laolaltă, și le depuse cu grijă pe masă.

— Două, spuse prinzînd la loc portmoneul cu clapa și punîndu-l în haină.

### 36

Și acum, casa de fier pentru moneda de aur. Stînjinită, mîna lui Stephen aluneca peste scoicile adunate în mortarul rece al pietrei : scoici drept monede, cochilii și scoici bălțate ; și asta, învîrtejită ca un turban de emir, și asta **încă**, scoica **Sfîntului** Iacob. Visteria unui pelerin de odinioară, comoară moartă, scoici găunoase.

O liră de aur căzu, lucitoare și nouă, pe moliciunea îngroșată a feței de masă.

— Trei, spuse domnul Deasy, învîrtindu-și în mină pușculița micuță. Sînt lucruri bune, astea, la casa omului. Vezi. Aici e pentru piese de o liră. Asta e pentru șilingi, șase pence, jumătăți de coroană. Și aici coroane. Vezi.

Scutură din ea două coroane și doi șilingi.

— Trei și doisprezece, spuse. E bine așa, cred.

— Vă mulțumesc, domnule director, spuse Stephen strîngînd banii laolaltă cu grabă sfioasă și punîndu-i pe **toți** în buzunarul pantalonilor.

— Nici o mulțumire, spuse domnul Deasy. I-ai cîștigat prin muncă.

Mîna lui Stephen, goală iarăși, se întoarse spre scoicile găunoase. Simboluri ale frumuseții și puterii. O greutate în buzunar. Simboluri pătate de lăcomie și suferință.

— Nu-i ține așa, spuse domnul Deasy. Odată-i scoți din greșeală p.e undeva și-i pierzi.

Cumpără-ți și dumneata o chestie din astea. Ai să vezi că-s foarte bune.

Răspunde-i ceva.

— A mea ar fi deseori goală, spuse Stephen.

Aceeași cameră la același ceas, aceeași înțelepciune ; și eu, același. De trei ori acum. Trei lațuri în jurul meu aici. Foarte bine. Pot să le rup chiar în clipa asta, dacă vreau.

— Pentru că nu ești strângător, spuse domnul Deasy arătînd cu degetul. N-ai învățat încă ce e banul. Banul e puterea, cînd ai să ajungi la vîrsta mea. Știu eu, știu. Dacă ar ști și tinerii ăștia. Dar ce ne spune Shakespeare ? *Tu pune-ți banul tău în pungă.*

— Iago, murmură Stephen.

își ridică privirea de la scoicile vane către **ochii** ficși ai bătrînului.

— El știa ce e banul, spuse domnul Deasy. El a eîștigat bani. Poet, dar și englez.

Dumneata **știi care-i**

**37**

mîndria englezului ? Știi care e cuvîntul cel mai mîndru pe care-ai să-l auzi vreodată din gura unui englez ?

Stăpînitorul mărilor. Ochii lui reci ca marea priveau peste golful pustiu ; istoria e de condamnat ; peste mine și peste cuvintele mele ; fără ură.

— Că în imperiul său, spuse Stephen, soarele nu apune niciodată.

— Ba ! strigă domnul Deasy. Asta nu-i de la un englez. Un celt franțuzit a spus asta. Își lovea unghia degetului gros cu pușculița.

— Am să-ți spun eu. zise solemn, care este cuvîntul lui cel mai de mîndrie. *Mi-am plătit drumul.* Mare om, mare om.

— *Mi-am plătit drumul. N-am luat cu împrumut niciodată nici un șiling în viața mea.* Poți dumneata să simți ce simte el ? *Nu datorez nimănui nimic.* Poți ?

Mulligan, nouă lire. trei perechi de ciorapi, o pereche de ghețe, cravate. Curran, zece guinee, McCann, o guinee. Fred Ryan, doi șilingi. Temple, două mese de prînz. Russell, o guinee, Cousins, zece șilingi, Bob Reynolds, jumătate de guinee, Kohler, trei guinee, doamna McKernan. chiria pe cinci săptămîni. Grămăjoara asta pe care o am nici n-ajunge,

— Pentru moment, nu, răspunse Stephen.

Domnul Deasy rîse cu plăcere aleasă, punîndu-și pușculița la loc.

— Știam că nu poți, spuse cu bucurie. Dar într-o zi trebuie să poți și dumneata. Noi sîntem un popor generos, dar trebuie să fim și drepți.

— Mie mi-e frică de cuvintele astea mari, spuse Stephen, care ne fac atît de nefericiți.

Domnul Deasy privi grav cîteva clipe deasupra căminului silueta corpulentă a unui bărbat în fustanelă : Albert Edward, prinț de Wales.

— Mă consideri un bătrîn zaharisit și un conservator învechit, spuse vocea sa gînditoare. De la O'Connell încoace am văzut trei generații, una după alta, trecînd. îmi aduc aminte de vremea foametei. Dumneata știi că lojile Oranjiștilor au făcut agitație pentru respingerea Uniunii cu douăzeci de ani înainte de O'Connell sau

**33**

înainte ca prelații comunității dumneavoastră să-l fi înfierat ca demagog ? Dumneavoastră fenianii uitați unele lucruri.

De amintire glorioasă, pioasă și nemuritoare. Loja Diamond în Armagh, splendidă, acoperită cu leșurile papistașilor. Răgușiți, mascați, înarmați, convenția plantatorilor. Nordul cel negru și biblia cea adevărată, albastră. Tunșilor, jos armele <sup>21</sup>.

Stephen schiță un gest scurt.

— Și eu am sînge de rebel în mine, spuse domnul Deasy. Din partea mamei. Dar mă trag din sir John Blackwood care a votat pentru Uniune. Cu toții sîntem irlandezi, toți fii de regi.

— Vai da, spuse Stephen.

— *Per vias recias*, spuse ferm domnul Deasy, asta a fost deviza lui. A votat pentru ea și și-a tras cișmele înalte să călărească spre Dublin tocmai din Arzii Doenului ca să facă asta.

*Tropa, tropa, în trap lin, Drum slîncos pîn-la Dublin.*

Senior de țară, cam grosolan, călare, cu cizme răsfrînte, lucitoare. Zi bine udată, sir John, zi udată, luminăția voastră... Ziua... Ziua... Două cizme răsfrînte saltă legănîndu-se către Dublin, Tropa-tropa, tropa-tropa. tropa, trap.

— Asta mi-aduce aminte, spuse domnul Deasy. Ai putea să-mi faci un serviciu, domnule Dedalus, pe la unii din prietenii dumitale din lumea literară. Am aici o scrisoare pe care vreau s-o public în presă. Ia loc un moment. Trebuie doar să-i mai copiez sfîrșitul.

Merse spre biroul său lângă fereastră, își trase în două rînduri scaunul mai aproape și reciti cîteva cuvinte de pe foaia de hîrtie petrecută pe sulul mașinii de scris.

— Ia loc, iartă-mă, spuse peste umăr, *imperativele bunului simț*. Numai un moment.

Se aplecă să citească pe sub sprîncenele stufoase din manuscrisul de alături și, mormăind, începu să lovească rar literele țepene de pe claviatura mașinii, de cîteva ori suflînd atunci cînd întorcea sulul să șteargă o greșeală.

39

Stephen se așeză **fără** zgomot în fața prezentei princiare. Înramate jur împrejur pe pereți imaginile unor cai dispăruți prezentau onorul cu capetele docil suspendate în aer ; *Războinicul*, al lordului Hastings, *Zvîcnelul*, al ducelui de Westminster. *Ceylon*, al ducelui de Beaufort, *prix de Paris*, 1866. Pe fiecare, cîte un călăreț mic ca un elf, încordat în așteptarea vreunui semn. Le urmărea iuțea, apărători ai culorilor regelui, și striga și **el** laolaltă cu strigătele mulțimilor dispărute.

— Punct, își îndemnă clapele domnul Deasy. Dar o dezbatere neîntîrziată a acestei importante chestiuni...

Acolo unde m-a îndemnat Cranly să ne îmbogățim repede, urmărindu-și favoriții printre grăjdarii improșcați de noroi. în zbieretele bookmakerilor cocoțați pe scaunele lor înalte și în aburii mirositori ai troacei, prin noroaiele lunecoase, bălțate. *Frumosul Rebel*, la paritate ; zece contra unul, restul. Zorindu-ne pe lîngă jucătorii de zaruri și de rișca, pe urmele copitelor, șepcilor ascuțite și jachetelor mereu rotitoare, prin fața femeii cu fața ca o fleică, iubita unui măcelar, care-și sugea însetată o felie de portocală.

Dinspre terenul de joc al băieților, răsunau țipete ascuțite și șuierul unui fluier.

Iarăși : un gol. Sînt și eu printre ei, laolaltă cu trupurile lor încleștate în luptă, în meleu, hi turnirul vieții. De-acela zici, de copilașul mamei, ăla împleticitul, pe care parcă mereu îl doare burta ?

Turniruri. Timpul izbit sare înapoi, zvîcnet cu zvîcnet. încăierări, noroaie, vuietul-bătăliilor, înghețate balele horcăite în agoniile lor de cei străpunși, șuier de sulii spăimoase ispitite de măruntaiele însîngerate ale leșurilor.

— Așa deci, spuse domnul Deasy, ridieîndu-se.

Se apropie de masă, prinzîndu-și laolaltă foile cu un ac. Stephen se ridică în picioare.

— Am fost scurt, dar cuprinzător, spuse domnul Deasy. E vorba despre boala asta de vite, boala botului și a copitelor. <sup>22</sup> Uită-te și dumneata peste el. în chestiunea asta nu pot exista mai multe păreri. îmi permit să abuzez de spațiul dumneavoastră. Doctrina asta a *laissez-jaire-ului* care atît de adesea în

40

istoria noastră. Comerțul nostru de vite. Cum s-a **înfîmplat** cu toate vechile noastre industrii. Clica de la **Liverpool** care a sabotat proiectul pentru portul Galway. **Conflagrația** europeană. Livrările de cereale prin îngusta cale maritimă a Canalului. Mai mult decît perfecta imperturbabilitate a Ministerului Agriculturii. Iertată o figură de stil clasică. Cassandra. De către o femeie care nu era cu nimic mai bună decît se cuvine să fie o femeie. Ca să ajungem la miezul problemei.

— Nu umblu cu menajamente, nu-i așa ? întreabă domnul Deasy în timp ce Stephen citea mai departe. Boala botului și a copitelor. Cunoscut sub numele de preparatul lui Koch. Ser și virus. Pi'ocentajul cailor imunizați. Pesta. Caii împăratului, la Miirzsteg, Austria inferioară. Medici veterinari. Domnul Henry Blackwood Price. Amabila fentă de a proceda la o experiență fără prejudecăți. Imperativele bunului simț. Chestiune de importanță capitală. în adevăratul înțeles al cuvîntului să luăm taurul de coarne. Mulțumindu-vă pentru ospitalitatea pe care mi-ați acordat-o în coloanele dumneavoastră.

— Doresc ca acest text să fie tipărit și citit, spuse domnul Deasy. Ai să vezi că data viitoare cînd mai izbucnește au să pună embargo pe vitele irlandeze. Și se poate vindeca. E vindecată. Vărul meu, Blackwood Price, îmi scrie că în Austria doctorii de vite de acolo o tratează și o vindecă regulat. S-au oferit să vină și aici la noi. Eu încerc să creez un curent influent în Minister. Acuma am să caut să-i fac publicitate. Sînt asaltat de dificultăți, de... intrigi, de... mașinații de culise, de...

își ridică arătătorul și bătu bătrînește prin aer înainte ca vocea să-i continue.

— Ține mine cuvintele mele, domnule Dedalus, **spuse** Anglia e-n mîinile evreilor. în toate pozițiile cheie : finanțele ei, presa. Și ăștia sînt semnele decăderii unei națiuni. Oriunde se strîng ei la un loc, mănîncă forța vitală a națiunii. De ani de zile văd cum se pregătește asta. Cum te văd și **mă** vezi, negustorii ăștia ovrei și-au și început opera de distrugere. Vechea Anglie e pe moarte. -<sup>3</sup>

Făcu grăbit cîțiva pași depărtîndu-se și ochii îi căpătară o însuflețire albastră cînd trecu printr-o rază largă de soare. Se întoarse pe călcăie și reveni spre masă.

## 81

— Pe moarte, spuse, dacă nu moartă de-a binelea de-acum.

Pe străzi, țipetele **tîrfei**, *prelungi li țes bătrînei Anglii un giulgi.* <sup>21</sup>

Ochii lui, larg deschiși urmărindu-și viziunea, îl priveau gravi **din** raza de soare în care se oprise.

— Un negustor, spuse Stephen, este unul care cumpără ieftin și vinde scump, fie el **evreu** sau gentil, nu-i așa ?

— Au păcătuit împotriva luminii, spuse solemn dom-xiul Deasy. Pînă și în ochii lor poți să vezi întunecimea. Și din cauza asta sînt rătăcitori pe fața pămîntului pînă în ziua de astăzi.

Pe treptele Bursei din Paris, oameni cu pielea de aur **raicul** **Snd** prețurile pe degetele lor împodobite cu pietre prețioase. Găgăituri de gîște. Roiau cu zumzet mare, **grosolani**, în'jurul templului, urzind planuri întunecoase în **capetele** lor grotesc acoperite cu jobenuri. Nu ale lor : nici vestmintele acestea, nici vorba, nici gesturile. Ochii opaci, înceți le dezmințeau cuvintele, gesturile avide și **inofensiye**, simțeau însă resentimentele strînse în jurul lor și-și dădeau seama că zelul lor era zadarnic. Vană răbdare, să adune, să **siringă**. Timpul, sigur, avea să risipească totul. Pradă adunată la margine de drum : jefuiau, treceau mai departe. Ochii lor își știau anii rătăcitori, și, răbdători, își știau și necinstirile trupurilor.

— Și cine n-a făcut-o ? spuse Stephen.

— Ce vrei să spui ? întrebă domnul Deasy.

Făcu un pas înainte oprindu-se lîngă masă. Falca de jos îi alunecă într-o parte, deschizîndu-se, nesigură. Asta să fie înțelepciunea bătrînă ? Stă și așteaptă să-l lămuresc eu.

— Istoria, spuse Stephen, este un coșmar din care tot încerc să mă trezesc. <sup>25</sup>

Dinspre terenul de joc băieții ridicară țipăt mare. Un fluier șuierînd : gol. Și ce te faci dacă coșmarul ăsta dă și **el** cu piciorul îndărăt în tine ?

## 42

— Căile Domnului nu sînt și căile noastre, spuse domnul Deasy. Istoria întreagă merge spre o singură mare țintă, manifestarea Domnului.

Stephen își zvîcni degetul mare către fereastră, spunînd :

— Asta e Dumnezeu. Ura ! Aiii ! Zvîr !

— Ce ? întrebă domnul Deasy.

— Un strigăt pe stradă, spuse Stephen, ridicînd din umeri. <sup>26</sup>

Domnul Deasy **își** coborî privirile și-și ținu o vreme nările strînse între degete. Ridicîndu-și capul iarăși, le eliberă.

— Eu sînt mai fericit decît dumneata, spuse. Noi am **săvîrșit** multe erori și multe păcate. O femeie a adus păcatul pe lume. Pentru o femeie care nu era mai bună decît se cuvine să fie o femeie, Elena, nevasta fugită de acasă a lui Menelaos, zece ani de zile au făcut grecii război împotriva Troiei. O soție necredincioasă a fost cea dintîi care i-a adus pe străini aici, pe țărmurile noastre : soața lui MacMurrough, și ibovnicul **ei**, O'Rourke, prințul de Breffni <sup>27</sup>. Tot o femeie l-a nenorocit și pe Parnell <sup>28</sup>. Multe greșeli, multe eșecuri, însă nu și păcatul unic, cel mare. Eu am rămas un luptător acum, în amurgul zilelor mele. Dar am să lupt pentru dreptate pînă la capăt.

*Căci Ulsterul are să se împotrivească Și Ulsterul are să izbîndească* <sup>29</sup>

Stephen își ridică în mînă foile de hîrtie.

— Mda, domnule, începu.

— Prevăd, spuse domnul Deasy, că dumneata n-ai să rămîi prea mult aici, în munca asta. Nu, ești născut să fii profesor, după părerea mea. Poate mă înșel.

— Mai degrabă un învățăcel, spuse Stephen. Și aici ce mai ai de învățat ?

Domnul Deasy clătină din cap.

— Cine știe ? spuse. Ca să înveți, trebuie să fii umil. Însă viața este marele învățător.

Stephen își foșni din nou foile.

## 43

— În ce privește acestea, spuse.

— Da, spuse domnul Deasy. Ai aici două exemplare. Dacă ai putea să vezi să le publice de îndată. *Telegraph. Irish Homestead.*

— Am să încerc, spuse Stephen, și vă dau răspunsul mîine. Am două cunoștințe ziariști..

— Foarte bine, spuse domnul Deasy grăbit. I-am scris astă-noapte domnului Field, deputatul. Astăzi

are loc o adunare a Asociației **negustorilor** de vite la Hotelul City Arms, i-am cerut să prezinte scrisoarea mea la adunare. Dumneata vezi dacă poți s-o bagi în ziarele alea două ale dumitale. Care anume ?

— *The Evening Telegraph*...

— Bine, bine, spuse domnul Deasy. Nu e timp de pierdut. Acum trebuie să răspund la scrisoarea asta a vărului meu.

— La revedere, domnule director, spuse Stephen pu-nînd foile în buzunar. Vă mulțumesc.

— Nimic, spuse domnul Deasy căutînd printre hîrțiile de pe biroul său. Îmi place să mă înfrunt în discuții cu dumneata, chiar așa bătrîn cum sînt.

— La revedere, domnule director, spuse Stephen iarăși, înclinîndu-se spre spinarea încovoiată a celuiilalt.

Ieși prin veranda deschisă, coborînd pe alea cu pietriș de sub copaci, auzind încă glasurile țipînd și crosele lovind pe terenul de joc. Leii culcați pe stîlpii lor cînd ieșea pe poartă ; spaime fără dinți. Și totuși am să-l ajut în lupta asta a lui. Mulligan are să-mi scorească o preclă nouă : bardul bivolilor binevoitor.

— Domr.ule Dedalus !

Aleargă după mine. Sper că nu mai are și alte scrisori:

— Numai o clipă.

— Da, domnule, spuse Stephen întoreîndu-se de la poartă.

Domnul Deasy se opri, suflînd din greu și căutînd să-și recîștige respirația.

— Voiam numai să-ți spun, zise. Irlanda, se spune, are cîntecul de a fi singura țară care nu i-a persecutat niciodată pe evrei. Știai asta ? Nu. Și știi de ce ?

Se încruntă sever în aerul limpede.

#### 44

— De ce, domnule ? întrebă Stephen, începînd să zîmbească.

— Pentru că nu i-a lăsat niciodată să-i **între** în țară, spuse solemn domnul Deasy.

O bulă de tuse îi țîșni, cu rîsul deodată, din **gîtlej** tră-gînd după ea un lanț zornăitor de flegmă. Se întoarse cu spatele repede, tușind, rîzînd, fluturîndu-și prin aer brațele ridicate.

— Nu i-a lăsat niciodată să-i între în țară, strigă iarăși prin hohotul de rîs, tropăind cu picioarele strînse în ghețe peste pietrișul aleii. Din cauza asta.

Prin alternanța de lumină și umbră a frunzelor, soarele presăra peste umerii lui înțelepți paiete, monede săltărețe.

Ineluctabilă modalitate a vizibilului : cel puțin asta dacă nu și mai mult, gîndul prin ochii mei.<sup>30</sup>

Semnături ale tuturor lucrurilor sînt chemat aici să le citesc, zămisliri ale mării și lepădări ale mării, fluxul care se apropie, gheata asta mîncată ca de rugină. Verde-flegmă, argintiu-albastru, rugină : semne colorate. Limite ale diafanului. Însă mai adaugă el : în trupuri. Așadar, el avea știință de ele ca trupuri, înainte de a le ști colorate. Cum ? Dîndu-se cu căpățîna de ele, sigur. Dar, stai nițel.<sup>31</sup> Era chel, și milionar, *maestro color di che sanno*. Limită a diafanului întru. De ce întru ? Diafan, adiafan. Dacă-ți intră toate cele cinci degete prin ea, o poartă, dacă nu — ușă. Închide ochii și-ai să vezi.

Stephen își închise ochii să-și audă ghețele strivind cu trosnet alge, scoici. Dar, oricum, treci prin ea. Eu trec, cîte un pas deodată. Un foarte scurt spațiu de timp prin foarte scurte timpuri de spațiu. Cinci, șase, *nacheinander-ul*. Exact : și aceasta este ineluctabila modalitate a audibilului. Deschide-ți ochii.

Nu. Doamne ! Dacă m-aș prăvăli de pe stîncă asta, care-și moțăie asupra mării capul, să cad prin *nebeneinander*, ineluctabil. Mă descurc destul de bine prin întunecime. Sabia de frasin îmi atîrnă frumos de trup. Lovește cu ea ; ei așa fac. Picioarele mele două în ghețele lui iată-le la capătul gambelor lui, *nebeneinander*. Sună solide ; făcute cu ciocanul lui *Los Demiurgos*. Pășesc parcă întru eternitate prin nisipurile de la Sandymouth ? Crac, crac, cric, cric. Bani de mare sălbatică.

Dominie Deasy te

știe pe toate.

*Nu vîi tu la Sandymount, Madeline, fato ?*

Începe ritmul, vezi. Aud. Tetrametru catalectic de iambi în marș. Nu, în galop : *deline, fato*.

Deschide ochii acum. Așa voi face. O clipă. A dispărut totul de atunci încoace ? Dar, dacă-i deschid și **suit** pentru veșnicie în negrul adiafan ? *Busia* ! Am să văd dacă pot să văd.

Vezi acuma. **Aici** toată vremea și fără tine ; și întotdeauna au să fie, lume fără de sfîrșit.

Coborau<sup>12</sup> treptele dinspre terasa lui Leahy, **prudent**. *Frauenzimmer* ; și în jos pe țărnul **ușor**

povîmit și fleș-căind cu picioarele lor pleoștite afundîndu-li-se în nisipurile noroioase. Ca și mine. ca și Algy, coborînd către mama noastră cea măreață. Numărul unu își legăna greoaie bocceluța de moașă, **cartelul** celeilalte se **tot** înfîcea în nisipul plajei. Dinspre centru au ieșit și ele. Doamna **Flo**-rence MacCabe, văduva răposatului Patk MacCabe. **mult** regretatul, din strada Miresei. Una din surorile **ei** m-a tras și pe mine zbierînd într-o viață. Creație dintru nimic. Ce-are ea în bocceluță ? Vreun născut-mort cu ața buricului atîrnînd, înfîfolit în lină grosolană. Așele tuturor leagă îndărăt, corzile-spre-îärm-încolăcîndu-se a tot ce este muritor. Din cauza asta călugării mistici. Ai vrea să fii precum zeii ? Privește-ți în omphalos. Alo. Aici Kinch. Dați-mi Edenville. Aleph, alpha ; zero, zero, unu. Soață și ajutătoare a lui Adam Kadmon : Heva, Eva cea goală. Ea nu avea ombilic. Privire. Pîntece fără pată, umflîndu-se uriaș, pavăză de piele încordată, nu, grîne **alb** îngrămădite, strălucitoare, nemuritoare, dăinuind dintru veșnicie într-o veșnicie. Pîntec al păcatului. Prins în pîntecele întunecimii păcatului și eu am fost, făcut nu zămislit. De către ei, bărbatul cu vocea mea și ochii mei și o fantasmă de femeie cu cenușă în suflare. S-au îmbrățișat și s-au despicat, au făcut după voie celui care pe toate le împerechează. încă dinainte de vîrstele

**46**

timpului. El m-a voit, și acum nu mă mai poate vrea pierit, acuma sau vreodată. O *lex eterna* dăinuie într-o El. Asta este adică substanța divină într-o care Tatăl și Fiul sînt consubstanțiali ? Unde-i sărmanul, scumpul Arius să tragă încheierile ? Răzbulîndu-se toată viața cu contrasmag-nificandiudeobangtiaitate ? Erezia urmărit de stelele rele. într-un closet grec și-a dat duhul : euthanasia. Cu mitra îngemănată și cîrja. înscăunat pe tronul său, văduv al unui episcopat văduvit, cu omophorionul ridicat, cu părțile din dos astupate.

Brize se zbenguiau în jurul lui, aer înțepător, viu. Vin și ele, valurile. Caii de mare cu coarnele albe, înconțin-du-se, cu Mie de vînt limpede, armăsarii lui Mananaan <sup>1:1</sup>.

Să nu uit de scrisoarea lui pentru ziar. Și după asta ? La Vaporul, la douăsprezece jumătate. A propos, s-o iau ușor cu banii ăștia, ca un imbecil cumsecade. Da. trebuie.

își încetini pașii. Iată. Mă duc la mătușa Sara sau nu ? <sup>3</sup> Glasul tatălui meu consubstanțial. L-ai mai văzut pe fratele tău, artistul Stophen, acuma în urmă ? Nu ? Ești sigur că nu-i la terasa Strasbourg cu mătușă-sa Sally ? Nu poate să aibă și el un pic de ambiție ? Și și și și spune Stephen, ce mai face unchiul Si ? O. Doamne îndurăto-**rule**, în ce familie-am **intrat**. Băieții sus în șura de **fin**. Bețivul ăla de perceptor ambulant și frate-său, ăia care cîntă la trompetă. Gondolieri onorabili. Și Walter care se uită chiondoriș, tot îi dă cu domnule, cînd vorbește cu taică-su, mda. Domnule, Da, domnul meu. Nu, domnul meu. Plîns-ai Isuse : și nu-i de mirare, pe Dumnezeuul meu.

Să sun din clopoțelul ăla astmatic la vilișoara lor cu obloanele trase : și să aștept. Mă cred c-aș fi cine știe ce creditor ; mă spionează dintr-un colțișor cu vedere de sus.

— Stephen e, domnule.'

— Să intre. Sa intre Stephen.

Se trage zăvorul în lături și uite-l pe Walter cum mă salută.

7- Credeam că cine știe cine-o fi.

în patul lui mare, nenea Richie, înfîfolit în pătură, își întinde peste movilita genunchiului avanbrațul vînjos. Cu pieptul curat. S-a spălat pe jumătatea de sus.

— 'Neața, nepoate.

**47**

își lasă deoparte planșeta pe care-și socotește facturile pentru ochii lui Mașter Goff și Mașter Shapland Tandy, și-și completează formularele de conciliații, și procese verbale și poate și vreun mandat de aducere. O iarnă da corn deasupra capului lui chel : *Requiescat* de Wilde. Șuieratul, fluieratul lui înșelător îl aduce îndărăt pe Walter.

— Da, domnule ?

— Spune-i mamei să ne dea niște tărie pentru Richie și **Stephen**. Unde-i ea ?

— îi face baie **lui** Crissie, domnule.

Micuța tovarășă de pat a lui papa. Fărîmă a iubirii.

— Nu, lasă unchiule Richie.

— Mie să-mi spui pe nume, Richie. La dracu cu apa ta minerală. Îți taie tot cheful. Whisky.

— Unchiule Richie, zău...

— Stai jos, sau să mă ia dracu dacă nu-ți dau cu eeva-n cap.

Walter se chiorăște în zadar după un scaun, ' f

— N-are pe ce să stea, domnule,

— N-are unde să și-l pună, nătăfietule. Adu scaunul nostru de Chippendale. Vrei să gust; ceva ? Aici la mine să-ți lași aerele tale : un hering, ceva ? Sigur ? Cu-atît mai bine. Nici n-avem nimic în casă decît pilule pentru durerea de burtă.

*All'erta !*

Mormăie acum niște măsuri din *a-ia di sortita* a lui Ferrando. Cea mai grozavă parte, Stephen, din toată opera. Ia ascultă.

Fluierul lui melodios răsună iar, frumos nuanțat, frîn-**tUri** de arie, și bate toba cu pumnii pe genunchii înfolfiți în pătură.

Briza-i mai dulce acum.

Case în ruină, a mea, a lui și toate. La Clengowes te-ai lăudat și tu în lumea bună că ai un unchi judecător și un unchi general. Lasă-te de de-astea, Stephen. Nu în asta stă frumusețea. Nici în apele stătute de la biblioteca Marsh unde citeai profețiile răsuflăte ale lui Joachim Abbas. Pentru cine ? Pentru gloata cu o sută de capete din preajma catedralei. Unul ca el, care-și ura și el spița, care-a fugit dintre ei în pădurea nebuniei, și coama îi

**43**

flutura înspumată în bătaia lunii, și pupilele îi erau stele,<sup>3></sup> Houyhnhnm, cu nările fremătătoare de cai. Chipuri ovale, cabaline. Temple, Buck Mulligan, Foxy Campbell. Fălci ascuțite. Părintele abate, diaconul furibund, ce păcat le-a învîrtejit în flăcări simțurile ? Paff ! *Descende, calve, ut ne viinium decalveris*. Ghirlandă de păr cărunț pe capul lui de blestemat, ia uite-mi-l cum coboară la pas

(*descende*), cu un ostensoriu strîns în mină, cu ochi de vasilisc. Dă-te jos, teadvă calpă ! Și corul răspunde amenințare și ecou, asistînd lîngă coarnele altarului, latineasca pufnită pe nas a preotaștilor, care se-nvîrt gvași în rasele lor, tunși și unși și scopiți, îngrășați cu grăsimea grînelor.

Și în aceeași clipă poate un preot după colț o ridică în mîini. Dringdring ! Și două străzi mai încolo un altul o închide întx\*-un caliciu. Dringdring ! Și într-o capelă a Fecioarei un altul care-și ia cuminecătura numai pentru el. Dringdring ! Jos, sus, înainte, înapoi ! Dan Occam s-a **gîndit** la asta, doctorul invincibil. într-o dimineață cețoasă englezească demonul hipostasis i-a gîdilat mintea. Pogorînd hostia și îngenunchind a auzit cum suna îngemănat cu al doilea clopot clopoțelul dinții în transept (și și-l ridică pe-al său) și, ridieîndu-se, a auzit (acum îl înalț și eu) clopoțelele lor amîndouă (îngenunche acum) sunînd în diftong.

Vărul Stephen, n-ai să fii niciodată un sfînt. Insulă a sfinților<sup>ifi</sup>. Ai fost grozav de sfînt, nu ? Te-ai rugat Sfintei Fecioare ca să n-ajungi să ai nasul roșu. Te-ai rugat diavolului pe bulevardul Serpentine ca văduvioara cea durdulie din față să-și ridice fustele și mai mult pe«te strada umedă. O st, *certo* ! Vinde-ți sufletul pentru «sta, chiar, zdrențe vopsite prinse cu acul pe un trup de muiere. Mai multe spune-mi, mai multe încă ! Pe imperiala autobuzului de Howth singur strigînd în ploaie : *femei goale* ! Ce mai zici de asta, he ?

Ce mai zici despre ce adică ? Pentru ce alta au fost făcute ?

Citind cîte două pagini din cîte șapte cărți în fiecare noapte, nu ? Eram **tînăr**. Te înclinai în fața ta însuși în oglindă, ieșeai în față să primești aplauze grave, cu chipul concentrat, să atragi atenția. Ura pentru idiotul ăsta

**49**

bătut de Dumnezeu ! Hura ! N-a văzut nimeni ; nu nu spune la nimeni. Și cărțile pe care-aveai să le scrii, cu litere în loc de titluri. I-ai citit F-ul ? A, da, dar îl prefer pe Q. Da, dar W e minunată. A, da, W. îți mai aduci aminte de epifaniile tale pe file verzi ovale, atît de adînc de adinei, din tc.re-ar fi urmat să se trimită copii la toate marile biblioteci ale lumii dacă aveai. să mori, inclusiv la Alexandria ? Să le citească cineva acolo după cîteva mii de ani, o mahamanvantara. Ca Pico de la Mirandola. Da, chiar ca o balenă. Cînd citești pagini din astea stranii ale vreunuia care s-a dus de mult simți că ești una cu unul care odinioară...

Nisipul zgrunțuros îi pierise de sub picioare. Ghetele îi treceau iarăși peste o magmă umedă plescăitoare, cochilii tăioase ca briul, pietricele strivite cu zgomot, care se înfundau peste alte nenumărate pietricele, lemnul trecut ca printr-o sită de viermele corăbiei, o Armadă pierdută. Pînze nesănătoase de nisip așteptau să-i sugă tălpile peste ele pășind, suflînd în sus o respirație cu iz de canal. Le ocoli trecînd prudent. O sticlă de bere se înălța acolo, îngropată pînă la jumătate într-un aluat **rnîlos** de nisip. Sentinelă : insulă a setei de spaimă. Cercuri sparte pe țărni, pe pămînt un labirint de plase negre viclene ; mai încolo uși dosnice mîzgălite cu cretă și mai sus pe plajă o frînghie de rufe cu două cămăși crucificate. Ringsend : wigwamuri ale cîrmacilor cafenii și ale maestrilor matrozi. Scoici omenești.

Se opri. Am trecut de drumul spre mătușa Sara. Nu mă mai duc acolo ? Se pare că nu. Nimeni pe-aici. Se

întoarce spre nord-est și străbătu nisipurile mai ferme către Turnul Porumbeilor.

— *Qui vous a mise dans cette fichue position ?*

— *C'est le pigeon, Joseph.*<sup>37</sup>

Patrice, acasă în vacanță, linchea lapte cald cu mine la barul MacMahon. Fiul unuia care s-a expatriat singur, Kevin Egan de la Paris, găște sălbătice li se spune. Tatăl meu e-o pasăre, linchea dulcele *lait chaud* cu o limbuță tinătră trandafirie, în fața lui durdulie, bucălată, Linchea, *lapin*. Trage nădejde să câștige la *gros lots*. Despre natura femeilor a citit în Michelet. Dar neapărat o să-mi trimită

50

*La Vie de Jesus* de Monsieur Leo Taxil. I-o-mprumută prietenului lui.

— *C'est torăant, vous savez. Moi je suis socialiste. Je ne crois pas en l'existence de Dieu. Faut pas le dire à mon pere.*

— *Il croit ?*

— *Mon pere, oui.*

*Schluss*. Linchește mai departe.

Pălăria mea de Cartier Latin. Doamne, trebuie și noi să ne-mbrăcăm potrivit cu personajul. Am nevoie de mănuși stacojii. Ai fost și tu student odată, nu ? Student în ce, pentru numele dracului celălalt ? Payseyenn, P.C.N., știi ; *physiques, chimiques et naturelles*. Aha. Mîncăi și tu *viou en civet* de trei parale, oalele cu carne din Egipt, cot la cot cu cărașii rîgîitori. Să spui doar, pe tonul cel mai firesc ; cînd eram la Paris, pe *boul' Mich'*, pe atunci obișnuiam să. Da, obișnuiai să porți cu tine bilete perforate ca să ai un alibi dacă te-arestau pentru crimă pe-unde. Dreptatea. în noaptea de 17 februarie 1904 arestatul a fost văzut de doi martori. Alălaltu-a făcut-o ; eul meu celălalt. Pălăria, cravata, pardesiul, nasul. *Lui, cest moi*. S-ar părea că te-ai distrat bine.

Mers semeț. Cam ca cine încercai să mergi adineaori ? Am uitat, las-o baltă, ești un prăpădit. Cu mandatul de ia mama, opt șilingi, ușa batantă de la oficiul poștal trîn-tită ție în nas de ușier. Foamea ca o durere de măsele.

*Encore deux minutes*. Uită-te la ceas. Trebuie să-i încasez. *Ferme*. Cîine năimit ! Să-l împuști, să-l faci mici fărîme cu o pușcă cu bangăt mare, fărîme de carne omeneasca pe toți pereții cu toți nasturii lui de alamă cu tot. Fărîme peste tot carrac și pe față și pe dos. Nu ești rănit ? O, foarte bine. Bate laba. Oho, asta-i tot, numai că-i foarte bine.

Aveai să faci minuni, nu ? Misionar în Europa urmînd pe urmele înverșunatului, crîncenului Columbanus. Fia-cre și Scotus pe scaunele lor de groază în ceruri vărsați din bocalele lor, rîzînd tare pe latinește : *Euge ! Euge !* Prefăcîndu-te că vorbești stricat englezește și trăgîndu-ți după tine valiza, hamal de trei parale, pe debarcaderul lunecos de la Newhaven. *Comment ?* Pradă bogată ai mai

51

adus îndărăt ; *Le Tutu*, cinci numere mototolite din *Pantalon Blanc et Culotte Rouge*, o telegramă albastră franțuzească, o curiozitate de arătat și altora.

— Mama pe moarte vino acasă tata. ^

Mătușa crede că tu ai omorît-o pe maică-ta. Din cauza asta nu vrea.

*Atunci în sănătatea mătușii lui Mulligan Și-am să-ți spun și ce motiv am. Ea-ntotdeauna a făcut lucrurile să meargă Cum trebuie în familia Hannigan.*

Picioarele îi păseau acum dintr-o dată în ritm țațoș prin brazdele nisipului, pe Ungă pietroaiele de ia zidul dinspre sud. Le privea cu mîndrie, pietre îngrămădite, tidve uriașe.

Lumină de aur peste mare, peste nisip, peste pietre. E soarele acolo, copacii cei zvelți, casele de lămîie.

Parisul trezindu-se proaspăt, lumină crudă de soare pe străzile lui de lămîie. Măduva umflată a chiflelor, absintul verde ca broasca, mirodeniile de la utrenie îmblîn-zesc aerul. Belluomo se ridică din patul soției amantului soției sale, gospodina în basma s-a pus în mișcare, cu o farfurioară cu acid acetic în mînă. La Rodot, Yvonne și Madeleine își dreg frumusețile tuflite, zdrobind cu dinți de aur niște *chaussons* de aluat, cu guri îngălbenite de pus de *flan breton*.

Chipurile de parizieni trec pe alături, drăguții lor drăguți-încîntați, conquistadori cîrlionțați.

Somnolențe de amiază. Kevin Egan răsucesce țigarete de praf de pușcă printre degetele pătate cu cerneală tipografică, sorbindu-și zîna cea verde așa cum Patrice și-o soarbe pe cea albă. Jur împrejur, mîncăii care-și îndeasă boabele pipărate cu furculițele, în jos pe gîtlej.<sup>39</sup> *Un demi setier !* Aburul înfierbîntat de cafea țîșnind din expres-soul înfierbîntat. La un semn al lui ea mă privește. *Il est irlandais. Hollanăais ? Non fromage. Deux irlandais, nous, Irlande, vous savez ? Ah oui !* Credea că i-ai cerut o brînză *hollanăais*. Postprandialul tău, știi ce înseamnă cuvîntul acesta ? Postprandial. Era un tip pe care l-am cunoscut odată la Barcelona, un tip



ciudat, zicea că ăsta-i postprandialul lui. Ei, *slainte* ! In jurul meselor cu tăblii de marmură amestecătura de răsuflări de vin duhnitoare,

52

de gîtlejuri horcăitoare. Suflarea lui plutește peste farfuriile noastre pătate de sos, colțul zînei verzi i se arată printre buze. Dintru Irlanda, Dalcassienii, ai nădejdlor, conspirațiilor, ai lui Arthur **Griffith** acum. Să mă prindă în jug laolaltă cu el, crimele noastre cauza noastră comună. Ești fiul tatălui tău. Îți cunosc glasul. Cămașa lui **grosolană**, cu flori sîngerii își tremură pompoanele spaniole odată cu tainele pe care le șușotește Monsieur Dru-mont, faimosul ziarist, Drumont, știi cum îi spunea reginei Victoria ? Vrăjitoarea bătrînă cu dinții îngălbeniți. *Vieille ogresse* cu *dents jaunes*. Maud Gonne, frumoasă femeie, *La Patrie*, Monsieur Millevoye, Felix Faure, ăsta știi cum a murit ? Bărbați lascivi, Frocken, *bonne à tout faire*, care masează goliciunea bărbătească în baie la **Upsala**. *Moi faire*, zicea, *Tous Les messieurs*. Nu și acest *Monsieur*, i-am spus. Un obicei cit se poate de licențios. Baia este lucrul cel mai personal. Nu l-aș lăsa nici pe frate-meu, nici măcar pe propriul meu frate, ce chestie obscenă. Cu ochii verzi, te vād. Colțul din colțul gurii îl simt. Oameni libidinoși.

Cilindrul albăstriu îi arde mortuar în mîini și arde limpede. Fire de tutun desprins și care iau foc ; flacără și fum acru ne luminează colțul nostru. Oasele aspre ale pomeților pe sub borul pălăriei de rebel la lumina zilei.<sup>40</sup> Cum a evadat Șeful, versiune autentică. S-a travestit în tînără mireasă, ca să vezi, cu voal și floare de portocal, și a pornit-o pe drumul spre Malahide. Așa a făcut, chiar. Ale conducătorilor de altă dată, ai trăda-ților, feluri de a scăpa cu fuga.

Travestimente, și gata-gata să-i prindă, dar s-au dus, nu mai sînt.

îndrăgostitul respins. Eram un tinerel de mai mare dragul pe vremea aceea, îți spun, am să-ți arăt odată poza. Așa eram, zău, îndrăgostit lulea, de dragul ei răi;ă-acea, bîntuia ca o fantomă, cu colonelul Richard Burke, șeful clanului său, pe sub zidurile Clerkenwelluldi și, **chircit** acolo, a văzut flacăra răzbunării cum îi azvîrlea în sus prin ceață. Geamuri sparte și zidiri năruindu-se. în Parisul cel vesel se-ascunde, Egan din Paris<sup>41</sup>, fi nimeni **nu-l** mai cercetează acum, decît eu. Făcîndu-și popasurile zilnice, cu caseta lui tipografică prăpădită, pe la cele trei cîrciumi, vizuineie din Montmartre unde-și mai și doarme

53

noptile scurte, rue de la Goutte-d"Or, tapisată cu chipurile pătate de muște ale celor duși. Fără iubire, fără de țară, **fără** soață. Și ea o duce bine mersi fără surghiunitul de bărbatu-său, ea, madama, pe rue **GKt-le-Coeur**, cu un canar și doi țapi de pensionari, chiriașii ei. Obrajii ca piersicile, fustă în dungii, fișneată ca o tinerică. Respins, dar care nu deznădăduiește. Spune-i lui Pat că ra-ai văzut, vrei ? Odată am vrut să-i fac rost lui Pat, săracul, de o slujbă. *Mon fils*, soldat al Franței. Eu l-am învățat să cînte. *Băieții din Kilkenny au săhii viteze vîjii-toare*. Tu-l știi, cîntecul ăsta vechi ? Eu l-am învățat pe Patrice. Bătrîna Kilkenny ; saint Canice, castelul **lui** Strongbow pe Nora. Cam așa vine. *0,0*. Și m-apucă. Nap-per Tandy, de mînă.

O, O, *băieții din Kilkenny*...

Mina slăbită, topită, peste a mea. Ei l-au uitat pe Kevin Egan, dar el nu i-a uitat. Aducîndu-mi aminte de tine, O, Sioane.

Se apropiase și mai mult de țarm și nisipul ud îi izbea ghetetele. Aerul proaspăt îl întîmpină. Instrunindu-i nervii sălbaticiți, vîntul aerului sălbatic al semîntelor luminii. Stai nițel, doar n-am să merg pînă la farul Kish, ce dracu' ? Se opri dintr-o dată și picioarele începură să i se cufunde încet în solul fremătător. Să mă întorc.

întoreîndu-se scrută țarmul spre sud, și picioarele i se cufundau iarăși în alte orbite. Încăperea rece arcată a turnului e-acolo, m-așteaptă. Prin barbacană razele de lumină se mișcă veșnic, încete și veșnice tot așa cum mi se afundă mie picioarele, tîrîndu-se înspre amurg pe cadranul dușumelei. Amurg albastru, căderea nopții, noapte adincă albastră. în întunericul bolții mă așteaptă, scaunele împinse îndărăt, valiza mea un obelisc, în jurul unei mese cu farfurii părăsite. Cine să le spele ? El are cheia. N-am să dorm acolo cînd se va lăsa noaptea asta. Ușa închisă a unui turn tăcut îngropîndu-le trupurile oarbe, panterahibul și cîinele de vînătoare. Chemare ; nici un, răspuns. își ridică picioarele din nisipul care i le absoarbe și se întoarse pe lingă grămada de pietroaie. Să iau totul,

să păstrez totul. Sufletul meu merge odată cu mine, formă a formelor. Și astfel în vechile lunii străbat cărarea deasupra stîncilor, în doliu argintată, auzind revărsarea ispititoare a Elsinorului.

Fluxul mă urmărește. Îl aud cum se revărsă de aici înspre acolo. Să mă întorc atunci pe drumul de Poolbeg spre plaja de-acolo. Se cațără printre ierburile de mare și peste lianele lunecoase și se așază pe o stîncă, înfigîndu-și toiagul de frasin într-o crăpătură.

Leșul umflat al unui cîine zăcea răsturnat printre sar-gase. În fața lui botul unei bărci, îngropat în nisip.

*Uit coche ensable*, cum spunea Louis Veuillot despre proza lui Gautier. Nisipurile astea grele sînt vorbirea pe care marea și vîntul au cernut-o aici. Și acolo, pietrele tumulare ale constructorilor morți, o rezervație de nevăstuici și șoareci de apă. Să ascunzi aur acolo. Încearcă. Tot ai ceva. Nisip și pietre. Greu de tot trecutul. Jucăriile lui Sir Lout <sup>17</sup>. Vezi să nu capeți un pumn peste ureche. Eu sînt uriașul dracului, care rostogolește pietroaiele, dracului, oseminte ca niște pietre să pășesc peste ele. Fii'ofum. Amușin sînge de englez.

Un punct, un cîine viu, creștea văzînd cu ochii aler-gînd peste întinderea de nisip. Doamne, doar n-o să se dea la mine ? Respectă-i libertatea. Să nu fii stăpîn peste alții și nici sclavul lor. Am bastonul. Stai locului liniștit. De mai departe, mergînd spre țarm dinspre fluxul înspumat, siluete, două. Cele două Marii. L-au pitit bine printre trestii. Cucu, te-am văzut. Nu, cîinele. Alergă-napoi spre ei. Cine ?

Galerele Lochlannilor <sup>43</sup> trăgeau aici la țarm, în căutare de pradă, cu provele cu ciocuri însîngerate adîncindu-se în refluxul de tinichea topită. Vikingi danezi, cu colanele de securi de război lucindu-le peste piepturi cînd Malachi purta guler înalt de aur. Un banc de balene turlehyde numite aruncate pe țarm în zăpușeala amiezii, pufnind apa, zvîrcolindu-se unde-i apa mai puțin adîncă. Și apoi dinspre orașul îndrăgit, înfometat, o hoardă de pitici în haine de piele, poporul meu, cu cuțite de măcelari, aler-gînd, jupuind, hăcuind în carnea de balenă verde, întunecată. Foamete, molimă și masacre. Sîngele lor e și în

55

mine, poftele lor valurile mele. Umblam printre ei pe **Liffey** înghețată, acel eu al meu, copil furat, **preschimbat** de iele, prin vîlvătaile rășinelor trosnitoare. Nu i-am vorbit nimănui ; nimeni nu mi-a vorbit. '

Lătratul ciinelui alerga înspre el, se oprea, fugea înapoi. Clinele dușmanului meu. Am stat doar, palid, tăcut, și îmi lătra împrejur. *Tembilia meditans*. Haină scurtă trandafirie, jucăria norocului, surîzînd de spaima mea. După asta **tânjești** tu, după lătrăturile aplauzelor **lor** ? Pretendenți, își trăiesc și ei viețile. Fratele lui Bruce, Thomas Fitzgerald, cavaler mătăsos, Perkin Warbeck, bastardul de York, în pantalonași de mătase alb-trandafiriiu ivorie, minunea zilelor de atunci, și Lambert Simnel '•', cu suita lui de lepădături și otrepe, spălător de vase încoronat. Toți fii de regi. Paradisul pretendenților, atunci și acum. El a salvat oameni de la înec și tu tremuri la schelălăi-turile unui cățelandru. Însă curtenii care și-au rîs de Guido în Or San Michele erau la ei acasă. Casa lui... N-avem nevoie de abstruzitățile tale medievale. Tu ai face ce a făcut el ? Trebuie să fie o barcă pe-aproape, o barcă de salvare. *Natürlich*, scoasă aici pentru tine. Ești gata sau nu ? Omul care s-a înecat acum nouă zile în largul stîncii Fecioarei. Îl așteaptă acum. Adevărul, haide, scuipă-l. Aș vrea. Aș încerca. Nu sînt înotător bun. Apa rece moale. Cînd intru cu fața în ea în lighean la **Clongo**-wes. Nu mai văd ! Cine-i în spatele meu ? Afară repede, repede ! Vezi fluxul revărsîndu-se grăbit din toate părțile, impregnînd repede pînzele de nisip, scoici de culoarea asta, cacao ? bacă aș avea pămîntul sub picioare. Aș vrea ca viața lui să fie mai departe a lui, și a mea a mea. Un om care se înecă. Ochii lui de om mă privesc din Spaima morții. Eu... Cu el împreună în adîncuri... N-aș putea-o salva. Ape : moarte amară ; pierdută.

O femeie și un bărbat. Îi văd fustele. Prinse cu ace, pariez.

Cîinele lor tropăia în voie pe lingă un banc de nisip care se topea văzînd cu ochii, alergînd, mirosind într-o parte și într-alta. Căuta ceva, pierdut într-o viață trecută. Dintr-o dată o luă din loc ca un iepure speriat, cu urechile date pe spate, urmărind umbra unui pescăruș în zbor jos. Fluieratul ascuțit al bărbatului îi lovi urechile

5G

moi. Se întoarse, sări îndărăt, se apropie, tropăind cu labe tremurătoare. Pe un cîmp oranj **uri cerb** cabrat, în culorile firești, neîmpodobit cu coarne. La marginea zdrențuită a fluxului se opri cu labele țepene, cu urechile **ciulite** spre mare. Cu botul ridicat latră spre zgomotul valurilor, spre grupurile ierburilor de mare. Șerpuiau spre picioarele lui, încrețindu-se, desfoindu-și multe creste, fiecare al nouălea, spărgîndu-se, plescăind, de departe venind, de și mai departe, valuri după valuri.

Culegătorii de scoici. Se bălăceau mai înainte în apă și aplecîndu-se, își cufundau săculețele, și ridieîndu-se iarăși, plescăiau mai departe. Cîinele schelălăia **alergînd** spre ei, se trăgea îndărăt, urca cu labele pe ei, lăsîndu-se apoi în patru labe, ridieîndu-se iarăși spre ei cu adulație mută, stîngace. Neluat în seamă se ținea pe lingă ei în vreme ce se apropiau acum de nisipul uscat, cu o zdreanță de limbă ca de lup gîfîndu-i roșcată dintre Mici. Trupul bălțat le sărea înainte și apoi se trăgea în lături în galop, ca un vițel. Leșul îi sta în cale. Se opri, amușină,

îl ocoli, un frate, cu nasul mai aproape merse în jurul lui, mirosind grăbit ca un câine peste tot blana mototolită a cânelui mort. Tidvă de câine, amușinat de câine, ochii în pământ, mișeîndu-se spre o singură mare țintă. O, sărmanule trup de câine. Aici zace un sărman trup de câine.

— Zdreanță ! Lasă-l încolo, potaie.

Strigătul îl readuse gudurîndu-se înapoi la stăpînul său și o lovitură greoaie cu piciorul gol îl împinse, dar teafăr, peste o limbă de nisip, chircindu-se acolo gata de fugă. Se trase îndărăt, într-o parte. Nu mă vede. Mai încolo, la marginea movilitei se lăsă în jos, scormoni cu labele, mirosi o stîncă și de sub laba din spate ridicată urină peste' ea. Tropăi mai departe și ridieîndu-și laba din spate, urină repede, scurt, pe o stîncă nemirosită. Plăcerile simple ale celor sărmani. Labele din spate îi spulberară apoi nisipul ; labele din față scormoneau, săpau. A îngropat ceva acolo, pe bunică-sa. Scormoni în nisip, căutînd, săpînd și se opri să asculte văzduhul, spulberă apoi iarăși nisipul cu furia ghearelor, oprindu-se curînd, un pardos, o panteră conceput în adulteriu, vultu-rînd morții. <sup>45</sup>

57

După ce m-a trezit ăla azi-noapte, același vis era sau nu ? Stai nițel. Holul deschis. Strada tîrfelor. Ține minte. Ilarun al Rașid. Sînt pe aproape. Omul acela mă conducea, îmi vorbea. Nu mi-a fost frică. Pălăria lui tare mi-o ținea mie peste față. Surîdea ; miros de fructe și cremă. Asta era regula, zicea. Intră. Vino. Au întins covorul roșu, de gală. Ai să vezi cine. Aruncîndu-și săculețele peste umăr, plescăiau prin apă, egiptieni roșcați. Picioarele lui albăstrie de sub pantalonii suflecați izbeau nisipul cleios, un fular cărămiziu strîngîndu-i gîtul neras. Cu pași femeiești ea îl urma ; tîlharul și muieră-i, lor a tuturora. Prada îi atîrna pe spinare. Nisip resfîrat și fărîme de scoici i se încrustaseră pe picioarele goale. În jurul feței bătute de vînturi îi atîrna părul. În urma stăpînului ei, ea tovarășa și ajută-toarea, bate drumurile spre orașul cel mare. Cînd noap-tea-i ascunde prihanele trupului chemînd de sub șalul ei cafeniu din vreun gang unde au udat cîinii. Peștele ei le face cinste la doi soldați din carabinierii regali la circiuma lui O'Loughlin pe Blackpitts. Strînge-o în brațe, fă dragoste cu ea după chipul și vorba celor de jos, căci, O, iubăreață ești și bună. Albeață de demon femeiesc sub zdrențele-i rîncede. Pe maidanul Fumbally în noaptea asta : mirosul tăbăcăriilor.

*Albe cazmalele, roșu ți-e botul*

*Ș'i trupul tău iubăreț mi-e.*

*întinde-te-aici cu mine cu totul*

*hi strînsoarea și pupatu' de întunecime.*

Delectație posomorită, așa-i spune d'Aquino pîntecosul, frate porcospino. Adam dinainte de cădere călărea dar nu era cuprins de rut. Lasă-l să cheme : *trupul tău iubăreț mi-e* <sup>46</sup>. Limbaj nici cît negru sub unghie mai rău decît acesta. Cuvinte de călugăr, boabe de rozarii sporovăind pe șirag : vorbe de borfași, grăunțe tari ciocnindu-li-se în buzunare.

Trec acum.

58

Cu ochii pieziși la pălăria mea de Hamlet. Dacă aș fi deodată gol aici, cum stau așa ? Nu sînt. Peste nisipurile lumii întregi, pe urmă-mi sabia de flăcări a soarelui, către soare apune, mergînd spre ținuturile înserării. Pășește, se împinge, se tirîie. se înverșunează, își trage după sine povara. Fluxul amurgind, atras de lună, în urma ei. Fluxuri, nemăsuratinsulate, în ea, sînge nu al meu, *oinopa ponton*, o mare întunecată ca vinul. Iat-o pe slujitoarea lunii. În somn semnul cel umed îi rostește ceasul, o îndeamnă să se ridice. Pat de mireasă, pat de născătoare, pat de moarte, cu luminare fantomatică. *Omnis caro ad te veniet*. El vine, palid vampir, prin furtuna din ochii lui, liliacul său plutește însîngerînd marea, gura pe sărutul gurii ei. Iată. Prinde asta cu acul, vrei ? Tablele mele <sup>47</sup>. Gura pe sărutul ei. Nu. Trebuie să fie două ființe. Să se lipească bine laolaltă. Gura pe sărutul gurii ei.

Buzele lui se mișcau cuprinzînd buze netrupești de aer : gura pe pîntecul ei. Pîntec. mormînt atotecuprin-zînd ca un pîntec. Gura lui plămădea răsuflarea ieșind, nerostită : uiihah : mugetul planetelor cataractante, globulare, în flăcări, mugind departedepartedeparte. Hîrtii. Bancnote, să le ia dracul. Scrisoarea bătrînului Deasy. Uite. Mulțumindu-vă pentru ospitalitate să rupem capătul de jos. întorcîndu-se cu spatele la soare se aplecă mult peste o

masă de stîncă și mîzgăli vorbe. Asta-i a doua oară cînd am uitat să iau hîrtie de pe pupitrul bibliotecii. Umbra i se așternea peste stînci așa cum se aplecase, terminînd. De ce nu fără sfîrșit pînă la steaua cea mai depărtată ? întunecoase sînt acolo, dincolo de lumina aceasta, întunericul strălucind în lumina cea vie, delta Casiopei, lumi. Eu mă așez acolo cu toiagul de frasin al augurului, în sandalele împrumutate, la lumina zilei lîngă o mare lividă, neluat în seamă, în noaptea liliachie mergînd sub stăpînirea stelelor nefirești. Arunc umbra aceasta sfîrșită de la mine, forma neomenească ineluctabilă, o chem îndărăt. Fără sfîrșit, dacă ar fi a mea, formă a formei mele ? Cine mă pîndește pe mine aici ? Cine vreodată oriunde va citi cuvintele acestea scrise ? Semne pe un cîmp alb. Undeva pentru cineva cu vocea ta cea mai încîntătoare. Bunul eDiscop de Cloyne a scos vâlul tem-

59

lat, da, așa bine. Văd  
ța, aproape, departe, plată o văd, spre răs, A, uite acum. Se așază deodată la **locul** ei, înghețată în stereoscop. Clic, și se-așază. Găsești că vorbele mele sînt întunecoase. întunericul este în sufletele noastre, nu crezi ? Mai cantabil. Sufletele noastre, rănite cu rușine de păcatele noastre, se agață și mai mult de noi, o femeie de iubitul ei încleștîndu-se, mai mult, tot mai mult.

Ea se încrede în mine, mina ei ușoară, ochii cu genele lungi. Acum, unde dracu o aduc în spatele vâlului ? întru ineluctabila modalitate a ineluctabilei vizualități. Ea, ea, ea. Care ea ? Fecioara din vitrina lui Hodges Figgis luni privind înăuntru după una din cărțile acelea cu titlu de alfabet pe care-ai să le scrii tu odată. Pătrunzătoare privire i-ai aruncat. Cu încheietura trecută prin minerul de mărgelă al umbrelei de soare. Locuiește în parcul Lesson, numai cu dragoste și cu suspine, femeie de litere. Să i-o spui asta altuia, St'evie ; una care te-agață. Dar poartă jartiere din astea bătute de Dumnezeu și ciorapi galbeni, cîrpiți cu lînă groasă. Să vorbim mai bine despre plăcinta cu mere, *piuttosto*. Unde ți-e gîndul ?

**Mîngîie-mă.** Ochii dulci. Mîna moale moale moale. Singur mai sînt aici. O, mîngîie-mă curînd, acuma. Care-i cuvîntul acela cunoscut bărbatilor tuturor ? Sînt liniștit aici. singur. Și trist. Mîngîie-mă, mîngîie-mă.

Se întinse cît era de lung pe stîncile aspre, îndesind hîrtia pe care-o scrisese și creionul într-un buzunar, cu pălăria trasă în jos pe ochi. M-am întins cum face Kevin Egan cînd moțăie și așteaptă siesta, somnul de sabbat. *Et vidit Dcus. Et erant valde bone !* Alo ! *Bonjour*, bine-venit ca și în florile de mai. Sub frunza lui privea printre genele tremurătoare ca niște păuni soarele lunecînd spre sud. Sînt prins în scena aceasta de foc. Ceasul lui Pan, amiaza faunescă. Printre plante șerpuitoare, greoaie, elastice, și roade de unde picură lapte, acolo pe unde pe apele cafenii plutesc frunzele uriașe. Departe e durerea.

*Și nu te mai trage departe să chibzuiești mohorlt.*

**Privirea-i** adăsta mohorîtă pe ghetele cu bot lat, lepădate de țap, *nebeneinanăer*. Număra încrețiturile pielii tăbăcite acolo unde piciorul altuia se ghemuise la căldură. Piciorul care a izbit pămîntul în tripudium, picior pe care eu nu-l iubesc. Dar ai fost încîntat cînd pantoful lui **Esther** Osvalt sta întins peste tine : fată pe care-am cunoscut-o la Paris. *Tiens, qiiel petit pied !* **Prieten** de nădejde, un suflet de frate : iubirea lui **Wilde** care nu îndrăznește să-i spună pe nume. Acum are să mă părăsească. Și vina ? Așa cum sînt și eu. **Așa** cum sînt și eu. Totul sau nimic.

în lassouri lungi apa se revărsa bogată dinspre lacul Cock, acoperind lagune verzui-aurii de nisip, crescînd, curgînd mai departe. Are să-mi ia cu ea toiagul. Să mai aștept. Nu, au să treacă mai departe, au să treacă izbind stîncile mai scunde, în vârtej, tot mai încolo. Mai bine să termin cît mai repede cu treaba asta. Ascultă : vorbe de valuri de patru litere : sisu, hrss, rsis, uuus. Suflare puternică a apelor printre șerpui de mare, printre caii cambrați, stîngaci. Cade în cupă de stîncă, flop, slop, slap ; cuprinsă în butoaie. Și, istovită, vorbirea-i se curmă. Alunecă înspumată, dezlănțuită în larguri, cu baltă de spumă plutind, florile largi desfoliind.

Sub marea crescînd tot mai sus vedea ierburile încolăcite ridicîndu-și brațe leneșe neputincios trăgîndu-se iarăși înapoi, sumețindu-și fustele, cu ape de șoapte șovăind și înălțîndu-și șuvițe viclene de argint. Zi după zi ; noapte de noapte : ridicîndu-se, revărsîndu-se, năruindu-se iarăși. Doamne, istovite mai sînt ; și ascultînd șoaptele cum mai oftează. Sfîntul Ambrosius l-a auzit, suspinul de frunze și valuri, în așteptare stînd, așteptînd împlinirea vremurilor. *Diebus ac noctibus iniurias patiens ingemiscit*. Fără de țel strînse laolaltă ; în van apoi lăsate în voie, să lunece leneșe, să șerpuie în lături, pînă de lună. Și istovite în privirile iubiților, bărbați lascivi, o femeie despuiată licărind în splendoarea-i, țesînd plasă lucrătură a apelor. La cinci coți încolo în larg. La cinci coți în adîncurî e-acum tatăl tău alungit. Uite unu', zice. 'Găsit înecat. Apele cresc pe bancurile din apele Dublinului. Împingînd cu sine-nainte rămășițe desprinse din ape, pești împlețiți

61

laolaltă, scoici prostești. Stîrv răsărind albedesare din apele dinlăuntru, zvîcnind pe valuri spre țarm, pas cu pas cătinel. Uite-l. Prinde-l degrabă-n cîrlig. Chiar de-a lunecat în adînc sub podeaua de ape. L-am agățat. Ușor acum.

Pungă de gaze de stîrv muiate în spuma amară stătută. Cum tremurau peștișorii, bureți înmuiți în grăsimi, săge-tînd prin crăpăturile prohabului lui încheiat. Dumnezeu se face om se face pește se face gîscă cu pene se face munte de perne cu puf. Suflări moarte suflu eu viul pășesc peste țărîna moartă. Înghit rămășițele de urină ale tuturor morților. Tras acum degrabă peste marginea bărcii suflă spre cer duhoarea verdelui său mormînt, nara-i bolnavă de lepră sforăie către soare.

Metamorfoză a mării acesteia, ochii căprui albaștri de sare. Moarte pe mare, cea mai blindă din morțile știute de oameni. Bătrînul Tată Ocean. *Prix de Paris* ; feriți-vă de imitații. Faceți și dumneavoastră o încercare. Ce minunat ne-am distrat.

Haide. Mi-e sete. Se înnoarează. Nu se văd nori negri nicăieri, nu-i așa ? Furtună. Atoatestrălucitor se prăbușește, fulgerul mîndru al intelectului. *Lucifer, dico, qui nescit oceanum*. Pălăria mea cu scoică și toiagul și ale lui încălțările mele legate. Unde ? Către pămînturile înserării. Inserarea se regăsește singură.

Apucă de cureaua toiagului de frasin, legănîndu-se încet, încă întărziind. Da, înserarea se va regăsi singură în mine, fără de mine. Zilele toate-și împlinesc sfârșitul. Dar fiindcă veni vorba data viitoare cînd e ? Marți are să fie cea mai lungă zi. Dintre toate cele vesele ale noului an, mamă, ram tam tam ce mai am. Tennysonul de cîmp, poet și gentleman. *Giă*. Pentru vrăjitoarea bătrînă cu dinții îngălbeniți. Și Monsieur Drumont, ziarist și gentleman. *Giă*. Și eu am dinți foarte proști. De ce, mă-ntrebi ? Și-asta are să-mi cadă. Scoici. Ar trebui să mă duc la dentist, mă-ntreb, cu banii ăștia ? Asta de aici. Kinch fără dinți, supraomul. Ce-o mai fi și asta, stau și mă întreb, sau poate c-o fi însemnînd ceva ? Batista mea. El a aruncat-o atunci. Țin minte. N-am ridicat-o ?

Mîna îi pipăia în zadar prin buzunare. Nu, n-am mai luat-o. Mai bine să-mi cumpăr alta.

62

Puse mukul uscat pe care și—l scosese din nară pe o margine de stîncă, cu grijă. În fond n-are decît să se uite cine-o vrea.

În spate. Poate e cineva.

Își întoarse fața peste umăr, îndărăt privind. Înain-tînd prin văzduh vîrfurile înalte ale unui vas cu trei catarge, cu pînzele umflate pe vergele, revenind spre casă, în susul curentului, alunecînd tăcut, corabie tăcută.

ai cu plăcere domnul Leopold Bloom mîncea organele și măruntaiele de vite și păsări.<sup>/>s</sup> îi plăceau ciorba groasă de potroace, pipota pietroasă, inima friptă umplută, felii de ficat prăjit cu crutoane, icre de morun aurii. Mai mult decît orice îi plăceau rinichii de berbec la grătar care-i lăsau pe cerul gurii un gust agreabil de urină ușor mirositoare.

Rinichii îi erau acum în gînd pe cînd trebăluia încet prin bucătărie, aranjîndu-i ei micul dejun pe tava frumos lucrată. Lumină și aer friguros în bucătărie însă afară, pretutindenî, o dimineată blindă de vară. Îl făcea să se simtă nițel pofticios.

Cărbunii începeau să se înroșească.

încă o felie de pîine cu unt : trei. patru : așa. Ei nu-i place farfuria prea plină. Așa. Lăsă tava deoparte, ridică ceainicul de pe consola căminului și-l puse pe foc, cam într-o parte. Ceainicul ședea acolo, posomorit și masiv, cu ciocul ieșindu-i în afară. Acuma curînd o ceașcă de ceai. Bună. Mi s-a uscat

gura. Pisica se frecă țeapănă pe după piciorul mesei, cu coada în sus.

— Mkniao !

— A, uită-te și pe tine, spuse domnul Bloom, întor-cîndu-se de la foc.

Pisica mieună iarăși drept răspuns și se petrecu încă o dată țeapănă, pe după piciorul mesei, miorlăind.

Tot așa, cum mi se fiție pe masa de scris. Prr. Scarpină-mă-n cap. Prr.

Domnul Bloom privea curios, cu blîndețe, silueta lucioasă neagră. Îți dă impresia de curat : cum îi lucește

### 63

spinarea moale, năsturașul alb de **la** rădăcina cozii, ochii verzi, fulguranți. Se aplecă spre ea, cu mîinile pe genunchi.

— Lapte pentru pisieută, spuse.

— Mrkniao ! țipă pisica.

Cică ar fi proaste. Înțeleg ce spunem noi mai bine decît **le** înțelegem noi pe **ele**. **Înțelege** ce vrea ea. Și e și răzbunătoare. Mă întreb cum **mă** vede ca pe mine. Înalt ca un **turn** ? Nu, poate **să-mi** sară în spinare dacă vrea.

— I-e **frică** de puișorii de găină, uită-te la ea, spuse ironic. I-e frică de-un puișor. N-am mai văzut pisicuță așa de proastă ca pisicuță.

Crudă. E-n firea ei. Curios că șoarecii nu țipă niciodată. S-ar zice că le place.

— Mrkniao ! spuse tare pisica.

Clipea în sus cu ochii ei verzi ascunzîndu-și rușinea, mieunind pl'mgăreț și prelung, arătîndu-i dințișorii albi **ca laptele**. Ii urmărea pupilele negre îngustîndu-i-se de **poftă** pînă cînd ochii îi rămaseră pietre verzi. Atunci se îndreptă spre bufet, luă urciorul pe care tocmai îl umpluse lăptarul de la Hanîon, turnă laptele calduț înspumat pe o farfurioară și o așeză încetișor pe dușumea,

— Grrhr ! țipă ea, dînd fuga să închească.

Îi vedea mustățile licărind sîrmoase în lumina palidă cînd ea lipăi de trei ori și se linse apoi pe bot delicată. O fi adevărat că dacă i le tai nu mai prinde șoareci ? De ce ? Lucesc pe întuneric, poate, la vîrfuri. Sau un fel de antene **pe** întuneric, poate.

O ascultă cum linchește. Ouă cu șuncă, nu. Nu-s bune ouăle pe seceta asta. Le trebuie apă curată, proaspătă. Joi : nu-i o zi bună nici pentru rinichii de berbec de la Buckley. Prăjiți în **unt**, cu piper deasupra. Mai bine rinichi de porc de la Dlugacz. Pînă fiei^be ceainicul. Lipăia acum mai încet, pe urmă curăță ele tot farfurioara. De ce le-or fi limbile așa de aspre ? Să închească mai bine, cu porii mulți. Nu-i nimic de mîneare pentru ea ? Privi în jur. Nu.

Cu ghetete scîrțîindu-i potolit urcă scara spre palier, **se opri** la ușa dormitorului. Poate vrea ceva mai gustos. Dimineata îi plac felioare de **pîine** cu unt. Poate totuși, așa o dată.

**Glăsui** încet pe palierul pustiu :

pînă la colț. Mă întorc într-o clipă.

— Merg

### 64

Și cînd își auzi vocea spunînd acestea adăugă :

— Nu vrei nimic special acuma dimineată ? Un mormăit somnoros, înăbușit, îi răspunse :

— Mn.

Nu. Nu voia nimic. Auzi apoi un suspin adînc, cald, înăbușit cînd ea se întoarse pe partea cealaltă și arcurile desprinse ale somierei scîrțîiră. Trebuie chiar să chem să **le** dreagă. Păcat. Tocmai de la Gibraltar <sup>vi</sup> l-am adus. A uitat și bruma de spaniolă pe care-o știa. Mă întreb cît o fi dat taică-său pe el. De modă veche. A, da, sigur. L-a cumpărat la licitația guvernatorului. L-a luat de la prima ofertă. Asta se pricepe să se tîrguiască, bătrînul Tweedy <sup>50</sup>. Da, domnule. A fost la Plevna. Eu m-am ridicat din rînduriie soldaților simpli, domnul meu, și mă mîndresc cu asta. Dar a avut destulă minte să facă parale cu timbrele. Asta zic și eu să vezi departe.

Mîna lui luă pălăria din cuier de deasupra paltonului greoi, cu inițiale, și a impermeabilului de ocazie, de la vînzarea de la biroul de obiecte pierdute. Timbre : poze cu dosul lipicios. Pariez că o grămadă de ofițeri sînt băgați în combinații de-astea <sup>51</sup>. Sigur că da. Inscripția pătată de sudoare de pe panglica de dinăuntru a pălăriei îi vorbea mută : Plasto, categoria întîii, ha. Aruncă o privire grăbită sub banda de piele dinăuntru. Petecul de carton alb <sup>52</sup>. În siguranță.

În prag se pipăi în buzunarul de la spate după cheia yale. Nu-i. În pantalonii pe care i-am schimbat.

Trebuie s-o iau de acolo. Cartoful îl am <sup>53</sup>. Scîrțîie dulapul. N-are rost s-o trezesc. Adineiori s-a întors

în somn pe partea cealaltă. Trase după el ușa holului, foarte încet, mai mult, pînă cînd partea de jos trecu ușurel peste prag, acoperin-du-l moale. Pare încuiată. E bine așa oricum pînă mă întorc. Traversă pe partea cu soare, ocolind chepengul nesigur de la numărul șaptezeci și cinci. Soarele se apropia de turnul bisericii Sfîntul Gheorghe. Are să fie o zi caldă de vară cred. Mai ales cu hainele astea negre se simte mai tare. Negrul e bun conducător, reflectă (refractă o fi ?) căldura. Dar nu se putea să mă duc în costumul deschis. Să zicem că-i la un picnic. Pleoapele i se lăsau des, încet, pe cînd înainta în căldura binecuvîntată. Mașina cu pîine

**65**

5 — Ulise, voi. I .4

de la Boland care ne-o aduce pe cea de toate zilele dar ea preferă pîinea rămasă. de ieri, chiflele cu coajă crocantă. Te face să te simți mai lînăr. Undeva în orient : dimineața devreme : s-o pornești în zori, să-i faci înconjurul tot înaintea soarelui, îi furi așa o zi în mers <sup>56</sup>. Dacă o ții așa veșnic n-ajungi niciodată să îmbătrînești nici măcar cu o zi, teoretic. Mergi pe țarm. într-o țară străină, ajungi la poarta unui oraș, acolo sentinela, și el soldat simplu, îmbă-trînit, mustăți mari ca ale bătrînului Tweedy, sprijinin-du-se într-un fel de lăncie lungă. Te plimbi prin străzi umbrite. Chipuri cu turbane îți trec prin față. Cavernele întunecoase ale prăvăliilor de covoare, marele om, Turko teribilul, așezat cu picioarele încrucișate sub el fumînd dintr-o narghilea. Țipetele vînzătorilor pe străzi. Să bei apă cu miros de fenol, să guști șerbet. Să rătăcești așa, ziua întreagă. Ai putea să te întîlnești și cu vreo doi țîlhari. Foarte bine, te-ntîlnești cu ei. Se apropie apusul soarelui. Umbrele moscheilor printre coloane : preotul cu un sul răsucit. Un fior printre arbori, semnalul, vîntul de seară. Eu trec mai departe. Cerul de aur tot mai palid. O mamă pindind din pragul casei. Își strigă acasă copiii, pe limba lor întunecoasă. Zid înalt : dincolo corzile răsunînd stins. Cerul de noapte, luna. liliachie, culoarea jartierelor noi ale lui Molly. Coarde. Ascultă. O fată cîntă la un instrument de-acela de-al lor, cum îi spune : dulcimer, țambal. Eu trec mai departe.

Probabil că nu-i de loc așa. Lucruri din astea le citești în cărți : pe urmele soarelui. Soare scînteind cu toate focurile pe prima pagină. Sunrise, încîntat de el însuși. Cum spunea Arthur Griffith despre vinieta de deasupra editorialului din *Freeman* : soare al independenței răsărind pe cer la nord-vest, dinspre maidanul din spatele Băncii Irlandei <sup>57</sup>. Își prelungi încîntat surîsul. O nuanță ebraică aici : soare al independenței răsărind, sus pe cer, la nord-vest.

Se apropia de barul lui Larry O'Rourke. Dinspre grilajul pivniței plutea în sus o răbufnire stătută de bere neagră. Prin ușa deschisă barul își zvâcnea în afară sufluri de bere, praf de ceai, pesmeți striviți. E totuși un loc bunișor : chiar la capul liniei din oraș. De pildă M'Aufey, mai jos, dincolo ; nix, ca poziție. Sigur, dacă ar pune

**68**

tramvaiul pe Circuitul de Nord de la tîrgul de vite spre chei i-ar crește imediat acțiunile.

Capul lui chel pe deasupra perdelei. Șmecher bă-trînul. N-are rost să-l prelucrez pentru vreo reclamă. Tot el își cunoaște mai bine afacerile. Uite-l, chiar așa, marele Larry, cum stă sprijinit de lada de zahăr, numai în cămașă, să-și supravegheze diaconul cu șorț cu tot, cum spală cu cîrpa și găleata. Simon Dedalus se pricepe să-l imite, zici că-i el] cînd strînge din ochi. Știți ce vreau eu să vă spun ? Ce adică, domnule O'Rourke ? Știți ce zic eu ? Rușii ăștia, japonezii îi mănîncă cu pîine, la gustarea de dimineață, dimineața cum se scoală \*.

Să mă opresc să-i arunc o vorbă : poate despre înmor-mîntare. Tristă chestie și asta cu Dignam, săracul, domnule O'Rourke <sup>57</sup>.

Intrînd pe strada Dorset, spuse vesel, salutîndu-l prin ușa deschisă :

— Bună ziua, domnule O'Rourke.

— Bună să vă fie inima.

— Frumoasă zi, domnul meu.

— Este, da.

De unde și-or fi scoțînd și ăștia banii ? Cînd sosesc aici, la început, sînt doar niște nenorociți de picoli cu părul roșu, băieți de la țară, de la Leitrim, care spală paharele și mai dosesc pe sub tejghea ce-a mai rămas prin pahare. Și pe urmă, dintr-o dată, te uiți la ei și-au înflorit ca de-al-de Adam Findlaters sau Dan Talion. Și mai gîndește-te și că ăștia au concurență. Setea e generală. Ar fi o problemă frumoasă, să te pună să bați Dublinul de la un cap la altul și să nu treci prin fața nici unei cîrciumi. Să vrea și n-ar putea. Poate de la ăia beți morți. Scrii trei și ții cinci. Așa o fi ? Un șiling de-aici, altul de-acolo, dacă nu curge pică. Poate de la comenzile en gros. Se mai înțeleg pe șest cu comis-voiajorii. Tu aranjează-te

cu șefu', și-o dăm pe urmă pe din două, înțelegi ?

Cît scoate ăsta de exemplu numai pe berea neagră într-o lună ? Să zicem, zece butoaie. Să punem că scoate zece la sută. Sau mai mult. Zece. Cincisprezece. Trecea acum pe lângă Sfîntul Iosif, Școala națională. Țipetele puștilor. Ferestrele deschise. Aerul curat, cuminte, întărește ținerea de minte.

Toți deodată, — abece defege

67

keelemen opeșimaice reseit te-am păcălit. Copii și ei, nu ? Da, Inishturk. Inishark. Inishboffin<sup>58</sup>. Lecția de geografie. A mea. Slieve Bloom.

Se opri la vitrina lui Dlugacz, privind halcile de șuncă, bucățile de polonez, albe, negre. înmulțit cu cincizeci. Cifrele îi păliră în minte, nerezolvate ; nemulțumit, le lăsă să se șteargă. Cilindrii lucioși, groși, plini cu carne tocată îi hrăneau privirile și respira liniștit suflul cald al singelui aromat de porc.

Un rinichi lăsa să se scurgă picături de sînge pe o farfurie cu desene : ultimul. Se opri la tejghea, alături de slujnica vecinilor. Te pomenești că-l cumpără ea, după cum își citea comanda pe o hîrtie din mînă. Mîini înroșite : spălatul cu sodă. Și un pfund și jumătate de cîrnați Denny. Ochii lui se odihneau pe șoldurile ei viguroase. Pe el îl cheamă Woods. Mă întreb cum se descurcă. Nevastă-sa-i cam bătrînoară. Sînge proaspăt. Nu-i dă voie cu drăguții. Ce brațe puternice. Să tot bată covoarele pe frînghie. Și chiar că le bate, Doamne. Cum i se înfoaie fusta la fiecare izbitură.

Măcelarul cu ochi de dihor împacheta cîrnații pe care-i smulsese cu degetele lui butucănoase ca niște cîrnăciori. Carne bună aici, ca de vițel bine hrănit.

Ridică o foaie din teancul de afișe. Ferma model de la Kinnereth, pe malul lacului Tiberiada<sup>o1)</sup>. Ar putea face un sanatoriu de iarnă ideal. Moses Montefiore<sup>u0</sup>. Cred că el a fost. Conac, cu ziduri de jur împrejur, vite ca prin ceață, păs\_cînd. Își ridică foaia în dreptul ochilor : interesant ; o apropie mai mult, să citească, vitele păs\_cînd nedeslușite, foaia foșnind. Un vițel alb.

Diminețile acelea la tîrgul de vite, animalele mugind în staule, oi însemnate cu fierul roșu. bălegarul picurînd cu zgomot, crescătorii, în ghetе țintuite învîrtindu-se prin noroiul de acolo, plescăindu-și palma pe cîte o crupă bine hrănită, asta-i pe cînstе, cu biciuștile din lemn necojit în mîini. Își ținea răbdător foaia înclinată, stăpînindu-și simțurile, dorința, privirea lui blindă, umilă, era liniștită acum. Fusta șleampătă înfoidu-se zvîcnind, lovitură după lovitură.

Măcelarul smulse două hîrtii din teanc, înfășură cîrnații ei, de calitatea întîii, și făcu o grimasă roșie.

— Iată, domnișorico, spuse.

Ea îi întinse o monedă, surîzîndu-i îndrăzneată, scoțîndu-și mult în afară încheietura groasă.

— Mulțumesc, 'mnișoară. Și un șiling și trei pence restul. Dumneavoastră, vă rog ?

Domnul Bloom arată repede cu degetul. S-o ajungă, să poată sta în urma ei dacă ea avea să meargă încet, după coapsele ei rotitoare. Plăcut lucru să vezi de la început, dimineața.

Grăbește-te odată, ce dracu'. Să batem fierul cît e cald. Ea se oprise o clipă în fața prăvăliei, în soare, și apoi porni leneșă spre dreapta. El oftă pe nas : astea nu te înțeleg niciodată. Mîini mîncate de sodă. Și unghiile murdare. Scapulare cafenii, în zdrențe, apărînd-o de o parte, de alta. Țeapă înfiptă de nepăsarea ei se încălzi în licăr molatec de plăcere în pieptul lui. Pentru altul : un polițist, care să nu fie de serviciu, s-o strîngă îndeaproape, pe maidan la Eccles. Lor așa le plac, voinice. Cîrnați a-n-tîia. O, vă rog, domnule polițai, m-am rătăcit în pădure.

— Trei pence, vă rog.

Mîna lui acceptă glanda umedă, moale și o strecură în buzunarul dintr-o parte. Pe urma pescui trei monezi dintr-un buzunar de la pantaloni și le lăsă pe farfuria de cauciuc de pe tejghea.

Zăcură acolo o clipă, privite repede și repede strecurate, disc, după disc, în sertar.

— Mulțumesc, domnule. Mai poftiți pe la noi.

Un fulger de foc lacom din ochii de vulpe îi mulțumi încă o dată. Își retrase privirile după o clipă. Mai bine nu ; altă dată.

— Bună dimineața, spuse, pornind înspre ușă.



— Bună dimineața, domnul meu. Nici o urmă. S-a dus. Și ce dacă ?

Merse înapoi pe strada Dorset, citind cu gravitate. Agendath Netaim companie de plantatori. Pentru cumpărarea unor vaste întinderi nisipoase de la guvernul turc spre a fi plantate cu eucalipti. Excelent pentru umbră, combustibil și materiale de construcție. Plantații de portocali și imense câmpuri de pepeni la nord de Jaffa. Le plătești opt mărci și-ți plantează un ar de pământ cu măslini, portocali, migdali sau lămii. Măslinii, mai ieftini ; portocalii au nevoie de irigații artificiale. În fiecare an ți se livrează recolta. Ți înregistrează numele ca proprietar pe

68

69

viață, în registrul uniunii. Poți să plătești zece peșin, și restul în **rate** anuale. Bleibtreustrasse, 34, Berlin, W. 15.

Nu-i de mine asta. Dar e totuși o idee aici.

Privi vitele, aburite în aburul căldurii de argint. Măslini argințați de praf. Zile lungi, liniștite ; cureți copacii, se coc roadele. Măslinile se strâng în vase mari, nu ? Mi-au mai rămas câteva de la Andrews. Molly le scui pă. Le știe bine gustul, acum. Portocalele în hîrtie subțire, împachetate în lăzi. Și lămîile. De mirare că Citron, săracul, mai trăiește încă, acolo, la parada de Sfîntul Kevin. Și Mas-tiansky, cu citera lui veche. Frumoase mai erau serile, atunci. Molly în scaunul de răchită al lui Citron. Ți face plăcere să le ții în mînă, fructe proaspete, cerate, le strîngi în mînă, le ridici la nas, le miroși aroma. Chiar așa, grea, dulce, o mireasmă de sălbăticie. Întotdeauna la fel, an după an. Și luau și o grămadă de bani pe ele, mi-a spus Moisel. Piața Arbutus, strada Plăcerii : timpuri frumoase, pe vremuri. Trebuie să fie fără nici un defect, zicea. Și vin tocmai de acolo : Spania, Gibraltar, Mediterana, Levantul. Lăzile înșiruite pe chei, la Jaffa, un tip care le trece în registru, marinari în salopete murdare, le încarcă. Uite-l și pe cum-îl-cheamă, iese acum. Ce mai faceți ? Nu mă vede. Unul pe care-l știi doar cît să-l saluți, un tip cam plicticos. Din spate, parcă-i căpitanul ăla norvegian. Mă întreb dac-am să-l întîlnesc astăzi. O stropitoare. Ca să stîrnească ploaia. Precum în cer așa și pe pământ.

Un nor începu să acopere soarele, cu totul, pe încetul, cu totul. Cenușiu. Departe.

Nu, nu așa. O țară golașă, pustiu arid. Lac vulcanic, marea moartă ; nici un pește, fără ierburi, adîncită în pământ. Nici un vînt să-i stîrnească valurile, metal cenușiu, ape încetoșate, otrăvite. Ploaia de pucioasă, i-au spus, căzînd peste ei : cetățile din cîmpie : Sodoma, Gomora, Edom. Toate, nume moarte. O mare moartă într-o țară moartă, cenușie, bătrînă. Bătrînă acum. A născut cea mai veche stirpe, cea dintîi. O bătrînă încovoiată traversă dinspre Cassidy, strîngînd în mînă gîtul unei sticle. Oamenii cei mai bătrîni. Au rătăcit departe departe pe întreg pămîntul, captivitate după captivitate, înmulțindu-se, murind, născîndu-se pretutindeni. Și acuma uite cum zace mort pămîntul acesta. Acum nu mai poate să nască. Mort;

70

ale unei bătrîne, mitra cenușie întru adîncuri alunecînd a lumii.

Dezolare.

O oroare cenușie îi brazdă întreg trupul. Împăturind foaia în buzunar o luă pe strada Eccles, grăbindu-se către casă. Uleiuri reci îi alunecau prin vine, înghețîndu-i sîn-gele : bătrînețea așternîndu-i pe trup o crustă, o mantie de sare. Ei, acum sînt aici. Dimineața Ți șoptește imagini urîcioase. M-am sculat cu dosul în sus. Trebuie să m-apuc iar de exercițiile alea din Sandow. În jos pe mîini. Case de cărămidă cafenii, buburoase. Numărul opt încă nu s-a închiriat. De ce oare ? Valoarea locativă e doar de douăzeci și opt. Adresați-vă la Towers, Battersby, North, Mac-Arthur : fereastra salonului toată numai afișe. Plasture pe un ochi bolnav. Să simți aburul blînd al ceaiului, fumul din cratiță, untul sîsîind. Mai aproape de carnea ei bogată, caldă încă din pat. Da, da.

Grăbită, lumina de soare caldă revărsîndu-se în fugă dinspre Berkeley Road, rapidă. În sandale înguste, pe cărarea pe care tot ea o lumina. Aleargă, aleargă, să mă în-tîmpine, o fată cu părul de aur în vînt.

"Două scrisori și o carte poștală pe jos în hol. Se opri să le ridice. Doamnei Marion Bloom. Inima lui grăbită încetini deodată. Scris energic. Doamna Marion <sup>G1</sup>.

— Poldy !

Intrînd în dormitor își **închise** pe jumătate ochii și înainta prin amurgul cald, galben, către capul ei zburlit.

— Pentru cine sînt scrisorile ? Le privi. Mullingar. Milly.

— O scrisoare pentru mine de la Milly, spuse cu grijă, și o carte poștală pentru tine. Și ai și o scrisoare.

Depuse cartea poștală și scrisoarea pe pătura împletită lângă curba pe care o formau genunchii ei.

— Vrei să-ți ridic transperantul ?

Ridică transperantul, trăgându-l ușor, treptat, văzu cu coada ochilor cum ea aruncă o privire asupra scrisorii și o îndesă apoi sub pernă.

— Ajunge atit ? întrebă întorcându-se spre ea.

Ea își citea cartea poștală, sprijinindu-se într-un cot.

## **n**

— A primit lucrurile, spuse.

Așteptă pînă ce ea lăsă cartea poștală la o parte și se lăsă să alunece iarăși încolăcită în pat cu un suspin mulțumit,

— Grăbește-te cu ceaiul ăla, spuse ea. M-am uscat toată.

— Fierbe ceainicul, spuse el.

Dar mai întârzie să elibereze scaunul : fusta ei în dungi, lenjeria moto li tă, murdară ; le ridică pe toate în brațe și le lăsă la picioarele patului.

Pe cînd cobora spre bucătărie, ea strigă după el:

— Poldy ?

— Ce-i ?

— Să opărești ceainicul mic.

, Fierbea, bineînțeles ; o pană de abur se ridica din ciocul ceainicului. Opări și clăti ceainicul mic și puse înăuntru patru lingurițe pline de ceai, înclinînd apoi ceainicul mare să lase apa să curgă dincoace. Lăsîndu-l să se limpezească, dădu la o parte ceainicul mare și așeză tigaia direct pe cărbunii înroșiți privind cum alunecă înăuntru și se topește bucata de unt. Pe cînd desfăcea pachetul cu rinichiul pisica se împingea în el, mieunînd înfometată. Dacă-i dai prea multă carne, nu mai prinde șoareci. Se zice că nici nu mănîncă deloc carne de porc. Cușer. Poftim. Lăsă hîrtia murdară de sînge să cadă pînă la ea și depuse rinichiul în sosul gros de unt topit, sfîrșitor. Piper acuma, îl presără printre degete, în cerc, scofînd din păhărelul de ouă ciobit.

Pe urmă își deschise scrisoarea, aruncînd o privire peste întreaga filă și pe verso. Mersi, un basc nou ; domnul Coghlan ; picnic la Lough Owel ; un student ; fetele de pe plajă ale lui Blazes Boylan.

Ceaiul se infuzase. Își umplu și el ceșcuța „pentru mustață”, imitație de serviciul Crown Derby, surîzînd. Darul de ziua lui de la Milly. Prostută. Cînd era de cinci ani numai. Nu, stai nițel : patru. Eu i-am dat colierul de imitație de ambră pe care și l-a rupt. Își punea singură în cutia de scrisori bucățele de hîrtie de împachetat împăturite. Surise, turnînd ceaiul.

## **72**

*O, Milly Bloom, tu ești iubită mea.*

*Tu ești oglinda în care mă uit noaptea întreagă.*

*Mai bine că te am pe tine, chiar fără de o para,*

*Decît pe Katey Keogh cu grădina și măgărița ei bleaga.*

Săracul profesorul Goodwin, bătrînul. Groaznic caz. Dar era un bătrînel tare politicos. Ce elegant, ca pe vremuri, cînd se-nclina și-o ajuta pe Molly să coboare de pe scenă. Și oglinjoara pe care și-o ținea în joben. Seara cînd o veni Milly cu ea în salon. I-a uitați-vă ce-am găsit în jobenul domnului profesor Goodwin ! Ce-am mai rîs cu toții. Își spunea de pe atunci cuvîntul sexul. De pe-atunci era o femeiușcă pe cînste.

Înfipse furculița, în bucata de rinichi și o trînti pe partea cealaltă ; pe urmă aranja ceainicul pe tavă. Umflătura tăvii zăngăni cînd o ridică în mîini. Era totul pe tavă ? Pînea cu unt, patru, zahărul, lingurița, frișca. Da. O duse în sus pe scări, cu degetul gros petrecut pe după toarta ceainicului.

Împingînd ușa cu genunchiul intră cu tava în mîini și o așeză pe scaunul de la capul patului.

— Ce-ai mai stat, spuse ea.

Făcu să scîrîie arcurile cînd se ridică deodată într-un cot, sprijinindu-se în pernă. El îi privea calm trupul masiv, alunecîndu-și privirea printre sînii mari, moi, atîrnîndu-i pe sub cămașa de noapte ca ugerul unei capre. Căldura trupului ei pînă atunci culcușit acolo se înalță în aer, ames-tecîndu-se cu mireasma ceaiului pe care începuse să si-l toarne.

Un colț de plic rupt se ivea de după perna mototolită, întorcîndu-se să iasă, se opri o clipă să îndrepte pătura.

— De la cine era scrisoarea ? întrebă. Scris energic. Marion.

— A, de la Boylan, spuse\*ea. Mi-aduce programul.

— Ce cînti ?

— *Lă ci darem*<sup>62</sup>, cu J. C. Doyle, spuse ea, și *Vechiul cîntec dulce al iubirii*.

Buzele ei pline surîdeau sorbind ceaiul. Parfumul ăsta lasă un miros cam stătut a doua zi. Cam ca apa de flori trezită.

— Ai vrea să-ți deschid fereastra puțin ?

L

Ea își împinse în gură o felie de pîine îndoită, între-bînd :

— La ce oră-i înmormîntarea ?

— La unsprezece, cred, îi răspunse. N-am văzut ziarul încă.

Urmărind degetul ei care arăta ceva ridică de pe pat un crac al pantalonașului ei cam murdar. Nu ? Atunci o jartieră cenușie încolăcită pe după un ciorap : mototolit, cu talpa lucioasă.

— Nu : cartea aia. Un alt ciorap. Fusta.

— Trebuie c-a căzut pe jos, spuse ea.

; Pipăi încolo și încoace. *Voglio e non vorrei*<sup>m</sup>. Mă întreb dacă ea-l pronunță cum trebuie : *voglio*. Nu-i în pat. Trebuie c-a alunecat. Se apleacă și ridică cearceaful. Cartea, căzută acolo, zăcea deschisă îngă umflătura cu desene portocalii a oalei de noapte.

— Dă-ncoace, spuse ea. I-am pus un semn. E-un eu-vînt aici de care am vrut să te întreb ce-nseamnă.

Sorbi o înghițitură din ceașca pe care o ținea de toartă și, după ce-și șterse grijulie vîrfurile degetelor de păt : începu să caute prin text cu acul de cap pînă ajunse la cuvîntul căutat.

— Mă tu-n-pe ce ? întrebă el.

— Aici, spuse ea. Ce-nseamnă asta ? <sup>61\*</sup>

Se apleca să citească pe sub unghia ei frumos lustruită.

— Metempsihoză ?

— Da. Cine-i ăsta și ce vrea ?

— Metempsihoză, spuse el încruntîndu-se. E-un cuvînt grec ; din grecește. Asta înseamnă transmigrarea sufletelor.

— Ei, pe dracu', spuse ea. Vorbește lămurit ; să te-nțe-leagă omul.

El surise, privind dintr-o parte spre ochii ei ironici. Aceiași ochi tineri. Prima noapte după spectacolul cu tablouri mișcătoare. La Dolphin's Barn. Frunzări filele pătate. *Paiby : Mindria circului*. Ia te uită. O po^ă. Un italian încruntat, cu biciușca în mînă. Asta de aici trebuie să fie Ruby mîndria întinsă pe jos goală. Cu cearșaful du-ne pe noi spre lumină. <sup>o5</sup>. *Monstruosul Maței conțîni în sfîrșit și cu un ultim blestem își împinse victima cît colo*.

74

Astea toate-s cu acte de cruzime. Ca niște animale dopate. Trapezele, la circul Hengler. Nici nu mai puteam să mă uit. Toată lumea ținîndu-și răsuflarea. Voi frîngeți-vă gîturile, că noi o să ne rupem coastele de atîta rîs. Familii întregi. De mici le-au deprins oasele, așa ca să se metempshiozeze. Că adică trăim după moarte. Sufletul nostru. Că sufletul omului, după ce

moare. Sufletul lui Dignam... —> Ai terminat-o ? o întrebă.

— Da, spuse ea. N-are nimic porcos. Adică, ea l-a iubit tot pe primul toată vremea ?

— Eu n-am citit-o. Vrei alta ?

— Da. Ia una de Paul de Kock. Are nume frumos.

Își mai turnă o ceașcă de ceai, urmărind dintr-o parte cum curge lichidul.

Trebuie să prelungesc termenul la cartea aceea de la bibliotecă din strada Capelei. Altfel au să-i scrie lui Kearney care a garantat pentru mine. Reîncarnare ; âsta-i cuvântul.

— Unii oameni cred, spuse, că mai continuăm să trăim în alt trup și după moarte, că am mai trăit și înainte. Asta se cheamă reîncarnare. Că am mai trăit înainte, pe pământ, acum mii de ani, sau pe vreo altă planetă. Că, adică, am uitat totul. Unii spun că-și mai aduc aminte de viețile lor trecute.

Frișca se încolăcea în spirale tremurătoare în ceaiul ei. Mai bine să o fac să-și aducă aminte de cuvântul ăsta : metempsihoză. Un exemplu mai degrabă. Un exemplu.

*Scalda nimfelor* de deasupra patului. Oferită, odată cu numărul de Paști, de *Photo Bits* ;

splendidă capodoperă artistică în culorile reale, artistice. Ceaiul înainte de a-i turna laptele.

Seamănă puțin cu ea când își lasă părul pe umeri : mai zveltă. Trei șilingi și șase pence am dat pe ramă. Ea zicea că face frumos deasupra patului. Nimfe goale : Grecia : și, de exemplu, toți oamenii care au trăit atunci.

Răsfoi cartea.

— Metempsihoză, spuse, este cum îi spuneau grecii vechi. Ei credeau că te poți schimba într-un animal, sau un copac, de pildă. Făpturile acelea pe care ei le numeau nimfe, de exemplu.

75

Lingurița cu care ea amesteca zahărul se opri. Privea **cu** ochii mari drept în fața ei, inhalând prin nările ei arcuite-

— Miroase a ars, spuse ea. Ai lăsat ceva pe foc ?

— Rinichiul ! strigă el deodată.

Își forță repede cartea în buzunarul de la piept și, lovindu-se la degetele de la picioare de comoda ciobită, se grăbi spre locul de unde venea mirosul, coborînd în grabă scările, cu mișcări de barză speriată. Un fum acru țîșnea cu izbucniri mînioase dintr-o parte a tigăii. Strecurîndu-și dinții furculiței pe sub rinichi îi desprinsese și-i întoarse pe spate. Numai puțin s-a ars. Îl mută din tigaie pe o farfurie și lăsă apoi sosul cafeniu, rărit, să picure deasupra.

Acum o ceașcă de ceai. Se așeză, tăie și unse cu unt o felie de pâine. Curăță carnea arsă și o aruncă pisicii. Pe urmă își ridică furculița plină la gură, mestecînd cu dis-cernămint carnea elastică, gustoasă. Tocmai bine făcut. O înghițitură de ceai. Apoi își tăie pătrățele de pâine, muie unul din ele în sos și și-l băga în gură. Ce scria ea acolo de-un student și despre un picnic ? Împături scrisoarea alături, citind-o încet pe măsură ce mesteca, muind un alt pătrat de pâine în sos și ridicîndu-și-l spre gură.

Dragă Papii,

Îți mulțumesc **mult** de tot pentru frumosul dar de ziua mea. Mi se potrivește de minune. Toată lumea spune că sînt cea mai frumoasă cu bascul ăsta nou. Am primit și cutia splendidă cu ciocolată cu cremă de la mămica și-i scriu și ei. Sînt foarte bune. Mă lansez acuma în lumea fotografiei. Domnul Coghlan mi-a făcut una nemaipomenită și Doamna vi-o trimite cînd o developează. Am făcut o grămadă de încasări ieri. A fost o zi frumoasă și toate femeile cu picioare groase erau în păr. Luni mergem la Lourgh Owel cu niște prieteni să improvizăm un picnic. Dragostea mea lu' mămica și pentru tine un pupic uite-așa mare și multe mulțumiri. Îi aud cum cîntă la pian jos. Are să fie un concert la Greville Arms sîmbătă. E-un student tînăr care vine aici cîteodată, seara, Bannon îl cheamă, verișorii lui sau așa ceva sînt țipi serioși și el cîntă cînte-cul lui Boylan (cît pe-aci să scriu Blazes Boylan) despre

76

fetele alea frumoase de pe plajă. Spune-i și lui salutări de la Milly Prostuța. Acum trebuie să închei cu toată dragostea.

Fiica matală care te iubește, MILLY <sup>M</sup>

P.S. Iartă-mă că scriu așa prost da mă grăbesc tare. Bai. M.

Cincisprezece ani ieri. Curios, și era și data de cincisprezece. Prima zi de naștere pe care și-o

sărbătorește când nu-i acasă. Separație. Despărțire. Mi-amintesc de dimineața aceea de vară când s-a născut ea, cum am dat fuga s-o scol pe doamna Thornton de pe strada Denzille. Simpatică **bătrânică**. O grămadă de bebeluși trebuie să fi adus pe lume. Ea a știut de la început că micuțul Rudy săracul n-are să trăiască. Ei, bun e Dumnezeu, domnule. A știut de la început. Ar fi avut acum unsprezece ani dacă trăia.

Fața lui absentă, fără gânduri. privea cu milă la post-scriptum. Iartă-mă că scriu așa prost. Mă grăbesc tare. Cîntă la pian jos. Iese și ea din găoace. Ce m-am certat cu ea la cafeneaua XL pe chestia cu brățara. N-a vrut să-și mai mănînce prăjiturile și nici să mai stea de vorbă sau să se uite la mine. Șireată. Muie alte pătrățele de pîine în sos și își mîncă, bucată cu bucată, rinichiul. Douăsprezece șilingi și șase pence pe săptămîină. Nu-i mult. Dar, totuși, ar fi putut să nimerească și mai rău. Pe-o scenă de music-hall. Un student tînăr. Sorbi o înghițitură de ceai, acum se mai răcise, să-i treacă rinichiul. Pe urmă mai citi iarăși scrisoarea ; de două ori.

Lasă, e bine ; știa ea cum să-și aibă grijă de interesele ei. Dar dacă nu ? Nu, nu s-a întîmplat nimic. Sigur că s-ar putea. Să așteptăm în orice caz întîi să se întîmple. O sălbăticiune mică. Picioarele ei zvelte ureînd în fugă treptele. Cum i-o fi norocul. Se coace acum. Cochetă ; foarte.

Surise cu afecțiune emoționată spre fereastra bucătăriei. Ziua când am prins-o pe stradă curn se ciupea de obraji să și-i facă roșii. Cam anemică. I-am dat prea multă vreme lapte. Ziua aceea pe *Erm's King* pe după insula Kish. Cada

**77**

aîa blestemată care lua apă. Nu i-a fost frică deloc. Basmaua ei albăstrie fluturîndu-i în vînt, cu părul.

*Cu gropițe-n obrăjori și zuluși ușori Amețești când o privești.*

Fetele de pe plajă<sup>67</sup>. Plicul rupt. Cu mîinile înfundate în buzunarele pantalonilor, ca un birjar în ziua lui liberă, și cîntînd. Prietenul familiei. Amețaști, cum pronunță el. Debarcaderul cu lampioni, seara de vară, orchestra.

*Fetele acelea, jetelele cele, Frumoasele de pe plajele mele.*

Și Milly, și ea. Pupicuri copilărești; primele. Acum, departe s-au dus demult. Doamna Marion. Citește acum, răsturnată pe spate, numărîndu-și buclele după degete, împletindu-și-le.

Un regret molatec, calm, îi aluneca pe șira spinării, tot mai pronunțat. Are să se întîmple, da. Să-mpiedic asta. N-are rost; nu mă pot mișca de aici. Buze dulci ușoare de fecioară. Și are să se întîmple. Simțea ca o strîngere de inimă cuprinzîndu-l. Inutil să mai încerc acum. Buze sărutînd, sărutînd sărutare. Buze pline lipicioase de femeie.

Mai bine că-i ea acolo ; departe. Să aibă o ocupație, își dorea un cîine să-și umple timpul. Ar putea da o fugă pînă acolo. De ziua liberă la începutul lui august, numai doi șilingi și șase pence, dus și întors. Mai sînt șase săptămîni, oricum. S-ar putea să fac rost de un permis de presă. Sau prin M'Coy.

Pisica, după ce-și spălase toată blănița, se întoarse la hîrtia pătată de sînge, o mirosi și se îndreptă mîndră spre ușă. Mai privi îndărăt spre el, mieunînd. Vrea afară. Sta și-așteaptă în fața ușii, mai devreme sau mai tîrziu, cîndva, tot are să se deschidă. Las-o s-aștepte. E cam agitată. Ele sînt electrice. E-o furtună în aer. Și se spăla și după ureche cu spatele spre foc. Se simțea greoi, plin ; pe urmă o destindere înceată în stomac. Se ridică în picioare descheindu-se la curea de la pantaloni. Pisica mieuna spre el.

**78**

— Miau ! îi spuse drept răspuns. Așteaptă pînă sînt gata.

Greutate ; vine o zi călduroasă. Parcă mi-e lene s-o mai iau în sus pe scări pînă pe palier.

Un ziar. îi plăcea să citească, pe scaun. Sper că nu vine dracului vreun dobitoc să-mi bată la ușă tocmai cînd.

În sertarul mesei găsi un număr vechi din *Tilbits*. Și-l împături la subsuoară, merse spre ușă, o deschise. Pisica urcă în salturi scurte, moi. A, asta voia, să se ducă sus, să se culcușească în pat.

Ascultînd, auzi vocea ei :

— Haide, vino. pisicuță. Vino-ncoace.

Ieși în grădină pe ușa din spate : se opri să asculte spre grădina de alături. Nici un sunet. Poate atîrnă rufe la uscat. Fata era în grădină. Frumoasă dimineată.

Se aplecă să privească un fir subțire de izmă crescut pe lîngă zid. Să fac un pavilion de vară aici. Mlădițe roșii. Iederă de Virginia. Trebuie puse îngrășămintele peste tot, e pămînt prost. Un strat de sulf. Pămînturile astea fără bălegar. Resturi și de la bucătărie. Lut ; ce mai e și asta ? Găinile din curtea de alături : găinațul de la ele e foarte bun de îngrășămant. Dar cel mai bun e de la vite, mai aîes cînd le hrănești cu semințe de-astea uleioase. Un fel de pastă de bălegar. Cel mai bun să cureți mănușile fine de piele, de damă. Murdăria curăță. Și cenușa. S-ar putea recondiționa toată curtea. În colțul de acolo mazăre verde. Lăptuci. Aș avea întotdeauna **verdeturi** proaspete. Grădinile au și dezavantaje totuși. Albina sau viespea aia, ce-o fi fost, atunci în luna Rusaliilor.

Mergea mai departe. A propos, unde mi-o fi pălăria ? Trebuie c-a pus-o la loc în cuier. Sau o fi căzut pe jos. Nostim, nu-mi aduc deloc aminte. Cuierul era prea plin. Patru umbrele, haina ei de ploaie. Să mă duc să iau scrisorile. Clopoțelul de la ușă acolo la Drago. Ce întîmplare, tocmai acum să mă gîndesc la. Părul castaniu dat cu briantină pe deasupra gulerului. Tocmai se spălase și-și făcuse părul. Mă gîndesc dac-aș avea timp de-o baie în dimineața asta. Strada Tara. Tipul de la casă de acolo, l-a ajutat să evadeze pe James Stephens cică. O'Brien. Ce voce adîncă are și Dlugacz ăsta. Agenda cum îi spunea ? Uite domnișorică. Un entuziast.

79

'împinse cu piciorul ușa șleampătă a privatei<sup>C3</sup>. Să am grijă să nu-mi murdăresc pantalonii ăștia pentru înmor-mîntare. Intră, plecîndu-și capul sub ușorul scund. Lăsînd ușa întredeschisă, în duhoarea de var nestins și pînze de păianjen stătute își desfăcu bretelele. Înainte de a se așeza, privi printr-o crăpătură la fereastra casei de alături. Regele era în cămara visteriei<sup>69</sup>. Nimeni.

Așezat pe scaunul găurit își desfăcu ziarul întorcînd foile peste genunchii dezgoliți. Ceva nou, și mai ușor. Nici o grabă. Să mai țin nițel. Povestirea noastră cu premiu. *Lovitura de teatru a lui Matcham*. Scrisă de domnul Philip Beaufoy, clubul Playgoer, Londra. Onorariul de o guinee pe coloană a fost achitat autorului. Trei și jumătate. Trei lire și o treime. Trei lire treisprezece șilingi și șase pence.

Citea liniștit, mai ținîndu-se încă, întîi prima coloană, apoi începînd să-și dea drumul, o începu pe a doua. Cam pe la jumătate, simțind cum îi cedează ultima rezistență, își lăsă intestinul să i se deserte ușor, citind mai departe, citind încă, răbdător, constipația aceea ușoară de ieri mi-a trecut de tot. Sper că nu-i prea mare să-mi deschidă hemoroizii iar. Nu, tocmai cît trebuie. Așa. Ah ! S țipat o tabletă de cascara sacrada. Viața ar putea fi așa de. Nu că l-ar fi emoționat cine știe ce dar era curățică și proaspătă. ăștia tipăresc chiar orice acum. Un anotimp mort. Citea mai departe, așezat calm în mirosul care se ridica din el însuși. Curată, sigur. *Matcham se mai gîndește deseori la lovitura de maestru prin care a cîștigat-o pe vrăjitoarea cu rîsul frumos care acum.* <sup>70</sup> începe și se sfîrșește moral. **Mină în mină.** Șmecher. își aruncă privirile îndărăt peste cele citite și, simțind cum îi curge liniștit apa, îl invidie cu bunăvoință pe domnul Beaufoy care-o scrisese și primise onorariul de trei lire treisprezece șilingi și șase pence.

Aș putea să scriu și eu o schiță. De domnul și doamna L .M. Bloom. Să nascocesc o povestioară despre un proverb care ? Pe vremea cînd încercam să-mi notez pe manșetă ce spunea ea cînd se îmbrăca. Nu-mi place să ne îmbrăcăm deodată. M-am ciupit cînd m-am bărbierit. își mușca buza de jos cînd își potrivea copca la fustă. O cronometram, 9,15. Ți-a dat banii Roberts ? 9,20. Greta Conroy cu ce era

30

îmbrăcată ? 9,23. Ce mi-o fi venit să-mi cumpăr peria asta ? 9,24. M-am umflat după varza aia. Un fir de praf pe pielea ghetelor ei.

Felul cum își freca, pe rînd, repede, vîrfurile pantofului de călcîiul ciorapului. Dimineața după

balul de la bazar cînci orchestra lui May a cîntat dansul orelor de Pon-chielli. Cum să explici ceasurile acelea de dimineață, amiaza pe urmă seara lăsîndu-se, pe urmă orele de noapte. Cum se spală ea pe dinți. Asta a fost prima noapte. Capul, cînd dansează. Clapele evantaiului ciocnindu-se una de alta. Boylan ăsta o fi om înstărit ? Are bani. De ce ? Am băgat de seamă că respirația îi miroase frumos cînd dansează. N-are rost să fredoneze atunci. Vreo aluzie. Ciudată muzică aveau aseară. Oglinda era în umbră. Își freca oglinjoara repede de jacheta de lînă deasupra sinului ei mare. Se uita în ea. Linii tremurate în ochii ei. Parcă totuși nu se potrivește.

Ceasuri de seară, fetele în voaluri cenușii. Pe urmă ceasurile de noapte negre, cu pumnale și măști peste ochi. O idee poetică, trandafiriu, pe urmă auriu, pe urmă cenușiu, pe urmă negru. Și e exact ca în viață. Ziua, pe urmă noaptea.

Rupse jumătate din povestirea cu premiu și se șterse cu ea. Pe urmă își trase în sus pantalonii, își prinse bretelele și se încheie. Trase de ușa șleampătă a privatei și ieși din semiîntuneric la aer curat.

În lumina vie, ușurat și limpezit la trup, își examina cu grijă pantalonii negri, manșetele, genunchii, umflăturile din dreptul genunchilor. La ce oră e înmormîntarea ? Să văd în ziar.

Un scrîșnet și un vîjîit întunecos în văzduh, deasupra. Clopotele de la biserica Sfîntul Gheorghe. Băteau ora ; dangăt fieros, puternic, întunecos.

*Heiho ! Heiho ! Heiho ! Heiho ! Heiho ! Heiho !*

31

Fără un sfert. Și uite, iar ; dangătul mai tare, urmîndu-i prin aer, al treilea. Săracul Dignam ! Trecînd<sup>71</sup> prin fața camioanelor pe cheiul sir John Rogerson, domnul Leopold Bloom înainta sobru, pe lîngă alea Windmill, pe lîngă Leask, teascu de semințe de in, pe lîngă oficiul poștal telegrafic. Aș fi putut să-i dau și adresa asta. Și prin fața casei de ajutor a marinarilor. Se abātu de la zgomotele matinale ale cheiului și o porni pe strada Lime. Pe lîngă locuințele ieftine Brady, un ucenic de la tăbăcărie trîndăvea, cu găleata de deșeuri prinsă de braț, fumînd dintr-o țigară pe care o mesteca între dinți. O fetiță ceva mai mică și cu o eczemă pe frunte îl ochea, frămîntîndu-și neliniștită în mîini un cerc strîmb de btî-' toi. Spune-i că dacă mai fumează nu mai crește. Ei, lasă-l în pace. La urma urmei viața nu-i nici pentru el chiar așa ușoară ! Stă și-așteaptă prin fața circiumelor să-l ducă pe taică-su acasă. Hai acasă la mama, tată. E-o oră moartă ; nici nu sînt prea mulți pe aici. Traversă strada Town-send, trecu de fațada încruntată a sălii Bethel. El, da i casa lui ; Aleph. Beth. Și pe lîngă Nichols, cu pomoele funebre. La unsprezece. Mai e vreme. Pariez că Keileher, Corny, a pus mîna pe înmormîntare pentru O'Neiîl. Cînta cu ochii închiși. Corney. Am întîlnit-o odată în parc. Pe întuneric. Ce mai chestie. Turnătoare pentru politie. Cum și-a mai dat numele și adresa, cît ai zice pește. Sigur că i-a suflat-o înmormîntarea. Îl îngroapă cît mai ieftin în ce-o da Dumnezeu. Și cu tara-rara tara-rara.

La alea Westland se opri în fața vitrinei de la Bel-fast și Oriental Tea Company și citi inscripțiile de pe pachetelele de hîrtie groasă, lucioasă : calitate de lux, calitatea întîi, ceai de familie. Cam cald. Ceai. Trebuie să-i cer lui Tom Kernan. Dar nu pot să-i spun așa ceva la o înmormîntare. În vreme ce ochii îi citeau încă, docili, își scoase pălăria inhalîndu-i liniștit mirosul de ulei de păr și își trecu mîna dreaptă cu o grație înceată peste frunte și păr. Foarte cald, dimineața asta. Pe sub pleoapele coborîte leneș ochii îi căzură pe funda micuță a benzii

**82**

de piele înăuntru pălăriei de lux. Acolo chiar. Mîna dreaptă îi pătrunse în cupa deschisă a pălăriei. Degetele îi găsiră repede un cartonaș sub banda de piele și-l transferară în buzunarul de la vestă.

Ce cald. Mîna dreaptă îi trecu încă o dată, mai încet, peste banda de piele : calitate de lux, din cele mai bune soiuri de Ceylon. Extremul Orient. Frumoase locuri trebuie să fie : grădinile de paradis ale lumii, frunze uriașe, leneșe, pe care să plutești în voie, cactuși, pajiști cu flori,

liane șerpuitoare, li se spune. Mă întreb, chiar așa o fi. Toți cingalezii ăștia, tolăniți la soare, o duc tot într-un *dolce far niente*. Nici nu ridică un deget cât e ziua de lungă. Dorm șase luni pe an. Prea cald și ca să se mai certe între ei. Influența climatului. Letargie. Flori ale leneviei. Se hrănesc mai mult cu aer. Azoturi. Soarele din grădina botanică. Plante sensibile. Lotuși. Petalele prea obosite ca să mai. Boala somnului plutește în aer. Pășești pe petale de trandafiri. Închipuie-ți, să mai mă-nînci ciorbă de burtă sau friptură. De unde era ăla pe care l-am văzut în poză nu știu unde. A, pe marea moartă, plutind pe spate, și citea o carte, cu umbreluța de soare deschisă. Nici n-ai putea să te dai la fund, chiar dacă ai încerca, așa e de densă de sare. Din cauză că greutatea apei, nu, greutatea trupului în apă este egală cu greutatea. Sau e volumul egal cu greutatea ? E-o lege, ceva în genul acesta. Vance, spectrul solar cum îi spuneam, la liceu, cum mai trosnea din degete cînd își ținea lecția. Materie pentru colegiu. Ce mai colegiu. Ce e greutatea cu adevărat cînd spui greutate ? Treizeci și două de picioare pe secundă, per secundă. Legea căderii corpurilor : per secundă, per secundă. Toate cad pe pămînt. Pă-mîntul. E forța gravitației pămîntului asta e greutatea. Se întoarce și traversează cu pas sprinten drumul. Cum mergea ea, cu cîrnații în mînă ? Cam așa. Mergînd înainte, scoase *Freeman-ul* împăturit din buzunarul dintr-o parte, îl desfăcu, îl strînse în sul pe sensul lungimii și începu să se lovească la fiecare pas săltăreț pe cracul pantalonului. Cu aer neglijent : am trecut doar să văd. Per secundă, per secundă. Per secundă, la fiecare secundă înseamnă. De pe trotuar aruncă o privire ageră prin ușa

**83**

oficiului poștal. Prea tîrziu pentru cutia de scrisori. Se depun înăuntru. Nimeni. Înăuntru.

Întinse cartonașul prin ghișeu cu grilaj.

— Sînt scrisori pentru mine ? Întrebă.

În timp ce funcționara căuta într-o boxă, privi la afișul pentru recrutări care exhiba soldați din toate armele, în uniforme de paradă ; și-și ridică vîrfurile spre nări, inhalînd mirosul de hîrtie ieftină proaspăt tipărită. Probabil nu mi-a răspuns. Am mers prea departe data trecută.

Funcționara îi întinse îndărăt prin fereștrica ghișeu-lui cartonașul împreună cu o scrisoare. Îi mulțumi arun-cînd o privire grăbită spre plicul cu adresa bătută la mașină.

*Domnului Henry Flower*

post restant, oficiul aleea Westland Loco

Oricum, mi-a răspuns. Își strecură cartonașul și scrisoarea în buzunarul hainei, trecînd apoi iarăși în revistă soldații în straie de paradă. Unde-o fi acum regimentul bătrînului Tweedy ? Reformat din oficiu. Uite : căciulă de urs și pană. Nu, ăsta-i grenadier. Manșete ascuțite. Uite-l aici : pușcașii regali din Dublin. Uniforme roșii. Prea stridente. Probabil că din cauza asta se dau femeile în vînt după ei. Uniforme. E mai ușor să te înrolezi, să-ți faci serviciul. Scrisoarea lui Maud Gonne, unde spunea cum îl agață noaptea pe strada O'Connell ; o adevărată rușine pentru capitala noastră irlandeză. Ziarul lui Grif-fith tot la asta bate acuma : armata e putredă de boli venerice ; imperiul de peste mări de peste mările beției. Par cam arierăți mintal ; parcă ar fi în transă. Ochii drept înainte. Bateți pasul. Masă, rasă ; pat, lat. ăștia-s din regimentul regelui. Nu l-am văzut niciodată îmbrăcat ca pompier sau polițist. Mda, e mason și el.

Ieși fără grabă din oficiul poștal și o luă la dreapta. Vorbe, ca și cum astea ar rezolva ceva. Mîna îi intră în buzunar și arătătorul își croi drum pe după clapa plicului sfîșiindu-l treptat, în etape. Femeilor chiar că le pasă de asta ; așa ceva n-am s-o cred niciodată. Degetele îi extra-

**84**

seră scrisoarea mototolind în vremea aceasta plicul în buzunar. Se mai agața ceva ; poate o fotografie. O buclă. Nu.

M'Coy. Să scap de el repede. Mă abate din drum. Nu pot să sufăr să dea buzna omul peste mine tocmai cînd.

— Salut, Bloom. Încotro ?

— Salut, M'Coy. Nicăieri în special.

— Cum te mai ține șandramaua ?

— Bine. Și tu ?

— Îmi trag și eu sufletul, spuse M'Coy.



Cu ochii țintă pe cravata și hainele negre întrebă cu voce joasă plină de respect :

— E vreo... n-ai vreun necaz, sper ? Văd că ești...

— A, nu, spuse domnul Bloom. Dignam săracul, știi. Însmormântarea e azi.

— Așa, sigur, săracul de el. Chiar. La ce oră ? Fotografie nu e. O insignă poate.

— La u... unsprezece, răspunse domnul Bloom.

— Trebuie să încerc să ajung și eu, spuse M'Coy. La unsprezece ? Am auzit azi noapte de-abia.

Cine mi-a spus ? Holohan. Îl știi pe Hoppy ?

— Îl știu.

Domnul Bloom privea peste drum la trăsura cu un cal oprită în fața ușii de la Grosvenor. Hamalul tocmai urca valiza sus pe imperială. Ea rămăsese locului, așteptând, în vreme ce bărbatul, fratele, cineva care-i semăna, se căuta prin buzunare după mărunțiș. Șic mantoul ăsta cu gulerul răsfrint, călduros pentru o zi ca asta, parcă ar fi o pătură. Și poza asta, neglijentă, cum stă cu mâinile în buzunarele aplicate. Ca ființa aceea, așa de mândră, la meciul de polo. Femeile sînt toate de nu le-ajungi la nas pînă cînd nu le-atingi la coarda simțitoare. Cine-i frumoasă se și poartă frumos. Rezervată și toată vremea gata să cedeze. Onorabila doamnă și Brutus este un bărbat onorabil. Te culci cu ea odată și i s-a și dus scrobeala.

— Eram cu Bob Doran, e-ntr-una din bețiile lui care-l apucă și cu ăla, cum îi spune, Lyons Cocoșul. Chiar aici alături, la Conway eram.

Doran, Lyons, la Conway. Ea își ridică spre păr o mîină înmănușată. Și uite-l și pe Hoppy. Sigur, cu vinu-n nas. Trăgîndu-și îndărăt capul și privind de departe pe sub

85

L

pleoapele-i voalate îi vedea pielea lucioasă castanie licărind în lumina puternică, cozile împletite. Ce limpede se vede totul astăzi. Cînd e aerul umed vezi totul pînă departe probabil. Vorbind despre una și alta. Mîină de doamnă. În ce parte se urcă ?

— Și el zicea : *Ce tristă chestie cu săracul nostru prieten Paddy ! Care Paddy ?* zic eu. *Paddy Dignam ăla micul, săracul,* zice el.

Pleacă la țară ; la Broadstone, probabil. Cizme înalte, cafenii, cu șireturile atîrnînd. Picior frumos. Ce se tot tîndălește ăla atît cu mărunțișul ? Vede că mă uit. Probabil că e cu ochii mereu la pîndă după un ălăalt. Frumoasă ținută. Are două corzi la arcul ei.

— *Da' ce ?* zic. *Ce i s-a întîmplat ?* zic. Mîndră de tot ; bogată ; ciorapi de mătase.

— Da, spuse domnul Bloom.

Se trase la o parte puțin mai încolo de capul sporo-vâitor al lui M'Coy.

— *Ce i s-a întîmplat ?* zice. *A murit,* zice. Și, pe cu-vîntul meu, și-a și turnat în pahar. *Paddy Dignam ?* zic. Nu-mi venea să cred cînd am auzit. Eram cu el nu mai departe de vinerea trecută sau joi era, la Arc. *Da,* zice, *s-a dus. A murit luni, săracul.*

Fii atent ! Fii atent ! Fulgurare de mătase amplă bogată ciorapi de mătase numai alb. Fii atent !

Un tramvai greoi sunîndu-și dogit clopoțelul se strecură printre ei.

Am pierdut-o. La dracu' cu cîrnu' ăsta care face atîta zgomot ! Te face să te simți exclus de la ceva de soi. Paradisul și peri. Totdeauna se întîmplă așa. Chiar în momentul cînd. Fata aia din gangul de pe strada Eustace, luni parcă, agățîndu-și la loc jartiera. Prietenul ei care-î acoperea dezvăluirile. *Esprit de corps.* Ei, la ce să mai căști gura acum ?

— Da, da, spuse domnul Bloom, cu un suspin adine, încă unul s-a mai dus.

— Unul dintre cei mai buni, spuse M'Coy. Tramvaiul trecu. Trăsura cu ei înăuntru porni către\* podul Loop Line cu mîina ei bogat înmănușată pe minerul

88

de oțel. Licăr, licăr ; flacăra dantelei de la pălăria ei în soar"e ; licăr, lic.

— Nevasta, bine, cred ? spuse vocea schimbată a lui M'Coy.

— O, da, spuse domnul Bloom. Cum nu se poate mai bine, mulțumesc.

Desfășură agale sulul ziarului și citi leneș :

*Ce e un cămin fără Carnea-n conserve Plumtree ? E nedesăvârșit. Dar cu ea, un cămin al fericirii.*

— Doamna mea a căpătat tocmai un contract. La drept vorbind, nu e nimic stabilit încă.

Iar vrea să mă tapeze de valiză. Dar acum nu-i mai merge. Nu mă mai pretez, mulțumesc.

Domnul Bloom își întoarse spre el ochii cu pleoape mari, cu o prietenie deloc grăbită.

— Și nevastă-mea, spuse. Are să cînte la o ocazie foarte șic, la sala Ulster, pe douăzeci și cinci.

— Așa ? spuse M'Coy. Îmi pare bine că aud, bătiîne. Cine-l organizează ?

Doamnei Marion Bloom. Nu s-a sculat încă. Regina mai era-n iatacul ei de culcare mîncînd pîine cu.

Nici o carte. Cărți de joc înnegrite răspîndite de-a lungul coapselor ei cîte șapte. Damă neagră și bărbat blond. Pistică blănită minge neagră. Plicul rupt în fișie sus.

*Al iubirii*

*Vechi*

*Și dulce*

*Cîntec*

*Vine al iubirii vechi...* <sup>72</sup>

^ - lin fel de turneu, știi cum vine ? spuse gînditor oornul Bioom. *Cîntecul dulce.* S-a înființat un comitet Cointerese la profituri.

M'Coy aprobă din cap trăgîndu-se de tufa mustății.

— Mda, spuse. Asta-i o veste bună. Se pregătea să se ducă.

### 37

-r~ Ei, mă bucur să te văd în formă, spuse. Ne mai întîlnim noi pe-aici pe teren.

— Da, spuse domnul Bloom.

— Să-ți spun ceva, spuse M'Coy. Poate treci și numele meu la înmormintare, vrei ? Aș vrea să vin, dar s-ar putea să n-apuc, înțelegi. E-un caz de înec la Sandycove din care-ar putea ieși ceva și atunci coronerul și cu mine ar trebui să mergem pînă acolo dacă se găsește cadavrul. Trece tu numele meu dacă eu nu sînt acolo, vrei ?

— Da, sigur, spuse domnul Bloom începînd să se îndepărteze. E-n regulă.

— Bun, spuse bine dispus M'Coy. Mersi, bătrîne. Aș veni, dacă mi-ar fi cu putință. Ei, pa-pa. Doar atît", C. P. M'Coy ajunge.

— Se face. răspunse ferm domnul Bloom.

De data asta nu m-a mai avut cu trucul lui. Mă luase repede. Și pe de departe. Așa mi-ar place și mie. E o valiză la care țin. De piele. Colțuri dublate, margini întărite, clape cu două încuietori. Bob Cowley i-a împrumutat-o pe-a lui pentru concertul de la regatele de la Wicklow anul trecut și nici n-a mai auzit de ea din ziua aia și pînă acum.

Domnul Bloom, înaintînd în pas de plimbare spre strada Brunswick, surise. Doamna mea a căpătat tocmai un. O soprană cu pistrii, și pițigăiată. Cu nasul ca un cuțit. În felul ei destul de drăguță, așa, pentru-o chestie. Dar n-are vîină. Tu cu mine, ce știi tu ? în aceeași combinație, adică. Se dă bine pe lîngă mine. Aproape că-ți sare țandăra. Nu e în stare să-și dea seama de diferență ? Mai degrabă cred că e cam dispus la așa ceva. Asta mie-mi repugnă. Mă gîndeam că-aici la Belfast și-o mai fi venit în fire. Sper numai că epidemia aia de vărsat de vînt de acolo nu se-agravează. Îmi închipui că ea nu s-ar mai lăsa vaccinată încă o dată. Nevasta ta și nevasta mea, de.

Mă întreb dacă nu cumva se ține după mine.

Domnul Bloom se opri la colț, cu ochii lunecîndu-i peste afișele multicolore. Limonada lui Cantrell și Co-chrane (aromatizată). Soldurile de vară la Clery. Nu, a luat-o drept. Hopa. În seara asta e *Leah* ; doamna Band-man Palmer. Aș vrea s-o mai văd în asta. În *Hamlet* a jucat aseară. Deghizată-n bărbat. Poate că și el era fe-

### 88

meie. De ce s-a sinucis Ofelia ? Săracul tata i Cît îi plăcea să vorbească despre Kate Bateman în rolul ăsta ! A stat afară, în față la Adelphi, la Londra, o după masă întregă așteptînd să intre. Asta cu un an înainte de a mă naște eu ; în șaizeci și cinci. Și Pastori la Viena. Cum îi

zicea exact ? De Mosenthal, nu ? Nu. Scena despre care vorbea el mereu, acolo unde bătrînul Abraham, orb, îi recunoaște vocea și-i trece cu degetele peste față.

— Vocea lui Nathan ! Vocea fiului său ! Aud vocea lui Nathan care și-a lăsat tatăl să moară de durere și de nefericire în brațele mele, care și-a părăsit casa tatălui său și l-a părăsit pe Dumnezeuul părintelui său.

Fiecare cuvînt aici e atît de adînc, Leopold.

Săracul tata ! Săracul de el !<sup>73</sup> îmi pare bine că n-am încercat atunci în cameră să-l văd la față. Ziua aceea ! O, Doamne ! O, Doamne ! Pfu ! E, poate că așa a fost mai bine pentru el.

Domnul Bloom dădu colțul și trecu prin fața cailor care așteptau cu capul plecat la stația de trăsuri N-are nici un rost să te mai gîndești la asta. E ora cînd le pune traista cu ovăz. Dar mai bine nu m-aș fi întîlnit cu M'Coy ăsta.

Pe măsură ce se apropia îi auzea strivind boabele lucioase de ovăz între dinții lor blînd mestecători. Ochii lor mari de țap îl priveau trecînd pe lîngă ei, prin mirosul dulceag, amestecat cu ovăz, al urinei de cal. Un Eldorado al lor. Săracii de ei, niște nenorociți ! La dracu' dacă mai știu ei ceva sau le mai pasă de ceva, cu boturile alea lungi vîrîte în traistele cu ovăz. Sînt prea sătui de toate să mai și vorbească. Dar, oricum, ei își au asigurată hrana și tot ce le trebuie. Și mai sînt și castrați ; uite colo o bucată de gutapercă uscată care le atîrnă între șolduri. S-ar putea să fie mai fericiți așa chiar. Par niște animale bune, săracii de ei. Dar ce te mai enervează cînd se apucă să necheze.

Scoase scrisoarea din buzunar și o împături în ziarul pe care-l ținea în mînă. Aș putea chiar să dau nas în nas cu ea aici. Pe străduța asta e mai sigur.

Trecu pe lîngă ghereta vizitiilor. Curioasă mai e și viața asta a vizitiilor, de colo pînă colo, pe orice vreme, pe oriunde, n-au nici timp, nici orar ca lumea, nu sînt

89

## ii

niciodată de capul lor. *Voglio e non*. Îți face și plăcere să le mai dai cîte o țigară. Sînt și sociabili. Cînd trec pe lîngă tine-i auzi cum fredonează cîte o frîntură de cîn-tec. Începu și el să fredoneze.

*La ci darem la mano La la lala la la*

Intră pe strada Cumberland și, înaintînd cîtiva pași încă, se opri la zidul stației, la adăpost. Nimeni. Cherestea Meade. Bîrne aruncate unele peste altele. Ruine și case ieftine. Cu pasul precaut păși peste un șotron, cu pietrele uitate pe margine. N-am zbîrcit-o. Lîngă depozitul de cherestea un copil chircit pe vine, jucînd bile, singur, dînd cu degetul gros, la întîmplare. O pisică înțeleaptă, un fel de sfînx clipind des, pîndea din pragul ei cald. Păcat să le deranjezi. Mohammed și-a tăiat o fișie din mantie numai ca să n-o trezească. S-o deschid. Odată jucam și eu bile cînd mergeam la grădiniță, la băbăția aia. Ei îi plăceau prăjiturilele. Pensiunea doamnei Ellis. Și domnul ? Deschise scrisoarea înăuntrul ziarului.

O floare. Cred că-i o. O floare galbenă cu petalele presate. Atunci, nu-i supărată ? Ce spune ? Dragă Henry,

Am primit ultima ta scrisoare pentru mine și îți mulțumesc foarte mult pentru ea. Îmi pare tare rău că ție nu ți-a plăcut ultima mea scrisoare. De ce ai mai pus în plic timbrele ? Sînt grozav de supărată pe tine. Aș vrea să te pedepsesc pentru asta. Ți-am spus că ești un răutăcios pentru că expresia aialaltă nu-mi place. Te rog chiar să-mi explici ce înseamnă gluma asta. Ce, nu ești fericit acasă la tine, răule mic ? Ce n-aș da să pot face ceva pentru tine. Te rog, spune-mi ce gîndești tu despre mine da drept-drept. Deseori stau și mă gîndesc ce nume frumos ai tu. Dragul meu Henry, cînd ne vedem și noi ? Mă gîndesc la tine așa des că nici n-ai idee. Nu m-am mai simțit niciodată atrasă așa mult de un bărbat ca de tine. Chiar că mă simt parcă prost. Te rog scrie-mi o scrisoare mai lungă și povestește-mi mai multe. Ține minte că dacă nu vrei am să te pedepsesc. Așa că acum știi ce am să-ți fac, răule, dacă nu-mi scrii. O,

ce dor mi-e să mă văd cu tine. Henry dragul meu nu-mi mai nesocoti rugămințile pînă nu-mi pierd răbdările. Atunci am să-ți spun tot-tot. Acuma la revedere, răule mic drag. Mă doare capul așa tare astăzi și scrie de îndată la iubitoarea ta

MARTIIA

P.S. Spune-mi ce fel de parfum folosește soția ta. Vreau și eu să știu.

Smulse grav floarea din acul în care era prinsă, îi mirosi aproape totală lipsă de mireasmă și o puse în buzunarul de la inimă. Limbajul florilor. Le place pentru că nu-l aude nimeni. Sau poate un buchet otrăvit să-l omoare. Pe urmă, mergînd încet mai departe, citi iarăși scrisoarea, murmurînd ici și colo cîte un cuvînt. Supărată tulipă pe tine dragul meu floare bărbată îți pedepsesc cactusul dacă nu te rog sărmanele nu-mă-uita ce dor mi-e violete pentru trandafiri dragi cînd și noi curînd anemone ne vedem și noi toată regina nopții răule soția parfumul Marthei. Citind-o pînă la capăt o scoase din ziar și și-o puse la loc în buzunarul de la haină. O bucurie palidă îi întredeschise buzele. S-a schimbat de la prima scrisoare. Mă întreb dac-o fi scris-o ea singură. Face pe indignată ; o fată de familie bună ca mine, o persoană respectabilă. Ne-am putea întîlni duminică după rozarii. Mulțumesc ; nu așa ceva. Obişnuitele tactici de amor. Pe urmă, pe după colț. La fel de rău ca o ceartă cu Molly. Țigara te mai răcorește. Narcotic. Data viitoare merg ceva mai departe. Răule mic ; te pedepsesc ; i-e frică de cuvinte, sigur. Brutal chiar, la urma urmei, de ce nu ? Să încerc, oricum. Cîte puțin deodată. Pipăind încă scrisoarea în buzunar, scoase acul prins» în ea. Un ac cu gămălie obișnuit, nu ? îl aruncă pe stradă. De unde de la rochia ei ; prinsă în ace. Curios, ce multe ace pot să aibă ele. Nu există trandafiri fără spini.

Glasuri plate dublineze îi răsunau în minte. Tîrfele alea două atunci noaptea la Coombe, ținîndu-se de braț în ploaie.

90

91

*O, Mary și-a pierdut acul de la pantalonași. Și nu mai știe ce să facă Ca să și-o țină-n sus Ca să și-o țină-n sus.*

Să și-o țină ? Să-i. Mă doare așa tare capul. E vremea ei periodică probabil. Sau stă toată ziua și bate la mașină. Dacă-și obosesc ochii le face rău la stomac. Ce fel de parfum folosește soția ta ? Te-ai fi gîndit la așa ceva ?

*Ca să și-o țină-n sus,*

Martha, Măria. Am văzut tabloul acela undeva nu mai țin minte acum un maestru vechi sau falsificat pentru bani. Stă acasă la ele și le vorbește. Tainic. Tot așa ar fi stat să asculte și tîrfele alea două de la Coombe.

*Ca să și-o țină-n sus.*

Plăcut trebuie să fie seara. Să nu mai trebuiască să alergi de colo pînă colo. Să stai doar așa ; amurgul liniștit ; lași totul să meargă de la sine. Să uiți. Spune-mi despre locurile pe unde ai fost, obiceiurile acelea ciudate. Cealaltă, cu urciorul pe creștet, aducea cina : fructe, măsline, apă bună proaspătă din puț rece ca gheața ca gaura aia în zidul de la Ashtown. Trebuie să iau cu mine un pahar de carton cînd merg data viitoare la meci. Ea să mă asculte, cu ochii mari, negri, blînzi. Să-i povestesc, mai multe și mai multe ; totul. Pe urmă un suspin, liniște. Odihnă lungă, lungă, lungă.

Intrînd pe sub arcada podului de cale ferată, scoase plicul, îl rupse repede în fîșii și le împrăstie apoi pe drum. Bucățelele de hîrtie se risipiră tot mai departe, năruindu-se în aerul umed ; fluturare albă și apoi totul năruindu-se încet.

Henry Flower. Și un cec de o sută de lire tot așa poți să-l rupi în bucăți. Petec de hîrtie doar. Lordul Iveagh a încasat o dată pe un cec cu șapte cifre un milion la Banca Irlandei. Ca să vezi ce bani se pot scoate din bere Porter. În schimb frate-său lordul Ardilaun trebuie să-și schimbe cămașa de patru ori pe zi, se zice. îi cresc

92

direct din piele păduchi sau mai știu eu ce. Un milion de lire, stai nițel. Două pence halba,

patru pence un kilogram, opt pence un galon de bere Porter nu, un șiling și patru pence un galon de Porter. Un șiling și patru pence la douăzeci ; cam cincisprezece. Da, exact. Cincisprezece milioane de butoaie de bere Porter.

Ce zic eu butoaie. Cam un milion de butoaie, oricum.

Un tren venind spre gară trecu huruind greoi deasupra capului său, vagon după vagon.

Butoaiele i se zdruncinau în cap ; berea tulbure îi zvîcnea, fermentînd în măruntaie. Vramele răbufniră cedînd și un torent uriaș, întunecat, țîșni, revărsîndu-se deodată, șerpuiind peste tot pe pămîntul plat, șuvoi leneș, tot mai dens, de lichid pur-tînd cu sine flori lătărețe de spumă. Ajunsese la ușa deschisă din spatele bisericii Tuturor Sfinților. Trecînd pe sub portal își scoase pălăria, luă cartonașul din buzunar și îl împinse pe după banda de piele. La dracu'. Aș fi putut să-l prelucrez pe M'Coy să-mi dea un permis pentru Mulligar.

Tot anunțul ăla pe ușa. Predică a reverendului John Conmee, iezuit despre sfîntul Peter Claver și misionarii în Africa. Mîntuirea milioanelor de chinezi. Mă-ntreb cum le explică paginilor. Ei și-ar prefera pipa lor de opiu. Celești. Pentru ei o erezie răsuflată. Au făcut și rugăciuni pentru convertirea lui Gladstone cînd intrase aproape în comă. Protestanții la fel. Conver-tiți-l pe doctorul William J. Walsh, doctor în teologie, la adevărata credință. Buddha zeul lor întins pe o rină la muzeu. O ia ușor, cu mîna sub bărbie. Și basto-nașe cu mirodenii aprinse. Nu ca Ecce Homo. Cunună de spini și crucea. Bună idee a avut sfîntul Patrick cu trifoiul cu patru foi. Bețișoarele cu care mănîncă ? Conmee ; Martin Cunningham îl cunoaște ; ce distins arată. Îmi pare rău că n-am tratat cu el s-o ia pe Molly în corul bisericii în loc de părintele Farley care pare prostănac, dar nu-i de loc prost. Așa-i învață să se poarte. Țstuaia nici prin cap nu-i trece s-o întindă, cu ochelari fumurii pe nas și cu sudoarea șiroaie pe față, să-i boteze pe negri, nu ? Ochelarii le-ar plăcea ălor cînd bate soarele în ei. Mi-ar place și mie să-i văd cum se strîng în jur cu buzele

93

alea groase ale lor, toți în transă, să-l asculte. Natură moartă. Chestiile astea ei le sorb ca pe lapte, pariez.

Mireasma răcoroasă a pietrei sfînte îl chema. Urcă treptele mîncate de vreme, împinse ușile batante și intră încet, prin spate.

E ceva în curs, vreo slujbă în confreria asta a lor. Păcat că-i așa pustiu. Un loc plăcut, discret, să stai alături de o fată frumoasă. Cine-i acesta lîngă mine ? aproapele meu ? Stau înghesuîți cu ceasurile și cu muzica asta de mort. Femeia de atunci la liturghia de la miezul nopții. Al șaptelea cer. Femei îngenuncheate în bănci cu scapulare stacojii la gît, capetele aplecate. Un grup în genunchi în fața altarului. Preotul trecea prin fața lor, murmurînd, ținînd lucrul acela în mîini. Se oprea la fiecare din ele, scotea o ostie, scutura o picătură sau două (le ține în apă ?) și i-l vîra ușurel în gură. Capul fiecăreia și cu pălăria se înclinau tot mai în jos. Pe urmă, următoarea ; o bătrînică micuță. Preotul se aplecă să i-l bage în gură, murmurînd toată vremea. Latinește. Următoarea. Închide ^ochii și deschide gura. Ce ? *Corpus*. Trup. Leș. Bună ideea asta cu latina. La început îi ametește. Ospiciu pentru muribunzi. S-ar zice că nu-l mestecă ; îl înghit pur și simplu. Nostimă idee : să mănînce bucățele dintr-un stîrv tocmai canibalii se dau în vînt după așa ceva.

Stătea la o parte privindu-le măștile oarbe care treceau prin coridorul dintre bănci, una cîte una, căutîndu-și locul. Se apropie de o bancă și se așază pe locul din colț, ținîndu-și cu grijă în brațe pălăria și ziarul. Oalele astea pe care trebuie să le purtăm pe cap. Ar trebui s-avem pălării modelate fiecare după capul lui. Erau și în jurul lui, ici colo, cu capetele aplecate în scapularele lor stacojii, așteptînd să li se topească în stomacuri. Ceva cam cum e mazzothul ; un anumit fel de pîine ; azimă. Uită-te la ele. Pariez că așa ceva le face fericite. Bombonica lor. Chiar. Da, pîinea îngerilor i se spune. E o idee ingenioasă aici, cam ca împărăția lui Dumnezeu care e în ceea ce simți. La prima comuniune. Șarlatanie de un penny dumaticatul. Pe urmă se simt ca la o petrecere în familie, ca la teatru, toate în aceeași oală. Asta simt. Sigur.

Nu mai sînt atît de singure. Şi pe urmă, o mare uşurare. Mai dă drumul la presiune. Lucrul există dacă crezi cu adevărat

84

în el. Vindecările de la Lourdes, apele uitării şi arătările lui Knock, statui sîngerînde. Bătrînul ăla a adormit acolo lingă boxa de confesiune. De unde şi sforăiturile. Credinţă oarbă. În siguranţă în braţele împărăţiei care va să vie. Îi adoarme orice durere. Se mai trezeşte o dată pe vremea asta la anul.

Îl văzu pe preot aşezînd caliciul cu comuniunea, bine la mijloc, şi îngenunchind o clipă în faţa lui, arătînd o talpă mare cenuşie de gheată pe după chestiunea cu dantele în care era înveştmîntat. Închipuie-ţi că-şi pierde acul de la ai lui. N-ar mai şti ce să facă. Are şi o chelie la spate. Literele astea de pe spinare I.N.R.I. ? Nu ; I.H.S. Molly mi-a spus mie odată cînd am întreat-o. Am păcătuit ; sau nu, am pătimit, asta înseamnă. Şi cealaltă însuşi Ne Renaşte Iarăşi.

Ne întîlnim într-o duminică după rozarii. Nu-mi mai nesocoti rugăminţile. Apare cu un vâl şi o poşetă neagră. Amurg şi cu lumina din spate. S-ar putea să fie şi ea aici cu o panglică în jurul gîtului şi să facă totuşi şi treaba aialaltă, pe furiş. Caracterul lor. Individul acela care i-a trădat pe invincibili la proces, ăla, Carey îl chema, îşi lua împărtăşania aici în fiecare dimineată. Chiar în biserica asta. Peter Carey. Nu, la Peter Claver mă gîndesc acum. Denis Carey. Ca să vezi. Nevastă şi şase copii acasă. Şi toată vremea complota asasinatul. Mironosiţii ăştia cu faţă de suferinzi, bine le zic, au totdeauna aerul furiş şi ascuns. Nu sînt nici oameni de afaceri cinstiţi. O, nu, ea nu-i aici : floarea ; nu, nu. A propos, am rupt plicul ? Da, sub pod.

Preotul spală caliciul, apoi deşertă curăţel resturile. Vin. E mai aristocratic aşa decît dacă de exemplu ar bea chestii din astea cu care-s ei obişnuiţi, bere Guinness sau vreo băutură de-asta de-a societăţilor de temperanţă, Wheatly biter de Dublin sau limonada Cantrell şi Co-chrane (aromatizată). Nu le dau aşa ceva ; vin prefăcut ; numai chestii din celelalte. Foarte mulţumesc de-aşa o mîngîiere. O înşelăciune pioasă, dar poate-i mai bine aşa : altminteri n-ar mai fi decît un şir de beţivi unul mai grozav ca celălalt perindîndu-i-se prin faţă, fiecare cerîndu-şi băutura. Stranie toată atmosfera asta din. Foarte potrivită. Adică exact cum trebuie.

95

Domnul Bloom privi în spate către cor. N-au să dea drumul la muzică deloc. Păcat. Cine-o fi la orgă aici mă întreb ? Bătrînul Glyn, ăla se pricepe să facă instrumentul să cînte, în *vibrato*, cincizeci de lire pe an cică încasa pe strada Gardiner. Moily era în voce în ziua aceea, *Stabat Mater* de Rossini. Predica părintelui Bernard Vau-ghan întîi. Crist sau Pilat ? Crist, dar să nu ne ţii toată noaptea cu asta. Ei veniseră pentru muzică. Nici n-au mai bătut din picioare. Ai fi putut să auzi acul căzînd. I-am spus să-şi încerce vocea acolo, în colţ. Simţei cum vibrează în aer, plină, toată lumea se uita în sus.

*Quis es liomo ?*

Muzica asta veche bisericească e uneori splendidă. Mercadante ; ultimele şapte cuvinte.

*Messa a douăsprezecea* de Mozart : *Gloria* de acolo. Popii ăia de demult se pricepeau la muzică, la artă, statui şi tablouri de tot felul. Şi Palestrina de exemplu. Ştiau să se distreze cît îi ţinea cureaua. Şi sănătoşi, tot cîntînd, duceau viaţă regulată, pe urmă mai distilau şi băuturi spirtoase. Bene-dictină. Chartreuse verde. Totuşi, să-şi bage eunuci în cor, asta era cam prea tare. Ce fel de voce o fi asta ? Trebuie să fie curios să o auzi după başii lor profunzi.

Cunoscători. Mi-nchipui că nu mai simt nimic după. Mai de grabă placizi. Nu mai au nici o grijă. Au căzut cu totul în carne, aşa se spune ? Lacomî, înalţi, cu picioare lungi. Cine ştie ? Eunuc. E şi asta o cale de ieşire.

Îl văzu pe preot aplecîndu-se şi sărutînd altarul şi apoi întorcîndu-se cu faţa şi binecuvîntîndu-i pe toţi. Toţi îşi făcură cruce şi se ridicară în picioare. Domnul Bloom privi în jur şi apoi se

ridică și el privind pe deasupra pălăriilor acum mai înalte. S-au ridicat în picioare pentru evanghelie, sigur. Pe urmă toți se așezară la loc în genunchi și el se lăsă încetișor la locul lui în bancă. Preotul coborî dinspre altar, ținând lucrul acela mult în sus, departe de el. Și pe urmă el și băiatul, oficiantul, își răspunseră unul altuia în latinește. Pe urmă preotul înge-nunche și începu să citească dintr-un cartonaș :

— O, Doamne, refugiul și puterea noastră...

Domnul Bloom își întinse capul să prindă cuvintele. Englezește. Le-aruncă și lor câte un os. Îmi aduc parcă

96

aminte. Cît a trecut de la ultima liturghie la care-ai mai fost ? Gloria și imaculata fecioară, Iosif logodnicul ei. Petru și Pavel. Mai interesant dacă știi despre ce e vorba. Organizație minunată, sigur, merg toate ca ceasul. Confesiune. Oricine vrea. Atunci am să-ți spun totul. Penitență. Pedepsește-mă, te rog. Mare armă în mâinile lor. Mai ceva decât doctorii sau avocații. Femeia asta care moare să. Și eu am ș-ș-ș. Și atunci tu cha-cha-cha ? Și de ce ai ? Se uită în jos la inelul ei să găsească o scuză. Șoptind, pereții galeriei au urechi. Soțul află și el spre surprinderea lui. O mică glumă a lui Dumnezeu. Pe urmă uite-o că iese. Remușcare doar așa la suprafață. Rușinea care-o înfrumusețează. Roagă-te la unul din altare. Ave Măria și Sfînta Fecioară. Flori, mirodenii, luminări topindu-se. Își ascunde roșeața. O imitație nereușită a armatei salvării. O prostituată pocăită va lua cuvîntul în fața adunării. Cum l-am găsit pe Domnul. Solide capete trebuia să mai fie ăia la Roma : ei pun la cale toată reprezentăția. Și nu tot ei strîng paralele ? Bașca ce le mai lasă unii moștenire : sfîntului părinte, pentru moment cum va crede el de cuviință. Liturghii pentru sufletul meu să fie oficiate în public cu ușile deschise. Mînăstiri și schituri. Preotul acela în procesul cu testamentul Fermanagh depunînd mărturie. N-au reușit să-l încolțească. Avea răspunsul gata la orice întrebare. Libertatea și înălțarea sfînteii noastre maici biserica. Doctorii bisericii : ei au pus la cale toată teologia. Preotul se ruga :

— Sfînte Arhanghel Mihai, preafericitele, apără-ne în ceasul învrăjbirii noastre. Fii-ne reazăm împotriva răutății și vicleniilor diavolului (ca Domnul să-i puie lui stavilă, cu umilință ne rugăm) ; și tu, O, prinț al cetelor îngerești, cu puterea Domnului aruncă-l pe Satan în iad și odată cu el și celelalte duhuri rele care rătăcesc pe pămînt spre pierzania sufletelor.

Preotul și oficiantul se ridicară în picioare și se îndepărtară. S-a terminat. Femeile mai rămaseră : să dea mulțumire Domnului.

Mai bine s-o întind și eu <sup>74</sup>. Fratele zumzuitor. Poate vine cu farfurioara. Plătește-ți datoria de Paști,

<i>— Ulise, voi. I

Se ridică. Ia te uită. Au fost toată vremea descheiați nasturii ăștia doi de la vestă ? Așa ceva le place femeilor. Chiar se supără dacă nu vrei. De ce nu mi-ai spus niciodată. Nu ți-am spus. Dar noi. Scuzați, domnișoară, e un (pf) doar un (pf) fir de praf. Sau fusta lor la spate, cu pîtea desprinsă. Vedenii lunatece. Totuși te plac dacă ești puțin neglijent. Bine că n-a fost ceva mai la sud. Trecu, încheindu-se discret, pe coridorul dintre bănci și ieși prin ușa cea mare afară la lumină. Se opri o clipă, orb, lingă bolul mare rece, negru de marmură în vreme ce în fața lui și în spatele lui doi credincioși își muieră mîini furișe în puțina apă sfințită rămasă. Tramvaie ; o mașină de la curățătoria Prescott ; o văduvă în voalurile ei de doliu. O remarc pentru că și eu sînt în ținută de doliu. Își puse pălăria. Cît mai e ceasul ? Și un sfert. Mai e timp destul. Mai bine să-mi dau la pregătit loțiunea aia. Unde-i ? A, da, data trecută. La Sweny în piața Lincoln. Farmaciștii rareori se mută din loc. Borcanele lor verzui și aurii sînt prea grele să le mute des dintr-un loc într-altul. Hamilton Long, fondată în anul potopului. Cimitirul protestant pe-aici pe aproape. Să-l vizitez odată.

O luă către sud pe aleea Westland. Decît că rețeta e-n pantalonii ceilalți. Of, și am uitat și cheia aia de la intrare. Ce plictiseală și chestia asta cu înmormîntarea. În sfîrșit, săracul de el,

nu-i vina lui. Cînd mi-au făcut-o ultima oară ? Stai. Țin minte că am schimbat o liră. Trebuie să fi fost la întîii ale lunii, sau doi. Ei, n-are decît să se uite el în registrul de rețete. Farmacistul întorcea îndărăt filă cu filă. S-ar zice că de la el vine mirosul ăsta de vechi, de praf. I s-a făcut și capul mic. Și ce bătrîn e. Tot căutînd piatra filozofală. Alchimiștii pe vremuri. Drogurile astea te îmbătrînesc după ce-ți excită mintea o clipă. Pe urmă un fel de letargie. De ce oare ? Reacția. O viață întreagă într-o singură noapte. Treptat îți schimbă caracterul. Dacă trăiești toată ziua printre ierburi, alifii, dezinfectante. Și toate borcanele astea de alabastru. Piulița și pisălogul. Aq. Dist. Fol. Laur. Te Virid. Aproape că te faci bine de la mirosuri ca la ușa dentistului. Doctorul Pac. Ar trebui să se cura-risească un pic pe el însuși. Vreun excipient sau vreo emulsie. Primul tip care s-a apucat să culeagă ierburi ca

93

F.ă se trateze el a avut ceva curaj. Niște simpli la minte. Aici trebuie să fii atent. Sînt destule chestii de-astea pe aici ca să te adoarmă. Testul e : dacă hîrtia de turnesol se face roșie. Cloroform. Doză prea mare de laudanum. Somnifere. Filtruri vrăjitoarești de dragoste. Siropul de mac paragoric face rău la tuse. Înfundă porii sau ține flegma. Otrăvurile singurele leacuri. Remediul unde te aștepti mai puțin. Vicleniile naturii.

— Cam acum două săptămîni, domnule ?

— Da, răspunse domnul Bloom.

Aștepta în fața tejghelei, inhalînd exalațiile pătrunzătoare ale medicamentelor, mirosul uscat prăfos al bureților și lufelor. O grămadă de vreme îți pierzi povestin-du-ți durerile și suferințele.

— Ulei dulce de migdale și tinctură de benzoin, spuse domnul Bloom, și pe urmă apă de floare de portocal...

Sigur e că-i face pielea atît de delicată albă ca ceara.

— Și ceară albă încă, spuse.

Îi scoate mai bine în evidență ochii ei întunecați. Cum se uita la mine, cu pătura trasă sus pînă la ochi, spaniolaică, mirosîndu-se pe sine însăși, atunci cînd eu îmi potriveam butonii la manșetă. Rețetele astea de casă sînt deseori cele mai bune : căpșuni pentru dinți ; nalbe și apă de ploaie ; cică și fulgi de ovăz muiați în lapte nesmîn-tînit. Hrănește tenul. Unul din băieții reginei bătrîne, ducele de Albany să fi fost ? avea numai o singură piefe. Leopold, da. Noi avem trei. Negi, buboaie și pistrui ca și cum n-ar fi deajuns și așa. Dar mai ai nevoie și de par-fum. Ce fel de parfum folosește ? *Peau d'Espagne*. Flori de portocal. Săpun din lapte de vacă. Apa-i așa de proaspătă. Frumos mai miros săpunurile astea. Aș avea timp să fac o baie, acolo, după colț. Hammam. Turcească. Masaj. Ți se strînge jegul la buric. Ar fi mai bine dac-ar fi o fată frumoasă să ți-l facă. Și mă gîndesc și să. Da, chiar. S-o fac în baie. Curioasă dorință, așa deodată peste mine. Apă în apă. Îmbini plăcutul cu utilul. Păcat că nu-i timp pentru masaj. M-aș simți proaspăt pe urmă toată ziua. La înmormîntare are să fie mai curînd posomorit.

— Da, domnule, spuse farmacistul. A fost doi șilingi și nouă pence. Ați adus o sticlută ?

&9

v — Nu, spuse domnul Bloom. Pregătiți-o, vă rog. Am să trec astăzi mai tîrziu și am să iau și unul din săpunurile astea. Cît costă ?

— Patru pence, domnule.

Domnul Bloom ridică o bucată de săpun spre nări. Ceară dulceagă cu iz de lămîie.

— Am să-l iau pe acesta, spuse. Asta face trei șilingi și un penny.

— Da, domnul meu, spuse farmacistul. Puteți plăti totul deodată, cînd treceți mai pe urmă.

— Bine, spuse domnul Bloom.

Ieși fără grabă din prăvălie cu sulul ziarului la subsuoară și pachetelul cu săpunul înfășurat în hîrtie încă rece în mina stingă.

Lîngă el, vocea lui Lyons Cocoșul și odată cu ea și mîna lui spuseră :

— Hei, Bloom, ce vești bune ne mai dai ? E de astăzi ? Ia dă-l încoace un moment.



Iar și-a ras mustața, ce dracu' ! Buza de sus ce lungă și rece parcă. Să pară mai **tînăr**. Și chiar c-arată ca dracu'. Și-i mai tînăr ca mine.

Degetele gălbui cu unghii negre ale **lui** Lyons Cocosul desfășurau sulul ziarului. Ar avea nevoie să se mai și spele. Să mai dea jos murdăria de pe el. Bună dimineața, nu folosiți săpunul Pears ? Mătreață pe umeri. Și ar trebui să-și dea și cu briantină pe păr.

— Vreau să văd ce-i cu calul ăla franțuzesc care e-n cursă astăzi, spuse Lyons Cocosul. Unde Dumnezeu o fi ?

Foșnea paginile mototolite, împingîndu-și bărbia în gulerul înalt. Are gîdiliciul frizerului.

Cînd ai gulerul prea strîns îți cade părul. Mai bine-i las ziarul și scap de el.

— Poți să-l păstrezi, spuse domnul Bloom.

— Ascot. Cupa de aur. Stai, murmură Lyons Cocosul. O clipă. Maximum al doilea.

— Eram tocmai să-l arunc, spuse domnul Bloom. Lyons Cocosul își ridică brusc ochii și-i aruncă o

privire chiorîșă nesigură.

— Ce spui ? zise vocea lui deodată **atentă**.

100

Biblioteca Județeană — CLUJ —

— Zic că poți să-l păstrezi, răspunse domnul Bloom. Eram cît pe-aci să-l arunc în clipa asta. Lyons Cocosul mai stătu la îndoială o clipă, ochindu-l chiorîș ; pe urmă împinse foile desfăcute înapoi în brațele domnului Bloom.

— Am să risc, spuse. Uite, mulțumesc.

Și se grăbi spre colțul lui Conway. Ca o coadă de iepure cu frica de Dumnezeu.

Domnul Bloom împături la loc foile într-un pătrat corect executat și puse săpunul înăuntru, surîzînd. Ce buze urîte mai are și ăsta. Și mai joacă și la curse. În ultima vreme chestia asta a ajuns chiar o epidemie. Pînă și comisionarii fură să pună și ei pariuri pe cîte șase pence.

Loteria pentru curcanul cel mare și gras. Îți iei banchetul de Crăciun pentru trei parale. Jack Fleming care a făcut nu știu ce escrocherie ca să joace banii și pe **urmă** a fugit în America.

Ăștia nu se mai întorc niciodată. Oalele cu belșugul din Egipt.

Înainta vesel spre turnul ca de moschee al băii publice. Te face să te gîndești la o moschee, cărămizi roșii, minarete. Astăzi văd că sînt competiții sportive la colegiu. Privi afișul în formă de potcoavă de deasupra porților de la parcul colegiului : un biciclist îndoit tot asupra roatei, ca un pește într-un borcan. Foarte prost afiș. Măcar dacă l-ar fi făcut rotund ca o roată. Și pe urmă spițele : sport, sport, sport, și la mijloc cu litere mai **mari** cluul : colegiu. Ceva care să-ți ia ochii.

Uite-l și pe Hornblower acolo în loja portarului. Să mai schimb cîteva vorbe cu el, să țin legătura : cum s-ar zice să-mi dea drumul să intru. Ce mai faci, domnule Hornblower ? Bună ziua, domnul meu.

O vreme dumnezeiască, într-adevăr. Măcar dacă ar fi viața totdeauna așa. Vreme de crichet. Să tot stai la umbră. Rundă după rundă. Out. Ăștia nici nu-s în stare să joace. Zero la șase. Da' Buller căpitanul tot a spart un geam de la clubul de pe strada Kildare cînd a marșat pe square leg. S-ar potrivi mai **curînd** la Donnybrook la tîrg. Și ce le-am mai spart capetele cînd a ieșit în arenă M'Carthy. Val de **căldură**. Dar nu **durează**. Trece și asta, trec toate, ale vieții valuri, și ce scriem noi în șuvoiul vieții este mai scump decît toate.

101

Și acuma o baie bună ; un șirag curat de apă, smalț limpede, un fir de apă blînd, călduț. Acesta este trupul meu.

Își vedea dinainte trupul palid întins înăuntrul apei cu totul, gol, într-un pîntec de căldură, uns cu săpunul înmiresmat, încet topindu-se, încet clătindu-se. Își vedea trunchiul și măduarele acoperite pretutindeni de riduri mici de apă, plutind, împins încetișor în sus, gălbui ca lămîia ; pîntecul lui, mugur de carne ; și își vedea cîr-lionții întunecați ai părului, tufă plutind, părul plutitor al șuvoiului în jurul părintelui molatec al atîtor mii, floare lunguroasă plutitoare.

Martin Cunningham, cel dinții, își vârî capul întunecat de joben în trăsura scîrțîitoare și, introducîndu-se cu îndemînare se așeză. Dl. Power sui după el, încovoiindu-și cu grijă statura înaltă.<sup>7S</sup>

— Urcă, Simon.

— După dumneata, spuse dl. Bloom.

Dl. Dedalus se acoperi grăbit și urcă, spunînd :

— Da, da.

— Sîntem toți acuma ? întrebă Martin Cunningham. Haide, Bloom.

Dl. Bloom intră în trăsura și se așeză pe locul liber. Trase portiera după el și o trînti iarăși și iarăși pînă se închise bine. Își petrecu un braț prin rezemătoarea de la portieră și privi grav prin fereastra deschisă a trăsorii spre staturile lăsate ale bulevardului. Unul ridicat într-o parte-; o bătrînă care trage cu ochiul. Nasul alb turtit de geam. Mulțumind cerului că a trecut și de data asta pe lîngă ea. Nemaipomenit ce le interesează un cadavru. Ce se mai bucură să ne vadă cum ne ducem după ce le-am dat atîta bătaie de cap cînd am venit. S-ar zice că le și priește treaba asta. Șușoteli prin colțuri. Pe furiș prin tîrlici ici și colo de frică să nu se trezească. Și pe urmă gata să-l pregătească. Să-l întindă la vedere. Molly și cu dna. Fleming să facă patul. Trage-l mai spre partea ta. Giulgiul nostru de-o ființă. Nici nu știi cine mai pune mîna

## 102

pe tine odată ce-ai murit. Îmbăierea și lăierea. Cred că-i taie și unghiile și-l mai tund. Mai păstrează cîte puțin și-n cîte un plic. Mai cresc chiar și după. Necurată treabă.

Așteptau cu toții. Nici o vorbă. Încarcă probabil coroanele. M-ara așezat pe ceva tare. Aha, săpunul din buzunarul de la spate. Mai bine să-l scot de-acolo. S-aștept momentul.

Așteptau cu toții. Pe urmă se auziră roți din față scîrțîind ; apoi mai aproape ; apoi copitele cailor. O zmucitură. Trăsura lor începu să se miște, scîrțîind, legă-nîndu-se. Alte copite și roți scîrțîind porniră din spate. Obloanele bulevardului trecură și cu ele și numărul nouă cu ciocanul de la ușă în crepul lui, ușa întredeschisă. La pas.

Așteptau mai departe, cu genunchii scuturîndu-li-se, pînă ce ocoliră colțul, intrînd acum pe lîngă șinele tramvaiului. Calea Tritonville. Mai repede. Roțile huruiă lunecînd peste pietrele pavajului și geamurile șuie tremurau huruind în ramele portierelor.

— Pe ce drum ne duce ? întrebă dl. Power cînd spre o fereastră cînd spre alta.

— Irishtown, spuse Martin Cunningham. Ringsend.

Strada Brunswick.

Dl. Dedalus aprobă din cap, privind afară.

— E-un obicei frumos, bătrînesc, spuse. Îmi pare bine să văd că nu s-a stins de tot.

Urmăriră cu toții o vreme prin ferestrele lor șepcile și pălăriile ridieîndu-se de pe capetele trecătorilor.

Respect. Trăsura se abăt看 de la șina tramvaiului pe drumul mai lin de pe lîngă Watery Lane. Dl.

Bloom cu o-chii atenți observă un tînăr zvelt, în vestminte de doliu, cu o pălărie cu boruri largi.<sup>7B</sup>

— Uite-un prieten de-al dumitale care trece pe lîngă noi, Dedalus, spuse el.

— Cine era ?

— Fiul și urmașul dumitale.

— Unde e ? spuse dl. Dedalus, întinzîndu-se peste banchetă.

Trăsura trecînd pe lîngă țevile scoase la vedere și grămezile de pămînt de la șoseaua spintecată prin

## fața

## 103

caselor de raport, se smuci pe după colț și, revenind la linia tramvaiului, lunecă mai departe cu zgomot pe roțile ei gureșe. Dl. Dedalus se lăsă la loc pe banchetă, spunînd :

— Era și prăpăditul ăla de Mulligan cu el ? *Fidus Achates* al lui ?

— Nu, spuse dl. Bloom. Era singur.

— Se duce la mătușa Sally, mi-nchipui, spuse dl. Dedalus, banda Goulding, bețivul ăla de contabil în mizerie și Crissie, căcăreaza lui păpăicu', copilul minune care știe ea mai bine cine-i taică-su.<sup>77</sup>

Dl. Bloom surise fără veselie spre Ringsend. Frații Wallace, fabrică de butelii. Podul Dodder. Richie Goulding și servieta lui juridică. Goulding, Collis și Ward îi zice el firmei. Glumele lui încep să se cam învechească. A fost o figură. Cum a mai dansat atunci duminică dimineața pe strada Stamer cu Ignatius Gallaher, și cu două pălării de-ale proprietăresei prinse cu ace în

păr. Toată noaptea o ducea-ntr-un chef. Începe să se resimtă acum : durerea asta de șale, tare mi-e frică. Nevastă-sa-l grijește cu fierul de călcat pe spinare. Și-nchipuie c-o să se lecuiască cu pilule. Astea nu-s decât gogoloașe de pâine uscată. Le-aduc profituri cam de vreo șase la sută.

— S-a înhăitat cu-o droaie de căzături, nunta dl. Dedalus. Mulligan ăsta e, oricum l-ai lua, un pungaș fără nimic sfânt, un păcătos cu privire furișă. Are o reputație, să-i fie de cap în tot Dublinul. Dar cu ajutorul lui Dumnezeu și a sfinteii sale Maici ara să m-apuc să-i scriu o scrisoare într-una din zilele astea maică-si sau mătușă-si sau ce-o fi, care s-o facă să caște ochii cât cepele. Am să-l gîdil eu unde-i e mai greu, vă rog să mă credeți. Își ridică glasul peste huruitul roților.

— Nu-l las eu pe neisprăvitul de nepotu-său să-mi ducă de rîpă băiatul. Fiul unui prăpădit de tejghetar. Vindea luminări la văru-meu, Peter Paul M'Swiney. Nu, domnule.

Tăcu. Dl. Bloom privea de la mustața sa mînioasă la chipul blînd al d-lui Power și la ochii și barba lui Martin Cunningham, care tremurau pline de gravitate. Un tip irascibil, deprins să-i meargă toate pe voie. Se

104

umflă-n pene cu fiu-său. Are și dreptate. Are cui să treacă schimbul. Dacă ar fi trăit micuțul Rudy. Să-l fi văzut cum se face mare. Să-i aud glasul prin casă. La plimbare pe lîngă Molly în costumaș Eton. Băiatul meu. Eu oglindiri- du-mă în ochii lui. Ciudat simțămînt ar mai fi fost. De la mine. O șansă măcar. Trebuie să fi fost în dimineața aceea la terasa Raymond cînd ea stătea la fereastră, și se uita la ăia doi cîini cum o făceau pe lîngă zidul lui Lasă-te-de-rele. Și polițaiul care rînjea în sus spre noi. Era în capodul crem sfîșiat pe care nu l-a mai cîrpit. Hai și noi, Poldy. Doamne, mor dacă nu fac și eu așa. Cum mai începe viața.

Atunci a rămas grea. A trebuit să refuze concertul la Greystones. Băiatul meu în pîntecul ei. Aș fi putut să-l ajut să intre în viață. Aș fi putut. Să-l fac să meargă pe picioarele lui. Să-l învîț și nemțește.

— Am întîrziat ? întrebă dl. Power.

— Zece minute, spuse Martin Cunningham, uitîndu-se la ceas.

Molly, Milly. Același lucru mai diluat. Înjurăturile ei de motan în călduri. Ho, zei zemoși !

Și totuși, e-o fetiță delicioasă. Acuma ajunge și ea o femeie. Mulligar. Dragă păpicule.

Tineretea studioasă. Da, da ; dar și o femeie pe cînte. Viața. Viața.

Trăsura se balansa înainte și înapoi, și ei patru își legăneau trupurile după ea.

— Comy ar fi putut să ne dea și nouă o căruță mai comodă, spuse dl. Power.

— Ar fi putut, spuse dl. Dedalus, dacă nu s-ar uita așa cruciș că nu mai știe nici el ce face.

Mă-nțelegeți ?

Își închise ochiul stîng. Martin Cunningham începu să măture cu palma niște fărîmituri uscate de sub coapsele sale.

— Ce mai e și asta, spuse, pentru numele lui Dumnezeu ? Fărîmituri de pâine ?

— S-ar zice c-au fost unii care-au făcut un picnic aici de curînd, spuse dl. Power.

Cu toții își ridicară coapsele, una după alta, privind cu dezaprobare pielea mucegăită fără bumbi a banchetei.

105

Dl. Dedalus, strîmbînd din nas, privi **încruntat** sub el și spuse :

— Sau mă-nșel eu foarte tare. Tu ce spui, Martin ?

— Și mie mi s-a părut, spuse Martin Cunningham. Dl. Bloom își lăsă coapsa la loc pe banchetă. **îmi part**

bine c-am făcut baie. îmi simt picioarele curate ele tot. Dar doamna Fleming putea să-mi fi cîrpit ciorapii ăștia mai ca lumea.

Dl. Dedalus oftă cu resemnare.

— în fond, spuse, e lucrul cel mai natural din lume.

— Tom Kernan a venit ? întrebă Martin Cunningham, răsucindu-și încetișor .vîrfurile bărbii.

• — Da, răspunse dl. Bloom. E ia urmă cu Ned Lambert și Hynes.  
 — Și e chiar și Corny Kelleher ? întrebă dl. Power,  
 — Vine la cimitir, spuse Martin Cunningham.  
 — L-am văzut pe M'Coy azi dimineață, spuse dl. Bloom. Zicea c-are să-ncerce să vină.  
 Trăsura se opri deodată.  
 — Ce s-a întâmplat ? :— Ne-am oprit.  
 — Unde sîntem ?  
 Dl. Bloom își scoase capul pe fereastră.  
 — Canalul cel mare. spuse.  
 Uzina de gaz. Tușea măgărească cic-ar vindeca-o. Tot e ceva că Milly n-a avut-o niciodată. Săracii copii ! Se cocoșează de tot, negri și vineți la față, și cu convulsii. De-a dreptul o rușine. Dacă stai și te gîndești a scăpat ușor cu bolile. Numai pojar. Ceai din semințe de in. Scai -latină, gripă epidemică. Liste de înscriere pentru moarte. Nu scăpați șansa asta. Un azil de cîini pe-aici. Săracul Athos <sup>78</sup>.  
 Poartă-te bine cu Athos, Leopold, asta-i dorința mea de pe urmă. Facă-se voia ta. Li ascultăm pînă în mormînt. O zmîngălitură pe patul de moarte. A pus-o la inimă, a tînjit așa. Un animal liniștit de tot. Cîinii bătrîni-lor așa sînt de obicei.  
 O picătură de ploaie îl scuipe peste pălărie. Se trase îndărăt și văzu picăturile ploii stropind instantaneu lespezile cenușii. Fiecare separate. Curios. Ca printr-o sită.  
 106  
 Mă gîndeam eu c-are să. îmi scîrțiau ghetetele, acum  
 mi-aduc aminte.  
 — Se schimbă vremea, spuse încet.  
 — Păcat ca n-a rămas frumos, spuse Martin Cunningham.  
 — Era nevoie pentru pămînt, spuse dl. Power. Dar  
 uite că iese iar soarele.  
 Dl. Dedalus, încruntîndu-se prin ochelari către soarele voalat, zvîrli un blestem mut către cer.  
 — Schimbător ca un dos de copil, spuse.  
 — Am pornit iar.  
 Trăsura își rotea iarăși roțile înțepenite și trupurile lor se legănau lin. Martin Cunningham își răsucea mai  
 grăbit vîrful bărbii.  
 — Tom Kernan a fost imens astă noapte, spuse. Și  
 Paddy Leonard care-l lua în **serios**.  
 — O, ia imită-ni-l puțin,- Martin, spuse dl. Power însuflețindu-se. Stai nițel să-l auzi, Simon, despre Ben Dollard cînd cîntă *Băiatul tuns* <sup>79</sup>.  
 — Imens, spuse Martin Cunningham, deodată pompos. *Felul cum cîntă el balada asta simplă, Martin, e redarea cea mai incisivă pe care-am auzit-o, în toată experiența mea de o viață.*  
 — Incisivă, spuse dl. Power rîzînd. Se pierde tot cînd spune asta. Și aranjamentele retrospective.  
 — Ai citit discursul lui Dan Dawson ? întrebă Martin  
 Cunningham.  
 — Chiar că nu l-am citit, spuse dl. Dedalus. Unde e ?  
 — în ziarul de azi dimineață.  
 Dl. Bloom scoase ziarul din buzunarul de la piept. Trebuie să-i schimb și ei cartea aceea.  
 — Nu, nu, spuse repede dl. Dedalus. Mai tîrziu, te rog. Privirea dlui Bloom aluneca în jos pe coloana  
 dinspre  
 margine a ziarului, cercetînd anunțurile mortuare. Callan, Coleman, Dignam, Fawcett, Lowry,  
 Naumann, Peake, cave Peake o fi asta ? o fi tipul de la Crosby și Alleyne ? nu, Sex ton, Urbright.  
 Litere de cerneală repede decolorîndu-se pe **hîrtia** de ziar zdrențuită, slîșială. Mulțumiri Micuței  
 Floricele. Ii simțim dureros lipsa. Spre inexprimabila durere a lui. în vîrstă de 83 de ani după o lungă și  
 chinui-

toare boală. Pomenirea de o lună. Quinlan. De al cărui suflet Blîndul Isus să aibă milă.

*A trecut o lună de cînd bunul Henry și-a luat zborul*

*Înspre slăvi, către sălașul său ceresc*

*Și toți cei scumpi lui îl plîng și îl jelesc*

*Și c-au să-l reîntîlnească acolo sus nădăjduiesc.*

Am desfăcut eu plicul ? Da. Și unde am pus scrisoarea după ce-am citit-o în baie ? Își pipăi buzunarul de la vestă. E-aici, în regulă. Scumpul Henry și-a luat zborul. Pînă nu-mi pierde de tot răbdarea.

Școala publică. Șantierul Meade. Stația de trăsuri. Numai două acuma. Bălăbănindu-se. Pline, n-ar mai fi. Mai mult os decît carne. Cealaltă tropăie și ea pe-aici cu un client. Acum o oră treceam pe aici. Vizitiii își ridicară pălăriile.

Un om din cei tocmiți să schimbe macazul își îndreaptă deodată spinarea lîngă un stîlp de tramvai în fața ferestrei dlui Bloom. N-ar putea să inventeze și ei ceva automat, așa ca roata, de la sine mai simplu ? Da, dar atunci omul ăsta și-ar pierde slujba. Da, dar și atunci un alt om ar căpăta o slujbă născocind invenția asta ?

Sala de concerte Antient. Pe aici nu-i nici o mișcare. Un bărbat în costum bej cu o bandă de crep pe braț. Asta nu-i o jale prea mare. Doliu pe sfert. Rude prin alianță, poate.

Trecură de Saint-Mark — mohorîtă catedrală ; apoi pe sub podul de cale ferată, prin fața teatrului Reginei ; în tăcere. Afișe, Eugene Stratton. D-na Bandman Palmer. M-aș putea duce diseară să văd *Leah*, eventual. Spun și eu. Sau *Lily of Killarney*. Trupa de Operă a lui Elster Grimes. Mare schimbare mare. Afișe proaspete, tipătoare, pentru săptămîna viitoare. *Distracție la Bristol*. Martin Cunningham ar putea aranja un bilet la Gaiety. Trebuie să-i ofer un pahar două. Tante pe tante.

El vine după-masă. Cîntecele ei.<sup>80</sup>

La Plasto. Bustul cu fîntîna în memoria lui Sir Philip Crampton. Cine-a mai fost și ăsta ?

103

— Ce mai faci ? spuse Martin Cunningham, ridicîndu-și palma spre frunte ca salut.

— Nu ne vede, spuse dl. Power. Ba da, ne vede. Ce mai faci ?

— Cine ? întrebă dl. Dedalus.

— Marele Boylan, spuse dl. Power. Își scoate cniionții la aer.

Tocmai cînd mă gîndeam.

Dl. Dedalus se aplecă peste banchetă să salute. Din ușa de la Malul Roșu, discul alb al unei pălării de paie fulgeră un răspuns ; tăcură.

Dl. Bloom își inspecta unghiile de la mîna stingă, apoi pe cele de la mîna dreaptă. Unghiile, da. E ceva mai breaz la el decît ăștia pe care-i vede ea ? Fascinație. Bărbatul cel mai rău din tot Dublinul. Asta-l și ține în viață. Ele simt cîteodată ce-i de capul cîte unuia. Instinctul Dar un tip ca ăsta. Unghiile mele. Mă uit și eu la ele : frumos tăiate. Și după asta : doar să stai să te gîndești. Trupul se cam înmoaie. Așa ceva pot să observ pentru că-mi aduc aminte. Care o t'i cauza. Mi-nchipui că pielea nu se mai poate strînge deajuns de repede cînd s-a topit carnea. Însă forma rămîne. Forma mai rămîne încă. Umerii. Șoldurile. Durdulie. În noaptea balului îmbră-cîndu-se. Mătasea prinsă între bucle din spate. , își strîns mîinile între genunchi și. mulțumit, își lăsă privirea absentă să treacă peste fețele lor. Dl. Power întrebă :

— Cum merge turneul de concerte, Bloom ?

— O, foarte bine, spuse dl. Bloom. Aud numai despre perspective grozave. E o idee bună, știi!..

— Te duci și dumneata ?

— Eu nu, spuse dl. Bloom. Chestia e că eu trebuie să mă duc în comitatul Clare pentru niște treburi personale. Înțelegi, ideea lor e să facă un turneu prin orașele mari. Ce pierzi într-unui poți să scoți la loc în altul.

— Tocmai, spuse Martin. Cunningham. Mary Ander-son face și ea tot așa acuma.

— Ai artiști buni ?

— Louis Werner organizează turneul, spuse dl. Bloom. A, da, o să-i avem pe cei mai de soi. J. C. Doyle și John MacCormack sper, și alții. Cei mai buni, de fapt.

109

— Și *Madame*, spune dl. Power surîzînd. La urmă dar nu cea din urmă.

Dl. Bloom își despărți palmele într-un gest de politețe molatecă și apoi și le încrucișa iarăși. Statuia lui Smith O'Brien. Cineva a lăsat un buchetel de flori aici. O femeie. Trebuie să fie ziua morții lui. Pentru la mulți ani. Trăsura rotindu-se pe lângă statuia lui Farrell le uni fără zgomot genunchii inerti.

Ghee ; un bătrîn în vestminte decolorate la un co"i" stradă își întindea marfa, cu gura căscîndu-i-s.e : ghee.

— Patru șirete de ghetete la penny.

Mă-ntreb de ce l-or fi radiat. Și-avea biroul în strada Hume. Aceeași casă ca și numele de fată al lui Moily. Tweedy, procuror regal pentru Waterford. JoBenul ăia îl are de atunci. Relicve din străvechea bunăstare. Și e și în doliu. Teribilă degringoladă, săracul de el ! Toată lumea dă cu piciorul în el. Q'Galiaghan redus la ultima expresie.

Și *Madame*. Unsprezece și douăzeci. S-a sculat. D-na Fleming vine azi să facă curat. își face părul, și fredonează : *voglio e non vorrei*. Nu ; *vorrei e no*. Și se uită la vârful buclelor să vadă dacă se desfac. Mi *trema un poco ii*. Ce frumos îi sună vocea pe *tre* ; plîngăreață. O-mpunsă-tură. O păsărică. E-un cuvînt ca păsărică tocmai potrivit pentru asta.

Ochii îi alunecară ușor peste fața simpatcă a dlui Power. începe să-ncărunțească la urechi.

*Madame* : și surîdea. I-am zîmbit și eu. Cu zîmbetu-ajungi departe. Poate e numai politețe.

Drăguț. Cine știe dac-o fi adevărat cu femeia aia pe care-o întreține ? Nu-i deloc plăcut pentru nevastă. Dar cică, cine-mi spunea, nu e nimica între ei. Poți să-ți închipui că așa ceva s-ar termina repede. Da, Crofton era cel care l-a întîlnit într-o seară cînd se ducea să-i ducă o friptură în pachet. Asta era ? La bar la Jury. Sau parcă la Moira ?

Trecură pe lângă silueta înfășurată în mantie uriașă a ^liberatorului.

Martin Cunningham îl înghionti pe dl. Power. ^- Din tribul lui Reuben, îi spuse.

110

Un bărbat înalt, cu barbă neagră, încovoiat asupra unui baston, șchiopătînd pe după colț la Elefantul, lui Elvery, le arată o mînă curbată, cu palma deschisă sprijinită de șira spinării.

— în toată frumusețea-i feciorelnică, spuse dl. Power. Dl. Dedalus privi după siluetă care se depărta șonti-

căind și spuse cu blîndețe :

— Frînge-ți-ar dracu' belciugu' din spinare !

Dl. Power cocoșîndu-se tot de rîs, își a-dumbri fața în dreptul ferestrei cînd trăsura trecu pe lângă statuia

lui Gray.

— Toți am trecut prin asta, spuse îngăduitor Martin

Cunningham.<sup>81</sup>

Ochii lui întîlniră ochii dlui Bloom, își mîngîie barba," adăugînd :

— De, aproape toți.

Dl. Bloom începu să vorbească întoreîndu-se cu o însuflețire bruscă spre chipurile celorlalți.

— E una bună de tot care circulă acuma despre Reuben și fiul.

— Aia cu barcagiul ? întrebă dl. Power.

— Da. Nu-i grozav de bună ?

— Care-i asta ? întrebă dl. Dedalus. Eu n-am auzit-o:

— Era o chestie cu o fată, începu dl. Bloom, și el s-a decis să-l trimită pe insula Man să-l pună la adăpost dar cînd erau amîndoi...

— Ce, ce ? întrebă dl. Dedalus. Prăpăditul ăla de tinerel care nu-i bun de nimica ?

— Da, spuse dl. Bloom. Erau amîndoi în drum spre vapor și numai ce-l vezi că gata-gata să se înece...

— Să-l înece pe Barabas ! strigă dl. Dedalus. Dar-ar Durrfnezeu s-o fi făcut!

Dl. Power scoase un rîs prelung prin nările-i umbrite.

— Nu, spuse dl. Bloom, fiu-su chiar el... Martin Cunningham îi tăie vorba cu bruschetă.

— Reuben J. și cu fiu-su o luaseră pe jos pe chei să se îmbarce pe vaporul de insula Man și netrebnicul ăla, tânărul, a țîșnit dintr-o dată de **lingi** el și hopa peste zid drept în Liffey.

111

**r**

— Ce Dumnezeu ! exclamă dl. Dedalus speriat. Doar\* n-a murit ?

— Ce murit ! strigă Martin Cunningham. ăsta nu moare așa ! Era un barcagiu pe-acolo care a pus mina pe o prăjină și l-a pescuit de fundul nădragilor și i l-a dat plocon lui taică-su pe chei. Mai mult mort de-eît viu. Se strînsese jumătate de oraș.

— Da, spuse dl. Bloom. Da' partea mai nostimă e că...:

— Și Rueben J., spuse Martin Cunningham, i-a dat barcagiului un florin că i-a salvat viața lui fiu-su.

Un suspin înăbușit porni de sub mîna dlui Power.

— I-a dat, i-a dat, afirmă Martin Cunningham. Ca un erou. Un florin de argint.

— Nu-i grozavă ? spuse dl. Bloom animat.

— Un șiling și opt pence prea mult, spuse dl. Dedalus uscat.

Rîsul stăpînit al d-lui Power răbufni înăbușit în trăsură.

Coloana lui Nelson^

— Opt prune la un penny ! Opt la un penny !

— Ar trebui să părem mai gravi ceva, spuse Martin Cunningham.

Dl. Dedalus oftă.

— Și uite, chiar, spuse, Paddy săracul de el nu ne-ar lua în nume de rău că mai rîdem și noi. Și lui îi plăcea să spună cîte una bună.

— Să mă ierte Dumnezeu ! spuse dl. Power, ștergîndu-și ochii umezi cu degetele. Săracu' Paddy ! Nu mi-aș fi închipuit acum o săptămîină cînd l-am văzut ultima oară și era bine sănătos ca de obicei c-am să merg acuma cu trăsura după fel așa. S-a dus de la noi.

— Omulețul cel mai cumsecade pe care puteai să-l găsești, spuse dl. Dedalus. S-a dus chiar pe neașteptate.

— Un atac, spuse Martin Cunningham. Inima. Se lovi trist cu degetele peste piept.

Fața congestionată : roșie ca focul. Prea mult trăgsa la măsca. Leac pentru nasul roșu. Bea ca nebunul pînă nu mai știa ce-i cu el. O grămadă de bani a aruncat să și-l roșească așa.'

'112

Dl. Power privea cu o îngrijorare plină de tristețe casele care alunecau pe lingă ei.

— A murit subit, săracul de el, spuse.

— Cea mai frumoasă moarte, spuse dl. Bloom. Ochii lor mari deschiși îl priviră.

— Fără suferințe, spuse. O clipă doar și gata. Ca și cum ai muri în somn.

Nimeni nu spuse nimic.

Partea moartă a străzii asta. Afaceri stătute ziua, agenți imobiliari, un hotel cu regim de temperanță, mersul trenurilor, o școală profesională, Gill, clubul catolicilor, asociația pentru recalificarea orbilor. De ce ? Un motiv tot este. Soare sau vînt. Și încă și noaptea. Băieți de prăvălie, slugoi. Sub patronajul răposatului părinte Matthew. Piatra de temelie pentru Parnell. Atac. Inima..

Cai albi cu penaj alb coborît peste frunte se iviră pe cupă colțul Rotondei, în galop. Un cosciug mititel le lunecă, iute ca fulgerul, prin față. Grabă mare la înmormîntare. O trăsură în doliu. Necăsătorit. Negru pentru însurați. Pepit pentru necăsătorit. Lugubru pentru călugru.

— Trist, spuse Martin Cunningham. Un copil.

O față de pitic, liliachie și ridată cum era fața micuțului Ruby. Trup de pitic, moale ca chitul. Într-o ladă de brad înălbită. Înurmormintarea o plătește societatea de ajutorare. Un penny pe săptămână pentru un cot de iarbă verde. Al nostru. Mic. Nenorocitul. Pruncul. Nemaînsemnând nimica. Greșeală a naturii. T)acă-i sănătos îi vine de la maică-sa. Dacă nu, bărbatul. Mai mult noroc data viitoare.

— Sărăcuțul de el, spuse dl. Dedalus. A scăpat ieftin. Trăsura urca mai încet panta spre piața Rutland.

Îi clănțâne-n oase. Peste pavaje.<sup>82</sup> Un sărăntoc, doar atîta-i. Al nimănu.

— În miezul vieții, spuse Martin Cunningham.

— Însă cel mai rău și mai rău, spuse dl. Power, este ăla care-și ia singur viața.

Martin Cunningham își scoase cu gest brusc ceasul, tuși și îl puse la loc.<sup>83</sup>

— Cea mai mare rușine pe care o poți avea în familie, adăugă dl. Power.

113

— O clipă de nebunie, sigur că da, spuse hotărît Martin Cunningham. Trebuie să vedem lucrurile cu îngăduință.

— Se zice că cine face asta e un laș, spuse dl. Dedalus.

— Nu nouă ne e dat să judecăm, spuse Martin Cunningham.

Dl. Bloom, gata să spună ceva, își închise buzele la loc. Ochii mari ai lui Martin Cunningham. Privind acuma într-o parte. E un om simpatic, el. Inteligent. Seamănă cu fața lui Shakespeare. Întotdeauna are un cuvînt bun de spus. Lumea n-are milă de unul ca ăsta sau de-unul care omoară copiii. Le refuză îngropăciunea creștinească. Pe vremuri le înfigeau o prăjină de lemn prin inimă, așa în groapă. Ca și cum nu le-ar fi fost frîntă oricum. Și totuși uneori se căiesc, prea tîrziu. Găsit în fundul gîrlei agățat de ierburi. Și se uita la mine. Și bețiva aia îngrozitoare de nevastă-sa. I-a aranjat casa, odată și încă odată și pe urmă ea era cea care-i amaneta mobilele aproape în fiecare sîmbătă. L-a făcut să ducă o viață de cîine. Ar fi înmuiat și o piatră așa ceva. Și luni dimineața o lua de la capăt. Cu umărul în roată, ca Sisif. Doamne, ce cap trebuie să fi făcut ea în noaptea aia. Dedalus mi-a spus că el era acolo. Beat cui și se învîrtea pe-acolo peste tot împungînd cu umbrela lui Martin.

*Și zic c-aș fi giuvaerul din Asia, Din Asia, Ca o gheșă.*

Nu mi se uită în ochi. El știe. Îi clănțâne oasele.

După-amiaza aceea la anchetă. Sticluța cu etichetă roșie pe masă. Camera de hotel cu gravurile de vînătoare. Înghesuită, lumina soarelui prin crăpăturile obloanelor. Urechile conerului, mari și părăse. Ghetele care au stat măturie. La început a crezut c-ar fi fost adormit. Pe urmă s-au văzut ca niște dungi galbene pe toată fața lui. Alunecase jos din pat, la picioare. Verdictul : o doză prea mare. Moarte accidentală. Scrisoarea. Pentru fiul meu Leopold.

114

Nu mai simți nici o suferință. Nu te mai trezești. Al nimănu de-acuma.

Trăsura zdrăngănea grăbită pe strada Blessington. Peste pietrele caldarîmului.

— I-am dat drurr.ul bine, acuma, așa zic și eu, spuse Martin Cunningham.

— Să dea Dumnezeu să nu ne răstoarne pe drum, spuse dl. Power.

— Sper că nu, spuse Martin Cunningham. E o alergare foarte importantă mîne în Germania. Premiul Gordon Benett.

— Că bine zici, spuse. dl. Dedalus. Are să merite să vedem, chiar.

Cînd intrară în strada Berkeley, o caterincă aproape de havuz înălță asupra-le și după ei un cîntec huriitor fi legănat, de circumă. L-a văzut cineva pe aici pe Kelly ? Kapa, e doi de 1, i grec. Marșul funebru din *Saul*. E la fel de rău și el ca bătrînul Antonio. M-a lăsat de capul mîiau, oh. Pirouette ! Și *Mater Misericordiae*. Strada Eccles. Casa mea acolo, mai jos. Mare casă. Ospiciul pentru incurabili mai încolo. Foarte încurajator. Sanatoriul Maica Domnului pentru muribunzi. Și morga la-ndemînă, dedesubt. Unde a murit bătrîna doamnă O'Riordan.



Groaznic arată femeile. Ceașca din care mînca și cum se freca la gură cu lingura. Pe urmă paravanul în jurul patului ca să moară. Drăguț studentul de atunci care mi-a pansat mușcătura de albină. S-a mutat dincolo la maternitate, cică. De la o extremă la cealaltă.

Trăsura galopa pe după un colț ; se opri.

— Acuma ce s-a mai întîmplat iar ?

Un șirag împărțit în două, de vite însemnate cu fierul roșu, trecu pe sub ferestrele lor, mugind, tîrșîndu-și copitele, încolăcîndu-și încet cozile pe după crupele osoase și noroioase. Dincolo și printre ele se-nvălmășeau niște, oi, behăind de spaimă.

— Emigranți, spuse dl. Power.

— Huuuh, striga glasul celui care le mîna, cu biciul plescăindu-le pe crupe. Huuh ! Ieșiți de-acolo !

Joi, sigur. Mîine e zi de tăiere. Vite tinere. Cuffe le vindea cam cu 27 de lire bucata. Pentru Liverpool pro-

115

tabil. Roastbeef pentru bătrîna Anglie. Le cumpără pe cele mai de soi. Și pe urmă al cincilea sfert se pierde : toată partea brută, pielea, părul, coarnele. într-un an se face ceva. Comerț cu carne moartă. Subproduse de abator pentru tăbăcării, săpun, margarina. Mai întreb dacă mai merge chestia să-ți procuri direct carnea de la tren, la Clonsilla.

Trăsura înainta prin înghesuială.

— Nu înțeleg de ce nu pune compania o linie directă de vagoane de la parcare pînă la cheiuri, spuse dl. Bloom. Toate animalele astea ar putea fi transportate direct în vagoane pînă la vapore.

— în loc să blocheze circulația, spuse Martin Cunningham. Chiar așa. Ar trebui s-o facă.

— Da, spuse dl. Bloom, și-ncă un lucru la care m-am gîndit mereu e să facem vagoane de pompe funebre, cum sînt la Milano, știți. O linie directă pînă la poarta cimitirului, cu vagoane speciale, dric și trăsuri și totul. înțelegeți ce vreau să spun ?

— Oho, asta ar fi o chestie a dracului de bună, spuse dl. Dedal'js. Vagoane pat și vagoane restaurant lux.

— N-ar fi o perspectivă prea frumoasă pentru Corny, adăugă dl. Power.

— De ce ? întrebă dl. Bloom întorcîndu-se spre Deda-lus. N-ar fi mai decent decît să galopăm așa în rînti cîte doi ?

— De, ar fi ceva în ce spui, recunosc dl. Dedalus.

— Și, spuse Martin Cunningham, n-am mai avea scene ca aia de atunci cînd s-a răsturnat dricul la colț la Dunphy și s-a vărsat sicriul cu tot pe drum.

— A fost înfiorător, spuse chipul zguduit al dlui Power, și a căzut trupul pe jos în drum. Groaznic !

— Prima rundă a fost a lui Dunphy, spuse dl. Dedalus aprobînd din cap. în cupa Gordon Bennett.

— Mila lui Dumnezeu, spuse Martin Cunningham pios.

— Am ajuns la Dunphy, anunță dl. Power, cînd trăsura coti la dreapta.

Colțul lui Dunphy. Trăsuri îndoliate trase acolo încetîndu-și durerea. O pauză la marginea drumului. Numai

116

bună așezare pentru o circiumă. Doar că noi ne oprim aici la întoarcere să bem în sănătatea lui. Un rînd pentru mîngîiere. Elixirul vieții.

Dar ia să ne închipuim acum că s-ar fi întîmplat chiar. Ar sîngera dacă s-ar tăia să spunem într-un cui cînd se rostogolește așa ? Poate i-ar curge sînge și pe de altă parte că nu, îmi dau și eu cu părerea. Depinde unde. Circulația se oprește. Dar poate că puțin tot se mai scurge din vreo arteră. Ar fi mai bine să-i îngroape în roșu ; un roșu închis de tot.

înaintau în tăcere pe Phibsborough Road. Un dric gol tropăi pe lângă ei, venind dinspre cimitir ; parcă s-ar fi ușurat.

Podul Crossguns : canalul regal.

Apa se precipita vîjîind prin ecluze. Un bărbat în picioare în barca sa lunecătoare în jos printre grămezile de turbă. Pe cărarea edecarilor, lângă stăvilă, un cal cu priponul lung. La bord pe *Bugabu*.

Ochii lor îl urmăriră. Pe drumul încet al apei năpădite de ierburi plutind pînă aici, pe plita lui, către coastă străbătând Irlanda tras la edec pe lângă șirurile de trestii, peste noroaie, peste sticle înfundate în clisă, stîrvuri de cîini. Athlone, Mullingar, Moyvalley, aș putea să fac și eu un tur pe jos s-o văd pe Milly pe malul canalului. Sau cu bicicleta. Să închiriez o rablă mai veche, mai sigură. Wren a pus mîna pe una ca asta zilele trecute la o licitație, dar era de damă. Drumurile pe apă se dezvoltă. Plăcerea lui James M'Cann să mă ducă cu barca pe drumul ierry-boatului. Tranzit mai ieftin. Puțin cîte puțin. Casa plutitoare. Ca într-un camping. Dar și dricurile. Pînă la cer plutind pe ape. Poate c-am s-o șj fac fără să mai scriu. Sosind ca o surpriză, Leixlip, Clonsilla. Și tot așa în jos, de la un stăvilă la altul pînă la Dublin. Cu turba din mlaștinișurile din șesuri. Salut. își ridică și el pălăria cafenie de paie, să-l salute pe Paddy Dignam.

Trecură mai departe pe lângă casa lui Brian Boroimhe. Ne apropiem acum.

— Mă gîndesc cum o mai fi ducînd-o prietenul nostru\* Fogarty, spuse dl. Power.

117

**r**

— Intreabă-l mai bine pe Tom Kernan, spuse dl. Dedalus.

— Cum adică ? spuse Martin Cunningham. L-a lăsat pradă lacrimilor, mi-nchipui.<sup>84</sup>

— Chiar dacă l-a pierdut vederii, spuse dl. Dedalus, rămîne scump amintirii.

Trăsura coti la sînga spre Finglas Road.

Curtea pietrarului la dreapta. Ultima aruncătură de băț. înghesuie pe un petec de pămînt, se iscară siluete tăcute, albe, îndurerate, întinzîndu-și mîinile calme, îngenunchiate în jelanii, arătînd către ceva. Fărîme de contururi, ciobite. în tăcere albă : rugătoare. Cele mai bune cu puțință. Thos. H. Dennany, sculptor și gravor de monumente funerare.

Trecură.

La colț, în fața casei lui Jimmy Geary, țîrcovnkul, ședea pe trotuar un vagabond bătrîn, mormăind singur, scuturîndu-și noroiul și pietricelele din gheata enormă, căscată, înnegrită de piaf. După trudă de-o viață.

Grădini posomorite trecură apoi, una cîte una : case posomorite.

Dl. Power arătă cu mina.

— Uite acolo a fost omorît Childs, spuse. Ultima casă.

— Chiar, spuse dl. Dedalus. Urîtă chestie. Seymour Bushe l-a scos basma curată. Și-a asasinat fratele. Sau eel puțin așa se zice.

— Procurorul n-avea nici o dovadă, spuse dl. Power.

— Numai supoziții, spuse Martin Cunningham. Ăsta-i principiul legii. Mai bine să scape nouăzeci și noua de vinovați decît să fie condamnat pe nedrept un singur nevinovat.

Priviră. Sălașul asasinului. Alunecînd întunecos. Oblonit, pustiu, grădina părăginită. Toată casa căzută în ghearele gheenei. Condamnat pe nedrept. Omor. Ochiul ucigașului în ochii celui ucis. Tare le mai place să citească despre așa ceva. Un cap de om găsit în grădină.

Vestmintele ei constau din. Cum și-a găsit și ea moartea. De curînd violentată. Arma

folosită. Asasinul încă în libertate.

118

Urme. Un șiret de ghețe. Trupul urmează să fie deshumat Crima va fi dată în vileag. Strimt în trăsura asta. S-ar putea ca ei să nu-i convină să mă vadă venind așa fără s-o anunț. Trebuie să ai grija cu femeile. Odată le prinzi cu pantalonii-n vine. Nu te mai iartă pe urmă. Cincisprezece.

Balustrada înaltă a cimitirului undui sub privirea lor. Plopi întunecați, forme albe răzlețite. Forme acum înde-sindu-se, siluete albe adunându-se printre copaci, forme și fîșii albe curgînd pe lîngă ei mute, continuîndu-și gesturile zadarnice în aer.

Obezile scrîșniră ia cotitură ; se opriră. Martin Cunningham își scoase brațul afară și, trăgînd îndărăt minerul, împinse portiera cu genunchiul. Coborî. Dl. Power și dl. Dedalus îl urmară. Să schimb acuma săpunul. Mina domnului Bloom descheie grăbită buzunarul de la spate și transferă săpunul lipit de hîrtie în buzunarul interior, al batistei. Coborî din trăsură, punînd la loc ziarul pe care-l strîngea încă mîna cealaltă.

Înmormîntare sărăcăcioasă : dricul și trsi trăsuri. Totuna. Purtătorii sicriului, hamuri aurite, recviem, o salvă de ceremonie. Pompă funebră. Dincolo de trăsura din coadă sta un negustor ambulant lîngă căruciorul cu dulciuri și fructe. Prăjituri cu stisan din astea lipite una de alta : dulciuri pentru morți. Biscuiți pentru crini. Cine să le mănînce ? Îndoliații ieșind acum.

Își- urmă tovarășii. Dl. Kernan și Ned Lambert veneau în urmă, Hynes după ei. Corny Kelleher lîngă dricul cu ușile deschise scoase două coroane. Îi trecu una băiatului.

Unde o fi dispărut înmormîntarea aceea a copilului ?

Doi cai înhămați trecură dinspre Finglas cu pas trudnic, silnic, trăgînd prin tăcerea funebră o căruța scîrțîitoare în care se afla un bloc de granit. Căruțașul în frunte salută.

Cosciugul acum. A ajuns aici înaintea noastră, așa mort cum e. Calul care se uită la el peste umăr cu penajul alunecat într-o rînă. Ochiul stins : căpăstrul, strîns pe gît, îi apasă un vas de sînge, ceva. Or fi știind ei ce cară aici în fiecare zi ? Trebuie să fie douăzeci, treizeci de înmor-mîntări pe zi. Și mai e și Mount Jerome pentru protestanți.

119

**T**

Cîte o înmormîntare pe minut, dacă luăm lumea întreagă îi împing sub pămînt cu carul, în viteză. Cu miile pe oră. Prea mulți pe lumea asta.

Ieșeau pe poartă făpturi îndoliate ; o femeie și un copil. O vrăjitoare cu falca slăbănoagă, și femeie a dracului pe deasupra, cu boneta strimtă Chipul fetei murdar de noroi și de lacrimi, ținînd-o pe femeie de braț cu privirile ridicate spre ea după vreun semn de plîns. Față de pește, fără sînge și lividă.

Cioclii ridicară coșciugul pe umeri și—1 purtară înăuntru pe poartă. Greutate moartă numai. Și eu chiar mă simțeam mai greu cînd am ieșit din baie. Întîi cel țeapăn, și pe urmă prietenii <:elui înțepenit. Corny Kelleher și băiatul urmară ducîndu-și coroanele. Cine-i acela de lîngă ei ? A, cumnatul.

Intrară cu toții după ei.

Martin Cunningham șopti :

— M-am dat de ceasul morții să te aud vorbind despre sinucidere de față cu Bloom.

— Ce ? șopti dl. Power. Ce mai e și asta ?

— Taică-su s-a otrăvit, șopti Martin Cunningham. Ținea hotelul Queen la Ennis. L-ai auzit că spunea că se duce la Clare. Parastas.

— O, Doamne, murmură dl. Power. Acuma aud. S-a otrăvit !

Aruncă o privire în spate unde un chip cu ochi gîndi-tori, întunecoși, venea în urma lor către mausoleul cardinalului. Spunînd ceva.

— Era asigurat ? întrebă dl. Bloom;

— Cred că da, răspunse dl. Kernan, dar polița e ipotecată din gros. Martin încearcă acum să-1

bage pe ăl mic la Artane.

— Cîți copii au rămas după el ?

— Cinci. Ned Lambert zice că vrea s-o bage pe una din fete la Todd.

— Trist lucru, spuse dl. Bloom încet. Cinci copii mici.

— O lovitură grea pentru nevastă-sa săraca, adăugă Dl. Kernan.

— Da, într-adevăr, aprobă dl. Bloom. Rîde ea la urmă acuma.

120

își coborî privirile pe ghetele pe care și le dăduse cu cremă și le lustruise. Ea îi supraviețuise deci, și-a pierdut bărbatul. Mai mort pentru ea decît pentru mine. Unul din ei trebuie s-o ducă' mai mulț decît celălalt. Așa spun cei înțelepți. Sînt mai multe femei decît bărbați pe lume. Să-i prezint condoleanțe. Teribila pierdere pe care ați suferit-o. Nădăjduiesc că-l veți urma curînd. Asta numai pentru văduvele hinduse. Se mărită ea cu altul. Cu el ? Nu. Și totuși cine mai știe după ? Văduvia nu mai e la modă de cînd a murit bătrîna regină. Purtat pe afet de tun. Victoria și Albert. Slujbă intru pomenire la Frog-more. Dar pînă la urmă și-a pus cîteva violete la bonețică. Cochetă în adîncul inimii ei. Toate pentru o umbră. Nu se împachetează nici chiar cu un rege. Fiul său a fost substanța. Ceva nou în care să nădăjduiască și nu trecutul pe care să și-l vrea îndărăt, așteptînd. Nu mai **Vine** niciodată. Unul tot trebuie să se ducă primul ; singur sub pămînt; și acum nemaistînd în patul ei cald.

— Ce mai faci, Simon ? spuse Ned Lambert, cu vocea scăzută, dînd mina. Nu te-am mai văzut de-un car de vreme.

— Mai bine ca orieînd. Ce mai fac cu toții în Cork ? \ — Am fost pe acolo la alergările din luna pastelul, spuse Ned Lambert. Ca pe vremuri. Am tras la Dick Tivy.

— Ce face Dick, bătrînul de nădejde ?

— Nu mai e nimic între el și ceruri, răspunse Ned Lambert.

— Pe sfîntul Paul ! spuse dl. Dedalus mirîndu-se stăpî-. nit. Dick Tivy a chelit ?

— Martin vrea să strîngă ceva pentru copii, spuse Ned Lambert arătînd în față. Cîțiva șilingi de căciulă. Să aibă din ce trăi pînă se limpezesc lucrurile cu asigurarea.

— Da, da, spuse dl. Dedalus cu îndoială. Băiatul cel mai mare e cel de-acolo din față ?

— Da, spuse Ned Lambert, cu fratele nevestei. John Henry Menton e în spate. S-a înscris cu o liră.

— Te cred că s-a înscris, spuse dl. Dedalus. Eu mereu îi spuneam lui Paddy săracu că ar trebui să-și vadă mai

121

bine de slujba lui. John Henry nu-i omul cel mai rău din lume.

— Cum a pierdut-o ? întrebă Ned Lambert. Băutura, nu ?

— Păcatul multor oameni de bine, spuse dl. Dedalus offînd.

Se opriră în poarta capelei. Dl. Bloom stătea în spatele băiatului cu coroana, privindu-i capul lucios frezat și gîtul zvult cu adîncitura pronunțată în gulerul nou-nouț. Sărmanul băiat ! O fi fost acolo cînd taică-su ? Amîndoi fără cunoștință. Trezindu-se în ultimul moment și să-l recunoască pentru ultima dată. Tot ce ar mai fi putut face. îi datorez trei șilingi lui O'Grady. Ar mai înțelege ? Cioclii purtară sicriul în capelă. La care capăt îi e capul.

După un moment îi urmă pe ceilalți înăuntru, clipind în lumina voalată. Cosciugul era întins pe catafalc în fața altarului cu patru luminări mari galbene în colțuri. Mereu înaintea noastră. Corny Kelleher, lăsînd jos cîte o coroană la fiecare din colțurile din față, îi făcu semn băiatului să îngenuncheze. Cei din asistența îndoliată îngenuncheaseră ici și colo prin băncile de rugăciune. Dl. Bloom stătea în picioare în spate aproape de aghiazmatar și cînd toți îngenuncheaseră își așeză cu grijă ziarul desfăcut din buzunar și-și îndoi genunchiul drept deasupra. Își potrivi pălăria neagră binișor peste genunchiul stîng și, ținînd-o de bor, se încovoie smerit asupra-i.

Un ministrant purtînd o gălețică de alamă cu ceva înăuntru ieși printr-o ușă laterală. Preotul în odăjdii albe apără după el netezindu-și etola cu o mîină, legănîndu-și în cealaltă o cărticică peste pîntecul de broscui. Cine citește crezul ? Eu, spuse huhurezul.

Se opriră în preajma catafalcului și preotul începu să citească din carte într-un croncănit curgător.

Părintele Sicreyy. Știam că are un nume cum ar fi sicriu. *Dominenamine*. Are un bot voinicos când te uiți la el. El e marele patron în toată ceremonia. Un creștin mușchiulos. Vai de capul cui s-ar uita urît la el : preot. Tu ești Petru. Dă din el pe delături ca o vacă-n trifoi, cum tf& spune Dedalus. Cu o burtă peste el ca de eîne

122

otrăvit. Găsește omu' ăsta niște expresii de te umflă rîsul. Hnhn : dă din el pe de lături.

— *Non intres in judidum cum servo tuo, Domine*. Îi face să se simtă mai importanți când se roagă așa peste ei în latinește. Slujbă de îngropăciune. Crepuri de doliu. Hîrtie de scrisori cu chenar negru. Numele ți-l scrie în cartea bisericii. Rece aici. Trebuie să se hrănească bine, dacă stă aici toată dimineața în lumina asta posomorită dînd din picioare și așteptînd următorul vă rog. Are și ochi de broscoi. Ce s-o fi umflînd așa ? Molly se balo-nează după varză. Aerul din locul ăsta poate. Parc-ar fi plin de gaze nesănătoase. Trebuie să fie infernal de multe gaze rele pe aici printr-un loc ca ăsta. Măcelarii de pildă : ajung și ei ca friptura macră. Cine-mi spunea ? Mervyn Brown. Jos în criptele de la sfîntul Werburgh cu orga aia frumoasă de o sută și cincizeci de ani treBue să se facă din cînd în cînd cîte o gaură în sicrie să dea drumul la gazele strânse și să le ardă. Odată țîșnește : albastru. Odată să tragi pe nas din astea și s-a zis cu tine. Mi-a înțepenit genunchiul. Au. Mai bine așa. Preotul scoase o baghetă cu o măciulie la capăt din gălsata băiatului și scutură din ea asupra cosciugului. Apoi păși **pînă** în partea cealaltă și scutură iarăși. Pe urmă se întoarse și o puse la loc în găleată. Cum erai înainte de a te fi tras în hodină ? E totul scris acolo : trebuia s-o facă și pe asta.

«

— *Et ne nos inducas in tentationem*. Ministrantul piuia răspunsurile în terță. M-am gîndit deseori că ar fi mai bine să ții un băiat în loc de servitoare. Pînă la cincisprezece ani sau în jurul. După asta, bine-înțeles...

Apă sfințită trebuie să. fi fost. Stropi peste somnul de veci. Trebuie că-i sătul pînă-n gît de așa ceva, tot scuturînd cu chestia asta peste toate stîrvurile așa cum îi vin, tropăind înainte. I-ar strica cu ceva dac-ar putea să-și vadă peste ce scutură asta. Zi după zi, toată viața, i se livrează alții proaspeți : bărbați, între două vîrste, babe, copii, femei moarte la naștere, bărbați *cn* barbă, oameni de afaceri cu chelie, fete ofticoase cu sîni mici ca vrăbiile. Tot anul să stea să se roage aceleași lucruri peste fiecare

123

din ei și să scuture cu apa peste ei : somn. Acum peste Dignam.

— *In paradisum*.

Zicea că s-ar fi ducînd în paradis sau că a și ajuns acum în paradis. Spune asta peste orișicine. Îți tocește nervii de tot treaba asta. Dar trebuie și el să spună ceva.

Preotul își închise cartea și se îndepărtă, urmat de ministrant. Corny Kelleher deschise ușile laterale și groparii intrară, ridicară iarăși sicriul, îl purtară afară și-l împinseră pe căruciorul lor. Corny Kelleher îi dădu o coroană băiatului și una cumnatului. Cu toții îl urmaseră afară prin ușile laterale în aerul blînd, cenușiu. Dl. Bloom ieși ultimul, împărturindu-și ziarul la loc în buzunar. Își ținu plin de gravitate privirile în pămînt pînă cînd căruciorul cu cosciugul porni cotînd la stînga. Roțile de metal scrîșneau prin pietriș cu un țipăt ascuțit care-ți zgîrîia auzul și grupul de ghetе urmară înăbușite roaba de-a lungul unui șir de morminte.

Ta ri ta ra ta ri ta ra ta ri ta ru. Doamne, nu trebuie să m-apuc să fredonez aici.

— Cercul lui O'Connell, spuse dl. Dedalus de undeva de alături. Ochii blînzi ai d-lui Power se înălțară spre vîrf ui conului zvelt de piatră.

— Se odihnește, spuse, în mijlocul alor săi, bătrînul Dan O'. Însă inima lui e îngropată la Roma. Cîte inimi f rînte sînt îngropate aici, Simon !

— Mormîntul ei e dincolo, Jack, spuse dl. Dedalus. .Curînd mă întind și eu să dorm alături de ea. Fie ca Domnul să mă cheme și pe mine cînd i-o fi Vrerea.

Lăsîndu-se copleșit, începu să plîngă încetîșor, singur, împleticindu-se puțin în mers. Dl. Power îl apucă de braț.

— Ea e mai bine acolo unde e, spuse cu bunătate.

— Așa cred și eu, spuse dl. Dedalus cu un icnet moale. Cred că ea e în cer dacă există cerurile.

Corny Kelleher ieși din rînd și-i lăsă pe ceilalți să treacă pe dinainte-i.

— Triste ocaziile astea, începu dl. Kernan politicos. Dl. Bloom închise ochii și-și aplecă de două ori cu

tristețe capul.

•— Ceilalți își pun pălăriile, spuse dl. Kernan. Cred că și noi putem să facem la fel. Noi sîntem ultimii. Cimitirul acesta e un loc înșelător.

își acoperiră capetele.

— Domnul părinte a citit slujba prea repede, nu crezi ? spuse dl. Kernan plin de reproș.

Dl. Bloom dădu din cap grav, privindu-i ochii agili injectați de sînge. Ochi ascunși, ochi ascunși, scrutați. Francmason, cred ; nu sînt sigur. Alături de el iarăși. Noi sîntem ultimii. Din același aluat. Sper c-are să spună altceva.

Dl. Kernan adăugă :

— Slujba bisericii irlandeze, așa cum o spune la Mount Jerome este mai simplă, mai impresionantă, trebuie să recunosc.

Dl. Bloom își dădu o aprobare prudentă. Limba desigur e altceva.

Dl. Kernan spuse cu solemnitate :

— *Eu sînt învierea și viața. Mișcător pînă-n adîncul inimii.*

— Da, spuse dl. Bloom.

Inima ta poate, dar ce te faci cu tipul din cutia de șase picioare pe două și cu tălpile îngropate în margarete ? Pe-a lui n-o mai mișcă nimic. Sălașul simțămintelor. Inima frîntă. În fond o pompă, pompînd mii de galoane de sînge în fiecare zi. Și într-o bună zi se înfundă și gata. Grămezi de-astea pe aici prin jur ; plămîni, inimi, ficate. Pompe vechi ruginite : restul la dracul cu totul. Învierea și viața. Odată ce-ai murit mort ești. Și trucul acela cu ziua din urmă. Să-i zgîlție pe fiecare afară din groapă. Ieși pînă afară, Lazăre ! Sosi al cincilea și pierdu partida. Scoală-te în picioare ! Judecata din urmă ! Și atunci fiecare din ei apucîndu-se să amușine care după ficat, care după părțile lui moi și după restul chestiilor. Atîta rău cît și-o mai găsi toate bucățelele din el în dimineața aia. Un pumn de pulbere de-o pară într-o tidvă. Douăsprezece grame de-un penny. Pe cîntar de aur fin.

Corny Kelleher își potrivi pasul după al lor alături.'

— Totul a mers pe cînte, spuse. Ce zici ?

# r

Li privi cu coada ochiului său leneș. Umeri de polițai. Liru-liru.

— Așa cum și trebuia să meargă, spuse dl. Kernan.

— Ce zici ? A ? spuse Corny Kelleher. Dl. Kernan îl încredința.

— Cine-i tipul acela din spate, cu Tom Kernan, întrebă John Henry Menton. îl știu după față.

Ned Lambert aruncă o privire în sgate.

— Bloom, spuse el. Madam Marion Tweedy care a fost, este, vreau să spun, soprana. E nevastă-sa.

— A, da, sigur, spuse John Henry Menton. N-am mai văzut-o de-o vreme. E o femeie splendidă. Am dansat cu ea, stai nițel, acum cincisprezece, șaptesprezece ani frumoși, la Mat Dillon în Roundtown. Știai ce strîngeai în brațe.

Privi peste umăr în spate printre ceilalți.

— El ce-i ? întrebă. Ce învîrtește ? Nu era într-o chestie cu papetăria ? M-am înconșinat cu el într-o seară, țin minte, la popice.

Ned Lambert zîmbi.

— Da, era, spuse, la Wisdom Hely. Comis voiajor pentru hîrtie sugativă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, spuse John Henry Menton, ce dracu' s-a măritat și ea cu unul ca ăsta. Ea era o femeie de viață pe vremea aceea.

— Mai e și acum, spuse Ned Lambert. El acuma e achizitor de publicitate.

Ochii mari ai lui John Henry Menton priveau drept înainte.

Căruciorul o luă pe o alee laterală. Un bărbat corpulent, ascuns prin ierburi, își ridică șapca în semn de omagiu. Groparii îl salutară cu mîna la șapcă.

— John O'Connell, spuse dl. Power, încântat. El nu-și uită prietenii.  
Dl. O'Connell le strânse tuturor mâinile în tăcere. Dl. Dedalus spuse :  
— Uite c-am venit să-ți mai fac o vizită.  
— Dragul meu Simon, răspunse intendentul cu vocea scăzută. Eu nu te vreau deloc ca client.  
126

Salutându-l pe Ned Lambert și pe John Henry Menton, păși în rînd alături de Martin Cunningham, zdrăgănin-du-și două chei la spate.

— Ați auzit-o pe aia, îi întrebă, cu Mulcahy de la Coombe ?

— Eu, nu, spuse Martin Cunningham.

Își întoarseră unul spre altul jobenurile în unison și Hynes își plecă urechea. Intendentul își agățase degetele mari de buclele lanțului de aur de la ceas și vorbea cu voce discretă spre surîsurile lor absente.

— Se spune în povestea asta, zise, că într-o seară cețoasă doi bețivi au venit aici să caute mormîntul unui prieten de-al lor. Au întrebat de Mulcahy din Coombe și li s-a spus unde e îngropat așa. După ce-au scotocit o vreme prin ceață au găsit pînă la urmă mormîntul. Unul din bețivi i-a silabisit numele, Terence Mulcahy. Al'tal bețiv se holba la o statuie a Mîntuitorului pe care i-o comandase văduva. Intendentul clipi în sus spre unul din mormintele de alături, de care tocmai treceau. Reluă :

— Și, după ce-a stat să se holbeze așa la chipul cel sfînt, zice ; *Da' asta nu seamănă nici de departe cu omu' nostru*, zice. *Ăsta nu-i. Mulcahy, zice, oncine-o fi fost ăla care l-a făcut.*

Răsplătit cu surîsuri se lăsă să rămînă mai în urmă și începu să discute cu Corny Kelleher, luînd hîrțile pe care i le dăduse acesta întorcîndu-le pe o parte și pe alta și verificîndu-le din nou.

— Toate astea le face cu un tîlc anume, îi explica Martin Cunningham lui Hynes.

— Știu, spuse Hynes. Știu asta.

— Ca să-i mai ridice omului moralul nițel, spuse Martin Cunningham. E numai din bunătate sufletească ; restul sînt prostii.

Dl. Bloom admira corpolența prosperă a intendentului. Toți vor să fie în termeni buni cu el. Om de treabă, John O'Connell ăsta, chiar de treabă. Chei : ca reclama pentru firma Keyes, nici o teamă că ar mai ieși cineva, nici bilete de voie. *Habeat corpus*. Trebuie să mă ocup de reclama asta după înmormîntare. Am apucat să scriu Ballsbridge pe

127

plicul pe care l-am luat atunci ca să maschez cînd m-a surprins ea scriindu-i Marthei. Să sperăm că n-a ajuns la scrisorile cu adresantul necunoscut. Aș face bine să mă bărbieresc. Începe să-mi crească de acuma cărunță. Ăsta-i primul semn, cînd părul din barbă îți crește cărunț și cînd începi să-ți pierzi răbdarea. Fire de argint printre cele cărunte. Cînd, te gîndești că e nevasta lui. Mă mir și eu cum a avut curajul să ceară o fată de nevastă. Vino cu mine să trăim în țintirim. Să-i dăngăne cu asta pe la nas. La început ar putea s-o cam gîdile. Să-i faci curte morții. Umbrele nopții plutind pe-aici și cu morții toți întinși în jur. Umbrele mormintelor cînd se cască cimitirele și Daniel O'Connell trebuie că e și el un descendent, mînchipui cine spunea că el a fost un ins ciudat și spornic de prăsilă, bun catolic cu toate astea, ca un uriaș mătăhălos pe întuneric. Flăcări înșelătoare. Gazele din morminte. Trebuie să-i abată gîndurile de la așa ceva ca să se mai apuce să și zămislească. Femeile mai ales sînt foarte sensibile la asta. Să-i spui povești cu strigoi noaptea în pat să adoarmă. Ai văzut vreodată o stafie ? Ei, eu da. Era o noapte întunecoasă. Orologiul sta să bată miezul nopții. Și totuși se pricep să sărute pe cînte dacă le înfierbinți bine. Tîrfele din cimitirele turcești. Învață orice dacă le iei de tinere. S-ar putea să agăți și vreo văduvioară tinerică pe-aici. Sînt și bărbați din ăștia. Dragoste printre pietrele de mormînt. Romeo. Mirodeniile plăcerii. În miezul morții sîntem în plină viață. Extremele se ating. Chinuitor trebuie să mai fie pentru morți săracii. Miros de friptură în sînge să le roadă măruntaiele, lor, lihniților. Pofta asta, să-i zgîndări pe alții. Molly care vroia s-o facem la fereastră. Oricum, are opt copii.

A apucat să vadă la viața lui o mulțime cum se duc sub pămînt, și cum zac acum în jurul lui, cîmpuri întinse. Cîmpuri sfințite. Mai mult loc dacă i-ar îngropa în picioare. Șezînd sau în genunchi nu se poate. În picioare ? Ar putea să-i iasă la vedere capul într-o bună zi la o alunecare de teren și arătînd și cu mîna. Pămîntul aici trebuie să fie peste tot ca un fagure ; chilii prelungi. Și îl ține și curat și ordonat, cu iarba tunsă și cu borduri. Grădina lui, cum îi

spune maiorul Gamble la Mount  
123

Jerome. într-un fel asta și este. Ar trebui să fie florile somnului. Cimitirele chinezești unde cresc maci uriași dau cel mai bun opiu, așa mi-a spus Mastiansky. Grădina Botanică e exact peste drum. Sângele care se scurge în pământ dă viață nouă! E aceeași idee cu ovreii ceia despre care zic unii -c-au omorât copii de creștini. Fiecare om cu prețul lui. Domn cadavru, gras, bine conservat, epicurian, neprețuit, pentru carcasa lui William Wilkinson, contabil și revizor, de curînd decedat, trei lire șaisprezece șilingi și șase pence. Cu mulțumiri.

Mă gîndesc că pămîntul pe aici trebuie să fie bine îngrășat cu gunoi de stîrv, oase, carne, unghii, hăuri ale putreziciunii. Groaznic. Se fac verzui, trandafirii, se descompun. Putrezesc repede în pămîntul umed. Toți slăbănogii ăștia bătrîni laolaltă. Și pe urmă un fel de brînză topindu-se încet, fleșcăită. Pe urmă încep să se înnegrească, și se scurge un soi de zeamă din ei. Pe urmă se usucă. Molii moarte. Sigur, celulele sau ce-o fi trăiesc mai departe. Se schimbă în altceva. Viața veșnică într-adevăr. Și nu se hrănește cu nimic decît cu ea însăși.

Dar trebuie că se prădesc aici nemaipomenit de mulți viermi. Prin pămînt pe-aici probabil că colcăie peste tot. Amețești numai cînd te gîndești. Fetișcanele acelea drăguțe de pe plajă. Și el pare destul de vesel pe chestia asta. Îi dă sentimentul puterii să-i vadă pe toți ceilalți cum intră sub pămînt înaintea lui. Mă întreb ce-o fi gîndind el despre viață. Și-i mai și dă înainte cu glumele lui ; își mai încălzește și el inimioara. Aceea cu buletinul. Spurgeon a plecat spre cer la 4 a.m. astăzi dimineața. Acum e 11 p. m. (ora închiderii). N-a sosit încă. Petru. Chiar și morților, bărbaților oricum le place să mai audă cîte o glumă mai acătării, sau femeile să afle ce mai e la modă. O pară zemoasă sau punch pentru cucoane, tare și dulce. Combate umezeala. Odată tot trebuie să mai rîzi așa că mai bine în felul acesta. Groparii în *Hamlet*. Arată cunoașterea profundă a inimii omenеști. Nu mai îndrăznesc să spună glume cu morții cel puțin doi ani de zile. *De mortuis nil nisi prius*. Întîi să ieși din doliu. Îți vine greu să-ți închipui înmormîntarea lui. Parc-ar fi un fel de glumă. Să-ți citești propriul necrolog, asta cică înseamnă

129

9 — Ulise, voi. I

că trăiești mai mult. Îți mai dă un impuls. Un nou contract de închiriere cu viața.

— Cîți ai pentru mîine ? întrebă intendentul. , — Doi, spuse Corny Kelleher. Zece și jumătate și unsprezece.

Intendentul își băgă hîrțiile în buzunar. Căruciorul își oprise înaintarea hurducată. Cei care-l urmaseră se despărțiră în două și se înșirară de o parte și alta a gropii, pășind cu grijă printre morminte. Groparii ridicară cosciugul și-l așezară cu capătul pe marginea gropii, petrecînd frînghiile pe dedesubt.

Îl îngropăm. Am venit să-l îngropăm pe Cezar. Cu idele lui martie sau iunie cu tot. El nici nu știe cine e aici și nici nu-i pasă.

Ia te uită, cine-o fi slăbănogul ăla de acolo în impermeabil ? Cine-o mai fi și ăsta, tare-aș vrea să știu ? Ca să vezi, aș da nu știu ce să știu cine-i. Întotdeauna apare cîte unul pe care nici nu l-ai visat. Cîte unul poate să trăiască așa singur toată viața. Da. Poate. Dar tot are nevoie de cineva care să-l bage la fund după ce-a murit, chiar dacă groapa poate să și-o sape și singur. Cu toții o facem. Numai oamenii se îngroapă. Nu și furnicile. Primul lucru care-i vine în gînd orișicui. Morții la groapa lor. Robinson Crusoe cică ar fi fost viu ca-n viață. Chiar și așa Vineri tot l-a îngropat și pe el. Orișice Vineri îngroapă Joi dacă Stai și te gîndești.

O, *Robinson Crusoe*, vai de tine. Ce-ai jăcut, nu ți-a fost bine ?

Sărmanul Dignam ! Ultima dată cînd se mai lungește și el pe pămînt aici în lada lui. Cînd te gîndești la toți cîți sînt, ți se pare o risipă de lemn. Și pe toate ajung să le roadă. Ar putea să inventeze o raclă mai arătoasă cu un fel de panel care să lunece, să-l lase în jos în felul acesta. Da, dar s-ar putea să obiecteze să fie îngropați din cutia altuia. Sînt atît de pretențioși. . Să mă



puneți în pământul în care m-am născut. Pumn de țărână din țara Bfîntă. Numai mama și copilul născut mort și îngropați în același sicriu. Înțeleg ce vrea să-nsemne asta. Înțeleg. Să-l mai protejeze cît mai multă vreme cu puțință chiar și în pământ. Casa irlandezului e cosciugul lui. Îmbălsămarea în catacombe, mumiile, ideea e aceeași.

Dl. Bloom se oprișe departe în spate, cu pălăria în mînă, numărînd capetele descoperite. Doisprezece. Eu sînt al treisprezecelea. Nu. Tipul în impermeabil e al treisprezecelea. Numărul morții. De unde dracu'o mai fi răsărit și ăsta ? În capelă n-a fost, asta aș putea să jur. Prostească superstiția asta cu numărul treisprezece.

Drăguț tweedul ăsta moale din care și-a făcut costumul Ned Lambert. O nuanță de purpuriu. Aveam și eu unul așa cînd stăteam pe strada Lombard, în cartierul de vest. Cochet bărbat a mai fost și el odată. Își schimba hainele de trei ori pe zi. Trebuie să-mi întorc costumul acela cenușiu la Mesia. Hopa. E vopsit. Nevastă-sa ; așa-i, am uitat că nu-i înșurat, sau proprietăreasa ar fi trebuit să-i fi scos așele astea.

Coșciugul dispăru, coborît de oamenii care se opinteau pe marginea gropii. Își îndreptară apoi trupurile și se dădură la o parte ; și cu toții se descoperiră. Douăzeci.

Pauză.

Dacă am fi cu toții deodată alții.

Undeva departe se auzi un măgar răgînd. Ploaie. Nu-i chiar așa prost măgarul. Niciodată n-ai să vezi unul mort, se zice. Se rușinează de moarte. Se ascund. Și tata săracu s-a dus și el.

O briză blîndă și dulce sufla ca o șoaptă în jurul capetelor descoperite. Băiatul la capul gropii ținea coroana cu amîndouă mîinile privind liniștit în hăul negru deschis în fața-i. Dl. Bloom se mută în spatele blîndului și corpulentului intendent. O jachetă bine croită. Îi cîntărește pe fiecare la rînd să vadă cine-i următorul. Oricum e o odihnă lungă de tot. Nu mai simți nimic. E doar momentul acela cînd mai simți. Trebuie să fie al dracului de neplăcut. La început nu-ți vine să crezi. Trebuie să fie o greșeală : altcineva, încercați peste drum. Stați o clipă, am tot vrut să-Dar încă n-am. Pe urmă camera mortuară întunecoasă. Lumină vor cu toții. Șoptind în jurul tău. N-ai vrea un preot ? Pe urmă delirînd, rătăciți de tot. În delir tot ce-ai ținut ascuns toată viața. Convulsiile morții. Somnul ăsta

130

131

nu-i firesc. Apasă pe pleoapa de jos. Atent să vezi i se ascute nasul îi cade falca i se îngălbenesc tălpile. Trage-i perna de sub cap și termină-l odată pe dușumea dacă tot e condamnat. Diavolul în poza aceea cu moartea păcătosului care-l ispitește cu o femeie. Moare s-o mai strîngă în brațe așa numai în cămașă. Ultimul act din *Lucia*. *N-am să ie mai văd niciodată niciodată ?* Bum ! expiră. S-a dus în sfîrșit. Mai vorbesc unii despre tine o vreme ; te uită. Nu uitați să vă rugați pentru el. Pomeniți-l în rugăciunile voastre. Chiar și Parnell. Ziua iederei, stingîndu-se. Pe urmă îl urmează, cad și ei în cîte o groapă unul după altul. Și încă ne rugăm pentru odihna sufletului lui. Tot sperăm că o duci bine că nu ești în iad în fine. Îți face bine schimbarea de aer. Scapi, din tigaia de prăjeală a vieții, drept în focul purgatoriului.

Se gîndește el vreodată în fond la groapa care-l așteaptă ? Se zice că asta faci cînd te trece cîte un fior așa, stînd la soare. Calcă cineva pe deasupra. Ți-auzi numele strigat. Aici lingă tine. Al meu, dincolo spre Finglas, locul pe care l-am cumpărat eu. Mama, mama săraca, și micul Rudy.

Groparii își apucaseră lopețile și aruncau bulgări grei de pământ înăuntru, peste sicriu. Dl. Bloom își întoarse fața într-o parte. Și dacă ar fi încă viu toată vremea asta ? Pfui ! La dracu', asta ar fi groaznic. Nu, nu ; e mort sigur că da. Sigur că e mort. Luni a murit. Ar trebui să facă o lege să le străpungă inima să fie siguri, sau un ceas electric sau un telefon în cosciug și un sistem de țeava de aerisire. Un semnal de urgență. Trei zile. Cam mult să-i țină vara. Mai bine să te scapi de ei cum te-ai convins că nu mai e nici o.

Pămîntul cădea acum cu zgomote mai moi. A și început să se aștearnă uitarea. Ochii care nu se văd se uită.

Intendentul se îndepărtă cîțiva pași și-și puse pălăria. I-ajunge și lui. îndoliații căpătau cîte puțină inimă, unul cîte unul, acoperindu-și capul, fără pretenții. Dl. Bloom își puse pălăria privind silueta cea corpolentă cum își făcea drum cu îndemînare prin labirintul de morminte. Liniștit, sigur de pămîntul pe care-l avea sub picioare, străbătea cîmpurile deznădejdi.

132

Hynes însemnîndu-și în carnețel. Aha, numele. Dar îi știe pe toți. Nu : vine la mine acum.

— Tocmai trec aici numele, spunea Hynes, *sotto voce*. Care-i numele dumitale de botez ? Nu sînt sigur.

— L, spuse dl. Eloom. Leopold. Și poți să treci și numele lui M'Coy. M-a rugat pe mine.

— Charley, spuse Hynes, scriind. Știu. A fost pe vremuri la *Freeman*.

Chiar că a fost, înainte de a-și fi căpătat slujba la morgă sub Louis Byrne. Bună ideea asta cu autopsiile pentru doctori. Să descopere singuri ce-și închipuie că știu. El a murit într-o marți.

L-au dat aSară. O întinsese cu banii pe niște reclame. Charley, tu ești iubitul meu iubit. De asta m-a rugat pe mine să... Ei, la urma urmelor, nu strică. Am avut grijă, M'Coy. Îți mulțumesc, bătrîne ; îți rămîn îndatorat. îl fac să-mi fie obligat nu mă costă nimic.

— Și ia spune, zicea Hynes, îl știi pe tipul acela cu, tipul care era acolo mai departe cu...- Privi în jurul lor.

— Macferlan. Da, l-am văzut, spclse dl. Rl™m. Unde-î acum ?

— M'Ferlan, spuse Hynes, mîzgălind în carnețel. Nu știu cine-i ăsta. Așa-l cheamă ?

Se îndepărtă, privind în jur.

— Nu, începu dl. Bloom, întorcîndu-se și el și oprin-du-se. Stai nițel, Hynes !

N-a auzit. Chiar. Unde-o fi dispărut ? Nici un semn. Ei pe toți. L-a văzut cineva aici pe...

Kapa i doi de 1. Omul invizibil. Doamne Dumnezeule, unde-o fi intrat ?

Un al șaptelea gropar apăru lîngă dl. Bloom să ia o lopată nefolosită.

;

— O, iartă-mă.

Se dădu la o parte, sprinten.

Lutul, cafeniu, umed, începea să se arate din groapă. Se ridica tot mai mult. S-a terminat aproape. O movilită de bulgări umezi se ridica tot mai mult, se înălța, și groparii își odihneau acum lopețile. Cu toții se descoperiră **iarăși** pentru cîteva clipe. Băiatul își propti coroana de o

133

**r**

marginile, cumnatul pe a lui de un bulgăre mare. Groparii își puseră șepcile și se îndreptară cu lîpețile către cărucior. Pe urmă scutură ușor fierul în iarbă : curate. Unul se aplecă să smulgă de pe tăiș un smoc prelung de iarbă. Altul, părăsindu-și tovarășii, se îndepărtă mergînd încet cu arma pe umăr, lama iucindu-i albăstrie. Tăcut, la capul mormîntului, un altul înfășură frînghiile. Ața buricului. Cumnatul, întorcîndu-se să plece, îi puse ceva în rîna liberă. Mulțumiri în tăcere. Se poate, domnule ; osteneală. Clătinînd din cap. Știu eu asta bine. Pentru dumneavoastră doar să...

îndoliații se îndepărtară încet, mergînd fără țintă, pe alei ocolite, oprind u-se ci te puțin să citească vreun nume pe cîte un mormînt.

— Hai să ocolim pînă îa mormîntul șefului, spuse Hynes. Avem vreme.

— Haidem, spuse dl. Power.

O luară spre dreapta, urmîndu-și gîndurile încetinite. Cu evlavie, vorbi vocea atonă a domnului Power.

— Unii zic că nici n-ar fi groapa asta. Că sicriul i-ar fi fost umplut cu pietre. Că într-o zi are să se

reîntoarce.

Hynes clătină din cap.

— Parnell n-are să se mai întoarce niciodată, spuse el. E aici. tot ce a fost pierit^r din el. Pace rămășițelor sale.

Dl. Bloom înainta neiuat în seamă pe aleea lui, pe lângă îngrerii întristați, cruci, colonne sparte, cavouri de familie, speranțe împietrite rugîndu-se cu ochii înălțați, inimile și mîinile bătrînei Irlande. Mai cu cap ar fi să cheltuiască toți banii aceștia pe vreo operă caritabilă pentru cei vii. Rugați-vă pentru odihna sufletului lui. Se roagă oare cineva cu adevărat ? Piantea^ă-l aici și termină cu el. Ca prin gura pivniței de cărbuni. Și pe urmă îi aruncă pe toți grămadă ca să cîștige **timp**. De ziua morților. Pe data de douăzeci și șapte am să fiu la mormîntul lui. Zece șilingi pentru grădinar. Li plivește buruienile. Bătrîn și el. încovoiat de tot și cu foarfecile clănțănind. Aproape de porțile morții. Care s-a dus dintre noi. Care a părăsit viața aceasta. Ca și cum ar fi făcut-o de bună voie. Li se dă brînci, la fiecare. Li se răstoarnă găleata. Mai interesant dacă ți s-ar spune ce au fost. Cutare și cutare, căruțaș. Eu am fost comis voiajor cu

134

linoleumul. Eu am dat faliment și am plătit cinci șilingi pe liră. Sau al vreunei femei cu cratița. Eu am gătit mîn-căruri bune irlandeze. Elegie într-un cimitir de țară ar fi trebuit să fie poemul acela, al cui e, Wordsworth sau Tho-mas Campbell. Intrat întru odihnă spun protestanții. Al bătrînului doctor Murren. Marele doctor, îi spuneau acasă. Oricum e pogonul lui Dumnezeu pentru ei. Frumușică reședință de țară. De curînd spoită și zugrăvită. Locul ideal să fumezi o țigară liniștit și să citești *Church Times*. Anunțuri de căsătorie niciodată — înfrumusețare. Coroane ruginite atîrnate de măciulii, ghirlande din frunziș de bronz. Ieftin și trainic. Totuși florile sînt mai poetice. Celelalte pînă la urmă îți dau în lehamite, nu se ofilesc niciodată. Nu exprimă chiar nimic. Imortele.

O pasăre ședea pașnic cocoțată pe o creangă de plop. Ca împăiată. Ca darul de nuntă pe care ni l-a dat consilierul Hooper. Hu ! Nici nu se clintește. Știe că nu-s praștii pe-aici cu care să arunci în ea.

Animalele moarte, chiar și mai triste. Prostuța de Milly să îngroape păsărică moarta atunci în lădița de surcele din bucătărie, cu o cunună de margarete și frînturi de inimoare sfărîmate peste mormînt.

Inima sfîntă, poftim ; o și arată. Inima la vedere. Ar trebui să fie într-o parte, și roșie, vopsită, ca o inimă de-a-devăratelea. Irlanda a fost închinată Sfintei Inimi, sau ce-o fi fost. Domnul pare în toate felurile, numai încîntat nu. De ce atîta jale pe capul meu ? Ar veni atunci păsările să ciugulească; cazul băiatului purtînd coșulețul cu fructe ; dar zicea că nu : ar fi trebuit să se sperie de băiat. Apollo, pictorul ăla.

Ce mulți ! Toți ăștia de aici odinioară se plimbau prin Dublin. Cu credință plecați dintre noi. Cum ești tu acum așa am fost noi odinioară.

Pe lingă asta, cum ai putea să-i ții minte pe toți ? Ochii, mersul, vocea. Mda, vocea da : gramofonul. Să ai un gramofon în fiecare mormînt sau să-l ții acasă la tine. După masa duminică. Ia să-l punem pe tata mare săracul, Kraahraak! Heloohellohello grozavdebinemipare kraark grozavdebinemiparesăvădiar hellohello îmiparehic co-phrîmf. Să-ți aduci aminte de glasul lui așa cum fotogra-fia-ți aduce aminte de față. Altminteri n-ai mai putea să-i ții minte fața după cincisprezece ani, să zicem. De exemplu

135

cine ? De exemplu vreun tip care-a murit pe vremea cînd lucram la Wisdom Hely.

Rțstr ! Pietrișul scrișnind. Ia stai. Stai nițel.

Privi atent într-o criptă de piatră. Vreun animal. Stai nițel. Uite-l.

Un șobolan cenușiu, obez, tropăi pe lângă marginea criptei urnind din loc pietrișul. Un bătrîn cu stagiu de lungă durată ; străstrăbunicul ; știe treburile. Viețuitoarea cenușie se strivi pe sub lespede, zvîrcolindu-se să încapă dedesubt. Bun ascunziș pentru o comoară.

Cine stă aici ? Sînt depuse rămășițele pămîntești ale lui Robert Emery. Robert Emmet, înhumat aici la lumina torțelor. Își face rondul.

I s-a dus și coada acuma.

Unul din ăștia n-are ce-alege cit ai bate din palme dintr-un om în toată firea, li lustruiește oasele la vedere oricine o fi fost. Pentru ei e carne de rînd. Un cadavru e carne stricată. Ei, și brînza ce-i ? Stîrvul laptelui. Am citit în cartea aceea *Călătorii în China* că cei de-acolo spun că albul miroase a stîrv. Mai bine crematoriul. Preoții sînt contra cu trup și suflet. Se trudesesc și ei pentru firma de concurență. Antreprenori de ardere en gros și fabricanți de cuptoare olandezi. Pe vremuri de molime.

Gropi cu var nestins să-i macine. Camere letale. Cenușă întru cenușă. Sau înmormîntarea pe mare. Unde mai e turnul acela de demult al tăcerii ? Mîncat de păsări. Pămînt, foc, apă. Înecul se zice e cel mai plăcut. Îți vezi toată viața într-o fulgerare. Dar să te mai și aducă înapoi la viață nu. Totuși în aer nu te pot îngropa. Din mașina zburătoare. Mă întreb merge vestea cînd mai coboară pe unul proaspăt. Comunicații subpămîntene. Asta de la ei am învățat-o. Nu m-ar surprinde. Pentru ei hrană de soi. Muștele se strîng chiar pînă nici n-a murit bine. Au și auzit de Dignam. Nu le pasă de miros. Stîrvul se și moaie într-o pastă albă ca sarea ; la miros la gust ca ridichile albe crude. Porțile licăreau în fața lor ; deschise încă. Înapoi în lumea largă. Ajunge cu locul ăsta. Te aduce și pe tine mai aproape de fiecare dată. Ultima dată cînd am fost aici am fost la înmormîntarea doamnei Sinico. Și tata, săracul de el. Iubirea care ucide. Și chiar mai sapă pămîntul noaptea cu lanterna ca în cazul acela de care am citit ca să ajungă

136

La femeile de curînd îngropate sau chiar putrezite scur-gîndu-li-se zeama prin groapă. După o vreme ți se face și frică. Am să-ți ies în cale după moarte. Ai să-mi vezi fantoma după moarte. Strigoiul meu are să te bîntuie după moarte. Este o altă lume după moarte și numele ei este iadul. Nu-mi place lumea cealaltă a scris ea. Nici mie nu-mi place. Mai aveam o grămadă de văzut și de auzit și de simțit încă. Să simți ființe vii calde alături de tine. Lasă-i pe ei să doarmă în paturile lor viermănoase. Nu pun ei mina pe mine nici în runda asta. Paturi calde ; viață caidă și sîngele pulsîndu-ți în vine. Martin Cunningham ieși de pe o alee lăturalnică, spu-nînd ceva cu multă gravitate. Avocat cred. îl cunosc după față. Menton. John Henry, avocat specialist în angajamente și procuri. Dignam trecea pe la el pe la birou. Pe la Mat Dillon de demult. Serile cînd ne strîngeam la bătrînul Mat. Friptură rece de pasăre, țigări, pahare cu băutură Tantalus. O inimă de aur de-a dreptul. Da, Menton. Și-a ieșit din pepeni în seara aceea la popice pentru că am intrat în el. La mine norocul pur și simplu, înclinația bilei. De ce o fi căpătat un dinte pe mine chiar așa. Ură la prima vedere. Molly și Floey Dillon înlănțuite sub tufa de liliac, rîzînd. E întotdeauna cîte unul așa. îi sare țandăra dacă sînt femei de față. .

Are pălăria nițel boțită **într-O** parte. în trăsură probabil.

— Scuzați-mă, domnule, spuse dl. Bloom lîngă ei. Se opriră.

— 'Pălăria dumneavoastră e puțin strivită într-o parte, spuse cil. Bloom arătînd cu mina.

John Henry Menton îl privi fix o clipă fără să schițeze nici un gest.

— Aici, îl ajută Martin Cunningham, arătînd și ci cu degetul.

John Henry Menton își scoase pălăria, îi îndreptă cuta și netezi apoi fetrul cu grijă de mineca hainei. își așează cu un gest sec pălăria la loc pe cap.

— Acuma e bine, spuse Martin Cunningham.

John Henry Menton își- suci capul în jcs în semn de încuviințare.

137

r

— Mulțumesc, spuse scurt. \_ Porniră mai departe către poartă. Dl. Bloom, cu avîntuî tăiat, rămase cu cîțiva pași în urmă, să nu-i audă vorbind. Martin îi arată cum se pune problema. Martin e în stare ??~| răsucea scă pe un cap sec ca ăsta pe după degetul mic fără ca ălălalt să-și dea seama despre ce e vorba.

Ochi de pește mort. Nu-i nimic. Are să-i pară rău poate după aceea cînd o începe să înțeleagă. Revanșa în felul acesta.

Mulțumesc. Ce mîndri ne mai ținem în dimineața asta.

ÎN INIMA METROPOLEI HIBERNIENE<sup>85</sup>

în fața coloanei lui Nelson tramvaiele încetineau, manevrau pe altă linie, schimbau troleul,

porneau spre Blackrock, Kingstown, și Dalkey, Clonskea, Rathgar și Terenure, parcul Palmerston și Rathmines de sus, Grădina Sandypunt, Rathmines, Ringsend și Turnul Sandymount, Crucea lui Harold. Cu glas răgușit, controlorul, în salopeta lui Dublin United Tramway Company, le striga direcțiile :

— Rathgar și Terenure !

— Haide odată la Grădina Sandymount !

În dreapta și în stînga, în paralel, clănțănind și sunînd din clopoțel, un vagon cu două nivele și altul cu unul singur porniră de la capătul liniei, cotiră în jos pe linie, alunecînd unul alături de altul.

— Dă-i drumul, parcul Palmerston !

PURTÎND ÎNSEMNELE REGALE

Sub portalul Oficiului central poștal, lustragiii țipau, îustruiau de zor. Parcate pe strada North Prince furgo-netele violent stacojii ale poștei majestății sale, pe portiere etalînd inițialele regale, E.R. se umpleau zgomotos **cu scrisori**, cărți poștale, imprimate, pachete, asigurate și francate, pentru livrări locale, provinciale, în toată Anglia și peste mări.

DOMNII DE LA ZIAR

Căruțași încălțați cu ghetе grosolane rostogoleau butoaie cu vuiet înăbușit din magaziile Prince și le urcau cu bufnete pe platforma camionului de la fabrica de bere. Pe platforma camionului de la fabrica de bere erau urcate cu bufnete butoaie cu vuiet înăbușit rostogolite din magaziile Prince de căruțași încălțați cu ghetе grosolane. <sup>b&</sup>

— Aici e, spuse Murray Roșcatul. Alexander Keyes.

— Taie-1 de-acolo, dacă vrei, spuse domnul Bloom, și-1 duc eu la redacție, la *Telegraph*.

Ușa biroului lui Rutledge scîrțîi iarăși. Davy Stephens, miniatural în capa lui largă, cu o pălărioară moale încunu-nîndu-i cîrlionții, ieși cu un sul de hîrtii sub mantie, curier regal. Foarfecile lungi ale lui Murray Roșcatul desprinseră anunțul din ziar cu patru tăieturi experte. Foarfeci și pasta de lipit.

— Trec prin tipografie, spuse domnul Bloom luînd pa-j **traicul** decupat din ziar.

— Acuma, sigur, dacă mai vrea și-un paragraf, spuse grav Murray Roșcatul, cu tocul după ureche, îi facem noi unul.

— Bine, spuse domnul Bloom dînd din cap. îl conving eu.

Noi.

ONORABILUL WILLIAM BRAYDEN DIN OAKLANDS, SANDYMOUNT

Murray Roșcatul îl bătu peste braț pe domnul Bloom cu foarfecele, șoptindu-i :

— Brayden.

Domnul Bloom se întoarse la timp ca să-1 vadă pe portarul galonat ridicîndu-și șapca împodobită cu inscripție spre o siluetă impozantă care pătrundea printre afișele de la *Weekly Freeman and National Press* și *Freeman's Journal and National Press*. Butoaie de bere Guinness vuind înăbușit. Trecu impozantă în sus, pe scară, cîrmuită de o umbrelă, cu o față solemnă încadrată de barbă. Spinarea investmîntată în stofă neagră urca treaptă cu treaptă :

spi-

138

139

narea, tot creierul îi stă în ceafă, cum spune Simon Deda-lus. Cute de carne trupească în spinarea-i. Falduri grase în ceafă, grase, ceafă, grase, ceafă.

— Nu crezi că seamănă la față cu Mîntuitorul ? șopti Murray Roșcatul.

Ușa biroului lui Rutledge șopti : ii, crii. Totdeauna așază ușile una în fața alteia, așa să poată curentul să. Cînd intri. Cînd ieși.

Mîntuitorul : chip oval, încadrat de barbă ; pred i cînd în amurg Măria, Martha. Cîrmuită de o umbrelă, sabie în lumina rampei : Mario tenorul <sup>H7</sup>.

— Sau cu Mario, spuse domnul Bloom.

— Da, se învoi Murray Roșcatul. Dar și despre Mario se spunea că e ca o poză a

Mîntuitorului.

Isus Mario cu obraji rujați, pieptar și picioare ca fusul. Cu mina pe inimă. în *Martha*.

*Vi-ino, tu pierduio, Vi-ino, tu iubito.*<sup>68</sup>

CÎRJĂ PASTORALA ȘI PANA»

— Preafericitul a telefonat de două ori în dimineața asta, spuse grav Murray Roșcatul. Priveau cum dispar genunchi, tălpi, ghete. Ceață. Un băiat cu o telegramă intră sprinten, aruncă un plic pe tejghea și pieri și mai grăbit, cu un singur cuvînt :

— *Freeman !*

Domnul Bloom spuse încet :

— Mda, e și el unul dintre Mîntuitorii noștri.

Un zîmbet blînd îl însoți pe cînd ridica batantul tej-ghelii, pe cînd trecea prin canatul dintr-o parte și apoi pe coridorul și scările întunecate și calde, peste scîndurile care acum îi răspundeau cu ecouri. Dar are să poată să-i mențină tirajul ? Vuind, vuind.

împinse ușa batantă de sticlă și intră, pășind peste hîrtia de împachetat răspîndită pretutindeni. Printr-o alee de murmure zăngănitore își urmă drumul spre boxa unde citea Nannetti.

140

CU SINCERE REGRETE ANUNȚAM ACUM

REPAUSAREA UNUI PEA RESPECTAT CETĂȚEAN DE

FRUNTE AL DUBLINULUI

Și aici, tot Hynes : relatarea despre înmormîntare probabil. Bufa-buf. Astăzi dimineață rămășițele pămîntești ale răposatului domn Patrick Dignam. Mașinile astea fac dintr-un om mici fărîme dacă-l prind în ele. Astăzi stăpînesc lumea. Și mașinăriile lui trudes din greu. Ca și astea, i-au scăpat lui din mînă ; fermentează. Dau zor, se destramă de zor. Și șobolanul ăla cenușiu care se lupta să intre.<sup>90</sup>

CUM SE DA LA LUMINĂ UN MARE COTIDIAN

Domnul Bloom se opri în spatele trupului firav al corec-J torului principal, admirîndu-i creștetul lucitor.<sup>91</sup>

Ciudat că nu și-a văzut niciodată adevărata lui patrie.' Irlanda țara mea. Deputat de la College Green. A dat cu gura cît a putut că-i un simplu muncitor care-și vede de treaba lui. Anunțurile astea și rubricile mărunte fac să se vîndă săptămînalul, nu știrile stătute din gazetele oficiale.

A murit regina Anna.<sup>92</sup> Publicată, cu autorizația autorităților în anul o mie și. Reședință situată în districtul Rosc-nailis, baronatul Tinnachinch. Pentru cei interesați, programul conform statutului, privind numărul catîrilor și poneilor exportați de Ballina. Viața la țară. Caricaturi. Snoava săptămînală cu Pat și Bull, de Phil Blake. Pagina Unchiului Toby pentru cei mici. Întrebări despre cultivarea bostanilor la țară. Stimate domnule redactor, care este remediul potrivit pentru balonare și gaze ? Asta mi-ar plăcea și mie. Înveți o grămadă, învățîndu-i pe alții. Nuanța personală — despre oameni ca dumneata și ca mine. Asta mai ales în poze. Femei cu trup frumos făcînd baie pe o plajă de aur. Cel mai mare balon din lume. S-a oficiat dubla căsătorie a surorilor. Doi miri rîzîndu-și cordial unul altuia. Și uite-l și pe Cuprani, tipograful. Mai irlandez decît irlandezul de rînd.

Mașinile clănțăneau în măsura de trei pe patru. Buî, buf, buf. Dacă acum ar avea un atac aici și n-ar mai ști nimeni să le oprească ar bufni așa, mereu pe loc, și ar tot

141

tipări asta și asta, înainte și înapoi. Ce mai încurcătură de mațe. Trebuie o minte limpede.

— Bine, o bag în ediția de seară, domnule consilier, spuse Hynes.

Curînd-curînd are să-i spună domnule primar. Se zice că-l sprijină John Lunganul.

Fără să răspundă, corectorul principal mîzgăli cuvîntul „presă” pe un colț al filei și-i făcu semn unui tipograf. îi înmînă fila tăcut pe deasupra ecranului de sticlă murdară.

— Bine, mulțumesc, spuse Hynes, depărtîndu-se. Domnul Bloom i se opri în cale.

— Dacă vrei să scoți ceva, casierul tocmai pleacă acum să ia masa, spuse arătînd spre spate cu degetul mare.

— Dumneata ai luat ceva ? întrebă Hynes.

— Nu, spuse domnul Bloom. Grăbește-te și-l **mai** prinzi.  
— Mulțumesc, bătrîne, spuse Hynes. 11 tapez și eu. Porni grăbit spre *Freeman's Journal*.  
Trei șilingi i-am împrumutat la Meagher. De trei săptămâni. Asta-i a treia aluzie.

#### URMĂRIND OMUL DE ACȚIUNE LA TREABA

Domnul Bloom își depuse tăietura de ziar pe biroul domnului Nannetti.  
— Scuzați-mă, domnule consilier, spuse. Anunțul acesta, vedeți. Keyes, vă aduceți aminte.  
Domnul Nannetti examina tăietura un timp și aprobă din cap.  
— Vrea s-o băgăm pentru iulie, spuse domnul Bloom. N-aude. Nannan. Nervi de oțel.  
Corectorul își mișcă creionul către anunț.  
— Însă o clipă, spuse domnul Bloom. Vrea s-o schimbăm. Keyes, vedeți. Vrea două chei încrucișate deasupra.  
Ce vacarm fac mașinile astea. M-o fi înțelegând ce-i.  
Corectorul se întoarse spre el, să-l asculte, răbdător, și ridicându-și un cot începu să se scarpine încet la sub-, suoaia jachetei de alpaca.

142

— Așa, spuse domnul Bloom, încrucișându-și degetele arătătoare la vîrfuri.  
Să-l fac să înțeleagă asta întâi.  
Domnul Bloom, privind dintr-o parte pe deasupra crucii pe care o închipuise cu degetele, văzu fala palidă a corectorului — cred că are nițică gălbinare — și mai în spate bobinele ascultătoare care împingeau înlăuntru panglici uriașe de hîrtie. Zdranga. Zdranga. Mile întregi dacă le desfășori. Ce se întâmplă cu toate astea pe urmă ? Mda, împachetezi carnea, pachete ; diferite utilizări, o mie și una de lucruri.

Strecurîndu-și abil cuvintele în pauzele zdrăngăni-turilor desenă repede pe tăblia de lemn brăzdată de zgîrieturi.

#### CASA (SAU CAMERA) KEYES (CHEILOR)

— Așa, vedeți. Două chei în cruce aici. Un cerc. Pe urmă aici numele Alexander Keyes, ceai, vin și băuturi spirtoase. Și așa mai departe.  
Mai bine să nu-l învăț eu pe el meseria lui.  
— Știți și dumneavoastră, domnule consilier, ce vrea. Pe urmă, deasupra, de jur împrejur.  
Casa Cheia. Vedeți ? Credeți că-i o idee bună ?  
Corectorul principal își mută mîna cu care se scărpină mai spre coastele din jos și se rîcîi acolo, liniștit.  
— Ideea, spuse domnul Bloom, ar fi Casa sau Camera cheilor. Înțelegeți, domnule consilier, parlamentul Insulei Man. Aluzie la autoguvernare. Turiștii, adică din Insula Man. Îți atrage privirile. Înțelegeți. Puteți s-o faceți așa ? ^  
Să-l întreb, poate, cum se pronunță *voglio* acela<sup>91</sup>. Dar, dacă de fapt, nu știe, îi fac să se simtă prost.  
Mai bine nu.

— Putem s-o facem, spuse corectorul. Ai desenul ?

— Îl găsesc eu, spuse domnul Bloom. Era-ntr-un ziar din Kilkenny. Au o sucursală și-acolo. Dau o fugă pînă-acolo și-l caut. Atunci e bine, faceți așa și-ncă un text mic să atragă atenția. Știți și dumneavoastră, cheștiile

143

obișnuite. Calitatea întâi, autorizată. De multă vreme se tot simțea nevoia. Și așa mai departe.

Corectorul stătu pe gînduri un moment.

— Putem s-o facem, spuse. Să ne dea o reînnoire de contract pe trei luni.

Un culegător veni să-i aducă un șpalt mototolit. Se apucă să-l controleze tăcut. Domnul Bloom rămase în picioare alături, ascultînd zvicnetul puternic al mașinilor, privindu-i pe culegătorii aplecați muți peste cutiile lor.

#### ORTOGRAFIC

Trebuie să știe și cu ochii închiși ortografia la orice cuvînt. Febra șpalturilor. Martin Cunningham astăzi dimineață a uitat să ne pună întrebarea lui obișnuită cum se scrie cutare. Amuzant să-i vezi cu a m ba poate doi es a en te nu / doi es ment la săracul comis voiajor căutînd la simetrii pe sub zid de cimitir. O prostie, nu ? Cimitirul intră aici de dragul simetriei.

Ar fi trebuit să i-o spun cînd și-a trîntit pe cap pălăria aia înaltă. Mulțumesc. Ar fi trebuit să-i torn una

despre-o pălărie tuflită sau ceva. Nu, aş fi putut să i-o spun. Pare nouă şi-acuma. Să-i fi văzut mutra atunci.

SUt. Partea cea mai de jos a primei maşini se smuci în afară cu tava ei sUt primul teanc de ziare frumos împăturite. Sllt. Aproape ca un om sllt să-ţi atragă atenţia. Face şi ea eforturi după cum se pricepe să vorbească. Ei uşa aia sllt scîrîind, parcă te ruga s-o închizi. Orice lucru vorbeşte în felul lui. Sllt<sup>95</sup>.

CUNOSCUȚ DEMNITAR BISERICESC O COLABORARE EXCEPȚIONALĂ

Corectorul înapoie foaia cu şpaltul pe neaşteptate, spunînd :

— Stai! Unde-i scrisoarea arhiepiscopului ? Trebuie s-o repetăm în *Telegraph*. Unde-i ăsta, cum-îi zice ?

Privi în jur spre maşinile lui zgomotoase şi care nu-<sup>1</sup>\* răspundeau.

144

— Monks, domnule consilier ? întrebă o voce dinspre culegători.

— Da. Unde-i Monks ?

— Monks !

Domnul Bloom îşi luă înapoi tăietura de ziar. E timpul să o iau din loc.

— Atunci, vă obţin eu desenul, domnule Nannetti, spuse, şi dumneavoastră, ştiu, o să-i daţi un loc bun.

— Monks !

— Da, domnule.

Contractul reînnoit pe trei luni. Are să trebuiască mai întîi să-i dau niţel cu gura. Să încerc. Să le spun de august ; bună idee ; e luna cu expoziţia de cai. Balls-bridge. Vin de peste tot turişti pentru expoziţia cabalină.

TATĂL ECHIPEI DE ZI

Trecu prin sala culegătorilor pe lingă un bătrîn, în-convoiat, cu ochelari. în şorţ. Bătrînul Monks, părintele echipei de zi. Ce de lucruri amestecate trebuie să-i mai fi trecut prin mîini la vremea lui : anunţuri mortuare, reclame de cîrciumi, cuvîntări, divorţuri, găsit înecat. Se apropie şi el de capătul drumului acum. Om serios, sobru, cu ceva bănişori strînşi deoparte la casa de economii, pun pariu. Nevastă-sa ştie să gătească bine, să spele rufe. Fiică-sa cu maşina de cusut în salonaş. O fată simplă, cu picioarele pe pămînt, la ea nu merg prostiile.

ŞI IATA CA A FOST SĂRBĂTOAREA PAŞTILOR

Se opri din mers să-l privească pe un zeţar cum distribuia cu îndemînare caracterele. Le citeşte de-a-ndoa-selea întîi. Şi ce repede. Îţi trebuie ceva exerciţiu, man-giD **kcirtaP**. Tata, săracul, cu cartea hagadah, citind de-a-ndăratelea, cu degetele spre mine. Pessach. <sup>96</sup> La anul la Ierusalim. Doamne. O, Doamne ! Toată chestia aia care nu se mai termină, cum ne-au scos din ţara Eghiptului şi întru cea a robiei aileluia. *Shema Israel Adonai Elohenu*. Nu, asta-i cealaltă. Pe urmă, cei doisprezece fraţi, fiii lui Iacob. Şi pe urmă mielul şi pisica şi cîinele şi toiagul şi

145

apa şi măcelarul şi pe urmă îngerul morţii îl omoară pe măcelar şi acela-i omoară pe boi şi cîinele omoară pisica, Pare cam prostesc pînă ajungi să te gîndeşti mai bine. înseamnă că există o dreptate numai că fiecare-l mănîncă pe oricare din ceilalţi. în fond, asta-i viaţa. Ce repede-şi face treaba. Practica te face perfect. Parc-ar vedea cu degetele. <sup>97</sup>

Domnul Bloom ieşi din mijlocul zgomotelor zdrăngăni-toare, prin galerie, mai departe spre palier. Acuma s-o iau cu tramvaiul tot drumul pînă acolo şi poate nici să nu-l găsesc ? Mai bine să-i telefonez întîi. Ce număr are ? Ca la firma Citron. Douăzecişiopt patru patru.

NUMAI CA ÎNCĂ O DATA SĂPUNUL ACELA

Cobora pe scara principală. Cine dracu' a mîzgălit peste tot pe pereţi aici cu chibrituri arse ? S-ar zice c-au făcut un pariu. Miroase greu, unsuros, totdeauna în atelierele astea. Cleiul călduţ de la *Thom* -de-alături cînd eram şi eu acolo.

îşi scoase batista să-şi tamponeze nasul. Citronlămîie ? A, săpunul, eu l-am pus acolo. Să-l scot din buzunar. Punîndu-şi la loc batista scoase săpunul şi-l puse deoparte, încheiat, în buzunarul de la spate al pantalonului.

Cu ce parfum îşi dă soţia ta ? Aş mai putea să trec pe-acasă ; tramvaiul ; am uitat ceva. Să văd înainte de se îmbracă. Nu. Tocmai. Nu.



Un hohot brusc de rîs ascuțit se revărsă dinspre birourile de la *Evening Telegraph*. Știu cine-i ăsta. Ce s-o fi întîmplat ? Să intru un minut să dau telefonul acela. Ned Lambert e.

Intră încetișor.

ERIN, VERDE JUVAER AL MARII DE ARGINT<sup>93</sup>

— Trece fantoma<sup>93</sup>, murmură încetișor cu aromă de biscuit profesorul MacHugh către geamul prăfuit.

Domnul Dedalus., privind dinspre căminul gol către fața batjocoritoare a lui Ned Lambert, o întrebă acru :

— Cristoase, nu-ți dă așa o arsură în spate jos ? Ned Lambert, așezat la masă, citi mai departe :

146

"— *Sau iarăși, luați seama la șerpuirile unui izvorăș susurător cum șopotește în calea-i, suflat de zefiruri abia simțite, sau răzvrătindu-se împotriva obstacolelor pietroase, către apele tălăzuitoare ale albastrei stăpîniri a lui Neplun, printre maluri acoperite de mușchi, cînd se joacă asupra-i lumina slăvită a soarelui sau prin umbrele aruncate pe sînu-i îngîndurat de frunzișul boltit bogat al uriașilor pădurii. Ce spui de asta, Simon ? întrebă pe deasupra ziarului. Ce spui de asta, ca mostră de ton grandios ?*

— își schimbă băutura, spuse domnul Dedalus.

Ned Lambert, rîzînd, lovi cu palma în ziarul de peste genunchi, repetînd :

— *Sînul îngîndurat și frunzișul bortit bogat* <sup>m</sup>. Să-ți bați copiii.

— Și Xenofon privea peste cîmpia Maratonului<sup>101</sup>, spuse domnul Dedalus, privind iarăși peste cămin și către fereastră, și Maratonul privea către mare.

•— Ajunge, strigă profesorul MacHugh dinspre fereastră. Nu mai vreau să mai aud nici o vorbă din toată chestia asta.

Înghiți bucata de biscuit din care mușcase și, înfometat, se pregăti să muște din biscuitul pe care-l ținea în mîna cealaltă.

Niște prostii pompoase. Vorbe goale. Ned Lambert o ia ușor de tot astăzi, văd. Îți cam dă peste cap ziua toată, o înmormîntare. Se zice c-ar fi un om influent. Chatter-ton bătrînul, vicecancelarul, e fratele lui bunicu-său, sau tatăl fratelui lui bunicu-său. Aproape nouăzeci de ani, cică. Editorialul cu necrologul lui e poate scris de mult. Trăiește ca să le facă lor în necaz. Poate se duce chiar el înainte. Johnny, fă loc pentru nenea <sup>102</sup>. Prea onorabilul Hedges Eyre Chatterton. Mi-nchipui că-i mai scrie și-acum cîte un cec sau două cu mîna tremurînd la zilele cînd trebuie să scoată el paraua. Ce mai plească pe el cînd o muri. Aleluia.

— Numai încă un spasm, spuse Ned Lambert.

— Ce-i asta ? întrebă domnul Bloom.

— Un fragment recent descoperit din Cicero, răspunse pompos profesorul MacHugh. *Frumoasa noastră patrie.*

147

SCURT DAR LA OBIECT

:— A cui patrie ? spuse simplu domnul Bloom.

— întrebare cît se poate de pertinentă, spuse profesorul meșterînd. Cu accentul pe a cui.

— Patria lui Dan Dawson, spuse domnul Dedalus.

— E discursul lui de azi-noapte ? întrebă domnul Bloom.

Ned Lambert aprobă din cap.

— Dar ascultați asta, spuse.

Clanța îl izbi pe domnul Bloom în șale cînd cineva de afară împinse ușa.

— Scuză-mă, spuse J.J. O'Molloy intrînd. Domnul Bloom se trase sprinten la o parte.

— Dumneata să mă ierți, spus

— Bună ziua, Jack.

— Intră. Intră.

— Bună ziua.

— Ce faci, Dedalus ?

— Bine. Și dumneata ?

J.J. O'Molloy clătină din cap.

TRIST

Era cel mai deștept dintre tinerii de la barou atunci Acuma a intrat în declin, săracul. Roșeața asta de tuberculos înseamnă că-i pe ducă. Pe muchie de cuțit Ce-o n cu el, mă întreb. Necazuri cu banii.

— *Sau iarăși, dacă urcăm spre culmile îngemănate ale munților.*

— Ce bine arăți.

— Poate fi văzut redactorul șef ? întrebă J.J. O'Molloy privind spre ușa biroului.

— Și-ncă cum văzut, spuse profesorul MacHugh Văzut și auzit. E în sfînta sfîntelor cu Lenehan<sup>103</sup>.

J. J. O'Molloy se îndreptă spre pupitrul înclinat și începu să răsfoiască îndărăt filele trandafirii ale colecției.

Clientela îl părăsește. Un ratat. Și-a pierdut curajul. Cartofor. Datorii de onoare. Culege furtuna. Pe vremuri primea clienți grași de la D. și T. Fitzgerald. Țștia poartă peruci ca s-arate că au materie cenușie. Se vede că au

148

cap și după manșete, ca statuia din Glasnevin. Cred că i'ace și ceva literatură la *Express* cu Gabriel Conroy. Un tip citit. Myles Crawford a început la *Independent*. Nostim cum ăștia de la ziare se dau după vînt cînd aud de vreo ocazie nouă. Giruete de vînt. Sînt și calzi și reci deodată. Nici nu știi cînd să-i crezi. Fiecare chestie trebuie s-o crezi, pînă-o auzi pe-următoarea. Se încaieră de-și smulg părul din cap unul altuia prin ziare, și pe urmă, dintr-o dată se dezumflă cu totul. Numai o clipă trece, și salut bătrîne, ce bine-mi pare că te-ntîlnesc.

— A, ascultați, ce Dumnezeu, se rugă Ned Lambert. *Sau iarăși, dacă urcăm spre culmile îngemănate ale munților...*

— Bombastic ! întrerupse profesorul morocănos. Termină odată cu flecarul ăsta îngîmfat !

— *Munților*, continuă Ned Lambert, *înălțîndu-se uriași tot mai sus, să ne scalde, cum ar veni, sufletele...*

— Să-i scalde lui buzele, spuse domnul Dedalus. Dumnezeule sfînte și îndurător ! Da ? Și primește și bani pentru așa ceva ?

— *Cum ar veni, în bogăția de priveliști ale Irlandei, fără seamăn, în pofida atît pe de drept lăudatelor modele în alte regiuni neprețuite, cunoscute pentru frumusețea lor, cu dumbrăvi umbroase și cîmpii unduitoare și pajiști strălucitoare de verdeață primăvăratecă, însuflețite de scînteietoarea, străvezia, transcendentala lumină a blîndului, tainicului Țiostru amurg irlandez...*

GRAIUL SĂU NATAL

— Acuma luna, spuse profesorul MacHugh. A uitat de *Hamlet*<sup>m</sup>.

— *Care învăluie ca într-o mantis priveliștea, cît vezi cu ochii și te adîncește în așteptare pînă ce discul licăritor al lunii pornește să-și iradieze în îtrălucire splendoarea de argint.*

^

— O ! strigă domnul Dedalus dînd glas cu geamăt deznădăjduit, scîrnă cu ceapă ! Gata, Ned. Viața-i și-așa prea scurtă.

i

149

Își scoase cilindrul și, suflînd nerăbdător peste mus-tața-'i stufoasă, își trecu ca un galez degetele rășchirate prin păr.

Ned Lambert aruncă ziarul deoparte, chicotind cu încîntare. O clipă mai tîrziu un fel de lătrat răgușit de rîs explodează peste chipul neras, cu ochelari negri ai profesorului MacHugh.

:— Daw-cel-cleios ! strigă.

CE SPUNEA WETHERUP

Rînjesc și acum cînd văd chestiile astea tipărite, dar așa ceva se îngHITE ca pîinea caldă.

Dealtfel, el are și nu știu ce fel de afacere cu brutăriile, nu ? De asta-i și spun Daw-cel-cleios. Oricum, și-a căptușit bine cuibul. Fiică-sa logodită cu individul acela de la percepție, ăla cu mașina. Frumos l-a mai agățat. Casă deschisă, petreceri. Cu tãmbãlãu mare. Așa zicea întotdeauna și Wethe-rup. Trebuie să știi să ți-i câștigi prin stomac.

Ușa dinspre birou se deschise cu violență și o față stacojie, cu cioc ca de pasăre, cu o creastă de păr, moale ca puful, zvîcni înăuntru. Ochi îndrăzneți albaștri îi scrutară cercetător și un glas aspru, spart, întrebă :

— Cee?

— Și iată-1 și pe falsul senior de țară în persoană <sup>105</sup>, spuse mărinimos profesorul MacHugh.

— Ieșiafarădeaici, pedagog zaharisit și prăpădit ! spuse redactorul șef în semn de salut.

— Haide, Ned, spuse domnul Dedalus punându-și pălăria. Trebuie să beau ceva după chestia asta.

— Să bei, strigă redactorul șef. Nu se servește băutura înainte de ora liturghiei.

— Pe bună dreptate, spuse domnul Dedalus ieșind. Hai, Ned.

Ned Lambert se lăasă să alunece de pe masă. Ochii albaștri ai redactorului șef călătoriră spre chipul domnului Bloom, umbriți de un surîs.

— Vii cu noi, Myles ? întrebă Ned Lambert

150

SÎNT EVOCATE BĂTĂLII MEMORABILE

— Miliția din North Cork <sup>108</sup> ! strigă redactorul șef pășind către consola căminului. Am învins de fiecare dată ! North Cork și ofițerii spanioli !

— Unde asta, Myles ? întrebă Ned Lambert ațintin-du-și privirea gînditoare spre vârful ghetelor.

— în Ohio ! țipă redactorul șef.

— Chiar așa, să știi, încuviință Ned Lambert. Ieșind, îi șopti lui J.J. O'Molloy :

— D.T. incipient. Trist caz.

— în Ohio ! croncăni strident redactorul șef ridi-cîndu-și spre ei fața stacojie. Ohio al meu !

— Un eretic perfect, spuse profesorul. Una lungă, una scurtă, una lungă.

O, EOLIANĂ HARFA

Scoase un fir de ață pentru curățat dinții și, rupînd o bucată, o făcu să vibreze îneîntat între doi dinți rezonanți, murdari.

— Bingbang, bingbang.

Domnul Bloom, constatînd că drumul e liber, porni spre ușa biroului.

— Numai o clipă, domnule Crawford, spuse. Vreau să dau un telefon în legătură cu o reclamă.

Intră.

:— Ce facem cu editorialul pentru astă-șeară ? întrebă profesorul MacHugh apropiindu-se de redactorul șef și lăsîndu-și o mîină pe umărul lui.

— Se aranjează, spuse Myles Crawford mai liniștit. 'Nu-ți face dumneata griji. Salut, Jack. E-n regulă.

— Bună ziua, Myles, spuse J.J. O'Molloy, lăsînd filele pe care le ținuse în mîină să cadă moi la locul lor în colecție. Astăzi e procesul, escrocheria aia cu Canada ?

Telefonul zurui înăuntru.

— Douăzeci și opt... Nu, douăzeci... Patru, patru... Da:

151

r

GHICIȚI-L PE ÎNVINGĂTOR

Lenehan ieși din birou ținînd în mîină formularele editate de *Sports*.

— Cine vrea un pont sigur pentru cupa de aur ? întrebă el. Sceptru călărit de O. Madden.

Aruncă formularele pe masă.

Țipetele micilor vânzători de ziare care se auzeau desculți în hol izbucniră deodată mai aproape și ușa se deschise smucită.

— Șșș, spuse Lenehan. Aud poșnet de fași. Profesorul MacHugh străbătu încăperea și-l apucă de guler pe un băiețuș înspăimântat. pe când ceilalți se risipiră afară prin hol și în jos pe trepte. Foițele cu formularele foșniră în curentul de aer sLîrnit, își luară zborul, plutiră molatec prin aer în arabescuri albastre și pe sub masă se lăsară încet la pămînt.

— Nu eu am fost, domnule. Băiatul ăla mate m-a împins, domnule.

— Zvîrle-l afară și închide ușa, spuse redactorul șef. S-a stîrnit un adevărat uragan.

Lenehan începu să culeagă cu mîna foițele de pe podea, icnind cînd se aplecă de două ori la rînd.

— Așteptăm ediția specială cu cursele de cai, domnule, spuse băiatul. Pat Farrel a fost care m-a împins, domnule.

Arătă cu degetul spre două chipuri care trăgeau cu ochiul pe după canat.

— El e, domnule.

— Afară cu tine de-aici, spuse profesorul MacHugh răgușit.

î! îmbrînci pe băiat afară și trînti ușa. J.J. O'Molloy întorcea filele foșnind, murmurînd, căutînd :

— Continuare la pagina șase, coloana a patra.

— Da... *Evening Telegraj*h aici, spunea domnul Bloom la telefon în birou. E-acolo patronul... ? Da, *Telegraph*... Unde ?... Aha ! La ce licitație ?... Aha ! înțeleg... Bine. îl găsesc eu.

152

URMEAZĂ O COLIZIUNE

Clopoțelul zului din nou cînd închise. Intră grăbit și se ciocni de Lenehan care se lupta să-și îndrepte trupul cu o a doua foiță în mînă.

— *Pardon, monsieur*, spuse Lenehan agățîndu-se de el o clipă și făcînd o grimasă.

— Vina mea, spuse domnul Bloom lăsîndu-se prins în brațe astfel. Te-am lovit ? Mă grăbeam.

— Genunchiul, spuse Lenehan.

Chipul îi luă o expresie comică și gemu, frecîndu-și genunchiul.

— Acumularea de *anno Domini*.

— Iartă-mă, spuse domnul Bloom.

Merse pînă la ușă și, ținînd-o întredeschisă, se opri acolo o clipă. J.J. O'Molloy trînti filele grele într-o parte. Vacarmul stîrnit de două glasuri ascuțite, de o muzicuță de gură, născu ecouri în holul pustiu dinspre vânzătorii de ziare așezați acolo pe trepte.

*Noi sîntem băieții din Wexford*

*Care ne-am bătut cu inima și cu brațele.*<sup>107</sup>

EXIT BLOOM

— Dau o fugă pînă la promenada Burlacilor, spuse domnul Bloom, în legătură cu anunțul acela al lui Keyes. Vreau să-l pun la punct. Mi-au spus că e acolo, la galeriile Dillon.

Le privi un moment, nehotărît, chipurile. Redactorul șef, sprijinit de consola căminului, cu capul proptit de o mînă, își întinse deodată un braț în gest amplu.

— Mergi ! spuse. Lumea e în fața dumitale.

— Mă întorc numaidecît, spuse domnul Bloom ieșind precipitat.

J.J. O'Molloy luă foițele din mîna lui Lenehan și le citi, suflînd ușor între ele să le despartă una de alta, fără să facă vreun comentariu.

— Obține el reclama aia, spuse profesorul privind prin ochelarii cu ramă neagră peste perdeluța de la fereastră. Ia uite cum se mai țin pușlamalele astea mici după el.

<sup>1</sup> 153

L

— Ia să văd ! Unde ? strigă Lenehan alergînd spre fereastră.

O PROCESIUNE PE STRADA

Ămîndoi surîdeau pe deasupra perdelei la şirul de vînzători de ziare care zburdau în urma domnului Bloom, ultimul dintre ei trăgînd în zigzag alb în suflarea brizei' un simulacru ironic de zmeu, cu o coadă de panglicuţe albe.

— Ia te uită la golanii ăştia după el, şi ce tîmbălău mai fac, spuse Lenehan, să mori de rîs, nu alta. O, am să-mi scrîntesc coasta ! Uite-1, cu picioarele alea de elefant, cum ocupă tot trotuarul. Şi-ăia, cu drăciile lor, după el. Cum îl imită, pe la spate.

Începu să danseze mazurcă, în caricatură precipitată de-a lungul camerei, cu picioarele lunecătoare prin faţa căminului înspre J.J O'Molloy care îi depuse foiţele în mîinile ridicate să le primească.

— Ce-i asta ? spuse Myles Crawford tresărind. Unde-s ăilalţi doi ?

— Cine ? spuse profesorul întorcîndu-se spre el. S-au dus pînă la Oval, să bea ceva. E şi Paddy Hooper acolo, cu Jack Hali. A venit de-azi noapte.

— Haide atunci, spuse Myles Crawford. Unde mi-e pălăria ?

Intră cu mers sacadat în birou, dîndu-şi la o parte clapa de la spate a jachetei, sunîndu-şi cheile din buzunarul de la spate. Apoi zăngăniră prin aer şi lovindu-se de lemn cînd îşi încuia sertarul mesei.

— E pornit pe calea cea bună, spuse profesorul Mac-Hugh cu glas scăzut.

— Aşa pare, spuse J.J. O'Molloy scoţîndu-şi tabachera, şi murmură mai departe gînditor, dar lucrurile astea nu-s întotdeauna aşa cum par. Cine are cele mai multe chibrituri ?

CALUMETUL PÂCII

Ii oferi profesorului o ţigară şi-şi luă şi el una. Lenehan scapără prompt un chibrit şi le aprinse ţigările pe

154

rînd. J.J. O'Molloy îşi deschise din nou tabachera şi i-o oferi.

— *Thanky vous*, spuse Lenehan servindu-se.

Redactorul şef ieşi din birou cu o pălărie de paie trasă strîmb pe frunte. Declamă cîntător, arătînd solemn cu degetul spre profesorul MacHugh :

*Rangul şi gloria te-au ispitit. Imperiul inima ţi-o a vrăjit.* <sup>108</sup>

Profesorul rînji, lingîndu-şi buzele prelungi.

— He ? Bătrînul imperiu v roman dracului ? spuse Myles Crawford.

Scoase o ţigară din tabachera deschisă. Lenehan, aprin-zîndu-i-o cu graţie grăbită, spuse :

— S-ascultăm în tăcere ghici-ghicitoarea mea nou-nouţă.

— *Impeium romanum*, spuse încetişor J.J. O'Molloy. Sună mai nobil decît britanic sau Brixton <sup>109</sup>.

Cuvintele astea te fac parcă să te gîndeşti la grăsime pe foc.

Myles Crawford îşi suflă primul fum cu violenţă spre tavan.

— Asta e, spuse. Noi sîntem grăsimea. Tu şi cu mine sîntem grăsimea pe foc. N-avem şanse nici cît un bulgăre de zăpadă în iad.

MĂREȚIA CARE A FOST ROMA »°

— Stați un moment, spuse profesorul MacHugh ridi-cînd în aer două gheare liniștite. Nu trebuie să ne lăsăm înșelați de cuvinte, de sunetul vorbelor. Ne gîndim la Roma, imperială, imperioasă, imperativă.

își întinse brațe retoricizante dintre manșete roase, pătate, și făcu o pauză :

— Ce-a fost civilizația lor ? Vastă, recunosc ; însă josnică. Cloace <sup>111</sup> : haznale. Evreii în pustie și pe vîrful muntelui au spus : *Este bine să fim aici. Să înălțăm un altar lui Iehova*. Romanul, ca și englezul care vine pe urmele sale, a adus pe fiecare țarm pe care a pus piciorul (pe țarmul nostru nu și l-a pus niciodată) doar obsesia lui

155

cloacală. Privea în jurul lui înfășurat în togă și zicea : *Este bine să fim aici. Să construim un water-closet*.

— Ceea ce au și făcut, în consecință, spuse Lenehan. Bătrîni și străvechii noștri strămoși, așa cum citim în capul întîi din Guineză<sup>in</sup>, nu erau obiectivi cînd venea vorba de fluxul curgător.

— Erau și ei niște domni ai naturii, murmura J.J. O'Molloy. Dar avem și dreptul roman.

— Și Pilat din Pont este profetul lui, răspunse profesorul MacHugh.

— Știți povestea cu marele șef, baronul Palles ? întrebă J.J. O'Molloy. La dineul universității regale. Toată lumea-și dăduse drumul la caii cei mari...

;— întîi ghicitoarea mea, spuse Lenehan. Sînteți gata ?

Domnul O'Madden Burke, înalt în cenușiu abundent de tweed de Donegal intră dinspre hol. Stephen

Dedalus, urmîndu-l își scoase pălăria pășind înăuntru.

r— *Entrez, mes enfants !* strigă Lenehan.

— însoțesc un postulant, spuse melodios domnul O'Madden Burke. Tinerețea condusă de Experiență în vizită la Autoritate.

— Ce mai faceți ? spuse redactorul șef întinzînd o mîină. Intrați. Bătrînul dumitale tocmai acum a ieșit.

Lenehan spuse, către toată lumea :

— Tăcere ! Ce operă e ca o femeie frigidă ? Reflectați, cumpăniți, excogitați, răspundeți.

Stephen întinse foile dactilografiate arătînd spre titlu și semnătură.

— Cine ? întrebă redactorul șef. Bucata ruptă.

:— Domnul Garret, Deasy, spuse Stephen.

— Curvarul ăla bătrîn, spuse redactorul șef. **Cine a rupt-o ?** Ce, i-a venit pe nepregătite.

## 156

*Pe pînze grăbite de flăcări Din miazăzi unde furtuna sufla Vine el, palidul vampir, Gura lui o caută pe-a mea.*

— Bună ziua, Stephen, spuse profesorul, venind să-i citească peste umăr. Bot și copite ? Te-ai apucat de...

Bardul bivolilor binevoitor.

## SCANDAL ÎNTR-UN BINECUNOSCUIT RESTAURANT

— Bună ziua, domnule profesor, spuse Stephen roșind. Scrisoarea aceasta nu e a mea. Domnul Garret Deasy m-a rugat s-o...

— O, îl știu, spuse Myles Crawford, și-o știu și pe nevastă-sa. Băbăția cea mai arțăgoasă pe care-a lăsat-o bunul Dumnezeu pe lumea asta. Doamne, păi ea are boala botului și copitelor, poți să fii sigur. Seara aia cînd i-a aruncat chelnerului supă-n cap la *Steaua și Jartiera*. Oho !

Femeia a adus păcatul pe lume. Pentru Elena, soața lui Menelaus, care-a fugit de acasă, zece ani de zile grecii. O'Rourke, prințul de Breffni.<sup>113</sup>

— Acuma-i văduv ? întrebă Stephen.

~ Da, pentru moment, spuse Myles Crawford, în timp ce ochii îi parcurgeau manuscrisul. Căi împăratului. **Habsburg**. Un irlandez i-a salvat viața pe meterezele **Vienei**. Nu uita asta ! **Maximilian** Karl O'Donnell, Graf von Tirconnell în Irlanda.<sup>114</sup> Și-a trimis moștenitorul 'ncoace, să-l facă pe rege feldmareșal austriac.<sup>115</sup> Iese ceva urît acolo într-o zi. Gîște sălbatic.<sup>116</sup> O, da, de fiecare dată. Să nu uitați asta !

— Chestia e dacă n-a uitat-o el ? spuse liniștit J.J. O'Molloy învîrtind între degete un presse-papier în formă de potcoavă. Să salvezi viața prinților nu-i o afacere prea rentabilă.

Profesorul MacHugh se întoarse spre el.

— Și dacă **n-ar** fi ? spuse.

— Să vă spun eu cum a fost, începu Myles Crawford, Intr-o zi, un ungar...

## 157

## CAUZE PIERDUTE SE POMENEȘTE NUMELE UNUI NOBIL MARCHIZ

— Noi totdeauna am fost loiali cauzelor pierdute, spuse profesorul. Succesul înseamnă pentru noi moartea intelectului și a imaginației. Noi n-am fost niciodată loiali față de învingători. Ii slujim doar. Eu de pildă îi învăț pe alții limba asta stridentă de sorginte latinească. Vorbesc limba unei rase a cărei mentalitate și-a găsit culmea în maxima : timpul e bani.<sup>117</sup> Dominație materială *Dominus* ! Doamne ! Unde e spiritualitatea ? Doamne Isuse Cristoase ! Doamne Lordule Salisbury.<sup>118</sup> O sofa într-un club aristocratic. Inșă grecii !

## KYRIE ELEISON

Un surîs de lumină îi limpezi ochii încadrați de rame negre, îi lungi și mai mult buzele prelungi.

— Grecii ! spuse iarăși. *Kyrios* ! Strălucitor cuvînt ! Vocale pe care semiții și saxonii nu le cunosc. *Kyrie* ! Aureola intelectului. *Kyrie eleison* ! Făcătorul de closete și constructorul de cloacă nu vor fi niciodată stăpînitorii spiritului nostru. Sîntem vasalii cavaleriei catolice a Europei care s-a năruit la Trafalgar și ai imperiului spiritului, nu un *imperium*, care s-a coborît în adîncuri odată cu flota ateniană la Aegospotami.<sup>119</sup> Da, da. S-au coborît în adîncuri.

Pirrus, înșelat de un oracol, a făcut o ultimă încercare să mai întoarcă vremurile de aur ale Greciei, Loial unei cauze pierdute.

Se îndepărtă de ei, pornind spre fereastră.

— Au pornit la bătălie, spuse întunecat domnul O'Mad-den Burke, dar totdeauna au căzut.<sup>120</sup>

— Buhuhu ! plînse Lenehan cu puțin zgomot. Din cauza unei pietre cu care a dat cineva în el în a doua jumătate a dimineții. Sărmanul, sărmanul, sărmanul, Pirus !<sup>m</sup>

Șopti apoi aproape de urechea lui Stephen;

153

LIMERICKUL LUI LENEHAN<sup>12a</sup>

*Este un învățat MacHugh mai gras decât toți Care poartă ochelari montați pe negrele roți.*

*Cum vede dublu oricum De ce să-i mai poarte de-acum ?*

*Nu pot să văd unde-i Joe Miller aici. Parcă dumneata poți ?*

În doliu după Salust, cum zice Mulligan. Care i-a murit dracului mama.

Myles Crawford îngrămădi foile într-un buzunar de la haină.

— E bine, se face, spuse. Citesc eu restul după asta. Se aranjează.

Lenehan își întinse mâinile în semn de protest

— Și ghicitoarea mea ? spuse. Ce operă e ca o femeie frigidă ?

— Operă ? Fața de sfînx a domnului O'Madden Burke repetă ghicitoarea.

Lenehan anunță binedispus :

— *Roșă din Castilia*. Nu vă prindeți ? Roza de casta-Lia. He !

Îl împinse încetișor pe domnul O'Madden Burke în splină. Domnul O'Madden Burke se frînse grațios peste umbrelă icnind prefăcut.

— Ajutor ! suspină el. Simt o slăbiciune puternică.<sup>123</sup> Lenehan, ridicîndu-se în vîrfurile picioarelor, îi făcu vînt

grăbit cu foilele foșnitoare.

Profesorul, revenind pe Ungă pupitrul cu colecția de ziare, își trecu mîna peste cravatele desfăcute ale lui Stephen și domnului O'Madden Burke.

— Parisul în trecut și în prezent, spuse. Parcă ați fi niște comunarzi.

— Ca tipii care au aruncat în aer Bastilia, spuse J.J. O'Molloy cu ironie liniștită. Sau voi sînteți cei care l-au împușcat în taină pe lordul guvernator al Finlandei ? Arăta ti de parcă-ați fi săvîrșit această faptă. Generalul Bobri-

k124

"159

TUTTI FRUTTI

— Ne gîndeam doar s-o facem, spuse Stephen.

— Talentele toate, spuse Myles Crawford. Dreptul, umanitățile...

— Cursele de cai, interveni Lenehan.

— Literatura, presa.

— Dac-ar fi și Bloom aici, spuse profesorul. Blinda artă a publicității.

— Și madame Bloom, adaugă domnul O'Madden Burke. Muza cîntului. Cea dinții dintre favoritele Dublinului.

Lenehan tuși tare.

— Ahem ! spuse apoi foarte încet. O, doar o gură de aer proaspăt ! Am răcit în parc. Au lăsat poarta deschisă.

DUMNEATA POȚI

Redactorul șef puse o mînă nervoasă pe umărul lui Stephen.

— Vreau să scrii ceva pentru mine, spuse el. Ceva mai mușcător. Dumneata poți. Citesc asta pe fața dumitale. fu *lexiconul tinereții*...<sup>125</sup>

O citesc pe fața dumitale. O citesc în ochii tăi.<sup>126</sup> Intrigant și lingușitor de duzină.

— Boala botului și a copitelor ! strigă redactorul șef ca o invectivă ironică. Mare miting naționalist la Borris-in-Ossory. Căcănarii ! Să-i scoată ochii publicului ! Dă-le ceva

consistent. Ceva în care să intrăm cu toții, la dracu'. Tatăl și Fiul și Sfântul Duh și Jakes M'Carthy.<sup>m</sup>

— Noi toți sîntem buni de hrană spirituală, spuse domnul O'Madden Burke.

Stephen își ridică ochii spre privirea impertinentă, indiferentă a celuiilalt.

— Vrea să te atragă în banda presei, spuse J.J. O'Molloy.

MARELE GALLAHER

— Dumneata poți s-o faci, repetă Myles Crawford încleștîndu-și mîinile într-un gest emfatic. Stai nițel. Fa-

160

cern ca Europa întreagă să rămînă cu gura căscată, cum zicea Ignatius Gallaher pe vremea cînd n-avea slujbă și ținea sala de biliard la Clarence. Gallaher, ăsta zic și eu ziarist. Asta avea condei Știți cum s-a lansat ? Vă spun eu. Cea mai deșteaptă chestie ziaristică a istoriei. Era în optzeci și unu<sup>128</sup>, la șase mai, pe vremea invincibililor, asasinatul din parcul Phoenix.

Dumneata nici nu te născuseși, cred. Să-ți arăt.

Îl împinse înspre colecția de ziare.

— Uitați-vă aici, spuse întorcîndu-se spre ei. *Neio York World* ne telegrafiasă să ne ceară o corespondență specială. V-aduceți aminte ?

Profesorul MacHugh încuviință din cap.

— *New York World*, spuse redactorul șef împingîndu-și excitat pălăria de paie pe ceafă. De la locul sinistrului. Tim Kelly sau Cavanagh vreau să spun, Joe Brady și toți, restul. Pe unde-a trecut cu mașina Piele-de-Capra. Tot itinerarul, înțelegeți ?

— Piele-de-Capra, spuse domnul O'Madden Burke. Fitzharris. Ți-a spus, că ține-un fel de azil pentru căruțași, acolo pe podul Butt. Holohan mi-a spus. Îl știți pe Holohan ?

— Ți-a spus, nu ? spuse Myles Crawford.

— Și Gumley săracul, e și el acolo, așa mi-a spus, păzește pietrele de caldarîm ale patronilor. Paznic de noapte.

Stephen se întoarse spre el surprins'.

— Gumley ? întrebă. Nu mai spuneți ? E prieten cu tata, nu ?

— Lăsați-l pe Gumley, strigă iritat Myles Crawford. Lăsați-l pe Gumley să-și vadă de pietrișul lui, s-aibă grijă să nu-i fugă de sub nas. Uitați-vă aici. Ce-a făcut Ignatius Gallaher ? Vă spun eu. O inspirație de geniu. A telegrafiat pe loc. Aveți *Weekly Freeman* din 17 martie<sup>129</sup> ? Perfect. Vă prindeți aici ?

Foșni îndărăt filele colecției și-și înfîpse degetul într-un anumit loc.

— Să luăm pagina patru, reclama pentru cafeneaua *Bransome*, să zicem. Înțelegeți ? Perfect. Telefonul zurul

161

11 — Ulise, voi. I

O VOCE DIN DEPĂRTĂRI

?- Răspund eu, spuse profesorul pornind într-acolo;

— B e poarta parcului. Bun.

Degetul îi sărea lovind foaia într-un punct, într-altul, yîbrînd.

— T este reședința viceregelui. C e locul unde s-a săvîrșit asasinatul. K este poarta Knockmaroon.

Carnea flască de pe ceafă îi tremura ca o creastă de cocoș. Plastronul prost scrobît îi țîșni la vedere și cu un gest brutal și-l împinse la loc în vestă.

— Alo ? *Evening Telegraph* aici... Alo ?... Cine-i acolo ?... Da... Da... Da...

— De la F la P e drumul pe care-a mers Piele-de-Capra cu mașina să-și facă alibiul.

Inchicore, Roundtown, Windy Arbour, parcul Palmerston, Ranelagh, F.A.B.P. V-ați prins ? X e circiuma lui Davy în susul străzii Lesson.

Profesorul apără în ușa biroului.

— Bloom e la telefon, spuse.



— Spune-i să se ducă la dracu', răspunse redactorul șef prompt. X e circiuma lui Burke<sup>130</sup>, vedeți ?

INGENIOS, FOARTE

j— Ingenios, spuse Lenehan. Foarte.

— Li le-a servit-o pe tavă, spuse Myles Crawford, toată istoria, dracului.

Un coșmar, din care n-ai să te trezești niciodată.<sup>131</sup>

— Am văzut cu ochii mei, spuse cu mândrie redactorul șef. Eram de față. Dick Adams, cel mai bun om din Cork în care-a suflat Dumnezeu duhul de viață, și cu mine.

Lenehan făcu o plecăciune în fața unei siluete de aer și anunță :

— Scumpă Madam. Eu sînt Adam. Și m-am purtat bine. Cit am fost cu tine.

— Istoria ! strigă Myles Crawford. Bătrîna de pe strada Prince<sup>132</sup>, ea a fost acolo cea dintîi. Era plîngerea și scriș-nirea dinților. Dintr-o simplă reclamă. Gregor Grey o desenase.

Asta i-a dat ideea la început. Pe urmă Paddy Hopper l-a montat pe Ti Pi care l-a luat ia *Star*, Acuma e cu

162

Blumenfeld. Asta zic și eu presă. Asta înseamnă talent. Și Pyatt. El a fost părintele lor, al tuturor.<sup>133</sup>

— Părintele ziaristicii de senzație, confirmă Lenehan, și cumnatul lui Chris Callinan.

— Alo ?... Mai ești acolo ?... Da, mai este. Vino dumneata încoace.

— Unde mai găsiți un om de presă ca ăsta, ai ? strigă redactorul șef. Aruncă foile la loc.

— Al tacului de drare<sup>134</sup>, spuse Lenehan către domnul O'Madden Burke.

— Deștept foc, spuse domnul O'Madden Burke. Profesorul MacIlugh se întoarce din birou.

— Pentru că veni vorba despre invincibili, spuse, ați văzut că au fost și niște negustori de-ăștia ambulanți de cărți poștale care-au fost traduși în fața instanței...

— A, da, spuse repede J.J. O'Molloy. Lady Dudley se întorcea o dată acasă prin parc să vadă ce copaci a doborât furtuna de anul trecut și s-a gândit să cumpere o ilustrată cu Dublinul. Și s-a dovedit că era o ilustrată comemorativă cu portretul iui Joe Brady sau al Numărului Unu sau al lui Piele-de-Capră. Și-asta drept în fața reședinței viceregelui, închipuiți-vă !

— Ăștia se țin numai de fleacuri, spuse Myles Crawford. Pfui ! Presa și baroul ! Unde mai vezi azi în barou un om cum erau ăia, ca Whitside, ca Isaac Butt, ca O'Hagan cu limbă de argint ? Ai ? E, prostii. Oameni mărunți !

Buzele îi zvîcneau mai departe, mute, într-o grimasă de dispreț.

O fi vreuna care să-și dorească buzele astea să le sărute ? Tu de unde știi ? Atunci de ce l-ai mai scris ?

VERSURI ȘI ÎNȚELESURI

Gură, mură. Pică adică mură-n gură ? Sau. e-o gură îa care-i o mură ? Trebuie să fie, Mură, zgură, ură, sură, harababură. Rime : doi bărbați îmbrăcați la fel, care-arată la fel, doi cîte doi.

: : î ț : : *la tua pace*

" ' . *ehe parlar ti piace mentreche ii vento, come fa, si tace.*<sup>135</sup>

163

Le vedea, trei cîte trei, fete tinere, apropiindu-se în verde, în roz, în paloarea frunzei moarte, îmbrățișîndu-se per *Vair perso* în liliachiu. în purpuriu, *quella pacifica ori-fiamma*, în aur de flamură, *de rimirar fe piu ardenți*. Însă eu — **bătrîni**, penitenți, cu pasul de plumb, sub apăsune-catasare a nopții : gură, sură ; descîntec de mormînt, pîntec de vînt.<sup>m</sup>

— Vorbește pentru dumneata, spuse domnul O'Madden Burke.

AJUNGE ZILEI<sup>137</sup>

J.J. O'Molloy, surîzînd palid, ridică mînușa.

— Dragul meu Myles, spuse aruncînd-și țigara, interpretezi greșit vorbele mele. Nu vreau să apar, așa cum îmi cunosc acuma puterile, cea de a treia profesiune qua profesiune, însă picioarele tale de fiu al Corkului te fac să alergi prea repede.<sup>138</sup> De ce să nu-i invoci și pe Henry Grattan și pe Flood și pe

Demosthene și pe Edmund Burke. Pe Ignatius Gallaher și pe patronul lui din Chapelizoc, Harmsworth, regele presei de-o para, și pe vâru-su, americanul cu foaia lui de zoaie din Bowery <sup>12,9</sup> și ca să nu mai punem la socoteală și Paddy Kelly's Budget, Pue's Occurrences și pe prietenul nostru cu ochii mereu la pîndă Vulturul din Skibereen. De ce să aducem un maestru al elocvenței judiciare ca Whiteside ? Ajungă zilei ziarul care de ea ține.

SE LEAGĂ DE ZILELE CARE S-AU DUS, DE ODINIOARĂ

— Grattan și Flood au scris chiar la ziarul ăsta în care te afli tu acum, îi țipă redactorul șef în față. Voluntari irlandezi. Și voi, unde sînteți acum ? Fondat în 1763. Doctor Lucas. Ce-aveți voi acum să se compare cu John Philpot Curran ? Pha !

— De, spuse J.J. O'Molloy. Consilierul regal Bushe, de exemplu.

— Bushe ? spuse redactorul șef. Mda, da. Bushe, da. Are ceva din focul lor în sînge. Kendal Bushe, adică vreau să spun Seymour Bushe.

164

— Ar fi ajuns la Curtea supremă de mult, spuse profesorul, dacă n-ar fi fost... Dar n-are a face. <sup>m</sup>

J.J. O'Molloy se întoarse spre Stephen și spuse, vorbind rar și calm :

— Una din frazele cele mai splendide pe care cred că le-am ascultat în viața mea a ieșit de pe buzele lui Seymour Bushe. Era în procesul de fratricid, asasinatul Childs. Bushe l-a apărut.

*Și în portalul ascultării mele-a revărsat. A propos el cum de-a aflat ? A murit în somn doar. Sau poate chestia cealaltă, animalul cu două spinări.* <sup>10</sup>

— Ce-a spus ? întrebă profesorul.

ITALIA, MAGISTRA ARTIUM

— Vorbea despre procedura în problema probelor, spuse J.J. O'Molloy, despre dreptul și justiția romană, în contrast cu codul mozaic dinainte, *lex talionis*. Și l-a pomenit pe Moise de Michelangelo, de la Vatican.

— Ha.

— Cîteva cuvinte bine alese, spuse ca o prefață Le-nehan. Tăcere !

— Pauză. J.J. O'Molloy își scoase tabachera. Acalmie falsă. E ceva cu totul neobișnuit. Mesagerul își scoase distrat cutia de chibrituri și își aprinse țigara.

M-am gîndit adesea de atunci <sup>142</sup>, întorcîndu-mă cu gîndul spre vremurile acelea ciudate, că gestul mărunț, afit de banal în sine, clipa cînd și-a scăpărat chibritul, a fost ceea ce a hotărît întregul curs de mai apoi al vieților noastre, pentru noi amîndoi.

O FRAZA SPLENDIDA

J.J. O'Molloy, reluă, plămădindu-și bine cuvintele :

— A spus despre ea : *acea efigie marmoree, dăltuită în muzică înghețată, încununată cu coarne și înfricoșătoare a divinei forme omenești, acel simbol veșnic al înțelepciunii și profeției, cu adevărat dacă ceva din ceea ce închipuirea sau mina sculptorului a lucrat în marmura sufletului trans-*

165

*figurat și a puterii de a transfigura sufletul merită să trăiască, merită să trăiască.*

Mîna sa subțire dintr-o fluturare investimîntă în grație ecoul și cadența.

— Splendid ! spuse îndată Myles Crawford.

— Suflul divin, spuse domnul O'Madden Burke.

— Îți place ? îl întrebă J.J. O'Molloy pe Stephen. Stephen, cîștigat în ființa lui de grația limbii și a

gestului, roși. Scoase o țigară din tabacheră. J.J. O'Molloy îi oferî tabachera lui Myles Crawford. Lenehan le aprinse țigările ca și mai înainte, și își luă răsplata spunînd :

— Multibus mersibus.

UN OM DE O ÎNALTA MORALITATE

— Profesorul Magennis îmi vorbea despre dumneata," îi spuse J. J. O'Molloy lui Stephen. Ce crezi dumneata cu adevărat de grupul acela ermetic, poezii tăcerii din opal : A.E., maestrul mistic <sup>143</sup> ? Femeia Blavatsky a început totul Aia se pricepea să le pună pe toate la cale.

A.E. îi povestise tocmai unui ziarist yankeu care-i lua un interviu că dumneata te-ai dus la el acasă o dată cînd încă nici nu se crăpase bine de ziuă să-l întrebi despre planurile de conștiință. Magennis zicea că ai vrut pur și simplu să-ți bați joc de A.E., săracul. El e un om

de o înaltă moralitate, Magennis.

Vorbeau despre mine. Ce-a spus ? El ce-a spus ? Ce-a spus despre mine ? Nu întreba, — Nu, mersi, spuse profesorul MacHugh respingînd în lături tabachera. Stați nițel. Să vă spun eu ceva. Cel mai frumos exemplu de artă oratorică pe care l-am auzit eu vreodată a fost o cuvîntare ținută de John F. Taylor la asociația de istorie a colegiului. Domnul judecător Fitzgibbon, actualul lord președinte al Curții de Apel, luase tocmai cuvîntul și în tema discuției era un eseu (noutate pe vremea aceea) cerînd renașterea limbii irlandeze.

Se întoarse spre Myles Crawford spunînd :

— îl știi pe Gerald Fitzgibbon. Așa că poți să-ți închipui în ce stil a fost discursul lui.  
166

— Umblă zvonul, spuse J. J. O'Molloy, că s-a dat cu Tim Healy în comitetul de administrație la TriViity College. \*\*\*s

— S-a dat c-o dulee făptură în șorțuleț copilăresc, spuse Myles Crawford. Spune mai departe. E ?

— Era, băgați de seamă, spuse profesorul, cuvîntarea unui orator desăvîrșit, întotdeauna de o morgă curtenitoare și revărsînd în valuri de vorbe din cele mai alese, n-aș spune, potirele mîniei sale, ci doar disprețul unui om mîndru față de mișcările cele noi. Pe vremea aceea, eram o mișcare noii. Eram slabi, deci fără valoare.

Își închise buzele prelungi o clipă, dornic să continue, își ridică mîna cu degetele desfăcute spre ochelari, și, cu degetul mare și inelarul, tremurătoare, presînd ușor ramele negre, și-i potrivea să vadă mai bine.

IMPROMPTU

I se adresă pe ton sărbătoresc lui J. J. O'Molloy :

— Taylor venise acolo, trebuie să știți, de pe patul de boală. Că și-ar fi pregătit cuvîntarea dinainte, nu cred, căci nu era măcar un singur stenograf în sală. Fața lui brună, slăbită, era înconjurată de barba neîngrijită care-i crescuse în timpul bolii. Avea o legătură nu prea bine strînsă la gît și în totul arăta (deși nu era cazul) ca un om pe moarte.

Privirea i se întoarse de îndată, însă lent, de la J. J. O'Molloy spre fața lui Stephen și apoi se aplecă îndată spre dușumea, căutînd. Gulerul de pînză fără luciu se ivi la vedere în spatele capului plecat, pătat de părul încărunțit. Căutînd mai departe cu privirile, spuse :

— Cînd s-a terminat cuvîntarea lui Fitzgibbon, John F. Taylor s-a ridicat să-i dea răspunsul. Pe scurt, așa cum pot să mi le aduc aminte acuma, cuvintele sale au fost acestea :

Își înălță ferm capul. Ochii i se îngîndurară iarăși. Moluște năîngi înotau greoaie încoace și încolo, -prin lentilele imense căutînd o ieșire.

Începu i

'— *Domnule președinte, doamnelor și domnilor. Mare a fost admirația cu care am ascultat observațiile adresate tineretului Irlandei, acum o clipă de către eruditul meu prieten. Mi se părea că am fost transpus într-o țară foarte departe de a noastră, într-o epocă îndepărtată de epoca noastră, că mă aflu în Egiptul antic și că ascultam cuvîntul vreunui mare preot al acelei țări îndreptîndu-se către tînărul Moise.*

Ascultătorii se opriseră cu țigările suspendate în aer, stînd să-l., audă, și fumul se urca în vrejuri firave care înfloreau deodată cu vorbele sale. Șă fumul se șerpuiască ale jertfei noastre <sup>u5</sup>. Nobile vorbe vin acum. Fii atent. N-ai putea să te încerci și tu în așa ceva ?

— *Și mi s-a părut că am auzit glasul acelui mare preot al Egiptului ridicîndu-se în tonuri de o egală măreție și de o egală mîndrie. Am auzit cuvintele sale și înțelesul lor mi s-a dezvăluit și mie.*

DE LA SFINȚII PĂRINȚI

— Mi s-a dezvăluit și mie că toate cîte se strică bune sînt ; ele nu s-ar strica dacă ar fi suveran de bune, nici dacă n-ar fi bune cîtuși de puțin, căci cele suveran de bune sînt nestricăcioase iar cele ce n-ar fi bune de fel n-ar

A, dracu' să te ia ! Asta-i sfântul Augustin.<sup>146</sup> avea de unde să se strice.

— *De ce nu vreți voi evreii să acceptați cultura noastră, religia noastră și limba noastră ? Voi sînteți un trib de păstori nomazi, noi sîntem un popor puternic. Voi nu aveți nici orașe și nici averi, orașele noastre sînt stupuri ale umanității și galerele, triremele și cvadriremele noastre, încărcate cu tot soiul de mărfuri, brăzdează apele pămîntului cunoscut. Voi de abia ați ieșit din starea unei stirpe "primitive; noi avem o literatură, o castă preoțească, o istorie care se întinde pe veacuri și o artă de a guverna.*

**Nilul:**

**Copil, bărbat, efigie.**<sup>147</sup>

**160**

La malurile Nilului îngenunche copilandrele marianice, leagănul între trestii ; bărbat suplu în luptă ; cu coarne de piatră <sup>m</sup>, cu barbă de piatră, cu inimă de piatră.

— *Voi vă rugați la un idol numai al locului și neștiut ; templele noastre, maiestuoase și tainice, slînt lăcașurile lui Isis și Osiris, ale lui Horus și Ammon Ra. Ale'voastre sînt robia, spaima și umilința; ale noastre tunetul și mările. Israel este slab și puțini sînt copiii săi; Egiptul este o armie și înfricoșate sînt armele sale. Rătăcitori și truditori cit e ziua de lungă vi se spune vouă ; lumea tremură la auzul numelui nostru.*

Un sughiț mut stîrnit de foame îi despică vorbirea, își ridică vocea mai presus, cu îndrăzneală.

— *Insă, doamnelor și domnilor, dacă Vinarul Moise ar ii ascultat și acceptat această concepție de viață, dacă și-ar fi plecat capul și încovoiat voia și și-ar fi aplecat spiritul în fața acestei injoncțiuni orgolioase, atunci n-ar mai fi minat poporul său niciodată afară din casa robiei și nici n-ar mai fi urmat stîlpul de nourî la lumina zilei. N-ar mai fi stat niciodată în fața Celui Veșnic. în mijlocul fulgerelor pe vîrfurile muntelui Sinai și nici n-ar mai fi coborît apoi cu lumina inspirației divine strălucindu-i pe chip și purtînd în brațele sale tablele legii, săpate în limba celor scoși în afara legii.*

Se opri și-i privi, gustînd tăcerea care se lăsase.

DE RĂU AUGUR — PENTRU EL

J. J. OMolloy spuse, nu fără regret :

— Și cu toate acestea, a murit fără să fi pătruns în Țara Făgăduinței.

— O-moarte-neasteptată-în-clipa-aceea-deși-printr-o-boală-îndelungată-adeea expectorată-înainte, spuse Le-nehân. Și cu un mare viitor în urma sa.

Tropăitul de picioare desculțe se auzi precipitîndu-se prin hol și ropotînd în sus pe scară.

— Asta este oratorie, spuse profesorul, nelăsîndu-se contrazis.

S-a dus pe aripile vîntului. Cetele strînse la Mulla-ghmast și în Țara regilor. Mile întregi de ascultări ale portalurilor. <sup>m</sup> Cuvintele tribunului mugite și răspîndite în cele patru vînturi. Un popor întreg găsind adăpost

169

**r**

în glasul său. Zgomote moarte. înscrisuri akasice \*\* a tot ce a fost vreodată în orișice loc oriunde. Iubiți-1 și lăudați-1 pe el ; pe mine nu, de acum înainte. Am bani.

— Domnii mei, spuse Stephen. Ca următoare acțiune pe ordinea noastră de zi pot să sugerez ca lucrările camerei să se suspende ?

— Mi-ai luat piuitul. Nu e cumva vreun compliment franțuzesc ?<sup>i5i</sup> întrebă domnul O'Madden Burke. E ceasul, îmi pare, cînd urciorul cu vin, ca să vorbim metaforicește, este cum nu se poate mai plăcut în banul învechit.

— Că așa să fie și prin aceasta chiar este cu hotărîre hotărît. Toți cei care sînt pentru, să

spună da, anunță Lenehan. Cei dimpotrivă, nu. Declar că moțiunea e aprobată. Către ce anume adăpost al băuturilor ?... Votul pe care-l arunc eu spune : Mooney !

Deschise drumul, povățuind :

— Vom refuza cu severitate să ne împărtășim din apele de tărie, nu este așa ? Da, nu voi-vom. Cu nici un fel de preț.

Domnul O'Madden Burke urmându-l îndeaproape, spuse, fandînd ca un adevărat aliat, cu umbrela sa :

— În gardă, Macduff !<sup>152</sup>

— Așchia nu sare departe de ciot ! strigă redactorul șef, bătîndu-l pe umăr pe Stephen. Să mergem. Unde dracu-s cheile-alea ?

Se căuta prin buzunare scoțînd foile mototolite cu dactilograma.

— Botul și copitele. Știu. Cu astea se-aranjează. Intră. Unde sînt ? Da, e bine. împinse foile la loc în buzunar și intră în birou.

SA TRAGEM NĂDEJDE

J. J. O'Molloy, pe punctul să-l urmeze, îi spuse încet lui Stephen :

— Trag nădejde c-ai s-apuci ziua cînd are să apară. Myles, un moment. Intră în birou închizînd ușa după sine.

— Haide, Stephen, spuse profesorul. A fost frumos, nu-i așa ? Viziune profetică. *Fuit Illium* !<sup>153</sup> Năruirea

170

Troiei celei vîntoase. împărățiile lumii acesteia. Stăpîni-torii Mediteranei astăzi sînt simpli felahi.

Cel dintîi dintre vînzătorii de ziare coborî scările îndată după ei și se năpusti în stradă strigînd :

— Ediție specială ! cursele ! Dublin.' Am multe, multe de învățat. O luară spre stîngă pe strada Abației.

— Și eu am o viziune, spuse Stephen.

— Da, spuse profesorul, schimbînd ritmul mersului ca să intre în pas. Crawford vine el după noi.

Un alt vînzător de ziare țîșni pe lingă ei țîpînd din fugă :

— Ediție specială ! Cursele de cai !

SCUMPUL SORDIDUL DUBLIN

Figuri din Dublin.

— Două vestale din Dublin, spuse Stephen, mai bătrî-ioare și pioase, au trăit cincizeci și trei de ară pe alea Fumbally.

— Unde-i asta ? întrebă profesorul.

— Mai încolo de Blackpitts.

Noapte umedă duhnind a aluat care să-ți stîrnească foamea. Pe lîngă zid. Fața lucind de seu pe sub șalul ei de lină. Inimi bătînd frenetic. înscriere akasică. Mai repede, iubitule.

Mai departe acum. îndrăznește. Să fie viață,

— Vor să vadă priveliștile Dublinului din vîrful coloanei lui Nelson. Economisesc trei șilingi și zece pence într-o pușculiță de tinichea roșie făcută dintr-o cutie de scrisori. Scutură de acolo monezile de trei pence și una de șase pence și le extrag pe cele de un penny cu lama cuțitului. Doi șilingi și trei pence în monezi de argint și un șiling și șapte pence în monezi de aramă. își pun bonetele și rochiile cele mai bune și își iau și umbrelele de teamă că ar putea începe să plouă.

— Fecioarele înțelepte, spuse profesorul MacHugh:

PE VIU

— își cumpără de un șiling și patru pence brînză și patru pîinișoare de la restaurantul North City din strada

171

Marlborough, de la domnișoara Kate Collins, proprietă-reasa. Cumpără douăzeci și patru de prune coapte de la o fată la picioarele coloanei lui Nelson, ca să taie setea de la brânză. Îi dau domnului de la intrare două bănuțe de câte trei penny și încep să se legene încet în sus pe scara întortocheată, gîfîind încurajîndu-se una pe alta, speriate de întuneric, suflînd greu, una întrebînd-o pe cealaltă brînza e la tine, lăudîndu-l pe Domnul și pe sfînta Fecioară, amenințînd că au să coboare, privind pe furiș prin ferestrele de aerisire. Să dăm slavă Domnului. Nu și-ar fi închipuit că era așa înaltă.

Se numesc Anne Kearns și Florence MacCabe. Anne Kearns suferă de lumbago și se freacă cu apă de Lourdes dată de o doamnă care a obținut o sticlă de la un călugăr Pasionist. Florence MacCabe își îngăduie un picior de porc și o sticlă de bere de calitate la cină în fiecare sîmbătă.

— Antiteză, spuse profesorul dînd din cap de două ori. Virgine vestale. Pot să mi le-nchipui. De ce-o fi întîrziind prietenul nostru ?

Se întoarse în direcția din care veniseră.

Un grup răzleț de mici vînzători de ziare se repezeau în jos pe scări, risipindu-se în toate direcțiile, țîpînd și cu ziaarele albe fluturîndu-le în mîini. Îndată după ei apărură pe trepte și Myles Crawford, cu pălăria aureolîndu-i fața stacojie, discutînd cu J. J. O'MoUoy.

— Haideți odată, strigă profesorul agităndu-și brațul.

REÎNTOARCEREA LUI BLOOM

Porni iarăși alături de Stephen.

— Da, spuse. Mi le închipui.

Domnul Bloom, gîfîind, prins într-un vîrtej al micilor vînzători dezlănțuiți în preajma birourilor de la *Irish Catholic* și *Dublin Penny Journal*, strigă :

— Domnul Crawford ! Un moment !

— *Telegraph* ! Specială cu cursele !

— Ce este ? spuse Myles Crawford, rămînînd în urmă cu un pas.

Un băiat cu ziare îi țîpă în față domnului Bloom :

— Teribilă tragedie în Rathmines ! Un copil prins în niște foaie !

172

DISCUȚIE CU REDACTORUL ȘEF

— Tot cu reclama asta, spuse domnul Bloom împingîndu-se printre ei către trepte, pufăind și scoțînd din buzunar tăietura de ziar. Am vorbit chiar acum cu domnul Keyes. Zice că-și reînnoiește contractul pe două luni.' După aceea, mai vede. Dar că vrea un text care să atragă mai bine atenția, și în *Telegraph*, ediția roză de sîmbătă. Și-l vrea dacă nu e prea tîrziu i-am spus și consilierului Nannetti s-o luăm din *Kilkenny People*. Eu am acces la colecția lor în biblioteca națională. Casa cheilor, știți ? Pe el îl cheamă Keyes. E-un joc de cuvinte pe numele lui. Dar mi-a promis, practic, că are să reînnoiască. Decît că vrea să-l mai umflăm puțin. Ce să-i spun, domnule Crawford ?

P. — N.C.

— Spune-i că poate dacă vrea să mă pupe-n c... spuse Myles Crawford zvîcnindu-și brațul în lături oa să dea emfază vorbelor. Spune-i-o direct de la sursă.

Cam nervos. Acuș-acuș face explozie. Se duc cu toții să bea ceva. Braț la braț. Și dincolo șapca de marinar a lui Lenihan care-și caută un elefant. Le toarnă gogoșile lui obișnuite. De mirare că și tînărul Dedalus are chef de joacă. Are și niște ghetete mai de Doamne-ajută astăzi. Ultima dată cînd l-am văzut i se vedeau călcîiele. A umblat prin noroi pe undeva. Neglijent. Ce-o fi căutat în

Irishtown ?

— Mde, spuse domnul Bloom reîntorcîndu-și privirile spre celălalt, dacă obțin desenul cred că merită osteneala să-i facem și un mic text. Ne dă reclama, oricum. Am să-i spun...

P. — N.C.R.I.

— Să mă pupe-n c.rr meu regal irlandez, strigă tare' peste umăr Myles Crawford. Oricînd, poftește, așa să-i spui.

*m*

în vreme ce domnul Bloom rămase, eumpănind chestiunea și pe punctul să înceapă să surîdă, el păși sacadat mai departe.

ÎNCERCÎND MAREA CU DEGETUL

— *Nulla bona*<sup>iv</sup>\*, Jack, spuse, ridicîndu-și mîna la bărbie. Sînt pînă aici. Și pe mine m-au încolțit din toate părțile. De abia săptămîna trecută căutam și eu un tip să-mi gireze o poliță. Nu te pot ajuta decît cu bunăvoință, îmi pare rău, Jack. Oricum mai încerc eu marea cu degetul, și dacă o fi ceva, din toată inima și cu mai mult încă.

J. J. O'Molloy făcu o față lungă mergîndu-i tăcut alături. Îi ajunseră pe ceilalți și continuară toți laolaltă.

— Și după ce și-au mîncat brînză cu pîine și și-au șters cele douăzeci de degete pe hîrtia în care fusese împachetată brînză, se apropie acum de balustradă.

— Aici e ceva pentru tine, îi explică profesorul- lui Myles Crawford. Două bătrîne din Dublin în vîrful coloanei lui Nelson.

CE MAI COLOANA ! IATĂ CE DECLARĂ UNA DIN ELE LEGÂNÎNBU-SE

— E ceva nou, spuse Myles Crawford. E material bun aici. Ieșiseră la picnicul de la Dargle.

Două bătrânele care știu să se descurce, ă ?

— Însă le e frică acum că are să se prăbușească toată coloana, continuă Stephen. Văd, de aici acoperișurile și discut între ele cam unde ar fi diferite biserici : domul albastru de la Rathmines, de la Adam și Eva, de la sfîntul Laurence O'Toole. Dar tot privind așa, amețesc, și atunci își trag în sus fustele...

ȘI FEMEILE ASTEA CARE CAM EXAGEREAZĂ

— Ușurel, spuse Myles Crawford, fără licențe poetice. Sîntem în arhidioceză aici.

374

— Și se așază pe jupoanele lor dedesubt, în dungi, mîndu-se cu ochii mici în sus la statuia adulterinului cu o singură toartă.

— Adulterin cu o singură toartă ! strigă profesorul. Asta îmi place. Am prins ideea. Văd ce vrei să spui.<sup>155</sup>

DOAMNELE DONEAZĂ DUBLINEZILOR PILULE RAPIDE LUATE DREPT AEROLIȚI VELOCITOȘI «

— Asta le cam strîmbă gîtul, spuse Stephen, și sînt prea obosite acuma ca să se mai uite în sus sau în jos, sau să mai stea de vorbă între ele. Așază punga cu prune între ele și mănîncă prunele dinăuntru, una după alta, ștergîndu-ș'i cu batistele zeama de prune care li se scurge din guri și scuipînd încet sîmburii printre gratiile balustradei. Scoase un hohot brusc și puternic de rîs drept încheiere. Lenehan și domnul O'Madden Burke auzindu-l se întoarseră, le făcură semn și traversară în fața lor spre Mooney.

• ' — Gata ? spuse Myles Crawford. Tot e bine că n-au făcut mai urît

SOFIST POCNIND PE MÎNDRA ELENA

DREPT ÎN PROBOSCIS. SPARTANII SCÎRȘNESC

DIN MOLARE. ITHACHEZII SUSȚIN CĂ PENNS

E DAMA BUNĂ

— Dumneata mă faci să mă gîndesc la Antisthenes<sup>137</sup>, spuse profesorul, un discipol al lui Gorgias, sofistul. S-a spus despre el că nimeni nu putea să-și dea seama dacă e mai pornit împotriva altora sau chiar a lui însuși. Era fiul unui nobil și al unei slave. Și a scris o carte în care a smuls laurii frumuseții de pe creștetul argivei Elena și le-a dăruit Penlopei săraca.

Săraca Penlope. Penlope Rich.<sup>158</sup>

Se pregăteau să traverseze strada O'Conneil.

ALO, ALO CENTRALA !

În diferite puncte, pe cele opt linii, tramvaiele și troleele lor nemișcate stăteau în drumul lor, îndreptate

175  
sau venind spre și dinspre Rathmines, Rathfarnham, Blackrock, Kingstown și Dalkey, Sandymount Green; Ringsend și Turnul Sandymount, Donnybrook parcul Palmerston și Rathmines de sus, toate

nemișcate acum, surprinse în calmul unui scurt-circuit. Birje, trăsură, camioane de mărfuri, furgonete poștale, trăsură particulare, camioane cu platforme deschise cu lăzi huruitoare de sticle cu apă minerală, huruiau, alunecau, trase de cai, grăbite.

CE — ȘI DE ASEMENEA — UNDE ?

— Dar ce titlu vrei să-i dai ? întrebă Myles Crawford. De unde aveau prunele ?

PEDAGOGUL AFIRMA : SUNA A VIRGILIU

— Spune-i, stai nițel, spuse profesorul deschizându-și buzele prelungi ca să reflecteze mai bine.

Spune-i să vedem. Spune-i : *deus nobis haec otia fecit.*<sup>109</sup>

— Nu, spuse Stephen. Eu i-am spus *O privești de pe Pisgah a Palestinei sau Parabola Prunelor.*

— înțeleg, spuse profesorul. Rîse. abundant.

— înțeleg, spuse iarăși cu o plăcere nouă. Moise și Țara Făgăduinței. Noi i-am dat ideea asta, adăugă pentru J.J. O'Molloy.

HORATIO E ÎN CENTRUL ATENȚIEI GENERALE ÎN ACEASTA FRUMOASA ZI DE IUNIE

J.J. O'Molloy aruncă înspre statuie o privire piezișă și obosită și păstră tăcere.

7— înțeleg, spuse profesorul.

Se opri pe insula de trotuar a lui sir John Gray<sup>160</sup> și privi iscoditor în sus la Nelson prin rețeaua surîsului său crispat.

176

DEGETELE SCURTATE SE VĂDESC PREA GÎDILOASE

PENTRU BĂTRÎNELE NEBUNATECE, ANNE TITUBEAZA

FLO TRIȘEAZĂ — DAR CINE POATE SA LE CONDAMNE ?

— Adulterinul cu o singură toartă spuse posomorît. Asta mă gîdilă oarecum, trebuie să recunosc.

— Le-a gîdilat și pe bătrînele, spuse Myles Crawford, dacă ar fi să cunoaștem și noi adevărul adevărat al Bunului Dumnezeu.

Bomboane cu ananas, geleuri de lămîie, caramele moi. O vînzătoare lipicioasă toată de zahăr, împingînd cu lopățica bomboane cu cremă pentru un profesor de la școala fraților creștini. Vreo festivitate școlară. Are să-i doară burta. Cofetărie și patiserie, furnizor al curții regale. Dumnezeu. **Să-I.** Apere. Stă pe tronul lui, și sugă la bomboane roșii pînă le face albe.<sup>mi</sup>

Un tînăr sumbru, membru al Y.M.C.A., pîndind prin aburii calzi și dulci dinspre cofetăria lui Graham Lemon, depuse un fluturaș de hirtie într-una din mîinile domnului Bloom.

Cîteva cuvinte de la inimă la inimă.

Bloo... Eu ? Nu.

*Blood* Sîngele Mielului.<sup>m</sup>

Pașii încetei îl purtau spre chei, citind. Ești mîntuit ? Toți sînt spălați în sîngele mielului. Dumnezeu vrea jertfe de sînge. Naștere, himeneu, martiriu, război, piatra fundamentală a unei clădiri, sacrificiul, rinichi drept jertfă arsă pe foc, altare ale druizilor. Vine sfîntul Ilie. Vine doctor Alexander Dowie, restauratorul bisericii Sionului.

*Sosește ! Sosește ! Sosește ! Tuturor bun venit din inimă !*

Rentabilă treabă. Anul trecut au fost Torry și Alexander.<sup>163</sup> Poligamie. Nevastă-sa are să-i pună piciorul în prag. Unde-am văzut eu reclama aia pentru nu știu ce firmă din Birmingham care face crucifixe luminoase ? Mîntuitorul Nostru. Te trezești la miezul nopții și-l vezi

177

::

r

acolo spinzurat pe perete. Cam ca ideea cu stafia lui Pepper. însuși Ne Renaște Iarăși. Cu fosfor cred că-l fac. Dacă lași afară o bucată de cod, de exemplu. Atunci vezi ca un argint



albăstrui deasupra. În noaptea când am coborât în cămară, lângă bucătărie. Nu-mi plac mirosurile alea de acolo dinăuntru care de abia așteaptă să dea buzna afară când deschizi ușa. Ce mă trimisese ea atunci să-i aduc ? Struguri de Malaga. O făceau să-și aducă aminte de Spania. Înainte de a se fi născut Rudy. Fosforescența, verde-albăstrui. Foarte bun pentru creier.

De la casa din colț, a monumentului, la Butler, putea să vadă toată Promenada Burlacilor. Fata lui Dedalus tot acolo e, în fața sălii de licitație de la Dillon. Trebuie eă-și vînd niște mobilă veche. Are ochii lui taică-său. Stă acolo și-l așteaptă. Totdeauna se destramă casa cînd s-a dus mama. Cincisprezece copii a avut. Cîte unu-n fiecare an, aproape. Asta e în teologia lor, altfel preotul nu vrea să-i acorde sărmanei femei confesiunea, absoluțiunea. Creșteți și vă înmulțiți. Ai mai auzit așa ceva ? Ăștia te dau afară din casă, îți mănîncă și carnea de pe tine. Ei n-au familie de ținut, cred și eu. Trăiesc din ce-i mai bun. Numai lapte și carne la popi acasă. Aș vrea să-i văd și pe ei ținînd postul negru de Yom Kippur. La ei, uscățelele sînt cu cruce. O mîncare bună o colațiune, de frică să nu-i vină rău de foame pe treptele altarului. O bucătăreasă de-a unuia ca ăștia, ce-ai mai afla de la ea. Da' nu poți să scoți niciodată nimic de la ea. Ca și cum te-ai apuca să storci bani de la vreunul din ei. Ăștia duc trai bun. N-au musafiri. Totul pentru ei în primul rînd. Își păzește și apa de băut. Cînd te duci la el să-ți aduci cu tine pîinea și untul tău. Sfinția sa. Pe tăcute totul.

Doamne Dumnezeu, dar fetița asta umblă-n zdrențe; Și pare și nemîncată. Cartofi cu margarina, margarina cu cartofi, tlite unde ajungi. Plăcinta-i făcută s-o mănînci. Altfel îți slăbește organismul.

Cînd păși pe podul O'Connell un nou raș rotund de fum se ridică dinspre parapet. Șalupa de la fabrica de bere cu marfa de export. Anglia. Am auzit că aerul de mare o acrește. Ar fi interesant să-mi iau într-o zi un permis pînă

178

îa Hancock să văd și eu fabrica de bere. E-o adevărată lume. Butoaie de bere, ceva minunat. Intră acolo și șobolanii Beau la bere de se umflă ca niște cîini înecați. Beți morți de bere. Beau și varsă pe de lături, ca tot creștinii}, ca s-o ia iar de la capăt. Înebipuie-ți, sa bei așa ceva. Șobolani în bere, dîndu-se de-a toboganu-n bere. Ei, dac-am ști noi tot ce se-ntîmplă pe-acolo. Coborîndu-și privirea îi văzu fluturînd puternici din aripi, rotindu-se printre zidurile sărăcicioase, cenușii ale cheiului, pescărușii. Vreme rea în larg. Dacă m-aș arunca de-adci. Băiatul lui Reuben J. și-o fi umflat burta de tot cu zoaiele astea de canal. Cam de un șiling și opt pence mai mult decît i-ar fi trebuit. Hhhhhm. Ieșirile alea ale lui, așa deodată. Dar știe să povestească.

Se roteau mai jos acum. Caută hrană. Stai nițel.

Aruncă printre ei o hîrtie strînsă ghemotoc. Uite profetul Ilie cu treizeci și două de picioare pe secundă, cum vine. Nu-s ei așa proști. Ghemotocul săltă neluat în seamă în voia curentului, pluti pe sub picioarele podului. Nu se lasă ei duși de nas. Dar în ziua cînd am aruncat prăjitura aia veche de la Erin's King, au ciugulit după ea, vreo cincisprezece metri pe firul apei în jos.

Știu & descurce. Se roteau bătînd tare din aripi.

*Înfometații, lihnii pescăruși Plutesc peste apele triste acuș.*

Așa scriu poeții, să sune-n coadă. Dar dacă stai să te gîndești, la Shakespeare nu sînt rime : vers alb. Curge limba, adică. Și gîndtirile. Solemn.

*Humlet, eu sînt duhul tatălui tău*

*Și-s osîndit o vreme să colind pămîntul.*

— Două mere un penny ! Două mere un penny !

Privirea îi alunecă peste merele lucioase strînse pe tejgheaua ei. La vremea asta a anului, trebuie să fie australiene. Coaja lustruită : le dă lăcuș cu o cîrpă sau o batistă.

Stai nițel. Păsările astea săracele.

179

Se opri iarăși, cumpără de la bătrîna cu mere două prăjiturile de un penny și fărîmiță aluatul întărit aruncîndu-l apoi în jos, pe Liffey. Îi vezi ? Pescărușii planară tăcuți, doi, pe urmă cu toții, din înălțimile lor, ciugulindu-și prada. S-a dus. Ultima fărîmiță.

Simțindu-le lăcomia și îndemînarea își scutură palmele să desprindă firimiturile prăfoase. Nu se așteptau la asta. O adevărată mană. Trebuie să trăiască doar din pește, toate păsările astea de mare, pescăruși, rațe de mare. Sînt lebede dinspre Anna Liffey care mai coboară uneori și-aici să-și curețe penele. Fiecare cu obiceiul ei. Mă întreb ce gust o fi avînd carnea de lebedă. Robinson Crusoe cu ele s-a hrănit.

Se roteau mereu, bățînd acum mai slab din aripi. Nu le mai arunc nimic. Un penny le-ajunge. Și mi-au și mulțumit mai mult de-o grămadă. Nici măcar un țipăt. Și mai propagă și boala botului și a copitelor. Dacă, de pildă, îndopi un curcan, să zicem, cu castane, prinde gust de castane. Dacă mănînci porc ajungi să semeni cu un porc. Și atunci de ce peștii de apă sărată nu sînt sărați. Cum se face ?

Ochii lui căutau un răspuns dinspre rîu și se opriră pe o șalupă cu vîsle legănîndu-se în ancoră pe valurile mici lenșe și uleioase și cu carena acoperită cu afișe.

*Kino*

*11 șilingi*

*Pantaloni*

Bună ideea asta. Mă întreb dacă plătește chirie companiei, în fond, cum poți să fii proprietarul unei ape ? Curge mereu, după curent, nu e niciodată aceeași, pe care în șuvoiul lunecător al vieții noi o scriem. Pentru că viața e un șuvoi curgător. Toate locurile sînt bune pentru reclamă. Șarlatanul ăla de doctor pentru sfrînție și le lipea prin closetele publice. Acum nu i le mai vîd. Strict confidențial. Dr. Hy Franks. Nu-l costa nici un sfanț, ca și pe Maginni, profesorul de dans care era el însuși o reclamă. Avea oameni să le lipească sau și le lipea el singur pe furiș cînd intra să se descheie la pantaloni. Tip suspect. Își găsise și locul unde să și le **pună. AFISAJUL OPRIT. ASFRINTIUL OPRIT.** Pentru cîte un tip pe care-l arbe buba.

180

Dacă și el... O ! Ce-ar fi ?

Nu...Nu.

Nu, nu. Nu cred. N-ar avea curaj, sigur ?

Nu. Nu.

Domnul Bloom mergea mai departe ridicîndu-și ochii îngîndurați. Să nu mă mai gîndesc la asta. E trecut de unu. Bila ceasului de la căpitănia portului a căzut. Ora Dunsink. Fascinantă cărticica aceea a lui Sir Robert Ball. Parallaxă. N-am înțeles niciodată exact. Uite-un preot. Aș putea să-l întreb pe el. Pare să fie din greacă : Paralelă, parallaxă. Mă tu-n pisoază, cum îi zicea ea pînă i-am spus eu despre migrația sufletelor. E, prostii.

Domnul Bloom surîse e, prostii, către două din ferestrele căpităniei portului. La urma urmelor, ea are dreptate. Vorbe mari pentru niște lucruri obișnuite numai ca să le audă sunînd frumos. Spirituală chiar nu poți să zici că e. Poate să l'ie și brutală de-a dreptul. Ți-o trîntește de la obraz. Și totuși, nu știu. Spunea de pildă că Ben Dollard are o voce de bas baril tonă. Are picioare ca niște butoaie și ai fi zis că-l auzi ca dintr-un butoi de-o tonă ? Asta nu-i spiritual ? Ți-l ziceau Big Ben. Nu e deloc așa de nostim ca voce de-o tonă. Are o poi'tă de mîncare de albatros. Îți mănîncă singur un bou. Și cum înghițea la bere ca un căpcăun. Butoi de bere Bass. Vezi ? E cu schepsis.

O procesiune de bărbați îmbrăcați în alb înaintau încet spre el pe partea carosabilă a străzii, cu pancarte împodobite cu panglici roșii. Solduri. Ca preotul de-azi dimineață : am păcătuit, am pățimit. Citi literele stacojii de pe cele cinci pălării înalte, albe : H.E.L.Y.S. Sînt de la magazinele lui Wisdom Hely. Y, rămas mai la urmă, scoase o bucată de pîine de după pancarta lui, și-o vîrî în gură și începu s-o mestece mergînd mai departe Hrana noastră de bază. Trei șilingi pe zi, tot bățîndu-și picioarele prin rigolă, stradă după stradă. Cît să-și țină pielea și osul, pîine și fiertură. Nu sînt oamenii lui Boyl, nu : de-ai lui M'Glade. Nici ăsta nu prea face cine știe ce afaceri cu reclame din astea. I-am sugerat odată să facă un fel de

>

181

caretă transparentă, cu două fete mai drăguțe înăuntru, să stea acolo să scrie, scrisori, caiete, plicuri, cu cerneală. Pariez că așa ceva ar fi prins. Niște fete frumoase care stau să scrie îți atrag numaidecît atenția. Toată lumea moare să știe ce anume scriu ele acolo. Dacă te-oprești pe stradă și te prefaci că te

uiți la ceva, pe loc se strîng, douăzeci în jurul tău. Vor să profite și ei. Și femeile. Curiozitatea. Stălpul de sare. N-a acceptat bineînțeles, pentru că nu i-a venit lui primul ideea. Sau sticluta cu cerneală pe care i-am propus-o tot eu. cu o pată falsă din

lioid negru. Ideile lui de reclame, ce să-ți spun, cum a fost aia cu conservele pusă sub anunțurile mortuare, secția carne congelată. Nu-i nevoie să le lingi. Ce anume ? Plicurile noastre. Salut, Jones, un-te duci ? N-am timp, Hobinson, mă grăbesc să cumpăr singura gumă de încredere pentru șters petele de cerneală, *Kansell*, de viazare prin magazinele Helly, strada Doamnei 85. Bine c-am scăpat din banda aia. Ce mă mai munceam să Li casez bani de la mănăstirile alea. Mînăstirea Tranquiila. Era o maică drăguță acolo, era chiar dulce de tot. Coafa și vâlul îi veneau tocmai bine pe căpșorul ei așa micuț. Sora ? Sora ? Sînt sigur că fusese dezamăgită în dragoste, după ochii ei. Foarte greu să te tîrguiești cu o femeie din

aa. Am tulburat-o de la rugăciunile ei în dimineața aceea. Dar îi părea bine că mai vede și ea ceva din lumea •de afară. E ziua noastră mare, mi-a spus. -Sărbătoarea Maicii Domnului a Muntelui Cârmei. Un nume dulce și el : caramelă. A înțeles, cred că a înțeles după felul în care. Dacă s-ar fi măritat, s-ar fi schimbat cu totul. În fond, poate chiar o duceau greu cu banii. Cu toate astea .gătesc numai cu unt de calitate înția. Lor să nu le dai untură. Mi se-ntoarce stomacul pe dos cînd văd cum picură untura. Lor le place untul și pe dinafară și pe dinăuntru. Cînd îl gusta Molly, și-și ridica voaleta. Sora cum ? Pat Claffey, fiica amanetorului. Se zice că o călugăriță ar fi inventat sîrma ghimpată.

Traversă strada Westmoreland cînd S-ul cu apostrof trecu prin fața lui tîrșîndu-și picioarele.

Magazinul de •biciclete Hover. Astăzi sînt cursele. Cît a trecut de atunci ? Anul ia care a murit Phil Gilligan. Eram pe strada

182

Lombard, în cartierul de vest, atunci. Stai nițel, eu eram ia firma lui Thom. Am- căpătat slujba la Wisdom Hely în anul cînd ne-am căsătorit. Șase ani. Acum zece ani : în nouăzecișipatru a murit el dă, așa e, cînd a fost focul cel mare de la Arnott, Val' Dîllon era primar. Dineul de îa Glencree. Consilierul Robert O'Reilfy care și-a turnat paharul de porto în supă înainte de a da semnalul de pornire. Fieașfleaș ce-și mai hrănea cu lichid persoana. N-ai fi putut s-auzi nici ce cînta orchestra. Pentru ce-am primit pînă acum la masa aceasta să ne facă Domnul. MiHy era- fetiță mică atunci. Molly avea taiorul acela cenușiu elefant cu brandenburguri. Era un taior cu croială bărbătească și cu nasturi ascunși. Ei nu-i plăcea pentru' că eu mi-am scrîntit gliezna în prima zi cînd și I-a pus: la picnicul corului pe muntele Sugarloaf. Ca și cum din cauza asta. Pălăria de gală a bătrîhului Gbodwin dată cu o chestie lipicioasă. A fost și picnicul muștelor atunci. N-a mai avut rochie ca aia. I se mula ca o mînușă, la umeri, la șolduri. Tocmai începuse să se facă durdulie bine. Plăcintă cu carne de iepure am avut atunci la masă. Se uitau toți după ea.

Fericit. Mai fericit atunci. " Ce bine era în od aceea cu tapetul de hîrtie roșie de la Dockrell, un șîîng ;i nouă pence duzina. Noaptea cînd făcea Milly baie. Cumpăram săpun, american ; fiori de soc. Ce miros plăcut avea apa din cadă. Și ce nostimă era,, săpunită toată. Da pe atunci era frumoasă. Acuma — fotografiile. Atelierul de dagherotipie de care mi-a povestit tata, săracul. E o înclinație ereditară.

Mergera pe marginea trotuarului.

Șuvoiul vieții. Cum îl chema pe individul acela care semăna cu un preot și care se uita întotdeauna cu coada ochiului cînd trecea ? Ochi slabi, ca o femeie. S-a oprit la Citron, pe promenada sfîntul Kevin.

Pen și mai cum. Pendennis ? Mă lasă memoria. Pen... ? sigur, au trecut ani de atunci. Zgomotul tramvaielor probabil. La urma urmelor, dacă nici el nu și-a adus aminte la tipografie acolo de numele șefului de eclipă pe careul vede în fiecare zi.

Bartell d'Arcy era tenorul, tocmai începuse să se afinne pe atunci. O conducea acasă după repetiții. Un tip

133

r

îngîmfat cu mustața dată cu ceară. I-a dat cîntecul acela *Vîntul care suflă dinspre miazăzi*. Ce vînt era în noaptea cînd m-am dus s-o iau cînd era reuniunea lojii în chestia cu tichetele de loterie atunci după concertul lui Goodwin în sufrageria de gală sau sala cu panouri de la reședința primarului. El și cu mine în spate. Foile cu partitura ei mi-au zburat din mîină pe lîngă gardul liceului. Am avut noroc că nu s-au. Lucruri din astea ei îi strică tot cheful pe toată seara. Profesorul Goodwin care-o ținea de braț, în față. Nu prea mai era sigur pe picioroangele lui, bietul bătrînel. Concertele de adio. în mod irevocabil ultimele apariții pe scenă. Poate luni de zile sau poate pentru totdeauna. Mi-aduc aminte cum rîdea ea în vînt, cu gulerul ei larg ridicat. La colțul cu bulevardul Harcourt mai știi ce furtună ? Brrfu ! I-a suflat în sus fustele și boa-ul de la gît aproape l-a sufocat pe bătrînul Goodwin. Se făcuse roșie-roșie la față de vînt. Mi-aduc aminte, cînd am ajuns acasă am stîrnit focul și am fript bucățile de piept de berbec pentru un supeu în toată regula și cu sos de Chutney cum îi plăcea ei. Și cu rom fierbinte. Din fața căminului o vedeam în dormitor cum își desfăcea corsetul. Albă.

Cum fișîia și pe urmă cădea moale corsetul ei pe pat. Era întotdeauna cald încă de la căldura ei. îi plăcea să și-l desfacă singură. A stat pe urmă pînă după două, să-și scoată acele din păr. Milly culcușită în pătuțul ei. Fericit. Fericit. Asta a fost noaptea cînd...

— O, domnule Bloom, ce mai faceți ? . — A, ce mai faceți, doamnă Breen ?

— N-ar avea rost să mă plîng. Cum se mai laudă Molly ? N-am mai văzut-o de o veșnicie.

— Roșie în obrăjori, spuse domnul Bloom vesel. Știți, Milly are acum o slujbă la Mullingar.

— Ei, fugi ! Trebuie că se umfă-n pene !

— Da, la un atelier fotografic acolo. Și se simte în elementul ei. Și-ai dumneavoastră ?

— S-au făcut mărișori, spuse doamna Breen. Cîți o fi avînd ? Unul nou nu se vede.

— Sînteți în negru, văd. N-ați avut....

— Nu, spuse domnul Bloom. Vin tocmai de la o înmormîntare.

Prevăd că toată ziua azi au să mă piseze. Cine-a murit, cînd și de ce a murit ? Astea-s întrebări de care nu scapi orice ai face.

— O, Doamne, spuse doamna Breen. Sper că nu era o rudă apropiată, La urma urmelor, hai să-i cîștig compasiunea.'

— Dignam, spuse domnul Bloom. Un vechi prieten. A murit pe neașteptate, săracul. Boală de inimă, cred. Azi-dimineață a fost înmormîntarea.

*Îngropăciunea ta mîine e*

*Cînd vrei prin lanul de secară s-o iei*

*Tarara bumbum*

*T arară...*

— Trist să pierzi un prieten vechi, spuseră melancolic ochii femeiești ai doamnei Breen.

Acum, ajunge cu asta. S-o luăm încetișor : soțul.

— Și domnul și stăpînul dumneavoastră ?

Doamna Breen își ridică ochii mari, amîndoi. I-au rămas frumoși.

— O, să nu mai vorbim, spuse ea. Face niște lucruri de stă pisica în coadă. E aici înăuntru cu cărțile lui de drept, caută nu știu ce la legile de calomnie. Mie mi-a scos peri albi. Stați să vă arăt.

Miros de supă de cap de vițel caldă și miresme de rulade proaspete cu dulceață se revărsau dinspre patiseria Harrison. Aburul acesta de amiază îi gîdilă plăcut cerul gurii domnului Bloom. Ca să faci un aluat bun e nevoie de unt, făină din cea mai bună, zahăr de Demerara, altminteri îi simți gustul la ceai cald. Sau de la ea vine ? Un măturător desculț se opri în fața grilajului de la fereastră trăgînd în piept aburii mirositori. își mai înșeală foamea și el. O fi plăcere sau dimpotrivă suferință ? Masă de-o para la azil. Cuțitul și furculița prinse cu lanțul de masă.

Deschizîndu-și poșeta, piele plesnită; acul de păr ; ar trebui să aibă o apărătoare în vîrf

chestiile astea. Ți-o

184

185

bagă drept în ochi în tramvai. Cotrobăia acolo. Bani. Vrei și dumneata o băncuță ? Intră în toate furiile altfel dacă pierd șase pence. Face-un tapaj de școală și morții. Și bărbatu-său ăsta, care-i face viața amară. Unde-s ăia zece șilingi care ți i-am dat luni ? Nu cumva-ți hrănești și familia lui frate-tu din banii mei ? Batistă murdară ; sticluță de doctorii. A căzut ceva, o pilulă. Ce-o fi căutînd ?...

— Trebuie că se apropie luna nouă, spuse ea. Atunci îi apucă întotdeauna. Știți ce-a făcut astă-noapte ?

Mîna ei își opri căutarea. Ochii i se fixară asupra lui, măriți de neliniște, dar surîzînd totuși.

— Ce ? întrebă domnul Bloom.

Las-o să vorbească. Privește-o drept în ochi. Cred tot ce-mi spui. Ai încredere în mine.

— M-a trezit la miezul nopții, spuse ea. A visat urît, a avut un coșmar.

Indiges.

— Zicea că asul de pică urcă pe scară spre el. ■— Asul de pică ! spuse domnul Bloom. Scoase din poșetă o carte poștală îndoită.

— Uitați-vă la asta, spuse. A primit-o azi-dimineață. <sup>165</sup>

— Ce-i asta ? spuse domnul Bloom luînd cartonașul.

— K.K. : caca, spuse ea. Cineva umblă să-l scoată de tot din sărite. Rușine să le fie, oricine-ar fi.

■— Chiar, spuse domnul Bloom. Ea luă înapoi cartea poștală oftînd.

— Și acum, s-a dus la domnul Menton, la cabinet. Zice că deschide proces pentru zece mii de lire daune.

îndoi la loc cartea poștală în poșeta ei meschină și închise cu pocnet fermoarul.

Aceeași rochie albastră de serj cu care era și acum doi ani, a început să prindă luciu. Nu mai e ce-a fost odată. Și lațele astea de păr pe după urechi. Și toca asta ca vai de capul ei, i-a atîrnat trei struguri acolo s-o facă mai de Doamne ajută. Pretenții de eleganță. Și cînd te gîndești că pe vremuri știa să se îmbrace cu gust. Ce riduri în jurul gurii. Doar cu un an sau doi mai mare ca Molly.

Ai văzut cum s-a uitat la ea femeia aia care-a trecut. Ce cruzime. Sexul crud.

186

O privea încă, ascunzîndu-și nemulțumirea în spatele acestei priviri. Aburi pipărați de supă de cap de vițel, de supă de vacă, de supă de carne cu condimente. Mi-e și foame. Fărîmituri de pișcoturi pe plastronul rochiei, o crustă de zahăr pudră i s-a prins pe obraz. Tartă de rubarbă cu umplutură bogată, gem de fructe. Jossie Powell

O chema ca fată. La Luke Doyle acasă, în Dolphin's Barn, jucam șarade. K.K. : caca.

Să schimb vorba.

— O mai vedeți pe doamna Beaufoy ? întrebă domnul Bloom.

— Pe Mina Purefoy ? spuse ea.

Eu mă gîndisem la Philip Beaufoy. Clubul Playgoers. Matcham se mai gîndește deseori la lovitura de maestru. Am tras de lanț ? Da. Ultimul act.

— Da.

— Am trecut pe-acolo acum în drum spre casă să-n-trec dacă în sfîrșit. E la maternitate, pe strada Holles. <sup>m</sup> Doctorul Horne a dus-o acolo. De trei zile în dureri.

— O, spuse domnul Bloom. îmi pare rău c-aud asta.

— Da, spuse doamna Breen. Și casa plină de copii dincoace. E o naștere foarte grea, mi-a spus infirmiera.

— O, spuse domnul Bloom.

Privirea lui grea, compătimitoare, îi sorbea spusele. Limba îi forma sunete de simpatie. Ț ! Ț !

— îmi pare rău de ce-mi spuneți, zise. Sărmana da ea ! Trei zile ! Trebuie să fie groaznic.

Doamna Breen dădu din cap.

— Marți a început...

Domnul Bloom o strînse ușor de cot să-i atragă atenția.'

— Atenție ! Să treacă dumnealui.

O siluetă osoasă înainta pe marginea trotuarului venind dinspre chei, cu privirea extatică pierdută în lumina soarelui prin lornionul prins de o panglică groasă. O pălărioară minusculă îi strîngea capul ca o

calotă. Atîrnîndu-i de braț o manta împăturită, un baston și o umbrelă  
l se legănau în ritmul pașilor.

— Uitați-vă la el, spuse domnul Bloom. Ocoleşte totdeauna spre rigolă felinarele. Fiți atentă !

— Cine e, dacă-mi e îngăduit să întreb, spuse doamna Breen. E ținut ?

187

— îl cheamă Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farell, spuse domnul Bloom surîzînd. Uitați-vă !

— Are la nume să-i ajungă, spuse ea. Azi-mîine, așa ajunge și Denis.

Se întrerupse brusc.

— Uite-l și pe el, spuse. Trebuie să mă duc după el. La revedere. Dragostea mea lui Molly, nu uitați ?

— Sigur că nu, spuse domnul Bloom.

O urmări cum se strecoară printre trecători către vitrinele magazinelor. Denis Breen, într-o jiletcă săracuță și cu pantofi de pînză albaștri ieșea tîrșîindu-și picioarele de la Harrison strîngînd sub braț două tomuri imense. Pe-asta-l bate vîntul. Ca pe vremuri. O lăsă să-l abordeze fără surpriză și-și împinse barba cărunță și neîngrijită spre ea, și falca de jos îi clămpănea șleampătă cînd începu să-i spună ceva cu seriozitate.

Meshuggeh. Și-asta-i într-o ureche.

Domnul Bloom porni din nou mai departe, sprinten," conștient, în fața lui, în soare, de calota strîmtă, de bastonul, umbrela, mantaua atîrnînd, legănîndu-se. E-ntr-una din zilele lui mari. Fii atent ! Acuma mai ocoleşte unul pe dinafară. E și asta un fel de a trece prin lume. Și-ălălalt ținut care se fofilează de dincolo zdrențaros și murdar. Rău trebuie s-o mai ducă ea cu asta. K.K. : caca. Aș jura că-i Alf Bergan sau Richie Goul-ding. I-au scris-o ca să se mai distreze, la circiumă la Scotch House, pariez pe ce vrei. Se duce la Menton, la cabinet. Ăla cu ochii lui de pește mort, să stea să se holbeze la cartea aia poștală. Ar merita să fii de față.

Trecu pe lingă *Irish Times*. S-ar putea să mai fie și alte răspunsuri aici. Mi-ar plăcea să le scriu la toate. Ar fi un sistem bun pentru criminali. Un cod. Acuma-s la masă. Funcționarul cu ochelari de aici nu mă știe. Ei, lasă-le să se mai coacă. Destulă bătaie de cap am avut să triez patruzeci și patru pînă acuma. Se caută dactilografă cu cultură pentru a ajuta domn în munca literară. Ti-am spus că ești un răutăcios pentru că expresia cealaltă nu-mi. Te rog chiar să-mi explici ce înseamnă. Spune-mi ce fel de parfum folosește soția. Spune-mi cine a făcut lumea. Cum se mai pricep să-ți dea cu întrebări din astea în cap. Și cealaltă, Lizzie Twigg.

încercările

188

mele literare au avut norocul să găsească aprobarea eminentului poet A.E. (domnul Geo Russell). N-are vreme să-și îngrijească părul tot stînd să bea ceai din zoaie de vase cu cartea de poezii în față.

De departe cel mai bun ziar pentru o reclamă sau un anunț mai mic. A pătruns și în provincie acum. Bucătăreasă și la toate, mîncare etc, și fată în casă. Se caută bărbat dezghețat pentru bar spirtuoase. Fată resp (R. C.) dorește post în prăvălie fructe sau carne. Pe-asta James Carlisle l-a fondat. Șase și jumătate la sută dividende. A dat lovitura cu acțiunile Coates. Tip care-și cunoaște in-ieresele. Scoțieni zgîrciți și vicleni. Numai știri cu care să le intre pe sub piele. Grațioasa și populara noastră viceregină. A cumpărat acuma și *Irish Field*. Lady Mount-cashel s-a restabilit complet după nașterea copilului a participat ieri împreună cu echipajele de vînătoare ale Ward Union-ului la deschiderea sezonului la Rathoath. Vulpea nu se mîncîcă. Cel mult ăia care n-au ce mîncă. Frica degajează niște secreții și atunci se înmoaie carnea. Călărește de-a dreptul. Stă pe cal ca un bărbat. O vînăto-riță pe cînte. Nu-i trebuie ei șă de

femeie sau vreo perniță, ce. Erima și când se strâng vânătorii și prima și rind e s-omoare. Sînt puternice ca niște iepe de prăsilă unele din femeile astea cal. Se învîrtesc toată ziua pe lingă grajduri. Îți suflă paharul de coniac cît ai zice pește. Aia de la Grosvenor azi-dimineață. Odată s-a suit în trăsură și dusă a fost. Ai fi zis că-i gata-gata să sară și peste ziduri și peste orice obstacole. Cred că și vizitiul ăla a făcut dinadins. Cu cine ziceam că semăna ? A, da ? Cu doamna Miviam Dandrade care mi-a vîndut rochiile vechi și desuurile negre la hotelul Shelbourne. O divorțată din America latină. Nici n-a clipit când m-a văzut cum le pipăiam. Ca și cum aș fi fost doar umerășul pe care și le așază ea seara. Am văzut-o la recepția viceregelui când m-a dus **Stubbs**, administratorul parcurilor, ne-a dus pe mine și pe Whelan de la *Express*. Ca să curățăm și noi ce-a mai lăsat lumea bună. Ceai cu gustare. Și eu am turnat maioneză în compotul de prune că am crezut că e cremă de ouă. Cred că i-au vîjîit urechile cîteva săptămîni după aia. Un taur ar trebui pentru una ca asta,'

189

Curtezană înăscută. Nu-i ea de-aia să facă copii, nu, mulțumesc.

Săraca doamnă Purefoy ! Bărbatu-su e metodist. E metodă în nebunia lui. Brioșă cu șofran și lapte cu apă minerală la lăptăria familială. Mănîncă cu ceasul pe masă, treizeci și două de mestecături pe minut. Și cu toate astea favoriții îi cresc ca cotletele de vițel. Se spune că ar avea rude sus-puse. Vărul lui Theodore la Dublin Castle. În fiecare familie e-o rudă din astea mai de bon-ton. Îi face cadou nevastă-sa în fiecare an cîte unul pe cînte. L-am văzut la Three JoUy Toppers cum se plimba cu capul gol și băiatul lui cel mare venea după el cu un frățior în plasă. Bebelușii ! Săraca de ea ! Și trebuie să le dea să sugă, an după an la cîte unul, la orice oră din zi și din noapte. Egoiști mai sînt ăștia care nu beau. Căinele grădinarului. O singură bucătică de zahăr la ceai, dacă nu vă supărați.

Se opri la locul unde trebuia să traverseze spre strada Fleet. Pauza de prînz, un prînz de șase pence la Rowe ? Trebuie să caut anunțul ăla la biblioteca națională. Unul de opt pence la Burton. Mai bine. Mi-e în drum.

Trecu înainte prin fața magazinelor Bolton pe Westmo-reland. Ceai. Ceai. Ceai. Am uitat să-l tapez pe Tom Kernan.

Sss. Ț, ț, ț ! Închipeie-ți, de trei zile zace și geme acolo în pat cu o batistă cu oțet la cap și cu burta uite-așa mare ! Pfui ! Pur și simplu groaznic ! Capul copilului e prea mare : forceps. S-a încovoiat acolo în ea și acuma încearcă să-și croiască drum orbește, își caută și el drumul către lumină. Pe mine așa ceva m-ar da gata. Noroc că Molly i-a făcut pe-ai ei așa ușor. Ar trebui să se inventeze ceva să se pună capăt la cheștiile astea. O viață de muncă silnică. E-o idee, cu anestezicele astea care-ți dau un fel de toropeală ; reginei Victoria i s-a aplicat așa ceva. Ea a avut nouă. O ouătoare pe cînte. Bătrîna care se-dea-ntr-un pantof atît de mulți copii avea of. Probabil că el era tuberculos. Ar fi vremea să se mai ocupe cineva și de astea în loc să-i tot dea zor cu ce era în sînul în-gîndurat al splendoarei de argint. Fleacuri să le fluturi prin fața fleților. S-ar putea chiar pune la cale niște instituții pe scară largă. Toată chestia cu totul fără du-

rerii finanțată din impozite dai la toți copiii care se nasc cinci lire la dobîndă complexă pînă împlinesc douăzeci și unu de ani, cinci la sută a o sută de șilingi adică cinci lire, înmulțit cu douăzeci, sistem decimal, încurajezi oamenii să pună banii deoparte să economisească o sută și zece șilingi și ceva mărunțiș în douăzeci de ani trebuie calculat pe hîrtie ajungi la o sumă frumoșică, mai mult decît ai crede.

Nu la ăia care se nasc morți, bineînțeles. Nici măcar nu-i înregistrează. Ca să nu-ți mai bați capul degeaba.

Nostim când le vedeai așa amîndouă laolaltă, cu burțile în afară. Molly și doamna Moisel. Reuniune de mame. Ftizia dă înapoi un timp pe urmă revine. După aia ce turtite ți se par deodată ! Cu privirile blînde. Li s-a luat o piatră de pe inimă. Bătrîna doamnă Thornton era tare cumsecade. Toți sînt copilașii mei, zicea. Cu lingurița de terci în gură înainte de a le da

lor. O, miumium. I-a strivit mîna băiatului lui Tom Wall. Cu asta a ieșit și el în lume cum s-ar zice. Avea im cap ca un dovleac care a luat premiu la expoziție. Doctorul Murran care mirosea totdeauna a tutun. Vin și-l trag din pat cînd li-e lumea mai dragă. Pentru numele lui Dumnezeu, domnule doctor. Pe nevastă-mea au apucat-o durerile. Pe urmă, îi lasă s-aștepte plata cu lunile. Pentru asistența acordată soției dumneavoastră. Nici o mulțumire de la oamenii ăștia. Doctorii sînt oameni de omenie, cei mai mulți dintre ei.

În fața porților înalte, imense, ale parlamentului irlandez un stol de porumbei își luă zborul. Se mai zbenguie și ei nițel după-masă. Pe cine facem de data asta ? Eu l-aleg pe tipul în negru. Uite-l. Asta înseamnă noroc. Trebuie să fie o senzație să-ți dai așa drumul în aer. Apjohn, eu și Owen Goldberg cocoțați în copaci pe lîngă Goose Green jucîndu-ne de-a maimuțele. Mă macroule, mă strigau.

Un pluton de polițiști ieșea dinspre strada Colegiului, înaintînd în șir indian. Pas de gîscă. Fețe congestionate de mîncare, căști asudate, mîngîindu-și bastoanele. Sînt după masă, cu un castron mărișor de supă grasă în burtă. Soarta polițaiului e adesea bună. Se împărțiră în grupuri și se risipiră, salutînd, fiecare spre rondul lor. Le-a dat

190

191

r

drumul să pască. E momentul cel mai bun să-l ataci pe unul din ei, imediat după ce și-a înghițit budinca. Un pumn solid în dejunul său. Un alt pluton, în pas neregulat, ocolea grilajul de la Trinity, îndreptîndu-se spre circumscripție. O iau spre păpică. Pregătiți-vă să faceți față șocului cavaleriei. Pregătiți-vă să faceți față supei.

Traversă pe sub degetul ștregărește înălțat al lui Tommy Moore. Bine-au făcut că l-au pus peste o vespasiană : locul de întîlnire al apelor. Ar trebui să fie din astea și pentru femei. Ele trebuie să dea fuga în cofetării. Să-mi aranjez pălăria. *Nu e-n toată lumea largă o vale.*

Frumos chita asta Julia Morkan. S-a ținut în voce pînă la urmă. Eleva lui Michael Balfe, nu ? Privi lung după ultima tunică largă, bine umplută. Nu-i bine să ai de a face cu de-alde ăștia. Jack Power, ce poveste ar mai putea el să depene : taică-su detectiv în civil. Dacă dau peste unul care nu se lasă ușor cînd îl umflă, se pricep să i-o scoată pe nas odată ce l-au vîrît la mititica. Și n-ai de ce să-i condamni cu slujba pe care o au, mai ales pe-ăia tinerii. Poiițistu-ăla călare atunci, în ziua cînd i-au dat lui Joe Chamberlain doctoratul de onoare la Trinity știu c-a muncit pentru banii lui. Pe cuvîntul meu că da ! Cum mai răsunau copitele calului cînd ne fugărea în jos pe strada Abației. Norocul meu c-am avut prezența de spirit să dau buzna în circiumă la Manning, c-altminteri intram rău la apă. Dar și el și-a primit una peste bot, ce să zic. Cred că și-a spart și capul cînd a căzut pe caldarîm. Eu n-ar fi trebuit să mă las luat pe sus de mediciniștii ăia. Și bobocii de la Trinity, cu bonețicele lor pătrate. Ei căutau scandal cu tot dinadinsul. Dar vezi că așa am ajuns că-l cunosc pe tînărul ăla Dixon care mi-a pansat înțepătura la spital la Mater și care e acuma la maternitatea din strada Holles unde e doamna Purefoy. Uite cum vine totul de se-ncheagă. Și acuma îmi mai țiuie urechile de țiganele polițiștilor. Toți au șters-o care-ncotro. De ce s-or fi luat tocmai de mine. Să mă ducă 3 a secție. Uite, chiar aici a început.

— Trăiască Burii !

— Ura de trei ori pentru De Wet !

— Să-l spînzurăm pe Joe Chamberlain de-un măr cu mere acre !<sup>ia7</sup>



Proștii ; o adunătură de cățelandri care schelălăie și ei cit îi țin puterile. Lupta de la Vinegar Hill. Fanfara sindicatului lăptarilor. Mai trec câțiva ani și pe jum'ate clin ei îi vezi magistrați și funcționari publici. Vine-un război ; și cu toții dau fuga unii peste alții să se înroleze : aceiași care cîntau că nici pe treptele eșafodului.

Nu știi niciodată cu cine stai de vorbă. Corny Kelleher de pildă îl simți după ochi că abia așteaptă să te toarne. Ca ăla, Peter sau Denis sau James Carey care i-a vîndut pe invincibili. Și era și el membru al societății lor. Le tot da apă la moară la ăia mai tinerei și mai naivi ca să afle el ce și cum. Și toată vremea lua leafă de agent secret de 3 a vicerege. După, s-au lepădat de el ca de ciumă. De asta agenții ăștia în civil le fac curte la servitoare. Dar poți să-l cunoști ușor pe unul care-i obișnuit cu uniforma. Întîi o înghesuie pe la ușa din dos. O mai pipăie puțin. Și pe urmă, la următorul punct de pe ordinea de zi. Cine-i domnul care tot vine în vizită pe-aici ? Domnișorul tînr spune ceva ? Trage și tu cu coada ochiului prin gaura cheii. Șosele și mometele. Student în călduri care-o tot ciupește de brațele desgolite cînd calcă rufe.

■— Ale tale sînt astea, Mary ?

— Nu pun eu lucruri de-astea pe mine... Stai cuminte sau te spun la doamna. N-ai ajuns acasă decît hăt după miezul nopții.

— Se apropie vremuri mari, Mary. Așteaptă nițel și-ai să vezi.

■— Ei, mai lasă-mă cu vremurile astea mari' care tot vin.

Și fetele de la bar încă. Tutungioaicele.

Tot ideea lui James Stephens a fost cea mai bună. Își șiia el oamenii. Celule de cîte zece așa că nimeni nu-și cunoștea mai mulți decît în celula lui. Sinn Fein. Dacă ai fi vrut să ieși din ea cuțitu-n spate. Mîna neagră. Dacă rămînea membru, plutonul de execuție. Fata temnicerului l-a scos de la Richmond, și pe-aci ți-e drumul spre Lusk. S-au înscris la hotelul Buckingham Palace chiar sub nasul lor. Ca Garibaldi.

Trebuie să ai și o anumită putere de seducție. Parnell. Arthur Griffith e un om cîstit dar n-are darul ăsta să

13 — Ulise, voi. I

193

16

cîștîge mulțimile. Tot te bate la cap cu minunata noastră țară. Verzi și uscate. La ceainăria companiei de panificație irlandeze. Asociații pentru dezbaterea problemelor. Că republica este cea mai bună formă de guvernămînt. Că problema limbii ar trebui să aibă precădere asupra chestiunii economice. Învățați-le pe fetele voastre să-i invite acasă la voi. Îndopați-i cu mîncare și băutură. Gîsca de sfîntul Mihai. Și cu mirodenii și cimbru pe sub piele. Mai serviți o lingură de grăsime de gîscă pînă nu se sle-iește. Entuziaști pe jumătate morți de foame. O chiflă de un penny și pe urmă în pas după fanfară. Dacă stai să tai friptura n-ai timp să-ți mai umpli gura. Gîndul că ălălalt plătește îți mai dă poftă de mîncare. Și încep să se simtă și ei ca la ei acasă. Ia să vedem și caisele astea, vrînd să spună adică piersicile. Ziua nu mai e foarte departe. Soarele independenței răsărind sus pe cer la nord-vest. Pe măsură ce înainta surîsul i se ștergea de pe față, un nor greu acoperea încet soarele umbrind fațada morocănoasă a bisericii Trinity. Tramvaiele se încrucișau unele cu altele, mergînd înainte, venind înapoi, clănțănind. Vorbe în vînt. Lucrurile continuă la fel ; zi după zi ; plutoanele polițiștilor pleacă, vin ; tramvaiele se duc, se întorc. Aiuriții ăștia care se învîrtesc fără rost de colo pînă colo. Dignam expediat undeva departe. Mina Purefoy cu burta umflată zace la pat și geme așteptînd să i-l tragă afară din ea. Cîte unul se naște pe cîte undeva în fiecare „ecundă. Altul moare în fiecare secundă. De cînd le-am dat de mîncare la păsările alea au trecut cinci minute. Trei sute au dat în primire. Alți trei sute născuți, și spălați de sîngele de pe ei, toți sînt spălați în sîngele mielului, zbiară acumaaaa.

Cîți intră într-un oraș întreg s-au dus, alții, tot rit intră într-un oraș întreg, au venit, se duc și ei ; alții venind, plecînd. Case, șiruri de case, străzi, mile întregi de pavaje, cărămizi puse una peste alta, pietre. Își predau schimbul. Proprietarul de aici, de acolo. Cel cu titlul de proprietate nu moare niciodată, se spune. Un altul îi ia locul cînd el trebuie s-o ia din loc. Cumpără totul cu aur lichid și încă tot aurul tot în mîinile lor e. E-o escrocherie aici undeva. E strîns grămadă în orașe, mîncat de

vreme mileniu după mileniu. Piramide în nisip. Clădite din pîine și ceapă. Sclavi. Zidul chinezesc. Babilonul. Au mai rămas doar lespezi uriașe. Turnuri rotunde. Restul, ruine, suburbii întinzîndu-se, construite pe sponci, în grabă, case crescute ca mușuroaiele, clădite pe vînt. Adăpost pentru o noapte. Nimeni nu înseamnă nimic.

Asta-i cel mai rău ceas al zilei. Vitalitatea. Stinsă, posomorită nu pot să sufăr ceasul acesta. Mă simt ca și cum m-ar fi mîncat cineva și pe urmă m-ar fi dat afară.

Casa rectorului. Reverendul doctor Salmon ; somon în sos. Cam strimt stă în cutiuța asta aici. N-aș sta aici nici dacă mi-ar plăti. Sper că-au fîcat prăjit astăzi. Natura abhoră vidul.

Soarele se eliberă încet, aprinse pîlpîiri de lumină prin argintăria din vitrina lui Walter Sexton de peste drum prin fața căreia trecu, fără să vadă nimic, John Howard Parnell.

Uite-l : fratele. Imaginea lui. Un chip care te urmărește. De fapt, e o coincidență. Sigur, de sute de ori te gîndești la cîte unul și nu-l întîlnești. Parcă-i somnambul. Nimeni nu-l cunoaște. Probabil că-i o ședință la consiliul municipal. Cică nu și-ar fi pus uniformă de șef al politiei niciodată de cînd a primit numirea. Charley Boulger ieșea totdeauna în ținută de gală, cu tricornul, pomădat, pudrat, ras proaspăt. Și uite cum merge de abătut. Parc-a mîncat un ou stricat. Cu ochii pierduți, parcă-ar vedea o stafie. Mă apasă o suferință grozavă. Fratele unui om mare : fratele fratelui său. Frumos i-ar mai sta la o paradă de gală a orașului. Se abate pe la cafenea, la ceainăria sindicatului de panificație, probabil, ca să-și bea cafeaua, să joace o partidă de șah. Frate-su se servea de oameni ca de niște pioni pe o tablă de șah. Îi sacrifica pe toți la nevoie. Acuma le e frică și să-i pomenească numele. Îi îngheață dintr-o privire. Aici îi stă puterea și fascinația : în numele pe care-l poartă. Toți au fost puțin cam într-o parte. Fanny Nebuna și cealaltă soră doamna Dickinson care ieșea cu un echipaj cu hățuri stacojii la trăsură. Ce drept se ține, parc-ar fi doctorul M'Ardle. Și cu toate acestea David Sheehy l-a învins în alegeri la South Meath. I-au dat un fel de premiu de con-

195

solare, cam ca postul de șerif de Chiltern Hundreds, îl scoate din parlament cică să-l pregătească pentru-o slujbă publică. Banchetul în cinstea patriotului. Mănîncă felii de portocală în parc.<sup>165</sup> Simon Dedalus zicea cînd a auzit că l-au vîrît în parlament că Parnell are să iasă din mor-mînt și are să-l scoată în brînci din Camera Comunelor.

— Despre caracatița cu două capete, al căreia unu dintre capete este capul peste care sîrșiturile lumii au uitat să mai pogoare iar celălalt vorbește cu accent scoțian.

Tentaculele...<sup>ie9</sup>

Trecînd pe lîngă domnul Bloom, venind din spate pe marginea trotuarului. Barbă și bicicletă. Femeie tînără.

Și uite-l și pe el. Asta-i într-adevăr o coincidență ; a doua oară. Evenimentele care se pregătesc să vină își aruncă umbra înaintea lor. Aprobarea eminentului poet domnul Geo Russell. S-ar putea să fie chiar Lizzie Twigg asta cu el. A. E. : ce-o fi însemnînd asta ? Inițialele poate. Albert Edward, Arthur Edmund, Alphonsus Eb Ed el onorabilul. Ce spunea el ? Sîrșiturile lumii cu accent scoțian. Tentacule ; caracatiță. Ceva ocult ; simbolism. Și-a dat drumul. Și ea soarbe totul. Nu suflă nici un cuvînt. Pentru a ajuta domn în munca literară. Ochii lui urmăreau silueta înaltă investmîntată în homespun, cu barbă și bicicletă, și o femeie ascultîndu-l, mergîndu-i alături. Vin de la restaurantul vegetarian. Doar legumoiide și fructe. Să nu mănînci beafsteak. Dacă mă-nînci, ochii vacii au să te urmărească veșnicia întreagă. Se spune că ar mai fi sănătos. Dar nu-i decît vînt.și apă. Am încercat și eu. Trebuie să te tot duci toată ziua pînă într-un loc. Te simți, tot, umflat. Și vise urîte toată noaptea. De ce-i spune friptură de nucă la chestia aia care mi-au servit-o la restaurant ? Nucarieni. Fructarieni. Ca să-ți dea impresia că mănînci carne. Absurd. Și e și sărată. O gătesc cu sifon. Te ține toată noaptea lîngă robinet.

Ei i s-au lăsat de tot ciorapii în vine, pînă la glezne. Nu pot să sufăr așa ceva : neglijență. Toți literații ăștia eterici sînt așa. Visători, cu capul în nori, simboliști. Adică sînt esteți. Nu m-aș mira dacă felul ăsta de mîncăruri ar stîrni undele astea în creier, poetice. De exemplu, un polițist din ăștia, care se îndoapă cu friptură cinstită, ir-

196

landeză, de la unul ca ăștia n-ai să scoți niciodată nici un singur vers. Nici nu știu ce-i aia poezie. Trebuie să fii întx'-o anumită dispoziție.

*Visătorii înnourații pescăruși Plutesc peste apele triste acuş'.*

Traversă pe la colțul cu strada Nassau și se opri în fața vitrinei de la Yeates și Fiul, examinând binocurile expuse acolo. Sau sa mă opresc la galeriile lui Harris bătrînul și să stau puțin de vorbă cu Sinclair ? E-un tip simpatic. Probabil că e în pauza de masă. Trebuie să-mi aranjez și eu ochelarii ăia vechi. Lentile Goerz, șase guinee. Germanii se vîră acuma peste tot. Vînd în condiții cît mai avantajoase ca să acapereze comerțul. Subminează prin concurență. S-ar putea să am noroc să mi se potrivească o pereche din astea de ocazie de la biroul de obiecte găsite la gară. Uimitor ce fel de lucruri uită oamenii în trenuri și prin vestiare. La ce le-o fi zburînd mintea ? Și chiar și femeile. De necrezut. Anul trecut cînd mă duceam la Ennis a trebuit să-i ridic de jos poșeta fetei ăleia de fermier și să i-o bag în mînă în gară la Limerick. Și banii pe care nu-i mai cere nimeni. E un cadran acolo pe acoperișul băncii, la care poți să-ți probezi ochelarii.

Pleoapele îi coborîseră pînă-i acopereau aproape cu totul pupilele. Nu-l văd. Dacă-ți imaginezi că-i acolo, aproape ca ai putea să-l vezi. Nu-l văd.

Se întoarce pe călcîie și, oprit între arcade, își ridică mina dreaptă, țeapănă, către soare. De multe ori am vrut să încerc să văd. Da, complet. Vîrfurile degetului mic ascunde cu totul discul soarelui. Acolo trebuie că e focarul unde se încrucișează razele. Dacă aş avea ochelari negri. Interesant. Se vorbea mult despre petele din soare pe vremea cînd locuiam dincolo pe strada Lombard. Astea sînt niște explozii formidabile. Are să fie o eclipsă totală anul „acesta cîndva la toamnă.

Acum, dacă stau să mă gîndesc, bila aceea cade la oră fixă după Greenwich. E ceasul care-i acționat electric de la Dunsink. Trebuie să mă duc și eu acolo într-o

197

**L**

primă sîmbătă dintr-o lună. Dacă aş putea obține o scrisoare pentru profesorul Joly sau dacă aş afla ceva despre familia lui. Asta are efect : oamenii o iau întotdeauna ca pe un compliment. Se simt flatați tocmai de ce te-ai fi așteptat mai puțin. Cîte un nobil mîndru că se trage din vreo țitoare de rege. Strămoașa lui. Lingușiri grosolane. Cu căciula în mînă ajungi departe. Nu-i bine să dai buzna și să-ți dai drumul să vorbești despre ce știi bine că nu trebuie : ce înseamnă parallaxă. Condu-l pe domnul afară. A.

Mîna îi căzu iarăși moale.

N-o să aflăm niciodată care-i adevărul. Pierdere de vreme. Bule de gaz care se rostogolesc de colo pînă colo, se încrucișează una cu alta, în trecere. Toată vremea același dingdong. Gaz, pe urmă solid, pe urmă e lumea, pe urmă se răcește, pe urmă o coajă moartă care se mai rotește, piatră înghețată ca stînca aia, ca o grenadă. Luna. Trebuie că e lună nouă, cum zicea ea. Și .eu cred că e. Trecu mai departe pe lingă *Maison Claire*. Stai. Luna plină era în noaptea cînd noi duminică exact două săptămîni deci lună nouă. Ne plimbam pe lingă Tolka. Un loc destul de potrivit pentru o promenadă pe lună. Ea fredona : luna tînără de mai cum își trimite razele sale, iubito. El, dincolo, lîngă ea. Cotul, brațul. El. La-ampa licuricilor licăre, iubito.

Mîngîiere. Degete. în-trebînd. Răspunzînd. Da.

Stop. Stop. Dacă a fost a fost. Așa trebuia.' . Domnul Bloom, respirînd grăbit, mergînd mai încet, trecu pe lîngă Adam Court.

Cu o ușurare pe care și-o impunea spunîndu-și stai liniștit, ochii lui luau notă : asta-i strada aici la amiază umerii căzuți ai lui Bob Doran. Beția lui care-l apucă odată pe an, cum zicea

M'Coy. Beau ca să spună sau ca să facă ceva sau cum ar veni să *cherchez la femme*. Sus pe Coombe cu băieții și femeile de stradă și pe urmă tot restul anului sobri ca niște judecători. Mda, Mă gîndeam eu. Se furișează la Empire. Gata. Niște sifon simplu i-ar face mai bine. Aici și-a avut Pat Kinselly cabaretul înainte ca Whitbred să se fi apucat de afacerea cu Teatrul Queen. Ce mai tip și ăla. li imita pe

193

Dion Boucicault, cu fața aia ca o lună plină și cu o bo-nețică sărăcuță de tot. Trei fete de la pension. Cum mai trece timpul, nu-i așa ? își arăta pantalonașii roșii pe sub fustițe. Băutori de forță, beau tot timpul, cînd rîdeau stropeau peste tot în jur, li se simțea băutura în răsuflare. Dă-i bătaie, Pat. Un roșu vulgar ; hazliu pentru bețivi ; hohote de rîs, fum mult. Scoateri pălărioara aia albă. Ochii lui de pește fiert. Unde-o fi el acuma ? Cerșetor pe undeva. Harfa care odinioară ne-a făcut pe toți să simțim foamea.

Eram mai fericiți atunci. Sau nu ? Sau sînt eu. acum eu ? Douăzeci și opt de ani aveam. Ea avea douăzeci și trei cînd am plecat din strada Lombard și ceva s-a schimbat. Nu i-a mai plăcut deloc după Rudy. Nu poți să mai întorci anii îndărăt. Ca și cum ai vrea să ții apa în palme. Ai vrea să te mai întorci la vremea de atunci ? Atunci începea tocmai. Ai vrea ? Ce nu ești fericit acasă la tine, răule mic ? Vrea să-mi coasă nasturii. Trebuie să-i răspund. O scriu la bibliotecă. Strada Grafton veselă cu .storurile ei domestice îi momea simțurile. Muselină imprimată, mătase, doamne și văduve, clinchet de hamuri, copite sunînd înăbușit pe strada pietruită și caldă. Ce picioare groase are femeia aceea cu ciorapi albi. Nădăjduiesc să i-i murdărească ploaia pînă sus pe ea. Niște mîrlane de la țară. Li s-au îngroșat picioarele de mîncare prea multă. Și la o femeie e totdeauna urît. Molly parcă n-ar mai sta dreaptă pe picioare.

Trecu, ca să-și mai treacă vremea, prin fața vitrinelor de la Brown Thomas, mercerie, mătăsuri. Cascade de panglici. Mătăsuri chinezești fisticii. Din gura unei urne înclinată se revărsa un torent de poplin în nuanțe albastrii sînge lucios. Hughenoții au adus de-astea la noi. *La causa e santa !* Tara tara. Mare cor. Tara. Trebuie spălat în apă de ploaie. Meyerbeer. Tara ; bum bum bum.

Perniță de ace. De cînd o tot ameninț că-i cumpăr eu una. Le înfige pe unde nimerește. Ace în draperiile de la ferestre.

își dezgoli puțin clin antebrațul stîng. Julitura : aproape a trecut. Astăzi mai e încă, oricum. Trebuie să mă întorc după loțiunea aceea. Poate de ziua ei. Iunie-

199

iulieaugustseptembrie în opt. Mai sînt aproape trei **luni**. Și pe urmă s-ar putea să nu-i placă. Femeile nu vor să ridice acele de pe jos. Zic că le-nțeapă dra.

Mătăsuri lucioase, fuste pe agățători înguste de arama, șiruri de ciorapi de mătase atîrnînd molateci.

N-are rost să mă mai întorc. Trebuia să se întîmple. Să-mi spună totul.

Voci ascuțite. Mătase caldă în soare. Hamuri clinche-nind. Toate pentru o femeie, cămin și case, țesături de mătasă, argint, fructe rare, gustoase din Jaffa. Agendath Ketaim. Bogățiile lumii.

Un trup omenesc durduliu cald se pogora asupra minții lui. Și mintea lui accepta cu plăcere. Mireasma îmbrățișărilor pe el întreg cuprinzîndu-L Cu trup înfometat, noptatec, jînduia mut să adore. <sup>170</sup>

Strada Duceului. Am ajuns. Trebuie să mănînc. La Burton. Pe urmă am să mă simt mai bine. Trecu colțul la Combridge, merse mai departe. Copite zăngănind. Trupuri parfumate, calde, vii. Toate sărutate ; oferindu-se ; pe cîmpuri adînci văratece, în ierburi strivite amestecate, prin coridoarele picurînd de igrasie ale caselor ieftine, pe canapele, prin paturi scîrțîitoare.

— Jack, iubitule !

— Scumpa mea !

- Sărută-mă, Reggy !
- Băiatul meu !
- Iubito !

Cu inima zvîcnindu-i împinse ușa restaurantului Burton. Mirosuri grele îi cuprinseseră respirația întretăiată : sosuri de carne pătrunzător aromate, scursuri de la verdețuri. Iată cum se hrănesc animalele.

Oameni, oameni, oameni.

Cocoțați pe scaunele înalte din fața barului, cu pălăriile împinse pe ceafă, la mese strigînd să le mai aducă pâinea gratuită, sorbind pînă la fund, înghițind hulpavi cheaguri de mîncare noroioasă, cu ochii ieșindu-le din orbite, ștergîndu-și mustățile umezite. Un tînăr palid, cu fața unsă, își lustruia cu șervetul paharul, cuțitul, furcu-' lița și lingura. Un nou schimb de microbi. Un bărbat cu un șervet de copil, pătat de sos, încrețit de jur împre-

' 200

jurul gîtului, își hăpăia supa gîlgîitoare **turnîndu-și** pe gît lingură după lingură. Un bărbat scuipînd îndărăt pe farfurie ; o pastă pe jumătate mestecată : n-are dinți s-o mai toace. A nimerit un cotlet mai noduros de la grătar. Dă zor s-o dea gata mai repede. Ochi triști de băutor. A mușcat mai mult decît e-n stare să mestece. Și eu tot așa oi fi ? Să ne vedem pe noi înșine tot așa cum ne văd ceilalți. Un om înfometat e un om mîniat. Muncește cu dinții și cu fălcile. Nu ! O ! Un os ! Ultimul rege păgin al Irlandei, Cormac, în poemul acela pe care-l știu din școală s-a înecat cu un os la Sletty, mai la sud de Boyne. Mă întreb ce mînca tocmai. Ceva mai consistent. Sfîntul Pa-trick l-a convertit la creștinism. Însă vezi că n-a putut sâ-l înghită chiar cum trebuia.

- Roastbeef cu varză.
- O tocană.

Mirosuri de oameni. I se întorcea stomacul pe dos. Rumeguș, scuipat, fum dulceag călduț de țigară, duhoare de tutun mestecat, bere scursă, urină cu miros de bere a bărbaților, miazma stătută a fermentării.

N-aș putea să înghit nici un dumicat aici. Tipul care-și ascute cuțitul și furculița să devoreze tot ce-au să-i pună în față, bătrînul care se scobește în dinți. Un spasm, un icnet, e plin, mai rumegă încă pe gînduri. Înainte și după. Mulțumită Domnului după masă. Privește aici, imaginea aceasta și apoi și pe cealaltă .<sup>171</sup> Mai curăță sosul de la tocană cu dumicați îngălați de pîine. Linge-l direct din farfurie, omule. Să ies de aici.

Mai privi în jur la mestecătorii așezați pe scaunele lor la mese încrețindu-și nările.

- Două beri aici.
- O conservă de vacă și varză.

Tipul de-acolo care îndeasă în el cu cuțitul varză ca și cum viața i-ar depinde de asta. Frumos se mai descurcă. Mi se și face frică să mă uit. Ar fi mai sigur să mănînce de-a dreptul cu toate trei mîinile. Să rupă halcă de halcă. E un fel de a doua natură. S-a născut cu un cuțit de argint în gură. Asta-i ce se cheamă un spirit, cred. Sau nu. Argint înseamnă că te-ai născut bogat. Născut cu un cuțit. Dar atunci se pierde aluzia.

201

Un chelner cu șorțul prost legat strîngea cu zgomot: farfuriile unsuroase. Rock, portărelul, în picioare la bar, își sufla gulerul de spumă din halbă. E prea plină : uite cum și-a vărsat-o galbenă chiar lîngă gheată. Un mesean, cu furculița și cuțitul ridicate în sus, cu coatele pe masă, gata pentru felul al doilea, privea spre ghișeul cu farfurii pe deasupra ziarului pătat de mîncare, împăturit în patru. Celălalt îi spune ceva, vorbește cu gura plină. Un ascultător plin de simpatie. Vorbea ca la masă. Mlarnn mnîtlînit chu el lhuni lha Bhancă. Da ? Chiar, zău ? Domnul Bloom își ridică plin de îndoială două degete la buze. Ochii săi spuneau :

- Nu-i aici. Nu-l văd.

Afară. Nu pot să-i sufăr pe-ăștia care mănîncă murdar;

Se trase îndărăt către ușa. Să iau ceva ușor la Davy Byrne. Să-mi țină de foame. Pînă spre

seară. Am mâncat bine dimineață.

— Friptură cu piure aici.

— O halbă de bere.

, . • Fiecare pentru sine, cu ghearele și cu

dinții. Înghite;

Apucă. Hăpăie. Bagă-n tine.

Ieși în aerul mai limpede și se întoarse spre strada Grafton. Mănâncă sau vei fi tu mâncat.

Ucide ! Ucide !

Ia gîndește-te la bucătăriile comune care ne-așteaptă în cîțiva ani poate. Se strîng cu toții cu sufertașe și ga-' mele să li se toarne. Devoră ce-i înăuntru direct pe stradă. John Howard Parnell de exemplu, rectorul de la colegiul Trinity toți cu toții ca să nu mai vorbim de rectorul tău și al meu și de la Trinity, femei și copii, birjari, preoți, pastori, feldmareșali, arhiepiscopi. Dinspre bulevardul Aiiiesbury și bulevardul Clyde, din locuințele meșteșugarilor, din azilul dinspre nord, lordul primar în caleașca lui de turtă dulce, regina cea bătrînă într-o litieră. Farfuria mea s-a golit. După dumneata, cu ceșcuța noastră corporatistă. Ca la fîntîna de la statuia lui sir Philip Crampton. Șterge-o de microbi cu batista. Următorul tot pune la loc alții cînd o șterge cu-a lui. Părintele O'Flynh ce și-ar mai rîde de ei. Și chiar și-așa s-ar certa ca chiorii. Toți s-ar bate să fie primii. Ar vrea castroane de supă mari cît parcul Phoenix. Să scoată cu harponul bucățile

202

de carne și tîrțițele dinăuntru. Nu pot să sufăr **să-i** văd pe alții cum mănîncă lîngă mine. *Table à'hote* la Hotelul City Xrms, cum spune ea. Supă, felul principal și desert. Nici nu știi gîndurile cui le mesteci în farfurie. Și pe urmă cine are să spele farfuriile și furculițele ? S-ar putea ca la vremea aceea să ne hrănim cu toții cu pilule. Tot ni se strică dinții vîzînd cu ochii. În fond e ceva cu mirosurile astea frumoase vegetariene care vin de la hrana simplă din pămînt usturoiul, sigur, pute flașnetarii italieni foițe de ceapă, ciuperci. Suferință și pentru animale. Pasărea s-o cureți de pene s-o spinteci. Vitele astea nenorocite la tîrguri care stau și-așteaptă să le dea la cap să le despice căpățîna. Mu. Vițeei săracii, cum tremură. Mee. Carne de vițel pe sub **nună**. Vacă cu varză. În gălețile măcelarilor plescăie bojocii. Dă-ne bucata aia de piept din cîrlig. Plop. Cap crud și oase însîngerate. Oi jupuite cu ochii sticloși atîrnînd cu capul în jos, boturi de berbec învelite în hîrtie murdară de sînge lăsînd să le picure zeamă din nări peste rumegușul de pe jos. Resturile și oasele de la cap, deoparte. Nu mai pune mîna pe carne, băiețașule.

Sînge cald proaspăt — asta se prescrie pentru anemie. De sînge ai totdeauna nevoie. Insidios. Să-l lingi, cald, fumegînd, dens și zaharos. Fantome înfometate.

O, mi-e foame.

Intră la Davy Byrne. Asta e o cîrciumă morală. Nu stă la palavre cu tine. Din cînd în cînd oferă un pahar. Dar în anii bisecți, odată la patru ani. A primit o dată un cec de la mine.

Ce să iau acum ? Își scoase ceasul. Să vedem. Bere cu tnnic ?

— Salut, Bloom ! spuse Flynn Năsosul din colțul lui:

— Salut, Flynn.

— Cum merg lucrurile ?

— Bine, bine... Să văd. Am să iau un pahar de vin de Burgundia și... să văd.

Sardele în rafturi. Aproape că le guști privindu-le. Un sandvici ? Ham și toți cei care se trag din el s-au strîns și s-au înmulțit aici. Conserve de carne. Ce este un cămin fără conservele de carne Plumtree ? Un cămin in-

203

complet. Ce stupidă reclamă ! Sub anunțurile mortuare s-au găsit s-o plaseze. Hai să ne suim cu toții într-un plumtree, într-un prun din ăștia. Conserve din carnea lui Dignam. Canibalii i-ar pune și lămîie și garnitură de orez. Misionarii albi sînt prea sărați. Ca porcul în saramură. Te poți aștepta ca șeful să consume bucățile de onoare. Ar trebui să fie și cam tare de prea multă mișcare. Nevestele strînse în cerc să constate efectul. *A fost odată un negru regal. Care-a nu*

*știu ce a făcut sau a mâncat nu știu ce dintr-un pastor venal.* Cu el, un adevărat paradis. Dumnezeu știe ce amestec mai e și ăsta. Praporul cu măruntaie cam mucedu și gîtul strînse la un loc, tocate mărunte. E-o adevărată problemă să găsești carnea. Cușer. Carnea și laptele niciodată împreună. Era o chestie de igienă așa se spune acum. Postul de Yom Kippur e un fel de curățenie de primăvară pe dinăuntru. Pacea și războiul depind în fond de digestia individului. Religiiile. Curcani și găște de Crăciun. Uciderea pruncilor. Mîncăți, beți și vă veseliți. Pe urmă spitalele de urgență sînt pline. Capete bandajate. Brînza te ajută să faci digestia la'orice, mai puțin s-o mistui chiar pe ea. Mare putere are brînza.

— Aveți sandviciuri cu brînza ?

— Da, domnule.

Aș vrea și cîteva măsline dacă ar avea. Le prefer pe cele italiene. Bun paharul ăsta de Burgundia ; face s-alunece. Te unge. Frumoasă salată, proaspătă și răcoroasă ca un castravete nou. Tom Kernan se pricepe să dreagă salata. Știe să-i dea gust. Untdelemn curat de măsline. Milly mi-a pregătit atunci cotletul acela cu mult pătrunjel. Luați o ceapă spaniolă. Dumnezeu a făcut hrana, diavolul pe bucătari. Crab al dracului de pipărat cu mirodenii.

— Nevasta bine ?

— Foarte bine, mulțumesc... Un sandvici cu brînză, atunci. Aveți Gorgonzola ?

— Da, domnule.

Flynn Năsosul își sorbi grogul.

— Mai pregătește vreun concert zilele astea ?

Uite ce gură are. Ar putea să-și fluiera în propria lui ureche. Și clăpăuge să se potrivească cu buzele. Muzică.

204

Se pricepe la așa ceva cit un birjar. Dar totuși e mai bine să-i spun. N-are ce strica. Reclamă gratuită.

— A contractat un turneu mai mare la sfîrșitul lunii, Poate că ai auzit vorbindu-se.

— Nu. A, așa și trebuie. Cine-l organizează ? Barmanul îl servi.

— Cît face ?

— Șapte pence, domnule... Mulțumesc, domnul meu. Domnul Bloom își tăie sandviciul în fișii subțiri. Un

*pastor venal.* Mai ușoară decît chestiile astea cu cremă. *Cele cinci sute de soațe ale lui toate. S-au distrat atunci pe săturate.*

— Muștar, domnule ?

— Mulțumesc.

împinse sub fiecare din aceste felioare pe care le ridica binișor stropii gălbui. *Viețile lor.* Gata, l-am terminat. *.Și a ajuns mai mare, tot mai mare, colosal.*

— Cine-l organizează ? spuse. La drept vorbind, e cum s-ar zice o societate pe acțiuni. Cu participări la cheltuieli și profituri.

— Mda, acuma îmi aduc aminte, spuse Flynn Năsosul, băgîndu-și mîna în buzunar să se scarpine în josul pînte-celui. Cine-mi spunea ? Nu-i și Blazes Boylan băgat în chestia asta ? O zbucnire de aer cald, arșiță a muștarului, i se așeză domnului Bloom pe inimă. Își ridică ochii și întîlni privirea unui ceas coleric. Două. Ceasul cîrciunii merge cu cinci minute înainte. Timpul nu stă pe loc. Acele se mișcă. Două. Nu-i încă.

Atunci diafragma i se ridică de poftă, coborî apoi iarăși înlăuntrul trupului său, jinduind iarăși prelung, cu un fel de dorință.

Vin.

Sorbi, simțindu-i mirosul, lichidul întăritor și, îndem-nîndu-și cu fermitate gîtlejul să-l grăbească în jos, își depuse delicat paharul.

— Da, spuse. De fapt, el este organizatorul. Nici o teamă. Asta nu înțelege nimic. <sup>u2</sup>

Flynn Năsosul trase pe nas și se scarpină. Un purice care se ospătează pe cînste.

205

# r

— A dat lovitura, îmi spunea Jack Mooney, cu meciul acela de box în care Myler Keogh l-a bătut pe soldatul din cazarma de la Portobello. Păi, cică l-a luat pe bătaușul ăla mic și l-a sechestrat în comitatul Carlow...

Sper că picătura asta din nas n-are să-i cadă în pahar. Nu, și-a smiorcăit-o la loc.

— Aproape o lună, omule, pînă i-a dat drumul. L-a pus să sugă ouă de rață dracului pînă la noi ordine. Ca să-l țină de la băutură, mă-nțelegi ? Oho, Blazes e-un tip șmecher de tot. Davy Byrne își făcu apariția din barul din spate în cămașă cu mânecile ridicate cu un pliu, ștergîndu-se pe buze de două ori cu șervetul. Molfăie și el ca prostul. Și cu surîsul unsuros pe toată fața lui sătulă. A pus prea multă untură peste napi.

— Și-acuma uite că s-a căpătuit, spuse Flynn Năsosul. Nu ne vinzi și nouă-un pont pentru Cupa de aur ?

— Eu în astea nu mă bag, domnule Flynn, răspunse Davy Byrne. Eu nu-mi pun banii mei pe mîrtoage. -

— Aicea să știi că ai dreptate, spuse Flynn Năsosul. Domnul Bloom își mînca sandviciul în fișii, pîine

proaspătă bună, cu satisfacție degustată, muștarul iute, savoarea cu miros de picioare a brînzei. Sorbituri din vinul său ales îi îmblînzeau cerul gurii. Asta nu-i deloc astringent. Și la vremea asta are gust mai plin, cînd nu e prea rece.

Un bar plăcut, liniștit. Drăguță tejgheaua asta de lemn. Plăcută. Îmi place așa cum e rotunjită.

— Eu nici nu mă gîndesc să intru în chestii de-astea, spuse Davy Byrne. Caii ăștia pe mulți i-au dus la sapă de lemn.

Păi cîrciumarii merg oricum la sigur, ce să mai și joace. Autorizați să vîndă bere, vin și băuturi spirtoase pentru consum la fața locului. Cap cîștig eu pajură pierzi tu.

— Adevăr grăiești, spuse Flynn Năsosul. Dacă nu ești băgat cu-ăia care aranjează pontul. Acuma nu mai e joc cinstit. Da' Fenehan le mai află cîteodată. Astăzi îl dă cîș-tigător pe *Sceptru*. Favorit e *Zinfandel*, al lordului Howard de Walden, care-a cîștigat la Empson. Morny Cannon îl

206

călărește. Eu aș fi putut să scot șapte contra unu pe Saint Amant acum două săptămîni.

— Chiar ? spuse Davy Byrne...

Se îndreptă spre vitrină și luînd de acolo registrul de casă, cam uzat, îi cercetă atent filele.

— Pe cuvîntul meu că aș fi putut, spuse Flynn Năsosul trăgînd pe nas. Țsta a fost un cal cum nu mai vezi. Saint Frusquin i-a fost tată. A cîștigat pe o furtună, era iapa lui Rothschild, îi pusese ră doar vată-n urechi. Jachetă albastră , și șapcă galbenă. Dracul să-l ia pe găliganul ăla de Ben Dollard cu John O'Gaunt al lui. El m-a făcut să pierd ocazia. Mda.

Bău resemnat din paharul lui înalt, alunecîndu-și degetele pe piciorușul paharului.

— Mda, spuse oftînd.

Domnul Bloom, mestecînd în picioare, își coborî ochii pe suspinul celui lalt. Un idiot cu nasul mare. Să-i spun de calul ăla pe care Lenehan ? Dar știe și el. Mai bine lasă-l să uite. Du-te și mai pierde niște bani. Cretinul și banii lui. Picătura aia iar îi iese din nas. Rece trebuie să-i fie nasul cînd sărută o femeie. Și totuși lor s-ar putea să le placă. Bărbile țepoase le plac, de pildă. Nasurile reci ale cîinilor. Bătrîna doamnă Riordan căreia-i ghiorăiau mațele și cu terrierul ei Skye la hotelul City Arms. Molly care-l lua mereu în brațe. O, cățelușul meu mic ham hamhamham !

Vinul pătrunse și înmuie aluatul amestecat de pîine muștar și o clipă înainte brînză frămîntată.



Bunișor vin. Are gust mai bun pentru că nu mi-e sete. Sigur, după baie mă simt așa. Doar o înghițitură sau două. Pe urmă pe la ora șase pot. Șase, șase. Timpul va fi trecut atunci. Ea... Focul împlânzit al vinului îi mocnea în vene. Chiar că aveam nevoie. Mă simt așa fără vlagă. Ochii săi priveau, fără înfometare, șiruri de cutii de conserve, sardele, cângi de homar viu colorate. Ce lucruri stranii și-au ales oamenii de mâncare. Le scot din scoici, le scobesc cu acul din cochilii, le smulg din copaci, scot melcii din pământ cum mănâncă francezii, sau din mare cu momeala sau cârligul. Peștii ăștia proști nu se învață minte nici într-o mie de ani. Dacă n-ai ști, ar fi chiar primejdios să bagi

207

orice așa în gură. Bobite de-astea otrăvitoare. Boabele de lemn cînesc. Le vezi rotunde și le și **crezi** bune. Culorile astea țipătoare trebuie să te facă atent. Merge vestea din gură în gură. Îl încerci pe cîine întâi. Te atrag și cu mirosul și cu aspectul. Roade ispititoare. Cornete cu înghețată. Cremă. Instinctul. De pildă, plantațiile de portocali. Au nevoie de irigație artificială. Bleibtreu-btrasse. Da, dar ce faci cu stridiile ? Când te uiți la ele parcă ar fi niște scuipături. Scoici murdare. Și-al dracuii de greu de deschis. Cine le-o fi descoperit ? Se hrănesc cu gunoaie, cu scursori din canale. Spumos și stridii Red Eank. Au efecte asupra puterilor sexuale. Afrodisiac. El a fost la restaurant la Red Bank azi-dimineață. O fi stat la masa cu stridii ca un pește bătrîn. Poate că-i trup tînăr la pat. Nu. Iunie e lună fără stridii. Dar sînt unii cărora le place vînatul înainte de termen. Iepure de braconaj, întâi să prinzi iepurele. Chinezii **mănmca** ouă vechi de cînzeci de ani, albastre și înverzite. Mese cu cîte treizeci de feluri. Fiecare fel e poate inofensiv dar se-ames-tecă înăuntru. O idee de roman polițist cu otrăviri. Arhiducele Leopold era acela ? Nu. Da, sau era Otto unul dintre Habsburgii ăștia ? Sau cine era ăla care-și **mînca mătreața** de pe cap ? El se descurca cel mai ieftin la masă. Sigur, ăștia-s aristocrați. Pe urmă ceilalți se iau după ei ca să fie la modă. Și lui Milly ceara de **pămînt** și făina. Aluaturile astea crude îmi plac și mie. Jumătate din stridiile pe care le pescuiesc le-aruncă înapoi în mare ca să țină prețurile cît mai ridicate. Ieftine. Nu le-ar mai cumpăra nimeni. Icrele negre. Recepții în stil mare. Vin alb de Rin în pahare verzi. O petrecere de lume bună. Lady cutare. Perle pudrate peste sîni. Ceea ce se cheamă *elite*. *Creme de la creme*. Cer feluri de mâncare speciale ca să poată pretinde că sînt. Pustnicul cu un pumn de boabe **își** stăpînește ascuțișurile cărnii. Ne cunoaștem doar, vino să mănînci la mine. Nisetru regal. Către decanul magistraților municipali, Coffey, măcelarul, are de la excelența sa dreptul să vîndă vînat de pădure. Și-i trimite înapoi cîte o jumătate de vacă. Banchetul pe care i-am văzut cum îl pregăteau cînd am fost acolo la bucătăriile președintelui Curții. Bucătarul șef cu coiful alb ca un rabin. Rață combustibilă. Varză cîrlionțată d *la duchesse de*

203

*Parme*. Mai bine să scrie direct pe menu să știi și tu ce mănînci prea multe condimente strică fiertura. Mă pricep și eu nițel. O mai dreg cu niște cuburi de supă sintetică Edwards. Giște îndopate pînă nu se mai mișcă. Homarii fierți de vii. Mai luați de aici din potîrniche. Nu mi-ar dispăcea să fiu chelner într-un hotel de lux. Bacșișuri, haine de seară, doamnele pe jumătate goale. Îmi dați voie să vă mai îndemn la puțin file de somon cu lămîie, domnișoară Dubedat ? Da, vă rog, pe dată. Și s-a și servit, da, pe dată. Cred că-i un nume hughenot. Țin minte că era o domnișoară Dubedat la Killiney. *Du, de la*, franțuzește. Și totuși, e-aceeași mâncare de pește, poate bătrînul Micky Hanlon din strada Moore poate tot din același pește și-a scos banii, spintecîndu-l, băgîndu-și degetele pînă la încheieturi prin urechi și prin măruntaie, și el nici nu știe să scrie, și se strîmbă de zici că-i dracu' curat. Muiski A Hașa Ha. Ignorant ca o cizmă, dar e-un om de cincizeci de mii de lire sterline.

Lipite de geam două muște bîzîiau, lipite una de alta.

Vinul licăritor îi mai întîrzie o clipă pe cerul gurii, se lăsă înghițit. Strivesc în prese strugurii de Burgundia, Căldura soarelui este. Parcă ar fi o mîngîiere tainică să-mi spună ceva o amintire. Mîngîiate astfel, simțurile pătrunse de licoare, își amintiră. Ascunși sub ierigile sălbatice pe Howth. Sub noi golful adormit cerul. Nici un sunet. Cerul. Golful purpuriu în preajma capului Leului. Verde la Drumleck. Verdegălbui spre Sutton. Cîmpuri sub mare, linii șterse cafenii în iarbă, orașe îngropate. **Și-l** revărsase peste haina mea părul, urechelnițe printre paiele pe landă mina mea strecurîndu-i-se ei sub ceafă, ai să mă șifonezi toată. O, minunat a fost ! Proaspătă-moale cu unguente mirositoare mîna ei atingîndu-mă : ochii ei asupra-mi nu s-au întors într-o parte. Pierdut peste ea m-am aplecat, buzele pline pe de-a-ntregul deschise, i-am sărutat gura. Ium. încet mi-a alunecat în gură fursecul cu susan cald și mestecat. într-o pulpă siropoasă o măcinase gura ei dulce și acrișoară cu salivă. Ce bucurie ; am

mîncat-o ; bucurie. Viață tînă, îmi dădeau buzele ei întinzîndu-se. Buze moi, calde, lipicioase, dens atrăgîndu-mă. Flori erau ochii ei, ia-mă, ochii consimțind. Pie-  
209

îricele rostogolindu-se. întinsă și nemișcată. O capră. Nimeni. Sus pe Ben Howth rododendroni, o capră pășind sigură, coacăzele legănîndu-și boabele plecate. Ascunsă sub ferigi ea rîdea cald închisă în sine. Amețit m-am aplecat asupra-i, am sărutat-o ; ochii, buzele ei, gîtul ei întins, pulsînd, sîinii ei de femeie plini în bluza de voal de călugăriță, cu sfîrcurile grase semeț înălțate. Cald o căutam cu limba. Ea m-a sărutat. Am fost sărutat. Consimțind toată mi-a zburlit moale părul. Sărutată, m-a sărutat.

Eu. Și eu acum.

Lipite, muștele bîzîiau.

Ochii lui plecați urmăreau venele tăcute ale tăbliei de stejar. Frumusețe : se încovoiaie, curbele acestea sînt frumusețea. Zeițe cu forme frumoase, Venus, Iunona; curbele formelor pe care le admiră o lume, le văd la muzeul bibliotecii înalte în holul rotund, zeițe goale. Ajută digestiei. Lor nu le pasă cum arată oamenii. Toate deschise vederii. Niciodată vorbind, vreau să spun nu unor oameni ca Flynn. Să zicem c-ar vorbi Pygmalion și Gâlăteea ce-ar spune ea prin cuvînt ? Muritorule ! Te-ar pune la locul tău. Sorb nectarul la masă cu zeii, platouri de aur, numai ambrozii. Nu ca mesele noastre prăpădite, berbec rasol, morcovi și păstîrnac, o. sticlă de Allsop. Nectarul ; închipuie-ți, să bei electricitate ; hrana zeilor. Formele de frumusețe ale femeii sculptate iunonian. Frumosul nemuritor. Și noi îndesîndu-ne mîncarea printr-o gaură și scoțînd-o prin spate : hrană, chin, sînge, fecale, pămînt, hrană : trebuie să-l hrănim așa cum băgăm căV-buni într-o locomotivă. Ele n-au. Nu m-am uitat niciodată. Am să mă uit astăzi. N^are să mă vadă paznicul. Să mă aplec să las să-mi cadă ceva să văd dacă ea.

Picurînd un mesaj tăcut dinspre vezică îndemnîndu-l să meargă să facă să nu facă aici să facă. Bărbat și ter-minîndu-și treaba își goli paharul pînă la fund și porni, și ele li se dăruiesc bărbaților, celor conștienți de bărbăția lor, se culcă cu iubii, bărbații, un tînăr s-a bucurat de ea, în curte.

Cînd sunetul ghetelor lui nu se mai auzi Davy Byrne spuse din registrul lui :

210

(— Ce e de fapt ? Nu lucrează la asigurări ? ' \_ A plecat de-acolo de mult, spuse Flynn Năsosul. Contractează reclamele pentru *Freeman*.

— îl cunosc bine din vedere, spuse Davy Byrne. Are vreun necaz ?

:— Necaz ? spuse Flynn Năsosul. N-am auzit. De ce ?

— Am băgat de seamă că era în doliu.

- — Era ? spuse Flynn Năsosul. Da, chiar, era. L-am întrebat cum merg lucrurile pe-acasă. Ai dreptate, zău. Era în doliu.

— Eu nu ating niciodată subiectul ăsta, spuse cu umanitate Davy Byrne, dacă văd că un domn are necazuri de felul acesta. Nu faci decît să le aduci aminte.

— Nu e nevasta, oricum, spuse Flynn Năsosul. L-am întîlnit alaltăieri cînd ieșea tocmai de la lăptăria irlandeză pe care o ține nevasta lui John Wyse Noian pe strada Henry și-avea o oală cu smîntînă în mină s-o ducă acasă la jumătatea lui. Ea e bine hrănită, îi spun eu. Ce-i mai bun.

— Și zici că lucrează pentru *Freeman* ? spuse Davy Byrne.

Flynn Năsosul strînse din buze.

— Nu-și cumpără el smîntînă din reclamele pe care le contractează. De asta poți să fii sigur.

— Și atunci cum ? întrebă Davy Byrne scoțîndu-și nasul din registru.

Flynn Năsosul execută niște pase rapide prin aer cu degete de scamator. Făcu cu ochiul.

— E mason, spuse.  
— Ce vorbești ? spuse Davy Byrne. -  
— Și-ncă cum, spuse Flynn Năsosul. Ordine străveche liberă și consimțită. Lumină, viață și iubire, pe Dumnezeuul meu. Îl ajută ei. Asta mi-a spus-o un, de, nu spun cine.  
— Adevărat ?  
— A, e o confrerie grozavă, spuse Flynn Năsosul. Nu te uită când te văd la pământ. Cunosce pe unul care a tot vrut să intre și el, dar ei se țin închiși ca o stridie. Zău, și bine-au făcut că nu le primesc pe femei.  
Davy Byrne surîsecăscăîncuviință toate în același gest :

211

— lîiichaaaaaaach !  
— A fost odată o femeie, spuse Flynn Năsosul, care s-a ascuns într-o pendulă să vadă ce dracu' fac ei acolo. Dar dracul să mă ia dacă n-au mirosit-o și-au scos-o afară și-au juruit-o pe loc ca mare maestru. Era una din alea Saint **Leger** din Doneraile.  
Davy Byrne, mulțumit după căscat, spuse cu ochii încă înecați în lacrimi :  
— Adevărat ? E-un om cumsecade, liniștit. Îl văd deseori aici și nici o singură dată nu l-am văzut, înțelegi, să întrecă măsura.  
— Nici Dumnezeu din cer n-ar putea să-l facă să se îmbete, spuse cu încredere Flynn Năsosul. Când se încălzesc lucrurile, odată-l vezi cum se strecoară afară. Nu l-ai văzut cum se uita la ceas ? A, nu erai aici. Dacă-l inviți să bea ceva cu tine primul lucru pe care-l face e să-și scoată ceasul să vadă cât poate să bea. Îți spun, pe Dumnezeuul meu, c-așa face.  
— Sînt unii așa, spuse Davy Byrne. Eu zic că-i un om în care poți să ai încredere.  
— Nu-i băiat rău, spuse Flynn Năsosul trăgînd pe nas. Se știe chiar că, uneori nu s-a dat în lături să-și ajute un prieten la nevoie. Ce-i al lui e-al **lui**. Bloom are și el. da, părțile lui bune. Dar e un lucru pe care el n-are să-l facă niciodată.

Cu mina mîzgăli o semnătură invizibilă alături de **grogulsău**.

— Știu, spuse Davy Byrne.  
— Nimic negru pe alb, spuse Flynn Năsosul.  
Paddy Leonard și Lyons Cocosul intrară. Tom Rochford îi urma, netezindu-și cu mîna vesta de culcarea **cla**-retului.

— Ziua, domnule Byrne.

— Ziua, domnilor.

Se opriră în fața barului.

— Cine stă să susțină ? întrebă Paddy Leonard.

— Eu oricum șed, răspunse Flynn Năsosul.

— Ei, ce luăm ? întrebă Paddy Leonard.

— Eu iau o limonada, spuse Lyons Cocosul.

— Ce face ? strigă Paddy Leonard. De cînd, pentru Dumnezeu ? Tu ce iei, Tom ?

212

— Cum stai cu canalizarea ? întrebă Flynn Năsosul sorbind din paharul lui.

Drept răspuns Tom Rochford își apăsă mîna pe stern și sughiță.

— Te-ar deranja dacă te-aș ruga să-mi dai un pahar cu apă rece, domnule Byrne ? spuse.

— Sigur, domnule.

Paddy Leonard privi chiorîș spre tovarășii săi de băutură.

— Doamne-ajută-mă și mă miruiește, spuse, uite la cine vreau eu să dau de băut ! Apă rece și limonada ! Doi băieți care-ar fi în stare să sugă whisky dintr-un picior umflat. Asta are-n mîneacă un nume de cal dracului pentru cupa de aur. Cică-i sigur, mortal.

— *Zinfandel*, nu ? întrebă Flynn Năsosul.

Tom Richford vărsă praful dintr-o hîrtiuță răsucită în paharul cu apă așezat în fața lui.

— Gastrita asta blestemată, spuse înainte de a bea.

— Bicarbonatul face foarte bine, spuse Davy Byrne. Tom Rochford încuviință din cap și bău.

— *Zinfandel* este ?

— Să nu spui, făcu cu ochiul Lyons Cocosul. Eu arunc cinci șilingi pe contul meu.

— Spune-ne dacă ești om și du-te și la dracu', spuse Paddy Leonard. Cine ți-a vîndut pontul ?

Domnul Bloom în drum spre afară ridică trei degete în semn de salut.

— La revedere, spuse Flynn Năsosul. Ceilalți se întoarseră să se uite.

— Asta-i tipul care mi l-a vîndut, șopti Lyons Cocoșul.

— Pfrut ! spuse Paddy Leonard cu dispreț. Domnule Byrne, domnul meu, o să luăm două jamesonuri mici de-ale dumitale după asta și o...

— Limonada, adăugă politicos Davy Byrne.

— Mda, spuse Paddy Leonard. Un biberon pentru bebelușul.

Domnul Bloom mergea acum spre strada Dawson, netezindu-și dinții cu limba. Ar trebui ceva verde : spanac să spunem. Pe urmă, cu aparatul ăsta cu raze Ront-gen s-ar putea.

213

Pe aleea Ducelui un terrier famelic vîrsă o zeamă urîță de oase pe pietrele caldarîmului și o lipăi apoi cu zel reînnoit. Necumpătare. Restituire cu mulțumiri după ce s-a digerat pe deplin conținutul. La început dulce apoi savuros. Domnul Bloom ocoli prudent. Rumegători. Felul al doilea. Își mișcă falca de sus, vezi. Mă întreb dacă Tom Rochford are să facă ceva cu invenția aia a lui. Își pierde vremea s-o explice în fața lui gură-cască ăla de Flynn. Tipii slabi cu gura mare. Ar trebui să fie o sală sau un loc în care inventatorii să se ducă și să-și vadă de invențiile lor. Bineînțeles, atunci ar -da buzna și toți șarlatanii.

Fredona, prelungind în ecou solemn, sfîrșiturile fiecăreia dintre măsuri :

*Don Giovanni, a cenar teco M'invitasti.*

Mă simt mai bine. Burgundul. Ș-un bun tonic. Cine l-o fi distilat primul ? Vreun tip profund nefericit.

Curajul bețivului. Acuma trebuie la *Kilkenny People* pentru reclama ceea.

Scaune de toaletă goale, curate, așteptînd în vitrina lui William Miller, instalații sanitare, îl îndemnară îndărăt la gîndurile sale. Ar putea ; și să vadă totul pînă jos ; înghiți o dată un ac și-ți iese din coaste după ani de zile, îți trece prin tot corpul, îți schimbă duetele biliare, splina împrăscată peste ficat, sucul gastric prin meandrele intestinelor ca prin țevi. Dar tipul, săracul, trebuie să stea drept toată vremea cu înlăuntrul și afara la vedere. Asta-i știința.

— *A cenar teco.*

Ce înseamnă teco ? La noapte poate.

*Don Giovanni, m-ai invitat Să vin la tine la noapte, Rum Rum rumdum.*

Nu prea se potrivește.

Keyes : două luni dacă l-aș convinge pe Nannetti. Asta ar face două lire și zece șilingi, cam două lire și opt

214

șilingi. Trei îmi datorează Hynes. Două lire și unsprezece: Reclama de la Presscott. Două și cincisprezece. Cam cinci guinee. Dacă am noroc.

Aș putea să cumpăr un jupon din acelea de mătase pentru Molly, la culoare cu jartierele noi.

Astăzi. Astăzi. Să nu mă gîndesc.

Un turneu în sud, deci. De pildă, stațiunile balneare englezești ? Brighton, Margate. Digul pe clar de lună. Vocea ei plutind peste ape. Fetele acelea frumoase pe plajă. În față la barul lui John cel Lung un vagabond somnoros sta sprijinit într-o rină, pierdut în gînduri și ronțăindu-și pumnul murdar. Om de nădejde caută de lucru. Plată mică. Mănîncă orice.

Domnul Bloom coti de la vitrina cu tarte nevîndute de la Gray și trecu prin fața librăriei reverendului Tho-mas Connellan. *De ce am părăsit biserica romană ? Cuibul păsărilor.* Femeile cică l-ar împinge pe ăsta pe la spate. Se zice că pe vremea foametei cartofilor le dădeau supă la copiii săracilor ca să treacă la protestanți. Dincolo e asociația unde se ducea tata cînd cu convertirea evreilor săraci. Aceeași momeală ieftină. De ce am părăsit noi biserica romană ?

Un tinerel orb se opri bătînd cu bastonul său subțire în bordura trotuarului. Nu se vede nici un tramvai. Vrea să traverseze.

— Doriți să traversați ? întrebă domnul Bloom. Adolescentul orb nu răspunse. Fața lui împietrită, se încrunță vag. Își mișcă nesigur capul.

— Sînteți pe strada Dawson, spuse domnul Bloom; Strada Molesworth este peste drum. Doriți să treceți ? Nu e nimic pe stradă acum.

Bastonul se mișcă tremurător spre stînga. Ochii domnului Bloom îi urmăriră mișcarea și întîlniră din nou furgonul de la curățătoria chimică oprit în față la Drago. Unde i-am mai văzut părul uns cu briantină chiar cînd eram. Balegă de cal. Vizitiul a intrat la John cel Lung. Își mai potolește setea și el.

— E un camion acolo, spuse domnul Bloom, dar acum stă pe loc. Vă trec eu peste drum. Doriți să mergeți spre strada Molesworth ?

r— Da, răspunse tânărul. Spre strada South Frederick.

215

— Haideți, spuse domnul Bloom.

Îi atinse ușor cotul slab ; apoi apucă mina moale, văzătoare, s-o conducă mai înainte.

Spune-i ceva. Mai bine să nu-mi dau aere de superioritate. Ei nu prea au încredere în ce te aud spunând. O remarcă obișnuită :

— N-a apucat să plouă. Nici un răspuns.

Are pete pe haină. Își scapă mâncarea, presupun. Pentru el trebuie că are un cu totul alt fel de gust. La început trebuie hrăniți cu lingurița. Ca mâna de copil e mâna lui. Cum era a lui Milly. Sensibilă. Mă prețuiește, îmi închipui, după mâna mea. Mă întreb dacă are nume. Căruță. Să-i feresc bastonul de picioarele capului e obosit și el își tîrîie picioarele moțâie. Așa. Liber acum. Pe la coada taurului, prin fața calului.

— Mulțumesc, domnule.

Știe că sînt bărbat în toată firea. Vocea.

— E bine acum ? Prima la sfînga.

Orbul lovi cu bastonul bordura trotuarului și își văzu' de drum, trăgîndu-și bastonul după sine, pipăind iarăși.

Domnul Bloom mergea în urma picioarelor fără vedere, a costumului ieftin de șeviot. Săracul de el, e și tînăr ! Cum Dumnezeu știa că e camionul acolo ? Trebuie că l-a simțit. Văd poate cu fruntea. Un fel de simț al volumelor. Greutatea. Ar simți dacă se ia ceva de lîngă el ? Simte un gol. Ce stranie impresie trebuie să aibă el despre Dublin, cînd își pipăie așa drumul pe trotuar. Ar putea să umble drept dacă n-ar avea bastonul ăsta ? O față pioasă, fără sînge, ca a unuia care se gîndește să se facă preot.

Penrose ! Așa-l chema pe individul acela.

Și vezi, toate lucrurile pe care pot să le învețe. Citesc cu degetele. Acordează pian. Și noi ne mirăm cînd veder? că de fapt sînt oameni deștepți. De ce credem că un om diform sau un cocoșat e deștept cînd îl auzim spunînd un lucru pe care l-am spune și noi. Sigur, simțurile celelalte sînt mai. Brodează. Împletesc coșuri. Ar trebui ajutați. Aș putea să cumpăr un coșuleț din ăsta împletit pentru ziua lui Molly. Ei nu-i place să lucreze de mînă. S-ar putea să se supere. Oamenii negri li se spune, '

216

Și simțul mirosului trebuie să fie mai fin. Mirosurile din toate părțile, strînse laolaltă, în buchet. Și fiecare persoană în parte. Pe urmă primăvara, vara ; miresme. Gustul, Se zice că nu simți gustul vinului dacă ții ochii închiși sau dacă ai guturai. Și nici dacă fumezi pe întuneric, cică n-ai mai avea nici o plăcere.

Și cu o femeie, de exemplu. Mai lipsit de rușine dacă nu vezi. Fata aceea care trecea prin fața la Stewart, cu nasul pe sus. Uitați-vă la mine. Am tot ce-mi trebuie. Ciudat trebuie să fie să nu poți s-o vezi. Un fel de formă în ochii minții sale. Temperatura glasului cînd o atinge cu degetele trebuie aproape că-i vede liniile curbele.-Mîinile lui în părul ei, de pildă. Să zicem că-i negru, de exemplu. Bine, Să zicem negru. Pe urmă alunecînd peste pielea ei ajbă. Se simte altfel poate. Simți albul. Oficiul poștal. Trebuie să răspund. Ce plictiseală astăzi. Să-i trimit un mandat de doi șilingi jumătate de coroană. Primește micul meu dar. Papetăria-i chiar aici. Stai. Mă mai gîndesc.

Cu un deget gingaș își mîngîie ușor de tot părul pieptănat înspre spate peste urechi. Iarăși. Fire de pai subți-ratece, subțiratece. Pe urmă, ușor, "degetul îi mîngîie pielea pe obrazul drept. Și aici e păr ca un puf. Nu de ajuns de moale. Pe pîntece e cel mai moale. Nu-i nimeni în jur. Uite-l că intră pe strada Frederick. Poate se duce la școala de dans a lui Levenston. S-ar zice că-mi potrivesc bretelele. Trecînd prin fața barului lui Doran își strecură mîna întx'e vestă și pantaloni și, dînd în lături cămașa, ușor, își pipăi o cută molatecă a pîntecului. Numai că știu că e albăgălbuie. Ar trebui să încerc pe întuneric să văd.

Își retrase mîna și-și aranja haina la loc.

Săracul de el ! -Un băiețandru de-abia. Teribil. Cu adevărat teribil. Ce visuri o fi avînd, dacă nu vede ? Viața un vis pentru el. Unde-i dreptatea, cînd te gîrdești că s-a născut așa ? Femeile și copiii aceia la excursia cu picnic care au ars de vii si s-au înecat la New York. Holocaust. Karma îi spune, migrația pentru păcatele pe care

•  
 ție-ai săvârșit într-o viață trecută reîncarnarea mă tu-n pisoază. Doamne, doamne, doamne. Păcat, sigur ; dar, oricum ar fi, parcă nu prea poți le dai cu totul dreptate.

Uite-l pe sir Frederick Falkiner care intră la loja francmasonilor. Solemn ca un episcop. După un dejun copios la terasa Earlsfort. Niște juriști bătrâni care dau gata o butelie. Anecdote de la tribunal și la jurați și vorbe memorabile de la școlile snoabe. L-am condamnat la zece ani. Bănuiesc că ar strîmba din nas la vinul ăsta din care am băut eu. Pentru ei numai vinuri de soi, cu anul însemnat pe o sticlă plină de praf. Are concepțiile lui bine fixate despre justiție de cîte ori e în vreun proces la corecțională. Dealtfel un bătrînel bine intenționat. Actele poliției sînt pline cu delictе și ei au interes la sută să fabrice crimele. Și el îi trimite la plimbare. E pornit pe cămătari. Pe Reuben J. l-a frecat bine de tot. La drept vorbind ăsta chiar e ceea ce zic ei că-i tipul de ovrei murdar. Au ceva putere judecătorei ăștia. Niște bătrîni scorțoși cu perucă. Urși cu o labă rănită. Să aibă Domnul milă de sufletul tău.

Ia te uită, un afiș. Bazar la Mirus. Excelența sa lordul locotenent. în șaisprezece, astăzi e. Pentru a contribui la fondurile spitalului Mercer. *Messiah* întîi pentru așa ceva s-a cîntat. De Handel. Ce-ar fi să m-abat și pe acolo. Biillsbridge. Să intru și la Keyes. Nu n-are rost să mă țin de el ca o lipitoare. Pînă la urmă îl plictisesc. Sigur c-ara să dau peste cineva cunoscut de la ușă.

Domnul Bloom intră pe strada Kildare. Întîi trebuie. Biblioteca.

Pălărie de paie în soare. Pantofi galbeni. Pantaloni cu manșeta întoarsă. Este. Este <sup>173</sup>.

Inima îi bătea înăbușit. La dreapta. Muzeul. Zeițele. Zvîcni spre dreapta.

— Este ? Aproape sigur. Nu mă uit. Sînt cu vinul în nas. De ce am ? Prea mi s-a suit la cap. Da, este.

Mersul. Nu vād. Nu vād. Mergi înainte.

îndreptîndu-se spve poarta muzeului cu pași lungi speriați își ridică ochii. Frumoasă clădire. Sir Thomas Deane a proiectat-o. Nu vine după mine ?

Poate nu m-a văzut. Era cu lumina în ochi.

213

Inima îi flutura răbufnindu-i în suspine întretăiate. Repede. Statui reci : ce liniște-i aici. Intr-o clipă sînt.în siguranță.

Nu, nu m-a văzut. Două trecute. Chiar la poartă.

O, inima !

Cu ochii zvîcnindu-i privea fix la curbele albicioase de piatră. Sir Thomas Deane era cu stilul grec.

Să caut ceva eu.

Grăbită, mîna îi intră pecipitat în buzunar, scoase, citi desfăcută Agendath Netaim. Unde am ?

Ocupat să caut.

Vîrî repede la loc Agendath.

După-masă a spus ea.

Asta caut. Da, asta. Încearcă în toate buzunarele. Bați s. *Freeman*. Unde l-am ? A, da. Pantalonii.

Portmoneul. Cartoful. Unde l-am ?

Repede. Mergi liniștit. încă o clipă. Inima.'

Mîna lui căutînd acel unde l-am găsit în buzunarul de la șold săpunul loțiunea trebuie să trec s-o iau o hîrtie încălzită lipindu-se. A, săpunu-i acolo ! Da. Poarta.

Am scăpat J

Cu urbanitate, să-i facă să se simtă în largul lor, bibliotecarul, quaker notoriu, torcea ca o pisică <sup>174</sup>.

— Și avem, nu-i așa, paginile acelea neprețuite din *Wilhelm Meister* — un mare poet despre un mare confrate poet. Un suflet ezitant ridicînd armele împotriva unei mări de chinuri <sup>175</sup>, sfișiat de îndoieli contradictorii, așa cum vedem și în viața adevărată.

Făcea un pas înainte lăsîndu-se pe vîrfuri și scîrțîin-du-și pielea încălțăminte, și un pas îndărăt, lăsîndu-se pe călcîie, pe podeaua solemnă.

Un funcționar tăcut, deschizînd numai puțin ușa, îi făcu semn tăcut.

— Îndată, spuse, scîrțîind a plecare, mai adăstînd cu toate acestea. Visătorul frumos, neputincios, care e înfrînt de faptele nepriincioase. Simți întotdeauna că judecățile lui Goethe sînt atît de adevărate.

Adevărate, în ultimă analiză.

219

Cu această analiză bi-scîrțîindu-i încălțările, se îndepărtă în pas de dans vechi parcă. Chel, cu tot sîvgul, la ușă își aplecă urechea mare cu totul vorbelor funcționarului ; le dădu ascultare ; pieri.

Doi rămași.

— Monsieur de la Palisse, rînji Stephen, mai era viu cu un sfert de oră înainte de a muri.

— Ți i-ai găsit pe-acei șase studenți la medicină, așa grozavi, întrebă John Eglinton<sup>176</sup>, cu pizma unui mai vîrstnic, care să scrie *Paradisul Pierdut* după dictarea dumatăle ? Să-i zică acumă *Suferințele lui Satan*<sup>177</sup>.

Surîs. Surîde surîsul lui Cranly.

*întîi a gîdilă-o*

*Și pe urmă a mîngîiat-o*

*Și i-a-mpins și cateteru' femeiesc*

*Că era doară studintele medicinesc*

*BăMnu' studinte medi...*

— Am impresia că are să-ți mai trebuiască unul pentru *Hamlet*. Șapte e număr scump minții mistice.

Cele șapte și strălucitoare, cum le spune bătrînuî DubluVe Be.<sup>178</sup>

Cu-ochi-lucitori, cu craniul stufos plecat tot mai aproape de lampa de pupitru cu abajurul verde cercetîn-du-i fața, bărboasă în umbra mai verde-întunecată, un ollav, cu ochi sfințiți<sup>179</sup>. Rîse scăzut înspre el, rîs de bursier, slugarnic<sup>180</sup> ; fără răspuns.

*Orchestral Satan, plîngînd la mai multe cruci*

*Cu lacrimi cum îngerii plîng.*

*Ed egli avea del cui fatto trombetta.*<sup>181</sup>

îmi ține foliile ca ostateci.

Cei unsprezece fii adevărați ai Wicklow-ului și ai lui Cranly să-și elibereze țara mumă. Kathleen-cu-dinții-știrbi, cîmpiile ei patru, verzi și frumoase, străinul în casa ei. Și încă unul să-l primească : *ave, rabbi*. Cei doisprezece din Tinahaly. în umbra golfului de stîncă gungure pentru ei. Tinerețea sufletului meu i-aș dăru-i-o, noapte de noapte. Du-te cu Dumnezeu. Noroc la vînat.<sup>182</sup>

220

Muiligan a primit telegrama mea. Nebunie. Insistă.

— Tinerii noștri barzi irlandezi, cenzură John Eglinton, mai au încă pînă să creeze o figură pe care lumea s-o așeze alături de Hamletul saxonului Shakespeare ; deși, ca și bătrînuî Ben, aproape că și eu îl admir — firește, fără să mi-l fac idol.<sup>m</sup>

— Toate întrebările astea-s pur academice, spuse ca un oracol Russell, din umbrele lui. Vreau să spun, dacă Hamlet e în realitate Shakespeare, sau Iacob întîiul, sau Essex, Ca și discuțiile clericilor despre istoricitatea lui Esu.r. Arta trebuie să ne reveleze nouă idei, esențe spiri-ră de formă. întrebarea supremă în ce privește de artă este din cit de adîncă viață izvorăște. Pictura lui Gustave Moreau este pictura ideilor. Poezia cea mai profundă a lui Shelley, cuvintele lui Hamlet, ne aduc mintea în contact cu înțelepciunea veșnică, lumea ideilor lui Platon. Tot restul sînt doar speculațiile unor învățăcei, bune pentru învățăcei.

A.E. povestindu-i unui ziarist yankeu, venit să-i ia interviu. Deh, drăznetul să mă lobească !<sup>18/</sup>»

— învățații au fost și ei întîi învățăcei, spuse Stephen mai-mult-deeît-politicos. Aristotel a fost odată învățăcelul lui Platon.

— Și a și rămas asta, ar trebui să tragem nădejde, i așezat John Eglinton. Parcă-l vezi, un învățăcel el, cu diploma la subsuoară.

Rîse iarăși, către chipul bărbos, și el acum surîzînd.

Spiritual și fără de formă. Tată. Cuvîntul și Suflul Sfînt. Atoatetatăl, omul ceresc. Hiesos Kristos, magician al frumosului. Logosul care suferă în noi în fiecare clipă. Adevăr zic că asta. Eu sînt focul asupra altarului. Eu sînt untul de sacrificiu.<sup>185</sup>

Dunlop, Judecătorul, romanul cel mai nobil dintre ei toți. A.E., Arval, Numele Inefabil, la ceruri urcat, K. H.,<sup>1</sup> maestrul lor, a cărui identitate nu le este ascunsă adeptilor. Frați ai marii loji albe, mereu la pîndă să vadă dacă pot să ajute cu ceva. Crist cu sora-mireasă, umezeală a

221

luminii, născut dintr-o fecioară dăruită cu suflet, sophia căindu-se, repausată întru planul buddhii. Viața ezoterică nu e pentru o persoană de rînd. Omul de Rînd trebuie să se curețe întîi de karma cea rea. Doamna Cooper Oakley a zărit odată forma elementală a foarte ilustrei surori a noastre H.P.B.<sup>m</sup>

O, pfui ! Rușine asupra-i ! *Pfuiteufel* ! Nu-ntrebuia să te nuiți, prăutate, 'mșoară, nu-ntrebuie când o doam-nă-și abrată elementalele.

Domnul Best<sup>187</sup> intră, înalt, tânăr, blînd, luminos. Purta cu grație în mină un carnețel, nou, mare, curat, lucitor.

— învățăcelul acela model, spune Stephen, ar spune că-ngîndurările lui Hamlet despre viața de apoi a sufletu- . lui său princiar, monologul lui improbabil, nesemnificativ și nedramatic, sînt la fel de găunoase ca și a}e lui Platon.

John Eglinton, încruntîndu-se, spuse, dospindu-și mînia :

— Pe cuvîntul meu, mi se urcă sîngele la cap cînd îl aud pe cineva că-l compară pe Aristot cu Platon.

— Care din ei doi, întreba Stephen, m-ar i'i exilat pe mine din cetatea lui ?

Scoate-ți din teacă pumnalele definițiilor. Calicitatea calului este ce-ul atotcalului. Curenți de tendințe și eoni idolatrizează ei. Dumnezeu : zgomot pe stradă : foarte peripatetic. Spațiul : ceea ce trebuie dracului să vezi. Prin spații mai mici decît globulele roșii ale sîngelui omenesc se tîrîie furiș după fesele lui Blake întru eternitatea căreia lumea aceasta vegetală îi e doar o umbră<sup>188</sup>. Ați-ne-te de clipa de acum, de locul de aici, prin care tot ce va să vie se-aruncă înspre trecut.<sup>189</sup>

Domnul Best înainta, amabil, către colegii săi.

— Haines a plecat, spuse.

— Da?

— I-am arătat cartea lui Jubainville. Să-l fi văzut, s-a ambalat de tot după *Cîntecele de dragoste din'Con-nacht* a lui Hyde. Nici n-am mai putut să-l aduc aici să . idă discuția. S-a dus glonț la Gill s-o cumpere.

222

*Tu, cărticica mea, ia-ți zborul, Ca să-ți saluți nepăsătorul celitoriu. Tu, scrisă — deși eu asta nu am vrut — într-un grai englezesc sărac, urît.*

— Fumul de turbă i s-a suit la cap, își dădu cu părerea John Eglinton.

Noi aici în Anglia simțim asta. Tîlhar copleșit de penitență. S-a dus. L-am afumat la fund ca pe-o scrumbie. Piatră verde licăritoare. Smaragd prins în inelul mării.

— Lumea nici nu-și dă seama cît de primejdioase pot fi cîntecele de iubire, îi avertiză ocultoul aurifer al lui Russell. Mișcările care lucrează revoluții în lumea largă se nasc din visele și viziunile unui țăran de pe coline. Pentru ei pămîntul nu e solul pe care să-l exploatezi, ci mama vie și iubitoare. Aerul rarefiat al academiei și al arenei produce cîte un roman de șase parale, cîntecelu4 de cabaret, și Franța dă floarea cea mai de preț a corupției în Mallarme, însă viața ce se cuvine s-o rîvnim li se revelează doar celor săraci cu Duhul, viața feacilor lui Homer.

De la aceste cuvinte, domnul Best își întoarse un chip neamenințător către Stephen.

— Mallarme, ca să vezi, spuse, a scris poe^nele acelea mifXmate în proză pe care ni le citea Stephen MacKenna la Paris. Acela despre *Hamlet*. Zice : *IZ se promene, lisant au livre de lui-mime*, înțelegi, citind cartea despre sine însuși. Descrie cum a fost reprezentat *Hamlet* într-un oraș franțuzesc, înțelegi, un oraș de provincie. I-au făcut și afișe.

Mîna în care nu ținea carnetul scria cu grație semne mici prin aer.

*HAMLET*

*ou*

*LE DISTRAIT Piece de Shakespeare*

Repetă către încruntarea din-nou-întunecată a lui John Eglinton j

223

— *Piece de Shakespeare*, mă-nțelegi. Ceva atî' franțuzesc, punctul de vedere franțuzesc.



*Hamlet ou.*

— Un prăpădit cu gândurile aiurea, termină Stephen. John Eglinton râse.

— Da, cam așa ar fi, spuse. Oameni foarte cumsecade, fără îndoială, dar deprimant de lipsiți de pătrundere în unele privințe.

O somptuoasă și statică exagerare a unei crime.<sup>m</sup>

— Călău al sufletului, l-a numit Robert Greene<sup>m</sup>, spuse Stephen. Nu degeaba a fost fecior de măcelar, rotin-du-și toporișca înzăpezită și scuipându-și în palme. Nouă vieți s-au luat pentru una, a tatălui său. Tatăl Nostru carele ești în Purgatoriu. Hamleții în kaki nu șovăie să tragă.<sup>193</sup> Și abatorul năclăit de sînge din actul cinci t

o prevestire a lagărelor de concentrare cîntate de domnul Swinburne<sup>m</sup>.

Cranly, cu ordonanța lui fără grai, urmărind mersul bățăliilor, de departe.

*Puii și soațele dușmanilor ucigași pe care nimeni Alt decît noi cruțatu-i-am...*

între surîsul saxon "și țipătul yankeu. Diavolul și marea cea adîncă.

— Îi place lui să creadă că *Hamlet* e doar o poveste cu stafii, spuse John Eglinton într-o lămurire a domnului Best. Precum băiatul grăsan din *Pickwick*, vrea să ne facă să simțim carnea cum ni se încrîncenează.

*Ascultă ! Ascultă ! O ascultă !*<sup>195</sup>

Și carnea trupului meu îl aude ; încrîncenîndu-se, aude. *Dacă vreodată tu ai...*

— Ce este o stafie ? spuse Stephen vibrînd de energie reținută. E unul care s-a topit într-o impalpabilitate prin moarte, prin absență, prin schimbarea felului de a fi. Londra elisabetană era la fel de departe de Stratford cum este Parisul corupt de feciorelnicul Dublin. Și ci-  
224

ne-i stafia din *limbo patrum*, reîntorcîndu-se în lumea care l-a dat uitării ? Cine e regele Hamlet ?

John Eglinton își foi trupul slab, lăsîndu-se pe spate, să cumpănească.

Preluînd.

— E ceasul acesta al unei zile în miezul lui iunie, spuse Stephen, cerîndu-le atenția cu o privire **grăbită**. S-a' înălțat drapelul pe teatrul de lîngă chei. Ursul Sackei -son mormăie în vizuina de alătura, grădina Paradisului. Mateloții care au navigat pe vremuri cu Drake își mestecă acum rimații printre plebeii care se-nghesuie la parter.

Culoare locală. Bagă aici tot ce știi. Fă-ți-i complici.

— Shakespeare a ieșit din casa hughenotului din Silvei- Street și înaintează acum pe lîngă cuștile cu lebede, de-a lungul cheiului. Însă nu mai adastă să arunce *îi* mituri lebedei mamă, care-și conduce trupa de pui către

știi. Lebăda Avonului are alte **gînduri**.<sup>JSti</sup> Alcătuirea locului acțiunii. Ignatius Loyola, dă zor, ajută-mă !<sup>197</sup>

— Începe piesa. Se arată un actor de sub streășină de umbră, investmîntai în armura învechită a unui țăp de la curte, un bărbat îndesat cu glas adînc. Este stafia, regele, un rege care nu e rege, iar actorul este Shakespeare care a studiat *Uamlet* toți anii din viața lui ce nu i-au fost deșertăciune, spre a ajunge să joace rolul spectrului, își rostește, cuvintele către Burbage, actorul tînăr, oprit acum în fața lui, nemișcat, de ceastălaltă parte a norilor de pînză cerată, ehemîndu-l pe nume :

*Hamlet, sînt duhul tatălui tău*

și îndemnîndu-l să-l asculte. Unui **fiu** îi grăiește, feciorul sufletului său, prințul, Hamlet cel tînăr și astfel fiul trupului său, Hamnet Shakespeare, care a murit la Stratford pentru ca cel ce-i poartă numele să poată trăi într-o vecie.

— Este oare cu puțință ca actorul acela Shakespeare, >, stafie într-o absență, și investmîntat în straiile îngropatu- . lui rigă al Danemarcei, stafie într-o moarte, rostmdr propriile-i cuvinte către un nume, numelui însuși **fiului** său (de-ar fi trăit Hamnet Shakespeare ar fi fost frate

15 — Ulise, voi. i

!.....

geamăn al prințului Hamlet), este oare cu puțință, vreau să știu, sau poate chiar probabil, că nu a tras, sau presimțit, încheierea logică a acestor premise : tu ești fiul depozitat de drepturi ; eu sînt părintele ucis ; mama ta este regina vinovată. Ann Shakespeare, născută Hathaway ? ; — Dar iscodeala asta în viața de familie a unui om mare, începu nerăbdător Russell.  
, Aici erai, preacinstite ? <sup>198</sup>

— Interesîndu-l doar pe vreun scrib al parohiei. Vreau să spun, avem piesele. Vreau să spun, cînd citim poezia *Regelui Lear* ce ne mai privește cum a trăit poetul ? în ce privește trăirea vieții, servitorii noștri pot s-o facă pentru noi, a spus Villiers de l'Isle <sup>193</sup>. Să spionezi, să tragi cu urechea la bîrfele de zi cu zi de prin culise, bețiile poetului, datoriile poetului. Avem *Regele Lear* și el este nemuritor.

Chipul domnului Best, la care se făcuse apel, aprobă.

*Plutește asupra-le cu valurile și cu puhoaiete tale, Mananaan, Mananaan, MacLir...* <sup>200</sup>

Ia spune acuma, omule, lira aceea sterlină pe care ți-a dădut-o cu împrumut cînd ți-era foame ?

Pe cîntecul meu, aveam nevoie.

Ia, ține aici galbenul acesta.

Haide-haide ! Ai cheltuit-o mai toată în patul Georgiei Johnson, fata popii. Remușcătura duhului lăuntric.

Ai de gînd să plătești ?

O, da.

Cînd ? Acuma ?

Să vezi... nu.

Atunci, cînd ?

Mi-am plătit drumul. Mi-am plătit drumul.

Lasă asta. El e de dincolo de râul Boyne. Din colțul de nord-est. Ai o datorie. <sup>201</sup>

Așteaptă. Cinci luni. Se primenesc toate moleculele. Sînt altul acum. Un alt eu a luat lira aceea.

Bîzz. Bîzz.

însă eu, enteleehie. formă a formelor, sînt eu prin memorie pentru că dăinui sub formele mereuschimbătoare. Eu care am păcătuit și m-am rugat și am ținut postul.

226

Copil pe care Cormee l-a scăpat de bătaia cu vîna de bou la palmă. <sup>202</sup> Eu, eu și eu. Eu.

A.E.I.O.U. O-ți datorez.

— Vrei să spui că nesocotești ^adiția a trei secole ? întrebă vocea cîrcotașă a lui John Eglinton. Stafia ei cel puțin a fost exorcizată pentru totdeauna. Pentru literatură cel puțin, ea a murit înainte de a se naște.

— Ea a murit, replică Stephen, cu șaiszeci și șapte de ani după ce s-a născut. Ea l-a văzut pe el și cum a intrat și cum a ieșit din lumea aceasta. Ea a primit întîile lui îmbrățișări. Ea i-a născut copiii și ea a așezat băncuțele pe ochii lui să-i țină pleoapele închise cînd el s-a fost întins pe patul de moarte.

Patul de moarte al mamei. Luminarea. Oglinda acoperită cu pînza. Ea care m-a adus pe lumea aceasta zace acolo, cu pleoape de bronz, sau cîteva flori ieftine. *Liliata rutilantium*.

,

Am plîns singur.

John Eglinton privea în licuriciul încîlcit al lămpii sale.

— Lumea crede că Shakespeare a făcut o greșală, spuse el, și că a ieșit din ea cît de repede și de bine s-a priceput și el.

— Prostii ! spuse Stephen aspru. Un om de geniu nu face greșeli. Eroii lui sînt voluntare și sînt portaluri ale descoperirii.

Portalurile descoperirii se deschiseră să-l primească pe bibliotecarul quaker, scîrțîindu-și

iblînd .încălțările, chel, urecheat și asiduu.

— O scorpie, spuse veninos ca un scorpion John Eglinton, nu e un portal util al descoperirii, am putea spune. Ce descoperire utilă a învățat Socrate de la Xantipa ?

— Dialectica, răspunse Stephen, și de la maică-sa cum să aducă pe lume gândurile. Ce a învățat de la cealaltă soată a lui, Myrto, (*absit nomen !*) Epipsychidionul socratididionic, nici un bărbat și nici vreo femeie n-au să știe vreodată. Însă nici știința moașei și nici cicălele căldicele ale alteia nu l-au scăpat de arhonii Sinn Feinului și de ulcica lor de cucută.

227

— Dar Ann Hathaway ? spuse glasul liniștit, aducător, de uitare al domnului Best. Da, s-ar zice c-o uităm, așa cum Shakespeare însuși a uitat-o.

Privirea îi alunecă dinspre barba gânditorului către țeasta gîlcevitorului, spre a-i certa, spre a-i dojeni, nu ca asprime ; și apoi către tigva puritană, **trandafiriu**-cheală, nevinovată însă calomniată.

— Avea o minte bună, care făcea ceva parale, spuse - . phen, și o ținere de minte nu trîndavă. Și-a dus cu • : o amintire de-astea în desagă<sup>203</sup>, pe cînd își îndesea

**isul** către cetatea romilor îluierînd *Fata pe care-o las în urma mea*. Dacă n-ar fi fost cutremurul de pînînt să ne

aiă cînd, și tot am ști unde să-l punem pe săracul I o urii ă-<sup>o1</sup>, acolo, în banca lui, speriat de cîini, și frîiele bătute scump, și ferestrele albastrii. Și amintirea asia, *Venus si Adonis*, **era-n** iatacul oricărei flusturatece și iubărețe din Londra. Adică, este Katherine, scorpia, o femeie .urîță? Hortensie spune despre ea că era o femeie **înnără** și frumoasă. Credeți adică că cei care a scris *An-toniu și Cleopatra*, pătimașul pelerin, avea ochi-n ceafă de și-a ales țiuțoarea cea mai slută din tot comitatul War-vvick, să-i fie soată la pat ? Foarte bine ; a părăsit-o, și s-a dus să cucerească lumea bărbaților. Doar că femeile lui băiețoase sînt femei așa cum le vede un băiat. Viața, **gîn**-ckulle, vorbirea lor, le sînt așa cum li le dau bărbații. Și a ales rău ? Mie mi se pare că el a fost ales. Așa cum alții își au voia lor în ce fac, așa și Ann își avea felul ei ele a face. La dracu', pe ea trebuie s-o judecăm acuma. Ea și-a pus ochii ei cu vino-ncoace pe el, ea, galeșa de două șase de-anșori. Zeița cu ochii cenușii care se apleca peste Adonis, tinerelul, plecîndu-se ca să-l supună, ca un prim pas spre gestul de sporire și umflare, e doar o cumătră din Stratford, îndrăzneată și știutoare, **care-și** răstoarnă într-un lan de gnu amantul mai tînar decît ea.

Și **rîndul** meu ? Cînd ?

Haide !

— Lan de secară, spuse domnul Best luminos, vioi, ridieîndu-și cartea cea nouă, cu vioaie luminozitate.

Murmură apoi cu plăcere blondă pentru toți cei din **jm** .:

*In întinderile de secară*

*Țăranii mulțumiți se joacă-ntr-o doară*. 2<sup>05</sup>

Paris : drăguțul de el, drăguț-îneîntat. O siluetă înaltă în homespun păros se ridică din umbră dezvăluindu-și ceasul ajutător.

— Mi-e teamă că am întîrziat la *Homestead*. Încotro-și îndreaptă pașii ? E-aici ceva de exploatat.

— Pleci, întrebare sprîncenele însuflețite ale lui John Eglinton. Te vedem diseară la Moore ? Vine și Piper.

— Piper ? pică-n vorbă domnul Best. S-a-ntors Piper ? Peter Piper a picat un pic de piper pe pipa lui. L-a picnit.

— Nu știu dacă pot. E joi. Avem ședință. Dacă scap la vreme.

Yoghini în scufie la cutie acasă la Dawson. *Isis jâră vâl*. Cartea lor în pali, pe care-am încercat-o noi s-o amanetăm. Cu picioarele încrucișate sub el, la umbra umbrelei, tronează, logos aztec, funcționând la niveluri astrale, suprasufletul lor, mahamahtma. Și ermetiștii credincioși așteptând lumina, copți pentru tovărășia novicilor, chetei, jur-împre jurul lui. Louis H. Victory, T. Caulfield Irwin. Doamne ale lotusului îi slujesc, ochi în ochi, cu glandele pineale licărindu-le. El tronează, pătruns pe deplin de zeul său, Buddha sub platani. Golf al sufletelor, în golf înghițindu-i. Suflete de bărbați, suflete de femele, **mînji** de suflete. în golful țipetelor jeluitoare, rotindu-se, iiturînd, jeluiesc.<sup>206</sup>

în *mediocritate chintesențială*

De ani de zile în sipet de carne în suflet de femeie stă.

— Se zice că vom avea o surpriză, Frterară, spuse bibliotecarul puritan, prietenos și grav. Umblă zvonul că domnul Russell strînge laolaltă o cunună din versurile poezilor noștri mai tineri. Așteptăm cu toții încordați.

încordat privi în conul de lumină al lămpii unde luceau trei chipuri iluminate.

Vezi asta. Să ții minte.

Stephen își coborî privirile peste pălăria largă, fără cap, atîrnată de măciulia toiagului de frasin sprijinit acum

229

de genunchi. Casca și sabia mea. Atinge-o ușor cu două degete arătătoare. Experiența lui Aristotel. Una sau două? Necesitatea este ceva în virtutea căreia este cu neputință ca un lucru să fie altfel decît este. Argăl, o pălărie este o pălărie.<sup>207</sup> Ascultă.

Tînărul Colum și Starkey. George Roberts e cu partea comercială. Longworth are să-i facă ceva reclamă în *Express*. O, chiar ? Mi-a plăcut *Ciobanul* de Colum. Da, cred că el are lucrul acela straniu, geniul. Chiar crezi că are cu adevărat geniu ? Yeats îi admira versul acela : *Ca în pămînt sălbăticit un vas grecesc*. I-l admira ? Sper c-ai să reușești să vii diseară. Vine și Malachi Mulligan. Moore i-a spus să-l aducă și pe Haines. Ai auzit gluma domnișoarei Mitchell cu Moore și Martyn ? Că Moore întruchipează păcatele tinereții lui Martyn ? Grozav de spiritual, nu ? Te face să te gîndești 3a Don Quijote și Sancho Pânza. Doctorul Sigerson spune că epopeea noastră națională rămîne de abia de acum încolo de scris. Moore e omul pentru așa ceva. Un cavaler al tristei figuri aici, printre noi, la Dublin. Cu fustanelă galbenă ? O'Neill Russell ? Da, da, el trebuie să dea glas limbii mărețe de odinioară. Și Dulcineea lui ? James Stephens lucrează acum la niște schițe foarte spirituale. S-ar zice că ajungem și noi importanți.

Cordelia. *Cordoglio*. Cea mai însingurată dintre fiecele lui Lir.

împins la colț. Acuma, lustrul tău cel mai franțuzesc.

— Mulțumesc foarte mult, domnule Russell, spuse Stephen ridicîndu-se. Dacă ați fi atît de bun să-i dați scrisoarea domnului Norman...

— A, da. Dacă el crede că-i atît de importantă, are să intre. Avem așa de multă corespondență.

— înțeleg, spuse Stephen. Mulțumesc.

Domnul să te răsplătească. Ziarul porcilor. Bivolilor binevoitor.

— Și Synge mi-a promis un articol pentru *Dana*. Au să ajungă să ne citească. Simt eu că da. Liga gaelică are nevoie de cîte ceva în irlandeză. Sper c-ai să vii diseară. Adu-l și pe Starkey.

Stephen se așeză.

230

Bibliotecarul puritan reveni dinspre cei care-și luaseră rămas bun. înroșindu-și chipul, spuse :

— Domnule Dedalus, punctele dumitale de vedere sînt cit se poate de interesante.

Scîrșia în sus și în jos, ridicîndu-se pe vîrfuri mai aproape de cer preț de-un pantofior de fată<sup>208</sup>, și, la adăpostul zvonului celor care ieșeau, spuse cu glas scăzut :

— Punctul dumitale de vedere este, deci, că ea nu i-a fost credincioasă poetului ?

Un chip alarmat mă întreabă. De ce-a venit la mine ? Politețe, sau o lumină lăuntrică ?

— Unde există o împăcare, spuse Stephen, trebuie să fi tost întîi o despărțire.

— Da.

Crist vulpea în cioareci de piele, ascunzîndu-se, hăituit în furcile copacilor loviți de trăsnet, de chiotele și goana vînătorii. Neștiutor de muiere, ieșind singuratec la vînă-toare. Femei și-a cîștigat sieși, stirpe

slabă, tîrfă a Babi-Ionului, cucoană de juzi, soață de hangii grași. Vulpea și gîștele.<sup>209</sup> Și în Piața Nouă un trup lăliu și necinstit, odinioară trupeș, odinioară dulce, proaspăt ca și\* scorțișoara, acum cu frunzele căzîndu-i, toate, golașe, înspăimîntată de mormîntul îngust și neiertător.

— Da. Așadar crezi...

Ușa se închise după cei plecați.

Liniștea se înstăpîni deodată în chilia boltită, retrasă, liniște a aerului cald și îngîndurat.

Lampa unei vestale.

Aici cîntărește el lucruri care n-au fost să fie : ce-ar mai fi trăit să înfăptuiască Caesar, dac-ar fi dat crezare prezicătorului ; ce-ar fi putut să fie ; disponibilitățile posibilului ca posibil; lucruri neștiute ; ce nume purta Achile cînd a adăstat printre femei.

Gînduri în sicrie în jurul meu, în sarcofaguri de mumii, îmbălsămate în mirodeniile cuvintelor. Thoth, zeul bibliotecilor, zeu-pasăre, cu coroană lunară. Și am auzit glasul acelui mare preot al Egiptului. *În cămările zugrăvite încărcate cu cărămizile cărților.*<sup>210</sup>

Înțepenite acum. Odinioară vii în mințile oamenilor. Țepene : dar o mîncărime a morții este în ele, să-mi spună

231

în ureche o poveste dulceagă, să mă îndemne să le sfărăm vrerea.

— Sigur, spuse gînditor John Eglinton, dintre toți oamenii mari, el este cel mai enigmatic. Nu știm nimic, decît că a trăit, și a suferit. Nici măcar atîta. Alții se apleacă la întrebarea noastră.<sup>211</sup> O umbră plutește peste tot restul. ^0\*—•->.

— Dar *Hamlet* e atît de personal,; nu ? pleda domnul Best. Vreau să spun, un fel de document personal, înțelegi, despre viața lui privată. Vreau să spun, mie nu-mi pasă nici atîtica, înțelegi, cine e omorît, cine e vinovat...

Depuse o carte inocentă pe marginea pupitrului, surî-zîndu-și sfidarea. Documentele lui personale în original. *Ta an bad ar an tir. Taim imo shagart.*<sup>212</sup> Pune-i și unt englezesc deasupra, John micuțule.

Spuse John, micuțul Eglinton.

— Mă așteptam la paradoxuri din ce ne-a povestit Malachi Mulligan, dar te avertizez că dacă vrei să-mi zdruncini convingerea că Shakespeare este Hamlet, ai în fața dumitale o sarcină dificilă.

Îngăduie-mi.

Stephen înfruntă veninul ochilor vătămători licărindu-i întunecați sub sprîncenele încruntate. Un vasilisc. *E quando vede l'uomo l'attosca*, Messer Brunetto<sup>213</sup>, îți mulțumesc pentru vorba asta.

— Așa cum noi, sau maica noastră *Dana*, ne țesem și ne destrămăm trupurile, spuse Stephen, de la o zi la alta. și moleculele lor sar ca pe-o suveică încolo și-ncoace, tot astfel artistul își țese și destramă imaginea. Și așa cum negul pe pieptul meu, în dreapta, este acolo unde era cînd m-am născut, deși trupul meu a mai fost țesut din țesătură nouă, iarăși și iarăși de atunci, tot astfel, prin stafia părintelui neodihnit mă privește neclintit imaginea fiului mort. În clipa intensă a imaginației, cînd mintea, cum spune Shelley, este un cărbune pîlpîitor, ceea ce am fost eu, este ceea ce sunt, și ceea ce în puțința lucrurilor aș putea ajunge să fiu. Tot astfel, în vremea viitoare, sora bună a trecutului, pot să mă văd pe mine însumi așa cum stau acum aici, doar din răsfrîngerea a ceea ce voi fi atunci.

232

Drummond din Hawthornden ți-a fost aici de ajutor să sari peste gard, și-ncă în stil mare.<sup>214</sup>

— Da, spuse domnul Best tinerește, eu îl simt pe -Hamlet tînăr de tot. Amărăciunea poate vine de la tată, dar pasajele cu Ofelia, sigur vin de la fiu.

A-ncurcat borcanele. El este tatăl meu. Eu sînt fiul lui.

— Negul acela piere cel din urmă, spuse Stephen rîzînd.

John Eglinton făcu o strîmbătură deloc plăcută.

— Dacă asta ar fi un semn particular al geniului, spuse, atunci geniul s-ar găsi pe toate drumurile. Piese ale anilor din urmă ai lui Shakespeare, pe care le admira Renan atît de mult

respiră un alt-spirit.

— Spiritul împăcării, suflă bibliotecarul.

— Nu poate fi împăcare, spuse Stephen, dacă n-a fost o despărțire.

Am mai spus asta.

— Dacă vrei să știi care au fost faptele ce și-au aruncat umbra peste infernul timpului din *Regele Lear*, *Othello*, *Hamlet*, *Troilus și Cresida*, uitați-vă să vedeți când și cum se ridică umbra. Ce îmblânzește inima omului. Naufragiat în furtuni crâncene, mult încercat, ca un alt Ulise, Pericles, prinț al Tyreniei ?

Capul, cu bonetă ascutită roșie, izbit de vânturi, orbit de sarea amară a valurilor.

— Un copil, o fată pe care s-o strângă în brațe, Marina.

— înclinarea sofistilor către cărările lăaturalnice ale apocrifelor este o cantitate constantă, identifică John Eglinton. Drumul mare e lipsit de varietate dar el te conduce la cetate.

Mare om Bacon : s-a cam mușcăit. Shakespeare, păcatele tinereții lui Bacon. Saltimbanci ai cifrului bătînd drumul mare.<sup>215</sup> Căutători în marea căutare. Care-i cetatea, bunilor meșteri ? Murmurul numelor proprii : A. E., eon, Magee, John Eglinton. La răsărit de soare, la apus de lună : *Tir na n-og*. Cu ghețe amândoi și cu toiaguri.

*Cîte mile pin' la Dublin ?* ,

*De trei ori douăzeci și-o dată zece, domnul meu.*

*Sîntem acolo cînd se-aprind luminările ?*

233

'— Domnul Brandes o acceptă, spuse Stephen, ca pe prima piesă din perioada ultimă.<sup>216</sup>

— O acceptă ? Și ce spune despre asta domnul Sidney Lee, sau domnul Simon Lazarus, cum zic unii că i-ar fi numele adevărat ?

— Marina, spuse Stephen, un copil al furtunii, Miranda, un miracol, Perdita, cea care a fost pierdută. Ce-a fost pierdut i se redă acuma : copilul fiicei sale. *Scumpa mea soție*, spune Pericles, *era întocmai ca fata aceasta*. Ar iubi-o cineva pe fiică dacă n-a iubit-o înainte pe mamă ?

— Arta de a fi bunic, încep să murmure domnul Best. *Uart d'etre grand...*

— Pentru un om dotat cu lucrul acela, straniu, geniul, propria sa imagine este criteriul oricărei experiențe, materiale sau morale. O astfel de chemare îl emoționează. Imaginea, asemănarea cu alți bărbați din neamul său dimpotrivă îl îndepărtează. N-ar vedea în așa ceva decît încercări groșești ale naturii de-a spune totul sau *de* a se repeta. Fruntea benignă a bibliotecarului puritan se aprinse trandafir de speranță.

— Nădăjduiesc că domnul Dedalus își va elabora teoria spre iluminarea marelui public. Și ar mai trebui să-l menționăm și pe un alt comentator irlandez, domnul George Bernard Shaw. Și nici să nu-l uităm pe domnul Frank Harris. Articolele sale despre Shakepeare în *Saturday Review* au fost, desigur, strălucitoare. Ce e ciudat e că și dînsul ne înfățișează o legătură nefericită cu doamna neagră a sonetelor. Rivalul care i-ar fi fost preferat este William Herbert, conte de Pembroke. i Mărturisesc că dacă poetul tot a trebuit să fie respins, un astfel de refuz ar părea mai în armonie cu — cum să-i spunem ? — concepția noastră despre ceea ce n-ar fi trebuit să fie.<sup>217</sup>

Tăcu pe această expresie bine găsită, ridicîndu-și printre ei capul blînd, ca de pinguin, trofeu pentru înfruntările lor.

Cu vorbe grave, de puritan, îi grăiește, ca un bărbat soatei sale. Mă iubești tu, Miriam ? Au îți iubești tu bărbatul ?

234

— Și asta se poate, spuse Stephen. E-o spusă a lui Goethe pe care domnul Magee o citează cu plăcere. Păzeș-te-te de ce dorești în tinerețe pentru că ai s-o capeți la maturitate. De ce trimite el la una care e o *buonaroba*, o iapă pe care au călărit-o toți bărbații, o domnișoară de onoare cu trecut scandalos, tocmai pe-un senior mărunț să i-o pețască ? Era el însuși senior al limbii

și se făcuse singur domn printre plebei, scrisese și *Romeo și Julieta*. De ce atunci ? Încrederea în el însuși îi fusese pretimpuriu ucisă. Fusese de la început el însuși răsturnat într-un lan de grâu (lan de secară, ar trebui să spun) și în propriii lui ochi n-avea să mai fie niciodată victorios după ce n-ajunsese să izbândească în jocul de-a chicotelile și de-a răstur-nica. Să se prefacă, doar, că ar fi un don Juan n-avea cum să-l ajute. Să mai înfrîngă mai târziu pe altele, n-ar mai fi putut să-i șteargă prima înfrîngere. Colțul mistrețului îl rănise tocmai acolo unde-i stă iubirea sîngerîndă. Dacă scorpia-i înfrîntă, ei tot îi mai rămîne arma nevăzută a femeii. Este acolo, îl simt în cuvinte, un spin înfipt în carne, care-l împinge într-o patimă nouă, o umbră mai întunecată a primei, întunecîndu-i chiar și propria lui înțelegere de sine însuși. Și tot o astfel de soartă îl așteaptă, și cele două furii i se unesc într-un singur vîrtej.

Ei stau s-asculte. Și în portalurile auzului lor eu vărs.

~ Sufletul a mai fost o dată rănit de moarte, o otravă picurată în portalul unei urechi adormite. Dar cei care-s dați morții în somn n-au cum să știe în ce fel au fost uciși decît dacă Creatorul le înzestrează sufletele cu cunoașterea vieții care va să vie. Otrăvirea și animalul eu două spinări care-o pusese la cale, stafia regelui n-avea de unde să le știe, de n-ar fi fost dăruit cu știința lor de Creator. Din cauza asta vorba lui (graiul lui englezesc sărac, urît) e-ntotdeauna îndreptată-n altă parte, spre înapoi. Răpitor și pradă, ce ar fi vrut și n-ar fi vrut să fie, acestea toate îl însoțesc, merg cu el laolaltă, de la globurile de ivoriu încercănate în albastru ale Lucreției spre sînul Imogenei, dezgolit, cu negul lui cu cinci podoabe. Se trage înapoi, obosit de creația pe care-a îngmădit-o laolaltă, ca să se-ascundă sieși pe sine însuși, cîine bătrîn ■care-și linge o rană veche. Dar pentru că pierderea îi e

235

lui cîștigul, merge acum înainte către veșnicie în persona-Jîtatea-i neștirbită, neînvățat de înțelepciunea pe care el a izvodit-o sau de legile pe care el le-a dat la iveală. Și-a ridicat viziera. E stafie, umbră acum, vîntul de lîngă **stîncile** de la Elsinore, sau, cum vă place, vocea mării, voce auzită doar de inima lui, care este substanță a propriei sale umbre, fiul consubstanțial tatălui.

— Amin ! i se răspunse din prag.

Și m-ai găsit, o, tu, dușman al meu ? <sup>218</sup> *Entr'acte*.

Cu chip nerușinat, grav ca al unui diacon, Buck Mulli-gan înainta atunci, zglobiu în straietele-i bălțate, înspre salutul zîmbetelor lor. Telegrama mea.

— Vorbeați despre vertebratul gazos<sup>219</sup>, dacă nu mă-nșel ? îl întrebă pe Stephen. Înjilecat în galben de primă salută bine dispus cu panamaua ridicată ca un copil cu o zuruitoare.

îi fac primire bună. *Was Du verlachst wirst Du'noch*

Stirpe a batjocoritorilor : Photius, pseudomaiachi, Johann Most<sup>221</sup>.

El care pe Sine însuși s-a zămislit, cu mijlocirea Duhului Sfînt, și s-a trimis pe Sine însuși, Răscumpărător al durerilor, între Sine și alții, Carele, prins de dușmanii Săi, despuat și biciuit, a fost bătut în cuie ca un liliac de ușa grajdului, lăsat să moară de istoveală pe arborele crucii, Carele s-a lăsat îngropat, s-a înălțat, a brăzdat adînc iadul, s-a urcat la ceruri și acolo în toți acești o mie nouă sute de ani sade de-a dreapta Propriului Său Eu, dar încă are să vie în ziua de apoi să-i judece pe vii și pe morți cînd toți cei vii au să fie de acuma morți.

■fa—m

Mi

G/o— o — ti — a

in

ex-

ce! — sis

De — o

își înalță mîinile. Cad vîlurile. O flori ' CloDote clopote, clopote sunînd laolaltă.

" Ulopote,

— Da, într-adevăr, spuse bibliotecarul puritan. O discuție cât se poate de instructivă. M-aș prinde că și domnul Mulligan are o teorie proprie despre piesă și despre Shakespeare. Toate părțile ar trebui să fie reprezentate.

Surise-întru toate părțile deopotrivă. **Buck** Mulligan medita, perplex :

— Shakespeare<sup>^</sup>? spuse. Parcă am auzit de numele ăsta.

Un surîs însoțit, fugar, își lăsa raza peste trăsăturile destinate ale chipului său :

— Sigur, spuse luminos, amintindu-și. Tipul care scrie ca Synge.

Domnul Best se întoarse spre el :

— **Haines** îți ducea dorul, spuse. Nu l-ai întâlnit ? Trebuie să vă întâlniți mai târziu la D.B.C. S-a dus la Gill să cumpere *Cîntecele de dragoste de la Connacht* de Iyde.

— Eu am venit prin muzeu, spuse Buck Mulligan. A fost pe-aki ?

— Compatrioții bardului, răspunse John Eglinton, au cam obosit, poate, de scânteierile teoretizărilor noastre. Aud că o **actriță** l-a jucat pe Hamlet pentru a patru sute opta oară la Dublin aseară. Vining susține că prințul era femeie. Nu s-a gândit nimeni să-l facă irlandez ? Judecătorul Barton, cred, caută acum niște indicii în sensul acesta. Se jură (prințul, nu judecătorul) pe Sfântul Patrick.

— Cea mai scînteietonre dintre toate e povestea aceea a lui Wiide, spuse domnul Best ridicînduși scînteietorul carnet de notițe. *Portretul d-lui W.H.*, unde dovedește că sonetele au fost scrise de un anume Willie Hughes, bărbat la chip cu chipurile cile vrei.

— Adică pentru Willie Hughes, nu ? întrebă puritanul bibliotecar.

Sau Hughie Wills. Dl. William Hinsuși. W.H. : eu cine-s ? --

— Vreau să spun, pentru Willie Hughes, spuse domnul Best, corectîndu-și nonșalant scolia. Sigur, totul e un paradox, înțelegeți. Hughes și chipurile și toate nuanțele

237

de euloare, dar e foarte caracteristic felul în care-și dezvoltă toată chestia. E tocmai esența lui Wilde, înțelegeți. Tușa lui lejeră.

Privirea lui le atinse, lejeră, chipurile pe cînd le surîdea, efeb blond. Esența îmblînzită a lui Wilde.

Ești al dracului de spiritual. Trei gîturi de whisky irlandez ai băut pe ducații lui Dan Deasy.

Eu cît am cheltuit ? O, cîțiva șilingi.

Pentru un cîrd de bărbați ai preseii. Umoare umedă și uscată.

Spirit. Ți-ai da toate cele cinci dughuri ale minții pentru livreaa mîndră a tinereții în care se-mpăunează el. Sînt trăsături ale dorinței multumite.

S-ar putea să fie mai mult. Ia-o tu-n numele meu. La vremea-mperecherii. Zeus, vreme răcoroasă a rutului dăruie-le Mda, ca pe o porumbiță.

Eva. Păcat dezgolit, pîntec al grînelor. Un șarpe încolăcind-o cu colț în sărutul lui.

— Crezi că-j doar un paradox, întreba bibliotecarul puritan. Batjocoritorul nu e niciodată luat în serios atunci cînd e el mai serios.

Vorbeau serioși despre seriozitatea batjocoritorului.

Chipul din nou greoi al lui Buck Mulligan îl supraveghea în vremea aceasta pe Stephen. Apoi, clătînînd din cap, se apropie, scoase o telegramă împăturită din buzunar. Buzele-i mobile citeau, surîzînd cu o nouă<sup>r</sup> încântare.

— Telegramă ! spuse. Minunată inspirație ! Telegramă ! O bulă papală !

Se așeză pe un colț al mesei neluminate, citind cu glas tare, voios :

— *Sentimental este acela care ar vrea să se-nfrupte fără să-și asume datoria enormă a lucrului înfăptuit.* Semnat : Dedalus. De unde-ai furat-o și pe-asta ? De la bordel ? Nu. Din College Green. Ți-ai băut toate patru lirele ? Mătușica acuș îi face o vizită tatălui tău nesubstan-țial. O telegramă !

Malachi Mulligan, la Vaporul, în jos pe- strada Abației. O, tu, neprețuitule .mormăitor. O, tu, kinch preotizat !

Plin de bună dispoziție își împinse mesajul și plicul într-un buzunar, însă îndată se porni pe jeluît în glas țărănesc, certăreț :

233

"— Asta e ce-aș vrea să-ți spun, domnul meu, drăguțule, sîntem cu toții așa, nu's cum, și și bolnavi. Și Haines, și eu, că de la timpu' de-afară ne-am căpușit așa. Dădeam murmure din noi pentru-o



foăuturică, așa ca de spînzurat, ceva care să-i mai trezească la viață și pe călugări, și stăm și mă gîndeam, și el săracu', sleit de tot de destrăbălările lui. Și stăteam și stăteam\* o oră, două, trei, la Connery, și tot așteptam cuminți cîteva halbe de căciulă.

Boci sonor :

— Și noi stăteam acolo, drăguțu' de tine, și tu, pe neștiute, ce faci tu decît să ne trimiți excogitățile tale, așa, ca să ne iasă limbile de-un cot, ca la călugării bătuți de secetă care se dau de ceasu' morții pentru-o gură.

Stephen rîse.

Brusc, Buck Mulligan se aplecă spre el să-i dea de știre :

— Syngé, vagabondu-ăla, umblă după tine, spuse, vrea să te omoare. A auzit că tu ți-ai lăsat udu' pe ușa lui de la intrare, pe Glashule. Își lipăie papucii să te-ăsasineze.

— Pe mine ? exclamă Stephen. Asta a fost contribuția ta întru literatură.

Buck Mulligan se lăsă pe spate, plin de veselie, rîzînd înspre tavanul întunecat, care-și ciulise urechile.

— Să ,te hasasineze ! rîse.

Fața lui necioplită 'de gargui războindu-se cu mine pe deasupra tocăturii noastre de bojoci în rue Saint-Andre-des-Arts. în vorbe, cu vorbe, pentru vorbe, palabras.' Oisín cu Patrick. iBărbat faunesc întîlnit în pădurea Cla-mart, zgîlțîindu-și sticla de vin. *C'est vendredi saint*. Ua irlandez mormasasinînd.

Imaginea lui, rătăcind, o a întîlnit. Eu pe a mea. Am întîlnit un nebun în pădure. -<sup>25</sup>

— Domnule Lyster, spuse un funcționar din ușa între--\* deschisă.

— ...în care oricine-și poate găsi ce-i al lui. Așa cum domnul judecător Madden în *Jurnalul lui Mașter William Silence* a găsit termeni de vînătoare... Da ? Ce este ?<sup>22\*</sup>

— E-un domn afară, domnule, spuse funcționarul înaintînd și oferînd o carte de vizită. De la *Freeman*. Vrea să vadă colecția din *Kilkenny People* pe anul trecut.

— Sigur, sigur, desigur. Este domnul... ?

239

Luă nerăbdătoarea carte de vizită, își aruncă o privire, nu văzu, o lăsă deoparte, nu-și mai aruncă privirea, căută, întrebă, scîrțîi, întrebă :

— Este ?... O, stai!

Grăbit, în pas de goliard, se îndepărtă, ieși. în coridorul luminat de soare vorbea cu desfășurări de zel, volubile. făcîndu-și doar datoria, cît se poate de politicos, cît se poate de amabil, ca sub niște cît se poate de cinstite boruri largi.

— Acesta-i domnul ? *Freeman's Journal* ? *Kilkenny People* ? Sigur că da. Bună ziua, domnul meu, *Kilkenny*... Sigur că-l avem...

O siluetă răbdătoare aștepta, ascultîndu-l.<sup>22S</sup>

— Toate gazetele locale de seamă... *Northern Whig*, *Cork Examiner*, *Enniscorthy Guardian*, pe 1903... Sînteți amabil, vă rog ?... Evans, condu-l pe domnul... Dacă vreți să-l urmați pe funcț... Sau, vă rog, permiteți-mi mie... Pe aici... Vă rog, domnul meu...

Volubil, îndatoritor, deschise drumul spre toate gazetele locale, o siluetă întunecată, înclinîndu-se, urmîndu-i tocurile grăbite.

Ușa se închise.'

— Jidovul ! strigă Buck Mulligan. Sări în sus înhățînd cartea de vizită.

— Cum îl cheamă ? Ițic Moise ? Bloom. Sporovăia mai departe.

— Iehova, culegătorul de prepuțuri, nu mai există. Am dat peste el, dincolo, în muzeu, cînd m-am dus s-o salut pe Afrodita cea născută din spuma mării. Gura-i grecească nicicînd strîmbată-n rugăciune. în fiecare zi ar trebui să-i aducem omagiu. *Viață a vieții buzele tale aprinde-ți*.<sup>22G</sup>

Deodată se întoarse către Stephen :

— Te cunoaște. îl cunoaște pe bătrînul tău. O, și mă tem, e mai grec decît grecii. Ochii lui de palid galilean îi erau țintuiți pe despicătura ei mesianică. Venus Kallipyge. O, trăsnetul șoldurilor acestea ! *Zeul urmărind-o" pe fecioara ascunsă*.<sup>227</sup>

— Vrem să auzim mai departe, hotărî John Eglinton cu aprobarea domnului Best. începe să ne intereseze

240

doamna S. Pînă acum ne gîndeam la ea, dacă ne gîndeam vreodată, ca la o răbdătoare Griselda, o Penelopă **cazanieră**.

— Antisthenes, discipolul lui Gorgias, spuse Stephen, i-a luat palmele frumuseții acelei doamne prăsitoare a lui Kyrios Menelaus, argivei Helena, iapa de lemn a Troiei în care s-au culcat vreo douăzeci de eroi, și i le-a înmînat sărmaneii Penelope. Douăzeci de ani a trăit el la Londra și, parte din vremea aceasta, primea leafa egală cu cea a lordului cancelar al Irlandei. A avut viață bogată. Arta, sa, mai mult decît arta feudalismului, cum îi spunea **Walt** Whitman, este arta prisosului. Plăcinte calde de heringi, ulcice verzi cu Xeres, sosuri cu miere, dulcețuri de trandafir, marțipan, porumbei umpluți, acadele de ringo. Sir Walter Raleigh, cînd l-au arestat, avea jumătate de milion de franci asupra sa, inclusiv un corset de ultima modă. Eliza Tudor, bătrîna cămătăreasă <sup>228</sup>, avea fustulițe și jupoane pe sub rochie destule ca să se ia la-ntrecere cu cea din Saba. Douăzeci de ani și-a irosit acolo între iubire conjugală și castele ei plăceri și dragostea scortatorie <sup>229</sup> cu voluptățile-i imunde. Știți povestea din Manningham, despre nevasta burghezului care l-a poftit pe Dick Burbage în patul ei'după ce-l văzuse jucînd în *Richard III* și cum Shakespeare, care trăsesse cu urechea, fără să mai facă mult zgomot pentru nimic, a luat vaca de coarne și cînd a venit Burbage bătînd la poartă, i-a dat răspuns dintre cearceafurile claponului : *William Cuceritorul a venit înaintea lui Richard III.* <sup>230</sup> Și vesela domni-șorică, mistress Fitton, încalecă și strigă O <sup>231</sup>, și ochii ei frumoși de păsărică, lady Penelope Rich, femeie.de calitate și curată, e potrivită tocmai bine pentru un actor, și încă și putregaiurile de pe chei, de cîte-o para o dată.

Cours-la-Reine. *Encore vingt sous. Nous jérons de petites cochonneries, Minette ? Tu veux ?* <sup>232</sup>

— Crema lumii bune. Și mama lui sir William Dave-nant din Oxford, cu ceșcuța de canar pentru fiecare cocoșcanar. <sup>233</sup>

Buck Mulligan cu ochii pioși dați peste cap, se ruga :

— Fericită Margaret Mary a oricăruicocoș.

— Și fiica lui Harry-cu-șase-neveste și alte doamne prietene din conacele învecinate, cum le cîntă Tenny-

241

sonul<sup>234</sup> pe pajiște, gentleman și poet. Însă în toți acești douăzeci de ani ce credeți că făcea Penelope săraca la Stratford în spatele gemulețelor în romburi ?

S-o faci și să n-o faci. Lucru înfăptuit. În grădina cu 'trandafiri, pe alea Fetter, a lui Gerard herboristul, se plimbă el, și părul lui roșcat a-ncărunțit. O albăstrică azurie ca și venele ei. Pleoapele ochilor lunonei, violete. Și el se plimbă. O viață are omul. Un trup. Să faci. Dar să faci. Departe, în miasmă de poftă și sordiditate, rîni care se lasă peste albeață.

" Buck MuUigan bătut tare în pupitrul lui John Eglinton. r- Pe cine bănuiește ? sfida el.

— Să spunem că el este îndrăgostitul respins din sonete. O dată zădărnicit, de două ori zădărnit. Însă cocheta de la curte i-a dat cu piciorul pentru un lord, dragiubițelul de el.

∴

Dragoste care nu îndrăznește să-și spună numele.'

<sup>1</sup>— Ca englez, vrei să spui, interveni John fermul Eglinton el a iubit un lord.

Zid vechi pe care țîșnesc deodată șopîrle. La Charenton le-am văzut.

— Așa s-ar părea, spuse Stephen, cînd vedem ce vrea să facă pentru el, și pentru toate celelalte pîntece nearate și pentru fiecare în parte, sfînta treabă pe care-o face grăjdarul pentru armăsar. Poate ca și Socrate avusese mamă o moașă, cum avea o scorpie de soție. Însă ea, ușu-ratecă, nu și-a călcat juruînța de alcov. Două fapte sînt urît mirositoare în mintea acelei stafii : jurămîntul călcat și grosolanul cu mintea-nceată la care au decăzut favorurile ei, fratele mortului ei soț. Dulcea Annă, presupun eu, avea sînge fierbinte. Ea fusese cea dintîi cu pețitul odinioară și avea să fie și a doua oară.

Stephen se întoarse în scaun să-i înfrunte.

— Datoria de a o dovedi dumneavoastră vă revine, nu mie, spuse încruntîndu-se. Dacă negați că în scena a cincea din *Hamlet* el a înfierat-o cu semnul infamiei, spuneți-mi de ce nu există nici o aluzie la ea în toți cei treizeci și patru de ani din ziua cînd s-a măritat cu el și pînă în ziua cînd l-a îngropat. Toate femeile astea și-au

văzut bărbații intrînd în pămînt : Mary pe soțul ei John,' Ann pe sărmanul, dragul ei William, cînd s-a apucat să-i moară turbînd că el se duce înainte, primul, Joan pe cei patru frați ai ei, Judith, pe bărbatu-său și toți feciorii, Susan și ea pe bărbatu-său, în vreme ce fata Susanei, Elizabeth, ca să-i spunem așa cu cuvintele lui bunicuțu', s-a nuntit cu-al doilea, după ce și l-a băgat pe primu-a groapă.<sup>235</sup>

O, da, aluzii sînt. în anii cînd el trăia în avuție la Londra, cea regală, ea a trebuit, ca să plătească o datorie, să împrumute patruzeci de șilingi de la ciobanul tatălui ei.<sup>236</sup> Explică atunci. Explică și cîntecul de lebadă în care el a lăudat-o în fața posterității.

Făcea față tăcerii lor.

La care astfel grăi Eglinton :

Vrei să spui testamentul. Asta s-a explicat, cred, de oamenii de lege. Ea avea drept la zestrea ei de văduvă După legea civilă. Știința lui legală era bogată Ne spun judecătorii noștri.

Și Diavolul rînjindu-i, Batjocoritor :

Și-astfel numele ei i l-a lăsat deoparte Din prima ciornă dar n-a lăsat afară Darurile pentru nepoată, pentru fete, Și pentru sora lui, pentru vechii lui prieteni din Stratford

Și din Londra. Și-astfel cînd l-au tras de mîneacă,' Așa cum cred eu, să-i spună și ei numele Ei i-a lăsat nu Cel mai bun ci celălalt Pat

Ialăsatei Nuceimaibunci Patullui Doimaibun Patalăsat<sup>237</sup>

*Punkt*

Woa!

— Oamenii de la țară, săra'cii de ei, aveau puține bunuri mobiliare pe atunci, observă John Eglinton, cum tot puține au și azi dacă piesele noastre cu țărani **smt** realiste.

— El era un senior de țară înstărit, spuse Stephen, , cu blazan -și cu un domeniu la Stratford și o casă în Ireland

Yard, era un acționar capitalist, un promotor de legi și un dijmuitor. De ce nu i-a lăsat patul lui cel mai bun dacă ar fi vrut ca ea să poată sforăi în pace toate nopțile pe care le-ar mai fi avut de trăit ?

— E limpede că erau două paturi, unul mai bun și altul nu cel mai bun, spuse cel de al doilea bun domn Best.

— *Separația a mensa et a thālamō* -\*, îndreptă Buck Mulligan și i se surîse.

— în antichitate se menționează paturi faimoase, își încreți fața Al Doilea Mai bun Eglinton, surîzîndapat. Să mă gîndesc nițel.

— în antichitate se menționează că discipolul-școlar stagirit și totodată înțeleptul chel și păgîn, spuse Stephen, care a murit în exil, și-a eliberat sclavii și i-a și înzestrat, a adus omagiu celor mai vîrstnici, și și-a dorit să fie pus în pămînt **lingă** oasele soției sale moarte și a mai cerut prietenilor să fie buni cu o bătrînă iubită (să n-o uităm pe acea Nell Gwynn, Herpyllis) și s-o lase să trăiască în vila lui.

— Vrei să spui că a murit așa ? întrebă domnul Best cu o ușoară neliniște. Adică...

— A murit beat mort<sup>239</sup>, i-o tăie Buck Mulligan. O vadră de bere este o tratație regească. O, trebuie să vă spun ce zicea Dowden !

— Ce ? întrebă CelmaibunEglinton.

William Shakespeare și compania, societate pe acțiuni. William al poporului. Pentru condițiile de admitere, informații la E. Dowden, Highfield House...

— Splendid ! suspină amoros Buck Mulligan. L-am întrebat ce crede despre acuzația de pederastie **formulată** împotriva bii.rdu.lui. Și-a ridicat brațele spre cer și a grăit, *Tot ce putem spune este că viața în vremea aceea era foarte plină*. Splendid !

Ramolitul.

— Simțul frumosului ne duce pe căi rătăcite<sup>Mo</sup>, spuse frumosuntristețe Best către clipitorolbatul Eglinton.

Ferm pe poziție John replică cu fermitate :

— Doctorul ar putea să ne spună ce înseamnă aceste cuvinte. Nu poți și să-ți mănînci prăjitura și să te

uiți la ea.

Așa spui tu ? Vor să ne smulgă, să-mi smulgă laurii frumuseții ?

— Ca și simțul proprietății, spuse Stephen. L-a scos pe Shylock din propriul lui buzunar mai adânc. Fiu de misit de malț și de cămătar, care-și strîngea zeci de puduri de grîu pe timp de foamete. Cei care luau cu împrumut de la el erau fără îndoială diverșii oameni de bine menționați de Chettle Falstaff<sup>m</sup>, care vorbea despre tranzacțiile lui cinstite. L-a dat în judecată pe un actor, coleg de-al lui, pentru valoarea cîtorva saci de malț, și își storcea ocaua de carne dobîndă pentru orice sumă da cu împrumut. Cum altfel ar fi putut rîndașul și comisionarul de la teatru despre care ne vorbește Aubrey să se îmbogățească atît de repede ? Tot ce se întîmpla îi aducea lui apă la moară. Shylock se potrivește cu pogromurile care-au urmat spînzurării și jupuirii de viu a lui Lopez<sup>2m2</sup>, lipitoarea reginei, cînd inima jidovului a fost smulsă din piept cît mai era încă viu ; *Hamlet* și *Macbeth* cu urcarea pe tron a filosofastrului scoțian<sup>243</sup> care avea o slăbiciune să ardă pe rug vrăjitoarele. Încercarea armadei îi e **lui** prilej de rînjit în *Chinurile și plăcerile iubirii*. Fanteziile lui somptuoase, piesele istorice, plutesc cu pînzele umflate pe curentul unui entuziasm cum am văzut și noi după așa zisa victorie de la Mafeking.<sup>2ii</sup> Niște iezuiți din comitatul Warwick sînt judecați, și atunci ni se oferă într-o piesă teoriile despre restricțiile mentale ale unui portar. Echipajul corăbiei *îndrăzneala mărilor* se întoarce din Bermude, și uite că ni se și scrie piesa pe care o admira Renan, și și cu rol pentru Pasty Caliban, verișorul nostru din America. Sonetele pline de zaharicale se iau după cele ale lui Sydney. Cît despre feea Elizabeth, cunoscută și sub numele de Bess morcoveața, fecioara grosolană care a inspirat *Nevestele vesele din Windscr*, n-are decît cine știe ce meinherr din Alemania să cotro-

243  
băiască toată viața după înțelesuri ascunse în coșul cu rufe cu coarne.

Părerea mea e că te descurci foarte bine. Să mai amestecăm și puțină pastă teologicofilologică.

*Mingo, minxi, mictum, mingere.*<sup>245</sup>

— Dovedește-ne că a fost evreu, îl sfida John Eglinton plin de așteptare. Decanul dumitale susține că era romano-catolic.

*Sufflaminandus sum.*<sup>246</sup>

— Era made in Germany, replică Stephen, ca cel mai bun lac franțuzesc să dai luciu scandalurilor italienești.

— A fost un om cu mintea miriadă, aminti domnul Best. Coleridge spunea că a fost o minte miriadică.

- *Amplius. în societate hwtnana hoc est maxime necessarium ut sit amicitia inter multos.*<sup>247</sup>

— Sfîntul Toma, începu Stephen..."

— *Ora pro nobis*, gemu Călugărul Mulligan lăsîndu-se să cadă într-un jîlt.

Și acolo începu o rună jeluitoare.

— *Pogue mahone ! Acushla mackree !*<sup>2is</sup> E că sîntem distruși din ziua aceea înainte ! E că distruși sîntem cu siguranță !

Toți își suriseră surîsurile.

— Sfîntul Toma, spuse, surîzînd, Stephen, ale cărui opere pîntecoase îmi place să le gust în original, scriind despre incest dintr-un punct de vedere diferit de cel al noii școli vieneze despre care vorbea domnul Magee, îl asemuia, în felul său înțelept și curios de a se exprima, cu o avariție a emoțiilor. Vrea să spună că dragostea astfel dăruită cuiva apropiat întru sînge este pofticios refuzată vreunui străin care, s-ar prea putea, jinduiește după ea. Evreii, pe care creștinii îi învinuiesc de avariție, sînt dintre toate stirpele cei mai dedați la căsătorii consanguine. Acuzațiile sînt aduse la mînie. Legile creștinești, care au strîns laolaltă avuțiile strînse de evrei (pentru care, ca și pentru puritani, furtunile erau vremi de belșug) le legau laolaltă afecțiunile cu doage de oțel. Și dacă ele or fi păcate sau virtuți, doar bătrînul Papanimeni are să ne spună la adunarea județului de apoi. Dar un om care-și ține socoteala atît de strîns în ceea ce își numește

246

el drepturile lui față de ceea ce recunoaște că ar fi datoriile lui, are să țină socoteala la fel de strîns și la ceea ce numește el drepturile lui asupra celei pe care o numește el soața lui. Nici un jupîn rînitor, vecin de-al lui, nu are voie să poftească la boul lui sau la soția lui sau la slujitorul lui sau la servitoarea lui sau la catîrul lui din spate.

— Sau la catîrca lui din dos, cîntă antifonic Buck Mulligan.

— Blîndul Will este tratat cu asprime, spuse blîndul domn Best.

— Care Will ? improviza dulce Buck Mulligan. Mi se pare că-l confundăm.

— Will, voința de a trăi, filosofă John Eglinton, căci Ann sărmana, văduva lui Will, este voința de a muri.

.. — *Requiescat!* se rugă Stephen.

*Ce-i cu voința de a face ?* <sup>219</sup> *S-a risipit de mult, și tace...*

— Ea zace întinsă în țepăună înțepenire în patul acela al doilea nu cel mai bun, ea, regina înecată în suspine, și asta chiar dacă ai dovedi că patul pe vremea aceea era la fel de rar cât este un automobil astăzi, și că incrustațiile lui erau o minunăție în șapte parohii. La bătrînețe a început să se dea cu predicatorii evangheliei (unul din ei a și stat în casa din Piatra Nouă și a băut o oală de vin pe care i-a plătit-o orașul, dar în care pat a dormit nu se cuvine să întrebăm) și a aflat că are și ea un suflet. A citit, sau a pus să i se citească ceasloavele lui, preferîndu-le *Nevestelor vesele* și, ușurîndu-se de apele ei noptatece în oala iordanului, medita la *Capsele de ținut bine nădragii credinciosului* și la *Tabachera cea mai cucernică pentru a face să strănute sufletele cele mai credincioase*. Venus, ajunsă să-și strîmbe buzele în rugăciune. Remușcătura duhului lăuntric ; remușcările conștiinței. E-o epocă a curviei istovite care mai orbecăie după zeul ei.

— Istoria arată că acestea adevărate sînt, *inqidt Eglintonus Chronologos*. Epocile se succed una alteia. Dar deținem clin cele mai de încredere surse că dușmanii cei mai răi ai omului vor fi cei din propria lui casă și

247

familie. Am impresia că Russell are dreptate. Ce ne pasă nouă de soția și de tatăl lui ? Aș zice că numai poeții de familie au vieți de familie. Falstaff nu era un casnic. Ea cred că cavalerul cel grăsun e creația lui supremă.

Uscățiv, se lăsă pe spate în jilțul său. Sfiosule, renea-gă-ți rubedeniile, pe cei buni și sfielnici. Sfios, la cină cu cei necucernici, își trage pe furie spre el ceșcuța. Părintele lui din Antrimul ultonian <sup>250</sup> l-a îndemnat întru aceasta, îl vizitează acolo în zilele de pătrar ale anului, Domnule Magee, conașule, e-un domn'ce că vrea să vă vadă. Pe mine ? Zice că e tatăl dumneavoastră, domnule. Dă-ncoace cărțoiul acela de Wordsworth. Intră Magee Mor Matthew, un vajnic pedestraș irlandez, zdrențuit, zdrelit, cu părul zburlit, cu izmene cu punguliță și prohab cu bumbi, iară ciorapii lui în peticuțe bălțați de mîzga a zece păduri, și cu ciomagul de măr pădureț în mînă.

Și al tău. îl cunoaște pe bătrînul tău. Văduvul.

Grăbindu-mă către sordidul ei culcuș de moarte dinspre veselul Paris la debarcare i-am atins mîna.

Vocea lui, o căldură neștiută, vorbindu-mi. Doctorul Bob Kenny o îngrijește. Ochii care-mi doresc numai bine. Dar care nu mă cunosc. <sup>241</sup>

— Un tată, spuse Stephen luptîndu-se cu deznădăj-**duirea**, este un rău necesar. Piesa a scris-o în lunile care-au urmat morții tatălui său. Dacă susțineți că el, un bărbat cărunț, cu două fete de măritat, cu treizecișicinci de ani de viață, *nel raezzo del cămin di nostra vita*, cu cincizeci **dfe** experiență, este studentul acela imberb de la Witt'em-berg, atunci trebuie să susțineți și că bătrîna lui mamă, o doamnă de șaptezeci de ani, este lasciva regină. Nu. Nu sfîrșul lui Jhn Shakespeare bîntuie prin noapte. De la un ceas la altul, acela stă și putrezește. El se-odihnește, lăsîndu-și armele paternității, căci a trecut această stare mistică asupra fiului său. Calandrino al lui Boccaccio este primul și ultimul bărbat care s-a simțit greu cu copil. Paternitatea, în sensul zămislirii conștiente, îi este necunoscută bărbatului. E o fundație mistică, o succesiune apostolică, de la singurul zămisitor la singurul zămislii. Pe această taină, și nu pe madonna, pe care vicleanul **intelect** italianesc a aruncat-o plebei europenești, s-a

248

întemeiat biserica și s-a întemeiat întru nezdruincinare, pentru că întemeiată, ca și lumea, macro-și microcosmului, pe vid. Pe incertitudine, pe improbabilitate. Amor *matris*, genitiv subiectiv și obiectiv, poate singurul lucru adevărat în viață. Paternitatea poate fi o ficțiune legală. Cine e tatăl oricărui din fii pentru ca oricare din fii să trebuiască să-l iubească sau să-i iubească pe oricare dintre fii ?

Unde dracu' bați ?

Știu. Taci din gură. -Ce dracu' faci ! Am eu motivele, mele.

*Amplius. Adhuc. Iterum. Postea.* -<sup>5</sup>-Ești condamnat să faci una ca asta ?

— Sînt despărțiți printr-o rușine trupească, atît de statornică încît anelele criminale ale lumii, murdărite de toate celelalte incesturi și bestialități, abia dacă mai spun c-ar fi fost o despărțire. Fiii cu mamele, părinții cu fiicele, surori lesbiene, iubiri care nu-ndrăznesc să-și spună numele, nepoții cu bunicile, ocnașii înrăiți cu gaura cheilor de la uși, reginele cu taurii de montă. Fiul nenăscut

știrbește, frumusețea ; născut, aduce suferință, divide iubirea, sporește grijile. De e parte bărbătească, creșterea lui înseamnă declinul tatălui, tinerețea lui — invidia tatălui, prietenul său — dușmanul părintelui.

în rue Monsieur-le-Prince am gândit asta.

— Și ce-i leagă pe ei de mersul firii ? O clipă de rut orb.

Sînt și eu tată ? Și dacă aș fi ? Mîna ridată tremurătoare.

— Sabellius, africanul, cel mai subtil eretic dintre fiarele cîmpukii, susținea că Tatăl este El însuși și Propriul Său fiu. Bulldogul din Aquino, pentru care nici un cuvînt nu s-ar cuveni să fie imposibil, îl respinge. Foarte bine : dacă tatăl care nu are fiu nu este tată, poate fiul care nu are tată să fie fiu ? Cînd Ruthlandbaconsouthamptonsha-kespeare sau alt poet cu același nume în comedia erorilor a scris *Hamlet* el nu era tatăl propriului său fiu, ci, nemaifi-ind acum un fiu, era și se simțea fiind tatăl întregii sale stirpe, tatăl propriului său bunic, tatăl nenăscutului său nepot care, în virtutea aceleiași argument, nici nu s-a

249

născut vreodată, căci natura, așa cum o înțelege domnul Magee, are oroare de perfecțiune.<sup>253</sup> Eglintonochiosul, însuflețit de plăcere, își ridică privirile sfios luminos. Aruncînd ochiri vioaie, puritan înveselit, prin crengile împletite de eglantină.

Să-i flatez. Mai rar. Dar să-i flatez.

— El însuși propriul său tată", își spunea Mulligan-fiul sie însuși. Stai nițel. Sînt borțos. Port un copil nenăscut în creier, Pallas Athena ! O piesă ! Piesa-i lucrătura ! Lăsați-mă să nasc !<sup>254</sup>

își apucă fruntea pîntecoasă cu amîndouă mîinile moșitoare.

— Cît despre familia lui, spuse Stephen, numele mamei lui trăiește în pădurea Arden.

Moartea ei i-a adus scena cu Volumnia din *Coriolanus*. Moartea băiatului, fiul său, e scena morții tînărului Arthur în *Regele Ioan*. \_HamleL\_ prințul negru, este.Ham.net Shakespeare. Cine sînt fetele din *Furtuna*, din *Pericles*, din *Poveste de iarnă*, știm. Cine sînt Cleopatra, oala cu carne a Egiptului, și Cresidă și Venus, putem ghici. Dar mai este un membru al familiei despre care se vorbește.

— Se-ngroașă gluma, spuse-John Eglinton. Bibliotecarul puritan, cutremurîndu-se parcă, intră "în

vîrful picioarelor, tremuvibrîndu-și masca, tremblo, tre-pădînd, tremur, murmur.

Ușa se închise. Chilie. Ziuă.

M-ascultă. Trei. Ei.

Eu tu el ei.

Haide, amestecați-vă.

STEPHEN : Avea trei frați, Gilbert, Edmund, Richard: Gilbert la bătrînețe a povestit la oamenii de bine c-a luat și el un bilet pe gratis de la Dom Casier, o dată, ce dracu', a luat și el, și ce l-a mai văzut pe frate-su, meșteru' Wifl comediantu', la Londra într-o piesă și mai și ținea pe unu-n spinare. Mai ales rimații de la teatru' i-au rămas la inimă Iu' Gilbert. El a intrat în neant, dar un Edmund și un Richard sînt cu numele lor în opera marelui Will.

MAGEEGLINJOHN : Numele lor ! Ce-i un nume ?

250

BEST : E și numele meu, Richard, înțelegi. Trag nădejde c-ai să ai o vorbă bună pentru Richard, mă-nțelegi, de dragul meu.

(*Rîsete*) BUCK MULLIGAN (*piano, diminuendo*) ?

Și atunci a dat glas Dick, studente medicinesc. Către tovarășu' său Davy...

STEPHEN : In treimea lui de voințe întunecate, miniștri shasumbri, lago, Richard Cicoșatul, Edmund din *Regele Lear*, doi poartă numele unchilor răi. Și încă, piesa asta din urmă a fost scrisă sau era scrisă pe cînd frate-său trăgea să moară la Southwark.

BEST : Sper că Edmund să aibă ce merită. Nu vreau ca Richard, numele meu...

(*Rîsete*)

QUAKERLYSTER (*A tempo*) : Dar cine-o vrea să-mi fure bunul meu renume...

STEPHEN (*Stringendo*) ; El însuși și-a ascuns numele său, nume frumos, William, în piese, un figurant ici, un clown dincolo, așa cum pictorul în Italia demult își pune chipul său în vreun colț mai întunecos al pânzei. Și l-a dezvăluit în sonete, unde Will apare la tot pasul. Ca și lui John O'Gaunt^numele lui îi e scump sieși, la fel de scump ca și blazonul pe care și l-a jinduit atîta, lingușindu-i pe unul și pe altul, pe bandă de negru o lance cu vîrf de argint, honorificabilitudininitibus<sup>235</sup>, mai scumpă decît , gloria lui, el cel mai mare cutremurător al scenei în țara sa. Ce-i un nume ? Asta ne întrebăm și noi în copilărie cînd scriem numele despre care ni se spune că-i al nostru. O stea, o. stea pe lumină de zi, un balaur de foc s-a înălțat la nașterea lui. Strălucea ziua, singură pe cer, mai luminoasă decît Venus noaptea, și noaptea lucea mai vie asupra deltei din Cassiopeea, constelația răsturnată care e semnătura inițialei sale printre stele. O urmărea cu privirile, lunecînd jos pe orizont, la răsărit de ursă, pe cînd umbla prin „câmpurile adormite vara în miez de noapte, întor-cîndu-se de la Shottery și din brațele ei.<sup>251</sup>

Sînt amîndoi mulțumiți. Și eu.

Să nu le spui că de abia împlinise nouă ani cînd steaua s-a stins.

Și din brațele ei.

251

Aștepta să fie petit și luat cu de-a sila. Mda, famen. Pe tine cine să te pețască ?

Citește în ceruri. *Autontimerumenos*. *Bous Stepha-noumenos*. Unde ți-e ție configurația ? Stephen. Ștefan, pe-un cal bălan. S.D., *sua donna*. *Giă : di lui*. *Gelindo ri-solve di non amar S.D.*<sup>257</sup>

— Ce-i asta, domnule Dedalus ? întrebă bibliotecarul puritan. E vorba de vreun fenomen ceresc ?

— O stea noaptea, spuse Stephen, un stîlp de foc ziua. Ce-ar mai fi de vorbit ?

Stephen își privi pălăria, bastonul, ghetetele.

*Stephanos*, coroana mea. Sabia mea. Ghetetele lui îmi strică linia piciorului. Să-mi cumpăr o pereche.

Găuri în ciorapi. Și batista.

— Știi să te folosești de nume proprii, conveni John Eglinton. Și numele dumitale este destul de straniu. Presupun că asta explică umorile dumitale fantastice.

Mda, mie, Magee și Mulligan.

Artefactor fabulos, om asemenea eretelui. Zburat-ai. încotro ? Newhaven-Dieppe, pasager de ultima clasă. Paris și-;ndărăt. Nagîț. Icar. *Pater, ait*. împrôscat în fund de mare, prăvălit, rostogolindu-se.

Nagîț ești tu. Nagîț el.<sup>2r>s</sup>

Domnul Best cu liniștit zel își ridică același caiet de notițe spunînd :

— Asta e foarte interesant, pentru că același motiv el fratelui, înțelegeți, îl găsim și în miturile vechi irlandeze, întocmai cum spui dumneata. Cei trei frați Shake-. speare. Și în Grimm, ții minte, basmele cu 'zîne. Fratele al treilea, care se însoară cu frumoasa adormită și ia partea cea mai bună.

Cel mai bun dintre bunii frați Best. Bun, mai bun, cel mai bun, best.

Bibliotecarul quaker scîrțîia legănîndu-se pe călcîie mai aproape.

— Aș vrea să știu, spuse, la care frate te... înțeleg că ai sugerat că a fost ceva suspect în conduita unuia dintre frați... Dar poate anticipez ?

Se surprinse avansînd prea tare ; îi privi pe toți în jur, se stăpîni.

Un funcționar clamă din prag : 252

— Domnul Lyster ! părintele Dineen ar dori.:

— A, părintele Dineen ! îndată.

Grăbit, pe dată scîrțîind, 'ndată-'ndată se ndduse. John Eglinton prelua floreta.

— Haide, zise. Să auzim ce ai de spus despre Richard și Edmund. I-ai lăsat la urmă, nu-i așa ?

— Cînd vă cer să vă amintiți de acești doi domni, nenea Richie și unchiul Edmund, răspunse Stephen, mă gîndesc că vă cer poate prea mult. Un frate îl uiți la fel de ușor ca pe-o umbrelă.

Nagîț. .

Unde-i fratele tău ? în Aula apotecarilor. Cremenea mea. El, pe urmă Cranly, Mulligan ; acum aceștia. Vorbește, vorbește. Dar să făptuiești. Să făptuiești vorbele. Batjocoresc ca să te pună la încercare. La fapte. Să se înfăptuiască asupra-ți. ^

Nagîț.

Am obosit de vocea mea, glasul lui Esau. Regatul meu

pentru ceva de băut. Mai departe.

— Veți spune că numele acestea se aflau în cronicile de unde el și-a scos substanța pieselor. De ce le-a ales însă pe ele în locul altora ? Richard, un cocoșat fiu de tîrfă, un bastard, îi face curte văduvitei Ann (Ce-nseamnă-un nume?), o peștește și o cucerește, pe ea, văduva veselă a unui alt fecior de **tîrfă!** Richard cuceritorul, al treilea frate, a venit după William cuceritul. Celelalte patru acte ale piesei atîrnă apoi Iălii de acest act întîiul. Dintre toți regii Angliei este singurul rigă scos din teacă de respectul lui Shake-speare, îngerul lumii. De ce intriga secundară din *Regele Lear*, în care apare Edmund, a fost luată cu totul din *Arcadia* lui Sydney, coaptă degrabă și vîrîtă ca umplutură într-o legendă celtică de dinainte de începuturile istoriei ?

— Așa era felul de a proceda al lui Will, îl apără John Eglinton. Acuma noi n-am mai combina o saga norvegă cu extrase dintr-un roman de Meredith. *Que voulez-vous ?* cum ar spune Moore. El de pildă își așază Boemia pe țărmul mării și-l face pe Ulise să citeze din Aristotel.

— De ce ? își răspunse sieși Stephen. Pentru că tema fratelui fals, sau uzurpator, sau adulterin, al tuturor celor

253

\

trei într-unui singur, îi este lui Shakespeare, cum nu-i sînt săracii, întotdeauna aproape. Nota aceasta a exilului, exil de la inimă, surghiun de acasă, sună fără întrerupere, de la *Cei doi tineri din Verona* înainte, pînă cînd Prospero își frînge bagheta, o-ngroapă la anume coți în pămînt și își înecă apoi și cartea. Se învoldurează în miezul vieții lui. .se răsfrînge în vreo alta. se repetă, protasis, epitasis, catastasis, catastrofă. Se repetă, iarăși, cînd el e aproape de mormînt, cînd fiica lui măritată, Susan, așchie din ciotul lui, e acuzată de adulter. Însă acesta a fost păcatul originar care i-a întunecat înțelegerea, i-a slăbit voința și a lăsat în el o puternică înclinație spre rău. Cuvintele sînt cele ale cinstiților episcopi de Maynooth ; un păcat originar și, ca și păcatul originar, săvîrșit de un altul în al cărui păcat și el a păcătuit. E acolo, printre rînduri, în ultimele cuvinte pe care le-a mai scris, e preschimbat în piatră pe lespede de mormînt sub care oasele ei patru încrucișate nu trebuie să se odihnească. Timpul n-a oferit adevărul acesta. Frumusețea și liniștea nu l-au risipit întru neființă. Se află, într-o varietate înfinită, pretutindeni în lumea pe care a creat-o el, în *Mult zgomot pentru nimic*, de două ori în *Cum vă place*, în *Furtuna*, în *Hamlet*, în *Măsură pentru măsură* și în toate celelalte piese pe care nu le-am citit.

Rîse, ca să-și elibereze mintea de sub robia minții. Eglinton judecătorul rezumă.

— Adevărul se află la mijloc, afirmă el. El este și stafia și prințul. Este totul în toate.

— Este, spuse Stephen. Băiatul, adolescentul în actul întîi este bărbatul din actul cinci. Totul în toate. în *Cymbeline*, în *Othello* el este și codoașa și încornoratul. El înfăptuiește și asupra-i se înfăptuiește. îndrăgostit de un ideal sau de o perversitate, ca și Jose el o ucide pe adevărata Carmen. Intellectul său nemilos este Iago încornorat și înnebunit fără încetare voind ca maurul din el să sufere.

— Cucu ! Cucu ! clămpăni Cuck Mulligan libidinos. *P*, cuvînt al spaimei !

Bolta întunecată deasupra primii, reverberă.

— Și ce personaj e Iago ! exclamă John Eglinton nelă-Sîndu-se intimidat. Cînd am spus tot ce se putea spune, Dumas *fils* (sau o fi fost Dumas *pere* ?) are dreptate. După

254

Dumnezeu, Shakespeare a creat cele mai multe pe lumea asta.

— în bărbat el nu mai găsește nici o plăcere, și nici în femeie, spuse Stephen. <sup>m</sup>. Se reîntoarce, după o absență de o viață, la acel. loc de pe pămînt unde s-a născut, unde întotdeauna a fost, bărbat sau băiețandru, un martor tăcut, și acolo, călătoria sa pe pămînt încheiată, își înfînge în pămîntul dudul. <sup>261</sup> Pe urmă moare. Mișcarea s-a încheiat. Groparii îl îngroapă pe Hamlet *pere* și pe Hamlet *fils*. Rege și prinț, uniți în cele din urmă în moarte, și cu muzica potrivită. Și, chiar dacă asasinați sau trădați, plînsi de toate inimile firave și blînde, danezi sau dublinezi, jalea pentru morți înseamnă singura tovarășă de viață de care refuză să fie despărțiți. Dacă vă place epilogul, priviți-l îndelung : prosperul Prospero, omul cel mai bun recompensat, Lizzie, ciotul de iubire al bunicului, și unchiul Richie, omul cel rău, împins de, dreptatea poetică în locul unde se duc negrii cei răi. Cortina cade cu forță. El a găsit în lumea de afară ca fiind actuale cele ce în lumea dinăuntru erau posibile. Maeterlinck spuse : *Dacă Socrate iese din casă de la el astăzi, îl va găsi pe înțelept așezat pe prag. Dacă Iuda iese la noapte pașii lui către Iuda îl vor duce.* <sup>202</sup> Fiecare viață e alcătuită din multe zile, zi după zi. Umblăm prin noi înșine, întîlnind tîlhari, fantome, uriași, bătrîni, tineri, soții, văduve, cumnați. Dar întotdeauna



întâlnindu-ne pe noi înșine. Dramaturgul care a scris un in-folio al lumii acesteia și l-a și scris prost (El ne-a dat întâi lumina și soarele abia două zile mai târziu), stăpînul lucrurilor care sînt, pe care cei mai romani dintre catolici îl numesc *dio boia*, zeul călău, este fără îndoială totul în toate în toți dintre noi, rîndaș și măcelar, și ar putea fi și codoașă și încornorat, decît că, în economia cerurilor, întrevăzută de Hamlet, nu mai există căsătorii, l-a slăvit pe om, înger androgin, fiindu-și esență lui însuși.

— *Eureka !* strigă Buck Mulligan. *Eureka !*

Dintr-o dată făcut fericit, sări în sus și ajunse dintr-un pas la pupitrul lui John Eglinton.

— îmi dați voie ? spuse. Domnul a vorbit către Malachi, începu să mîzgălească pe o bucățică de hîrtie.

Să iau niște foi de hîrtie cînd plec.

255

■— Cei care sînt căsătoriți, spuse domnul Best. dulce herald, toți în afară de unul, vor trăi. Restul vor rămîne mai departe așa cum sînt. *'''* *!~*

Rîse, el necăsătorit, către Eglinton Johanhes, laureat în artele celibaciei.

~ Nenunțiți, nerăzgîiați, temători de capricii, își răsfoiesc, urmărind cu degetul noapte de noapte, fiecare, ediția variorum din *îmblînzirea scorpiei*.

— Ne-ai dezamăgit, îi spuse fără menajamente John Eglinton lui Stephen. Ne-ai adus pînă aici, ca să ne-arăți un triumghi franțuzesc. Dumneata crezi în teoria dumitale ?

— Nu, spuse Stephen prompt.

— Ai s-o. scrii ? întrebă domnul Best. Ar trebui s-o faci într-un dialog, înțelegi, ca dialogurile platonice pe care le scria Wilde.

John Eclectiton rîse dublu.

— De, în cazul acesta, spuse el, nu văd de ce te-ai aștepta să primești bani pentru ea, întrucât nici dumneata singur n-o crezi adevărată. Dowden consideră că există un mister în *Hamlet*, dar nu ne spune mai "mult. lierr Bîeibtreu, omul pe care l-a întîlnit Piper la Berlin, și care lucrează acum la teoria cu Rutland, crede că secretul se ascunde în monumentul de la Stratford. Are de gînd să-i facă o vizită actualului duce, spuse Piper, și să-i dovedească concret că strămoșul său a scris piesele. Pentru Înălțimea Sa are să fie o surpriză. Însă el crede în teoria lui.

Eu cred, O, Doamne, ajută necredința mea. Adică, aju-tă-mă să cred sau ajută-mă să nu-cred ? Cine te-ajută să crezi ? *Egomen*. Cine să nu crezi ? Alt tip.

— Ești singurul colaborator la *Dana* care cere arginți. Și pe urmă, nu știu dacă se poate în numărul viitor. Fred Ryan are nevoie de spațiu pentru un articol economic.

Frederian. Doi bani de-argint mi-a împrumutat. Să treci greul. Economie politică.

— Pentru o guinee, spuse Stephen, vă dau permisiunea să publicați discuția noastră.

Buck Mulligan își ridică ochii de la mîzgălelile lui surîzătoare, surîzînd ; și apoi spuse grav, îndulcindu-și maliția :

256

— L-am vizitat pe bardul Kinch la reședința sa de vară în susul străzii Mecklenburgh și l-am găsit adîncit în studiul *Summa contra Gentiles*, în compania a două doamne gonoreice. Proaspăta Nolly și Rosalie, tîrfa de pe cheiul de cărbuni.

Se întrerupse.

— Haide, Kinch. Haide, rătăcitorile Aengus al păsărilor.

Haide, Kinch, ai mîncat tot ce-am mai lăsat noi. Da,' am să vă servesc resturile și rămășițele. Stephen se ridică. Viața-i din multe zile. Dar și asta are un sfîrșit.

— Ne vedem diseară, spuse John Eglinton. *Notre ami* Moore zice că Malachi Mulligan nu poate să lipsească.

Buck Mulligan își flutură foaia de hîrtie și panama.

— Monsieur Moore, spuse, profesor de literatură franceză pentru tineretul Irlandei. Voi fi de față. Haide, Kinch, barzii au nevoie de băutură. Poți să mergi drept ?

Rîzînd el...

Tot de băut pînă la unsprezece. Bucuriile celor o mie și una de nopți irlandeze.

Paiață...

Stephen urmînd o paiață...:

într-o zi la Biblioteca Națională am avut o discuție. Shakes-tremur. După dosul său de paiață am mers și eu. I-am frecat bățătura din călcîi.

Stephen salutînd, apoi mohorît cu totul, îl urma pe un bufon, o paiață cu frizura îngrijită, tuns proaspăt, ieșind din chilia boltită în lumina de zi, orbitoare, a negîndului.

Ce-am învățat eu ? Despre ei ? Despre mine ?

Să merg precum Haines acum.

Sala cititorilor obișnuiți. în registrul cititorilor Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell își parafează polisilabele. Item : Era nebun Hamlet ? Chelia cucernică a quakerului cu un protestant, discutînd despre cărți.

— O, vă rog, domnul meu... Aș fi cit se poate de în-cîntat...

încîntat Buck Mulligan își cînta sieși în cîntecele-de-ncîntare, sieși clătînd din cap :

— Un popou pomădat.

257

— UUSe, voi. 1

Ușa turnantă.

Nu-i ?... Pălăria cu panglica albastră... Scriind aplicat... Ce ? A ridicat capul ?...

Curba balustradei, Mincius lin lunecînd.

Puck MuUigan în cască panama, cobora treaptă cu treaptă, fredonînd, iambic.

*John Eglinto, dragul meu clo. Ce nu te-nsori și tu cu o ?*

Pufni, împrôșcînd prin aer r

— O, chinez chinuit. Chin Chon Eg Lin Ton. Ne-am dus și noi la teatrul lor, Haines și cu jnine, la casa-nstalato-rilor. Actorii noștri creează o artă nouă pentru Europa ca și grecii sau domnul Maeterlinck. Teatrul Abbey ! Simt sudoarea publică a călugărilor.

Scuipă inexpresiv.

Uitat : cum nici el n-a uitat bătaia cu biciul din ordinul scîrbavnicului Lucy.<sup>2ti4</sup>. Și a părăsit pe acea *femme de trents ans*. Și de ce nu i s-au mai născut alți copii ? Și primul lui copil, o fată ?

Gîndul de pe urmă. Să mă întorc.

Pustnicul acesta morocănos tot aici (are și el un os de ros) și dulcele tinerel, alintat al plăcerii, păr blond frumos și trecător ca în Phaeton.

Aă... Să vedeți... voiam... am uitat... că...

■— LongwQi-th și M'Curdy Atkinson au fost și ei pe-aici...

Buck MuUigan pășea pastuos, tremolînd :

*De cum aud că țipă tare*

*Cîie-un soldat pe străzi murdare*

*Gîndu-mi și-ncepe a gînai*

*La Atkinson FM. 'Curd-y^^*

*Care avea picior de lemn*

*Și fustanelă și îndemn*

*Să nu se lase de beție.*

*Și la Magee, fără bărbie.*

*Ei doi, temători de-nsurătoare,*

***Masturbatori de casă mare.***

253

Glumește tu, glumește. Cunoaște-te pe tine însuși. S-a oprit mai jos de mine, un zeflemisitor care mă fixează. Mă opresc.

— îndoliatule înrimator, se încruntă Buck MuUigan.' Synge a lepădat straiile negre ca să fie asemenea naturii. Numai ciorile, popii și cărbunele englezesc sînt negri.

Rîsul zvîcnindu-i pe buze.

— Longworth se dă de ceasul morții, spuse, după chestia aia pe care-ai scris-o despre bătrîna Gregory gură-spartă. O, tu, inchizitorial iudeu iezuit, și bețiv pe deasupra. Ea-ți obține un bănuț de la ziar, și tu te-apuci și-i înjuri toate aiurările ei. Nu puteai să iei exemplul de la Yeats ?

Reîncepu să coboare gesticulînd, intonînd cîntător, și mișcîndu-și grațios brațele :

— Cea mai frumoasă carte care a ieșit din țara noastră în vremea sa. Te duce cu gîndul la Homer.<sup>2e3</sup>  
Se opri în josul scărilor.

— Am o idee pentru oipantomimă, spuse, solemn." Holul maur cu pilaștri, umbrele întreșute. S-a dus  
vremea jocului cu arșice, s-au dus și scrierile.

Cu glas modulînd în varii feluri Buck MuUigan își citi tablele :

*Fiecare din noi propria-i soață*

*sau*

*Luna de miere ți-o ții în labă (imoralitate națională în trei orgasme)*

*de Balloc Taurul MuUigan*

întoarce un rînjit vesel de clown peticit spre Stepnen, spunînd.

— Travestiul, mi-e cam teamă, e cam străveziu. Dar ascultă mai departe.

Citi, *marcato* :

— Personajele :

259

Toby Tostoff (un polonez ruinat) Crab (cercetător prin păr)

Medicinescul Dick

și (două muște dintr-o lovitură),

Medicinescul Davy

Baba Grogan (sacagioaica)

Proaspăta Nelly

și Rosalie (tîrfa de pe cheiul de cărbuni)

Rîdea, clătînd din cap încolo și încoace, mergînd mai departe urmat de Stephen ; și plin de veselie le spunea umbrelor, suflete ale oamenilor :

— O, noaptea aceea la teatrul Camden, cînd ficele Erinului au trebuit să-și sumetice fustele să calce peste tine cum zăceai acolo în dudcolorata, multicolorata, multi-dudinoasa ta borîtură !<sup>2G6</sup>

— Cei mai nevinovat dintre fiii Erinului, spuse Stephen, pentru care și le-au sumes ele vreodată.

Pe punctul să pășească pragul, simțindu-l pe cineva în spate, se dădu la o parte.

Mă despart. Acum e momentul. Unde deci ? Dacă Socrate iese de la el de acasă astăzi, dacă Iuda iese la noapte. De ce ? în spațiu stă lucrul acela la care în timp trebuie să ajung, ineluctabil.

Voința mea : voința lui care-mi face față. Mări între nqj

Un bărbat ieși printre ei, înclinîndu-se, salutînd.

— Bună ziua iarăși, spuse Buck Mulligan. Portalul.

Aici am pîndit păsările pentru un augur. Aengus al păsărilor. Ele pleacă, vin. Astă noapte și eu am zburat. Ușor am zburat. Oamenii se minunau. Pe urmă, strada tîrfelor. Și el întinzîndu-mi un pepene zemos. Intră. Ai să vezi.

— Jidovul rătăcitor, șopti Buck Mulligan cu o spaimă bufonă. I-ai văzut ochii ? Se uita la tine ca să te poftască pe tine. Mi-e spaimă de tine, bătrîne marinar.<sup>2G7</sup> O, Kinch, ești în primejdie. Fă-ți rost de niște tampoane la nădragi.

Maniere de la Oxenford.

260

Lumina zilei. Soarele-ntr-o roabă peste arcul podului.

Un spate negru mergea înaintea lor. Pas de pardos, în jos, ieșind prin porțile mari, pe lîngă grilajul cu țepi.

Ei îl urmară.

Rănește-mă încă. Spune mai departe.'

Aerul blînd definea cornișele caselor pe strada Kildare.' Păsări deloc. Firave din vîrful caselor două pene de fum se înălțau, destrămîndu-se și-n scămoșeală blîndă blînd se risipeau. Lasă-ți strădaniile. Pacea preoților druizi ai lui Cymbe-line hi erof antică : din pămîntul larg un altar.

*Să lăudăm noi zeii Și fumul nostru întortochiat să urce în nările lor  
De la altarul nostru binecuvîntat.*<sup>268</sup>

Părintele superior, reverendul John Conmee S.J., își așeză la loc ceasul lucios în buzunarul dinăuntru, coborînd treptele prezbiteriului.<sup>209</sup> Trei fără cinci. Tocmai timpul pentru o plimbare frumoasă pînă la Artane. Cum îl chema pe băiatul acela ? Dignam, da. *Vere dignum et justum est*. Pe fratele Swan trebuia să-l vîd. Scrisoarea domnului Cunningham. Da. Să-i fac un serviciu, dacă-i cu putință. Un bun catolic practicant ; util cînd vine timpul colectelor. Un marinar fără un picior înainta legănîndu-se cu opinteli leneșe ale cîrjelor, mormăind un cîntecel. Se smuci oprindu-se în fața mînăstirii maicilor Carității și-și întinse șapca țuguată după pomană de la reverendul John Conmee S.J. Părintele Conmee îi dădu binecuvîntașa sa întru lumina soarelui, căci punga lui, știa bine, nu conținea decît o singură coroană de argint. Părintele Conmee traversă spre piața Mountjoy. Se gîndi, dar nu prea îndelung, la soldați și marinari, ale căror picioare fuseseră retezate de ghiulele, sfîrșindu-și acum zilele în vreun azil, și la cuvintele cardinalului Wolsey : *Dacă l-aș fi slujit pe Dumnezeu cum mi-am slujit regele,*  
261

*El nu m-ar fi părăsit la zilele bătrînețelor.* Mergea în umbra arborescentă a frunzelor clipind în soare și către el veni soția domnului Da vid Sheehy, membru al parlamentului.

— Foarte bine, mulțumesc, părinte. Și dumneavoastră, părinte ?

Părintele Conmee se simțea minunat într-adevăr. Avea să meargă la Buxton probabil pentru cura de ape. Și băieții ei, făceau progrese la Belvedere ? Părintele Conmee se bucura să audă că da. Și domnul Sheehy ? Tot la Londra. Parlamentul era încă în sesiune, da, sigur. Frumoasă vreme, încîntătoare. Da, era foarte probabil ca părintele Bernard Vaughan să vină iarăși să mai țină o predică. O, da ; foarte impresionant. Un om cu adevărat minunat.

Părintelui Conmee îi părea foarte bine că o vede pe soția domnului deputat Sheehy bine sănătoasă și o rugă să-i transmită salutul său domnului deputat David Sheehy. Da, avea să vină să le facă o vizită, fără îndoială.

— La revedere, doamnă Sheehy.

Părintele Conmee își ridică pălăria, luîndu-și rămas bun, înspre mărgelele de jad al mantilei ei strălucind negre în soare. Și mai surise o dată îndepărtîndu-se. Știa că se clătise pe dinți cu pastă de nucă de araca.

Părintele Conmee mergea mai departe și, în mers, su-rîdea căci se gîndea la ochii nostimi și la accentul de periferie al părintelui Bernard Vaughan.

— Tu Pilate ! Ce n-ai ținut piept la mulțimea deșăntată ?

Un om plin de zel, însă. Chiar, cu adevărat. Și, într-adevăr, făcea mult bine, în felul lui. Fără nici o îndoială. Spunea că iubește Irlanda, și i-s scumpi irlanzezii. Și încă, de familie bună, să nu-ți vină să crezi. Gaeli, nu ?

A, să nu uite. Scrisoarea aceea către părintele provincial.

Părintele Conmee opri trei copii de școală la colțul pieței Mountjoy. Da : de la Belvedere erau. Clasa cea mai mică : Aha. Și erau buni la învățătură ? O. Foarte frumos. Și cum îl chema pe el ? Jack Sohan. Și pe el ? Ger. Gal-laher. Și micuțul celălalt ? Pe acela îl chema Brunny Lynam. O, asta-i un nume foarte frumos.

262

Din buzunarul de la piept părintele Conmee scoase o scrisoare pe care i-o dete tînărului Brunny Lynam arătînd către cutia de scrisori roșie de la colțul străzii Fitzgibbon.

— Dar ai grijă să nu te pui și pe tine la cutie, micu-țule, îi spuse.

Băiețașii îl priviră cu șase ochi pe părintele Conmee și rîseră.

— Ei, domnule.

— Ia să vă văd dacă sînteți în stare să puneți o scrisoare la cutie, spuse părintele Conmee.

Tînărul Brunny Lynam fugi peste drum și strecură scrisoarea părintelui Conmee către părintele provincial în gura cutiei roșii și strălucitoare. Părintele Conmee surise și dădu din cap, și surise pornind mai departe către răsărit prin piața Mountjoy.

Domnul Denis J. Maginni, profesor de dans etc, cu joben, frac de culoarea ardeziei și reveniri de mătase, cravată de batist alb, pantaloni strimți de culoarea levăn-țicăi, mănuși galbene de culoarea canarului și ghete de piele cu vîrf ascuțit, pășind cu gravitate și prestanță, se trase cu mult respect la o parte la marginea trotuarului cînd trecu pe lîngă lady Maxwell, la colțul cu Dignam Court.

Nu e dînsa doamna M'Guinness ?

Doamna M'Guinness, solemnă, cu păr argintiu, se înclină către părintele Conmee de pe trotuarul de vizavi de-a lungul căruia își lunecă o clipă surîsul. Părintele Conmee surise și el și salută. Ce mai făcea dumneaei ?

Frumoasă prestanță. Ca Măria Stuart, cam așa trebuie să fi fost. Și cînd te gîndești că ține o prăvălie pe ama-neturi. Ei, mda ! O... cum să spun ?... o mină de regină.

Părintele Conmee mergea în jos pe strada Great Charles aruncînd o privire spre biserica protestantă, acum închisă, la stînga. Reverendul T. R. Green, licențiat va (*Deo volente*) rosti predica. La ei i se spune incumbent. Simte că îi incumbă să rostească acum cîteva cuvinte. Dar se cuvine să nutrim simțăminte de caritate. Invincibilă ignoranță. Fac și ei cum îi luminează mintea.

Părintele Conmee dădu colțul și o luă pe calea North Circular. De mirare că nu e linie de tramvai pe o arteră atît de importantă. Sigur, ar trebui să fie.

263

Un grup de elevi cu ghiozdanele în spate traversă dinspre strada Richmond. Toți își scoaseră șepcile cam pătate. Părintele Conmee- îi salută de mai multe ori, cu bunătațe. Elevi la școala fraților creștini.

Pe cînd mergea înainte, părintele Conmee simți mireasmă de tămîie dinspre dreapta. Biserica Sfîntului Iosif, pe Portland Row. Pentu femeile vîrstnice și virtuose. Părintele Conmee își scoase pălăria în semn de respect **față** de Sfintele Taine. Virtuose ; dar uneori se întîmpla să fie prost dispuse.

Ajuns aproape de Aldborough House, pe părintele Conmee îl duse gîndul la acel gentilom risipitor. Acum sînt aici niște birouri, sau așa ceva.

Părintele Conmee pătrunse acum pe calea North Strand, și fu salutat de domnul William Gallagher care stătea în pragul prăvăliei lui. Părintele Conmee îl salută pe domnul Gallagher și percepse mirosurile provenind de la halcile de costiță de porc și de la marile calupuri de unt ținut la rece. Trecu prin fața tutungeriei lui Grogan, de care erau sprijinite panouri cu afișe anunțînd o îngrozitoare catastrofă la New York. În America toată vremea se întîmpla lucruri din astea. Nefericiții, să moară așa, nepregătiți. Totuși, un act de contriție din toată inima. Părintele Conmee înainta pe lîngă bufetul lui Daniel Bergin, la vitrina căruia se proptiseră doi nelucrători. îl salutară și fură și ei salutați.

Părintele Conmee trecu prin față pe la H.J. O'Neill, pompe funebre, unde Corny Kelleher trecea cifre în registru mestecînd un pai. Un sergent de stradă făcîndu-și rondul îi salută pe părintele Conmee, și părintele Conmee îl salută pe sergent. La măcelăria Youkstetter, părintele Conmee remarcă șiruri de caltaboși, albi, negri și roșii, frumos încolăciți pe tăvi. Afurcat pe sub copacii de la Promenada Charleville, părintele Conmee văzu un șlep de turbă, un cal de edec cu capul plecat atîrnîndu-i, un luntraș cu o pălărie de paie murdară stînd pe punte, fumînd și privind la o creangă de plop deasupra capului. Era o scenă idilică ; și

părintele Conmee medita la bunătatea Creatorului care făcuse ca turba să se afle în mlaștini de unde oamenii puteau s-o

264

scoată și s-o aducă la orașe și sate să facă foc în casele săracilor.

Pe podul Newcomen, reverendul John Conmee, S.J., de la biserica Sfântul Francisc Xavier, pe strada Upper Gar-diner, urcă într-un tramvai care pleca din stație.

Dintr-un tramvai care sosea în stație coborî reverendul Nicholas Dudley, C. C, de la biserica Sfânta Agatha pe strada North William, pășind pe podul Newcomen.

La podul Newcomen părintele Conmee urcă în tramvaiul care pornea căci nu-i plăcea să străbată pe jos bucata aceea mohorâtă de drum pe lângă Mud Island.

Părintele Conmee se așează într-un colț al vagonului, cu biletul albastru vîrît cu grijă în deschizătura unei mănuși dolofane de piele, în timp ce patru șilingi, o monedă de șase pence și cinci bănuțe de un penny alunecară din palma celeilalte mănuși dolofane în pungulița sa de bani. Trecînd pe lângă biserica acoperită de iederă se gîndea că de obicei controlorul își făcea apariția tocmai cînd ți-ai aruncat fără să-ți dai seama biletul. Solemnitatea ocupanților vagonului i se părea părintelui Conmee exagerată pentru un drum atît de scurt și de ieftin.

Părintelui Conmee îi plăcea să aibă în jurul lui un mediu de oameni bine dispuși.

Era o zi pașnică. Domnul cu ochelari care ședea în fața părintelui Conmee își terminase tocmai explicațiile și-și coborise privirile. Soția lui, presupunea părintele Conmee. Un căscat ușor îi întredeschise gura soției domnului cu ochelari. Își ridică pumnul mic înmănușat, căscînd delicat, lovindu-și ușor cu pumnul mic înmănușat gura deschi-zîndu-i-se și surise un surîs micuț, dulce.

Părintele Conmee simțea parfumul ei în vagon. Observă de asemenea că bărbatul cu aer neajutorat, așezat de cealaltă parte a ei, ședea pe marginea banchetei.

În fața altarului, părintele Conmee izbuti cu greu să depună ostia în gura bătrînului neajutorat și căruia îi tremura capul.

La podul Annesley tramvaiul se opri și, tocmai cînd era pe punctul să pornească, o bătrînă se ridica deodată de la locul ei ca să coboare. Conducătorul trase de cordonul soneriei să oprească vagonul. Ea coborî ducîndu-și cu ea

265

coșul și o plasă de cumpărături ; și părintele Conmee îl văzu pe conducător ajutînd-o cu coșul și plasa ; și părintele Conmee se gîndi că era una din bătrînele eare-au ajuns aproape de capătul drumului și căroră trebuie să le repeți de două ori *Domnul să te binecuvinteze, copila mea*, ca să înțeleagă că le-ai dat absoluțiunea, *roagă-te pentru muie*. Dar suferă atîta în viața asta a lor, cu atîtea griji, sărmanele de ele.

Din afișele de pe garduri domnul Eugene Stratton îi rînjea cu buzele lui groase de negru părintelui Conmee.

Părintele Conmee se gîndi la sufletele negrilor și ale cafeniilor și ale galbenilor și la predica lui despre sfîntul Feter Clavel, S. J.. și Misiunea pentru Africa, și la propagarea credinței, și la milioanele de suflete ale negrilor și cafeniilor și galbenilor care nu primiseră taina botezului cînd avea să le vie ceasul din urmă, ca un fur noaptea. Cartea aceea a iezuitului belgian, *Le Nombre des Mus*, i se părea părintelui Conmee a fi într-adevăr un apel rațional. Există milioane de suflete omenești pe care Domnul le-a

at după Chipul și Asemănarea Sa și căroră credință nu r& fost (Deo Volente) dăruită. Însă erau suflete ale

- **aului** create de Domnul. Părintelui Conmee i se părea că e mai mare păcatul ca toate sufletele astea să fie pierdute, o adevărată risipă, s-ar putea spune.

La stația de pe calea Howth părintele Conmee coborî, **tat** de conducător și salută și el la rîndul său.

Bulevardul Maîahide era liniștit. **Părintelui** Conmee îi plăceau și bulevardul și numele lui. Clopotele bucuriei sunînd în însoiritul Maîahide. Lordul Talbot de Maîahide,

Mijlocit lord amiral ereditar al Malahide-ului și mărilor

. ecinate. Pe urmă a fost chemat la oaste și ea a fost fecioară, soție și văduvă, toate într-o singură zi. Acestea au fost zilele unei lumi de demult, vremuri ale credinței în cetățile luminoase, vremuri de demult în domeniile baroniei.

Trecînd mai departe, părintele Conmee se gîndi la căr-tieica lui *Vremuri de demult în domeniile nobiliare* și la cartea care s-ar putea scrie despre institutele iezuite și despre Mary Rochfort, fiica lordului Molesworth, prima

ntesă de Belvedere.

a

266

O doamnă obosită, trecută de prima tinerețe, plimbîn-du-se singuratecă pe țărmul lacului Ennel, Mary, cea dintîi contesă de Belvedere, obosită plimbîndu-se în fapt de seară, nici măcar tresărind cînd o vidră țîșnește din apă la picioarele ei. Cine poate să știe adevărul ? Nu gelosul lord Belvedere și nici confesorul ei dacă ea poate nici n-a săvîrșit adulterul pe de-a întregul, *eiactulatio seminis inter vas naturale mulieris*, cu fratele soțului ei ? Ar fi mărturisit pe jumătate dacă n-ar fi păcătuit cu totul, așa cum fac femeile. Numai Dumnezeu știe, și cu ea, și cu el, fratele soțului.

Părintele Conmee se gîndi la tiranica incontinență, necesară totuși pentru stirpea omenească pe lumea aceasta, și la faptul că într-adevăr căile Domnului le sînt oamenilor neînțelese.

Don John Conmee pășea în vremuri de altădată. Era un umanist prețuit unanim în vremea aceea. Purta în gîndul său taine mărturisite și le surîdea unor chipuri nobile surîzîndu-i într-un salon cu podelele date cu ceară de albine, cu ciorchini mari de roade pe tavan. Și mîinile mirelui și miresei, de neam nobil, amîndoi, strînse una într-alta în mîna lui don John Conmee. Ce zi frumoasă.

Printr-un gard de nuiiele părintelui Conmee i se arătară șiruri de verze, înclinîndu-i-se cu crinoline de frunze ample. **Cerul** îi dezvălui o turmă de nori mici albi alune-cînd ușor după vînt. *Moutonner*, cum zic francezii. O expresie simplă și potrivită.

Citindu-și breviarul, părintele Conmee urmărea o turmă de nori lînoși peste Rathcoffey.

Glezele lui învestmîntate în ciorapi subțiri îi erau gîdilate de paie de cîmpului din Clongowes.

Pe acolo se plimba serile citind, și auzea țipetele șirurilor de băieți ieșiți la joacă, țipetele glasurilor tinere în seara liniștită. Fusesse rectorul lor ; conducerea lui le fusesse lor blîndă.

Părintele Conmee își scoase mînușile și luă din buzunar breviarul său cu marginile filelor roșii. Un semn ivoriu îi arătă pagina.

Nonele. Ar fi trebuit să le citească înainte de prînz. Însă venise lady Maxwell.

287

Părintele Conmee citi în taină *Pater și Ave* și își făcu cruce. *Deus in adiutorium.*

Pășea calm înainte, citind în gînd notele, și înainta astfel,- citind, pînă ajunse la *Res* în *Beati immaculati : Principium verborum tuorum veritas : in eternum omnia iudicia iustitiae tuae.* \*

Un tînăr roșu la față ieși prin gaura unui gard viu și după el se arătă o fată cu niște margarete tremurîndu-i sălbatic în mîină. Tînărul își ridică șapca cu un gest brusc ; tînăra se înclină grăbită și încet, cu grijă, își desprinse de pe fusta colorată o crenguță atîrnată acolo.

Părintele Conmee îi binecuvîntă grav pe amîndoi și întoarse o filă subțire în breviarul său. *Sin : Principes persecuți sunt me gratis : et a verbis tuis formidavit cor vieurn.* \*\*

Corny Kelleher își închise registrul cel mare și aruncă o privire din ochiul său pe jumătate închis spre un capac. de sicriu de pin proptit ca o sentinelă într-un colț. Se ridică țeapăn, se apropie de el, și, rotindu-l pe loc, îi examina forma și ornamentele de alamă. Mestecîndu-și mai departe paiul lăsă deoparte capacul și merse încet pînă în prag. Acolo își trase în jos borul pălăriei să-și umbrească ochii și se rezemă de ușor privind leneș afară.

Pe podul Newcomen părintele John Conmee urcă în. tramvaiul de Dollymount

Corny Kelleher își încrucișa ghețele lătărețe și privi în gol, cu pălăria trasă pe ochi, mestecîndu-și paiul.

Sergentul de stradă 57 C, în rondul lui obișnuit, se opri locului, să-și mai treacă timpul.

— Frumoasă zi, domnule Kelleher.

— Mda, spuse Corny Kelleher. :— Zăpușeală, spuse sergentul.

\* *Res* este litera ebraică precedînd secțiunea a 20-a a Psalmului 119.

„*Res* în *Fericiți cei curați: Temelia cuvîntului tău este adevărul, Și în etern toată judecata dreptății tale*” (lat.).

\*\* *Sin* — litera ebraică precedînd secțiunea următoare a aceluiași Psalm. „*Cei mai mari fără cuvînt urmăritu-m-au, Dară inima mea a tremurat numai înaintea cuvîntului tău*” (lat.).

263

Corny Kelleher ejectionă un jet tăcut de zeamă de paie arcuindu-i-se din gură în clipa cînd un braț alb generos aruncă o monedă de la o fereastră de pe strada Eccles.<sup>270</sup>

— Ce vești bune mai ai ? întrebă.

— Am văzut-o aseară pe persoana aceea, spuse sergentul cu voce scăzută.

Un marinar cu un singur picior dădu, proptindu-se în cîrje, colțul la MacConnell, ocolind căruciorul cu înghețată Rabaiotti, și porni zvîcnind din cîrje în sus, pe strada Eccles. Către Larry OTvourke, oprit numai în cămașă în pragul ușii, aruncă un mormăit morocănos.

— *Pentru Anglia...*

Își zvîcni brutal trupul mai departe pe lîngă Katey și Boody Dedalus, se opri o clipă mormăind :

— *pentru căminul nostru, pentru ce-i frumos.* Chipului palid, ros de griji, al lui J.J O'Molloy i se răspunse că domnul Lambert este în magazie cu un client.

O doamnă corpolentă se opri. scoase o monedă de aramă din poșetă și o lăsă să cadă în șapca întinsă spre ea.

Marinarul bodogăni o mulțumire, privi acru spre ferestrele rămase surde, își lăsă capul în piept și se mai azvîrli înainte legănîndu-se în cîrje, preț de patru pași.

Se opri mîrînd iritat :

— *Pentru Anglia...*

Doi ștregari cu picioarele goale, sugînd niște șireturi prelungi de acadea, se opriră lîngă el, căseîndu-și gurile năclăite gălbui spre ciotul piciorului lui.

El zvîcni iarăși mai departe în salturi scurte, viguroase, se opri, își înălță capul spre o fereastră și urlă cu glas adine :

— *Pentru căminul nostru, pentru ce-i frumos.*

Ciripitul vesel și dulce care se auzea în tremolouri dinăuntru mai continuă o măsură sau două, încetă deodată.

Jaluzeaua se trase la o parte la fereastră. O tăbliță cu anunțul *Camere nemobilate*, alunecă de pe pervaz și căzu.

Un braț durduliu, dezgolit, generos luci o clipă, se lăsă văzut, ițit dintr-un corsaj alb și dintre epoleții bine întinși 2G9

ai unui combinezon. O mîină de femeie aruncă o monedă peste grilajul de la intrare. Căzu pe trotuar.

Unul dintre ștregari alergă într-acolo, o culese de jos. și o depuse în șapca menestrelului, spunînd :

:— Uite, domnule.

Katey și Boody Dedalus<sup>271</sup> împinseră cu efort ușa bucătăriei și intrară în încăperea cu aer înăbușitor, plină de aburi.

— Ai amanetat cărțile ? întrebă Boody.

Maggy în picioare în fața plitei îndesă de două ori cu făcălețul rufele cenușii în zoaiele clăbucite și își șterse fruntea.

— Nu vor să dea nimic pe ele, spuse.

Părintele Conmee mergea pe cîmpul de la Clongowes și gleznele-i investmîntate în ciorapi subțiri îi erau gîdilate de paie aspre.

— Unde-ai încercat ? întrebă Boody. \*

— La M'Guinness.

Boody bătu din picior și-și aruncă sacoșa pe masă.

— Mînca-o-ar bubele de grăsană ! strigă.

Katey se apropie de plită privind pieziș cu ochii micșorați în aburi.

— Ce-i în oală ? întrebă.

— Cămăși, spuse Maggy. Boody țipă enervată :

— Ce dracu', n-avem nimic de mîncare ?

Katey, ridicînd capacul de pe o oală eu un colț al fustei ei murdare, întrebă :

— Și-aici, ce-i ?



Aburi groși îi țîșniră în față drept răspuns.

— Supă de mazăre, spuse Maggy.

— Unde-ai găsit ? întrebă Katey.

— De la sora Mary Patrick, spuse Maggy. Crainicul își agită clopoțelul

— Bingbing !

Boody se așeză la masă grăind înfometată :

— Dă-ncoace !

270

Maggy vărsă supă gălbuie, groasă, din oală într-un castron. Katey, așezându-se în față lui Boody, spuse liniștită, ridicându-și la gură cu vârful degetelor niște firimituri culese la întâmplare :

— Bine c-o avem și p-asta. Unde-i Dilly ?

— S-a dus să se-nțîlnească cu tata, spuse Maggy. Fărimîțîndu-și bucăți mari de pîine în supă gălbuie,

Boody adăugă :

— Tatăl nostru carele nu ești în ceruri.

Turnînd supă gălbuie în castronul lui Katey, Maggy exclamă :

— Boody ! Rușine !

Epavă, un afiș mototolit, Vine prorocul Ilie, lunecă ușor în jos pe Liffey, pe sub podul Loopline, țîșnind în vârtejurile unde apa fierbea mînioasă pe la picioarele podului, pornind spre răsărit pe lîngă lanțuri de ancoră și carene, între docul cel vechi al Vămii și cheiul George.<sup>2n</sup>

Fata cea blondă de la Thornton așeza frumos pe fundul coșulețului niște paie foșnitoare.

Blazes Boylan<sup>2/3</sup> îi înmîină sticla învelită în foiță trandafirică și un urcior micuț.

— Pune-le pe astea întîi, te rog, îi spuse.

— Da, domnule, răspunse blondă, și fructele deasupra.'

— Așa vezi, tocmai bine, spuse Blazes Boylan.

Ea potrivea frumos, simetric, perele pergamute, și printre ele piersicile coapte, cu fețe rușinate.

Blazes Boylan se plimba încoace și încolo în pantofii lui noi, cafenii, prin prăvălia cu miresme de fructe, ridicînd cîte o poamă, tînără, zemoasă, ridată, și tomatele durdulii, roșii, adulmecînd mirosurile apetisante.

Oamenii lui H.E.L.Y.'S. paradară prin fața lui, cu pălăriile lor înalte, albe, traversînd aleea Tanger, tropăind spre ținta lor.

Ei se întoarse deodată pe călcîie din fața unui coșuleț cu căpșuni, scoase un ceas de aur din buzunarul de la vestă și-l ținu o clipă la lungimea lăntîșorului.

— Poți să le trimiți cu tramvaiul ? Acuma chiar ?

Sub arcadele Porții Negustorilor o siluetă cu spinarea neagră cerceta cărțile în căruciorul unui anticar.

271

— Sigur, domnule. E-aici în centru ?

— A, da, spuse Blazes Boylan. La zece minute.

Fata cea blondă îi întinse un formular și un creion.

— Vreți să scrieți adresa, domnule ?

Blazes Boylan scrise la teighea și împinse formularul spre ea.

— Trimite-o acum chiar, vrei ? spuse. E pentru cineva bolnav.

— Da, domnule. Sigur, domnule.

Blazes Boylan își zăgăni niște monede vioaie în buzunarul pantalonilor.

— Ce pagubă-mi faci ? întrebă.

Degetele subțiri ale blondei calculau fructele. Blazes Boylan privi în decolteul bluzei ei.

Tinerică. Scoase o garoafă roșie din vaza înaltă cu picior.

— Asta-i pentru mine ? întrebă galant.

Blonda-i aruncă o privire dintr-o parte, bărbat cochet, tocmai cât trebuie de neglijent, cravata cam într-o parte, și roși.

— Da, domnule, spuse.

Aplecându-se cochetă socoti iar perele mari și piersicile rușinate.

Blazes Boylan privi mai îngăduitor în despicătura bluzei ei, cu tulpina florii roșii între dinții-i surîzători.

— Pot să spun o vorbă la telefonul dumneavoastră, domniță ? întrebă hoștește.

— *Ma !* spuse Almidano Artifoni.

Privi peste umărul lui Stephen<sup>274</sup> către tidva noduroasă a lui Goldsmith.

Două autobuze cu turiști trecură încet, femeile stînd în față, încheștate franc de brațele scaunelor. Fețe palide. Brațele bărbaților petrecute franc pe după taliile lor bon-doace.

Privirile le alunecau de la Trinity la portalul orb în coloanele lui al băncii Irlandei unde uguiau porumbeii.

— *Anch'io ho avuto di queste idee*, spuse Almidano Artifoni, *quand'ero giovane come Lei.*

*Eppoi mi sono con-vinto che ii mondo e una bestia. E peccato. Perche la sua*

272

*voce... sarebbe un cespite di rendita, via. Invece, Lei si sacrifica.*

— *Sacrii ir. Io Incruento*, spuse Stephen zîmbind, balan-sîndu-și bastonul de frasin în ritm lent legănat, ținîndu-l ușor de mijloc.

— *Speriamo*, spuse cu amabilitate fața rotundă, mustăcioasă. *Ma, ăia retta a me. Ci rifletta.* în fața brațului sever de piatră al lui Grattan, poruncind oprire, un tramvai de Inchicore descarcă o droaie dezordonată de highlandezi dintr-o fanfară militară.

— *Ci rifletterd*, spuse Stephen, lunecîndu-și privirea de-a lungul pantalonului voluminos.

— *Ma, sul serio, eh ?* spuse Almidano Artifoni.

Mina lui grea o apucă cu fermitate pe a lui Stephen. Ochi umani. Îl priviră curioși o clipă și se întoarseră apoi repede spre un tramvai de Dalkey,

— *Eccola*, spuse Almidano Artifoni cu o grabă prietenoasă. *Venga a trovarmsi e ci pensi. Addio, caro.*

— *Arrivederla, maestro*, spuse Stephen ridicîndu-și pălăria cînd își eliberă mîna. *E grazie.*

— *Di che ?* spuse Almidano Artifoni. *Scusi, eh ? Tante belle cose.*

Ridicînd drept semnal un sul de note muzicale, Almidano Artifoni tropăi în pantalonii lui amplii după tramvaiul de Dalkey. în zadar alerga, semnaîzînd zadarnic prin revărsarea de scoțieni cu genunchii dezgoliți care se înghesuiau cu accesoriile lor muzicale prin portalurile de la Trinity.

Domnișoara Dunne își ascunse exemplarul din *Femeia în alb* împrumutat de la biblioteca de pe strada Capei adînc în sertar și-și vîrî o foaie de hîrtie vesel colorată în mașina de scris.

Prea multe mistere aici. O fi îndrăgostit cu adevărat de Marion asta ? S-o dau înapoi și să iau alta de Mary Cecil Haye.

Discul alunecă în șanțulețul lui, se clătină o clipă, se imobiliza și îi ochi rotund : șase.

Domnișoara Dunne clincheti în clapele mașinii de scris r

273

— 16 iunie 1904.

Între colțul la Monypeny și lespedeaua unde nu era statuia lui Wolfe Tone, cinci oameni-reclamă. în jobene albe se strecurară rotîndu-și pancartele H.E.L.Y.'S. și o luară greoi îndărăt pe unde veniseră.

Pe urmă ea își fixă privirile pe afișul cu Mărie Ken,-dall, încântătoare subretă, și, moțâind apatică, înscrise pe notesul ei mai multe 16-uri și niște S-uri mari. Păr ca muștarul și obrajii unsuroși de fard. Nu-i de loc drăguță, nu-i așa ? Cum își tot mai ține-n sus fustulița aia. Măntreb dacă are să fie tipul diseară la fanfară. Dacă-aș putea s-o conving pe croitoreasă să-mi facă o fustă acordeon, ca aia a lui Susy Nagle. E de efect. Shannon și toți cochetii de la clubul de yahting nu-și mai luau ochii de pe ea. Sper că n-are să mă țină dracului aici până la șapte. Telefonul îi sună brutal la ureche.

— Alo. Da, vă rog. Nu, vă rog. Îi sun eu după cinci.<sup>1</sup> Numai aceștia doi, domnule, pentru Belfasc și Liverpool. Foarte bine, domnule. Atunci, pot să plec după șase, dacă nu **v-ați** întors dumneavoastră. Șase și un sfert. Da, vă rog. Douăzeci și șapte și șase pence. Îi spun. Da : unu, șapte, șase.

însemnă trei cifre pe un plic.

— Domnule Boylan ! Alo ! V-a căutat 'domnul acela de la *Sport*. Domnul Lenehan, da. A spus că are să fie la Ormond la patru. Nu. Da, domnule, îi sun eu după cinci.

Două fețe trandafirii se întoarseră în licărirea micii torțe. .

— Cine-i ? întrebă Ned Lambert. Tu ești Crotty ?

— Ringabella și Crosshaven, răspunse o voce, și se cunoștea că vorbitorul pipăie după treaptă.

— Hei, Jack, tu ești ? spuse Ned Lambert, ridicându-și în semn ele salut o șipcă flexibilă pe sub bolțile pîlpîi-toare. Hai încoace. Bagă de seamă la trepte aici.

Chibritul din mîna înălțată a preotului se consumă într-o flacără lungă, molatecă, și lunecă lent la pămînt. Fă-rîma lui roșiatică le muri la picioare și în jurul lor se închise aerul muced.

274

— Ce interesant! spuse un accent rafinat în întuneric.

— Da, domnule, spuse cordial Ned Lambert. Sîntera acum în istorica sală a consiliului a abateiei Sfintei Măria. exact în locul unde Thomas mătăsarul s-a proclamat rebel în 1534.

Acesta este locul cel mai istoric din tot Dublinul. O'Madden Burke are să scrie ceva despre asta într-una din zilele astea. Vechea Bancă a Irlandei era peste drum de noi, pînă la vremea Uniunii, și templul evreiesc de la început era și el aici pînă și-au clădit sinagoga, dincolo, pe bulevardul Adelaide. N-ai mai fost niciodată pe aici, Jack, nu-i așa ?

— Nu, Ned.

— A venit călare în jos pe Promenada Damelor, spuse vocea cu accent rafinat, ■ dacă țin eu bine minte. Reședința Kildare era în Thomas Court.

— Așa e, spuse Ned Lambert. întocmai așa, domnul meu.

— Dacă-ai să fii atât de amabil, atunci, spuse preotul, poate data viitoare ai să-mi permiți...

— Sigur, spuse Ned Lambert. Puteți s-aduceți aparatul de fotografiat oricînd doriți. Am să dau la o parte sacii ăștia de la fereastră. Puteți s-o luați de-aici, sau de-aici.

Se mișca de colo pînă colo prin semiîntunericul tăcut, palid, lovind cu șipca grămezile de saci și indicînd diferite unghiuri favorabile pe podea.

Dintr-o față prelungă\_ o barbă și o privire ațintită se plecau spre tabla de șah<sup>23</sup>

— Îți mulțumesc foarte mult, domnule Lambert, spuse preotul. Nu-ți mai răpesc timpul prețios...

— Cu toată plăcerea, domnul meu, spuse Ned Lambert. Mai treceți pe-aici oricînd doriți. Să zicem săptămîna viitoare. Vedeți pe acolo ?

— Da, da. La revedere, domnule Lambert. Mi-a părut foarte bine că v-am cunoscut.

— Plăcerea e de partea mea, domnul meu, răspunse Ned Lambert.

Își urmă oaspetele spre ieșire și apoi își azvîrli șipca printre pilaștri. Împreună cu J.J. O'Moïloy ieși încet în abația Sfintei Măria, unde niște căruțași încărcau pe platformele camioanelor saci cu roșcove și făină de nucă de palmier, pentru firma O'Connor, Wexford.

273

Se opri să citească de pe cartea de vizită pe care-o avea în mînă.

— Reverendul Hugh C. Love, Rathcoffey. Adresa actuală : Biserica Sfântul Michael, Sallins. Simpatice, tânărul. Mi-a spus că scrie o carte despre alde Fitzgerald. Se pricepe la chestiile istorice, pe cuvânt.

Încet, cu grijă, **tânăra** fată își desprinsese de pe fusta colorată o crenguță agățată acolo.

— Credeam că pui la cale un nou complot cu praf de pușcă, spuse J.J. O'Molloy.

Ned Lambert trosni din degete prin aer.

— Doamne, strigă. Am **uitat** să i-o spun pe aia cu lordul Kildare după ce-a pus focul la catedrala Cashel. O știi ? *îmi pare-al dracului de rău c-am făcut una ca asta*, zice, *dar jur în fața lui Dumnezeu c-am crezut că-i arhiepiscopul înăuntru*. S-ar fi putut st. nu-i placă, însă. Ce spui ? La dracu', am să i-o spun oricum. Ala era lordul cel mare, Fitzgerald Mor. Aia mai zice și eu oameni, neamul Geraldine.

Caii prin fața căroră trecea tresăreau nervoși\* sub hățurile atârându-le moi. Lovi ușor cu palma o crupă pagă zvîenind lîngă el, și strigă :

— Prr, băiatule !

Se întoarse spre J.J. O'Molloy întrebîndu-l :

— Ei, Jack. Ce e ? Ce te doare ? Stai nițel. Stai așa. Cu gura căscată și capul mult lăsat pe spate se opri

locului și, după o clipă, strănută tare.

— Ciu ! zise. Dracu\* să te ia !

— Praful de la sacii ăștia, spuse politico J.J. O'Molloy.

— Nu, icni Ned Lambert. Am ră... răcit... azi noapte... draculuL. ieri noapte... era curent al dracului...

Ședea cu batista în mîină, gata pentru următorul..;

— Azi dimineată... am fost... la săracu'... cum îi spune... Ciu !... Sfinte Sisoie !

Tom Rochford luă discul cel mai de deasupra din **fișierul** pe care-l strîngea la piept peste jacheta lui bord'o.

— Vedeți ? spuse. Să zicem c-a ieșit numărul șase. 11 bagi aici. Pe urmă apeși pe Gata.

276

Strecură discul în gaura din stînga. El alunecă pe șanțuleț, se clătină o clipă, se imobiliza, și îi ochi rotund : șase.

Juriștii eminenți de modă veche, demni, încremeniți în gesticulațiile pledoariilor, îl priveau pe Richie Goul-ding trecînd dinspre birourile de conturi spre curtea cu juri, și purtînd cu sine servieta firmei Goulding, Collis și Ward, și ascultau cum o doamnă mai vîrstnică, surî-zînd neîncrezătoare din dantura ei falsă își foșnea fustele ample de mătase neagră dinspre procuratura amiralității spre curtea de apel.

— Vedeți ? spuse el. Uite, ăsta ultimu' pe care l-am vîrît aici. Numere ieșite. După cum împinge maneta asta, vezi ?

Le arată fișicul crescînd de discuri în dreapta.

— Grozavă idee, spuse Flynn Năsosul, trăgînd pe nas. Așa că dacă un tip vine mai tîrziu, vede ce e la rînd și ce a ieșit.

— Vezi ? spuse Tom Rochford.

Strecură un alt disc, de data aceasta pentru el; și-l urmări cum alunecă, se clătină, își arată fața rotundă, se imobilizează : patru. Tragi acuma de Gata.

— Mă-ntîlnesc cu el acuma la Ormond, spuse Lene-han, și-am să pipăi terenul. Serviciu contra serviciu.

— Te rog, spuse Tom Rochford. Spune-i că fierb ca un Boylan de nerăbdare.

— Bună seara, spuse M'Coy brusc, cînd începeți voi doi...

Flynn Năsosul se aplecă spre manetă trăgînd pe nas asupra ei.

— Dar cum funcționează, Tommy ? întrebă.

— Bai-bai, spuse Lenehan, ne vedem mai tîrziu.

îl urmă pe M'Coy afară și traversă piațeta de la Crampton Court.

— E un erou, spuse cu simplitate.

— Știu, spuse M'Coy. Chestia cu conducta."

— Conductă ? spuse Lenehan. Era o groapă cât toate zilele.

Trecură pe lângă teatrul de varietăți al lui Dan Lowry, unde Mărie Kendall, înșelătoare subretă, le surîdea de pe un afiș cu un suris unsuros de fard.

277

Continuându-și drumul în jos pe strada Sycamore, pe lângă music-hallul Empire, Lenehan îi arătă lui M'Coy cum se petrecuseră lucrurile. Una din gurile alea de control îngustă cit o conductă, dracului, și-acolo nenorocitul ăsta rămăsese prins, aproape sufocându-se de gazele de la haznale. Și-atunci pe loc a coborât Tom Rochford, în redingota lui de bookmaker, cu tot, cu o i'rînghie înfășurată de mijloc. Și să mă ia dracu' dacă n-a reușit să lege frânghia și de nenorociții' ăla și i-au tras în sus pe amîndoi.

— ăsta a fost un adevărat gest de eroism, spuse. La Delfinul se opriră să lase trăsura ambulanței să

treacă în galop prin fața lor către strada Jervis.

— Pe aici, spuse, luînd-o la dreapta. Vreau să intru o clipă la Lynam să văd cota de pornire a lui Sceptru. Cît e ora după ceasul tău cu lanț de aur cu tot ?

M'Coy privi în prăvălia întunecoasă a lui Marcus Ter-tius Moses, și apoi la ceasul de la O'Neill.

— Trei trecute, spuse. Cine-o călărește ?

— O'Madden, spuse Lenehan. Și poți să mă crezi că-i o iapă pe cînste.

Așteptîndu-l pe alea Temple, M'Coy **mână**, împin-gînd-o **încet** cu vîrful pantofului, o coajă de banană de pe trotuar spre rigolă. Al dracului de ușor poți să cazi și să-ți frîngi ceva cînd treci pe aici beat pe întuneric.

Porțile parcului se deschiseră larg să permită ieșirea cavalcadei **vigeregale**.

— Unu pe unu, spuse Lenehan întoreîndu-se. Am dat de Lyons Cocoșul acolo, venise să parieze pe un cal nenorocit la care i-a vîndut nu știu cine pontul și care n-are nici o șansă. Pe aici.

Urcară scările trecînd apoi pe sub arcadele Porții Negustorilor. O siluetă în negru, cu spatele la ei, cerceta cărțile din căruciorul unui anticar.

— Uite-l, spuse Lenehan.

— Mă-ntreb ce-o fi cumpărînd, spuse M'Coy, arun-cînd o privire peste umăr.

— *Leopoldo sau Bloom — a înflorit secara*, spuse Lenehan.

— E mort după cărți de ocazie, spuse M'Coy. Eram cu el într-o zi și-l văd cum cumpără o vechitură de undeva

278

din strada Liffey, pe doi șilingi. Avea gravuri frumoase, făcea cel puțin dublu banii, stele, și luna și comete cu coadă lungă. Ceva despre astronomie. Lenehan rîse.

— Să-ți spun eu una bună de tot cu coada de cometă, spuse. Haide pe la soare.

Traversară pe podul de metal și o luară de-a lungul cheiului WeTlington, pe lângă zidul râului. Tînărul Patrick Aloysius Dignam ieși din prăvălia Mangan fostă Fehrenbach, în mînă cu o livră și jumătate de cotlet de porc.

— A fost odată o petrecere pe cînste la școala de corecție Glencree, spunea Lenehan binedispus. Dineul lor anual, știi. O chestie formală, cămăși scrobite. Era și lordul primar, Val Dillon era pe atunci, și sir Charles Cameron și a vorbit Dan Dawson și a fost și muzică. A cîntat Barteil D'Arcy, și Benjamin Dollard...

— Știu, îl întrerupse M'Coy. A cîntat și doamna mea acolo o dată.

— Da ? spuse Lenehan.

O tăbliță cu *Camere nemobile* reapăru la fereastra **casei** cu numărul 7 pe strada Eccles. Își întrerupse povestirea o clipă izbucnind însă într-un rîs hîrîit.

— Dar stai să-ți spun, zise. Delahunt din strada Camden era cu furnizarea de haleală, și servitorul dumi-tale, subsemnatul, se ocupa cu vinurile. Erau și Bloom și nevastă-sa. Știu c-am mâncat și-am tot băut : porto și sherry și curacao — tot am dat gata. Am băgat în noi ca nebunii. După lichide am trecut la partea solidă. Friptură rece cu toptanul și tarte...

— Știu, spuse M'Coy. În anu' când a cîntat doamna mea acolo...

Lenehan îl luă cordial de braț.

— Da' stai să vezi, spuse. Ni s-a pus iar masa de prînz, ca să zic așa, după miezul nopții, după toată aiureala asta și când am luat-o din loc era dis-de-dimineată după o noapte de pomină. Și când ne întorceam acasă era o noapte splendidă de iarnă pe Muntele cu Pene. Bloom și Chris Callinan erau pe o parte a vagonului, și eu ședeam

279

# r

cu nevastica pe partea ailaltă. Ara început să cîntăm cîntece de lume și duete : Uite fi *raza timpurie a dimineții*. Ea era blindată bine cu porto de-al **lui** Delahunt în burtică. La fiecare zmucitură a tramvaiului se răsturna cum ar veni peste mine. Dracu' să mă ia ! Are-o pereche acolo unde trebuie, să i-o **țină** Dumnezeu. Uite-așa.

Își ridică mîinile făcute cupă depărtîndu-și-le de trup cam de-un stînjén. și se încruntă :

— Eu tot îi aranjam pătura pe sub ea și-i potriveam blana la gît. Înțelegi ce vreau să spun.

Mula cu amîndouă mîinile prin aer rotunjimi planturoase, își închise ochii încîntat, chircindu-și trupul, și emise un ciripit dulce printre buze.

— Omulețul meu uite-așa sta. drepți, spuse oftînd. E-o iapă pe cînte, n-am ce spune. Și Bloom în vremea asta le tot arăta toate stelele de pe cer lui Chris Callinan și conductorului : Ursa Mare și Hercule, și Dragonul și toate Pleiadele, dracului. Dar eu, pe Dumnezeul meu, mă topisem de **tot** pe Calea Laptelui, ca să zic așa. Adevărul e că el le știe chiar pe toate. Pînă la urmă ea a descoperit una mică-mică mai la o parte. *Și steaua aia de colo ce e, Poldy ?* Ce să vezi, cu asta l-a-ncuiat pe Bloom. *Aia*, zice Chris Callinan, *păi aia nu-i decît așa o spîrcu-ială*. Și **la** drept vorbind, nici nu era prea departe de adevăr.

Lenehan se opri sprijinindu-se de parapet, gîfîind de rîs înăbușit.

■ — Mor, icni.

Fața alloă a lui M'Coy îi surîdea cîte o clipă și redevenea apoi gravă. Lenehan pufni din nou. Își ridică șapca de marinar și se scarpină grăbit pe ceafă. Îi aruncă o privire piezișă în soare lui M'Coy.

— Altminteri e un om cult, Bloom, spuse serios. Nu-i așa un fitecine... mă-nțelegi... Are ceva dintr-un artist, bă-trînul Bloom.

Domnul Bloom întorcea leneș filele unui exemplar din *Teribilele dezvăluiri ale Măriei Monk*, și apoi din *Capodopera* lui Aristotel. Infect tipar. Gravuri : fetuși încolăciți ghemotoc în pîntece roșii ca fîcații de la vilele tăiate la abator. O grăm.idă din aștia chiar în clipa asta în lumea întreagă. Toți izbind cu căpăținile să iasă la lumină. în fiecare minut se naște cîte un copil pe undeva. Doamna Purefoy.

Lăsă la o parte ambele cărți și o privi pe o a treia : *Povestiri din ghetou* de Leopold von **Sacher** Masoch.

— Pe asta am avut-o, spuse, împingînd-o la o parte. **Anticarul** lăsă alte două volume să cadă pe tejghea.

— Astea două sînt bune, spuse.

Ceapa din suflarea **lui** plutea pe deasupra tejghelei izvorînd din **gura-i** devastată. Se aplecă să facă un teanc **din** celelalte, le strînse peste vesta lui descheiată și le duse după perdeaua murdară.

Pe podul O'Connell mai multe persoane observau prestanța gravă și vestmintele în culori vesele ale domnului **Denis J.** Maginni, profesor de dans etc.

Rămas singur, domnul Bloom privi titlurile : *Frumoasele tiranice* de James Lovebirch. îmi dau seama cam ce trebuie să fie. O fi avut-o pe asta ? Da.

O deschise. Mă gîndeam eu.

O voce de femeie în spatele perdelei sordide. Ascultă : Bărbatul.

Nu ; asta nu i-ar place prea mult. I-am mai dus-o o dată.

Citi celălalt titlu : *Plăcerile păcatului*. Asta mai degra-bă-i în genul ei. Să vedem.

Citi unde-o deschisese cu degetul.

— *Toate bancnotele pe care i le dăruia soțul ei se cheltuiau în prăvălii pe rochii minunate și cele mai costisitoare găтели. Pentru el ! Pentru Raoul !*

Da. Asta. Uite. Să vedem.

— *Gura ei se lipi de a lui într-un sărut lasciv, volup-tuos pe cînd mîinile lui îi căutau rotunjimile opulente **alunecînd** pe sub rochia ei ușoară de casă.*

Da. O iau pe asta. Să vedem sfîrșitul.

— *Ai întîrziat, vorbi el cu glas răgușit, stins, aruneîn-du-i o privire bănuitoare. Splendida femeie își desfăcu*

280

281

*la o parte mantoul cu bordură de zibelină, ăezgolindu-si umerii de regină și farmecele palpitînde ale trupului. Un surîs abia perceptibil îi juca pe buzele desăvîrșit conturate cînd se întoarse calmă spre el.*

Domnul Bloom citi din nou. *Splendida femeie.*

Un val de căldură se sparse blînd asupra lui, înfrico-șîndu-i trupul. Carnea oferindu-se prin vestmintele mototolite. Ochii dîndu-se peste cap arătîndu-și albul. Nările i se arcuiră gata să adulmece prada. Uleiuri înmiresmate topindu-se pe sîni (*pentru el ! Pentru Raoul!*). Sudoarea înțepătoare a subsuorilor. Lunecușuri lipicioase, cleioase (*farmecele palpitînde ale trupului '.*). Pipăie ! Strînge / Strivește ! Balegă sulfuroasă a leilor.

Tînără ! Tînără !

O femeie mai vîrstnică, acum nemaifiind tînără, ieși din clădirea Cancelariei. Tribunalului de jurați ai regelui, și Cancelarului Eșichierului și .pentru delictele de drept comun, după ce asistase în Tribunalul lordului Cancelar la dezbaterea afacerii Potterton, caz de alienație mintală, și la Tribunalul Amiralității la Citația în instanță unilaterală a proprietarilor ambarcațiunii Lady Cairns împotriva proprietarilor ambarcațiunii Mona, și la Curtea de Apel la amînarea sentinței în cazul Harvey contra Companiei de Asigurări pentru accidentele maritime oceanice.

O tuse încărcată de flegmă dislocă aerul prăvăliei făcînd să se agite perdeaua sordidă.

Creștetul cărunt, nepieptănat, al anticarului, ieși la iveală împreună cu fața nebărbierită, congestionată, tușind. Își drese zgomotos glasul, scuipă flegmă pe dușumea. Își puse gheata peste ceea ce scuipase, frecînd talpa pe deasupra și se încon-voie, arătîndu-și creștetul cu pielea vie, abia acoperită de un păr rar.

Domnul Bloom o privi.

Stăpînindu-și respirația tulburată, spuse :

— Am s-o iau pe-asta,

\ Anticarul își ridică ochii împăienjeniți de lacrimi bătrîne.

282

— *Plăcerile păcatului*, spuse bătînd cu degetul peste copertă. E bună.

Crainicul din ușa galeriilor de licitație Dillon își agită din nou de două ori clopotul și se privi în oglinda zebată cu cretă a bufetului expus acolo.

Dilly Dedalus, ascultînd de la marginea trotuarului, auzi sunetul clopotului, strigătele funcționarului care conducea licitația înăuntru. Patru și nouă pence. Perdelele astea splendide. Cinci șilingi. Perdele de lux. Noi se vînd la două guinee. Mai oferă cineva peste cinci șilingi ? Adjudecate la cinci șilingi.

Crainicul își ridică clopotul scuturîndu-l.

— Barang !

Bangătul clopotului pentru ultima rundă îi însufleți pe cicliștii participanți la cursa de jumătate

de milă în ultimul lor sprint. J.Â. Jackson, W.E. Wylie, A. Munro și H.T. Gahan împungând aerul cu gîturile lungite, treceau curba pe lîngă biblioteca colegiului.

Domnul Dedalus, mîngîindu-și mustățile lungi, sosi dînd colțul dinspre Promenada William. Se opri lîngă fiică-sa.

— Era și vremea, spuse ea.

— Stai dreaptă, pentru numele Domnului Nostru Isus Hristos, spuse domnul Dedalus. Încerci să-l imiți pe unchiu-tău John trompetisul, așa, cu capu-ntre umeri ? Ce Dumnezeu ?

Dilly ridică din umeri. Domnul Dedalus își plasă mîi-nile pe umerii ei împingîndu-i spre spate.

— Ține-te dreaptă, fetițo, spuse. Ai să capeți o cocoașă pe șira spinării. Nu te vezi cum arăți ? Își zvîcni capul deodată mult înaintea, gheboșîndu-și umerii și lăsînd să-i atîrne falca de jos.

— Termină, tată, spuse Dilly. Se uită lumea la tine. Domnul Dedalus își îndreptă trupul și își mîngîie iarăși mustața.

— Ai ceva bani ? întrebă Dilly.

— De unde să am bani ? spuse domnul Dedalus. Nu-i suflet de om în tot Dublinul care să-mi împrumute patru pence.

233

— Da' ceva bani tot ai, spuse Dilly, privindu-l în ochi.

— De unde știi tu ? întrebă domnul Dedalus, împun-gîndu-și obrazul cu limba.

Domnul Kernan, **încîntat** de comanda pe care o obținuse, venea mîndru pe strada James.

— Știu eu că ai, spuse Dilly. N-ai fost la circumă la scoțianul adineaori ?

— N-am fost deloc, spuse domnul Dedalus zîmbind. Măicuțele **te-au** învățat să fii așa obraznică ? Ține-aici.

Îi înmîină un șiling.

— Vezi dacă poți să te descurci cu ăsta, spuse.

— Mi-nchipui că ți-au dat cinci, spuse Dilly. Dă-mi și mie ceva mai **mult**.

— Stai nițel, spuse domnul Dedalus amenințător. Ești și tu ca alelalte, nu ? O haită neobrăzată de cățele de cînd a murit mama voastră săraca. Dar stați voi nițel. Cu mine n-o s-aveți să vă bateți capul **mult**. ăsta e șantaj ordinar. Da' scap eu de voi. Nu v-ar păsa nici dac-aș zace întins jos țeapăn. A murit. Babalîcul de sus a dat ortul popii.

O lăasă locului și porni mai departe. Dilly îl urmă repede trăgîndu-l de haină.

— Ei, ce mai e ? spuse el oprindu-se. Crainicul sună din clopot în spatele **lor**.

— Barang !

— Dracu' să te ia cu clopotu' tău cu **tot**, strigă domnul Dedalus întoreîndu-se înspre el.

Crainicul, simțind că e comentat, își scutură limba legănătoare a clopotului, dar mai moale acum.

— Bang ! <sup>^</sup> Domnul Dedalus rămase cu ochii țintă pe el.

— Uită-te la el, spuse. Ai ce-nvăța. Mă tot întreb dac-o să ne lase să stăm și noi de vorbă.

— Mai ai ceva bani la tine, tată, spuse Dilly.

— Am să-ți arăt ce am, spuse domnul Dedalus. Am să vă las pe toatele unde i-a lăsat Isus pe ovrei. Uite, asta-i tot ce am. Am luat doi șilingi de la Jack Power și-am dat din ei două pence să mă rad pentru înmor-mîntare.

Scoase la iveală cu un gest nervos un pumn de monede de aramă.

284

— Nu poți să cauți ceva bani pe undeva ? spuse Dilly. Domnul Dedalus se gîndi o clipă și dădu din cap.

— Am să caut, spuse grav. M-am tot uitat prin rigolă pe toată strada O'Connell. Am să-ncerc acuma și pe strada asta.

— Ești foarte spiritual, spuse Dilly rînjind acru.

— Ține, spuse domnul Dedalus înmînîndu-i două monede de un penny. Ia-ți pentru tine un pahar cu lapte **și-0** chiflă ceva. Vin și eu repede acasă.

Își băgă celelalte monede în buzunar și porni mai departe.

Cavalcada viceregelui trecu salutată de polițiștii ob-secvioși, ieșind din Parksgate.



— Sînt sigură că mai ai un şiling, spuse Dilly. Crainicul băgăni tare din clopot.

Domnul Dedaius se îndepărtă prin vacarmul acesta, murmurînd pentru sine cu gura **strînsă** punga :

— Călugăriţele, dragele de ele ! Ce drăguţe mai sînt ! O, sigur că ele de capul lor n-ar face la nimeni nici un rău ! Sigur că nu ! De asta stau eu la azil la sfînta Monica !

Dinspre cadranul solar către Poarta James venea domnul Kernan încîntat de comanda pe care o obţinuse pentru Pulbrook Robertson, înaintînd mîndru pe strada James, trecînd acum pe lîngă birourile lui Shackleton. L-am avut. Ce mai faci, domnule Crimmins ? Excelent, domnul meu. Mi-era teamă c-ai să fii dincolo, la prăvălia cealaltă, la Pimlico. Cum mai merg lucrurile ? Cît să nu meargă. Frumoasă vreme avem. Da, într-adevăr. Bună pentru recoltă. Fermierii aştia murmură mereu. Am să accept exact un degetar din ginul dumneavoastră cel mai bun, domnule Crimmins. Un gin mic domnul meu. Da, domnule. Teribilă chestia asta cu explozia de pe Generalul Slocum. Teribil, teribil ! O mie de victime. Şi ce scene sfîşietoare.

Bărbaţi călcînd în picioare femeii, copii. Revoltător. Care spun ei c-ar fi fost cauza ? Combustie spontană : o explicaţie de-a dreptul scandaloaşă. Nici o singură barcă de salvare în stare de plutire şi furtunul de incendiu spart. Ce nu pot eu să-nţeleg e cum de-au lăsat inspectorii un

285

vas ca ăsta... Aici bine spui, domnule Crimmins. Ştii de ce ? Mita şi unsoarea. Aşa să fie ?

Fără nici o îndoială. Ei, ca să vezi. Şi America, cică, e ţara celor liberi. Şi eu care mă gîndeam că noi o ducem rău aici.

Am surîs cînd l-am auzit. I-am spus încetişor, aşa. *Dar ce e ea de fapt ? Scursoarele din toate ţările, inclusiv dintr-a noastră. Nu-i adevărat ?* ăsta e adevărul.

Corupţia, stimat domn. Fireşte, la drept vorbind, unde curg banii pe stradă se găseşte totdeauna cineva să-i culeagă.

L-am văzut eu cum se uita la fracul meu. Haina face pe om. Nimic nu-i mai de «atură să le ia ochii decît o aparenţă elegantă. Îi lasă cu gura căscată.

— Salut, Simon, spuse părintele Cowley. Cum merg lucrurile ?

— Salut, Bob, bătrîne, răspunse domnul Dedalus oprindu-se.

Domnul Kernan se opri bombîndu-şi torsul în faţa oglinzii înclinate de la Peter Kennedy, frizerie. Are stil haina asta, fără discuţie. Scott din strada Dawson. Face jumătatea de liră pe care i-am dat-o lui Neary pe ea. N-a costat nici o para sub trei guinee. Îmi vine ca turnată. Vreun dandy de la clubul din strada Kildare a avut-o la origine, fără îndoială. John Mulligan, directorul de la Banca Hiberniană, se uita foarte atent la mine ieri pe podul Carlisle, de parcă-şi aducea aminte că m-a mai văzut undeva.

Ahem ! Trebuie să am grijă să-mi îmbrac cum se cuvine personajul pentru ţipi ca aştia.

Cavaler de drumul mare. Gentleman. Şi acum, domnule Crimmins, putem nădăjdui că vom avea onoarea să vă avem client iarăşi, domnul meu. Cupa care înviorează dar nu îmbată, cum sună vechea zicătoare.

La zidul nordic şi cheiul sir John Robertson, cu carcase de corăbii şi lanţuri de ancore, plutind spre apus plutea o ambarcaţiune, un afiş mototolit, legănîndu-se în siajul vasului. Vine profetul Ilie.

Domnul Kernan aruncă o privire de rămas bun spre propria sa imagine. Ten sănătos, fireşte. Mustăţa încărunită. Ofiţer din armata Indiilor reîntors în patrie. Îşi purta cu bravură trupul îndesat tot mai departe pe picioa-

286

rele lui încălţate în ghete, îndreptîndu-şi umerii. Nu-I fratele lui Lambert acolo, pe partea cealaltă, Sam ? A ? Da. Seamănă al dracului. Nu. Parbrizul automobilului ăla în soare acolo. A bătut o clipă aşa lumina. Dar seamănă al dracului.

Ahem ! Căldura spirtoasă a lichiorului de ienupăr îi încălzea măruntaiele şi răsuflarea. Bună de tet picătura aia de gin. Coadă fracului i se legăna în lumina limpede de soare pe cînd trecea mîndru înainte.

Acolo l-au spînzurat pe Emmet. l-au tras pe roată, l-au sfîşiat în bucăţi. Frînghie unsuroasă, neagră. Cîinii lingînd sîngele scurs pe caldarîm în vreme ce nevasta guvernatorului trecea pe

acolo în caleașca ei.

Să mă gîndesc. La s-fintui Michaa e îngropat ? Sau nu, a fost o îngropăciune în miez de noapte, la Glasnevin. Cadavrul a fost adus printr-o poartă secretă în zid. Dignam e acolo acum. S-a dus dintr-o dată. De, ce să-i faci. Mai bine s-o iau pe aici. Fac un ocol.

Domnul Kernan se întoarse pe călcîie și porni în jos pe panta străzii Watling pe la colțul sălii ds așteptare la Guinness. în fața depozitelor Distileriilor dublineze era oprit un omnibuz deschis, fără pasageri și conductor, cu frîiele înnodate de roată. Ai dracului de periculos lucru. Cine știe ce nenorocit din Tipperary care pune-n primejdie viețile cetățenilor. Odată se sperie calul și-o ia din loc.

Domnul Breen cu tomurile lui subsuoară, plictisit după o oră de așteptare la cabineul lui John îlenry Mentor.. o mîna pe nevasta sa peste podul O'Connell, îndreptîn-du-se spre biroul domnilor Collis și Ward.

Domnul Kernan se apropia de strada Insulei.

Vremuri tulburi acelea. Trebuie să-i rog pe Ned Lambert să-mi. împrumute amintirile alea ale lui sir Jonah Barrington. Să vezi lucrurile astea așa într-un fel de retrospectivă. Jocurile de noroc la Daly. Pe atunci nu-ți mergea să trișezi. Unuia i-au țintuit mîna pe masă cu pumnalul. Pe undeva pe aici a scăpat lordul Edward Fitzgerald din cursa pe care i-o întinsese maiorul Sirr. Grajdurile din spatele casei Moira.

Bun gin a mai fost.

287

Tînăr nobil, frumos, îndrăzneț. Noblețe de sînge, firește. Tîlharul ăla, care se dădea drept nu știu care moșier, cu mînușile **lui** violete, ăla l-a trădat. Bineînțeles, cauza lor nu era cea dreaptă. Au trăit și ei într-o vreme a întunericului și a răului. Frumos poem e ăsta : Ingram. Ei au fost adevărați gentilomi. Ben Dollard știe sâ cînte de-a dreptul emoționant balada asta. O interpretare de maestru.

*La asediul de la Ross a căzut și tatăl meu.*

O cavalcadă trecu în trap degajat pe cheiul Pembroke, călăreții în margine săltînd săltînd în ale lor, în ale lor șei. Redingote. Umbrele smîntînii.

Domnul Kernan grăbi pasul înainte suflînd cu gura strînsă.

Excelenta Sa ! Păcat ! Dacă-ș fi mers mai repede îl prindeam. La dracu' ! Ce rău îmi pare ! Stephen Dedalus urmărea prin fereastra încetoșată de pînze de păianjen degetele bijutierului care cercetau un *Isnț* mîncat de vreme. Praful împăienjenea geamul și rafturile vitrinei. Praful întuneca degetele cercetătoare cu unghii vulturești. Praful dormea pe lanțurile aburite de bronz și de argint, pe romburile de cinabru, pe rubine, pietre leproase întunecate la culoare ca vinul. Născute toate în pămîntul întunecat, împărăție a viermilor, țandări reci de foc, lumini rele licărind în întuneric. Acolo unde arhanghelii căzuți își scuturau stelele de pe frunte. Rîturi noroioase de porci, mîini, rădăcină cu rădăcină, încheștîndu-se pe ele, smulgîndu-le.

Și ea dănțuie în întunecime, printre miasme, acolo unde arde rășina laolaltă cu usturoiul. Un matelot cu barba ruginie soarbe rom **dintr-un** pocal și o ochește îndelung. O lungă, tăcută poftă a . trupului hrănindu-se din mare. Ea dansează, zburdă, își unduie șoldurile și coapsele porcine, peste pîntecul ei obscen legănîndu-i-se un ou rubiniu.

Bătrînul Russell își mai lustrui o dată juvaerul cu o zdreanță murdară de piele de căprioară, întorcîndu-l la

233

lumină îndepărtîndu-l pînă în vîrfurile bărbii lui de profet. Bunicul maimuță care se îneacă de poftă mîncînd din ochi comoara furată.

Și voi, care smulgeți imagini străvechi din pămîntul ds îngropăciune ! Cuvinte nebunești ale sofiștilor : An-tisthenes. Străveche știință a drogurilor. Orientul și grî-nele nemuritoare înălțîndu-se dintru veșnicie întru veșnicie.

Două bătrîne, înviorate de plimbarea lor în care inspiraseră o gură de aer sărat, traversau cu pas greoi Irish-town pe bulevardul Podului Londrei, una din ele cu o umbrelă plină de nisip,

una cu o bocceluță de moașă în care se ciocneau între ele unsprezece scoici.  
Zbîrnîitul curelelor de transmisie pocnind una de alta și zumzetul dinamurilor de la uzina electrică îl împingeau pe Stephen tot mai departe. Ființe fără ființă. Stop ! Zvîcnetul acesta din afara ta și zvîcnetul întotdeauna în tine. Inima ta despre care cînti tu. Eu între ele. Unde ? Intre două lumi uruitoare, acolo unde se învîrtejesc ele. Nu. Să le spulber, pe una, și pe amîndouă. Dar eu însumi, amețit de izbitura aceasta. Spulberați-mă pe mine, voi care puteți s-o faceți. Tîrfa și măcelar, acestea erau cuvintele. Stai nițel ! Nu încă, o vreme. S-arunc o privire în jur. Da, e foarte adevărat. Foarte mare și minunat de exactă — și niciodată nu rămîne în urmă. Adevăr ai grăit, domnul meu. Luni dimineață, așa era, într-adevăr.  
Stephen înainta pe Calea Bedford, minerul toiagului său de frasin lovindu-i-se de omoplat. În vitrină la Clo-hissey o reproducere cam ștearsă din 1860 înfățișînd meciul de box dintre Heenan și Sayers îi opri privirile. Bărbați cu priviri fixe, dintre cei care pariaseră atunci, cu pălăriile lor pătrate, stăteau în picioare în jurul ringului înconjurat cu corzi. Boxerii, categorie grea, în chiloții lor ușori strînși pe șolduri, își ofereau blînzi unul altuia pumnii bulboși. Și-n ei zvîcnește : inimi de eroi.

Se întoarse oprindu-se în fața căruciorului înclina\* încărcat cu cărți.

— Două pence bucată, spuse boccegiul. Patru la șase pence.

289

19 — Ulise, voi. 1

File ferfenițe. *Prisăcarul irlandez. Viața\* și miracolele ■preotului din Ars. Ghid de buzunar pentru Kiliarney.*

S-ar putea să găsesc aici vreuna din cărțile mele de premiu cine știe de cînd amanetate.

*Steph'ano Dedalo, alumno optimo, palmam ferenti.*

Părintele Conmee care-și terminase de citit rugăciunile mici, străbătea acum cătunul Donnycarney, murmu-rind vesperele.

Legătura asta e prea frumoasă pentru așa ceva, ce-o fi ? Cartea a opta și a noua a lui Moise. Taina tainelor. Pecetea regelui David. Pagini îndoite : citite și răsцитite. Cine a trecut aici înaintea mea ? Cum să faci moi mîi-nile aspre. Rețetă pentru oțet din vin alb. Cum să cîștigi dragostea unei femei. Asta e pentru mine. Spuneți următorul talisman de trei ori cu mîinile încrucișate.

— *Se el yilo nebrakada femininum ! Amor me solo ! Sanktus ! Amen !*

Cine-a scris asta ? Farmece și invocații ale prea fericitului stareț Peter Salanka pentru toți drept credincioșii divulgate. La fel de bune ca și farmecele oricărui alt stareț, ca ale murmurătorului Joachim. Capul la cutie, țeastă calpă, sau de nu îți scămoșăm noi lîna de pe chelie.

— Ce faci aici, Stephen.

Umerii înalți, rochia ponosită a lui Dilly. închide repede cartea. Să nu vadă.

— Ce faci ? spuse Stephen.

Față de Stuart ca a incomparabilului Charles, bucle șleampete căzîndu-i de o parte și de alta. Licărea cînd se chircea pe vine să întetească focul cu ghetе vechi. îi povesteam despre Paris. Ședea în pat pînă tîrziu, sub o cuvertură din paltoane vechi, trecîndu-și printre degete o brățară de tinichea, amintire de la Dan Kelly. *Nebrakada ferninimum.*

— Ce-ai acolo ? întrebă Stephen.

— Am cumpărat-o de la căruciorul celălalt cu un penny, spuse Dilly cu un rîs nervos. E bună de ceva ?

Ei spun c-ar avea ochii mei. Așa mă văd ceilalți ? Vioaie, avîntată și îndrăzneată. Umbră a minții mele.

îi luă din mînă cartea fără coperti. Franceza elementară a lui Chardenal.

290

— De ce-ai cumpărat-o ? întrebă. Vrei să înveți franțuzește ?

Ea dădu din cap, roșindu-se și închizându-și strâns buzele.

Să nu m-arăt surprins. Cît mai firesc.

— Ia-o, spuse Stephen. E foarte bună. Vezi să nu ți-o amanezeze Maggy. Mi-nchipui că toate cărțile mele s-au dus.

— Unele, spuse Dilly. A trebuit.

O trage în afund. Se îneacă. Remușcătura. S-o salvez. Remușcătura. Toți împotriva noastră. Are să mă înece și pe mine odată cu ea, ochii și părul. Bucle șleampete de păr de iarbă de mare împresurîndu-mă, inima mea, sufletul meu. Moarte sărată verde.

Noi.

Remușcătura duhului lăuntric.

Mizerie ! Mizerie !

— Salut, Simon, spuse părintele Cowley. Cum merg lucrurile ?

— Salut, Ben, bătrîne, răspunse domnul Dedalus, oprindu-se.

Bătură palma zgomotos în față la Reddy și Fiica. Părintele Cowley își mîngîia adesea mustața în jos cu palma făcută căuș.

— Ce vești bune ne mai dai ? spuse domnul Dedalus.

— Dacă asta vrei, nu prea multe, spuse părintele Cowley. Trăiesc baricadat, Simon, cu doi indivizi care pîndesc în jurul casei încercînd să efectueze o intrare.

— Frumos, spuse domnul Dedalus. Cine-i asmute ?

— O, spuse părintele Cowley, un anumit cămătar pe care-l cunoaștem noi.

;

— Unul cu cocoasă, nu ? întrebă domnul Dedalus.

— Acela, Simon, răspunse părintele Cowley. Reuben din stirpea aceea. Acuma-l aștept pe Ben Dollard. Să-i spună o vorbă lui John Lunganul să-l convingă să-i ia de pe capul meu. Tot ce cer eu e un pic de răgaz.

Privea cu o speranță vagă în sus și în jos pe chei, și un măr mare îi umfla ceafa.

— Știu, spuse domnul Dedalus dînd din cap. Bătrînul Ben săracul ! Întotdeauna gata să facă un serviciu cuiva. Țin-te bine !

își puse ochelarii și privi o clipă spre podul metalic.

— Uite-l, pe Dumnezeuul meu, spuse, cu popoul și pungulițele.

Jacheta largă albastră a lui Ben Dollard cu pălăria sa pătrată deasupra unor pantaloni filfîitori traversă în mărime naturală cheiul venind dinspre podul metalic. Se îndrepta către ei fără grabă scărpinîndu-se activ pe sub poalele redingotei.

Cînd se apropie de ei domnul Dedalus îl salută :

— Puneți mîna pe tipul ăsta cu pantalonii de furat.

— Păi da, puneți mîna, spuse Ben Dollard.

Domnul Dedalus examina cu un dispreț rece, cerce-tîndu-le pe rînd, diferite detalii din înfățișarea lui Ben Dollard. Apoi, întorcîndu-se spre părintele Cowley cu un semn din cap, murmură tînjind :

— Frumos costum, nu-i așa, pentru o zi de vară ? ;

•— Păi, Dumnezeu să-ți blesteme pentru vecie sufletul ăla al tău rău, **mirii** furios Ben Dollard. Eu am aruncat la viața mea mai multe haine decît ai văzut tu vreodată la **un** loc.

Se oprise lîngă ei surîzîndu-le lor întîi și apoi veștmintelor sale încăpătoare de pe diferitele părți ale căroră domnul Dedalus scutura scame, spunînd :

— Au fost croite, oricum, pentru un om sănătos, în putere, Ben.

— Pacostea pe capul ovreului care le-a făcut, spuse Ben Dollard. Mulțumesc lui Dumnezeu, nu și-a primit încă banii. :\*,\*,\*■-■

— Și cum e cu acel *basso profundo*, Benjamin ? întrebă părintele Cowley.

Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell, murmurător, cu ochi sticloși, pășea prin fața clubului de pe strada Kildare,\*

— Au ! **spuse**/

— Asta zic și eu stil, spuse domnul Dedalus dînd din cap după ecou. ■

— Ce spuneți de asta ? spuse Ben Dollard. Nu-i dogit, ă ? Ce ziceți ?

Se întorsese acum spre ei doi.

— Merge, merge, spuse părintele Cowley, dînd și el din cap.

Reverendul Hugh C. Love ieși din sala capitulară a abației sfînta Măria, trecînd pe lîngă Distileriile James și Charles Kennedy înconjurat de umbrele Geraldinilor, înalți și impunători, îndreptîndu-se spre Tholsel dincolo de vadul Gardului de împletituri.

Ben Dollard cu o înclinare greoaie spre fațadele prăvăliilor îi mină înainte cu degetele sale voioase înălțate în văzduh.

— Veniți încoace cu mine, la biroul ajutorului de șerif, spuse. Vreau să vă arăt ce comoară a găsit Rock acum pentru postul de perceptor. E-o corcitură ceva între un șef de trib și un asasin. Face să-l vedeți, fiți atenți. Haideți cu mine. L-am văzut în treacăt pe John Henry **Menton** la bodegă adineaori și să cad eu pe spate dacă

.nu-l... stai nițel... Sîntem pe calea cea bună, Bob, crede-mă.

— Doar cîteva zile, spune-i, spuse părintele Cowley îngrijorat.

Ben Dollard se opri locului privind-l fix, cu orificiul său răsunător larg deschis, cu un nasture de la haină atîr-nîndu-i de ață bălăngănindu-se și arătîndu-și dosul negru și își șterse sudorile grele care-i astupau ochii, ca să audă mai bine.

— Ce cîteva zile ? bubui el. Nu ți-a pus proprietarul sechestru pentru chirie ?

— Mi-a pus, spuse părintele Cowley.

— Atunci polița amicului nostru nu mai face nici cît hîrtia pe care e scrisă, spuse Ben Dollard.

Proprietarul ai"fe prioritate în executare. I-am dat toate amănuntele. Bulevardul Windsor 29. Love îl cheamă ?

— Exact, spuse părintele Cowley. Reverendul domn Love. E pastor pe undeva la țară. Dar ești sigur ?

— Poți să-i spui lui Barabas din partea mea, spuse Ben Dollard, ca să-și pună polița unde și-a pus maimuța nucile.

293

Îl mină pe părintele Cowley energic înainte agățîndu-l de masa sa corpolentă.

— Alune-s alea, cred, spuse domnul Dedalus, lăsîndu-și ochelarii să-i cadă peste piepții vestonului, și ur-mîndu-i.

— Cu tinărul se aranjează, spunea Martin Cunnin-gham pe cînd ieșeau pe la grilajul din Castleyard.

Polițistul de gardă își duse mina la frunte.

— Dumnezeu să te binecuvînteze, spuse Martin Cun-ningham bine dispus.

Ii făcu un semn vizitiului care-i așteptase și acesta trase de frîu și porni spre strada lordului Edward.

Bronz pe lîngă aur, capul domnișoarei Kennedy pe lîngă cel al domnișoarei Douce, își făcură apariția peste perdelele ferestrei la barul hotelului Ormond.<sup>276</sup>

— Da, spuse Martin Cunningham. I-am scris părintelui Conmee și i-am expus cazul.

— Ai putea să-ncerci cu prietenul nostru, sugeră cu sfială domnul Power.

— Boyd ? spuse scurt Martin Cunningham. Foarte mulțumesc.

John Wyse Noian, rămas în urmă, citind lista, venea repede după ei în jos pe Cork Hill.

Pe treptele Primăriei, consilierul Nannetti, coborînd, îi salută pe consilierul municipal Cowley și pe consilierul Abraham Lyon care urcau.

Trăsura oficială intră goală pe strada Bursei.

— Uite, Martin, spuse John Wyse Noian, ajungîndu-i în dreptul redacției lui *Mail*. Văd că Bloom s-a trecut cu cinci șilingi.

— E adevărat, spuse Martin Cunningham, luînd lista. Și a și pus jos cinci șilingi.

— Fără să scoată o vorbă, chiar, spuse domnul Power;

— Ciudat dar adevărat, adăugă Martin Cunningham. John Wyse Noian deschise ochii mari.

— Aș zice că se ascunde multă bunătate în «vreul acesta, cită el cu eleganță.

294

Coborau pe strada Parlamentului.

— Uite-l și pe Jimmy Henry, spuse domnul Jr'ower. tocmai o ia spre Kavanagh.

— Mda, spuse Martin Cunningham. Hai și noi.

În față la *Maison Claire*, Blazes Boylan îl ocoli pe cumnatul lui Jack Mooney, stînd să cada de-a-n picioarele de beat c» era, și care se îndrepta spre mahalaua **liber**-taților.

John Wyse Noian rămase în urmă cu domnul Power, în timp ce Martin Cunningham îl apucă de braț pe un omuleț cu aspect îngrijit, îmbrăcat într-un costum pepit și care trecea, nesigur, dar cu pași grăbiți, prin fața ceasurilor din vitrina lui Micky Anderson.

— Pe ajutorul de primar îl cam dor bătăturile, îi spuse John Wyse Noian domnului Power. Continuă pe după colț spre vinăria lui James Kavanagh. Trăsura oficială goală li se opri în față la stația de la Poarta Essex. Martin Cunningham vorbind tot timpul arăta mereu lista la care Jimmy Henry nu se uita.

— Și e și John Lunganul Fanning acolo, spuse John Wyse Noian, în mărime naturală. Silueta înaltă a lui John Fanning Lunganul umplea cadrul ușii în care se opri.

— Bună ziua domnule ajutor de șerif, spuse Martin Cunningham, cînd se opriră toți și salutară.

John Fanning Lunganul nu le făcu loc. își scosese cu un gest hotărît țigara de foi din gură și ochii lui mari inteligenți și agresivi alunecau încruntați peste fețele lor.

— Părinții conscripți își continuă adică deliberările lor pașnice ? spuse către adjunctul de notar cu o voce amplă, sarcastică.

Păi e iadul de care ar trebui să se teamă orice creștin cinstit, spunea Jimmy Henry enervat, cu blestemata asta de limbă irlandeză a lor. Unde-i comisarul șef, voia el să știe să țină ordinea în sala de consiliu. Și bătrînul Barlow, cu buzduganul lui cu tot, zace-n pat cu astmul lui, și nu-i buzduganul pe masă, nimic să țină ordinea și nici măcar prezența legală nu-i constituită și Hutchinson-son, lordul primar e la Llandudno și micul Lorcan Sher-

295

lock care face pe *locum tenens* pentru el. Limba asta irlandeză dracului, a strămoșilor noștri.

John Fanning Lunganul suflă o pană de **fum** printre buze.

Martin Cunningham le vorbea pe rînd, răsticindu-și **vîrful** bărbii, adjunctului notarului și ajutorului de șerif, în vreme ce John Wyse Noian păstra tăcerea.

— Ce Dignam era asta ? întrebă John Fanning Lunganul.

Jimmy Henry făcu o grimasă și-și ridică piciorul sting.

— O bătăturile mele, spuse. Haideți sus, pentru numele lui Dumnezeu, să mă așez și eu nițel undeva. Uff ! Ooo ! Fii atent !

Iritat, își făcu loc pe lingă șoldul lui John Fanning Lunganul și trecu înăuntru și în sus pe scări.

— Haide cu noi sus, îi spuse Martin Cunningham ajutorului de șerif. Nu cred că l-ai cunoscut, sau poate că-l știai totuși.

Împreună cu John Wyse Noian, domnul Power îi urmă înăuntru.

— Era un suflet de om cumsecade, spuse domnul Power către spinarea impozantă a lui John Fanning Lunganul urcînd către John Fanning Lunganul în oglindă.

— Unul mărunț. Dignam de la biroul lui Menton, era, spuse Martin Cunningham.

John Fanning Lunganul nu-și amintea de el. Tropăit de copite de cai răsuna prin aer. ■ — Ce-i asta ? spuse Martin Cunningham.

Cu toții se întoarseră așa cum erau ; John Wyse Noian coborî iarăși. Din umbra răcoroasă în cadrul ușii văzu caii trecînd pe strada Parlamentului, harnașamentele și chiși-țele lucioase lucind în soare. Treceau vioi prin fața ochilor lui reci, neprietenoși, fără să se grăbească. În șeile cailor din frunte, săltînd în frunte, călăreau călăreții însoțitori.

— Ce era ? întrebă Martin Cunningham cînd își re-luară înaintarea în sus pe scări.

296

— Lordul locotenent general și guvernator general al Irlandei, răspunse John Wyse Noian din josul scărilor.

Pășind pe carpetul cel gros, Buck Mulligan îi șopti cu panamaua la gură lui Haines :

— Fratele lui Parnell. Acolo, în colț.

își aleseră o masă mică lângă fereastră în fata unui bărbat cu chip prelung a cărui barbă și privire fixă se aplecau atent asupra unei table de șah.

— Asta e ? întrebă Haines, răsucindu-se în scaun.

— Da, spuse Mulligan. E John Howard, fratele lui, comisarul nostru de poliție.

John Howard Parnell mută calm un nebun alb și gheara lui cenușie îi urcă iarăși spre frunte unde rămase nemișcată.

O clipă apoi, pe sub streșină aceasta, ochii priviră grăbiți, licărind ca cei ai unei fantome, spre adversarul său și apoi căzură iarăși spre un colț unde se pregătea o mișcare.

— Am să iau un melange, spuse Haines către chelneriță.

•— Două *melanges*, spuse Buck Mulligan. Și adu-ne și niște briose și unt și și niște prăjituri.

După ce ea se îndepărtă spuse rîzînd :

— Noi îi spunem P.D.P. localului ăsta, pentru că-s prăjituri al dracului de proaste. O, dar ai pierdut mult că nu l-ai auzit pe Dedalus despre *Hamlet*.

Haines își deschise cartea pe care tocmai o cumpărase.

— îmi pare rău, spuse el. Shakespeare este ținutul vî-nătorilor veșnice fericite pentru toți cei care și-au pierdut busola.

Matelotul cu un si-gur picior zbiera către curtea casei din strada Nelson nr. 14.

— *Anglia așteaptă...*

Vesta primăvăratecă a lui Buck Mulligan se scutura veselă în rîsul lui.

— Ar trebui să-l vezi, spuse, cînd trupul lui își pierde busola. Aengus rătăcitorul, îi spun eu.

297

— Sînt sigur că are o *idee fixe*, spuse Haines, ciupin-du-și îngîndurat bărbia cu degetul mare și arătătorul. Stau și mă **gîndesc** ce ar putea să fie. Persoanele de felul acesta au întotdeauna o chestie de asta.

Buck Mulligan se aplecă grav peste masă.

— I-au luat ăștia mințile, spuse, cu viziuni ale iadului. N-are să reușească niciodată să ajungă la limpezimea atică. Nota proprie lui Swinburne, a tuturor poezilor, moartea albă și nașterea sîngerie. Asta e tragedia lui. Nu poate să fie poet. Bucuriile creației...

■— Pedepsa întru veșnicie, spuse Haines, aprobînd scurt din cap. înțeleg. L-am abordat astăzi dimineață în problema credinței. Era ceva care-l apăsa, mi-am dat seama. E într-adevăr interesant, pentru că profesorul Po-korny din Viena are de spus ceva interesant în privința asta.

Ochii atenți ai lui Buck Mulligan o văzură pe chelneriță venind. O ajută să-și descarce taya.

— Nu reușește să găsească nici o urmă de iad în miturile vechi irlandeze, spuse Haines printre ceștii care înveseliseră masa. Pare să-i lipsească ideea morală, simțul destinului, al retribuției. E ciudat că are tocmai această idee fixă. Scrie ceva pentru mișcarea voastră ?

Cufundă două bucăți de zahăr cu abilitate în sensul lungimii în frișca umflată. Buck Mulligan tăie o brioadă fierbinte în două și întinse unt peste adîncitura fumegîndă. Mușcă cu poftă o bucată moale.

— în zece ani, spuse, mestecînd și rîzînd. Are să scrie ceva în zece ani.

■— Asta pare cam departe, spuse Haines gînditor, ridi-cîndu-și lingurița. Totuși nu m-aș mira dacă are să scrie ceva pînă la urmă.

Gustă o linguriță din conul umplut cu cremă al ceștii sale.

— Asta e frișca autentică irlandeză, presupun, spuse cu condescendență. Nu vreau să fiu tras pe sfoară.

Profetul **Ilie**, ambarcațiune plutitoare, afiș puțin mototolit, plutea spre răsărit pe lângă chilele navelor și șalupelor, într-un arhipelag de dopuri, pe lângă strada New

298

Wapping pe lângă bacul de la Benson și pe lângă schoone-rul cu trei catarge *Rosevean* venind de la Bridgewater cu o încărcătură cu cărămizi.

Almidano Artifoni trecu pe strada Holles pe lângă grajdurile lui Sewell. în spatele lui, Cashel Boyle O'Con-nor Fitzmaurice Tisdall Farrell cu baston-umbrelă-parde-siu legănîndu-i-se ocoli

felinarul din fața casei domnului Law Smith și, traversînd, înainta prin piața Merrion. La distanță în urma lui, un tînăr orb își pipăia cu bastonul drumul pe lîngă zidul Parcului Colegiului.

Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell înainta pînă la ferestrele luminoase ale domnului Lewis Werner, apoi se întoarse și păși înapoi prin piața Merrion, baston-umbrelă-pardesiu legănîndu-i-se în ritmul mersului.

La colț la Wilde se opri, se încruntă în numele profetului Ilie anunțat pe fațada de la Metropolitan Hali, se încruntă la terasele îndepărtate ale pajiștilor ducale. Cu dinții de șobolan dezgoliți, murmură :

— *Coactus volui.*

Porni spre strada Clare, scrîșnindu-și cuvîntul de mînie.

Pe cînd trecea pe lîngă ferestrele dentale ale cabinetului domnului Bloom legănarea pardesiului său mătură brutal la o parte din înclinarea lui bastonul subțire pipăin-du-și drumul, și el trecu grăbit **mai** departe, înghiontind un trup lipsit de tendoane. Tînărul orb își întoarse fața bolnăvicioasă după silueta care se îndepărta cu pași mari.

— Blestemul lui Dumnezeu pe capul tău, spuse el acru, oricine ai fi ! Ești mai orb decît mine, bastard de cătea !

Peste drum de barul lui Ruggy O'Donohoe, domnișorul Patrick Aloysius Dignam, strîngînd tare în mînă livra și iumătate de cotlete de porc după care fusese trimis la Mangan, fost Fehrenbach, înainta fără să se grăbească pe

299

călduroasa stradă **Wicklow**. Era prea mare plictiseală să stea în salon cu doamna Stoer și doamna Quigley și **doamna** MacDowell și cu stururile lăsate și toatele smior-căindu-se și sorbind cîte o gură din acel sherry superior **roști** adus de unchiul Barney de la Tunney. Și mîncînd bucățele din prăjitura de casă, dînd din fălci tot timpul și oftînd.

Ieșind din aleea Wicklow îl opri vitrina de la madame Doyle, modista curții regale. Stătea acum să se uite la cei doi boxeri goi pînă la brîu ridicîndu-și unul spre altul mînușile rotunde. Din oglinzile laterale doi domnișori Dignam în doliu priveau tăcuți cu gura deschisă. Myler Keogh, idolul Dublinului, îl va întîlni pe sergentul major Bennett, pumnul din Portobello, pentru un premiu de 50 de lire. Doamne, ăsta ar fi un meci de văzut, Myles Keogh, ăsta-i tipul care-l provoacă pe ăla cu centura verde. Doi șilingi intrarea, pentru soldați jumătate de tarif. Aș putea s-o întind pe șest, mama nici n-ar băga de seamă. Domnișorul Dignam din stînga lui se întoarse spre dreapta și în dreapta lui domnișorul Dignam se întoarse și el, cu șapca într-o parte, cu gulerul ridicat într-o parte ieșit în sus. Încheindu-și-l la loc, cu bărbia ridicată în aer, văzu imaginea Măriei Kendall, încîntătoare subretă, alături de cei doi ași ai pumnului. Una din tipele alea care le pun în pachetele de țigări care le fumează Stoer care cînd l-a prins bătrînul lui a văzut el pe dracul.

Domnișorul Dignam își trase gulerul în jos și porni mai departe fără să se grăbească. Asul pumnului care pocnește cel mai tare era Fitzsimmons. O copită la lingu-rică de la ăsta te-azvîrle cît-colo, băiete. Dar unul care se pricepe ca la carte era Jem Corbet, înainte ca Fitzsimmons să fi scos untul din el, oricît s-ar fi eschivat el încolo și încoace.

Pe strada Grafton domnișorul Dignam văzu o floare roșie la colțul gurii unui fante elegant cu o pereche de umblători pe cînte și stînd s-asculte la ce-i spunea un bețiv și rînjind toată vremea.

Nu se vedea tramvaiul de Sandymount.

Domnișorul Dignam mergea în jos pe strada Nassau, trecîndu-și cotletele de porc în mîna cealaltă. Gulerul îi

300

Biblioteca Județeană,

— CUJJ —



ieși din nou în afară și el și-l potrivi la loc. Butonul ăsta blestemat era prea mic pentru butoniera cămășii și capătul îi tot ieșea dracului. Întîlni niște băieți de școală cu ghiozdane. Nu mă duc nici mîine, stau acasă pînă luni. Întîlni alți elevi. Bagă ei de seamă că sînt în doliu ? Unchiul Barney spunea că o bagă în ziarul de diseară. Atunci au să vadă cu toții în ziar și au să citească numele meu acolo și numele lui tata.

Fața i se făcuse cenușie toată în loc să fie roșie cum era și o muscă îi umbla pe ea pînă la ochi. Ce scîrțîia cînd i-au înșurubat șuruburile la sicriu și cum bufnea cînd îl ducea în jos pe scări. Tata era înăuntru și mama care plîngea în salon și unchiul Barney le spunea oamenilor cum să întoarcă la colțul scării. Ce sicriu mare și înalt și părea așa greu. Cum s-a întîmplat ? Noaptea trecută tata era beat și stătea pe palierul scării și urla după ghetele lui să se ducă la Tunney să mai bea ceva și părea așa îndesat și scurt așa numai în cămașă. N-am să-l mai văd niciodată. Asta e moartea. Tata a murit. Tatăl meu a murit. Mi-a spus să **fiu** cuminte cu marna. N-am mai auzit lucrurile celelalte care le-a mai spus dar i-am văzut limba și dinții cînd încerca să spună mai bine. Săracul tata. El a fost domnul Dignam, tatăl meu. Sper că e în Purgatoriu acum pentru că s-a dus la spovedanie la părintele Conroy .sîmbătă seara.

**William** Humble, lord de Dudley și lady Dudley, însoțiți de locotenent colonelul Hesseltine, ieșiră după dejun în caleașca pornind de la reședința viceregelui. În caleașca de după ei se aflau onorabilele doamna Paget, domnișoara de Courcy și onorabilul Gerald Ward, aghiotantul de serviciu.

Cavalcada trecu prin poarta cea mică a Parcului Phoe-nix salutată de polițiști respectuoși și înainta mai departe pe lîngă podul regal în sus pe cheiurile de nord. Viceregele era cît se poate de cordial salutat în drumul său prin metropolă. La podul Bloody domnul Thomas Kernan de partea cealaltă a rîului îl salută zadarnic de departe. între

301

podurile Reginei și Whitworth caleștile viceregale ale lordului Dudley **trecori** mai departe fără să fie salutate de domnul Dudley White, licențiat în drept și licențiat în litere, care se oprise pe cheiul Arran în fața prăvăliei cu amaneturi a doamnei M. E. White, la colțul străzii Arran pipăindu-și nasul cu degetul arătător, neputîndu-se lămuri dacă ar fi ajuns mai repede la Philsborough schimbînd de trei ori tramvaiul sau oprind o trăsură sau pe jos prin Smithfield, dealul Constituției și gara Broadstone. Sub portalul Palatului de Justiție Richie Goulding, cu servieta sa purtînd marca Collis și Ward îl văzu cu surprindere. Dincolo de podul Richmond în pragul biroului lui Ileuben J. Dodd, avocat, agent pentru Asociația de asigurări patriotice, o femeie mai în vîrstă care era gata să intre se răzgîndi și întorcîndu-se pe lîngă vitrina de la King surise credulă reprezentantului Majestății Sale. Din ecluza sa din zidul cheiului Wood sub birourile lui Tom Devan rîul Poddle scotea în semn de credință o limbă de scursoare lichidă de canal. Deasupra perdelelor de la ferestrele barului hotelului Ormond, aur alături de bronz, capul domnișoarei Kennedy alături de capul domnișoarei Douce priveau și admirau. Pe cheiul Ormond domnul Si-mon Dedalus, urmîndu-și drumul său de la vespasiană spre biroul ajutorului de șerif, se opri în mijlocul străzii și salută adînc cu pălăria. Excelența Sa binevoi să-i întoarcă salutul domnului Dedalus. De la colțul străzii Cahiii reverendul Hugh C. Love, licențiat în litere, își aduse neobservat omagiul, cu gîndul la lorzii deputați ale căror mîini binevoitoare împărțiseră odinioară parohii bogate. Pe podul Grattan, Lenehan și McCoy care-și luau tocmai rămas bun unul de la altul, priviră caleștile trecînd. Tre-cînd pe lîngă biroul lui Roger Greene și pe lîngă tipografia mare roșie a lui Dollard, Gerty MacDowell, aducînd scrisorile cu prospectele de linoleum Catesby pentru tatăl său imobilizat în pat, își dădea seama după pompa afișată că era vorba de lordul și doamna locotenent dar nu putu să vadă ce toaletă avea Excelența sa doamna pentru că tramvaiul și camionul cel mare galben de mobile de la Spring trebuiseră să se oprească tocmai în fața ei pentru că trecea lordul locotenent. Dincolo de manufacturile da

30:

tutun ale lui Lundy și Foot, din portalul umbrat al vinăriei lui Kavanagh, John Wyse Noian surise cu răceală neobservată către lordul locotenent general și guvernator general al Irlandei. Prea onorabilul William Humble, lord de Dudley. Marea Cruce a Ordinului Victoria, trecu prin fața ceasurilor mereu ticăitoare ale lui Micky Anderson și a manechinelor de ceară în costume șic și cu obraji proaspeți de la gentilomul Henry *dernier cri* James. Dincolo, în fața porții de pe strada Doamnei Tom Rochford și

Flynn Năsosul priveau cavalcada apropiindu-se. Tom Rochford observînd că ochii *lady-ei* Dudley se opriseră asupra lui își scoase repede degetele mari din buzunarele vestei sale de culoarea *claretului* și își scoase șapca în fața ei. O încîntătoare *soubrette*, Mărie Kendall, cu obrajii țișători și fustele sumese, surise țișător din afișul ei de sus spre William Humble, lord de Dudley și locotenent colonelul H. G. Hesseltine și de asemenea spre onorabilul Gerald Ward, aghiotant. De la fereastra P.D.P.-ului Buck Mulligan, vesel, și Haines, grav, priveau de sus echipajul viceregal peste umerii unor clienți curioși, ale căror siluete masate întunecau tabla de șah pe care John Howard Parnell o privea cu intensitate. Pe strada Downes, Dilly Dedalus, ridicîndu-și privirea mioapă din franceza elementară a lui Chardenal, văzu umbrele de soare deschise și spițe de roată rotindu-se în văpaia soarelui. John Henry' Menton, umplînd cadrul ușii de la Commercial Buildings, privea fix cu ochii lui de moluscă apoși de vin, ținînd un ceas de aur mare gros vînătoresc la care nu se uita în mîna lui stingă care nu-l simțea într-însa. Cînd copita din față a calului lui King Billy se săltă în aer, doamna Breen îl trase pe grăbitul ei soț de sub copitele călăreților de pe flancul cavalcadei. Ii strigă la ureche vestea. Înțelegînd, el își trecu volumele peste piept la stînga și salută cea de a doua caleașca. Onorabilul Gerald Ward, aghiotant, surprins agreabil, se grăbi să răspundă. La colțul Ponsonby o siluetă înaltă, slabă, obosită, asemănătoare unei sticle, purtînd litera H se opri și alte patru sticle albe cu joben se opriră în spatele lui ELYS, în timp ce călăreții de pe flancuri tropăiau prin fața lor împreună cu caleștile. Peste drum de magazinul de mu-

303  
 zică Pigot, domnul **Denia J. Maginni**, profesor de dans etc, în costum de culoare deschisă, pășea cu gravitate, ajuns și depășit de un vicerege și neobservat de acesta. Pe lîngă zidul de la locuința rectorului venea bine dispus Blazes Boylan pășind cu pantofii lui galbeni și cu ciorapii albaștri ca cerul cu model cu ceasuri, pășind în ritmul refrenului de la *Fata mea-i o fată din Yorkshire*.

Blazes Boylan înfățișa pieptarelor albastre ca cerul ale călăreților din frunte și desfășurării lor de paradă o cravată albastră ca cerul, o pălărie de paie cu boruri largi așezată în unghi cochet și un costum de serj indigo. Manile sale înfundate în buzunarele jachetei uitară să salute dar el oferi celor trei doamne admirația îndrăzneată a ochilor săi și floarea roșie dintre buzele sale. Pe cînd treceau pe strada Nassau, Excelența Sa atrase atenția consoartei sale care se înclina răspunzînd la saluturi, asupra programului muzical în curs de desfășurare în Parcul Colegiului. Nevăzuți, în armuri de sunete de aramă, tineri highlandezi suflau din trompete și băteau în tobe după cortegiul în trecere.

*Dar chiar dacă ea-i doar o muncitoare și nu poartă straie bogate*

*Barabum*

*Totuși eu sînt un fel*

*De voinic din Yorkshire în ochii ei*

*Mica mea roză din Yorkshire*

*Barabum.*

De cealaltă parte a zidului, participanții la cursa de un sfert de milă handicap. M. C. Green, H. Thrift, T. M. Patey, C. Scaife, J. B. Jeffs, G. N. Morphy, F. Stevenson, C. Ad-derly, și W. C. Huggard își luară plecarea pe rînd. Tre-cînd pe lîngă hotelul lui Finn, Cashel Boyle Fitzmaurice Tisdall Farrell privea printr-un monoclu furios printre călești la capul domnului E. M. Solomons la fereastra vice-consulatului austro-ungar. Mai departe, pe strada Leinster, lîngă poarta Colegiului Trinity, un soldat credincios al regelui, trompet de elită, își atinse șapca de vînător. Pe cînd caii lucioși treceau majestuoși prin piața Merrion,

304

domnișorul Patrick Aloysius Dignam așteptînd, văzu saluturi adresîndu-i-se domnului cu pălărie înaltă și-și ridică și el șapca lui nouă neagră cu degete unsuroase de la **htrtia** cu cotlete de porc. Gulerul i se ridică și el. Viceregele în drum spre inaugurarea bazarului Mirus pentru a contribui la fondurile spitalului Mercer trecea cu suita sa către strada Lower **Mount**. Trecu pe lîngă un tînăr orb în față la Broadbent. Pe strada Lower Mount un pieton într-un macferlan cafeniu, mîncînd o bucată de pîine uscată, trecu repede și scăpînd neatins prin calea vice-regelui. La podul Royal Canal de pe afișele de pe palisadă domnul Eugene Stratton, cu buzele

sale groase rînjitoare ura tuturor oaspeților bun venit **în** orașul Pembroke. La colțul  
bulevardului **Haddington** două femei cu rochiile murdare de nisip se opriă și ele împreună  
cu o umbrelă și o bocceluță în care se rostogoleau ciocnindu-se unsprezece scoici, să  
privească cu admirație pe lordul primar și doamna **primăreasă** fără lanțul **Iui** de aur. Pe  
bulevardele Northumberland și Landsdowne, Excelența Sa acuză punctual primirea salutarilor  
din partea a patru pietoni răzleți bărbați, salutul a doi mici elevi din poarta grădinii casei  
despre care se spunea că fusese admirată de răposata regină cînd vizitase capitala irlandeză  
împreună cu soțul ei, prințul consort, în 1849 și salutul vajnicilor pantaloni ai lui Almidano  
Artifoni înghițiți de o ușă tocmai închizîndu-se.

lîngă aur ascultînd potcoavele, oțelclince-  
Bronz nind.<sup>277</sup>

Sonsolenscse impersinense.

Pielîțe, sugînd pielîțe de pe o unghie butucănoasă, pielîțe.

Oribil ! Și aur **fulgerând** mai tare.

O notă-n cvintă răgușită sunînd.

Plaf. Bum albastru-nflorind în.

Păr de aur strîns în coc înalt.

Roză tresăltînd pe sîni mătăsoși în satin, roză **de** Castilia.

Triluri, triluri : Idolores.

305

Ia ocheste ! cine-i în... ochiada de aur ?

Cline chinchenind în bronz milos.

Și o chemare pură, prelungă, zvîcnind. Chemare jin-duind stins murind.

Ademenitoare. Dulci cuvinte. Dar iată ! Stelele luminoase se sting. O roză ! Note limpezi  
ciripind răspunsuri. Castilia. Se-arată zorile.

Clinchet de birjă lejer clinchenind.

Monedă sunînd, ceas bătînd.

Mărturisire. *Semnez*. Dac-aș. Pocnet de jartieră. Să nu te părăsesc. Plici *La cloche* ! Plici pe  
coapsă. Mărturisire. Caldă. Iubita mea, adio.

Birje. Bloo.

Bum pe coarde disonante. Cînd iubirea soarbe. Război ! Război ! Timpane.

O pînză ! Un voal vâlurind pe valuri.

Pierdut. Sturzul fluid fluierînd. Totul e pierdut acum.

Corn. Coccoarne.

Cînd a văzut întîi. Vai. mie !

Clipocire vîseoasă. Zvîcnire mustoasă.

Ciripitoare. O, ademenire. Ispititoare.

Martha ! Vino !

Clapclop. Clapclap. Clapiclap.

Doamnena maia uzitaș aceva.

Surdul cu chelie Pat a adus hîrtie și cuțit și-a luat.

O chemare-n miez de noapte, clar de lună, șoapte : departe, departe.

Mă simt atît de trist. P.S. Atît de singuratec înflorind. ■ Ascultă !

Cornul de mare rece țepos șerpuit. Ai tu ? Fiecare și pentru celălalt, plescăit și muget tăcut.

Perle ; unde ea. Rapsodiile lui Liszt. Hissss.

Nu crezi ?

Nu am ; nu, nu ; cred ; Lidlyd. Cu un coc cu un caro. Negru.

Cuecouadîncă Haide, Ben, hai.

Așteaptă tu-n timp ce-așteaptă. Hi hi. Așteaptă tu-ri timp ce hi.

Dar stai și-așteaptă !

Adine în întunecosul miez al pământului. Comoara impură adînc împlîntată.  
 Naminedamine. Toți s-au dus. Toți au căzut.  
 Micuță, cu tremurătoarele foi de ferigă ale părului ei feciorelnic.  
 Amin ! Scrișnea de furie.  
 în sus. în jos și-n sus. Un rece baton iscîndu-se.  
 Bronzalydia lîngă minaurita.  
 Cu bronz, cu aur, în verdeoceanic de umbră. Bloom. Bătrînul Bloom înfloritul.  
 Se-alintă, se zbate cu cară cu co.  
 Rugați-vă pentru el ! Rugați-vă oameni buni ! r Degetele lui gutoase bătînd darabana-n ritm.  
 Bigbenaben. Big Benben.  
 Ultima roză castiliană a verii rămasă în bum floare mă simt atît de trist singur.  
 Pihi. Un vînt mic vîntind pihi.  
 Oameni adevărați. Lid Ker Cow De și Doll. Ba, da. Oameni ca voi. Ridicați-vă cu cline și  
 clunc.  
 Fff ! Ou !  
 Unde-i bronzul de-aproape ? Unde-i aur de departe ? Unde-s copitele-n trap ?  
 Rrrpr. Kraaa. Kraandl.  
 Atunci, nu pînă-atunci. Si eppripff tappful. Fi-va pfrvrîtt. Gata. începem !  
 Bronz lîngă aur, capul domnișoarei Douce aiături de capul domnișoarei Kennedy, peste  
 perdeluțele ferestrei de la barul Ormond auzeau copitele viceregale trecînd, sunîndu-și oțelul.  
 — Ea e ? întrebă domnișoara Kennedy. Domnișoara Douce spuse da, așezată acolo cu exa sa,  
 cenușiu de perlă și *eau de Nil*.  
 — Delicios contrast, spuse domnișoara Kennedy. Cînd cu totul înfrigurată domnișoara  
 Douce spuse  
 excitată :  
 — Uită-te la ăla cu jobenu' de mătase.  
 ■— Cine ? Unde ? întrebă auria și mai excitată.

— în caleașca a doua, spuseră buzele umede ale domnișoarei Douce, rîzînd în soare. Se uită.  
 Stai să văd.  
 Săgeta, toată în bronz, în colțul celălalt al sălii, tur-tîndu-și fața de geam într-un halo de  
 suflare precipitată. Buzele umede-i tremurau :  
 — Moare să se uite-ndărăt. Rîse :  
 — Ho ! Nu-s idioți bărbații ? Cu tristețe.  
 Domnișoara Kennedy păși agale, tristă, din lumina strălucitoare, petrecîndu-și o buclă  
 desprinsă pe după ureche. Pășind încet, tristă, acum nemaifiind de aur, își răsucea împletind-o  
 o buclă. Tristă își împletea înaintînd agale păr de aur pe după o ureche adine arcuită.  
 — Da' tot ei au partea a bună, tristă spuse ea apoi. Un bărbat.  
 Bîocine trecea pe la pipele lui Moulang, purtînd la pieptul său plăcerile păcatului, pe lîngă  
 antichitățile lui V/ine în memorie purtînd dulci cuvinte ale păcatului, pe lîngă tăvile întunecate  
 filigranate de la Carrol, pentru Raoul.  
 Picoloul spre ele, ele în bar. sirenele barului, veni. Pentru ele pe el neluîndu-l în seamă își  
 băngăni pe tejghea tava cu porțelanuri sunătoare. Și  
 — Uite-vă ceaiurile, spuse.  
 Domnișoara Kennedy cu maniere grațioase transpuse tava de ceai mai jos pe o ladă de apă  
 minerală, întoarsă, ascunzînd-o vederii, mai jos.  
 — Ce-i acolo ? picoloul sonor întrebă fără maniere. •— Ghici, replică domnișoara  
 Douce, părăsindu-și  
 punctul de observație.  
 — E drăguțul tău, nu ?

Un bronz mîndru-i răspunse cu superbie :

— Am să mă plîng de tine doamnei de Massey dacă mai aud vreuna din insolențele tale impertinente.

— Sonsolensese impersinense, pufni grosolan pico-lorîtul ; retrăgîndu-se la amenințările ei așa cum venise.

Bloom. înflorire tristă.

Spre floarea ei înfloritor încruntîndu-se domnișoara Douce spuse :

308

— Teribil de enervant mai e și mucosul ăsta. Dacă nu-Și bagă mințile în cap am să-i lungesc urechile de-o poștă.

Cu maniere de doamnă în contrast delicios.

— Nu-l lua-n seamă, replică domnișoara Kennedy. Turnă într-o ceașcă de ceai ceai, pe urmă îndărăt în

ceainic ceai. Se ghemuiră sub reciful tejghelei, așteptînd pe taburete, pe lăzi întoarse, așteptînd ceaiurile să se infuzeze, își netezeau cu palma bluzele, amîndouă de satin negru, doi șilingi și nouă pence yardul, așteptînd ceaiurile lor să infuzeze, și doi șilingi și șapte.

Da, bronz de aproape, cu aur de departe, auzind oțel de aproape, copite auzind de departe, și auzind oțel de copite copite sunîndînoțel.

— Sînt foarte foarte arsă de soare ? Domnișoara Bronz își debluză gîtul.

— Nu, spuse domnișoara Kennedy. Se face cafeniu după aia. Ai încercat cu borax în apă de laur vișiniu ?

Domnișoara Douce se ridică pe jumătate să-și vadă pielea dintr-o parte în oglinda barului cu litere aurite acolo unde pahare cu hock și claret licăreau și în mijlocul lor o scoică.

— Și să-mi stric mîinile cu așa ceva, spuse.

— Încearcă cu glicerina, o sfătui domnișoara Kennedy-. Luîndu-și adio de la gîtul și mîinile ei domnișoara

Douce.

— Chestiile astea-ți fac urticare, răspunse, așezîndu-se. I-am cerut ramolitului ăla de la Boyd ceva pentru pielea mea.

Domnișoara Kennedy, turnîndu-și ceaiul acum infuzat, făcu o grimasă rostind o rugăciune :

— O, nu-mi mai aduce aminte de ăla, pentru numele lui Dumnezeu !

— Da' stai să-ți spun, o imploră domnișoara Douce.' Ceai dulce domnișoara Kennedy terminîndu-și de turnat cu lapte își astupă ambele urechi două cu degete micuțe.

— Nu, te rog nu, strigă ea.

— Nu ascult, strigă. Și Bloom ?

Domnișoara Douce grohăi pe tonul unui ramolit încetoșat :

— Pentru ce a dumitale ? zice.

Domnișoara Kennedy își destupă urechile să audă, să vorbească, dar spuse, dar se rugă din nou :

— Nu mă face să mă mai gîndesc la ăla că mor. Ce zdreanță de babalic hidos ! în seara aia la concert la Antient Rooms.

Sorbi cu aversiune din infuzia ei, ceai cald, o sorbitură, sorbi subțirel ceai dulce.

— Nu l-ai văzut, spuse domnișoara Douce aplecînd pe trei sferturi într-o parte capul de bronz, încrețindu-și șaua nasului. Hufa ! Hufa !

Țipăt ascutit de rîs izvorî din gîtul domnișoarei Kennedy. Domnișoara Douce hufăia și sforăia prin nările care-i tremurau impersinens ca un țipăt în căutare de țîsnire.

— O, să țiți vine, strigă domnișoara Kennedy. Ții minte ochiul lui bulbucat ?

Domnișoara Douce îi ținu isonul cu rîs adînc de bronz, țipînd grav :

— Pe ochii mei !

Blualcui ochi negru citea numele lui Aaron Figatner. De ce-i spun totdeauna în gînd Figather ? Smoculs — cules de smochine, adică. Și numele ăsta de hughenot al lui Prosper Lore. Prin fața fecioarelor fericite în vitrină la Bassi alunecau lucioși ochii negri ai lui Bloom. în rochie bleu cu alb dedesubt, vino la mine. Ei cred că e Dumnezeu, sau zeiță. Astea de astăzi. N-am putut să văd. Vorbea acela. Un student. După aceea cu băiatul lui Dedalus. Mulligan s-ar putea să fie. Toate niște fecioare pe cînte. Asta-i atrage pe tinerii ăștia de viață : albul ei. Peste acestea toate alunecau ochii lui. Plăcerile păcatului. Plăcute sînt plăcerile. Păcatului.

în clinchet limpede chicotitor se împleteau glasurile bronzaurii. Douce cu Kennedy pe ochii lor. își zvîcneau pe spate capetele tinere, bronzchicotauriu, să-și lase să 2 boare liber rîsul lor, țipînd, ochii, făcîndu-și cu ochiul una alteia, note ascuțite pătrunzătoare.

110

Ah, ginind, suspinind. Suspinînd, ah, încet încheiată veselie lor se stinse înceată.

Domnișoara Kennedy spre buze își ridică iarăși ceașca, bău o sorbitură și chicoti chicotit.

Domnișoara Douce, aple-cîndu-se iarăși peste tava de ceai, își încreți iarăși nasul și-și roti în orbite ochi rotitori îngroșați nostim. Și iarăși Kennychicot aplecîndu-și turnurile luminoase ale părului, aplecîndu-se pieptenele ei de бага pe ceafă arătîndu-i-se, împrășcă din gura ei ceai, înecîndu-se în ceai și în rîs, tușînd înecîndu-se, strigînd piîngînd :

— O, ochii ăia-ai lui urduro.și ! hichipuie-ți să fii măritată cu unul ca ăsta, strigă ea. Cu ciocul ăla de bărbîță !

Douce dădu glas deplin unui țipăt superb, țipăt deplin de femeie deplină, înecîntare, bucurie, indignare.

■— Măritată cu nasul lui unsuros ! țipă ea.

Strident, cu rîs adînc, după bronz în aur, se îboldeau una pe alta în hohot după hohot, sunîndu-și clopoței continui, bronzînaur, aurdebronz, stridentenadînc, cu rîs după rîs. Și apoi rîzînd și mai tare. Unsuros o. Istovite, fără suflare capetele tremurate și le lăsară în cozi și în coc înalt strîns cu pieptene lucitor, pe luciul tejghelei. Și roșii la față (O !), gîfiind, asudînd (O !) cu suflul tăiat.

Măritata cu Bioom cu unsui-oasademareînflorire. "

— O, pe toți sfinții ! spuse domnișoara Doua:, ofînd prin nasul încă zvîcnîndu-i. N-ar trebui să rid așa tare. M-am umezit toată.

— O, domnișoară Douce ! protestă domnișoara Kennedy. Ce oribil vorbești !

Și toată roșie și încă mai mult (ce oribilă !) mai aurie încă.

Prin fața biroului lui Cantwell rătăcea Bloomunsurosul, pe lîngă fecioarele de la Ceppi lucitoare în ale lor uleiuri. Tatăl lui Nannetti umbla cu lucruri de-astea de vînzare momîndu-i din ușa în ușa ca și mine. Religia rentează. Trebuie să vorbesc cu el pentru reclama aceea cu K Să mănînc întîi. Mi-e foame. Nu încă. La patru, â zis ea. Timpul veșnic treeînd. Acele ceasului rotindu-se. Mai departe. Unde să mănînc ? Clarence, Doîphin. Mai departe. Pentru Raoul. Mîncare. Dsc-aș putea să iau cinci

311

guinee pe reclamele alea. Jupoanele acelea de mătase violete. Nu încă. Plăcerile păcatului.

Mai puțin roșii, și mai puțin, în auriu pălînd.

în barul lor intră dezinvolt domnul Dedalus. Pelițe, rupîndu-și pelițe de pe unghia butucănoasă a degetului mare, Pelițe. Cu dezinvoltură intrînd.

— O. bine-ai venit îndărăt, domnișoară Douce. îi reținu mîna-ntr-a lui. Frumos în concediu ?

— Grozav.

Spera el că ea a avut vreme frumoasă la Rostrevor.

— Superbă, spuse ea. Uită-te ce nemaipomenit arat. Am făcut plajă toată ziua.

Albeață de bronz.

— Asta a fost extrem de răutăcios din partea mamei, îi spuse domnul Dedalus și-i strîns cu indulgență mina. Să-i duci așa în ispită pe săracii bărbați naivi.

Domnișoara Douce de satin își trase dulce brațul deoparte.

— O, du-te, spuse. Dumneata și naiv, nu prea cred. Dar el chiar era.  
 — La drept vorbind, sînt naiv, spuse el gînditor. Păream așa de naiv în leagăn că mi-au și spus Simon prostul.  
 — Trebuie că ai fost o scumpete, dădu răspuns **domnișoara Douce**. Și ce ți-a prescris nenea doctorul pentru azi ?  
 — Păi. spuse el gînditor, exact ce spui matale. Cred că am să te deranjez pentru niște apă rece și o jumătate de pahar de whisky.  
 Clinchet.  
 — Cu cea mai mare repeziciune, conveni domnișoara Douce.  
 Cu grația repeziciunii către oglinda cu rama aurită de la Cantrell și Cochrane se întoarse ea acum. Cu grație revărsă o măsură de whisky de aur din butoiăștl ei' de cristal. Și afară din poalele jiletcii sale domnul Qpdalus își trase punguța și pipa. Repeziciunea însăși, îl servi ea. El suflă prin țeava două note de fluier răgușite.  
 — Pe legea mea, spuse, gînditor, adesea mi-am dorit să văd și eu munții Mourne. Trebuie să fie foarte tonic

312

aerul pe acolo. Dar dorința pp rarp-n Virănr^ti mult pînfr la urmă tot ți se-mplineștg^ așa se zice. Da, da.

~Da. Cu degetele îndesa șuvițe, șuvițe de păr, părul ei de fecioară, părul ei de sirenă în cupa pipei sale. Pielîțe. Șuvițe. Gînditor. Amuțit.

Nimeni nu spuse nimic. Da.

Veselă domnișoara Douce lustruia un pahar, intonînd triluri :

— O, *Idolorcs, regină a mărilor din Orient !*

— A fost domnul Lidwell pe aici astăzi ?

Intră Lenehan. în jurul lui privi cercetător Lenehan. Domnul Bloom ajunsese la podul Essex. Da, domnul Bioom traversă podul Essex. Marthei să-i scriu. Să cumpăr hîrtie. La Daly. Fata de acolo-i politicoasă. Bloom. Bătrînul Bloom. Albastrul Bloom Bum a înflorit în secară.

•— A fost la ora prînzului, spuse domnișoara Douce.

Lenehan înainta.

— N-a-ntrebat de mine domnul Boylan ? <sup>!</sup> întrebă el. Răspunse ea :

— Domnișoară Kennedy, a fost pe aici domnul Boylan cînd eram eu sus ?

întrebă ea. Domnișoara voce a lui Kennedy răspunse, cu o a doua ceașcă de ceai înălțată, privirea ei pe o filă.

— Nu. N-a fost.

Domnișoara privire a lui Kennedy, auzită dar nu văzută, citea mai departe. Lenehan pe lîngă rotundul clopot cu sandviciuri își rotunji rotundul său trup în rotund.

— Ia te uită-acolo ! Cine-i la colț ?

Nici o privire dinspre Kennedy răsplătindu-l și totuși el făcea avansuri. Să fie atentă la puncte. Să le citească numai pe cele negre — o-uri rotunde și es-uri cocoșate. ' Clinchet de birje lejeră.

Fățadeaur citea ea și nu privea în lături. Nu-l lua în seamă. Nu-l luă în seamă în timp ce el recita lăliu un solfegiu de fabulă pentru ea anume, pronunțînd plat, incolor :

— Uă vulpe s-a-ntîlnit cu uă barză. Zice vulpea că-tră barză : n-ai vrea să-ți vîri ciocu-ăsta-al tău în gîtleju' meu și să tragi de-acolo osu-ăla ?

## 7

313

își bătea gura în zadar. Domnișoara Douce se întoarse într-o parte la ceaiul ei. El oftă, într-o parte.

— O, Doamne ! O, Domnule !

îl salută pe domnul Dedalus și primi în schimb un semn din cap.

— Salutări de la fiul faimos al unui tată faimos.

— Cine să fie ăsta ? întrebă domnul Dedalus. Lenehan își desfăcu cele mai primitoare brațe. Cine >

— Cine poate să fie ? întrebă el. Mai întrebă ? Stephen, tînărul bard.

Uscată.

Domnu Dedalus, faimos luptător, își lăsă deoparte pipa umplută uscată.

— Aha, spuse. Nu mi-am dat seama pentru moment. O clipă nu l-am recunoscut. Aud că se-nvîrtește într-o societate foarte selectă. L-ai văzut acum de curînd ?  
îl văzuse.

— Am sorbit cupa de nectar împreună cu el chiar în ziua asta de astăzi, spuse Lenehan. La Mooney *en viile* și la Mooney *sur mer*. Promise tocmai sunătorii pentru truda întru muzele sale.

Surise spre buze de bronz scăldate în ceai, spre buze și ochi stînd în ascultare.

— întreaga elită a Erinului era suspendată de buzele sale.

Ponderosul pandit, mult învățatul Hugh MacHugh, cel mai strălucit scrib al Dublinului, și menestrelul din umedul, sălbaticul vest care e cunoscut sub apelațiunea sonoră și eufonică de O'Madden Burke.

După o pauză domnul Dedalus își ridică grogul și

— Trebuie să fi fost din cale afară de amuzant, spuse. Văd.

Vedea. Bău. Cu ochi de munte îndepărtat întristat, își lăsă jos paharul.

Privi către ușa salonului.

— Văd că ați mutat pianul.

— A fost azi acordorul, replică domnișoara Douce, să-l acordeze pentru concert și n-am mai auzit un pianist așa grozav.

314

— Așa să fie ?

— Nu-i așa, domnișoară Kennedy ? Muzică clasică, adevărată. Și era și orb, săracul. Nici nu cred c-avea mai mult de douăzeci de ani.

— Așa să fie ? spuse domnul Dedalus. Bău și se îndepărtă.

— Așa te-ntrista să te uiți la fața lui, spuse miloasă domnișoara Douce.

Blestemul lui Dumnezeu peste bastardul de cățea.

Cu clinchet pentru mila ei clincheti clopoțel. Din ușa sufrageriei veni Pat cel care-a chelit, Pat-cel-plictisit, veni Pat, chelnerul de la Ormond. Bere pentru masă. Bere fără repeziciune îl servi ea.

Cu răbdare Lenehan îl aștepta pe Boylan cu nerăbdare, pe clinchetitorul, strălucitorul în vîlvătăi sclipitorul fecior.

Ridicînd capacul el (cine ?) privi în cosciug (cosciug ?) îa corzile oblice triple (pian !). Apăsă el (același care-i apăsase cu indulgență mîna ei), încet apăsînd pedala o triplă însumare de clapă să vadă fetru dens înaintînd, să audă amuțită cădere a ciocănelor puse în mișcare.

Două coli de hîrtie velină de culoare crem una de rezervă două plicuri cînd eram la Wisdom Hely înleptul Bloom de la Daly Henry Flower își cumpără. Ce nu ești fericit acasă la tine ? Florile să te consilieze și un ac să le prindă și să te-nțepe. înseamnă ceva, limbajul florilor. Margaretă era ?

Inocență înseamnă. Fată respectabilă în-tîlnire după liturghie. Mulțam grozav de tare. înleptul Bloom ochi pe ușă un afiș, o nimfă legănătoare aburind printre valuri frumoase. Nimfe aburite, briza cea mai răcoroasă. Fumați nimfele, cele mai răcoritoare. Părul șiroid ; farmec de iubire. Pentru unii bărbați. Pentru Raoul. Ochi și văzu departe pe podul Essex o veselă pălărie trecînd într-o birjă lejeră. Este. A treia oară. Coincidență.

Alunecînd pe catiucuri suple luneca lunecos dinspre pod pe cheiul Ormond. Să-l urmăresc. Să risc. Repede acum. La patru. Acuma aproape. Haide.

— Două pence, domniile, îndrăzni să spună vînză-toarea.

315

— Aha... Uitasem... Scuzați..." Și patru.

La patru ea. Atrăgătoare ea spre Bloomcineci surîdea. Bloom care repede trece. 'Pămasa. Crezi că tu ești singura pietricică pe plajă ? Pentru toți e așa. Pentru bărbați.

În somnoroasă tăcere aurul se apleca peste fila ei.

Dinspre salon veni o chemare, prelungit stingîndu-se. Era un diapazon pe care acordorul îl uitase și pe care el acum îl vibra. Iar o chemare. Pe care ei acum îl ridica pe care el acum îl zvîcnea. Auzi ?

Zvîcnea, pur, mai pur, blînd și mai blînd, furca lui zumzuitoare. Lung prelung stingîndu-se chemare.

Pat plăti pe sticla cu dop adăugat pentru sufragerie ; și peste tava cu pahar. ul înalt și sticla cu dop adăugat înainte de apleca mai șopti, chel și plictisit, laolaltă cu domnișoara Douce.

— *Stelele strălucitoare se sting...*

Cîntec fără de voce cînta dinăuntru, cîntînd :

— *...de ziuă se crapă.*

Sub degete pline de sensibilitate o duzină de -note limpezi de pasăre ciripiră răspuns în terțe



luminoase. Luminoase clapele, clinchetind înlănțuite, în arpegii de clavecin, chemară o voce să cînte accente ale dimineții înrourate, ale tinereții, ale iubirii care-și lua rămas bun, ale vieții, ale dimineții iubirii.

— *Picături de rouă perlate...*

Peste tejghea buzele lui Lenehan sîsîiau șuier adînc de ademenire.

— Dar mai uită-te și-ncoace, spuse, tu, roză de Castilia.

Birjă lejeră trasă la colț, se opri.

Ea se ridică, roză, și-și închise cartea din care citea, roză a Castiliei. Tulburată abandonată visătoare și roză.

— Adică ea a căzut de la sine sau fost-a împinsă ? o întrebă el.

Ea îi răspunse, cu dispreț :

-----=iJNl'u\_p\_urie-ntrebări. și n-ai s-aii7i minciuni.

Cu noblețe de doamnă, nobilă doamnă. Pantofii cocheti, galbeni, ai lui Blazes Boylan scîr-țîră pe dușumeaua barului pe care pășea dezinvolt. Da,

316

aur dinspre aproape și bronz dinspre departe. Lenehan îl auzi, îl cunoscuse, îl salută.

— Uite-l cum vine, eroul cuceritor.

între birjă și vitrină, pășind precaut, înainta Bloom, eroul necucerit. Să mă vadă-ar putea. Bancheta pe care a stat el : caldă. Negru prudent motan înaintînd spre servieta de avocat a lui Richie Gouding, înălțată în văzduh în semn de salut :

— *Și eu da la tine...*

■— Am auzit că erai pe-aici, spuse Blazes Boylan.

își atinse, în atenția frumoasei domnișoare Kennedy, un bor al pălăriei sale de paie înclinate. Ea îi surise. însă surioara bronz îi surise mai tare, dichisindu-și pentru el părul mai bogat, un sîn și o roză. Boylan porunci poționi.

— Ce-ți dorește inima ? Pahar de bere neagră ? Pahar de bere neagră, vă rog și un gin cu lămîie pentru mine ? N-au venit rezultatele încă ?

Nu încă. La patru el. Toți ziceau că la patru.

Urechile roșii și mărul lui Adam ale lui Cowley în ușa biroului șerifului. Să-l evit. Goulding ar fi o șansă. Ce-o fi făcînd el la Ormond ? Trăsura așteaptă. S-aștept.

Salut. încotro ? Ceva de mîncare ? Și eu tocmai. Aici înăuntru. Ce, Ormond. Cel mai convenabil din tot Dublinul. Chiar ? Sufragerie. Să m-ațin aici, e-aproape. Văd, nu sînt văzut. Mă gîndesc să vin și eu cu dumneata. Haide. Richie în frunte. Bloom urmînd geanta. Un dejun princiar.

Domnișoara Douce se întinse să ia o sticlă, întinzîndu-și brațul de satin, bustul, care sta să plesnească, atîta de sus.

— O ! O ! icnea Lenehan la fiecare încercare a ei. O ! însă lejeră ea își apucă prada și o coborî triumfătoare.

— De ce nu crești mai mare ? întrebă Blazes Boylan. De bronz ea, împărțind din urciorul ei licoarea densă

siropoasă pentru buzele sale, privea cum curgea fluidă (floare la butonieră ; cine i-o fi dat-o ?) și siropoasă cu vocea ea :

— Lucrul fin în pachetele mici.

317.

Adică vrînd să spună ea. Cu îndemînare îndemna să curgă încet siropoasa licoare.

— Noroc și voie bună, spuse Blazes.

Aruncă o monedă mare pe tejghea. Moneda sună.

— Stai nițel, spuse Lenehan, că și eu...

' — Noroc ! urlă el ridicîndu-și berea spumoasă. ! — *Sceptru* cîștigă jucîndu-se, spuse.

— Am riscat și eu ceva, spuse Boylan făcînd cu ochiul și bînd.

Lenehan mai bea încă rînjind spre berea sa înclinată și spre buzele domnișoarei Douce care aproape că fredonau, întredeschise, cîntecul oceanic pe care buzele ei îl intonasera în triluri. Idoloare. Mările Orientului.

Ceasul hîrîi. Domnișoara Kennedy trecu în drumul ei (floare, mă întreb cine i-o fi dat-o), ducînd cu ea tava tîe ceai. Ceasul bătu.

Domnișoara Douce luă moneda lui Boylan și trase tare de sertarul de la casă. Clămpăni acela. Ceasul bătu. Frumoasa Egiptului scotocea și sorta în sertar și fredonînd îi înmîină monedele restului. Privește spre soare apune. Bătaie a ceasului. Pentru mine.

— Ce ceas să fie ? întrebă Boylan. Patru ? Ceasuri.

Lenehan, ochii lui mici înfometați pe cîntecul ei fredonat, bustul ei fremătat, trase de mîneca lui Blazes Boylan.

— Să ascultăm bătaia ceasului, spuse el.

Geanta lui Goulding, Collis și Ward îl conducea pe Bloom printre mesele înflorate înflorind cu bum în secară. Absent, alese cu aplicație agitată, chelul Pat aștep-tînd, o masă lîngă ușă. Să fiu aproape. La patru. O fi uitat ? Poate-i un truc. Nu vine : îi ațîță pofta. Eu n-aș putea.

Așteaptă, așteaptă. Pat atent aștepta.

Bronzul sclipitor privea azuriu lavaliera albastră ca cerul și Blazazur.

Sclipitoare în bronz ea privea azurie lavaliera albastră ca cerul și ochii lui Blazazuriu.

— Haide, insistă Lenehan. Nu-i nimeni. El n-a auzit niciodată.

— ...spre buzele Florei el se grăbește.

313

Ascuțită, o notă acută răsună ca un clopoțel în cheia de sol, limpede.

Bronzadouce, comuniind cu roza ei care se ridica, cobora, căuta floarea și ochii lui Blazes Boylan.

— Te rog, te rog.

Piugămintea lui peste frazele mereu revenind ale mărturisirii.

— *Să nu te părăsesc...*

— Mai încoloșă, promise rușinoasă domnișoara Douce.

— Nu, acum, insistă Lenehan. *Sonnez lacloche* ! O hai ! Nu-i nimeni.

Ea aruncă o privire rapidă. Domnișoara Kenn n-auzea. Brusc apleeîndu-se. Două fețe înroșite privind-o cum se apleacă.

Vibrînd acordurile se rătăciră de la tema melodiei, o regăsiră iarăși, acord pierdut și pierdută, o regăsi din nou tremurînd.

— Haide ! Acum ! *Sonnez* !

Aplecîndu-se, ea apucă cu două degete o bucățică de rochie peste genunchi. întîrzie o clipă, li mai chinuia, aplecîndu-se, suspendînd mișcarea, cu ochii capricioși.

— *Sonnez* !

Plici. Lăsă deodată să cadă elastică jartiera ei elastică ridicată între două degete plici cald pe coapsa ei de femeie caldă în ciorap primind plesnetul cald.

— *La cloche* ! strigă plin de bucurie Lenehan. Performanță de clasă. De aici nu cade rumeguș.

Ea surise cu nasul încrețit, superbă (o, Doamne ! bărbații ăștia !) însă, înspre lumină, alunecînd, blînd îi su-rîdea lui Boylan.

— Voi bărbații sînteți de-o vulgaritate, spuse alunecoasă.

Boylan cu ochii mari o ochea. înălțat spre buze groase caliciul său, bînd din caliciul minuscul, sorbind ultimele picături dense grase violete și siropoase. Ochii săi fascinați îi urmăreau capul alunecos pe cînd se îndepărta în oglinda barului, aurită arc pentru berea caramel paharele de hock și claret licărind, o scoică țepoasă, pînă acolo unde se contopi, oglindită bronz cu bronz mai însořit.

Da, bronz dinspre aproape.

319

■— ... *Iubita mea, adio* !

— Am plecat, spuse Boylan nerăbdător.

își împinse alunecos la o parte caliciul, își culese **restul**.

— Stai nițel, se rugă Lenehan, bînd grăbit. Voiam să-ți spun. Tom Rochford...

— Las-o încurcată, spuse Blazes Boylan plecînd. Lenehan se înecă a plecare.

— Ce, te-mpunge cornul spre femeie, sau ce ? spuse. Așteaptă. Vin.

Urmă pantofii grăbit scîrînd înă se trase zvelt la o parte în prag, salutînd silueta, una îndesată împreună cu una zveltă.

— Ce mai faci, domnule Dollard ?

— E ? Ce faci ? Ce faci ? răspunse basul vag al lui Ben Dollard, întorcîndu-se o clipă de la îngrijorarea părintelui Cowley. N-are să-ți mai dea nici o bătaie de cap, Bob. Alf Bergan vorbește el cu Lunganul. îi băgăm un pai în urechea lui Iuda ăsta.

Ofînd, domnul Dedalus intră dinspre salon mîngîindu-și pleoapa cu un deget.

•— Hoho, ce mai, chiui Ben Dollard cu bună dispoziție. Hai încoace, Simon, trage-ne-o cîntare. Am auzit pianul.

Chelul Pat, chelner plictisit, aștepta comanda pentru dejun, apă tare pentru Richie. Și Bloom ? Să văd. Să nu-l fac să facă două drumuri. Bătăturile lui. Patru acum. Ce cald ține negrul ăsta. Sigur, și nervii. Refractă (asta o fi ?) căldura. Să văd. Cidru. Da, o sticlă de cidru.

— Ce, adică ? spuse domnul Dedalus. Mă jucam și eu așa, omule.

— Haide, haide, strigă Ben Dollard. Adio, griji. Haide, Bob.

Se legăna Dollard pe pantofii diformi, în fața lor (după omul acela eu ; după el acuma) intrînd în salon. Se îți pe sine Dollard pe scaunul rotitor. Labele lui gutoase plescăind pe clape. Plescăi acord abrupt.

Pat cel chel în prag întîlni aurul reîntorcîndu-se fără ceai acum. Plictisit dorea whisky și cidru. Bronz lîngă fereastră privea, bronz de departe.

Clinchet o birjă lejeră.

320

Bloom auzi clinchet, sunet mic. A plecat. Suspin mic expirînd suspină Bloom asupra florilor în nuanță tăcută albastră. Clinchenind. A plecat. Clinchet. Auzi.

— Dragostea și războiul, Ben, spuse domnul Dedalus. Dumnezeu și vremurile frumoase de altădată.

Ochii bravi ai domnișoarei Douce neluați în seamă se întoarseră de la perdelele ferestrei, orbiți de lumina soarelui, S-a dus. Gînditoare (cine știe ?) orbită (lumina orbitoare), coborî storul cu o coardă lunecătoare. îl trase în jos gînditoare (de ce-a plecat așa repede cînd eu ?) peste bronzul ei peste bar unde chelul aștepta în picioare alături de surioara de aur, nedelicios contrast, contrast nedelicios nondelicios, verde marin încet răcoros pen-umbros întretăind adîneime de umbră *eau de Nil*.

— Bătrînul Goodwin săracul era la pian în noaptea aceea, le aminti părintele Cowley. A fost atunci o mică divergență de vederi între el și marele pian.

Fusese.

— Numai gura lui se-auzea, spuse domnul Dedalus. Nici dracul nu-l mai putea opri. Era un tip cu toane în prima fază cînd începea să bea.

— Doamne, mai țineți minte, spuse Ben grăsanul Dollard, întorcîndu-se de la clapele de abia atinse. Și, la dracu', n-aveam nici eu haine de gală.

începură toți trei să rîdă. N-avea haine de ga. Trioul întreg rîdea. Haine de gală.

— Prietenul nostru Bloom s-a dovedit om de nădejde în noaptea aia spuse domnul Dedalus. Unde mi-e pipa, a propos ?

Rătăci îndărăt în bar după pierdutul acord al pipei. Pat cel chel aduce două băuturi pentru clienți de la dejun, Richie și Poldy. Și părintele Cowley rîse iarăși.

— Eu am salvat situația, Ben, cred.

— Da, tu, recunosc Ben Dollard. îmi aduc aminte și de pantalonii ăia, strimți ai dracului. A fost o idee strălucită. Bob.

Părintele Cowley se înroși pînă la lobii strălucitori purpurii ai urechilor. El salvase situa.

Pantalonii str. Strălucită idee.

— Știam că era pe drojdie, spuse. Nevastă-sa cînta la pian la societatea de temperanță sîmbetele pe o nimica toată și nu mai știu cine-mi vînduse pontul că mai face și cealaltă meserie. Mai țineți minte ? A trebuit să luăm toată strada Holles la rînd să-i găsim pînă ne-a dat tipul de la Keogh numărul. Țineți minte ?

Ben ținea, fața lui roșie uimită.

— Doamne, da' știu și eu c-avea rochii de seară și chestii acolo.

Domnul Dedalus veni rătăcitor îndărăt cu pipa în mînă.

— Stilul cel mai șic, Rochii de bal, Doamne și ținute de gală. Și el nici n-a vrut să primească bani. Mai știți. Pălării fistichii și bolerouri și ciorapi lungi, cîte vrei. Mai știți ?

— Mda, aprobă din cap domnul Dedalus. Doamna Ma-rion Bloom leapădă rochii de toate sorturile și modelele.

Clinchetul bîntuie în jos pe chei. Blazes sta tolănit pe arcurile legănătoare.

Ficat și slănină. Cotlet și pa.teu de rinichi. Bun, domnii mei. Bun, Pat.

Doamna Marion mă-tu-n-pisoază. Miros de ars de Paul de Kock. Are nume frumos.

— Cum îi zicea ca fată ? Fusese o frumusețe în tinerețe. Marion... — — — \*""\*""\*""'---'.

— Tweedy.

— Da. mai trăiește el ?

— Și chiar și mai dă din picioare.

— Era fata lui...

— Fata regimentului...

— Da, bine zici. Mi-aduc aminte de babalîcul ăla de tambur major.

Domnul Dedalus frecă un chibrit, pufni, aprinse, pufni un pf înmirezmat după.

— Irlandeză ? Nu știu, pe cuvîntul meu. E irlandeză, Simon ?

Un bufeu mai tare, un pufăit puternic, înmirezmat, țrosnitor.

— Mușchiul meu bucinator... Ce spui ?... cam anchilozat... O, da, este... Molly irlandeza, frumoasa mea. O.

Pufăi o zvîcnire densă și acră. • — De pe stîncă Gibraltarului... tot drumul.

Pline de dor în adîncul umbrei oceanice, aur lîngă maneta de bere bronz lîngă sticla de marasehino, îngîndu-rate amîndouă, Mina Kennedy, Terasa Lismore nr. 4, Drumcondra cu Idolores, o regină, Dolores, tăcută.

Pat servi platouri descoperite. Leopold tăie ficatul în felioare. După cum s-a spus mai înainte mînca mai cu plăcere organele și măruntaiele, pipota pietroasă, icre de morun aurii, în vreme ce Richie, de la Collis și Ward, mînca friptură și rinichi, friptură apoi rinichi, bucățică cu bucățică din pateu de rinichi mînca Bloom mînca ei mîncau.

Bloom împreună cu Goulding, nuntiți întru tăcere; mîncau. Dejunuri princiare.

Pe Calea Burlacilor birja lejer legănîndu-se clinche-tea Blazes Boylan, burlac, în soare, în căldură, crupa lucioasă a iepei în trap, cu șfichiul biciuștei, pe cauciucuri legănătoare ; tolănit, pe bancheta încălzită. Boylan, cu nerăbdare, arzătorîndrăzneț. Cornul, Te-mpunge ? Cornul. Te-mpunge ? Hu hu hornul.

Peste glasurile lor Dollard atacă clapele de bas, bubuind cu glasul peste coardele tunătoare.

— *Cînd dragostea-mi soarbe sufletul arzător...* Uruitul ca de tunet al lui Bensufletbenjamin urui spre geamurile de sus tremurătoare de dragoste înfiorate.

— Războiul ! Războiul ! strigă părintele Cowley. Tu ești războinicul.

— Eu sînt, rîse Ben războinicul. Mă gîndeam la proprietarul tău. Dragostea sau banii.

Se opri. își legăna barba uriașă, fața uriașă peste masa stîngaci neajutorată a trupului.

— Pe cînte, poți să-i spargi timpanul din urechea ei, băiete, spuse domnul Dedalus prin aroma de fum, cu un organ ca al tău.

în rîs bărbos abundent Dollard se clătina asupra clapelor. Sigur că putea.

j

— Ca să nu mai vorbim de alte membrane, adăugă părintele Cowley. Aici mai lent, Ben. *Amoroso via non troppo*. Aici intru eu.

1 Domnișoara Kennedy servi doi domni cu halbe de bere rece. Riscă o remarcă. Era într-adevăr,

spuse primul domn,  
323

o vreme foarte frumoasă. Băură bere rece. Știa ea încotro se îndrepta lordul locotenent ? Și auzeau copitele de oțel, copitele sunînd, sunînd. Nu, n-ar fi putut să spună. Dar trebuie să scrie în ziar. O, nu trebuie să se deranjeze. Nici un deranj. Flutură deschis în jurul ei ziarul *Independent*, căutînd, lordul locotenent. Ce se deranja, spuse primul domn. O, nu, de loc. Felul în care se uita la ea. Lordul locotenent. Aurul alături de bronz auzeau fier oțelit.

' : : : : : : : ' . : . *sufletul meu arzător N.u-mi mai pasă de ziua de mîine or.*

în sosul de ficat Bloom strivea piure de cartofi. Dragoste și război cineva cine. Specialitatea lui Ben Dollard. în noaptea cînd a venit la noi să împrumute haine de seară pentru concertul acela. Pantalonii strimți ca pielea de tobă pe el. Jamboane muzicale. Ce-a mai rîs. Molly cînd a plecat el. Se zvîrcolea în pat, țipa, dădea din picioare. Cu tot ce-avca el bine, mulat, la vedere. O, Doamne. M-am udat toată ! O, cînd te gîndești, femeile din raidurile din față ! O, n-am rîs așa în viața mea ! E adevărat, dar asta, sigur, îi dă vocea asta adîncă de bas. De pildă, eunucii. Mă-ntreb cine cîntă. Are tușeu. Trebuie să fie Cowley. Simț muzical. Îți spune cu ochii închiși ce notă ai bătut. Îi miroase gura, săracul. S-a oprit.

Domnișoara Douce, amabilă, Lydia Douce, se înclină în fața suavului avocat, George Lidwell un gentleman, tocmai intrînd. Bună după masa îi dăruie umeda ei, de mare doamnă, mîină, în strînsoarea lui fermă, bărbătească. După masa. Da, se întorsese și ea. La dingdongul de la casă iarăși.

— Prietenii dumneavoastră **sînt** înăuntru, domrmlg Lidwell.

George Lidwell, suav, solicitat, ținea într-a lui o mîină de doamnă o mîină de Lydia.

Bloom mîncea fie cum s-a spus mai înainte. Curat aici cel puțin. Individul acela de la Burton cu eartilagiile de la gingii la vedere. Aici nu-i nimeni ; Goulding și cu mine. Mese curate, flori, șervetele frumos strinse. Pat doar

324

încoace și-ncolo și el. Pat cel chel. Nu prea are nimic de făcut. Cel mai convenabil în to Du. Pianul iarăși. Cowley e. Cum -stă la pian, face trup cu el, se-nțeleg de minune. Nu ca ăștia care scîrțîie pe coarde, cu ochii tot pe arcuș, parcă taie violoncelul cu fierăstrăul, te dor dinții cînd te uiți la ei. Cum sforăi\* sa prelung, ascuțit. în noaptea cînd eram în lojă. Trombonul jos sub noi suflînd ca într-o scoică, în **antracte**, un alt tip, de-ală-turi, care-și deșuruba tubul să scurgă scuipatul. Și picioarele dirijorului, pantalonii căzuți în vine, diformi, și cum mai zvîcneau și tremurau. Bine fac că le ascund.

Clinchet de birje lejeră lejer clinchetind.

Numai harpa. Lumina frumoasă în aur licărind mocnit. O fată cînta. O păpușă. Sosul e într-adevăr bun, princiar. Corabia ta de aur. Erin. Harpa care-o dată sau de două ori. Mîini reci.

Ben Howth rododendronii. Noi sîntem harpe pentru ele. Eu. El. Bătrîni. Tineri.

— O, eu nu mai pot, măi omule, spuse domnul Deda-lus, timid, neînlargul lui.

Energic.

— Haide, ce dracu', mirii Ben Dollard. Dă-i drumul pe bucățele.

— *M'appari* Simon, spuse părintele Cowley.

Păși pe scenă, cîțiva pași, grav, înalt în deznădejdea lui, cu brațele-i lungi desfăcute. Răgușit mărul din gîtle-jul său tremura hîrînd încet. încet cînta către un loc întunecos pe malul mării acolo : *Un ultim. adio*. Un promontoriu, o corabie, o-pînză pe valuri. Adio. O fată frumoasă voalul ei fluturînd în vînt peste limba aceea de pămînt, vîntul dîndu-i ocol.

Cowley cînta :

— *M'appari tutt'amor : 11 mio sguardo Vincontr...*

Ea flutura, neauzindu-l pe Cowley, vîlul ei către unul acuma plecînd, unul scump inimii ei, către vînt și iubire, către pînză grăbindu-se tot mai departe, întoarce-te.

— Dă-i-nainte, Simon.

— Ei, zilele cînd dănuțiam eu s-au dus, Ben... Bine... Domnul Dedalus își lăsa pipa să se

odihnească alături  
de diapazon, și, așezându-se, mîngîie clapele ascultătoare.

325

— Nu, Simon, se întoarce spre el părintele Cowley. Cîntă-l în gama originală. Un singur bemol.

Ascultătoare, clapele urcară mai sus, mărturisiră, se stinseră, se confesară, confuze. Părintele Cowley păși pe scenă.

— Haide, Simon, te acompaniez eu, spuse. Scoală-ter Pe lîngă bomboanele de ananas la Graham Lemon, pe

lîngă Elefant, firma Elvery, birja trecea lejeră. Friptura, rinichii, ficatul, pureul la masa princiară ședeau acum prinții Bloom și Goulding. Prinți la masa lor înălțară și închinară whisky Power și cidru.

Cea mai frumoasă arie pentru tenor care s-a compus' vreodată, spuse Richie ; *Sonnambula*. îl auzise pe Joe Maas cîntînd-o într-o seară O, și M'Guckin. Da. în felul său. Stil băiat de cor. Dar Maas era asul. Asulmaas. Mă rog, chiar și tenor liric dacă vrei. N-am să-l uit niciodată. Niciodată.

Cu tandrețe aplecîndu-se peste slănina fără ficat Bloom văzu trăsăturile încruntate încordîndu-se. DurSrea de șale. Ochi lucios ca la boala lui Bright. E și el pe program. Trebuie, să plătească dacă a jucat pînă acum. Pilulele astea, pîine pisată, și mai și costă o guinee cutia. Cel mult o mai pune la loc nițel. Și mai și cîntă *Jos printre cei morți*. Se potrivește. Pateu de rinichi. Ofrande dulci pentru cea dulce. Nu prea are ce profita. Cel mai convenabil din. Exact așa cum îl știu. Whisky Power. Pretențios la băutură. Dacă i se pare ceva în pahar, pe loc îl schimbă — pe cel de apă. Și mai și ciupește chibriturile de pe tejghea, să facă economie. Și pe urmă aruncă o liră pe fleacuri. Și cînd îi ceri n-are o para. Cînd e băut refuză să-și plătească partea. Curioși oamenii ăștia.

Niciodată n-avea să uite Richie seara aceea. Cît o trăi; niciodată. La galerie, la Teatrul Regal, ăl vechi cu micul Peake. Și cînd răsună prima notă.

Vorbele muriră pe buzele lui Richie.

Acuma scoate una gogonată. Asta poate să-ți cînte o rapsodie despre orice, dracului. Crede singur în minciunile lui. Chiar. Un mincinos de clasă. Dar îți trebuie o memorie grozavă pentru așa ceva.

326

— Ce arie e asta ? întrebă Leopold Bloom:

— *Totu-i pierdut acum*.

Richie își rotunji buzele. O notă gravă, de început, murmur de fee irlandeză — totul. Un sturz. Mierlă. Suflarea lui, dulce ca de pasăre, dinți frumoși — e și mîndru de ei, fluidă, pe ton plîngăreț. — I Pierdut. Sunet amplu. Două note-ntr-una singură aici. Mierla pe care-am auzit-o în valea măceșilor. Mi-a preluat temele, le întoarce, le preschimbă. O nouă chemare se pierde în toate cele vechi» Focul. Ce dulce răspunsul. Cum se face asta ? Totu-i pierdut acum. Fluiera apăsător de tristețe. Prăbușit, pre-dîndu-se, pierdut.

— Frumoasă arie, spuse Bloom pierdutul Leopold. O știu bine.

Niciodată în viața lui Richie Goulding nu.'

Și el o știe bine. Sau simte. Tot cu gîndul la fiică-sa: înțelept copilul care-și știe tatăl, cum spunea Dedalus. Eu ?

Bloom vedea privind dintr-o parte peste farfuria sa fără ficat. Fața a tot ceea ce e pierdut. Petrecărețul Richie de odinioară. I s-au învechit glumele acum. Mai mișcă din urechi. Cu inelul de la șervete prins la ochi. Acuma-l trimite pe fiu-său cu scrisorile cu care cerșește pomane.' Walter încrucișatul cu da domnule, așa am făcut domnule. Nu te-aș deranja dar vezi că așteptam niște bani. Scuze.

Pianul iarăși. Suna mai bine acum decît ultima dată cînd l-am mai auzit. L-au acordat

probabil. Iar s-a oprit.

Dollard și Cowley încă-l mai presau pe ezitantul eîntă-reț să-i dea drumul.

— Hai, Simon.

:— Aceea, Simon.

— Doamnelor și domnilor sînt profund emoționat de amabilele dumneavoastră solicitări.

— Cu aceea, Simon.

— Bani n-am, dar dacă ați vrea să-mi acordați atenția dumneavoastră am să mă străduiesc să vă cînt despre o inimă apăsată de jale.

Lîngă clopotul cu sandviciuri, la adăpostul umbrei, Lydia cu bronzul și roza ei, cu grația unei doamne mari,

327

acorda șt refuza ; ca într-o răcoroasă glaucă *eau de NU* Mina spre halbe două cocul ei înalt de aur.

Arpegiile ca de harpă ale preludiului se încheiară. Un acord susținut, în așteptare născu înspre înalt vocea :

— *Cînd am văzut întîi acel chip adorat.* Richie se întoarse cu tot trupul într-acolo.

— Vocea lui Si Dedalus, spuse el.

înfiorați pînă-n creștet, cu obrajii aprinși de văpaie,' ascultau simțind fluidul acela adorat fluent peste pielea mădulele inima omenească sufletul. înfiorîndu-le șira spinării. Bloom îi făcu semn lui Pat, Pat cel chel este un chelner tare de urechi, să întredeschidă ușa barului. Ușa hainului. Așa. Ajunge. Pat chelner chel așteptînd lîngă mese, aștepta, așteptînd să audă, căci era tare de auz lîngă ușa.

— *Durerea de la mine părea să se îndepărteze.*

Prin aerul tăcut o voce cînta pentru ei, reținută, nici ca ploaia, nici ca frunzele în murmur, asemenea nici cu vocea coardelor a trestilor sau a cum-le-zice duleimer, eimbal, mîngîindu-le urechile tăcute cu cuvinte, inhnile tăcute ale lor fiecăruia cu viețile lor amintite. Le făcea bine, bine să audă ; durerea de la fiecare din ei părea de la amîndoi să se îndepărteze cînd întîi o auziră. Cînd întîi văzură, pierdutul Richie, Poldy, îndurarea frumuseții, axizînd-o de la o făptură la care n-ar fi așteptat-o cîtuși de puțin, de la cel dintîi cuvînt de îndurare blînd în iubire adesea în iubire cuvînt.

Iubirea e cea care cîntă acum ; vechiul cîntec dulce al iubirii. Bloom trăgea încet laoparte elasticul care înconjura pachetul. Vechiul cîntec dulce al iubirii *sonnez* într-un aur. Bloom își petrecu elasticul pe după patru degete, îl întinse, îl destinse și și-l înfășură pe după degetele sale tulburate de două ori, de patru ori, în octavă, strîngîndu-le la re.

— *Plin de speranță și cuprins de încîntare...*

Tenorii au la femei cu grămada. Le face vocea mai amplă. Le-aruncă flori la picioare, cînd ne-ntîlnim ? Am amețit de cap. Clinchete încîntate. El nu cîntă pentru nea **husă**. Te amețește pur și simplu. Parfumată pentru el. Soția ta ce parfum ? Vreau și eu să știu, ClineBet.

328

Stop. Bate. încă o privire în oglindă înainte de a răspunde la ușă. Holul. Ia te uită ! Ce mai faci ? Eu fac bine. Acolo ? Ce ? Sau ? Bomboane aromate, dragele pentru sărut, în poșeta ei. Da ? Manile întinse ca să-i simtă opulentele ei.

Vai ! Vocea ca, suspinînd, se schimbă : puternică, plină, scînteietoare, mîndră.

— *Dar vai, n-a fost decît un vis..".*

Mai are încă o voce splendidă. Aerul de Cork e mai blînd și pe urmă și accentul ăsta al lor. Prostul ! Ar fi putut să facă la bani cu grămada. Dar nu cîntă cuvintele cum trebuie. A omorît-o pe nevastă-sa ; acuma cîntă. Dar greu de spus. Numai ei doi ar putea. Dacă nu clachează acum. Mai poate încă s-o ia la trap de ochii lumii. Cîntă și cu mîinile și cu picioarele. Băutura.

Nervii încordați la culme. Trebuie să te abții de la băutura ca să poți să cînți. Supa lui Jenny. Kind : bulion, ceapă, ouă crude, o litră de frișcă. Pentru zețele frumoase și melodioase. Izvora tandrețe : lent izvorind, umflîndu-se. Acum vibra deplină. Așa e bine. Ha, dăruie ! Cuprinde ! Vibrînd, încă vibrînd, un tremur pulsînd superb deodată ca o coloană dreaptă. Cuvintele ? Muzica ? Nu ; ceea ce e dincolo de ele.

Bloom înlănțuia, descătușa, inoda, deznoda.

Bloom. Un flux de caldă revărsată tănuire involbu-rîndu-se mustind umflîndu-se, fluentă în fluxul muzicii, în muzică, în dorință, întunecos lipicioasă fluiditate, invadînd. Cuprinzînd-o copleșind-o strivind-o suind-o. Peste. Pori dilatați dilatîndu-se. Sus. Bucurie simțind caldă sim. Pe. Revărsînd vîscoase clipocind mustoase. Revărsare, izbucnire, fluiditate, mustire a bucuriei, covîrșind-o acoperind-o. Acuma ! Limbajul iubirii. — *...rază de speranță...*

Iradiind Lydia pentru Lidwell chicotit ascuțit abia auzit ca o doamnă muza descătușînd chicotind o rază de speranță.

Martha e. Coincidență. Tocmai voiam să-i scriu. Aria lui Lionel. Ce nume frumos ai. Nu pot să-ți scriu acum. Primește micul meu cad. S-o iau pe coarda ei sensibilă și pe coarda ei sunătoare. Ea e o. Am spus eu că ești un rău. Și totuși, numele : Martha. Ce ciudat. Asta-i. ""329

Vocea lui Lionel reveni, mai slabă dar neslăbindu-și chemarea. Cînta iarăși pentru Richie Poldy Lydia Lidwell cînta de asemenea pentru Pat cu gura căscată urechea așteptînd, să servească. Cum a văzut întîi acel chip adorat, cum durerea părea de la el să se îndepărteze, cum privirea trupul cuvîntul îl încîntau pe el Gould Lidwell îi cîștigau inima și a lui Pat Bloom.

Aș fi vrut să-l văd la față, totuși. Ar explica mai bine. De ce frizerul de la Drago se uita totdeauna la fața mea cînd eu vorbeam cu fața lui în oglindă. Dar îl aud mai bine aici decît în bar chiar dacă mai departe.

— *Și fiecare privire de grație plină...*

Seara dintîi cînd am văzut-o întîi la Mat Dillon în Terenure. Galben, cu dantelă neagră purta. Jocul cu scaunele după ce am făcut muzică. Noi doi ultimii. Soarta. După ea. Soarta. în roată, în roată, încet. O roată mai repede. Noi doi. Toți se uitau. Stop. Ea s-a așezat. Toți cei eliminați se uitau. Cu buzele rîzînd. Genunchii galbeni.

— *îmi incinta ochii...*

Ea cîntînd. Așteptînd cînta. Ii întorceam foile. Vocea ei plină și parfumul ce parfum soția ta tufele de liliac. Sîinii i-i vedeam, amîndoi, plini, gîtul vibrînd. Cînd am văzut-o întîi. Mi-a mulțumit. De ce ea pe mine ? Soarta. Ochi spanioli. Sub un păr singuri în patio la ceasul acesta în vechiul Madrid o parte în umbră Dolorosa, ca doamnă \$, durerilor. Spre mine. Ispititoarei Oh, ademenitoare.

— *Martha ! Ah, Martha !*

Lăsîndu-și la o parte cu totul langoarea romantica, Lionel își striga acum suferința, în strigăt de pasiune dominantă către iubire, să se înoarcă și cu tot mai adînci, și cu încă mai ample acorduri de armonie. în strigăt, dinspre Lionel despre îndepărtată singurătate ca ea să afle, ca Martha să trebuiască să simtă. Căci numai pe ea o aștepta el. Unde ? Aici acolo caută acolo aici toți să caute să încerce. Unde, Oriunde.

— *Vi-ino o, tu pierdută !*

*, Vi-ino o, tu scumpa mea !*

330

Singuri. O singură iubire. O singură speranță, O singură mîngîiere mie. Martha, notă admcă din piept, reîn-toarce-te.

— *Vino !*

Se avîntă, o pasăre, își suspendă zborul, un strigăt grăbit, pur, avîntîndu-se glob de argint țîșnind senin, suplu prinzînd avînt, susținînd, să vină să nu-l ții prea mult o lungă suflare el suflînd viață lungă, avîntîndu-se în înalt în splendoare strălucitoare, înflăcărat, încoronat înalt în scînteierea simbolică, înaltă a sinului eteric, înalt, din înalta ampla iradiere de pretutindeni



întru totul avîntîndu-se, de jur împrejurul în jurul totului, întru nesfîr-  
șitanesfîrșirea fără sfîrșitului...

— *La mine...* Siopold !

S-a .consumat.

Vino. Frumos cîntat. Toți bătură din palme. Ar trebui și ea. Să vină. La mine, la el, la ea, și tu, la mine, la noi.

— Bravo ! Clapclap. Mare om, Simon. Clappyclapelap. Bis ! Clapclipclap. Ca un clopot.

Bravo, Simon ! Claclop^ clap. Bis biclap, spuneau, strigau, clapclapau toți, Ben Dolliard, Lydia Douce, George Lidwell, Pat, Mina. doi domni cu două halbe. Cowley, primul domn cu hal și bronzul domnișoarei Douce și aurul domnișoarei Mina.

Pantofii cocheți galbeni ai lui Blazes Boylan scîrțîiseră pe dușumeaua barului, s-a spus înainte. Clinchet pe lingă monumentele lui John Gray, Horatio cu-o-o-singură-toartă Nelson, reverendul părinte Theobald Matttiew, legănîn-du-se lejer cum s-a spus chiar puțin mai înainte. în trap, în căldură, cald așezat, *Cloche. Sonnez la. Cloche. Sorniez la*. Iapa urca mai încet dealul de la Rotunda, piața Rutland. Prea încet pentru Boylan, înflăcăratul Boylan, nerăbdă-, torul Boylan, tropăia iapa.

Un ultim ecou al acordurilor lui Cowley se închise în sine, muri în aerul acum mai bogat.

Și Richie Goulding își bău whiskyul Power și Bloom cidrul său și-l bău, Lidwell berea sa Guinness, al doilea domn spuse că aveau sa se mai împărtășească din două halbe dacă ea nu se supăra. Domnișoara Kennedy surise

331

r

afectată, servind, buze de coral, pe cel dintâi, pe cel de al doilea. Nu se supăra.

— Șapte zile la gros, spuse Ben Dollard, cu pîine și apă. Atunci ai să cînti, Simon, ca un sturz domesticit.

Lionel Simon, solist, rîse. Părintele Bob Cowley placă un acord. Minna Kennedy servi. Al doilea domn plăti. Tom Kernan intră dezinvolt ; Lydia admirată admira, însă Bloom cînta muștește. Admirând.

Riehie, admirînd perora despre vocea glorioasă a omului ăsta. își aducea aminte de o noapte de demult de demult. N-avea să uite niciodată noaptea aceea. Și a cîntat *Rangul și faima te-au ispitit*; La Ned Lambert fusese. Doamne Dumnezeule nu mai auzise în viața lui note ca acelea niciodată *atunci femeie falsă să ne despărțim* așa de limpezi Doamne niciodată nu mai *căci dragostea nu mai trăiește* o voce nemaipomenită întreabă-l pe Lambert îți spune și el.

ș\* Goulding, o roșeață luptîndu-i-se în palida sa îi spunea domnului Bloom despre noaptea cînd el, Richie, îl auzise pe el, Si la Ned Lambert, Dedalus, acasă cîntînd *Rangul și faima*.

El, domnul Bloom, asculta în timp ce el, Richie Goulding, îi povestea lui, domnului Bloom, despre noaptea cînd el, Richie, îl auzise pe el, Si Dedalus, cîntînd *Rangul și faima* la el, Ned Lambert, acasă.

Cumnați : rude. Nu ne vorbim niciodată cînd ne întîl-nim. Cînd alăuta e crăpată. 11 tratează cu dispreț. Vezi. îl admiră cu atît mai mult. în nopțile cînd cînta Si. Vocea omenească : două coarde mici mătăsoase. Minunate, mai mult decît orice altceva.

Vocea aceea era o pură lamentație. Mai calmă acum. Cînd e tăcere simți ascultți. Vibrații.

Acum aerul tăcut.

Bloom își desfăcu mîinile încrucișate și cu degete moi trase de cercul subțire de elastic.

Trăgea, ciupea. Zumzăia, zbîrnîia. în timp ce Goulding vorbea despre vocea de concert a lui Barraclough, în timp ce Tom Kernan revenind la un aranjament retrospectiv vorbea către

părintele Cowley ascultându-l, care improviza ceva și dădea din cap în timp ce cânta. În timp ce marele Big Ben Dollard

332

vorbea cu Simon Dedalus ținându-și acum, care îl aproba din cap fumînd, care fuma.

Tu pierdută. Toate cînteculele pe tema asta. Și mai mult își întindea Bloom elasticul său. Pare crud. Îi face pe oameni să înceapă să țină unii la alții : îi ademenește. Pe urmă-i desparte.

Moarte. Exploz. Le dă la cap. Ducețivă-ladracudeaici. Viața omului. Dignam. Uf, șobolanul ăla cum își mai tremura coada ! Cinci șilingi am dat. *Corpus paradisum*. A crăpat ca floricelele de porumb copt : burtă ca de cîine otrăvit. S-a dus. Și ei cîntă. L-au uitat. Și eu. Și într-o zi și ea cu. O lasă : se plictisește. Atunci suferă. Se smiorcăie. Ochii ei mari spanioli rotunzi pierduți în gol. Și părul ei buclat învolburat ondulat înfocat ne piepte ; at.

Dar prea mult fericit te și plictisești. Întindea elasticul mai mult și mai mult. Nu ești fericit în ? Zbang. Plesni. . . Clinchet în strada Dorset.

Domnișoara Douce își retrase brațul ei de satin, cu. reproș, încîntată.

— Nu mai fi așa îndrăzneț, spuse ea, pînă nu ne cunoaștem mai bine.

;

George Lidwell îi spunea că e sincer, cu adevărat ; însă ea nu credea.

Primul domn îi spuse Minei că așa era. Ea îl întrebă ce era așa. Și al doilea cu halba îi spuse tot așa. Că așa ei'a.

Domnișoara Douce, domnișoara Lydia nu credeau : domnișoara Kennedy Mina nu credea ; George Lidwell, nu ; domnișoara Dou nu credea ; primul, primul : domn cu halba : să crezi, nu, nu ; nu credea ; domnișoara Kenn ; Lydlydiawe.il : halba.

Mai bine să-i scriu de aici. Tocurile la oficiul poștal sînt mîncate toate și îndoite.

Pat cel chel la un semn se trase mai aproape. Un toc și cerneală. Se duse. O sugătoare. Se duse. O sugătoare să usuce. Auzise, surdul Pat.

— Da, spunea domnul Bloom trăgînd de firul subțire de catgut acum încolăcit. Sigur.

Cîteva rînduri ajung, Darul meu. Toată muzica asta italiană cu înfloriturile ei e așa. Cine-a compus asta ? Cînd știi numele înțelegi mai

333

bine. Îei o hîrtie de scrisori, un plic ; nonșalant. E atîta de caracteristică.

— Cel mai grozav număr din toată opera, spuse Goulding.

— Este într-adevăr, spuse Bloom.

Numere, asta e. Toată muzica dacă stai să te gîndești. Doi înmulțit cu doi împărțit la doi face de două ori unu. Vibrații : astea sînt acordurile. Unu plus doi plus șase fac șapte. Faci tot ce vrei cu cifrele dacă știi să le jonglezi. Oricînd constăți că asta e egal cu astalaltă, simetrie sub zidul cimitirului. Nici nu vede că sînt în dolii. Egoist : numai la binele lui. Muzematematică. Și mai crezi că asculți ceva eretic. Dar închipuiește-ți că ai spune așa : Martha de șapte ori nouă minus ies face treizeci și cinci de mii. Ar suna plat. Sunetele fac totul.

De exemplu, ce eîntă el acum la pian. Improvizează.

Ăr putea fi tot ce vrei pînă auzi cuvintele. Trebuie să asculți atent. Tare. Începe foarte bine : pe urmă auzi acordurile puțin disonante ; te simți puțin dezorientat.

Se încurcă prin saci, peste butoaie, trece peste garduri de sîrmă. ca o cursă de obstacole. Și ritmul dă tonul. E-n funcție și de dispoziția în care ești. Dar e totuși ceva frumos de ascultat. Decît cînd fac game în sus și în jos, școlărițele care exersează. Două laolaltă vecinii de alături.

Ar trebui să se inventeze pian mute pentru așa ceva.

*Blumenlied* asta i l-am cumpărat eu. Numele. îl cânta

încet, o fată, în seara când m-am întors acasă, fata. Ușa  
grajdurilor de lingă strada Cecilia. Milly n-are gust.  
Curios pentru că noi amîndoi adică.

Pat cel chel, surd, aduse o foaie de sugătoare, cerneală. Pat puse pe masă odată cu cerneala  
tocul foaia de sugătoare. Pat luă tava farfurii cuțitul furculița. Pat se duse cu ele.

E singura limbă care spune ceva, îi spunea domnul Dedalus lui Ben. îi auzise când era și el  
băiat tînăr la Ringabella, Crosshaven, Ringabella, cîntîndu-și barcarolele lor. Portul  
Queenstown plin de vase italiene. Plim-bîndu-se, știi, Ben, pe clar de lună, cu pălăriile alea  
ale lor care te dărîmă. Unindu-și vocile. Doamne, ce muzică,

334

Ben. Am auzit-o de mic copil. Peste golf la Ringabella,' colind de clar de lună.

Cu pipa acră la o parte își puse un scut din mină pe lingă buzele lui care unduiau o chemare  
noptatecă de clar de lună, limpede de aproape, o chemare de departe, răspunzîndu-i.

în jos pe coloana ziarului *Freeman* împăturit pe lung aluneca ochiul celălalt al lui Bloom,  
căutînd unde-am văzut eu. Callan, Coleman, Dignam Patrick. Hei-ho ! Hei-ho ! Fawcett. Aha  
! Tocmai, mă uitam...

Sper că nu se uită încoă', e viclean ca un șobolan." își ținea în sus *Freeman-ul* încă nedesfăcut.  
Nu văd acuma. Să țin minte să scriu cu s-uri grecești. Bloom muie în cerneală, Bloom mur :  
stimate domn. Dragul de Henry scria : Dragă Mady. Am primit scris ta și fio. La dracu', unde-  
am pus ? în vreun buz sau altul. Absol impos. Subliniază *impos*. Să-ți scriu astăzi.

Ce plictiseală și asta. Plictisit Bloom bătea ușor darabana cu degete de stau și eu și mă gîndesc  
pe sugativa pe care i-o adusese Pat.

Mai departe. Știi ce vreau să spun. Nu, să schimb aici spui. Primește micul meu cad aici  
alăturat. Nu-i cere răsp. Stai nițel. Cinci la Dig. Vreo doi aici. Un penny pentru pescăruși.

Vine Profetul Ilie. Șapte la Davy Byrne. Face cam opt. Să zicem jumătate de coroană.

Modestul meu mic cad : mandat post restant doi șilingi și șase. Scrie-mi mult de tot. Mă  
disprețuiești. Clinchet, ai ? Așa de tulburat. De ce spui că sînt rău ? Ești și tu rea ? O, Mairy  
și-a pierdut acul cu care-și ținea. La revedere pe azi. Da, da, îți spun eu. Vreau. Să țin lucrurile  
în mișcare. Să-mi spui și în celălalt fel. Glumea asta a scris ea. Răbdările mele. Să țin lucrurile  
în mișcare. Trebuie să crezi. Cel cu halba. Este. Este. Adevărat.

Fac rău că-i scriu ? Soții nu. Așa-i în căsătorie, nevestele. Pentru că eu sînt departe de. Să  
zicem. Dai" cum ? Ea trebuie. Rămîi tînăr. Dacă ar afla ea : Cartonașul din pălărie. Nu, nu-i  
spun tot. Suferă inutil. Dacă ele nu văd. Femeie. Ce-i bun pentru xma, nu-i bun pentru alta.

335

O birjă, numărul trei sute douăzeci și patru, vizitiu Barton James, domiciliat bulevardul  
Armoniei nr. 1, Donnybrook, în care ședea un client, un tînăr domn, elegant îmbrăcat într-un  
costum albastru de serj executat de George Robert Mesias, croitorie și lenjerie, cheiul Eden  
nr. 5, și purtând o pălărie de paie foarte șic, cumpărată de la John Plasto, strada Great  
Brunswick nr. 1, pălăriei\*. Ei, ce ? Acesta-i clinchetul care aluneca clinche-tind. Pe lingă  
măcelăria Dlugacz lucitoarele antene dinspre Agendath trecea în trap o iapă cu crupa  
frumoasă.

— Răspunzi la un anunț ? îl întrebară pe Bloom ochii atenți ai lui Rkhie.

— Da. spuse domnul Bloom. Un voiajor comercial. Nu iese mare lucru, cred.

Bloom mur : cele mai bune referințe. Dar Henry scria : are să mă excite. Știi și tu acuma. În  
grabă. Henry. E grecesc. Mai bine să adaug un post scriptum. Ce cîntă oare acuma ?

Improvizează un intermezzo. P.S. Ram tam tam. Cum ai să mă cam. Pedepsești ? Fusta înf  
oiată legă-nîndu-se, cînd bate covorul. Spune-mi vreau să. Știu. Cu i la sfîrșit. 'Sigur dacă n-aș  
fi n-aș întreba. La la la ri. Aici se pierde în minor. De ce e tonul minor trist ? Semn H. Le  
place o încheiere tristă. P.P.S. la la la ri. Sînt așa trist azi. La zi. Atît de singur. Di.

Puse repede sugătoarea de la Pat. Plic. Adresa. Că adică o copiez din ziar. Murmurînd :

domnilor Callan, Coleman și Co. Henry scrise :

Domnișoarei Martha Clifford post restant alea Dolphm's bara Dublin.

Sugativa pe partea cealaltă să nu vadă, Așa. Ce idee cu nuvelele premiate. Ceva cu un detectiv care citea de pe sugativă. Plata o guinee pe coloană. Matcham adesea se gîndește la vrăjitoarea rîzînd în hohote. Sărmana doamnă Purefoy. K.K. : caca.

Prea poetică chestia cu trist la urmă. Muzica e de vină. Muzica face farmece spunea și Shakespeare. Citate

336

pentru fiecare zi tot anul. A fi sau a nu fi. înțelepciune cît stai și aștepți.

în grădina de trandafiri de la Gerard pe alea Penelor se plimbă el, părul lui roșcat încărunțit.

O viață are o. Un trup. Fă ceva. Dar fă ceva.

Oricum, eu am făcut. Timbre. Posta e mai jos încolo. Să plec acum. Destul. Le-am promis că la Barney Ker-nan. Nu-mi place treaba asta. Casă a tristeții. Să plec. Pat ! N-aude. Surd ca o bute.

Trăsura trebuie să fi ajuns aproape. Să spun ceva. Să spun ceva. Pat ! N-aude. Aranjează șervetele alea. Mult drum face și el aici pe loc într-o zi. Să-i pictezi o față pe dos și atunci el ar fi doi. Dacă ar mai cînta ei ceva. M-ar face să mă gîndesc la altele.

Chelul Pat acum plictisit aranja șervetele. Pat este un chelner fudul de urechi. Pat este un chelner care așteaptă în timp ce tu aștepți. Hi hi hi hi hi. Așteaptă comanda și tu stai și aștepți. în timp ce-aștepți dacă aștepți el stă și-așteaptă în timp ce tu stai și-aștepți. Hi fii hi hi hi. Ho. Așteaptă ce-aștepți.

Douce acuma. Douce Lydia. Bronz și roz.

A avut o vreme superbă, absolut superbă. Și uite ce scoică frumoasă și-a adus.

La capătul barului către el îi duse ușoară scoica țepoasă unduioasă, ca el, George Lidwell, avocat, să audă și el acolo.

— Ascultă ! îl îndemna ea?

Pe sub cuvintele calde de gin ale lui Tom Keman acompaniatorul împletea muzică înceată.

Fapt autentic. Cum și-a pierdut vocea Walter Bapty. Da, domnule, soțul l-a apucat de gît.

*Tîlharule*, zice. *N-ai să mai cînți tu cîntece de dragoste*. Da, așa a făcut, domnu' Tom. Bob Cowley împletea. Tenorii au fem. Cowley se lăsă pe spate în scaunul său.

A, auzea acuma, dacă i-o ținea ea la ureche. Auzi ! Auzea. Minunat Și-o ridică la propria ei ureche și prin

337

— aurul filtrat blond palid în contrast aluneca sunetul. Să audă.

Tap.

Bloom prin ușa barului vedea o scoică ridicată la urechile lor. Auzea și el mai slab decît auzeau ei, fiecare pentru ea singură, pe urmă fiecare pentru celălalt, auzind plescăitul valurilor, sonor, un muget tăcut.

Bronz lingă un aur obosit, de aproape, de departe, ele ascultau.

Și urechea ei e o scoică, lobul care se îscă acolo. A fost la mare. Frumoasele fete de pe plajă.

Piela bronzată pe viu. Ar fi trebuit să-și dea cu cremă întîi și apoi să se bronzeze. Pîine prăjită cu unt. O și loțiunea aia, să nu uit. De febră i-a ieșit lingă buze. Te-ai amețit de cap. Părul strîns în cozi suprapuse ; scoică prinsă în ierburi de mare. De ce-și ascund urechile în părul de iarbă de mare ? Și turcoaicele gura, de ce ? Ochii ei pe deasupra vîlului, iașmac. Să-ți găsești drumul spre înăuntru. O peșteră. Intrarea interzisă decît cu treburi.

Marea își închipuie ei că aud. Cîntînd. Muget. Sîngele e. Beție a cufundării în ureche uneori.

Oricum, e o mare. Corpuscule insulare.

Minunat într-adevăr. Atît de distinct. Iar. George Lidwell îi ținea murmurul în urechi, auzind ; apoi o lăsa, deoparte, încet.

— Ce spun valurile astea sălbătice ? o întrebă el, zîmbi.

■■■■.

Fermecătoare, surîzînd ca marea și nerăspunzîndu-i Lydia spre Lidwell surise. \ Tap.

...

„J Pe lingă **Larry** O'Rourke, pe lingă Larry, îndrăznețul Larry O, Boylan se legăna și Boylan cîrmea.

De la scoica abandonată Mina alunecă spre halba încă în așteptare. Nu nu era chiar atît de însingurată, cu maliție capul domnișoarei Douce îi comunică domnului Lidwell. Plimbări pe clar de lună la malul mării. Nu, nu singură. Și ea răspunse nobilă : cu un domn prieten.

338

Degetele scăpărătoare ale lui Bob Cowley cîntau iarăși pe clapele de sus. Proprietarul are prioritate. încă puțin timp. John Lunganul, Big Ben. Ușor cînta o măsură de dans ușoară strălucitoare cu clinchet pentru doamne dansînd, malițioase și surîzătoare, și pentru galanții lor domni prieteni. Unu : unu, unu, unu ; doi, unu, trei, patru.'

Mare, vînt, frunze, tunet, ape, glasuri mugind, tîrgul de vite, cocoși, găinile nu cîntă ca cocoșul, șerpilor șșșșuieră.' E muzică pretutindeni. Ușa la Ruttledge ; îi scîrțîind. Nu,' asta-i zgomot. Menuetul din *Don Giovanni*, asta cîntă acum. Rochii de curte tot una și una în camerele castelului dansînd. Mizerie. Țăranii afară. Fețe verzui înfometate care mestecă paie. Asta este frumosul. Uite : uite uite uite uite ; te uiți la noi.

Asta este bucuria, într-adevăr, o simt. N-am scris niciodată asta. De ce ? N-aș fi putut s-o scriu niciodată.' De ce ? Bucuria mea e altă bucurie. Dar amîndouă sînt bucurii. Da, bucurie trebuie să fie. Simplul fapt că există muzica îți arată că ești. Deseori mă gîndeam că e deprimată de tot pînă cînd începea să fredoneze. Atunci știam.'

Valiza lui M'Coy. Nevasta mea și nevasta ta. Pisica mieunînd. Ca o mătase sfîșîindu-se. Și cînd vorbește ea ca clămpănitul foalelor. Ele nu reușesc să ia intervalele ca bărbații. Gaură, și se pierde vocea. Umple-mă. Sînt caldă, întunecoasă, deschisă. Molly în *quis est homo* : Mercadante. Eu cu urechea lipită de zid să aud. O femeie care poate să-ți dea ce ți-a promis. Birja lejeră în trap lejer se opri. Cochetul pantof galben al cochetului Boylan ciorapii albaștri ca cerul cu ceasuri coborîră ușor pe pămînt.

O, uitați-vă, sîntem afît de. Muzică de cameră. S-ar putea face un joc de cuvinte. E un anume fel de muzică mă gîndeam deseori cînd ea. Asta e acustică. Clinchenind. Vasele goale fac cel mai mult zgomot. Pentru că acustica,<sup>1</sup> rezonanța se schimbă după cum greutatea apei e egală; cu legea apei în cădere. Ca și rapsodiile acelea de Liszt, ^ungare, cu ochi de țigancă. Perle.

Picături, Ploaie. Plic,

i

339

plone, plane, plane, cuglu, cuglu. Hiss. Acum. Poate acum: înainte.

Cineva bătea la o ușă, cineva lovea cu o bătaie, el a bătut, toc, Paul de Kock, ,cu un toc sonor superb, cu un toc caracaracara coc. Toctoc.

Tap.

— *Qui săegno*. Ben, spuse părintele Cowley."

— Nu, Ben, se amestecă Tom Kernan. *Băiatul tuns*, Vorbirea noastră strămoșească.

— Da, chiar, Ben, spuse domnul Dedalus. Aceia-au fost oamenii cei buni și adevărați.

— Haide, haide, se rugară cu toții într-un glas.'

Eu mă duc. Hai, Pat, întoarce-te. Vino. El venea, veneai nu mai adăsta. Spre mine. Cit ?

— Ce gamă ? Șase diezi ?

— Fa diez major, spuse Ben Dollard.

Pintenii larg desfăcuți ai lui Bob Cowley se agăț-ară de acordurile negre adînc rezonante.

Trebuie să plece prințul Bloom îi spunea prințului Rkhie. Nu, spuse Richie. Da, trebuie. A găsit bani de undeva. E pornit pe-un chef mare cu toată durerea lui de rinichi. Cit ? Aude văzînd spusa buzelor.

Un șiling și nouă. Penny și pentru tine. Uite. Să-i dau două pence bacșiș. Surd, plictisit. Dar poate nevastă și familie cai'e-l așteaptă, așteptîndu-l pe Pat să se întoai-eă acasă. Hi hi hi hi. Surd așteptînd în timp ce el așteaptă.

.Dar așteaptă. Dar escultă. Lugugugubru. Adînc. într-o peșteră în întunecatul miez al pământului. Comoara impură adînc împlîntată. Muzică densă.

' Vocea vîrstei întunecate, a nerabirii, oboseala pămîn-tului își făcea gravă drum apropiindu-se, și dureroasă, venea de departe, din munții încețoșați, chemîndu-i pe oamenii buni și adevărați- P<sup>e</sup> preot îl căuta, cu el avea de vorbit o vorbă. .. ■ Tap.

Vocea de bas adînc a lui Ben Dollard. își strînge toate puterile s-o spună. Cronică de mlaștină imensă fără

340

oameni, fără lună fără femelună. Altul cară a decăzut. Odată era cu furnizările pentru marină. îmi aduc aminte t odgoane gudronate, lanterne de poziție pentru nave. Faliment în valoare de zece mii de lire. Acuma la azilul Iveagh. Camera numărul așa și așa. Berea numărul unu i-a făcut-o.

\_#,-"\*■

Părintele-i acasă. Un slujitor al falsului preot îi urează bun sosit. Intră. Sfîntul părinte. Acorduri înlănțuite, ornamentate.

îi duce-n ruină. Le distrug viața. Pe urmă le dau niște cămăruțe în care să-și termine zilele. Cîntec șoptit. Cînte-cul a murit. Mori, cîine, Mori, cățelușule, mori. Taci cu mama. Taci și dormi. Cățelușu-a murit. Cîntecul s-a isprăvit.

Un glas prevenindu-i, solemn prevenindu-i, le spunea cum tînărul intrase în holul însingurat, le spunea eît de solemn cădea pasul său acolo, le povestea despre iatacul stăpînit de penumbră, și despre preotul în odăjdii așezîndu-se să asculte spovedania.

Om cumsecade. Cam zaharisit acum. Tot crede c-are să cîștige la rebusul cu titluri de poeme din *Answers*. Va înmîna cinci bancnote noi de-o liră. Pasăre așezată și clocind într-un cuib. Cîntecul celui din urmă menestrel, credea el c-ar fi fost. Ce puncte puncte animal domestic. Te liniuță re foarte curajos marinar. Are încă voce frumoasă. Nu-i încă eunuc, tot ce are e încă-al lui.

Ascultă. Bloom asculta. Richie Goulding asculta. Și lîngă ușă Pat cel surd, Pat cel chel, Pat răsplătit cu bacșiș asculta.

Corzile pianului arpegiau mai lent.

Vocea remușcării și a suferinței venea încet, înfrumusețată, tremurătoare. Barba penitentă a lui Ben se spovedea ; *in nomine Domini*, în numele Domnului. îngenuchea. Se bătea cu pumnul peste piept, spovedindu-se : *mea culpa*.

Latină iarăși. Asta-i ține prinși ca lațul de pasare. Preotul cu trupul comuniunii pentru femeile acelea.

Tip de la morgă, sicriu sau stridie, *corpusnomine*. Unde-o mai fi șobolanul ăla acum. Cum mai rîcîia.

j.

341

Tap.

Ascultau : halbele și domnișoara Kennedy, George Lidwell, clipind el expresiv, satin cu bustul plin, Ker-nan, Si.

Vocea suspînătoare a suferinței își susura cîntecul. Păcatele lui. De la Paște înjurase luînd numele Domnului în deșert de trei ori. Tu bastard de cățea. Și odată la vremea liturghiei se dusesse să se joace. Odată pe lîngă cimitir trecuse el și pentru odihna mamei lui nu se rugase.

Băiat. Băiat răzvrătit.

Bronzul ascultînd lînga canea de bere, privea în gol departe. Cu tot sufletul. Ca și cum n-ar ști că eu. Molly simte întotdeauna foarte bine cînd se uită cineva la ea.

Bronzul privea departe dintr-o parte. Oglindă, acolo. A.sta e profilul ei cel mai avantajos ? Ele știu totdeauna. Bătaie la ușă. Ultima clipă să se mai aranjeze la oglindă.

Toc și caracara.

La ce s-or fi gîndind ele cînd ascultă muzică ? Cum să prinzi șerpi cu clopoței. Seara cînd ne-a dat Michael Gunn loja. Orchestra acordîndu-și. Șahul Persiei, lui asta-i plăcea cel mai mult. Ii aducea aminte de-acasă, dulcea lui acasă. Și^a suflat nasul în cortină. Obicei din țara lui poate. Și asta tot muzică e. Nu-i chiar așa de rea cît ai fi zis la început. Sunet de corn.

Alămurile măgari răgind cu trompa ridicată. Contrabașii, neajutorați, cu flancuri spintecate. Suflătorii vaci mugind. Pianul deschis crocodil muzical cu fălci mari. Suflătorii de vînt ca

Goodwin cuvîntînd.

Ce bine arăta ea. Era cu rochia ei șofran cu decolteu adînc, cu tot ce-i al ei la vedere.

Respirația ei întotdeauna a cuișoare mirosind la teatru cînd se aplecase să întrebe ceva. I-am spus ce spunea Spinoza în cartea aceea a lui tata săracul. Hipnotizată ascultînd. Ochii așa.

Aplecîndu-se. Tipul de la balcon care i se uita în decolteu cu binoclul de-i ieșeau ochii din cap. Frumusețea muzicii

342

trebuie s-o ascuți de două ori. Natura femeii-ți ajunge o privire în fugă. Dumnezeu a făcut țara și omul muzica. Mă-tu-n-pisoză. Filosofic Ce mai !

Toți s-au dus. Toți au căzut. La asediul de la Ross tatăl său, la Gorey toți frații săi au căzut.

Spre Wexford, noi sîntem băieții din Wexford și el ar vrea. Ultimul din numele și stirpea sa.

Și eu, ultimul din stirpea mea. Milly tînărul ei student. Da, poate vina mea. N-am băiat. Rudy.

Prea tîrziu acum. Sau dacă nu ? Dacă nu ? Dacă încă ?

Nu purta ură nimănui.

Ura. Iubirea. Astea-s numai cuvinte. Rudy. Curînd 'oi fi bătrîn.

\*\*"

Big Ben vocea desfoliindu-i-se. Mare voce, spunea Richie Goulding, o roșeață luptîndu-i-se în palida, către Bloom, curînd bătrîn dar cînd fusese tînăr.

Vine acum cu Irlanda. Țara mea mai presus de rege: Ea ascultă. Cui i-e frică să vorbească de nouă sute patru ? E timpul s-o iau din loc. Am văzut destul.

— *Binecuvîntează-mă, părinte*, striga Dollard băiatul cel răzvrătit. *Binecuvîntează-mă și lasă-mă să plec.* , -Tap.

Bloom se pregătea nebinecuvîntat de plecare. S-a gătit grozav, cu optsprezece șilingi pe săptămîină. Sînt țipi gata cu sunătorii. Trebuie să fii totdeauna atentă și gata. Fetele astea, frumoasele astea. Pe lingă valurile triste ale mării. Romanța pentru cor de fete. Scrisorile citite în public la tribunal despre nerespectarea promisiunii c-are să o îa de nevastă cînd îi promisesese că are s-o ia de nevastă. De la Pipsicum al Pisicuței. Rxsete în sală. Henry. Dar eu n-am semnat așa ceva niciodată. Numele ăsta frumos al tău.

Tot mai stins suna muzica : aria și cuvintele. Pe urmă grăbindu-se iar. Falsul preot foșnind soldatul răsărind din sutană. Un căpitan al plantatorilor. Toți o știau pe dinafară. Fiorul pe care și-l doresc. Căpetenia plantatorilor.

343

Tap. Tap.

înfiorată, ea îl asculta aplecîndu-se toată înfiorată să asculte.

Față inexpressivă. încă neatinsă aș zice, sau cel mult doar mîngîiată. Să scrii ceva pe ea : o filă.

Dacă nu ce se va alege de ele ? Declin, disperare. Asta le ține tinere. Chiar se admiră ele

singure. Vezi. Să cînti pe ele. Suflu pe buze. Trupul unei femei alb, un flaut viu. încet să suflă.

Mai tare. Trei găuri toate femeile. La zeiță n-am văzut. Au nevoie de așa ceva : nici prea

discret să nu fii. De asta le au el. Aur în buzunar ; arama pe față. Să le privești în ochi, cîntece

fără cuvinte. Molly și flașnetarul acela. Ea a înțeles că el voia să-i spună că e maimuța

bolnavă. Sau pentru că seamănă atîta cu spaniola. în felul acesta pot fi înțelese și animalele.

Solomon le înțelegea. Dar al naturii.

Ca ventrilocii. Buzele mele sînt strînse. Gîndesc în stom. Ce ?

Vrei ? Tu ? Eu. Vreau. Ca. Tu.

Cu furie grea răgușită blestema plantatorul. Umflîndu-se apoplectic bastard de cățea. Un gînd bun, băiete, să vii încoace. Un ceas e timpul ce-l mai ai de trăit, ultimul.

Tap. Tap;

\* Fior acum. Milă simt ei. Să-și șteargă o lacrimă pentru martiri. Pentru toate cele care mor, vor să, mor să, moară. Pentru toate cele născute. Sărmana doamnă Pure-foy. Sper că e gata.

Pentru că pîntecele lor.

Lichidă o pupilă ca un pîntec femeiesc privea de dincolo de o perdea de gene, calmă,

ascultînd. Îi vezi adevărata frumusețe a ochiului cînd ea nu vorbește. Pe celălalt rîu. La fiecare încet, satinat unduind val al pieptului ei (voluptuoasele ei forme pline) o roză roșie încet înălțîndu-se, roză roșie se lasă. Bătăile inimii suflarea ei ; suflul care este viață. Și micuțele frunze ca de ferigă îi tremurau ale părului ei feciorelnic.

Dar uite. Stelele strălucitoare pălesc. O, roză ! Castilia: Zorii. Ha. Lidwell. Pentru el deci nu pentru. E-nnamorat.

344

Și eu tot așa sînt ? De aici o văd oricum. Dopuri scoase, băltoace de spumă de bere, stive de sticle goale.

Pe maneta de bere netedă lucios ieșind în afară își lăsase lejer Lydia mîna ei limpede, grăsulie, las-o în mîinile mele. Cu totul pierdută de milă pentru răzvrătitul. În sus, în jos, în jos, în sus ; pe nodul lustruit (ea știe ochii lui, ochii mei, ochii ei) degetul mare și degetul treceau mîloase, treceau, treceau iarăși și, ușor mîngîindu-l, pe urmă alunecînd alunecoase, încet în jos, un baton rece ferm alb de email protuberînd printre degetele ei închipuind un inel lunecător.

”

Cu un toc și o cară. Tap. Tap. Tap.

Eu stăpînesc această casă. Amin. Scrișnea de furie.

Trădătorii să se legene-n ștreang.

Acordurile consimțeau. Foarte trist lucru. Dar trebuia să fie.

Să plec înainte de sfîrșit. Mulțumesc, a fost divin. Unde mi-e pălăria. Trec pe lingă ea. Ziarul pot să-l las. Scrisoarea am. Ce-ar fi să fie ea ? Să merg înainte, să merg, să merg. Ca și Cashel Boylo Connoro Coylo Tisdall Maurice Nicinuidall Farrell, să meeeerg.

Ei, trebuie să mă. Pleci ? Dampfdere. Blumstridică. Prin secara whiskyului albastră. Blum se ridică-n picioare. Au. Săpunul ăla-i cam lipicios acolo la spate. Trebuie c-am asudat; muzica. Loțiunea aia, să țin minte. E, salut. Grozav. Cartonașul e înăuntru, da.

Pe lingă surdul Pat în prag, îrăgînd cu urechea, Bloom trecu.

La cazarmele Geneva a murit tînărul acela. La Passage i-au îngropat trupul. Dolor ! O, el Dolores ! Vocea întristatului cîntăreț chema la dureroasă rugăciune.

Pe lingă roză, pe lingă pieptul de satin, pe lingă mîna mîngîietoare, pe lingă bălțile de bere, pe lingă sticlele goale, pe lingă dopurile scoase, salutînd în trecerea sa, pe lingă ochii și părul feciorelnic, bronz și aur stins în umbreledemareadîneă, mergea Bloom, blîndul Bloom, mă simt atît de singurul Bloom.

345

Tap. Tap. Tap.

Rugați-vă pentru el, se ruga basul lui Dollard. Voi cei care ascultați în pace. Suflați o rugă, picurați o lacrimă, voi bărbați buni, voi oameni buni. El a fost băiatul răzvrătit.

Speriindu-l pe junele băiat de serviciu atunci tocmai trăgînd cu urechea junele băiat de serviciu răzvrătit Bloom în holul de la Ormond auzea strigăte și urlete de bravo, mari palme bătînd pe spinare, ghetele lor ale tuturor tropăind, ghetele lor în nu pentru băiatul de serviciu lăsate să le lustruiescă nu ale băiatului. Și un cor general dezlănțuindu-se clamînd o dușcă să spele emoția, îmi pare bine că am evitat chestia asta.

— Haide, Ben, spuse Simon Dedalus. Pe cîntea mea, niciodată n-ai fost mai bun.

— Tu ești cel mai bun, spuse Tomgin Kernan. Cea mai grozavă interpretare a acestei balade, pe sufletul și pe onoarea mea.

— Lablache, spuse părintele Cowley.' ..

. Ben Dollard se îndreptă în pas ponderos de dans spre bar, puternic îndopat cu laude și cu totul mare și roza-ceu, pe picioarele lui greoaie, cu degetele lui umflate de gută scăpărînd castagnete prin aer.

Big Benaben Dollard. Big Benben. Big Benben.

Rrr.

Și adîncmișcațitoți, Simon, trîmbișînd compasiune prin nasul său de corn de ceață, toți rîzînd,



îl scoaseră în față, pe Ben Dollard cu multă voioșie.

— Ești rubicond și glorios, spuse George Lidwell. Domnișoara Douce își așază roza în așteptare.

— Ben machree, spuse domnul Dedalus pocnind cu palma peste omoplatul gras al lui Ben. E-n mare formă, decît că are o grămadă de țesuturi adipoase ascunse pe făptura lui.

Rrrrrrsss.

— Grăsimea asta nu-i a bună, Simon, mormăi Ben Dollard.

246

Richie lăuta crăpată ședea singur ; Goulding, de la Collis, Ward. Nesigur sta în așteptare. Pat neplătît asemenea.

Tap. Tap. Tap. Tap.

Domnișoara Mina Kennedy își apropie buzele de urechea primului domn cu halbă.

— Domnul Dollard, murmură abia auzit buzele ei.

— Dollard, murmură halba.

Primul cu halbă credea ; domnișoara **Kenn** cînd ea ; că el era doll; că ea era păpușă : halba.

Murmură că știa de numele acesta. Numele-i era familiar, adică. Adică, auzise numele de Dollard, așa-i zicea ? Dollard, da.

Da, spuseră mai tare buzele ei, domnul Dollard. Â cîntat minunat cîntecul acela, murmură Mina. Și *Ultima roză a verii* era un cîntec minunat. Lui Mina îi plăcea cîntecul acela. Halbei îi plăcea cîntecul care lui Mina.

E-ultima-roză-a-verii-Dollard rămas în urmă Bloom simțea vînturi rotindu-i-se jur împrejur pe dinăuntru.'

Face gaze cidrul ăsta. Stai nițel. Oficiul poștal de lîngă Reuben J. un șiling și opt pence încă. Să termin și cu asta. Să ocolesc pe strada grecească. Mai bine nu le-aș fi promis că-i întîlnesc acolo. Mai liber aici în aer. Muzică. Te calcă pe nervi. Maneta de la bere. Mîna ei care leagă leagănul care stăpînește. Ben Howth. Care **stăpînește** lumea întreagă.

Depart. Depart. Depart. Depart.

Tap. Tap. Tap. Tap.

În sus pe chei mergea Lionelleopold, răul Henry cu scrisoare pentru Mady, cu plăcerile păcatului cu franjuri pentru Raoul cu mă-tu-n-pisoză mergea mai departe Poldy.

Și tap orbul înainta țocăind cu toc pe trotuar țocăind, tap cu tap.

}

Cowley, se ametește singur cu asta ; tot un fel de beție. Mai bine să-i cedezi pe jumătate în felul în care-și face bărbatul felul cu o fecioară. De pildă ăștia care se dau în vînt după muzică. Numai urechi. Nu pierd nici

347

Un sfert de tremolo. Cu ochii închiși. Moțăie ritmul cu capul. Țicniți. Nici nu-ndrăznești să te miști Strict interzis să gîndești. Și nu vorbesc decît chestii de tehnică muzicală. Îi dau zor cu^notole.

Totul e doar încercare de a spune ceva. Neplăcut cînd se oprește pentru că-fiu știi niciodată exact. Orga de pe strada Gardiner. Băjrinul Glynn cincizeci de lire pe an. Nostim, acolo sus îft"galerie singur cu pedalele și cheile și clapele. Așezat, ziua întreagă la orgă. Bombănind ceasuri întregi la orgă, vorbind singur sau ca ăla care-i umflă foalele. Miriie furios, și pe urmă țipă și-njură (ar trebui să-i bage niște vată ceva în nu striga ea taci), și pe urmă deodată sunete mici suflu de abia auzit.

Piii ! Piuind pitit un vînt mic. în Bloom în.

— El era ? spuse domnul Dedalus, întoreîndu-se, eu pipa regăsită. Am fost cu el astăzi dimineată la săracul Paddy Dignam...

— Da, Dumnezeu să-l odihnească.

— A propos, e-un diapazon acolo pe... Tap. Tap. Tap. Tap.

— Nevastă-sa are voce frumoasă. Sau avea. Nu ? întrebă Lidwell.

— A, trebuie să fie acordul, spuse Lydia către cînd-te-am-văzut-întîi Simonlione, l-a uitat cînd a fost aici.

Era orb. îi povesti ea lui cînd-te-am-văzut-a-două-oară George Lidwell. Și cînta așa delicios, o bucurie să-l asculți. Delicios contrast bronzalid minaur.

— Spune cînd ! urla Ben Dollard pe cînd turna. Țipă cînd să stau !

— Gata ! strigă părintele Cowley. Rrrrr.

Simt că-mi vine.

Toc. Toc. Toc. Toc. Toc:

— Foarte, spuse domnul Dedalus, privind fix la o sardină fără cap.

348

Sub clopotul cu sandviciuri zăcea pe un catafalc de pîine o ultimă, o singuratică, ultimă sardină a verii. Bloom singur,

— Foarte, și privea fix. în registrul grav, pe cînte;

Toc. Toc. Toc. Toc. Toc. Toc. Toc. Toc.

Bloom trecea prin față pe la Barry. Dacă-ș putea: Stai nițel. Dacă-ș avea leacul acela care face minuni.' Douăzeci și patru de avocați aici într-o singură casă.' Litigii. Iubiți-vă unii pe alții. Suluri de pergamente. Dom-; nii Fură-din-buzunar au împuternicire legală. Goulding, de la Gollis, Ward.

Dar de exemplu tipul care bate-n toba mare. Vocația sa : trupa lui Micky Rooney. Mă întreb cum i-o fi venit întîi ideea. Stînd la căldurică la el acasă după fripturica de porc cu varză mîngîindu-și-o în fotoliu, repetîndu-și partea lui în orchestră. Pum. Pumpapum. Drăguț pentru nevestică. Piei de măgar. Le bat de le snopesc cît trăiesc,' pe urmă după moarte și mai tare mai departe. Pum.' Batebate. Asta pare să fie cum îi spun ei iașmac sau vreau să spun kismet.

Soartă.

Tap. Tap. Un tînar, orb, cu băț țocăind, venea toctoc-tocăind prin fața vitrinei lui Daly unde o sirenă cu părul șiroindu-i (dar el nu vedea) sufla pufuri dintr-o a sirenei (orbii nu) a sirenei cea mai răcoroasă dintre toate.-

Instrumente. Un fir de iarbă, scoica mîinilor ei, pe urmă suflă. Și din pieptene sau dintr-o foiță poți să scoți sunete. Molly în cămășuță acolo pe strada Lombard, cu părul despletit. Cred că orice meserie și-a făcut o muzică a ei, nu-i așa ? Vîntătorul cu cornul. Hau. Te-mpunge cornul ? *Cloche. Sonne la!* Ciobanul cu fluierul lui. PolH țaiul cu țignalul lui. Chei și clape ! Hopa-n horn ! La ora patru-i tocmai bine ! Dormi ! Totu-i pierdut acum. Toba ? Pumpapum. Să-i scoale și pe morți. Pum. Dignam. Săracul de el micul *nominedomine*. Pum. Asta e muzică, vreau să spun, e pum pum pum cam cum se zface o ia *da capo*. Și totuși de auzit poți să auzi. Și mergînd mergem înainte, tot înainte. Pum.

349

Trebuie chiar. Pff. Să faci așa ceva la un banchet. Dar e doar o chestie de obiceiuri, șahul Persiei de pildă. Suflă o rugăciune, plînge o lacrimă. Totuși trebuie să fi fost cam masiv să nu vadă că era o șapcă de țaran. înfăoliat. Mă întreb cine o fi fost tipul de acolo la cimitir cu macferla-nul cafeniu. O, tîrfa de pe alee !

— O tîrfa soioasă cu o pălărie de paie neagră într-o parte

venea sticloasă în plină zi pe chei înspre domnul Bloom. Cînd a văzut întîi acel chip adorat.

Da, este. Mă simt atît de singur. Noapte umedă pe alee. Cornul. Cine-are coarne ? Elhau.

Eahau. Nu e-n elementul ei aici. Ce e ea ? Sper că. Psst ! N-aveți nimic de spălat. Știe Molly.

M-a găbjit atunci. O damă grasă era cu tine în taier cafeniu. Îți taie tot cheful. întîlnirea aia pe care-am fixat-o. Știind bine că niciodată, sau dacă s-ar putea spune că vreodată. Prea scump prea aproape de casă de scumpa mea casă. Oare mă vede ea ? Ziua arată groaznic. Are o față de te sperii. Dracu' s-o ia ! Ei ce, trebuie să trăiască și ea ca oricine. Să mă uit aici la vitrină.

La vitrina prăvăliei de antichități și vechituri a lui Lionel Marks mîndrul Henry Lionel Leopold dragul Henry Flower gravul domn Leopold Bloom considera sfeșnic acordeon

scurgându-i-se burduful mâncat de molii. Ocazie : șase șilingi. Aș putea să-nvăț să cânt. Ieftin. S-o las să treacă. Sigur, orice e scump dacă n-ai nevoie. Țsta zic și eu negustor bun. Te face să cumperi ce vrea el să vîndă. Tipul care mi-a vîndut briciul suedez cu care m-a bărbierit. Voia să-mi mai ia niște bani și pentru ascuțit. Trece acuma ea. Șase șilingi.

Trebuie să fie cidrul sau poate vinul de Burgundia.

Aproape de bronzul de-aproape aproape de aurul de departe ei își ciocniră paharele clinchenitoare toți, cu ochii strălucitori și galanți, în fața bronzatei Lydia și a ispititoare ei ultimă roză a verii, roză de Castilia. Intîi Lid, De, Cow, Ker, Doll, o cvintă : Lidwell, Si Dedalus, Bob Cowley, Kernan și Big Ben Dollard.

Tap. Un tînăr intră într-un coridor pustiu la Ormond.

Bloom privea un erou curajos reprezentat în vitrina lui Lionel Marks. Ultimele cuvinte ale lui Robert Emmet. Șapte ultime cuvinte. De Meyerbeer e.

— Bărbați adevărați ca voi bărbații.

— Da, da, Ben.

— Ridică paharele împreună cu noi. Își ridicară.

Cine. Ciunc.

Trip. Un tînăr nevăzător sta în ușă. El nu vedea bronzul. El nu vedea aurul. Nici pe Ben nici pe Bob nici pe Tom nici pe Si nici pe George nici halbele nici pe Richie nici pe Pat. Hi hi hi hi. El nu vedea.

Bloommarinul Bloomunsurosul privea ultimele cuvinte, încet. *Cînd țara mea își ia locul printre.*

Pprpr.

Trebuie să fie bur.

Pff. U. Rrpr.

*Națiunile lumii.* Nimeni în spate. Ea a trecut. *Atunci și nu pînă atunci.* Tramvai. Kran, kran, kran. Bună ocaz. Krandlkrankran. Sînt sigur că e Burgundul. Da. Unu, doi. *Fie epitaful meu.* Karaaaa. *Scris. Eu am.:* \ Pprppffrrppff.

*înfăptuit.*

îmi treceam<sup>278</sup> și eu vremea cu bătrînul Troy, de la poliție, acolo la colțul lui Arbour Hill, și dracu' să mă ia dacă nu trece un coșar dracului și-aproape că-mi bagă peria în ochi. Măntorsesem tocmai spre el să-i spun ce gîndesc, cînd pe cine-l văd venind pe șosea dacă nu pe Joe Hynes.

— Hei, Joe, zic. Ce-nvîrtești pe-aici ? N-ai văzut coșarul ăsta nenorocit, aproape că mi-a scos ochii cu alea ale lui ?

— Coșarii aduc noroc, zice Joe. Cine era moș Tăgîrță ala cu care ședeai de vorbă ?

> . '

350

351

— A, bătrînu' Troy, zîc. care-a fost polițist. Stau și mă-ntreb dacă să nu-i spun să-l umfle pe-ăla că-ncurcă circulația cu pămătuful și scările lui.

— Ce faci pe-aici, prin părțile noastre ? zice Joe.

— Fac pe dracu', zic. E-un prăpădit de pungaș pe-aici, în spatele bisericii garnizoanei, la colț la Chicken Lane — Troy bătrînu' tocmai îmi zicea d« el — care-a tot luat pe datorie ceai și zahăr că zice că are o fermă la țară de la un necăjit care-l cheamă Moses Herzog, peste drum, dincolo, pe lîngă strada Heytesbury.

— Unu' din ăia tăiați împrejur, zice Joe.

— Mda, zic. Un nenorocit dracului. Asta-i un pungaș clasa întii, îl cheamă Geraghty. Mă țin de coada lui de două săptămîni de-acuma și nu pot să scot nici o para de la el.

— Cu asta te ocupi tu acuma ? zice Joe.

— Păi, zic. Uite cum decad cei mari și mîndri. Umblu după potcoave de cai morți. Da' ăsta-i

cel mai mare tîl-har de-aici, cit vezi cu ochii, și cu fața toată mîncată de bube, că zici că ce-i aia. *Să-i spui, zice, că-l provoc și-l sfîdez să te mai trimită după mine și dac-o face, zice, îl torn, îl torn, zău că-l reclam, că ține prăvălie fără autorizație. Și-asta după ce-a luat de la ăla cît a putut, pînă s-a umflat ! Doamne, ce-am mai rîs cînd l-am văzut pe ovreiaș, săracu', cum se dădea de ceasul morții. Mi-a băut ceaiul meu, mi-a mîncat zahăru' meu. Și-acuma de ce nu-mi plătește banii mei ?*

Pentru marfă neperisabilă<sup>2"9</sup> achiziționată de la Moses Herzog, pe alea sfîntul Kevin, cheiul Food, negustor, aici denumit vînzătorul, și vîndute și livrate domnului Michael E. Geraghty, din Arbour Hili, 29, în orașul Dublin, cheiul Arran, aici denumit cumpărătorul, adică cum ar veni cinci pfunzi avoirdupois de ceai prima calitate și trei livre avoirdupois zahăr tos cristal, a trei pence pfun-dul, sus zisul cumpărător dator sus zisului vînzător o liră cinci șilingi și șase pence sterlină pentru valorile primite care sumă urmează a fi plătită de către zisul cumpărător

zisului vînzător în rate săptămînale la fiecare șapte zile calendaristice a trei șilingi zero pence sterline ; și zisele mărfuri neperisabile nu vor fi amenetate sau promise sau vîndute sau în vreun alt fel înstrăinate de către zisul cumpărător ci vor fi și rămîne spre a fi proprietatea unică și exclusivă a zisului vînzător spre a dispune de ea după bunul său plac pînă ce valoarea specifică va fi plătită de către zisul cumpărător pe de-a întregul zisului vînzător în felul aici specificat așa cum s-a stabilit astăzi între zisul vînzător, urmașii, succesorii, prepușii și reprezentanții săi pe de o parte și zisul cumpărător, urmașii, succesorii, prepușii și împuterniciții săi pe de altă parte.

— N-ai fi vreun antialcoolic ? zice Joe.

— Doar că nu beau nimic între două băuturi, zic eu.

— Ce-ai zice să-i dăm binețe prietenului nostru ? zice Joe.

— Cui ? zic. Păi ăla e la spital, săracu'. I s-a urcat la cap.

X

— Ce, și-a băut din băutura lui ? zice Joe.

— Da, zic. Whisky cu apă la căpăfînă.

— Haide pînă la Barney Kiernan, zice Joe. Trebuie să mă-ntîlnesc cu cetățeanul.

— La Barney, drăguțul de el, să fie, zic. Și-altmin-teri, ce ne mai spui, Joe ?

— Păi n-am ce, zice Joe. Am fost și eu la mitingul din sala municipală.

— Acolo ce-a mai fost, Joe ? zic'

— Cu negustorii de vite, zice Joe, despre boala botului și a copitelor. Vreau să-i spun și cetățeanului ce-au mai zis ăia.

Așa că am luat-o pe lîngă barăcile de la Linenhall și prin spatele tribunalului, mai vorbind de una, de alta. Băiat bun Joe cînd are ceva-n pungă decît că poți să fii sigur că n-are niciodată. Da' mie nu-mi ieșea din minte porcu' ăla de Geraghty, tîlharul ăla de drumul mare. Că ține prăvălie fără autorizație, zice.

Și este în insula Inisfail cea mîndră 2<sup>80</sup>, o țară, țara sfîn-tului Michan numită. Acolo se înalță un turn de veghe

353

23 — Ulise, voi. I

spre care oamenii își îndreaptă de departe privirile. Acolo dorm morții cei falnici tot așa cum dormeau în viață, războinici și prinți de mare renume. O țară plăcută omului este, adevăr vă zic, cu ape murmurătoare, cu rîuri bogate în pește unde se zbenguie știuca, plătica, babușca, hali-butul, egrefînul fâlcos, somnul tînăr, cambula, calcanul, caracuda și alte neamuri amestecate de pește precum și alți supuși îndrituiți ai împărăției acvaticice, prea numeroși să mai fie înșirați aici. În suflul blînd al brizelor dinspre răsărit și dinspre apus arborii măreți își leagănă în felurite direcții frunzișul încîntător, sicamorul tremurător, cedrul Libanului, platanul mărinimos, eucaliptul binefăcător și alte podoabe ale lumii arboreale cu care acea regiune este minunat de bine înzestrată. Fete ispititoare stau în strînsa vecinătate a rădăcinilor

acestor pomi frumoși cîn-tînd cele mai frumoase cîntece în timp ce se joacă cu tot soiul de obiecte frumoase, cum să fie de pildă lingouri de aur, pești de argint, butoiașe cu heringi, plase încărcate cu țipari, mere crude, coșuri cu pui de păstrăvi, geme de mare purpurii și gîze jucăușe. Și sînt eroi care de departe se călătoresc să le pețască, venind din Elbana și din Slievemargy, prinți fără pereche din Munsterul nesubjugat și din Connacht cea dreaptă și din blîndul și strălucitorul Leinster și din țara Cruachan și din Armăgh cea încărcată de splendoare și din nobilul comitat Boyle, prinți și vlăstare princiare.

Și acolo se înalță un palat strălucitor al cărui acoperiș de cristal seînteietor e văzut de mateloții ce străbat marea cea întinsă în corăbii anume construite în , scop și într-acolo vin toate turmele și vitele de îngraș roadele dintîi ale acelei țări căci O'Connell Fitzsimon -.; face lor socoteala, căpetenie, scoborîtor din spiță de căpetenii, într-acolo carele nemaivăzut de mari aduc belșug al cîmpurilor, coșarce de conopide, harabale de spanac, halci de ananas, mazăre de Rangun, bușeli de tomate, darabane de smochine, rinichi din țara svedească, cartofi rotunzi și soiuri de verze colorate de York și de Savoia, și tăvi cu cîșapă, perle ale pămîntului, și coșuri mari cu ciuperci și dovleci de soi și mazăriche grasă și orz și napi

354

<Îe cîmp și mere roșii verzui galbene întunecate roșcate dulci mari amărui coapte și pufoase și panere de căpșuni și împletituri cu agrișe cărnoase și pufoase și fragi princiari și zmeură pe creangă de-a dreptul.

— Li sfidez, zice, și îl provoc îndoit. Ieși afară pînă aici, Geragh, mă tîlhar de drumul mare, lepădătură a văilor !

Și pe drumul acela șerpuiesc turme nenumărate de vite cu clopot la gît și oi mînoase și berbecuți tunși întîia oară, și miei și gîște de toamnă și armăsari tineri și iepe cu tignafes și mînji zburdalnici și oi cu lînă bogată și oi de prăsilă și berbeci de pe pajiștile din Cuffe și porci sterpi și scroafe roditoare și porci de slănină și varietățile cele mai diferit variate de porci de rasă scumpă și junei din comitatul Angus și tăurași fără coarne de stirpă fără pată laolaltă cu vaci de lapte și vaci de tăiere cu premii încununat ; și acolo în toată vremea se aude bătaie din copite, cotcodăceală, muget, zbieret, behăitură, nechezătură, mîrîială, grohăială, clefăială și neastîmpăr de oaie și de porc și de stirpe cu copite grele din pășunile din Lush și Rush și Carrickmines și din văile bogate în ape din Thomond, din stîncile de la M'Gillicuddy, inaccesibila și stăpînitoare Shannon, cea de nepătruns, și de pe pantele dulci ale locului clanului Kiar, cu ugerile umflate de mare belșug de lapte și pe urmă trec și butoiașele cu unt și burdufurile de brînză și balerci țărănești de lăptărie și spate de miel și saci cu grîne și ouă prelungi, cu sutele, multe, felurite ca mărime, lucitoare ca agata, sau întunecate la culoare.

Așa că am intrat la Barney Kiernan și, firește, cetățeanul era acolo, în colț, stînd la o parolă cu el însuși și cu prăpădita aia de javră rîioasă, Garryowen, și mai mult și mai mult așteptînd să vadă de unde-i pică ceva \_de băut.

— Uite-l colo, zic, în colțul unde se strînge gunoiul, cu balercuța și terfeloagele lui, lucrînd și el pentru cauza cea dreaptă.

Nenorocita aia de javră numai că dă din ea uri mîrîit să te bage-n toți sperieții. Mare pomană și-ar face cineva

355

dacă i-ar da dracului un hap odată. Mi-a spus odaia cineva ca sigur că a rupt pantalonii de pe un polițist din Sandry care venise cu o citație.

— Stai, parola, zice cetățeanul.

•«— Toate bune, cetățene, zice Joe. Prieteni buni aicea."

■— Atuncea, treceți, prieteni, zice el.

Pe urmă se freacă la ochi cu mîna și zice :

— Ce părere mai aveți de vremurile astea ?

/ Făcea, adică, mă-nțelegi, pe grozavul, cum că el nu se lasă impresionat. Dar nici Joe nu s-a lăsat mai

prejos.

— Eu zic că bursa e-n creștere, zice scărpinându-se în furcă.

Și, ce să vezi, cetățeanul odată se bate cu laba peste genunchi și zice :

— Războaiele astea din străinătate, asta cred eu că e buba.

Și zice Joe, înfigându-și degetul cel gros în buzunar :

— Rușii ăștia care vor să-i tiranizeze pe toți.

— Uf, mai dă-o-ncolo de flecăreală, Joe, zic eu, că mi-e o sete de milioane.

— Spune ce-ți dorește inima, cetățene, zice Joe.

— Zeama națională, zice el. — Și tu ? zice Joe.

— Cum bine-a spus cetățeanul, zic.

— Trei halbe. Terry, zice Joe. Și cum mai stai cu moralul, cetățene ?

— Niciînd mai bun. a *chara*<sup>^\*</sup>, zice el. Ce zici, Garry ? Nu-i așa că tot noi îi răzbim ? Hai ?

Și cu asta odată-l înșfacă pe prăpăditul de dulău de ceafă, ck-ai fi zis că-atunci îl și sugrumă.

Făptura așezată pe un pietroi mai mare la picioarele turnului rotund era eea a unui erou cu umeri largi, cu pieptul voinic, cu mădularele robuste, cu ochii limpezi, cu părul roșu, cu belșug de pistrui de față, cu barba hirsută, cu gura mare, cu nasul lat, cu chipul prelung, cu ■vocea adâncă. și cu genunchii dezgoliți, cu **mîinite** arse de

soare, cu picioarele păroase, roșiatic la chip și cu brațele puternice și musculoase. De la un umăr la altul măsura mulți coți și genunchii lui noduroși asemenea stîncilor de munte erau acoperiți, ca dealtminteri tot trupul pe unde îi era arătat vederii, cu desigur viguros de păr întunecat la culoare și la asprime asemenea mărcinișului muntenesc (*Ulex Europeus*). Nările cu aripi largi, din care răsăreau smocuri de aceeași nuanță roșiatică, erau atît de încăpătoare îneît în întunecimea lor cavernoasă ciocîrlia cîmpului cu ușurință și-ar fi putut așeza cuibul. Ochii, în care lacrima și surîsul se luptau mereu pentru stăpînire, erau de mărimea unei conopide zdravene. Curent puternic de suflare caldă țîșnea la intervale regulate din cavitatea profundă a gurii sale, în vreme ce, în rezonanțe ritmice, reverberațiile tari, voinicești, sănătoase ale inimii sale colosale tunau bubuitoare făcînd pămîntul, vîrfurile marelui turn și pereții încă și mai măreți ai peșterii să vibreze cutremurîndu-se.<sup>282</sup>

Purta un vestmînt lung fără mînci dintr-o piele de bou de curînd jupuit, coborîndu-i pînă la genunchi, ca un kilt larg, și încins peste mijloc cu cingătoare de paie și trestie împletite. Pe dedesubt purta nădragi scoțenești din piele de cerb, țesuți grosolan cu mațe de oaie. Mădularele de jos îi erau înfolfolite în coturni înalți de Balbrig-gan vopsiți în purpură de lichen, picioarele fiindu-i încălțate în ghetete din piele sărată de vacă legate cu mațele de la gît ale aceluiași animal. De cingătoare îi atîrna șirag de pietre de mare care i se bălăngăneau la fiecare mișcare a trupului său amarnic, și pe acestea erau gravate cu artă aspră dar impresionantă imaginile tribale ale multor eroi și eroine ai Irlandei din **vremuri** străvechi, Cuchulin, Conn cel învingător într-o sută de bătălii, Niall cel cu nouă ostateci, Brian de Kincora, Ardri Malachi, Art Mac-Murragh, Shane O'Neill, părintele John Murphy, Owen Roe, Patrick Sarsfield, Hugh O'Donnell cel Roșu, Jim Mac Dermott cel Roșu, Soggarth Eoghan, O'Growney, Michael Dwyer, Francy Higgins, Henry M'Cracken cel Vesel, Goliath, Horace Wheatley, Thomas Conneff, Peg Wof-

357

fington, Fierarul Satului, căpitanul Clardelună, căpitanul Boycott, Dante Alighieri, Cristofor Columb, Sf. Fursa, Sf. Brendan, mareșalul MacMahon, Carol-cel-Mare, Theobald Wolfe Tone, Mama Macabeilor, Ultimul Mohican, Roza Castiliei, Omul pentru Galway, Omul care a spart Banca de la Monte Carlo, Femeia care n-a spart-o, Benjamin Franklin, Napoleon Bonaparte, John L. Sullivan, Cleopatra, Savourneen Deelish, sau cum ar veni Scumpa Mea Iubită, Iuliu Cezar, Paracelsus, sir Thomas Lipton, Wilhelm Teii, Michelangelo, Hayes, Mohammed, Logodnica din Lammermoor, Petru Ermitul, Petru Măsluitorul de juriuri, Bruna Rosaleen, Patrick W. Shakespeare, Brian Confucius, Murtagh Gutenberg, Patrick Velasquez, căpitanul Nemo, Tristan și Isolda, cel dintîi prinț de Wales, Thomas Cooch și fiii, Curajosul Băiat Soldat, Arrah na Pogue sau cum ar veni Pupăciosul, Dick Turpin, Ludwig Beethoven, Colleen Bawn — Fata cu Părul Bălai, Healy-cu-mer-sul legănat, Angus slujitorul lui Dumnezeu, Doily Mount, Sidney Parade, Ben Howth, Valentine Greatrakes vindecătorul, Adam și Eva, Arthur Wellesley, Crocker- Patronul, Herodot, Jack-

ucigătorul-de-uriași, Gautama Bud-dha, Lady Godiva, Lilly Crinul din Killarney, Balor-cu-deochiul, Regina din Saba, Acky Nagle, Joe Nagle, Ales-sandro Volta, Jeremiah O'Donovari Rossa, Don Philip O'Sullivan Beare. O lance lunguiață de granit cu vârful ascuțit îi era sprijinită alături în vreme ce la picioare i se odihnea un animal sălbatic din specia canină ale cărui icneli sforăitoare vedeau că era adâncit într-un somn neliniștit, supoziție confirmată de mîrîiturile răgușite și tresăririle spasmodice pe care stăpîna-su i le reprima din timp în timp cu lovituri liniștitoare dintr-o măciucă noduroasă fasonată fără multă artă dintr-o piatră paleolitică. Și pînă la urmă Terry a adus alea trei halbe pe care ni le oferise Joe și, pe cîntea mea, mai că nu mi-au ieșit ochii din cap cînd l-am văzut că scoate o liră. O, să nu mă mișc de-aici dacă mint. O sterlină de toată frumusețea.

— Și mai sînt acolo de unde vine asta, zice Joe.

358

— Ce, ai fm\*at cutia săracilor, Joe ? zic.

— Muncii cu sudoarea frunții, zice Joe. Francmasonul cel prudent mi-a vîndut pontul.

— L-am văzut pînă nu te-am întîlnit pe tine, zic, furișîndu-se pe Ungă ziduri, pe lîngă Pili lane și strada grecească, și cu ochii ăia de pește mort tot iscodind încoace și încolo să vadă ce și cum.

Cine oare "3 trece prin țara lui Michan învestmîntat în armură îndoliată ? O'Bloom, feciorul lui Rory ; el însuși. Necunoscînd frica, astfel este fiul lui Rory, cel cu sufletul prudent și prevăzător.

— Uite și foaia pentru cerșetoarea din strada prințului, zice cetățeanul, organul năimit. Partidul unionist, cu angajamentele lui cu tot în marele parlament. Uite aici, zdreanță dracului, zice. Uitați-vă aici, zice. *The Irish Independent. Irlandezul Independent*, cum s-ar zice, fondat de Parnell ca să fie prietenul omului muncii. Ascultați la lista cu nașterile și cu morții de la rubrica *Irlandezi pentru întreaga Irlandă independentă*, și mai poftim și căsătoriile.

Și începe să-i citească cu voce tare <sup>28</sup> : .

— Gordon, Barnfield Crescent, Exeter ; Redmayne din Iffley, Sfînta-Anna-pe-mare, soția lui Wiliam T. Redmayne, un fiu ; Cum vă place asta ? Wright și Flint, Vincent și Gillett cu Rotha Marion fiica Rosei și răposatului Alfred Gillett, Clapham Road, 179, Stockwell ; Play-vvood și Ridsdale la biserica St Jude, Kensington, uniți de foarte reverendul dr. Forrest, decan de Worcester, hai ? Morți. Bristow, la Whitehall lane, Londra ; Carr, Stoke Newington, de **gastrită** și inimă ; Cockburn, de **la Conacul Frigetare**, Chepstow...

— Pe-asta de la conac îl știi și eu, zice Joe, pe pielea mea.

— Cockburn, Dimsey, soția lui Davie Dimsey, pensionar al amiralității ; **Miller**, Tottenham, în vîrstă de optzeci și cinci de ani ; Welsh, la 12 iunie din strada Canning, 35, Liverpool, Isabella Helen. Ce ziceți de presa asta națională, ei, fiule și mădulare al meu ? Ce spuneți

359

de opera asta a lui Martin Murphy ^ galbenul, spărgătorul de **unitate** ?

— Ei, lasă, zice Joe, împingîndu-ne halbele la fiecare. Mulțumiți Domnului că ne-au luat-o înainte. Bea aicea, **eetătefte**.

— Beau, zice el, cîstitul meu prieten.

— Sănătate, Joe, zic eu. Și la toți cei de față.

Oho. hoho. Ce să mai vorbesc ! Mă luase cu leșin de eînd așteptam eu halba asta. Să mă bată Dumnezeu dacă n-am auzit cum a făcut buf cînd mi-a ajuns în burtă.

Și iată. cum ședeau ei să-și bea cupa plăcerii, **un** mesager zeiesc veni în grabă, radios precum ochiul cerului, tînăr cu vino-ncoace, și în urma lui trecea unul mai vîrstnic. cu nobil vestmînt și chip, purtînd sulurile sfinte ale legii, și cu el și cucoana, soața lui, nobilă doamnă de neam

fără pereche, cea mai frumoasă din stirpea ei.

Micul Alf Bergan se ițise pe după ușă și da să se ascunză în spatele tejghelii lui Barney, cocoșându-se de rîs, și pe cine-l văd atunci, colo-n colț, beat mort, dormind ' și pierdut pentru lumea largă, dacă nu pe Bob Doran. Nu pricepeam deloc ce-i, că Alf tot făcea semne spre ușă. Și la dracu' ce era decît că trecea caraghiosul ăla bătrîn de Denis Breen <sup>2S6</sup> în papuci de baie cu două cărțoaie cît toate zilele la subsoară, și cu nevastă-sa lipa-lipa după el, băbuța aia pricăjită tropăind ca un cățeluș. Alf numai că nu făcea pe el de rîs.

— Uitați-vă la el, zice Breen. Bate tot orașul, cu o carte poștală care i-a trimis-o nu știu cine, și ce scrie în ea — K.K. — caca, și acuma zor-nevoie să-i dea-n ju...

.Și dă-i și rîde.

— Să dea-n ce ? zic.

— în judecată, zice. pentru zece mii de lire.

— E, ce dracu', zic.

Potaia iar începe să hămăie că ți se făcea și frică de **tiu** mai știai ce s-a întîmplat, decît că cetățeanul i-a dat una **peste** bot..

S60

i— *Bi l dho husht*, zice.

— Cine ? zice Joe.

— Breen, zice Alf. Era la John Henry Menton și pe urmă s-a dus dincolo la Collis și Ward și atunci Tom Rochford a dat peste el și l-a trimis la comisariat să-și bată joc de el. O. Doamne, nu mai pot de rîs K.K., caca. Lunganul odată s-a uitat la el urît, și-acuma nebunu' ăsta bătrîn umblă pînă-n strada Verde să caute **un** polițist să facă ancheta.

— Da' cînd are de gînd John Lunganul să-l spînzure pe-ăla din Mountjoy ? zice Joe.

— Bergan, zice Bob Doran, că se trezise. Tu ești, Alf Bergan ?

— Da, zice Alf. Să-l spînzure ? Stai să-ți spun. Hei, Terry, dă și mie ceva. Nebunu' ăsta bătrîn ! Zece mii de lire. auzi. Să-l fi văzut pe lungan cum s-a uitat odată la el. K.K...

Și iar începe să rîdă.

:— De ce rîdeți ? zice Bob Doran., Tu ești, Bergan?

— Haide odată, Terry băiete, zice Alf.

Terence O'Ryan <sup>287</sup> îl auzise și pe dată îi aduse o cupă de cristal plină ochi cu berea spumoasă, întunecată precum abanosul, pe care nobilii gemeni Bungiveagh și Bungardilaun o musteau vajnic în divinele lor alambicuri, iscusiți ca fiii Ledei cea fără de moarte. Căci ei culeg boabele succulente ale hameiului și le storc și le cern și le strivesc și le fierb și le amestecă dimpreună cu **zerouri** acre și poartă apoi mustul la focul sacru și nu conțin nici ziua nici noaptea din munca lor frații aceștia xndemî-nateci, stăpîni ai butoaielor.

Și atunci, cavalerescule Terry, le-ai mmînat, precum se cuvine celor născuți pentru acest fel de obiceiuri, această băutură asemenea nectarului, și ai **întins** cupa de cristal către cel însetat, sufletul tagmei cavaleresti, în frumusețe înrudit nemuritorilor.

Însă el, tînăra căpetenie din clanul O'Bergan-ili >r, nu suferea nimenea să-l întreacă în fapte generoase și a *dat*

## **m**

atunci cu gest plin de grație un taler din bronzul cel mai de preț. Acolo, gravată în excelentă lucrătură de giuvaergiu, se vedea imaginea unei regine de imperială prestanță, vlăstară a casei de Brunswick, Victoria pre numele ei, Majestatea ei Mult Desăvîrșită, prin grația lui Dumnezeu stăpînitore peste Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei și peste dominioanele britone de peste mări, regină, apărătoare a credinței, împărăteasă a Indiei, însăși ea, purtătoare a sceptrului, victorioasă asupra multor popoare, mult iubită, căci o cunoșteau și o iubeau de la răsăritul soarelui pînă la apusul aceluiași, fețele palide, tuciurii, roșcații la față și harapii.

— Ce dracu' o fi pîndind și francmasonu'ăla, zice cetățeanul, de se tot învârtește în sus și-n jos pe-afară ?



— Cine ? zice Joe.  
— Uite, zice Alf, scoțându-și trompa din halbă. Ziceați de spînzurat. Am să v-arăt ce n-ați mai văzut. Scrisori de cerere de călău. Ia uitați-vă.  
Și scoate un teanc de scrisori și plicuri din buzunar.

— Ce's copil ? zic eu.  
— Pe cîntea mea, zice Alf. Citiți-le. Așa că Joe i-a luat scrisorile.  
— Ce tot rîdeți ? zice Bob Doran.

M-am gîndit atunci că s-ar putea să se stîrneaască praful. Bob o cam ia razna cînd i se urcă berea la cap, așa că zic, cum ar veni ca să fac conversație :

— Ce mai e cu Willy Murray, Alf ?  
— Nu știu, zice Alf. L-am văzut adineaori pe strada Capelei cu Paddy Dignam. Decît că eu mă grăbeam cu...  
— Ce-ai făcut ? zice Joe lăsînd scrisorile pe masă. Cu cine ?  
— Cu Dignam, zice Alf.  
— Cu Paddy ? zice Joe.  
— Da, zice Alf. De ce ?  
— Nu știai c-a murit ? zice Joe.  
— A murit Paddy Dignam ? zice Alf.

362

r- Da, zice Joe.

— Da-ți spun că l-am văzut acuma nici cinci minute; zice Alf, cum te văd și mă vezi.  
— Cine-a murit ? zice Bob Doran:  
— Atunci pe fantoma lui ai văzut-o, zice Joe, așa să ne ferească Dumnezeu din cer de rele.  
— Ce tot spui ? zice Alf. Doamne Dumnezeule, nici cinci... Ce vorbești,, era cu Willy Murray, amîndoi, acolo, lîngă cum îi spune... Ce vorbești ? A murit Dignam ?  
— Ce-i cu Dignam ? zice Bob Doran. Ce dracu' tot îi dați zor...  
— A murit ! zice Alf. N-a murit, domnule, cum n-ai murit tu.  
— O fi, zice Joe. Oricum și-au luat libertatea să-l îngroape azi-dimineață.  
— Pe Paddy ? zice Alf.  
— Da, zice Joe. A plătit și el tributul, Dumnezeu să-l ierte.  
— Isuse Cristoase, zice Alf.

Era, cum s-ar zice, de-a dreptul năucit.

În întunecime<sup>288</sup> se simțeau mîinile duhurilor flutu-rînd, și cînd rugăciunile potrivite cu scripturile tantrice fură îndreptate către unde trebuiau să se îndrepte o luminozitate palidă lînsă mereu crescîndă de lumină, rubinie se făcu treptat vizibilă, apariția acestui dublu eteric fiind cu deosebire vie datorită emanației de raze jivice pornind din creștetul ^capului și pe chip. Comunicația se stabili prin corpul pituitar și de asemenea cu ajutorul razelor înflăcărat portocalii și stacojii emanînd din regiunea sacrală și din plexul solar. Chestionat, pe numele său pămmtesc, despre locul unde se aține în lumea cerească, afirmă că acum se afla pe calea pră'ăyă sau a reîntoarcerii, dar că mai era însă supus judecății la cheremul anumitor entități setoase de sînge la nivelurile astrale inferioare. Ca răspuns la o întrebare în ce privește înfiile senzații în marea trecere dincolo, afirmă că mai înainte văzuse totul ca printr-o oglindă întunecată dar că cei care au

363

trecut dincolo au posibilități supreme de dezvoltare atmică deschise în fața lor. Întrebat dacă viața de dincolo seamănă cu experiența noastră trupească, răspunse că auzise de la ființe mai favorizate acum în spirit că sălașurile lor erau prevăzute cu tot confortul domestic modern, cum ar fi tă'ăfănă, ă'ăvătăr, hătăklădă wătăklă ăt și că adepții pe treapta superioară erau scufundați în valuri de voluptate de cea mai pură natură. Cerînd el un pahar de lapte de vacă, acesta îi fu oferit și în mod evident îi aduse multă ușurare, întrebat dacă are vreun mesaj pentru cei vii, îi exhortă pe toți cei care se mai aflau de partea cea nepotrivită a Mayei să recunoască acum calea cea dreaptă, căci se relata în cercurile

devanice că Marte și Jupiter erau pornite pe rele în zodiacul apusean unde berbecul are putere. S-a pus apoi întrebarea dacă era vreo dorință specială din partea defunctului și răspunsul fu : *Vă salutăm, prieteni pămînteni, care mai sînteți încă în trup. Băgați de seamă ca C.K. să n-o ia prea tare.* S-a vădit că se făcea referință la domnul Cornelius Kelleher, director al stabilimentului funerar popular al domnilor H. J. O'Neill, un prieten personal al defunctului, care se ocupase de aducerea la îndeplinire a operațiunilor de îngropăciune, înainte de a se retrage mai ceru să i se spună scumpului său fiu Patsy că cealaltă gheată pe care o căutase se afla în momentul de față sub canapeaua din camera din spate și că perechea de ghete trebuia trimisă la Cullen să o pingească doar, întrucît tocurele mai erau încă bune. Declară că lucrul acesta îi tulburase în mare măsură liniștea în regiunea cealaltă și ceru cu toată stăruința ca această dorință să fie adusă la cunoștință.

Asigurări îi fură date că aveau să se ocupe cei în drept de această chestiune și el lăsă să se înțeleagă atunci că aceste asigurări dăduseră satisfacție.

S-a dus din lăcașurile muritorilor, O'Dignam, soarele dimineții noastre. Iute era de picior pe landele mărcinoase, Patrick cu fruntea încununată de raze. Jeluiește Banba, odată cu vîntul ; și jeluiește și tu oceanule, cu vârtejurile tale.

— Uite-l iar, zice cetățeanul holbîndu-se pe fereastră.

364

— Cine ? zic eu.

— Bloom, zice. Face de caraulă acolo, în sus și-n jos, de zece minute. Și chiar, dracu' să mă ia, îi și văd mutra cînd își vîră o clipă capul înăuntru, și pe urmă văd e-o ia iar din loc.

Micuțul Alf era complet buimac. Pe cuvîntul meu.

— Bunule Dumnezeu ! zice. Aș fi jurat că e el.

Și zice Bob Doran, cum stătea cu pălăria împinsă pe ceafă, că ăsta-i cel mai mare ticălos din Dublin cînd e sub influență.

— Cine zice că Dumnezeu e bun ?

— Nu-nțeleg ce vrei să spui, zice Alf.

— Bun e Dumnezeul ăsta, zice Bob Doran, care ni-l ia pe Willy Dignam, săracu' ?

— Ei, lasă și tu, zice Alf încercînd să-l ia cu vorba. El a scăpat de necazuri.

Dar Bob Doran începe să țipe la el.

— E-un păcătos nenorocit, vă spun eu, să ni-l ia așa pe Willy Dignam, săracuțu' de el.

A venit și Terry și i-a făcut semn să se liniștească, că nu vor vorbe de-astea într-un local respectabil și cu autorizație. Și Bob Doran și-ncepe să plîngă după Paddy Dignam, cum te văd și mă vezi.

— Omu' cel mai bun, zice smiorcăindu-se, caracterul cel mai curat și mai frumos.

Cu lacrimi în ochii lui de irlandez. Vorbea ca să n-adoarmă. Mai bine-ar fi făcui să se ducă dracului acasă la somnambula aia de tuia cu care s-a-nsurat. Mooney, fata aprodului. Maică-sa ținea un lupanar pe strada Hardwicke, care se tot învârtea pe scări și pe paliere mi-a spus Lyons Cocosul că ieșea de-acolo la două dimineața fără o ață pe ea, arătîndu-se la toți cum o făcuse maică-sa, pe gratis pentru oricine-ar fi vrut, pentru toți deopotrivă și fără bilete de favoare.

— Cel mai nobil și cel mai adevărat prieten, zice. S-a dus săracu' Willy, săracu' Paddy Dignam, micuții] de el.

365

Și plin de tristețe și cu inima grea jeluia stingerea acestei roze a cerurilor.

Bătrînul Garryowen, javra, a început iar să mîrîie la Bloom care se holba din ușă.

— Intră, intră, că nu te mănîncă, zice cetățeanul.

Și Bloom intră, cu ochiul lui de pește mort înspre dine și-l întrebă pe Terry dacă n-a fost Martin Cunnin-gham pe-aici.

— O, Isuse Irlandezule, zice Joe citind dintr-una din scrisori. Ia ascultați aici.

Și începe să citească .<sup>289</sup>

*Strada Hunter, 7, Liverpool — Domnului Comisar Șef Dublin, Dublin. Cinstite domn cu respect vă ofer serviciile mele în susmenționatul caz regretabil eu l-am spînzurat pe Joe Gann la temnița Bootle la 12 februarie 1900 și l-am spînzurat...*

— Ia arată-ne și nouă. Joe, zic.

*...pe soldatul Arthur Chace pentru omorul mîrșav al lui Jessie Tilsit la închisoarea*

*Pentonville și-am fost ajutor și când...*

— Isuse, zic.

*...Billington l-a executat pe groaznicul asasin Toad Smith...*

Cetățeanul a întins laba să-nhațe scrisoarea.

— Țineți-vă bine, zice Joe, *am eu un truc special cum să le trec ștreangu de gât că nu mai scapă din el vreodată sperînd că mi se face favoarea rămîn, cinstite domn, condițiile mele sînt cinci guinee.*

*H. Rumbold,*

*Meșter bărbier.*

— Asta mai zic și eu un bărbier barbar de barbaros, zice cetățeanul.

— Și ce mai scris împruțit are, zice Joe. Haide, ia-o dracului din ochii mei, Alf. Solut, Bloom, zice, ce iei ?

368

Și-au început pe loc să se complimenteze, Bloom zicînd că nu ia nimic, că nu bea și că să-l scuze, nu vrea să-l supere, și tot așa mai departe și pînă la urmă zice că o să ia o țigară de foi. De, zi-i mason prudent, și cu asta ai spus tot.

— Dă-ne una din țigările alea puturoase mai de soi ale tale, Terry, zice Joe.

Și Alf în vremea asta ne povestea că e unul care trimite o scx"isoare de fairepart cu dungă neagră.

— Toți ăștia-s bărbieri, zice, din țara întunericului, care și-ar spînzura și pe tată-su pentru cinci lire banii jos plus cheltuielile de drum.

Și ne mai povestea și că sînt doi țipi acolo jos care așteaptă să-l tragă de picioare cînd se deschide trapa și să-l sugrume cum trebuie și pe urmă taie frînghia mărunț și vînd fiecare bucățică pe nu știu cîți șilingi bucata.

În țara întunecimii se ascund cavalerii răzbunători ai briciului. Ștreangul încolăcit al morții îl **strîng** bine în mîinile lor, da, cu acela îl mîină spre Erebus pe orice om care a făptuit faptă sîngeroasă, căci nu sufăr în nici un chip una ca asta, a spus Domnul.

Și de aici, au început să vorbească despre pedeapsa capitală și firește că Bloom trebuie să-i dea cu de ce și de unde vine și cu toată codologia chestiunii și marele cîine tot mirosindu-l în vremea asta că mi s-a spus mie că ovreii ăștia au un fel de miros ciudat care dă din ei și cîinii îl simt și cu nu mai știu ce efect deprimant și așa mai departe.

— Dar un lucru tot e asupra căruia nu are efect deprimant, zice Alf.

:— Ce ? zice Joe.

•— Mădularul lui ăla săracu' pe care-l spînzura, zice Alf.

— Chiar ? zice Joe.

— Pe Dumnezeu meu, zice Alf. Am auzit asta de la temnicerul șef care era la Kilmainham cînd l-au spînzurat pe Joe Brady, invincibilul. Zicea că cînd l-au dat jos după ce-au tras-trapa le stătea îmbățoșată în nasul lor ca un vătrau.

361

— Pasiunea supremă e tare și-n moarte, zice Joe, cum bine zicea nu știu cine.

— Asta se explică prin știință, zice Bloom. E-un simplu fenomen natural, vedeți, pentru că din cauză că...

Și dă-i tot cu cuvinte din astea care-ți mută fălcile din loc, cu fenomene și știința și fenomenul ăsta și fenomenul ălălalt.

Distinsul om de știință Herr Professor Luitpold Blu-menduft a adus probe medicale în sensul că fractura instantanee a vertebrelor cervicale și sciziunea consecutivă a coardei spinale ar putea, potrivit celor mai larg acceptate tradiții ale științei medicale, fi socotită ca pro-ducînd în mod inevitabil la pacientul uman un stimulent ganglionar violent în centrul nervoși, determinînd porii așa-numitelor *corpora cavernosa* să se dilate rapid astfel încît să faciliteze instantaneu fluxul de sînge în acea parte a anatomiei umane cunoscută sub numele de penis sau organul masculin rezultînd în fenomenul care a fost denumit de facultatea de medicină o erecție morbidă filo-progenitivă în sus și spre afară *in*

*articulo mortis per diminutionem capitis.*

Și bineînțeles că cetățeanul nu aștepta decât aluzia asta și începe și el să-i turuie despre invincibili și garda veche și bărbații de la șaiszeci și șapte și cui i-e frică să vorbească despre nouăzeci și șapte și Joe cu el despre toți care-au fost spânzurați trași și transportați pentru cauza dreaptă la curtea marțială pe tobele întoarse și Irlanda nouă și mai știu ce nou și una și alta. Dacă tot îl doare atîta de Irlanda cea nouă mai bine s-ar duce să-și facă rost de un cîine nou, asta ar trebui. O potaie rîioasă, scîrboasă, care tot amușină și pufnește de colo pînă colo și-și scarpină rîia peste tot și uite-l tocmai cum se duce la Bob Doran care-i oferea o halbă lui Alf și dă-i cu botul să vadă doar-doar i-o pica ceva. Așa că pe loc Bob Doran începe să se dea în spectacol cu el.

— Ia dă lăbuța-ncoace ! Dă lăbuța, cuțu-cuțu ! Cuțu-lache. Dă lăbuța-ncoace. Lăbuța !

368

Da, chiar ! Zor nevoie să bată laba cu laba javrei și Alf muncindu-se să-l țină să nu cadă de pe scaun dracului peste cîine și el făcîndu-se de rîs cu dresura cu binișorul și că ce cîine binecrescut și cățel inteligent ; îți venea să verși. Și pe urmă începe să fărîmîteze un biscuit de pe fundul unei cutii cu biscuiți de-l pusese pe Terry să i-o aducă. La dracu', l-a-nghițit cît ai zice pește, cu limba atîrîndu-i de un cot din bot. Numai că n-a mîncat' și cutia, cu tot, javra dracului de hămesită.

Și cetățeanul și cu Bloom începe să se certe în chestiunea asta, cu frații Sheares și Wolf e Tone dincolo pe Arbour Hill și Robert Emmet<sup>290</sup> și să-ți dai viața pentru patrie, și cu balada la sentiment a lui Tommy Moore despre Sara Curran și cum e ea departe de țară. Și Bloom, bineînțeles, cu țigara lui de foi care-ți tăia respirația, să-l fi văzut cum făcea pe grozavul cu fața aia a lui grasă. Fenomen, ce mai ! Grăsana aia cu care s-a-nsurat el, ea da, e un fenomen cu dosul ăla al ei ca un joc de popice. Pe vremea cînd ședea la hotel, la Armele Orașului, Pipilică Burke mi-a povestit că era acolo o băbătie cu un prăpădit de nepot, diliu, și Rloom încerca să i se vîre pe sub piele și juca și cărți cu ea doar-doar l-o trece în testamentul ei și nici nu mîncea carne vinerea că bătrîna era bigotă și-i mai scotea și idiotul la plimbare. Odată l-a luat cu el într-un turneu prin toate cărciumile din tot Dublinul și, pe cîntecul meu, nu s-a lăsat pînă nu l-a adus acasă beat ca o bufniță fiartă și^a mai și spus că a făcut-o expres ea să-l învețe ce rău face alcoolul și să mă ia dracu' dacă alea trei femei numai că nu l-au jupuit de viu a fost o chestie nostimă de tot cu baba și nevasta lui Bloom și madam O'Dowd aia care ținea hotelul. Doamne, ce-am mai rîs cu Pipilică Burke care le maimuțărea cum se dădeau la el și Bloom cu *da' nu vedeți ?* și pe de *altă parte*. Și ce să mai spun, sigur e că idiotul îmi spuneau după aia una două-l vedeai la circiumă la Power, după colț pe strada Cope și se-ntorcea acasă cu picioarele moi în trăsură de cinci ori pe săptămîină după ce-și făcea plinul din toate

369

sortimentele de băuturi din marele stabiliment. Asta fenomen !

— în memoria răposaiilor, zice cetățeanul ridicîndu-și halba și uitîndu-se **urît** la Bloom.

i. — Da, da, zice Joe.

— Da' nu-nțelegeți ce vreau eu să spun, zice Bloom. Ce spun eu e că...

— *Sinri Fein!* zice cetățeanul. *Sinn fein amhain !*<sup>2<1</sup> Prietenii pe care-i iubim sînt de partea noastră și dușmanii pe care-i urîm ne stau în față.

Ultimul rămas bun a fost impresionant -" pînă la lacrimi. Din clopotnițe, aproape și departe, clopotele sunau neînterupt de îngropăciune și jur împrejur huruia rău prevestitor murmurul amenințător a sute de tobe acoperite cu vâluri punctat de bubuitul găunos al pieselor de artilerie. Asurzitoare izbucniri ale tunetului și orbitoarele țîșniri ale fulgerului care iluminau această scenă sinistă aduceau mărturie că tunurile cerești își adăugau pompa suprafirească la acest spectacol și așa îndeajuns lugubrios. O ploaie torențială se revărsa din zăgazu: cerului furios peste capetele dezgolate ale mulțimii strîn acolo și numărînd după aprecierile cele mai modeste cîn sute de mii de persoane. Un detașament al poliției metropolitane din Dublin comandat de comisarul șef în persoană menținea ordinea în această vastă multitudine de oam pentru care fanfara din strada York intervenise spre a-i face să-și treacă timpul mai ușor redînd admirabil la instrumentele lor voalate cu crep melodia fără pereche pe care muza plîngăreată a Doamnei Speranza ne-a făcut s-o îndrăgim încă din leagăn. Trenuri rapide de excursie, ■ special comandate, și șarabane capitonate fuseseră prevăzute pentru uzul verișorilor noștri de la țară sosiți în mari contingente. Un program cu deosebire amuzant a fost oferit de îndrăgîții trubaduri de stradă L-n-h-n și M-ll-g-n care ne-au cîntat *Noaptea dinaintea zilei cînd l-au întins pe Larry* în felul lor inimitabil din totdeauna trezind veselia asistenței. Cei doi neasemuiți comici au

recoltat un succes nebun distribuindu-și foile cu cîntecelul printre iubitorii elementului comic și nimeni dintre cei ce păstrează în inima lor un colțisor pentru adevărata Voioșie irlandeză lipsită de orice vulgaritate nu le va lua în nume de rău cele cîteva pence pe deplin merit cîștigate astfel. Copiii de la spitalul mixt de copii găsiți care se înghesuiau la ferestrele răspunzînd spre această scenă au fost încîntați de acest adaos neașteptat la distracțiile zilei și un cuvînt de laudă se cuvine Micilor Surori ale Săracilor pentru excelenta lor idee de a le oferi astfel sărmanilor copii lipsiți de mamă și de tată o tratație cu adevărat instructivă. Suita vice-regelui în rîndul căreia se aflau numeroase doamne binecunoscute a fost plasată de Excelențele Lor în cele mai favorabile poziții în tribuna principală în vreme ce pitoreasca delegație străină cunoscută sub denumirea de Prietenii Insulei de Smaragd a fost instalată într-o tribună exact în față. Delegația, prezentă în întreaga sa componență, -consta din comandorul Baci-baci Beninobenone (decanul semiparalitic al grupului care a trebuit să fie ajutat să-și ocupe locul de o puternică macara cu aburi), Monsieur Pierrepaul Petitepatant, Marele Joker Vladinmire Pokethankertscheff. Arhijokerul Leopold Rudolph von Schwanzenbad-Hodenthaler. contesa Martha Virâga Kisâszony Putrâpesthi, Hiram Y. Bom-boost, contele Athanatos Karamelopulos. Aii Baba Baks-hish Rahat Lokum Effendi, Sefior Hidalgo Caballero Don Pecadillo y Palabras y Paternoster de la Malora de la Malaria, Hokopoko Harakiri, Hi Hun Cian, Olaf Kobberkeddelsen, Mynheer Trik van Trumps, Pan Poleaxe Paddy-risky, Gînsalac Prhklstr Krathinabritschisitch, Herr Hurhausdirektorpresident Hans Chuechli-Steuerli, Nationalgymnasiummuseumsanatoriumandsuspensoriumsordi -nariusprivatdocentgeneralhistory — specialprofessordoctor Kriegfried Ueberallgemein. Toți delegații fără excepție s-au exprimat în termenii heterogeni cei mai vii cu puțință cu privire la barbaria fără nume la care au fost chemați ' să asiste. O altercație însuflețită (la care cu toții au luat parte) a urmat între membrii F.O.T.E.I. în legătură cu întrebarea dacă ziua de opt sau nouă martie este data

371

corectă a nașterii sfîntului protector al Irlandei. În cursul' argumentărilor s-a reours la ghiulele de tun, iatagane, bumeranguri, măciuci, grenade cu gaze asfixiante, securi, satire, umbrele, catapulte, boxuri americane, saci cu nisip, rîngi de fier și au fost schimbate cu liberalitate multe lovituri. Polițistul cu față de bebeluș MacFadden, convocat prin curier special din Booterstown a restabilit grabnic ordinea și cu promptitudine fulgerătoare a propus data de 17 ale lunii ca o soluție deopotrivă de echitabilă pentru ambele părți combatante. Sugestia lunganului de nouă stînji și cu mintea atît de iute a plăcut pe dată tuturor și a fost unanim acceptată. Agentul MacFadden a fost firitișit din inimă de către toți membri F.O.T.E.I., dintre care mai mulți pierdeau din belșug sînge. Comandorul Beninobenone fiind extricat de sub fotoliul prezidențial consilierul său legal avvocato Pagamimi a explicat că diversele obiecte depozitate în cele treizeci și două de bu'/unare ale sale fuseseră preluate de domnia sa din buzunarele colegilor săi mai tineri în speranța că aceștia vor fi astfel readuși la sentimente mai bune. Obiectele (piinle care se aflau mai multe sute de ceasuri de aur și do argint bărbătești și de damă) au fost prompt restituite proprietarilor legitimi și armonia generală s-a instalat netulburată.

Calm, fără ostentație, Rumbold s-a îndreptat spre eșafod învestmîntat în impecabilul său costum fantezi'și purtînd la butonieră floarea sa favorită *Gladiolus Cruen-tus*. Și-a anunțat prezența prin acea ușoară tuse rumboldkină pe care atîția au încercat (fără succes) să o imite — scurtă, meticuloasă, și totuși atît de caracteristică pentru acest mare bărbat. Sosirea călăului binecunoscut în întreaga lume a fost salutăată cu un tunet de aclamații din partea uriașei mulțimi, doamnele din sulta viceregală fluturîndu-și în tulburarea lor batistele în timp ce delegații străini încă și mai emotivi vociferau plini de voioșie într-un adevărat potpuriu de strigăte, *hoch, banzai, eljen, zivio, chinchin, polla kronia, hiphip, vive, Allah*, printre care răsunătoarele *evviva* ale delegatului țării cînteeuîui

(un fa dublu acut amintind de acele frumoase și pătrunzct-toare note cu care eunucul Catalani le vrăjea pe străstră-bunicele noastre) erau ușor de desprins. Erau exact orele șaptesprezece. Semnalul rugăciunii fu apoi de grabă transmis prin megafon și într-o clipă toate capetele au

fost descoperite, sombrerul patriarhal al comandorului, care se află în posesiunea familiei sale încă de pe vremea revoluției lui Rienzi, fiindu-i ridicat de către consilierul său medical de serviciu, dr. Pippi. învățatul prelat care a administrat ultimele mângâieri ale sacrei religii eroului martir pe cale de a suferi pedeapsa capitală a îngenunchiat într-un spirit preacrestin într-o baltă de apă de ploaie, cu sutana asupra capului său cărunt, înălțînd către tronurile grației rugi fierbinți de îndurare. Chiar alături de butucul execuției se arăta silueta întunecată a călăului, cu fața ascunsă de o oală de zece galoane avînd două deschizături circulare perforate în sfericitatea sa prin care ochii îi licăreau furibunzi. În așteptarea semnalului fatal el își încerca tăiușul oribilei sale arme frecînd-o de antebrațul său pîrlit de soare sau decapitînd într-o succesiune rapidă de lovituri o turmă de oi ce-i fuseseră puse la dispoziție de admiratorii odiosului dar atît de necesarului său oficiu. Pe o frumoasă masă de mahon alături erau cochet aranjate cuțitul de despicat, diferite instrumente de spintecat frumos șlefuite (anume livrate de faimoasa firmă de cuțitorie d-nii John Round și fiii, Sheffield), o cratiță de teracotă pregătită spre a primi duodenul, colonul, apendicele etc, după ce vor fi fost cu succes extrase precum și două încăpătoare oale de lapte menite să primească sîngele atît de prețios al atît de prețioasei victime. Administratorul căminului mixt de cîini și pisici era de față așteptînd să preia aceste recipiente odată umplute în numele zisei instituții de binefacere. Un dejun cu totul excepțional constînd din ouă cu jambon, biftek cu ceapă cît se poate de apetisant, delicioase chifle calde și un ceai înviorător fusese pregătit de autoritățile grijului anume pentru ospătarea personajului principal al tragediei care în timpul preparativelor pentru ceremonia

373

finală păstrase un moral excelent și a manifestat cel mai viu interes de la început pînă la sfîrșit în evoluția acestor pregătiri dar care, cu o abnegație rară în timpurile noastre, s-a ridicat cu noblețe la înălțimea situației și și-a exprimat cu limbă de moarte dorința (imediat acceptată) ca aceste merinde să fie împărțite în parte alicotă membrilor asociației infirmilor și săracilor la domiciliu ca un semn al stimei și considerației sale. Punctul *nec* și *non plus ultra* al emoției a fost atins cînd logodnica pe care el și-o alesese între toate, cu fața acoperită de o roșeață feciorelnică, și-a făcut drum prin rîndurile compacte ale asistenței și s-a aruncat la pieptul musculos al celui care urma să fie împins în hăurile veșniciei de dragul ei. Eroul a cuprins trupul de salcie al iubitei sale într-o îmbrățișare drăgăstoasă murmurînd cu tandrețe *Sheila, dragostea mea*. Încurajată de faptul că îl auzise folosind numele său de botez ea îl sărută cu pasiune pe diferitele părți cuvenite ale făturii sale așa cum decența veștmintelor de temniță îngăduiau înflăcăării ei să le atingă. Pe cînd își amestecau rîurile sărate ale lacrimilor ea îi jură că avea. să-i păstreze cu grijă memoria, că nu avea să-l uite niciodată pe junele său erou care se îndrepta spre moarte cu cînte-cul pe buze ca și cum s-ar fi dus spre o partidă de popice în parcul Clonturk. Ea îi readuse în amintire zilele fericite ale binecuvîntatei copilării pe care o petrecuseră împreună pe malurile rîului Anna Liffey dedîndu-se la plăcerile nevinovate ale tinereții și, neștiutorii de ce le rezerva prezentul oribil, rîdeau amîndoi din inimă, toți spectatorii, inclusiv venerabilul pastor, asociindu-se acum acestei bune dispoziții generale. Uriașa asistență se legăna pur și simplu pe picioare de bucurie. Dar curînd fură covîrșiți de durere și-si uniră mîinile încheștate într-o ultimă împreunare. Un proaspăt torent țîșni din glandele lor rimale și vasta adunare de oameni, emoționați pînă în inimă, izbucni în suspine sfîșietoare, nu cel mai puțin mișcat fiind vîrstnicul prebendar însuși. Oameni în toată firea, agenți de ordine și uriași bine intenționați din forțele de poliție regale irlandeze, făceau uz liberal de

374

batiste și putem afirma fără teamă de a greși că nu se afla nici un ochi uscat în întreaga asistență. Un incident cit se poate de romantic s-a petrecut cînd un prezentabil absolvent de la Oxford, cunoscut pentru cavalerismul său față de sexul frumos, a făcut cîțiva pași în față și prezentîndu-și cartea de vizită, carnetul de cecuri și arborele genealogic a cerut mîna

nefericitei tinere doamne, invitînd-o să fixeze ea însăși ziua ceremoniei, și a fost acceptat pe loc. Fiecare doamnă din rîndul publicului a primit ca un suvenir plin de gust o broșă înfățișînd un craniu cu două oase încrucișate, gest oportun și generos care a stîrnit un nou val de emoție ; și cînd tînărul și galantul oxonian (posesorul de altfel al unui nume dintre cele mai onorate de trecerea vremii din istoria Albionului) a prins pe degetul logodnicei sale din nou cuprinse de roșată feciorelnică un costisitor inel de logodnă cu sma-ragde întruchipînd un trifoi cu patru foi entuziasmul n-a mai cunoscut margini. Ba chiar severul comandant al jandarmeriei, locotenent- colonelul Tomkin-Maxwell Frenchmullan Tomlinson, care prezida această tristă împrejurare, același care spulberase fără să clipească un număr considerabil de sepoy legîndu-i de gura tunului și ordonînd foc, nu și-a putut stăpîni emoția firească. Cu mînușa sa de zale el și-a șters o lacrimă furișă și a fost auzit de burghezii privilegiați care se întîmpla să se afle în enioimzge-ul său nemijlocit cum murmură doar pentru sine cu jumătate de voce tremurătoare :

— Să mă ia dracu' dracului dacă nu-i pe cînte fetica asta. Aproape că-mi vine să plîng dracului, chiar că-mi vine, că-mi aduce aminte de albia de bere care mă așteaptă dincolo, la Limehouse.

Așa că cetățeanul își dă drumul despre limba irlandeză și despre mitingul corporației și așa mai departe și despre așa zișii gentlemen care nu-s în stare să vorbească pe limba lor și Joe băgîndu-se și el că și el storsese o liră de la nu știu cine și Bloom care-și vîră și el mutra cu ciotul ăla de țigară de două parale pe care a stors-o de la Joe și dîndu-i zor cu liga gaelică și cu liga celor care să nu

375

le mai dea voie cetățenilor să ofere ceva de băut și cu băutura, blestemul Irlandei. De asta-i arde lui de liga ălora să nu le mai dea voie prietenilor tăi să-ți ofere **un** rînd. Doamne, dar ăsta-i în stare să te lase să-ți torni tot soiul de chestii pe gîtlej pînă să. apuei să vezi spuma de pe o halbă pe care să ți-o ofere el. Că într-o noapte am fost și eu cu un tip la una din serile lor muzicale, cîntece și dansuri și cu toții în cor pe-o căpiță cum ședea Maureen Lay iubita mea și mai era și un ăla cu panglicuță albastră de Ballyhooly scuipînd pe irlandeză și-o grămadă de irlandeze de-ale noastre învîrtindu-se eu băuturi **anti**-alcoolice și vînzînd medalii și portocale și limonada și încă vreo cîțiva boșorogi, Doamne, ce mai distracție irlandeză, ce să mai stăm să mai vorbim. Irlanda trează e Irlanda liberă. Și pe urmă un babalîc care **a** început să sufle în cimpoi și toți impotenții ăia au început să-și tîrșie picioarele pe muzica aia de mort. Și unul sau doi popi cu ochii pe noi să nu ne dăm la femele, asta mai **zic** și eu c-a fost o lovitură sub centură.

Și tot așa, cum spuneam, jigodia aia dac-a văzut că s-a golit cutia cu biscuiți începe să se dea cu botul pe Ungă mine și Joe. îi arăt eu dresură cu binișorul dac-ar fi javra mea. I-aș dresa eu cîte un picior pe cînte peste bot, tocmai bine cît să nu-l chiorăsc de tot.

— Ce, ți-e frică că te mușcă ? zice cetățeanul rînjind. ■— Nu. zic. Numai să nu-mi ia piciorul drept felinar. La care își cheamă javra înapoi.

— Ce-i cu tine, mă, Garry ? zice.

Pe urmă începe să-l tragi încoace și încolo și să-l pipăie și să-i dea cu gura pe irlandeză și să stea de vorbă cu clinele pe irlandeză și jigodia dă-i și mMîe, cum ar veni să-i răspundă, taman ca un duet la operă. Schelălăiau unul la altul că ziceai că ce-i aia. Ar trebui **să** se **găească** unu' care n-are ce face și să scrie *pro bono publico* o scrisoare la ziar să-se dea o ordonanță să le **pună** botniță hi javrele astea. Stătea și mîrîia și cu ochii iajee-tați de balele care da din el și cu hidrofoobia care-i curgea peste Fălci.

**316**

Toți cei care sînt interesați **m** răspîndirea și difuzarea culturii umane printre vietățile inferioare (care sînt atît de numeroase) ar trebui să-și facă un punct de onoare să nu scape din vedere

manifestările cu adevărat extraordinare de emanotropie datorate faimosului setter roșcat irlandez specia câine lup cunoscut pină recent sub *sobriquet-vik* de Garryowen, și de mai curîad rebotezat de largul său cerc de prieteni și cunoștințe Owen Garry. **Atari** manifestări, rezultat al anilor îndelungați de dresură cu binișorul și unui regim dietetic bine gândit. cuprind, printre altele, și rtx-ilaroa de versuri. Cel mai mare expert pe care-l **avem** în momentul de față în domeniul foneticii (și nici cu caii sălbatici nu-i veți putea smulge dintre noi) nu **a** precupețit nici un efort spre a delueida și compara poemele recitate și a descoperit că ele comportă o asemănare *frapmtă* (sublinierea noastră) cu runele străvechilor barzi eelți. Nu ne gândim atît la acele mdntătoare cântecele de dra.U'wsU' cu care scriitorul ascunzîndu-și identitatea sub grațiosul pseudonim de Mică Râmurea Verde a familiarizat publicul iubitor de lectură, ci, mai de grabă, (așa cum colaboratorul D.O.C. subliniază într-o interesantă comunicare **publicată** de un ziar de seară din zilele noastre') la nota mai aspră și mai personală ce poate fi întilnită în efuziunile satirice ale faimosului Raftery și ale lui Donald MaeConsidine. ca să nu mai vorbim de un liric mai modern încă în momentul de față bueurmdu-se foarte mult de favoarea publicului. Ne luăm libertatea să vă supunem un specimen transpus în **engleză** de un eminent erudit ai **cărui** nume nu avem pentru **moment** permisiunea să vi-l dezvăluim deși socotim că aluziile topografice conținute vor constitui pentru cititorii noștri mai mult deert o simplă indicație. Sistemul metric al originalului canin, care **amintește** de complicatele reguli aliierative și isosila-bi'ce ale englynului gaelic, este infinit mai complex însă credem că cititorii noștri vor- fi de acord cu noi că spiritul textului a fost bine surprins. Poate ar mai trebui adăugat că efectul va fi mult intensificat dacă versurile lui Owen vor fi roclue lent și oarecum indiferent pe un ton suge-rînd un resentiment **reprimat**.

377

*Blestemul meu să-ți intre-n oase  
șapte zile în orice zi  
și-ncă-n șapte joi secetoase,  
ție, Barney Kiernan, unde-ai fi.  
Că nu-mi dai nici supă, nici apă chioară  
Să-mi dreg mînia fioroasă,  
Să-mi sting focul de din mațe  
După mațele-ți sărace.*

Așa că i-a spus lui Terry să-i aducă niște apă pentru javră și, ce mai, puteai să-l auzi de la o poștă cum lipăie. Și Joe l-a întrebat dacă mai pofteste una.

— Mai poftesc, *o chara*, ca să-ți arăt că nu-ți port pică. La dracu', o fi avînd el mutră de fraier da' nu-i deloc

așa de prost cum pare. Își freacă turul pantalonilor dintr-un bar într-altul în nădejdea că doar-doar i-or face cinste, cu dulăul după el, lasîndu-se adăpat de contribuabili și de alegători. Asta zic și eu viață, pentru om și pentru prietenul său credincios. Și zice Joe :

— Mai faci o gaură într-o halbă ?

— Mănînci ovăzule cal ? zic eu.

— Tot așa, Terry, zice Joe. Ești sigur că nu vrei să iei ceva lichid ca-ntăritor ? zice.

— Mulțumesc, nu, zice Bloom. De fapt eu voiam doar să dau ochii cu Martin Cunningham, știți, în legă'tură cu polița de asigurare a lud Dignam, săracul. Martin m-a rugat să trec pe la pompele funebre. Vedeți, el, Dignam vreau să spun, n-a anunțat agenția de asigurări la vremea respectivă despre ipotecarea poliței și, oficial, creancierul ipotecar nu-și poate scoate banii de pe poliță.

— Sfînte Sisoie, zice Joe rîzînd, chiar c-ar fi bună dacă bătrînul Shylock s-a prins singur în cursă. Așa nevastă-sa iese basma curată, nu ?

— Da, asta ar fi un avantaj pentru săritorii nevestei, zice Bloom.

— Care săritori ? zice Joe.



— Pentru sfătuitoarii legali ai nevestei, vreau să spun, zice Bloom.

378

Și de-aici începe s-o-ncurce de te-amețea cu creancierul ipotecar și cu potrivit legii, exact ca un judecător care-și turuie pe limba lui la tribunal, și că în beneficiul soției și că s-a ajuns la un aranjament legal dar că pe de altă parte Dignam îi datora bani lui Bridgeman și că dacă acuma nevasta sau văduva contestă drepturile ipotecatoru-lui pînă cînd aproape că m-a năucit de cap cu creancierul și cu drepturile legale. Să fie mulțumit dracului că n-a intrat el sub prevederile legale atunci ca hoț și vagabond decît c-avea pilă la tribunal. Cînd vindea bilete de bazar sau cum îi zicea loteria regală ungurească cu autorizație. Adevărat cum te văd și cum mă vezi. Oho, ca orice bătrîn israelit care se respectă. Pungășie regală ungurească cu autorizație.<sup>293</sup>

Și uite-l și pe Bob Doran care vine bălăbănindu-se pe picioare să-l delege pe Bloom să-i spună lui madam Dignam că-i pare rău de deranj și ce rău îi pare de înmormîn-tare și să-i spună că el a zis și că toată lumea care-l cunoștea a zis că n-a existat om mai curat și prieten mai adevărat ca micul Willy săracul care-a murit să-i spună. Se îneca în propriile lui caraghiozlicuri. Și dă~i și strînge-i mina lui Bloom cu mutra aia tragică așa să-i spună. Bate laba. prietene. Ești tu pungaș, da' și eu sînt. , - -"

— Dă-mi voie, zice, să îndrăznesc pînă într-atît în virtutea cunoștinței noastre care, oricît de îndepărtată ar părea de-ar fi s-o judecăm după criteriul doar al timpului, se bazează, cum sper și cred, pe un sentiment de stimă reciprocă, încît să-ți cer să-mi faci favoarea asta. Dar, dacă cumva am depășit limitele discreției, sinceritatea simțămintelor mele să-mi fie scuză pentru cutezanța asta a mea.

— Nu, i-o întoarce celălalt, apreciez pe de-a-ntregul motivele care te îndeamnă în conduita dumitale și am să îndeplinesc misiunea pe care mi-ai încredințat-o mîngîiat de gîndul că, chiar dacă demersul este unul pus sub semnul mîhnirii, această dovadă a încrederii dumitale alină într-o oarecare măsură amărăciunea cupei.

»79

— Atunci rabdă să-ți strîng mîna, zice- el. Bunătatea inimii domniei tale, sînt sigur, îți va dicta mai bine decît cuvintele mele neajutorate expresiile cele mai potrivite pentru a transmite o emoție a cărei putere, dacă mi-aș lăsa drum liber sentimentelor, m-ar lipsi pînă și de uzul vorbirii.

Și drept care o ia din loc încercînd să meargă cît mai drept. Matol de la ora cinci. Astă-noapte aproape că l-au umflat dacă nu l-ar fi cunoscut Paddy Leonard pe curcan, ăla cu numărul 14A. Mort pentru patrie întf-un bar din alea pe șest pe strada Miresei, și, după ora închiderii, preacurvind cu două alea și cu peștele care sta de pază, bînd la whisky direct din cești de ceai. Și mințin-du-le pe tîrfe c-ar fi un franțuz, că-l cheamă Joseph Manuo cică, și înjurînd religia catolică și el care slujea la liturghie încă la biserica Adam și Eva de cînd era copil că știe și cu ochii închiși și cine a scris și vechiul testament și noul testament și fundament și pipămdu-le și pupîndu-le. Și alea două să se prăpădească de rîs și-i șuteau tot din buzunare idiotul și el vîrsînd whisky peste tot patul și-alea două țipînd de-atîta rîs una la alta *ce-ți mai face testamentu' ai și tu un testamentu' ? fundamentu' ?* Noroc c-a trecut Paddy pe-acolo cum spun. Și pe urmă numai ce-l vezi duminica cu concubina aia de nevastă-sa, și-aia cum mai dă din coadă în sus pe alea dintre strane la capelă, cu ghetе de piele mă rog, și cu violete, puțuită și vopsită toată, ca o doamnă autentică, ce mai. Sora lui Jack Mooney. Și prostituata aia bătrîna de maică-sa care face rost de camere pentru perechile pe care le culege de pe stradă. Parcă n-aș ști eu, Jack l-a pus la respect. I-a spus-o verde că dacă nu cîrpește oala scoate untul din el. Și Terry a adus halbele alea trei.

— Uite, zice Joe făcînd onorurile casei. Ține, cetățene.

— *Slan leat*,<sup>294</sup> zice acela.

— Noroc, Joe, zic eu. Sănătate, cetățene.

Ce sănătate, că era cu botul pe jumătate în halbă de acum. Pe-ăsta ți-ar trebui o avere să-l ții din băutura.

380

— Pe cine-l mai susține lunganul acum la alegerile de primar. Alf ? zice Joe.

— Pe-un prieten de-al tău, zice Alf,

— Nannan ? zice Joe. Diputatul ?

— Nu spun nume, zice Alf.

, ■ — Așa mă gîndeam și eu, zice Joe.

L-am văzut la

miting adineaori eu William Field, ălălalt deputat, omul negustorilor de vite.

— Iopas părosul, zice cetățeanul, vulcanul fisîit, îndrăgit pretutindenea și idol în țara lui.

. i

Și Joe se-apueă să-i povestească cetățeanului despre boala botului și copitelor și despre neguțătorii de vite și că să luăm măsuri în problemă și cetățeanul dîndu-i pe toți dracului și Bloom atunci cu tinctura pentru rîia oilor și cu doctoria pentru tignafesul vițelilor și ca remediul garantat pentru buba de pe limbă. Asta penffu că a lucrat întee-un timp la un abator clandestin la unul care vindea carne de mîrtoage. Învîrtindu-se de colo pînă colo cu carnețelul și creionașul uite capu' uite dosu' pînă cînd Joe Cuffe l-a decorat cu medalia ghetei într-o anumită parte a corpului pentru c-a fost obraznic cu uri crescător. Domnu' Știe Tot. Asta o învață și pe bunică-sa cum să mulgă rațele. Pipilică Burke îmi povestea odată cum cînd ședeau ia hotel nevastă-sa o apuca plînsul așa din senin cîteodată cu madam O'Dowd dimpreună și pîihgea și plîngea de tremura grăsimii aia de două palme de pe ea. Că nici nu putea să-și mai desfacă corsetul să mai respire și ea pe-unde ar fi putut, decît că bătrînul ochi de pește topăind pe lîngă ea să-i arate el cum. Ce program aveți astăzi. Mda. Metode umane. Pentru că animalele săracele suferă și experții spun că cel mai bun remediu cunoscut care nu cauzează durere la animal și administrați-l binișor pe partea dureroasă. Păi ăsta ar ști să umble binișor și cu mina pe sub cloșcă.

Ga Ga Gaga. Cot Cot Codac. Lizuea negruța-i găinușa noastră. Ea ne ouă nouă. Cînd se ouă ne e nouă bucurie mare nouă. G«ga. Cot Cot Codac. Și-uite-l și pe nenea

301

Leo. Ia te uită cum mai bagă el mîna binișor, binișor sub Lizuca negruța și-i umflă ou' proaspăt. Ga ga ga ga Gaga. Clone Cot Codac.

— Oricum, zice Joe, Field și cu Nannetti pleacă la noapte la Londra să adreseze o interpelare în Camera Comunelor.

— Ești sigur, zice Bloom, că se duce și consilierul ? Și eu care voiam să stau de vorbă cu el.

— Pleacă cu vaporul poștal, zice Joe, la noapte.

— Ce păcat, zice Bloom. Aveam n-evoie tocmai să stau de vorbă cu el. Poate că se duce numai domnul Field. N-am reușit să-i telefonez. Nu. Ești sigur ?

— Și Nannan se duce, zice Joe. L-a delegat Liga să facă mîine o interpelare cum că comisarul șef a interzis jocurile irlandeze în parc. Ce zice de asta, cetățene ? *The Sluagh na h-Eireann*.<sup>21)5</sup>

Dl. Vaca Conacre (Multifarnham. Partidul naționalist)<sup>296</sup> : Pornind de la întrebarea onorabilului meu prieten, deputatul de Shillelagh, pot să-l întreb pe foarte onorabilul gentleman dacă guvernul a emis ordonanța "ca aceste animale să fie sacrificate chiar dacă nu se anunță nici o mărturie medicală privind starea lor patologică ?

Dl. Patrupede (Tamoshant. Conservator) : Onorabilii membri ai Camerei se află deja în posesia dovezilor prezentate în fața unui comitet reprezentînd întreaga Cameră. Consider că n-aș mai putea adăuga ceva util în această chestiune. Răspunsul la întrebarea onorabilului deputat este afirmativ.

Dl. Urechea (Montenotte. Naționalist) : Au fost oare emise ordonanțe similare privind sacrificarea animalelor umane care îndrăznesc să joace jocuri irlandeze în parcul Phoenix ?

Dl. Patrupede : Răspunsul este negativ.

Dl. Vaca Conacre : Oare faimoasa telegramă privind incidentele de la Mitchelstown a inspirat politica gentlemenilor de pe băncile trezoreriei ? (Strigăte — O ! Ho !)<sup>297</sup>

Dl. Patrupede : Mă văd silit să trec la înregistrare această întrebare.

382

Dl. Oapstătut (Buncombe. Independent) : Nu ezitați să deschideți focul.

(Aplauze ironice de pe băncile opoziției). Președintele : La ordine ! La ordine ! (Ședința se suspendă. Aplauze).

— Asta-i omul, zice Joe, care-a adus renașterea sportului gaelic. Sade aici. Omul care l-a scos din temniță pe James Stephens. Campion pe toată Irlanda la aruncarea greutății. Care-i recordul tău la aruncare, cetățene ?

— Na *bacleis*,<sup>298</sup> zice cetățeanul făcînd pe modestul. A fost o vreme cînd eram și eu la fel de bun ca oricare altul.

— Bate laba, cetățene, zice Joe. Ai fost, și chiar mult mai bun ca altul, dracului.

— Chiar așa ? zice Alf.

— Da, zice Bloom. Asta se știe. Ce, dumneata nu știai ? Și de-aici uite-i că-ncep cu sportul, irlandez și jocuri

pentru așa-zișii gentlemen cum ar fi tenisul de cîmp și hocheiul pe iarbă și aruncarea la distanță și cum le-a intrat lor în sînge și că să construim iar națiunea noastră și tot așa mai departe. Și bineînțeles Bloom trebuia și-aici să spună și el ceva că cum dacă unul are inima slabă sporturile violente îi fac rău. Vă spun eu, dac-ai ridica de jos dracului un fir de pai și i-ai spune lui Bloom : *Vite, Bloom, Vezi paiul ăsta ? E un pai*. I-aș spune și mătușă-mi că ar fi în stare să-ți vorbească despre asta un ceas și să-ți tot turuie cu gura.

O discuție cît se poate de interesantă a avut loc în sala cea veche de la *Brian O'Ciarnain* în *Sraid na Bretaine Bheag*,<sup>299</sup> sub auspiciile organizației *Sluagh nath-Eireann*, cu privire la renașterea străvechilor jocuri populare gaelice și importanța culturii fizice așa cum era înțeleasă în Grecia veche și în Roma veche și în Irlanda veche în dezvoltarea rasei.

Venerabilul președinte al acestui nobil ordin ocupa fotoliul prezidențial și asistența era foarte numeroasă. După un instructiv discurs rostit de președinte, o orațiune magnifică pronunțată cu elocvență și forță, o

383

discuție extrem de instructivă și interesantă a urmat privind dezirabilitatea revivabilității jocurilor și sporturilor străvechi ale străvechilor noștri strămoși panceltici. Binecunoscutul și mult respectatul lucrător pentru cauza străvechii noastre limbi, dl. Joseph McCarthy Hynes, a adresat un apel elocvent la resuscitarea străvechilor jocuri și petreceri ale timpului ga<sup>^</sup>lice, așa cum erau practicate dimineața și seara de Finn MacCool, menite să reînvie cele mai bune tradiții ale forței și vigoarei bărbătești transmise nouă din vremuri străvechi. L. Bloom care a fost întâmpinat cu o primire mixtă alcătuită din aplauze și fluierături, îmbrățișînd atitudinea negativă, președintele a încheiat într-o superbă vocaliză discuția, ca răspuns la repetatele cereri și aplauze cordiale provenind din toate sectoarele sălii arhipline, intonînd o versiune deosebit de remarcabilă a pururi verzilor versuri ale lui Thomas Osborne Davis (din fericire prea familiare pentru a mai fi nevoie să fie amintite aici) *O națiune încă o dată* în executarea căreia veteranul campion și patriot se poate spune fără teamă de a fi contraziși că s-a întrecut cu adevărat pe sine însuși. Acest Caruso-Garibaldi irlandez se afla într-o formă superlativă și tonurile sale stentoriene puteau fi distinse cu ușurință în corul care a atacat imnul consfințit de timp cîntat așa cum numai cetățenii noștri știu să-l cînte. Superbul său vocalism de mare clasă care prin calitatea sa cu totul deosebită i-a sporit în mare măsură prestigiul de pe acum internațional, a fost vociferos aplaudat de numeroasa asistență în rîndurile căreia puteau fi remarcați mulți membri proeminenți ai clerului precum și reprezentanți ai presei și ai baroului cît și ai altor profesii liberale. Lucrările au luat apoi sfîrșit.

Printre membri clerului aflați de față se numărau foarte reverendul William Delany,

S.J.L.L.D. ; înalt rev. Gerald Molloy, D.D. ; rev. P.J. Kavanagh. C.S. Sp. ; rev. T. Waters, CC. ; rev. John M. Ivers, P.P. ; rev. P.J. Cleary, O.S.F. ; rev. L.J. Hickey, O.P. ; foarte rev. Fr. Nicholas, O.S.F.C. ; f. rev. B. Gorman, O.D.C. ; rev. T. Maher, S.J. ; f. rev. James Murphy, S.J. ; rev. John Lavery, V.F. ; f.

384

rev. William Doherty, D.D. ; rev. Peter Fagan, O.M. ; rev. T. Brangan, O.S.A. ; rev. J. Flavin, CC. ; rev. M.A. Hackett, CC ; rev. W. Hurley, CC ; rev. Monseniorul M' Manus, V.G. ; rev. B. R. Slattery, O.M.I. ; f. rev. M. D. Scally, P.P. ; rev. F. T. Purceii, O.P. ; f. rev. Timothy canonic Gorman, P.P. ; rev. J. Flanagan, CC. Printre laicii de față figurau P. Fay, T. Quirke etc. etc.

— Dacă tot vorbim de sporturile violente, zice Alf, ați fost la meciul Keogh^Bennet ?

— Nu, zice Joe.

— Am auzit că Cutare a pus laba pe-o sută de lire la pariu acolo, zice Alf.

— Cine ? Blazes ? zice Joe, Și zice Bloom :

— Ce voiam eu să spun despre tenis, de pildă, este agilitatea și precizia privirii.

— Da, Blazes, zice Alf. Ala-a lansat zvonul că Myler o duce tot într-o băutură, asta ca să facă să crească cota, și-n vremea asta el se antrena de mama focului.

— li știm noi pe-asta, zice cetățeanul. Fiul trădătorului. Știm noi cum i-a intrat aurul englezesc în buzunare.

— Adevăr grăiești, zice Joe.

Și Bloom iar se bagă cu tenisul de câmp și circulația sîngelui, și-l întreabă pe Alf :

— Nu crezi, Bergan ?

— Myler a măturat pe jos cu el, zice Alf. Păi ce s-a întâmplat în meciul Heenan cu Sayers a fost o joacă de copii pe lîngă asta. L-a bătut de i-a pomenit și pe mă-sa și pe tat-su. Să-l fi văzut pe princhindelul ăla care nu-i ajungea nici pînă la buric și pe găligan cum dădea tot în vînt. I-a mai ars una la urmă la lingurică. Ce regulamente și lovituri nepermise, și lordul Queensberry -<sup>500</sup>, l-a făcut să dea afară și ce nu mîncase-n viața lui.

A fost o întîlnire formidabilă și de-a dreptul istorică cea 3<sup>01</sup> în care Myler și Percy au fost programați să îmbrace mănușile pentru miza celor cincizeci de lire sterline. Deși handicapat de diferența de greutate, idolul mult iubit al Dublinului s-a priceput să echilibreze situația ,prin-

385

25 — Ulise, voi. I

tr-o abilitate superlativă în arta ringului. Ultima izbucnire a acestui veritabil foc de artificii s-a dovedit de-a **dreptul** istovitoare pentru ambii campioni. Sergentul major, cu greutatea sa mijlocie, deschisese întrucîtva cepul dînd drumul unui vin limpede spumos în runda precedentă în care Keogh fusese pe postul de receptor general al dreptelor și stîngilor, marele artilerist lucrînd cu folos la nasul idolului și Myler a revenit părăind cam groggy. Soldatul s-a pus pe treabă lansînd un viguros punch cu stîngă, la care gladiatorul irlandez a ripostat cu una țeapănă direct în vîrfurile bărbiei lui Bennett. Tunica roșie a **schîțat** o eschivă însă dublinezul l-a ridicat pur și simplu de pe podea cu un crochet de stînga, lovitura la corp fiind apreciată ca frumoasă de tot. S-a ajuns la acroșaj. Myler s-a însuflețit repede și și-a asigurat avantaj runda terminîndu-se cu reprezentantul categoriei grele la corzi, și Myler mar-telîndu-l de zor.

Englezul, al cărui ochi drept era acum aproape de tot închis, s-a tras în colțul său unde a fost din belșug scăldat în găleata cu apă și cînd a bătut g-ongul a ieșit pe ring plin de antren și voie bună, încrezător că-l pune jos pe eblanit cit ai bate din palme. A fost o luptă pe viață și pe moarte pentru cel mai bun s-o cîștige. Cei doi s-au luptat ca tigrii și sala era într-o adevărată febră de încordare. Arbitrul l-a admonestat de două ori pe Percy Pumn Tare pentru ținerea adversarului însă idolul era viclean și jocul lui de picioare chiar că merita să-l vezi. După un rapid schimb de politețuri în care un- upercut precis al militarului a făcut să țîșnească la modul' liberal sîngele din gura oponentului, idolul a dat deodată iama peste adversar și a

lansat pe neașteptate un pumn , teribil drept în **stomacul** lui Battling Bennett, lățindu-l la pământ. A fost un knock-out limpede și frumos. Într-o atmosferă de așteptare încordată Ciocanul de la Porto-bello a fost numărat pînă la zece și secundul lui Bennett a aruncat prosopul iar flăcăul din Santry a fost proclamat învingător în aplauzele frenetice ale publicului care a rupt corzile ringului și aproape l-a înăbușit în îmbrățișări călduroase.

386

— Țta știe pe ce parte-i unsă pîinea cu unt, zice Alf. Aud că pleacă într-un turneu de concerte sus în nord.

— Da, pleacă, zice Joe. Nu-i așa ?

— Cine ? zice Bloom. A, da. E-adevărat. Da, un fel de turneu estival, știți. O vacanță.

— Doamna B. e vedeta, nu ? zice Joe.

— Nevastă-mea ? zice Bloom. Da. ea cîntă. Și eu cred că are să fie un succes. El e un excelent organizator. Excelent.<sup>m</sup>

Hoho, hehe, zic eu către mine, zic. Asta și explică de ce are nuca de cocos lapte și de ce n-are ursul coadă. Blazes la solo de flaut. Turneu de concerte. Feciorul escrocului ăla, Dan Murdarul, de pe podul Insulei, care-a vîn-dut de două ori aceiași cai guvernului să-i trimită în războiul cu burii. 3<sup>03</sup> Domnul Cece, babalîcul. Am venit să încasez impozitul pe săraci și pe apă, domnu' Boylan. Ai venit să ce ? Taxa pe apă, domnu' Boylan. Taxa ce ? Asta-i tipul care-o organizează pe ea, să vă spun eu. Da' rămîne-ntre noi Caddereesh.

f Mîndria stîncosului munte al Calpului<sup>m</sup>, fiica lui Tweedy cu cosița ca pana corbului. Acolo cresc ea pînă-și coapse frumusețea fără pereche, acolo unde locatul și alunul îmbălsămează văzduhul cu miresmele lor. Grădinile Alamadei i-au cunoscut pasul ; livezile măslinilor o cunoșteau și i se plecau înaintea-i. Casta soață a lui Leopold ea este : Marion cu sîinii înbelșugați.

Și iată își făcură intrarea unul din clanul O'Molloy, erou trupeș cu fața albă chiar dacă întrucîtvă înroșită acum, consilierul majestății sale foarte învățat în ale legii, și cu el prințul și moștenitorul nobilei stirpe a Lambertilor.

— Salut, Ned.

— Salut, Alf.

■— Salut, Jack.

— Salut, Joe.

■— Domnul să vă aibă-n pază, zice cetățeanul.

— Și pe tine asemenea cu mare mila lui, zice J.3. Tu ce iei, Ned ?

387

■. ■— O jumate, zice Ned.

Așa că J. J. comandă băutura.'

— Ați fost pe la tribunal ? zice Joe.

— Da, zice J. J. Aranjează el chestia aia, Ned, zice.

— Și eu trag nădejde, zice Ned.

Adică, ce-or fi pus la cale ăștia doi ? J. J. îl radiază de pe lista juraților și ălălalt îl scoate din vreo ananghie. Și-i trecut pe lista creditorilor în Stubbs, la gazetă. Altfel joacă cărți, se bate pe burtă cu așa-zișii țipi din lumea bună, cu geamu-n ochi și bea la fizz cu ei și el îngropat pînă la gît în polițe și ordine de proprieire. Și-a amanetat ceasul de aur la Cummins pe strada Francis unde să nu-l știe nimeni în camera din spate și cînd am fost eu acolo cu Pipilică să-și scoată ghetetele de la amanet Numele dumneavoastră domnule ? Dunne, zice, Mda, tun, zic. Păi, ne-ntoarcem noi acasă într-una din zilele astea și facem pocăință și plîngem cu lacrimi amare, eu așa zic.

— L-ați văzut pe ticnitul ăla de Breen cum se învîrte pe-aici, cu scrisoarea cu K.K., caca.

-

— Da, zice J.J. Caută un detectiv particular.

— Da, zice Ned, și voia nici una nici două să se ducă la tribunal, decît că l-a convins Corny

Kelleher că i-a spus să facă o expertiză grafologică întâi.

— Zece mii de lire, zice Alf, și iar râde. Doamne, aș da oricât să-l văd la tribunal.

— Tu i-ai făcut-o, Alf ? zice Joe. Spune adevărul, lot adevărul și nimic alt decît adevărul, așa să-ți ajute whisky Johnson.

— Eu ? zice Alf. N-arunca cu năsturași în bunul meu renume.

...■•.....

— Orice declarație ai face, zice Joe, va fi reținută împotriva dumatăle de către acuzare.

— Sigur, o acțiune judiciară poate fi introdusă, zice J.J. Dar asta \_ ar „implica doar că nu e *compos mentis*. K.K. caca.

— *Compos* pe dracu', zice Alf, și râde. Tu nu știi că-i țicnit ? Uită-te la el ce cap are. Tu știi că dimineața cîte-

388

odată trebuie să-și vîre pălăria în cap cu lingura de pantofi ?

— Da, zice J.J., dar adevărul de conținut al unei defăimări nu constituie o scuză în fața legii cînd a fost făcută publică.

— Ha, ha-, Alf, zice Joe.

— Totuși, zice Bloom, dacă stai să te gîndești la femeia aia, săraca, nevastă-sa vreau să spun.

— Mai mare mila de ea, zice cetățeanul. Sau de oricare altă femeie care se mărită cu unul de-ăștia juma-juma.

— Cum adică, juma-juma ? zice Bloom. Vrei să spui că el e...

— Vreau să spun juma-juma, zice cetățeanul. Un tip care nu-i nici carne nici pește.

— Și nici hering sărat cinstit, zice Joe.

— Asta vreau și eu să spun, zice cetățeanul. Unu' cu ochii sticloși după aia, dacă-nțelegeți ce vreau să spun.

Atunci am simțit că de-aici iese o chestie. Și Bloom explicîndu-i că el voia să spună că ce cruzime e pentru nevastă-sa că trebuie să se țină după idiotul ăla cu bale la gură. E o cruzime pentru bieteile animale asta e să-l lași pe nenorocitul ăla de Breen la iarbă verde să bată cîmpii cu barba curgîndu-i între picioare de-i plîng și curcile de milă. Și ea care era cu nasul pe sus după ce se măritase cu el că cică-un verișor de-al babalîcului era paracliser din ăia care-l conduce pe papa la strana lui. Cu poza lui pe perete Un ăla cu mustățile țepoase. Signor Brini din Summerhill, italianul, zuav papal al Sanctității Sale care s-a mutat de pe chei mai jos către strada Mucegaiului. Și cine mai era și ăsta, mă rog ? Un nimenea, două camere în dos pe un pasaj, cu șapte șilingi pe săp-tămînă da' altfel cu pieptul tot numai medalii și sfidînd pe toată lumea.

— Și pe lîngă asta, zice J.J., o carte poștală constituie o dare în publicitate, un act public. A fost considerată suficient ca dovadă de rea intenție în procesul Sandgrove contra Hole. După părerea mea acțiunea poate fi intentată.

389

Șase șilingi și opt pence, vă rog. Pe cine-l interesează părerea dumatăle ? Lasă-ne domnule să ne ben berea-n pace. Ce dracu' nu ne mai lasă nici pe-asta s-o facem liniștiți.

— Ei, noroc, Jack, zice Ned.

— Sănătate, Ned, zice J.J.

— Uite-l iar, zice Joe.

— Unde ? zice Alf.

Și, chiar, uite-l că trecea prin fața ușii cu terfeloagele sub braț și cu nevasta după el și Corny Kelleher cu ochiul lui cu-albeață ginindu-se înăuntru cînd treceau pe dinainte, și vorbindu-i ca un tată care-ncearcă să-i vîndă un coșciug de ocazie.

— Cum a ieșit procesul cu excrocheria aia cu Canada ? zice Joe.

■— S-a amînat, zice J.J.

O fraternitate de-a lor de-a nasurilor corioate înregistrată pe numele de James Wought zis Saphiro zis Spark și Spiro, a dat și anunțuri la ziar că cică asigură drumul în Canada pe douăzeci de șilingi. Și ce ? Ce, nu-ți place de ochii mei deja ? Sigur că era o excrocherie

~clasa întâi. I-a tras pe toți pe sfoară, servitoarele și găgăuții din tot comitatul Meath și chiar și pe-unu' de-ai lor. Ne povestea J.J. că era și-un babalîc de ovrei Zaretsky sau așa ceva care ședea în boxa martorilor cu pălăria pe cap plîngînd și jurîndu-se pe sfîntul lor Moise că l-au tras pe sfoară de două lire.

— Cine-a judecat cazul ? zice Joe.' >\*\*- Primul președinte, zice Ned.

— Săracu' sir Frederick, bătrînelul ăla, zice Alf, pe-asta poți să-l aiurești ușor de tot.

— Are o inimă de aur, zice Ned. Apucă-te și spune-i o poveste c-ai rămas cu chiria în urmă și c-o nevastă bolnavă și-o liotă de copii și pe cuvîntul meu că-] vezi cum îl podidește plînsul acolo pe estradă.

— Da, zice Alf, Reuben J. a avut un noroc al dracului că nu l-a turnat direct la închisoare zilele trecute cînd l-a dat în judecată pe nenorocitul ăla de Gumley,

390

ăla care păzește depozitul de pietre de pavaj pentru șantier, lîngă podul Butt.

Și-ncepe să-l maimuțarească pe primul președinte bătrînul cînd se enervează și țipă la ei :

— Un adevărat scandal ! Omul ăsta al muncii sărmanul ! Cîți copii spui ? Zece ai spus ?

— Da, înălțimea voastră. Și nevastă-mea bolnavă de febră tifoidă !

— Și-o nevastă bolnavă de febră tifoidă ! Scandalos ! Vă rog să părăsiți imediat sala de ședințe, domnule. Nu, domnule, nu dispun nici un ordin de executare. Cum îndrăznești, domnule, să vii la mine și să-mi ceri să dau un astfel d'e ordin ? Un om sărac care muncește din greu și-și dă toată silința. Declar procesul închis !

Și iată că în șaisprezecea zi a lunii zeitei cu ochi de bou și în cea de a treia săptămînă după ziua sărbătorii Sfintei și Nedespărțitei Treimi, fiica cerului luna fecioară fiind atunci în primul pătrar, s-a întîmplat că acești învățați judecători s-au întrunit în sălile legii. Acolo meșterul Courtenay<sup>305</sup>, așezat în camera sa de sfat și-a rostit răsplată părerea, și meșterul judecător Andrews, fără asistența juraților în Curtea cu Probe, a cîntărit bine și a cumpănit îndreptăcirile primului pretendent la bunuri în problema testamentului de judecată și a dispozițiilor testamentare finale *in re*, proprietatea reală și personală a răposatului și regretatului Jacob Kalliday, neguțător de vinuri decedat, contra Livingstone, copil neîntreg la minte și consorți. Și în fața curții solemne din strada Verde a venit sir Frederick Șoimarul. Și a stat acolo cam pe la ceasurile cinci pentru a aplica legea străveche a bretonilor în fața Comisiei speciale pentru întreg acest district și dependențele sale spre a hotărî în și asupra comitatului orașului Dublin. Și laolaltă cu el au șezut înaltul sin-hedrin al celor douăsprezece triburi ale Iarului, pentru fiecare trib cîte un bărbat, din tribul lui Patrick și din tribul lui Hugh și din tribul lui Owen și din tribul lui Conn și din tribul lui Oscar și din tribul lui Fergus și din tribul lui Finn și din tribul lui Dermot și din tribul lui

391

Cormac și din tribul lui Kevin și din tribul lui Caolte și din tribul lui Ossian fiind acolo cu toții doisprezece bărbați adevărați și de nădejde. Și el i-a conjurat în numele Celui care și-a dat viața pe cruce să gîndească drept și să se străduiască cu bună credință să dea dreaptă judecată în cumpăna iscată între stăpînul și suveranul lor regele și prizonierul din fața curții și verdict fără strîm-bătate să dea potrivit probelor așa să le ajute Dumnezeu și să sărute cartea cea sfîntă. Și ei s-au înălțat din jilțurile lor, acești doisprezece bărbați din triburile Iarului și au jurat pe numele Celui care nu are începuturi să facă după dreapta lui poruncă. Și pe loc slujitorii legii au scos din temnițele turnului pe unul pe care copoi dreptății îl înșfăcaseră ca urmare a informațiilor primite. Și l-au încătușat de mani și de picioare și nu s-au învoit să ia de la el nici cauțiune nici mainprise și au rostuit împotriva lui acuzare căci făcător de rele fusese.

— Frumos, n-am ce zice, zice cetățeanul, să vină aici în Irlanda și să ne umple toată țara de ploșnițe. La care Bloom se prefăce că n-a auzit nimic și începe să-i dea zor lui Joe că nu trebuie să-și facă griji cu chestia aia măruntă pînă la-ntîi ale lunii dar că oricum el o să-i spună o vorbă domnului Crawford. Și Joe care se jură pe toți Dumnezeii și pe una și pe aialaltă c-șre să facă pe dracu-n patru.

— Pentru că, înțelegi, zice Bloom, o reclamă trebuie s-o repeți. Asta-i tot secretul.

— Lasă pe mine, zice Joe.

— Să-i tragă pe sfoară pe țăranii cinstiți, zice cetățeanul, și pe săracii Irlandei. Nu mai vrem străini în casa noastră.

— A, nu mă-ndoiesc că se-aranjează, Hynes, zice Bloom. E doar chestia aia cu Keyes, știi.

— Consider-o ca și făcută, zice Joe.

— Foarte amabil din partea dumitale, zice Bloom.

— Veneticii ăștia, zice cetățeanul. E vina noastră la drept vorbind. Noi sîntem vinovați. I-am lăsat să intre.

392

Noi i-am adus. Femeia adulteră și cu țiitorul ei <sup>306</sup>, ăștia i-au adus pe fîlharii ăia de saxoni aici.

— Judecată în apel, zice J.J.

Și Bloom acuma prefăcîndu-se că e grozav de interesat de nici el nu știa ce, o pînză de păianjen din colț, în spatele butoiului, și cetățeanul strîmbîndu-se la el și javra la picioarele lui tot holbîndu-se-n sus să vadă pe cine să-l muște și cînd.

— O soție necinstită, zice cetățeanul, asta-i cauza tuturor nefericirilor noastre.

— Ia uitați-vă la ea, zice Alf, care tot chicotea cu Terry la tejghea cu un număr din *Gazeta poliției* în față, uite-o toată vopsită cu culorile de război.

— Ia dă-ncoace s-o vedem și noi, zic eu.

Ce era, una din pozele alea nerușinate americănești pe care le tot ia Terry de la Corny Kelleher.

Lucruri secreteoase să-ți mai dilate părțile intime ale anatomiei. Comportarea necorespunzătoare a unei frumoase din înalta societate. Norman W. Tupper, un bogat antreprenor din Chicago, o surprinde pe frumoasa dar infidelă sa soție pe genunchii polițistului Taylor. Frumoasa în toată splendoarea înfloririi ei comportîndu-se necorespunzător și drăguțul ei pipăind-o pe țîțe și Norman W. Tupper dînd buzna cu pistolul tocmai la vreme ca s-ajungă prea tîfziu după ce-și făcuse ea mendrele de-a huța cu polițistul Taylor de-a aruncarea inelului în băț.

— Doamne, Jennyco fată, zice Joe, da' ce cămășuță scurtă mai ai !

— Țin-te bine, Joe, zic eu. Asta mai zic și eu o bucățică, nu ?

Și ce mai una alta uite-l și pe John Wyse Noian și după el Lenehan cu o față lungă ca o zi de post.

— Ei, ce, zice cetățeanul, ce se mai aude de pe cîmpul de bătaie ? Ce-au mai decis neisprăviții ăia de palavragii de la primărie la mitingul lor în legătură cu marea noastră limbă irlandeză ?

O'Nolan, împlătoșat în armură strălucitoare, înclinîndu-se adînc, aduse omagiul său marelui și înaltului și

393

puternicului conducător al întregului Erin și-i dete veste despre cele ce se întîmplaseră, și cum bătrînii înțelepți și gravi ai celui mai credincios oraș, cel de al doilea al regatului, se întruniseră în sălile de judecată de lîngă vadul rîului, și acolo, după cuvenitele rugăciuni către zeii care sălășluiesc în cerurile etereale, se sfătuiseră cu mare solemnitate dacă nu cumva ar putea, dacă ar fi și ar fi, să mai aducă o dată în cinstire printre muritori vorbirea întraripată a Gaeliei astăzi despărțită de marea cea mare.

— Se pun lucrurile în mișcare, zice cetățeanul. La dracu' cu saxonii ăștia bătărași și urît mirositori și cu patois-ul lor.

Și J.J. care începe să facă pe delicatul că cum că tot ■ răul și cu partea lui bună și că asta e să-nchizi ochii și politica lui Nelson care-și pune ocheanul la ochiul chior și că nu poți să pui o națiune întreagă sub actul de acuzare și Bloom căznîndu-se și el să intre-n vorbă cu moderația și aberația și una și alta și oă coloniile și civilizația lor.

— Sifilizația lor vrei să spui, zice cetățeanul. Dracu' să-i ia pe toți. Blestemul Dumnezeului ăsta care de asta să fie bun la ceva să le cadă dintr-o parte peste căpățîna lor groasă de lepădături de tîrfă ! N-au nici muzică, nici artă, nici literatură să merite să-ți bați gura despre ele. Ce civilizație mai au și ăștia, au furat-o de la noi. Niște prăpădiți de feciori de bastarzi de stafii — și cu limba împletită.

— Dar familia națiunilor europene... zice J.J...'. -

— ăștia nici nu sînt europeni, zice cetățeanul. Eu am fost în Europa cu Kevin Egan din Paris. Nu vezi nici urmă de ei sau de limba lor undeva prin Europa, decît cel mult în ce se cheamă *cabinet d'aisance* <sup>307</sup>

Și zice John Wyse : ; .■●-''■'

— Multe flori se nasc și nu-și lasă roșata de nimeni văzută.

Și zice Lenehan care mai știe cîte ceva din limba elegantă :

— *Conspuez les Anglais ! Perfide Albion !* <sup>308</sup>



Așa grăi și apoi înălță în mîinile sale puternice, aspre, uriașe, pîrlite de soare urciorul cu bere tare, neagră, spumoasă și dind glas devizei clanului său *Lumh Dearg Abu* -<sup>509</sup>, bău întru înfrîngerea dușmanilor săi, stirpe de eroi vajnici și curajoși, stăpînitorii valurilor, care șed pe tronurile lor de alabastru<sup>310</sup> tăcuți asemenea zeilor fără moarta.

— Ce-i cu dumneata, zic eu către Lenehan. Arăți ca unu' care-a pierdut nu-ș cîți șilingi și-a găsit în schimb doi penny.

— Cupa de aur la cursele de cai, zice.

— Cine-a cîștigat, domnule Lenehan ? zice Terry.

— *Zvîrluga*, zice. cu douăzeci la **unul**. Un cal la care nu s-ar fi gîndit nici dracu'. Și ăilalți, toți, nici nu i-ai văzut pe pistă.

— Și iapa lui Bass ? zice Terry.

— Aia și-acuma mai aleargă după ei, zice el. Ne-a înfundat pe toți. Boylan a pus două lire la sfatul meu pe *Sceptru* pentru el și-o doamnă, o prietenă de-a lui.

— Și eu am pus jumătate de coroană, zice Terry, pe *Zînfandel* că așa mi-a spus domnul Flynn. Calul lordului Howard de Walden.

— Douăzeci contra unu, zice Lenehan. Viață păcătoasă. *Zvîrluga*. zice. îți umilă banii și mai zic că-l joc cîștit.' Deșertăciune, de ai un nume, numele tău e *Sceptru*.<sup>311</sup>

Și se duce pînă la tejghea să vadă dacă mai e ceva în cutia cu biscuiți pe care-o lăsase Bob Doran, și javra după el cu botu-n sus să-și mai încerce și ea norocul. Baba Hubbard la dulapul din cămară.

— Nu-i rost, bătrîne, îi zice cîinelui.

— Nu vă mai pierdeți și voi așa cu firea, zice Joe. *Sceptru*, ar fi cîștigat dacă n-ar fi fost mîrtoagele alelalte.

Și J.J. și cu cetățeanul în vremea asta se certau pe chestii de drept și de istorie și Bloom se tot băga și el cu cîte o deșeptăciune de-a lui.

— Unii, zice Bloom, văd paiul din ochiul altuia dar nu-și văd bîrna din ochiul lor.

395

— *Raimeis*<sup>312</sup>, zice cetățeanul. Nu-i nici unul mai orb ca ăla care nu vrea să vadă cu ochii lui, dacă știi ce-nseamnă asta. Unde sînt ăi douăzeci de milioane de irlandezi care-s lipsă la apel și care ar fi trebuit să fie aici de față în loc de numai patru, triburile noastre pierdute. Și olăritul și textilele noastre, cele mai frumoase din toată lumea ! Și lina noastră care se vindea la Roma pe vremea lui Juvenal și inul și damascul nostru din țe-sătoriile de la Antrin și dantela noastră de Limerick, tăbăcăriile noastre și cristalele noastre de dincolo de la Ballybough și poplinul nostru hughenot pe care-l avem de pe vremea lui Jacquard de Lyon și țesăturile noastre de mătase și stofele noastre de Foxford și broderiile noastre ivorii de la mînăstirea carmelitelor din New Ross, care n-aveau pereche în întreaga lume ! Unde-s neguțătorii greci care veneau prin coloanele lui Hercule. Gibril-iarul pe care-a pus mîna acum dușmanul neamului omenesc, cu aur și purpură de Tyrsa să le vîndă la Wexford, la tîrgul lui Carmen ? Citiți-l pe Tacit și pe Ptolemeu, chiar și pe Giraldus Cambrensis. Vinuri, și piei, marmură' de Connemara, argint din Tipperary, cel mai bun din lume, caii noștri renumiți încă și astăzi, căluții irlandezi, cu regele Filip al Spaniei care se oferea să plătească vamă ca să capete dreptul să pescuiască în apele noastre. Ce-ar trebui să ne plătească degenerații ăia murdari din Anglia pentru comerțul nostru ruinat și pentru căminele noastre pustiite ? Și albiile rîurilor Barrow și Shannon care nu le mai adîncim să tragă milioanele de acri de mlaștine și noroi c-o să murim dracului cu toții de tuberculoză.

• — Curînd, curînd o s-ajungem și noi fără nici un pom, ca Portugalia, zice John Wyse, sau ca Heligolanda, care nu mai are decît un singur copac, dacă nu facem ceva să reîmpădurim țara. Zada, pinul, toți arborii din familia coniferelor se pierd uite-acuma. Citeam un raport al lordului Castletown...

— Salvați, zice cetățeanul, frasinul uriaș din Galway și stejarul falnic din Kildare care are trunchiul de patruzeci de picioare gros și un pogon de frunziș — Salvați

copacii Irlandei pentru oamenii viitorului Irlandei pe dealurile frumoase ale Eire-ului, O.

— Europa are ochii pe voi, zice Lenehan.

Elita societății cosmopolite a participat *en viasse* astăzi <sup>313</sup> după-amiază la ceremonia mariajului cavalerului Jean Wyse de Neaulan, marele hatman șef al Foresteriilor Naționale Irlandeze, cu domnișoara Pinuța Conifer din Pine Valley. Lady Sylvester Ulmumbrit, d-na Barbara Mesteacândulce, d-na Polly Frasin, d-na Holly Ochidealun, d-ra Daphne Laur, d-ra Dorothy Măceș, d-na Clyde Pîlc-depomi, d-na Rowan Verdepururi, d-na Helen Vițăslobodă, d-ra Virginia Iederă, d-na Gladys Fag, d-ra Olive Zaplaz, d-ra Blanche Arțar, d-na Maud Mahon, d-ra Myra Mirt, d-ra Priscilla Socînfloare, d-ra Albinuța Caprifoi, d-ra Grace Plută, d-ra O. Mimosa San, d-ra Rachel Cedruzvelt, d-rele Lilian și Viola Liliac, d-ra Timidity Plopîntremur, d-ra Kitty Rouă-n Mușchi, d-ra May Gherghină, d-na Gloriana Palmier, d-na Liana Pădure, d-na Arabelly Lemn-negru și d-na Norma Stejar din Oakholme Regis au înfrumusețat ceremonia cu prezențele lor. Mireasa, condusă de tatăl său, M'Conifer de Ghindă, se înfățișa, delicată și îneîntătoare, într-o creație de un gust desăvârșit lucrată din mătase verde mercerizată, îmbrăcată peste un dessous de un cenușiu licăritor, strînsă peste mijloc cu o centură lată smaragdină, și împodobită de un triplu ajur de franjuri de nuanță întunecată, croiala rochiei fiind aerată de bre-teluțe și ornamente la șolduri în formă de ghindă aurie. Domnișoarele de onoare, d-rele Zada Conifer și Delicia Conifer, surorile miresei, purtau vestminte foarte atrăgătoare în aceeași tonalitate, cu motive delicate de trandafiriu închis petrecute prin platcile în fir subțire și repe-tîndu-se capricios în tocile verde jad de forma penelor de heron în coraliu palid. Senhor Enrique Fior a acompaniat la orgă cu bine cunoscuta sa măiestrie și, pe lângă imnurile prescrise de liturghia nupțială, a interpretat și o nouă și reușită transcripție a imnului *Pădurare, cruță pomu-acesta*, la încheierea slujbei. Părăsind biserica Saint Fiacre *in Horto* după binecuvîntarea papală, fericita pereche a

397

fost întîmpinată cu o ploaie veselă de alune, jir, frunze de laur, mîțișori de salcie, boabe de iederă, ghindă, crenguțe de vîsc și strigăte de urări de fericire. Dl. și d-na Wyse Conifer Neaulan vor petrece o liniștită luni de miere în Pădurea Neagră.

— Și noi sîntem cu ochii pe Europa, zice cetățeanul. Noi duceam comerț cu Spania j'î cu francezii și eu flamanzii înainte ca javrele astea \*să fi fost fătate, și berea spaniolă la Galway și luntrile de culoarea vinului străbă-tînd calea apelor întunecate ca vinul la culoare.

— Și-o să mai ducem, zice Joe.

— Și cu ajutorul sfîntei Maici a Domnului o să mai ducem, zice cetățeanul pocnindu-se cu palma peste coapse. Porturile noastre care sînt acuma pustii au să fie iarăși pline, Queenstown, Kinsale, Galway, Golful Blacksod, Ventry în regatul Kerry, Killybegs, cel de al treilea port mai mare din lumea largă cu o flotă de catarge ai clanului Lynch din Galway și ale clanului Cavan O'Reilly și a clanului O' Kennedy din Dublin *ds* pe vremea cînd co-rnițele Desmond semna tratate cu împăratul Carol al cincilea în persoană. Și o să mai ducem iarăși, zice cînd primul vas de răzoi irlandez are să fie văzut spărgînd valurile cu propriul său steag la prora, nu cu harfele lui Henry Tudor, nu, cu steagul cel mai vechi care a plutit vreodată pe mări, steagul provinciei Desmond și Thomond, trei coroane pe cîmp azuriu, cei trei feciori ai lui Milesius.

Și trase ultima dușcă din halbă, Moya. Asta-i numai scuiat în vînt, lăudăroșenie de piscică de tăbăcărie. Vacile din Connacht au coarnele lungi. Să se ducă să spună asta dacă are curaj cînd s-or strînge oamenii la Shanagolden unde asta nici nu îndrăznește să-și arate vîrfurile nasului cu teroriștii noștri vajnici în straie femeiești care abia-l așteaptă să-i facă pielea ciur că se dă la proprietățile expropriaților.

— Bravo, bravo cum știi s-o întorci, zice John Wyse. Ce iei ?

— întăritoare pentru voluntarii de cavalerie<sup>314</sup>, zice Lenehan, să sărbătorim ocazia.

— Unul mic, Terry, zice John Wyse, și o *mîinile sus*. Terry ! Ce, ai adormit ?

— Da. domnu' zice Terry. Un whisky mic și-o sticlă de bere Allsop. Imediat, domnul meu. Stă și cască gura la zdreanță aia de ziar cu Alf, se holbează amîndoi la pozele alea cu femei în loc să aibă grija de publicul consumator. O poză cu un meci de trîntă. cum se muncesc să-și spargă căpățînele zvîrlindu-se unu-ntr-altul cu capu-n jos ca taurul în barieră. Și alta —■ *Bestie Neagră Arsă De Vie în Omaha, Georgia*. O droaie de polițiști din ăia voluntari cu pălării cu borul larg tră-gînd cu pistoalele într-un tuciuriu spînzurat de copac și cu limba afară și cu rugu-aprins sub el. Păi ar mai trebui să-l înece-n mare după asta și să-l mai și puie pe scaunul electric și să-l mai și răstignească să fie siguri că și-au făcut treaba cum trebuie.

— Dar ce ne facem cu marina lor de război, zice Ned, care le ține dușmanul ia distanță de coastele lor ?

— Îți spun eu ce facem, zice cetățeanul. Păi ăla-i iadu' pe pămînt, aia e. Citește dezvăluirile din ziare despre cum îi bat cu biciul pe navele scoală de la Portsmouth. Scrie unu' care semnează. *Un dezgustat*.

Și-neepe să ne spună despre pedeapsa corporală și despre echipaleje cu mateloți și ofițeri și contraamirali cu tot pozați acolo cu tricoamele pe cap și pastorul cu Biblia lui protestantă venit să asiste la pedeapsă și despre un tinerel pe care-l aduc pe sus, și ăla zbierînd cit îl ține gura după maică-sa, și cum îl leagă de țeva tunului.

— Ciosvîrta și duzina, zice cetățeanul, așa-i spunea pungașul ăla bătrîn de sir John Beresford, da-n engleza modernă de acuma îi zice bătaia cu bastonul.

Și zice John Wyse :

— E-un obicei care-i face mai multă onoare să fie dat uitării decît respectat. <sup>315</sup>

Și pe urmă ne povestește și el cum vine timonierul cu un baston lung și se-apucă și jupoaie pielea de pe spinarea nenorocitului ăla pînă-ți sparge urechile cu -zbieretele lui.

399

— Asta-i marina de război încununată de glorie a Marii Britanii, zice cetățeanul, care stăpînește pe tot pâmîntul. Țipi care n-au să fie sclavi niciodată, și care au în țara lor singurul parlament ereditar de pe fața pămîntului lui Dumnezeu și tot pămîntul lor pe mîna unei duzini de porci care nu se gîndesc decît la vînătoare și de pompoși găunoși care numai gura e de ei. Asta-i imperiul lor cu care se laudă, imperiu de sclavi pe care-i snopesc în bătaie.

— Asupra căruia soarele nu răsare niciodată, zice Joe. <sup>316</sup>

— Și tragedia e, zice cetățeanul că ei chiar cred asta. Nenorociții ăștia de yahui <sup>317</sup> chiar cred în asta. Cred în <sup>318</sup> varga, pedepsitoarea atotputernică, creatorul iadului pe pămînt și în Jacky Catran, fiul de tîrfă, care-a fost zămislit dintr-o lăudăroșenie blasfematorie, născut din marina militară, care a suferit sub ciosvîrte și bastonade, a fost sacrificat, jupuit și uns, a zbierat ca un blestemat al iadului, și a treia zi s-a înălțat iarăși din pat, mînat în port, și a stat pe raza fundului său pînă la noi ordine de unde va veni să mai trudească pînă iese untul din el ca să-și țină zilele și să primească plată.

— Dar, zice Bloom, nu e disciplina peste tot la fel ? Adică n-ar fi tot așa și aici, dacă e să punem forța contra forței ?

N-am spus eu ? Pe cît e de adevărat că-mi beau berea asta, ăsta pînă la ultima lui suflare tot are să se străduiască să te convingă că să mori e tot una cu să trăiești.

— Punem noi forța contra forței, zice cetățeanul. Avem noi Irlanda noastră cea mare dincolo de marea cea mare. <sup>319</sup> Au fost scoși din casa și din căminul lor în anul negru 47. Colibele și cocioabele lor de pămînt și de tină din șanțul drumului le-au fost dărmate cu plugul și ăia de la Times ședeau și-și frecau mîinile de plăcere și le spuneau englezilor ăștora cu ficatul putred că în curînd au să fie în toată Irlanda la fel de puțini irlandezi cît mai sînt Piei Roșii în America. Pînă și marele turc ne-a trimis piaștri lui. Doar că saxonul a-ncercat să-nfometeze națiunea în

'400

țară la noi și pămîntul încărcat tot de recolte pe care hienele britanice le cumpărau să le vîndă la Rio de Janeiro. Da, i-au mînat pe țărani în hoarde de pe pămînturile lor. Douăzeci de mii au murit în vapoarele alea cosciuge. Dar cei care au ajuns în țara celor liberi își mai aduc aminte de patria lor rămasă în sclavie. Și vor veni îndărăt cu duh de răzbunare, că ei nu sînt lași, ei, feciorii din Gra-nuaile,

ai Kathleenei ni Houlihan.<sup>320</sup>

— Perfect de adevărat, zice Bloom. Dar ce vroiam eu să spun e că...

— Așteptăm de multă vreme ziua aceea, cetățene, zice Ned. Încă de pe când sârmana bătrână ne spunea că francezii sînt pe mare și-au debarcat la Killala.<sup>321</sup>

— Da, zice John Wyse. Noi ne-am bătut pentru regele Stuart care ne-a renegat împotriva wiliamiților și ne-au trădat. Aduceți-vă aminte de Limerick și de piatra tratatului care-a fost călcat în picioare. Noi ne-am dat sîngele nostru pentru Franța și Spania, pentru gîștele sălbatic. Fontenoy, mda ? Și Sarsfield și O'Donnell, duce de Tetuan în Spania și Ulysses Brown din Camus care a fost feld-mareșalul Măriei Tereza. Și noi ce-am primit în schimb pentru toate astea ?

— Franțuzii ! zice cetățeanul. Țștia-s profesori de țopăit după muzică. Știi care-i adevărul ? Țștia n-au valorat niciodată nici cît negrul de sub unghia unui irlandez. Nu se dau acuma de ceasul morții să facă o *Entente cordiale* după muzica vîndutului ăla de T.P. cu perfidul Albion ? Păi ăștia sînt ăia care-au dat totdeauna foc Europei, nu ?

— *Conspuez les Frangais*, zice Lenehan absorbindu-și berea.

— Și cît despre prusaci și hanovrieni, zice Joe, ne-ajung toți bastarzii ăștia mîncători de cîrnați pe tron de la George electorul încoace pînă la țingăul ăla de neamț și cu băbăția cu gaze la stomac care tocmai a murit acuma de curînd ?

Doamne, ce mi-a mai venit să rîd cînd a început cu baba cu ochelari de cal și care se îmbăta pînă nu mai știa <ie ea în palatul ei regal, old Vie, în fiecare noapte lăsata de la Dumnezeu, și cu ulcica ei de rouă de munte și cu

401

vizitiul care-o ducea-n brațe la pat și ea trăgîndu-l de favoriți și cîntîndu-i cîntecele vechi cu *Ehren pe Rin* și vino-ncoace unde-i băuturica mai ieftioară.<sup>322</sup>

— De ! zice J.J. Acuma-l avem pe Edward omul păcii.

— Asta să i-o spui lui mutu' zice cetățeanul. E mult mai mult vax decît pax în necăjitul ăsta. Edward Guelph-Wettin !

— Și ce mai ziceți, zice Joe, despre băieții noștri cu frica de Dumnezeu, popii și episcopii Irlandei care-i aranjează camera la Maynooth în culorile cailor de curse ale majestății sale satanice și-i proptesc și pozele tuturor cailor pe care i-au călărit jockeyi lui. Pînă și lord de Dublin, nu mai puțin.

— Mai bine i-ar fi proptit toate femeile pe care le-a călărit el, zice micuțul Alf.<sup>323</sup>

Și zice J.J. :

— Considerente ținînd de spațiul limitat aflat la dispoziție au influențat decizia măriților lorzi.

. — Mai încerci una, cetățene ? zice Joe.

— Da, domnul meu, zice celălalt, mai încerc. . — Și tu ? zice Joe/

— Rămînîndu-ți recunoscător, Joe, zic. Fie ca umbra să nu ți se scurteze niciodată.

— Repetăm, zice Joe.

Bloom în vremea asta îi dădea înainte cu John Wyse excitat de tot și cu mutra aia a lui de rață tăvălită prin noroi și rostogolihdu-și ochii de prună în cap.

— Persecuțiile, zice, toată istoria lumii e plină de ele. Perpetuarea urii naționale între națiuni.

— Dar dumneata știi ce înseamnă o națiune ? zice John Wyse.

— Da, zice Bloom.

. — Ce înseamnă ? zice John Wyse.

— O națiune ? zice Bloom. O națiune este un același popor care trăiește într-un același loc.

402

■ — Pe Dumnezeul meu, păi atunci, zice Ned rîzînd, dacă așa stau lucrurile și eu sînt o națiune că și eu stau Sn același loc în ultimii cinci ani ăștia.

Și firește toată lumea a început să rîdă de Bloom și > zice el atunci ca să iasă din încurcătură.

— Sau, mă rog, care trăiește în locuri diferite.

— Atunci ăsta-i cazul meu, zice Joe.

. — Care-i națiunea dumată, dacă-mi dai voie să te-ntreb ? zice cetățeanul.

— Irlanda, zice Bloom. Eu aici m-am născut. În Irlanda.

Cetățeanul n-a spus nimic decât că și-a hîrîit scuipatul din gîtlej și, hopa, a scuipat din el așa ca o stridie roșie direct în colț.

— Merg și eu cu voi la rînd la-ngrămădeală, Joe, zice, scoțîndu-și batista să se șteargă la gură.

— Uite-aici, cetățene, zice Joe. Ia-o-n mîna dreaptă și zi după mine cuvintele care urmează. Mult<sup>324</sup> îndrăgitul și bogat brodatul străvechiul voal irlandez de giulgiu atribuit lui Solomon de Droma și Manus Tomaltach og MacDonogh, autorii Cărții din Baî-lymote, a fost apoi cu grijă scos la iveală și a stîrnit exclamații prelungi de admirație. Nu mai e nevoie să în-tîrziem asupra frumuseții legendare a broderiilor de la colțuri, floare a artei, unde pot fi distinct deslușiți cei patru evangheliști pe rînd prezentînd fiecareia din cei patru magistri simbolul său evanghelic — un sceptru din stejar de mlaștină, o puma nord-americană (un cu mult mai nobil rege al fiarelor decât soiul britanic, fie spus în treacăt), o vițică de Kerry și un vultur auriu din Carran-tuohill. Scenele zugrăvite pe cîmpul emuncțoriu înfățișînd străvechile noastre forturi și cetăți circulare și dolmene și curți de soare ale castelelor și așezăminte de învățătură și pietre de blestem sînt tot atît de frumoase și în pigmenți tot atît de delicați ca atunci cînd cei care au în-luminat manuscriptul din Sligo și-au dat frîu liber fanteziei lor artistice de demult în timpul barmeeizilor. Glen-dalough, frumoasele lacuri din Killarney, ruinele din Clon-macnois, abația Cong, Glen Inagh și Cei Doisprezece Brazi, Ochiul Irlandei, Colinele Verzi din Tallaght, Croagh Pa-

403

trick, fabrica de bere a d-lor Arthur Guinness, fiul și compania (S.A.), malurile lui Lough Neagh, valea Ovoca, turnul Isoldei, obeliscul Mapas, spitalul sir Patrick Dun, capul Clear, glenul Aherlow, castelul lui Lynch, Scotch House, atelierele Rathdown Union din Loughlinstown, temnița Tullamore, cascadele Castleconnel, Kilballmacshona-kill, crucea de la Monasterboice, Hotelul Juraților, Purgatoriul Sf. Patrick, Piriul Domonilor, refectoriul colegiului Maynooth, groapa lui Curley, cele trei locuri natale ale primului duce de Wellington, stîncă Cashel, mlaștina Allen, depozitele de pe strada Henry, peștera lui Fingal — toate aceste scene emoționante ne sînt mai mult înfrumusețate de apele suferințelor care au trecut peste ele și de somptuoasele incrustații ale timpului.

— Ia-mpinge-ncoace băutura, zic. Care-i a cui ?

■ — Asta-i mea, zice Joe, cum zicea diavolul către polițistul mort.

— Și eu aparțin unei rase, zice Bloom, care-i urîță și persecutată. Chiar și acuma. Chiar și în momentul acesta. Chiar în clipa asta.

Ce mai, aproape că-și ardea degetele cu mucusul ăla de țigară. <sup>3~5</sup>

— Jefuită, zice. Înșelată. Insultată. Persecutată. Luîndu-ni-se ce ne aparținea nouă de drept. Chiar în clipa aceasta, zice ridicîndu-și pumnul în sus, vînduți la licitație în Maroc asemenea sclavilor sau vitelor.

— Vorbești despre noul Ierusalim ? zice cetățeanul.

— Vorbesc despre nedreptate, zice Bloom.

— Foarte bine, zice John Wyse. Atunci ridicăți-vă și luptați împotriva ei, cu putere, ca niște bărbați.

Drept ca o poză de pus pe perete. Tocmai bun ca țintă pentru un glonte dum-dum. Marele față de slănină care se pune în fața pistolului. Mai de grabă l-aș vedea sub chip de coadă de mătură dacă și-ar mai pune-un șorț de fată-n casă. Și pe urmă numai ce-l vezi că se moaie tot ca o cîrpă.

— Dar n-are nici un rost, zice. Forță, ură, istoria, toate chestiile astea. Asta nu-i viață pentru oameni. Insulta, ura asta. Și toată lumea știe că viața, viața adevărată e exact contrariul.

404

— Adică ce ? zice Aif.

— Iubirea, zice Bloom. Vreau să spun, contrariul urii. Trebuie să mă duc acum, zice către John Wyse. Numai pînă la colț, la tribunal, să văd dacă nu-i Martin acolo. Dacă trece pe aici, spune-i te rog că mă-ntorc imediat. O clipă numai.

Cine te ține ? Și pe loc o ia din loc ca un fulger uns cu grăsime.

— Asta-i noul apostol pentru neamul gentilic, zice cetățeanul. Iubirea peste tot pămîntul.

— Mda, zice John Wyse. Nu-i exact asta ce ni se tot spune ? Iubește-l pe aproapele tău.

— Asta ? zice cetățeanul. Pungăsește-l pe aproapele tău, cerșește de la aproapele tău, asta-i deviza, lui. Iubire, *Moya* !<sup>326</sup> Chiar că mi-l închipui în *Romeo și Julieta*.

Iubirea iubește să iubească iubirea. Infiriera îl iubește pe noul farmacist. Polițistul 14 A o iubește pe Mary Kelly. Gerty MacDowell îl iubește pe băiatul cu bicicleta. M.B. iubește un domn bine. Li Ci Han o iubește pe iubeață Cia Pu Ciou. Jumbo elefantul o iubește pe Alice elefăn-țica. Bătrînul domn Verschoyle, cu trompa lui acustică, o iubește pe bătrînica doamnă Verschoyle cu un ochi la făină și cu altul la slănină. Bărbatul cu impermeabilul cafeniu o iubește pe o doamnă care a murit. Majestatea sa regele o iubește pe majestatea sa regina. Doamna Nor-man W. Tupper îl iubește pe polițistul Taylor. Tu iubești o anumită persoană. Și această persoană iubește o altă persoană pentru că toată lumea iubește pe toată lumea, dar Dumnezeu iubește pe toată lumea.

— De, Joe, zic eu, în sănătatea ta și pace și bucurie. Mari succese, cetățene.

— Ura, ura, zice Joe.

— Binecuvîntarea Domnului și a Fecioarei Măria și a sfîntului Patrick pe voi toți, zice cetățeanul.

Și sus cu halba să-și ude fluierătorul. — Li știu eu pe ipocriții ăștia, zice, care-i trag cu propăvăduiala și-n vremea asta-ți fură tot din buzunare. Ca și mironosița aia de Cromwell cu coastele lui de fier<sup>a27</sup>,

405

care-a trecut prin sabie femeile și copiii din Drogheda, cu Biblia într-o mînă și cu *Dumnezeu este iubire* scris pe gurile tunurilor. Biblia ! Ați citit în *United Irishman* as-tăzi despre căpetenia asta a zulușilor care face o vizită în Anglia ?

— Ce mai e și asta ? zice Joe.

Așa că cetățeanul scoate unul din ziarele cu care umblă el și începe să citească de acolo :

— O delegație a principalilor magnați de bumbac din Manchester i-a fost prezentată ieri în audiență Majestății sale Alaki din Abeakuta de către Marele Băț de serviciu, lordul Calcăpeouă, spre a-i prezenta majestății sale mulțumirile din inimă ale comercianților britanici pentru înlesnirile ce le-au fost acordate în țara sa. Delegației i-a fost oferit un dejun la încheierea căruia întunecatul potentat, într-o orațiune fericit adusă din condei, tradusă fluent de capelanul britanic, reverendul Ananias Doamneajută Osros, a transmis mulțumirile sale călduroase Lui Massa Calcăpeouă și a subliniat relațiile cordiale existente între Abeakuta și imperiul britanic, arătînd că păstrează ca pe unul din bunurile sale cele mai scumpe o Biblie ilustrată, volumul cuprinzînd cuvîntul Domnului și secretul măreției Angliei, ce i-a fost grațios dăruit de către Marea Femeie Șef Albă, Marea Squaw Victoria, cu o dedicație personală scrisă de mîna augustă a regalei donatoare. Alaki a ridicat apoi un toast sub semnul *Black and White*, sorbind o cupă de iubire cu rachiou de cea mai bună calitate din craniul predecesorului său nemijlocit din dinastia Kakaciakaciak, supranumit Patruzeci de Negi, după care a vizitat principala uzină din Orașul Bumbacului, și și-a depus amprenta degetului gros în cartea de onoare a vizitatorilor executînd pe urmă un vechi dans de război abeakutic, în cursul căruia a înghițit mai multe cuțite și furculițe, în aplauzele hila-riante scandate de palmele unor tinere fecioare.

— Văduva asta, zice Ned, cu asta mie nu mi-e frică. Mă-ntreb dacă el i-a dat bibliei ăleia aceeași folosință pe care i-aș fi dat-o eu.

— Aceeași, ba chiar și mai mult în sensul acesta, zice Lenehan. Și după aceea în acea țară

mănoasă mangoul cu frunzele late a înflorit nemaipomenit.

408

— Asta-i o știre de-a lui Griffith ? zice John Wyse.

— Nu, zice cetățeanul. Nu-i semnată Shanganagh. E doar o inițială P.

— Și chiar o inițială foarte potrivită, zice Joe.

— Așa merg lucrurile, zice cetățeanul. Comerțul merge după steag.

— De, zice J. J., dacă-s chiar mai răi decât belgienii ăia din statul liber al Congo-ului, atunci lucrurile stau prost. Ați citit chestia aia cu individul ăla cum îl cheamă ?

— Casement, zice cetățeanul. E-un irlandez.<sup>328</sup>

— Da, ăsta, zice J. J. Le violează pe femei și pe fete și-i biciuie pe indigeni peste burtă să stoarcă din ei cât mai mult cauciuc din ăla roșu'.

— Știu eu unde s-a dus, zice Lenehan pocnind din degete.

— Cine ? zic eu.

— Bloom, zice el, chestia cu tribunalul e-un bluf. A mizat pe *Zvîrluga* și s-a dus să-și încaseze paraua.

— Prăpăditul ăsta care nici nu știe pe ce lume trăiește ? zice cetățeanul, care nici în vis n-a pariat niciodată la curse.

— Acolo s-a dus, zice Lenehan. L-am întâlnit pe Lyons Cocosul tocmai când se ducea să parieze pe mîrtoaga aia și l-am convins eu să nu facă așa ceva și mi-a spus că Bloora îi vînduse pontul. Pariez pe ce vreți c-a mers cu o sută de șilingi la cinci. E singurul tip din Dublin care-a mers pe calul ăsta. Un cal suspect la culme.

— El însuși e o mîrtoaga suspectă la culme, zice Joe.

— Ascultă, Joe, zic eu. Ia arată-mi intrarea spre ieșire.

— Uitați aici, zice Terry.

Adio Irlanda, eu mă duc la Gort. Și m-arn dus în fundul curții să-mi storc pompa și la dracu' (o sută de șilingi contra cinci) pe cînd îmi dădeam drumul (*Zvîrluga* la cota douăzeci la), dădeam drumul la încărcătură la dracu', -mi ziceam în sinea mea, știam eu că de abia aștepta (două halbe de la Joe și una la Slaterry) de abia aștepta s-o ia din

407

loc (o sută de șilingi asta înseamnă cinci lire) și cînd erau la (cal suspect pe dracu'), îmi spunea Pipilică Burke că cică joc de cărți și că i-ar fi bolnav copilul (ia te uită parc-am avut cinci litri) și nevastă-sa aia cu fesele fleșcăite care-i tot da zor la telefon că e *mai bine* sau e (au !) și era totul o înțelegere ca s-o șteargă cu banii dac-ar fi câștigat (Doamne, plin am mai fost) și că ține prăvălie fără autorizație (uf !). Irlanda e națiunea mea zice (hoi ! ftiuc !) nu te poți pune cu (gata asta-i ultima) gugustiucii (ha !) ăștia din Ierusalim.

Ei și cînd m-am întors își dăduseră cu toții drumul, John Wyse zicînd că Bloom fusese cu ideea cu Sinn Fein<sup>1-1</sup> că Griffith să scrie la ziar tot felul de prostii, cu juriile măsluite și că să fure banii guvernului de pe impozite și să numească consuli peste tot prin lume să se ducă să vîndă produsele industriale ale Irlandei. Să furi de la unul ca să dai la altul. Ce dracu', asta ar pune capacu' dacă unu' ca ăștia cu ochii ieșiți din cap mai ajunge și subiect de conversație. Să ne mai lase dracului în pace să ne vedem de ale noastre. Să ne ferească Dumnezeu în Irlanda de băgă-reți din ăștia. Domnul Bloom care le știe deja pe toate. Și bătrînul lui care înainte a făcut tot felul de excrocherii, babalîcul de Matusalem Bloom, pungașul-ăla de comis voiajor, care s-a otrăvit cu acid prusie<sup>330</sup> după ce-a împînzit toată țara cu minciunile lui și bijuteriile lui false. împrumuturi prin poștă în condiții avantajoase. Orice sumă avansată la simpla cerere scrisă. N-are importanță distanța. Fără garanție. Exact ca capra lui Lanty MacHale care mergea după oricine cite-o bucată de drum.

— Păi da, astea-s faptele, zice John Wyse. Și-uite și-omul care vă poate spune sigur, Martin Cunningham.

Și, chiar, trăsura primăriei se oprișe în față și cu Martin și cu el și Jack Power și-ncă un tip Crofter sau Crofton, un perceptor la pensie, care-i pe lista orangeștilor la Black-burn și care acuma mai scoate un ban sau Cravvford îl cheamă învîrtindu-se de colo pînă colo prin țară pe banii statului.

Călătorii noștri ajunseră<sup>m</sup> la hanul cel rustic și cobo-rîră de pe armăsarii lor.

408

— Ho. rîndaşule, strigă acela care după înfăţişare părea să fie conducătorul grupului. Mă, păcătosule ! Ia fă-te-n-coace !

Şi spunînd acestea băngăni cu garda spadei în oblonul deschis.

Hangiul ieşi la această chemare încingîndu-şi livreaua.

— Adăpost bun găsiţi la mine, înălţimile voastre, zise cu plecăciune respectuoasă.

— Mişcă-te jupîne, strigă cel care ciocănise. îngri-jeşte-te de telegarii noştri. Şi nouă dă-ne din ce-ai mai bun, căci, pe cinstea mea, avem mare trebuinţă.

— Dar vai mie, bunilor stăpîni, zise hangiul, sărmana mea casă n-are decît o cămară pustie. Nu ştiu zău ce le-aş putea oferi înălţimilor voastre.

— Ce-i asta, mhiane, strigă al doilea din grup, un om cu înfăţişare plăcută, așa-i slujeşti tu pe mesagerii regelui, jupîn Capsec ?

Cît ai clipi hangiul se schimbă la faţă.

— Vă cer îngăduinţă senioriile voastre, spuse cu umilinţă. Dacă sînteţi mesagerii regelui (Dumnezeu să-l ocrotească pe majestatea sa !) atunci de nimic nu veţi duce lipsă. Prietenii regelui (Dumnezeu să-l binecuvînteze pe majestatea sa !) n-au să stea să postească în casa mea, v-o jur.

— Atunci dă-i drumul ! strigă acel călător care încă nu deschisese gura şi care după înfăţişare părea un militar hîrşit prin viaţă. Ce-ai să ne dai ?

Hangiul făcu iarăşi plecăciune dînd astfel răspuns :

— Ce doriţi, bunilor mei stăpîni, pateu de porumbel gras, ceva escalop de vînat, o spată de vită, raţă sălbatică tocmai bine friptă cu untură, un cap de mistreţ cu fistic, o ulcică cu smîntînă a întîia, omletă cu mărar şi o butelcă cu vin bătrîn de Rin ?

— La dracu', strigă cel care vorbise la urmă. Asta-mi place. Cu fistic !

— Aha ! strigă cel cu înfăţişare plăcută. O casă sărăcăcioasă şi o cămară pustie, zice el. Vesel pungaş !

409

Aşa că uite-l pe Martin că intră şi întrebă unde-i Bloom.

— Unde e ? zice Lenehan. Acolo unde poate să fure de la văduve şi de la orfani.

— Nu e adevărat, zice John Wyse, ce-i spuneam ce-, tăţeanului despre Bloom şi Sinn Fein ?

— E-adevărat, zice Martin. Sau cel puţin așa se spune.

:— Cine-a făcut asemenea alegaţii ? zice Alf. •— Eu, zice Joe. Eu sînt aligatorul. ■— Şi în fond, zice John Wyse, de ce n-ar putea şi-un ovrei să-şi iubească ţara, ca oricare altul ?

— De ce nu ? zice J.J., cînd e şi el sigur de tot care e exact ţara lui.

— Da' ce-i ăsta, ovrei sau creştin sau papistaş sau pungaş sau ce dracu' e ? zice Ned. Sau mai bine zis, cine e ? Nu te supăra, Crofton.

— Noi n-avem treabă cu el, zice Crofton orangistul sau presbiterianul, ce-o fi.

— Cine-i Junius ? zice J.J.

— E-un ovrei pervertit, zice Martin, de undeva din Ungarjef şi el a fost ăla care-a făcut toate planurile după sistemul unguresc. Se ştie asta la primărie.

:— E văr cu Bloom dentistul ? zice Jack Power.

— Deloc, zice Martin. Doar cu numele. Pe el îl chema Virag. Aşa-l chema pe taică-su care s-a otrăvit. Şi-a schimbat numele prin hotărîre judecătorească, taică-su.

— Asta-i noul Messia pentru Irlanda ! zice cetăţeanul. Insula sfinţilor şi a înţelepţilor !

— Mda, ei îşi tot aşteaptă mîntuitorul, zice Martin. Ca şi noi, de fapt.

— Da, zice J.J., şi-orice băiat li se naşte ei cred c-ar putea să fie Messia al lor. Şi tot ovreiul e-n culmea excitaţiei, mi-nchipui, pînă află dacă-i tată sau mamă.

— Tot aşteptîndu-se ca viitoarea lor clipă să le fie următoarea, zice Lenehan.

410

— O, Doamne, zice Ned, ar fi trebuit să-l fi văzut pe Bloom înainte să-i fi **muia**t băiatul ăla care i se născuse. L-am întîlnit într-o zi la piaţă cumpărînd o cutie de, pastă Naeve pentru bebeluşi cu şase săptămîni înainte să-i fi născut nevastă-sa.

— *En ventre sa mere*, zice J.J.

— Şi mai spuneţi că unu' ca ăştia e bărbat ? zice cetăţeanul.

— Mă întreb dacă şi-o fi scos-o vreodată la lumina soarelui, zice Joe.



• — Oricum, i s-au născut doi copii, zice Jack Power.

— Și pe cine bănuiește ? zice cetățeanul.

Adevărul e că multe adevăruri sînt spuse așa în glumă. Asta-i un fel de corcitură de-astea, amestecătură. La hotel îmi spunea Pipilică se-ntindea în pat o dată pe lună cu dureri de cap ca orice tîrfa cînd îi vine perioada. Știți ce spun eu ? Ar fi o faptă bună și plăcută în ochii Domnului să-l înșfaci de ceafă pe unu' ca ăștia și să-l arunci dracului în mare. Asta ar fi omucidere în legitimă apărare, asta ar fi. Și pe urmă o mai și întinde cu alea cinci lire ale lui fără să dea și el o halbă ca omu". Dumnezeu să ne binecuvînteze. Nici cit negru sub unghie.

— Să fim miloși cu aproapele nostru, zice Martin. Da' unde-i ? N-avem timp să stăm s-așteptăm.

— Asta-i un lup de piele de oaie, zice cetățeanul. Asta e. Virag din Ungaria. Zi-i mai bine Ahasverus. Blestemat de Dumnezeu.

— Ai timp pentru-o libație scurtă, Martin ? zice Ned.

— Una numai, zice Martin. Ne grăbim. J.J. și S. , — Tu, Jack ? Crofton ? Trei mici, Terry.

Sfîntul Patrick ar trebui să mai debarce o dată la Ballykinlar și să ne convertească, zice cetățeanul, după ce-am dat drumul la lepădături ca astea să ne molipsească țărmurile.

— Da, zice Martin bătînd în masă după paharul lui. Dumnezeu 'să ne ajute pe toți aici de față, asta-i ruga mea,

#### 411

— Amin, zice cetățeanul.

— Să ne-audă Dumnezeu. Trag nădejde, zice Joe.

Și la clinchetul clopoțelului sfîntit<sup>332</sup>, precedați de un purtător al crucii și de ministranți, turiferari, purtători ai navei sfînte, lectori, ostiarii, diaconi și subdiaconi, întreaga congregație sacră se apropie de abații încununați cu mitre, priorii și gardianii și călugării și frații; călugării lui Benedict de Spoleto, cartuziani și camaldolesi, cistercieni și olivetani, oratorieni și vallombrosani, și călugării lui Augustin, brigitanii, premonstratzenzi, servi, trinitarieni, și copiii lui Petru Nolasco : și odată cu ei de la muntele Cărmei copiii lui Ilie profetul conduși de episcopul Albert și de Teresa de Avila, cu încălțări și desculți : și călugării cafenii și cenușii, fiii sărmanului Francisc, capucini, cordelieri, minimi și observanți, și ficele Clarei ; și fiii lui Dominic, călugării predicatori, și fiii lui Vincent : și călugării sfîntului Wolstan : și Igna-tius și copiii săi : și confraternitatea fraților creștini conduși de reverendul frate Edmund Igriatius Rice. Și după ei veneau toți sfîinții și sfintele, martiri, fecioare și confesori : sf. Cyr și sf. Isidore Arator și sf. Iacob cel Mic și sf. Phocas din Sinope și sf. Julian Hospitalierul și sf. Felix de Cantalice și sf. Simion Stîlplnicul și sf. Ștefan Protomartirul și sf. Ioan al Domnului și sf. Ferreol și sf. Leugarde și sf. Teodotus și sf. Vulmar și sf. Richard și sf. Vincent de Paul și sf. Martin de Todi și sf. Martin d' Tours, și sf. Alfred și sf. Joseph și sf. Denis și sf. Cornelius și sf. Leopold și sf. Bernard și sf. Terențiu și sf. Edward și sf. Owen Caniculus și sf. Anonimus și sf. Epo-nimus și sf. Pseudonimus și sf. Hominimus și sf. Paro-nimus și sf. Sinonimus și sf. Laurence OToole și sf. Iacob de Dingle și Compostella și sf. Columcille și sf. Columba și sf. Celestine și sf. Colman și sf. Kevin și sf. Brendan și sf. Frigidian și sf. Senan și sf. Fachtna și sf. Columbanus și sf. Gali și sf. Fursey și sf. Fintan și sf. Fiacre și sf. Ioan Nepumoc și sf. Toraa d'Aquino și sf. Ives al Breitaniei și sf. Michan și sf. Herman-Joseph și cei trei sfîinți patroni ai sfîntei tinereți sf. Aloysius Gon-zaga și sf. Stanislaus Kostka și sf. John Berchmans și sf. Gervasus, Servasius și Bonifacius și sf. Bride și sf.

#### 412

Kieran și sf. Canice din Kilkenny și sf. Jarlath din Tuam și sf. Finbarr și sf. Pappin din Ballymun și fratele Aloysius Pacificus și fratele Louis Bellicosus și sfintele Roșă din Lima și din Viterbo și sf. Martha din Bethania și sf. Măria Egiptianca și sf. Lucia și sf. Brigid și sf. Attracta și sf. Dympna și sf. Ita și sf. Marion Calpensis și fericita Sora Teresa a Copilului Isus

și sf. Barbara și sf. Scholas-tica și sf. Ursula cu cele unsprezece mii de fecioare. Și toți veneau cu nimburi și aureole și glorii purtând frunze de palm și harfe și săbii și cununi de măslin în robe în care erau împletite binecuvântatele simboluri ale puterii lor, cornuri de cerneală, săgeți, pîini, urcioare, lanțuri, securi, copaci, poduri, copii în albie, scoici, pungi, foarfeci, chei, dragoni, crini, alice mari, bărbi, porci, lămpi, foaie, faguri, linguri, stele, șerpi, nicovale, cutii cu vaselină, clopote, cîrje, forceps, coarne de cerb, cisme impermeabile, șoimi, pietre de moară, ochii pe un platou, luminări de ceară, cădelnițe, licorne. Și pe cînd înaintau șerpuind pe lîngă Coloana lui Nelson, pe strada Henry, strada Mary, strada Capelei, strada Miciei Britanii, cîntînd in-troitul în *Epiphania Domini* care începe cu cuvintele *Surge, illuminare* și apoi cu multă dulceață în treptatul *Omnes* care spune *de Saba venient* făceau felurite minuni cum ar fi exorcizarea demonilor, trezirea morților la viață, înmulțirea peștilor, vindecarea ologilor și a orbilor, descoperirea diferitelor obiecte care fuseseră pierdute, interpretarea și îndeplinirea scripturilor, binecuvîntări și profeții. Și la urmă, sub un baldachin de țesătură și aur venea reverendul Părinte O'Flynn însoțit de Malachi și Patrick. Și cînd bunii părinți ajunseră la locul cuvenit, casa lui Bernard Kiernan and Co, S.A., nr. 8, 9 și 10 strada Miciei Britanii, băcănie, vinărie și băuturi spirtoase, cu autorizație pentru vînzarea berei, vinului și băuturilor spirtoase pentru consum la fața locului, celebranții au binecuvîntat casa și au cădelnițat ferestrele cu spros și etravele și bolțile și aretele și capitellurile și pedimentele și cornișele și arcurile îngropate și spirele și cupolele și au stropit cu apă sfințită pervazele și s-au rugat ca Dumnezeu să binecuvînteze casa lui Abraham și Isaac și Iacob și să-i facă pe îngerii luminii Sale să sălășluiască

413

acolo. Și intrînd au binecuvîntat merindele și băuturile și adunarea tuturor celor binecuvîntați astfel au răspuns rugilor lor.

— *Aăiutorium nostrum in nomine Domini.*

r— *Que fedt coelum et terram.*

•— *Dominus vobiscum.*

•— *Et cum spiritu tuo.*<sup>333</sup>

Și el își lăsă mîinile asupra celor binecuvîntați și aduse mulțumire și se rugă și împreună cu el se rugară toți :

— *Deus, cuius verbo sanctificatur omnia, benedic-tionem tuam effunde super creaturas istas : et proes'ta ut quisquis eis secundum legem et voluntatem Tuam cum gratiarum actione usus fuerit per invocationem Sanc-tissimi nominis Tui corporis sanitatem et animae tutelară Te auctore perdpiat per Christum Dominum nostrum.*<sup>334</sup>

— Și Amin spunem cu toții, zice Jack. ■— O mie de ani pace, Lambert, zice Crofton sau Crawford.

— Așa, zice Ned ridicîndu-și paharul de whisky. Și belșug în viața personală.

Mă tot uitam prin jur să văd cui are să-i vină gîn-dul cel bun cînd dracu' să mă ia dacă nu-l văd că intră iar pe ușă prefăcîndu-se c-ar fi al dracului de grăbit.

— Am fost dincolo pe la tribunal, zice. Sper că n-am... ' — Nu, zice Martin, sîntem gata.

Tribunal pe dracu' și-n vremea asta buzunarele-ți atîrnă pînă jos de pline ce-s cu aur și argint. Iepure fricos și murdar. Asta să ne dea ceva de băut ? Nici nu-i trece prin gînd. Așa-s toți ovreii. Toate numai pentru ei. Viclean ca un șobolan de hazna. O sută pentru cinci.

— Să nu spui la nimeni, zice cetățeanul.

— Poftim, zice el.

— Hai, băieți, zice Martin, cînd vede că-ncep să se-ncurce lucrurile. Haide să mergem.

— Să nu mai spui la nimenea, zice cetățeanul mîrîind la el. E secret.

414

Și uite că se trezește și javra și începe să mîrîie.

— La revedere la toată lumea, zice Martin.

Și i-a scos de acolo cît a putut mai repede, Jack Power și Crofton sau cum i-o fi zicînd și el la mijloc prefăcîndu-se că nu pricepe nimic, drept la trăsura primăriei.

— Dă-i drumul, zice Martin vizitiului.

Delfinul alb ca laptele își scutură coama și, ridicîndu-se la pupa aurie, cîrmaciul întinse pînza umflată în vînt și purcese la drum cu toate pînzele sus, cu armătura la babord. O mulțime de nimfe mîndre se traseră aproape de tribord și babord și, agățîndu-se de coastele nobilei ambarcațiuni își împletiră trupurile strălucitoare așa cum face îndemînatecul rotar cînd alcătuieste în jurul butucului roții razele deopotrivă de depărtate din care fiecare e surora celeilalte și le leagă laolaltă cu un inel pe dinafară și iuțește astfel pasul bărbaților cînd se îndreaptă spre cîte o bătălie sau se înfruntă între ei pentru surîsul frumoaselor doamne. Chiar astfel veneau și se împleteau pe corabia aceasta iubețele nimfe, surorile nemuritoare. Și rîdeau, jucîndu-se în cercurile de spumă ; și corabia despica valurile.

Da' tocmai îmi coboram halba dracului de la gură cînd îl văd pe cetățean ridicîndu-se de pe scaun și luînd-o bă-lăbănindu-se pe picioare spre ușă, pufăind și suflînd greu de atîta lichid în el și blestemîndu-l cu blestemul lui Cromwell, cu clopoțel, carte sfîntă și luminare, pe limba irlandeză, scuipînd și horcăind din el și Joe și cu micul Alf ținîndu-se de el ca o lipitoare și încercînd să-l potolească.

— Lăsați-mă-n pace, zice el.

Și uite-l că ajunge la ușă cu ei cu tot și sbiară din răspuțeri :

— De trei ori ura pentru Israel !

La dracu' stai dracului liniștit pe fundul tău parlamentar cum ar veni și nu te mai da în spectacol.

Doamne, întotdeauna are să se găsească cîte o paiață din aștia să facă un scandal cît toate zilele din te miri ce. Ți se-ntoarce berea în stomac, nu alta.

'415

Și toți vagabonzii și haimanalele din Irlanda în jurul ușii și Martin țipînd la birjar că s-o ia din loc și cetățeanul zbierînd și Alf și Joe trăgînd de el să tacă dracului din gură și el montat la culme cu ovreii în sus cu ovreii în jos și vagabonzii rînjind și strigînd la el să țină un discurs și Jack Power încercînd să-l facă să stea dracului jos în mașină și să-și țină fleanca și un gură-cască cu un bandaj peste un ochi care începe să cînte *Dacă omul din lună ar fi ovrei, ar fi ovrei, ar fi ovrei*, și o putoare strigă și ea dracului cit poate :

— Hei, domnu, domnu ! ești descheiat la pantaloni, domnu !

Și zice el :

— Mendelssohn a fost evreu și Karl Marx și Merca-dante și Spinoza. Și Mîntuitorul a fost evreu și tatăl lui a fost evreu. Dumnezeuul vostru.

— N-a avut tată, zice Martin. Gata acuma. Dă-i drumul, domnule.

— Dumnezeuul cui ? zice cetățeanul.

■— Oricum, unchiul său a fost evreu, zice el. Dumnezeuul vostru a fost evreu. Cristos a fost evreu ca și mine. Și cetățeanul odată hopa îndărăt în circiumă.

— Pe Dumnezeuul meu, zice, 'îi sparg capul ovreiului ăsta blestemat că ia în deșert numele Domnului. Doamne, îl răstignesc, asta-i fac. Ia dă-ncoace cutia aia de biscuiți.

— Stai ! Stai nițel, dracului ! zice Joe.

O mulțime numeroasă însuflețită de calde sentimente de simpatie de prieteni și cunoștințe din metropolă și suburbiile Dublinului se reuniseră cu miile să-și ia rămas bun de la *Nagyasăgos uram Lipâti Virag*<sup>335</sup>, pînă de curînd de la casa d-lor Alexander Thom, tipografi ai majestății sale, cu prilejul plecării sale spre meleagurile îndepărtate ale Szâzharminczbrojugulyâs-Dugulâs (Pajiștea Apelor Murmurătoare). Ceremonia care a pornit cu mare *eclat* a fost caracterizată de cea mai impresionantă cordialitate. Un sul de pergament vechi irlandez, împodobit cu miniaturi, opera artiștilor irlandezi, i-a fost dăruit distinsului fenomenolog în numele unei mari

416

țiuni a comunității însoțit de asemenea de oferta unei casete de argint, cu mult gust încrustată în stilul vechilor ornamente celtice, lucrare care merită toate laudele pentru executanții săi, d-nii Iacob *agus* Iacob. Oaspetele care se pregătea de plecare a fost obiectul unei ovații inimoase, mulți dintre cei de față fiind emoționați în mod vizibil Kînă îa lacrimi cînd aleasa orchestră de suflători irlandezi a intonat binecunoscutele tonuri ale imnului *înioar-ce-te la*

*Erin*, urmate imediat de *Marșul lui Rákoczy*. Butoaie cu catran și ruguri de bucurie au fost aprinse de-a lungul coastelor celor patru mări *pe* viiturile colinei Howth. Muntelui celor trei stînci, Căpățînei de zahăr, Capului Bray. munților Mourne Galtees, Boului și piscurilor Donegal și Sperrin, Nagles și Bogrags, pe dealurile Connemara, pe recifurile M'Gillicuddy, Slieve Aughty, Slieve Bernagh și Slieve Bloom. Printre uralele care au sfîșiat bolta cerească, întîmpinate cu ovații de răspuns din partea pilcurilor de scutieri din îndepărtatele dealuri cambriene și caledoniene, giganticul vas de plăcere a purces încet la drumul său salutat cu tribut floral adus în ultimul ceas de reprezentantele sexului frumos prezente acolo în mare număr, în vreme ce, pe măsură ce înainta pe cursul rîului escortat de o flotilă de ambarcațiuni, steagurile și pavilioanele de la oficiul de mărfuri și de la vamă fluturau în semn de salut ca și cele de la centrala electrică de la Pigenhouse. *Visszontlâtásra, kedves baráton !*

*V'isszontlâtásra !*<sup>336</sup> Te-ai dus dar nu vei fi dat uitării.

Nici dracu' nu l-ar mai fi putut opri pînă n-a pus mîna nici nu știu cum pe cutia aia de tinichea și tuști afară cu micul Alf agățat de brațul lui și urlînd ca un porc înjunghiat exact ca într-o piesă de teatru dracului.

— Unde e că-l omor dracului ?

Și Ned și J.G. nemaiputîndu-se ține pe picioare de rîs.

— Blestemăție, zic, să știi că e lată.

Noroc că vizitiul întorsese capul mîrtoagei în partea aialaltă și-i dăduse bice.

— Stai așa, cetățene, zice Joe. Oprește-te,

417

27 — Uljse, voi. I

^

Decît că să se oprească, și-a făcut odată vînt și- a azvîrlit-o. Mulțumesc lui Dumnezeu că avea soarele în ochi altminteri i-ar fi spart capul. Doar că n-a aruncat-o pînă la draeu-n praznic. S-a speriat dracului și calul și javra după **trăsură** cit o țineau picioarele și tot poședicul din jur țîpînd și rizînd și cutia de tinichea zăngănind după ea pe pavaj.

Infrișătoarea catastrofă s-a produs ca să zicem așa instantaneu. Observatorul de la Dunsink a înregistrat toate cele unsprezece zguduiri, cu toatele de gradul cinci pe scara Mercalli, și nu s-a înregistrat nici un precedent al vreunei alte tulburări seismice similare pe insula noastră de la cutremurul din 1534, anul rebeliunii lui Thomas Mătăsosul. Epicentrul pare să se fi situat în acea parte a regiunii metropolei care e constituită din cheiul hanului și din parohia simțului Michan pe o suprafață de patruzeci și unu de acre două sferturi și un stîngen. Toate impunătoarele reședințe din vecinătatea palatului de justiție au fost ruinate și nobilul edificiu însuși unde în momentul catastrofei se desfășurau dezbateri juridice, este literalmente o masă de ruine sub care este de temut că toți ocupanții au fost îngropați de vii. Din relatările martorilor oculari reiese că valurile seismice au fost însoțite de o violentă perturbație atmosferică de caracter ciclonic. Un acoperămînt de cap după aceea identificat ca aparținînd mult respectatului slujitor al coroanei și al justiției de pace dl. George Fottrell și o umbrelă de mătase cu măciulie de aur și cu inițiale gravate și purtînd de asemenea blazonul și adresa domiciliului eruditului și respectatului președinte al curții de jurați sir Frederick Falkiner, primul magistrat al Dublinului, au fost descoperite de echipele de ajutor în regiuni îndepărtate ale insulei, respectiv primul în cel de al treilea strat bazal-tic pe marea șosea națională, cealaltă îngropată pînă la o adîncime de trei picioare șase degete în țărnul nisipos al golfului Holeopen aproape de vechiul Cap Kinsale. Alți martori oculari declară că au observat un obiect incandescent de proporții enorme zburînd prin atmosferă cu o viteză înfrișătoare pe o traiectorie cu direcția vest sud vest. Mesaje de condoleanțe și simpatie sînt primite ceas după ceas din toate părțile diferitelor continente și suveranul pontif a acceptat cordial să dispună ca o *missa pro defunctis* specială să fie celebrată simultan de către slujitorii tuturor bisericilor catedrale din toate dio-cecele episcopale supuse autorității spirituale ale Sfîntului Scaun în ajutorul sufletelor credincioșilor dispăruți care au fost atît de pe neașteptate chemați dintre noi. Operațiunile de salvare, înlăturarea ruinelor și a rămășițelor omenestii etc, au fost încredințate d-lor Michael Meade și fiul, strada Great Brunswick, 159 și d-lor T.C. Martin, North Wall, 77, 78, 79 și 80, asistați de ostași și ofițeri din companiile de infanterie ușoară ale ducelui de Cornwall sub comanda personală a alteței sale regale contraamiralul sir Hercules

Hannibal Habeas Corpus Ander-son K.G, K.P., K.T., P.C., K.C.B., M.P., J.P., M.B., D.S.O., S.O.D., M.F.H., M.R.I.A., B.L., dr. mus., P.L.G., F.T.C.D., F.R.U.I., F.R.C.P.I., și F.R.C.S.I.

Așa ceva cred că nu s-a mai văzut de când lumea. Doamne, dacă l-ar fi izbit așa cu biletul ăla de pariu în cap și-ar fi adus aminte de cupa de azi câte zile ar **trăi**, dar și pe cetățean l-ar fi umflat pentru atac armat, și scandal public și pe Joe -pentru complicitate și încurajare. Vizitiul i-a salvat viața dînd bice cît a putut — asta-i sigur cum e sigur că Dumnezeu l-a făcut pe Moise al lor. Ce ? O, Isuse, chiar așa. Și ălăla cu înjurăturile după el.

— L-am omorît, zice, sau ce i-am făcut ? Și mai și zbierînd la javră :

— După el, Garry ! După el, mă băiete !

Și ce-am mai văzut-la urmă era trăsura aia blestemată dînd colțul și față de oaie înăuntru gesticulînd și javra dracului după ei cu urechile pe spate străduindu-se cît putea să-l ajungă să-l rupă în bucăți. O sută contra cinci ! Doamne, da' a și avut de ce să se bucure pentru banii ăștia, chiar.

Și deodată<sup>337</sup> a pogorît asupra lor o mare lumină și au văzut atunci carul în care era El suind la cer. Și îl văzură pe El în car învestmîntat în gloria strălucirii, cu **vestmin-**

418

419

lele lui ca soarele, frumos precum luna și complit că de groază nu se puteau uita la El. Și iată un glas din cer zicînd *Ilie ! Ilie !* Și El răspunse cu strigăt mare : *Abba ! Adonai !* Și îl văzură pe El, chiar pe El, ben Bloom Elijah, prin norii de îngeri înălțîndu-se în splendoarea strălucirii într-un unghi de patruzeci și cinci de grade peste stabilimentul lui Donohue în strada Little Green precum piatra dintr-o praștie.

Orice lectură a romanului *Vlise* ar trebui să înceapă prin referirea la cel mai **însemnat** dintre" modelele de inspirație, de elaborare, a cărții : *Odiseea*. Fără a reproduce desfășurarea epopeii, romanul lui Joyce se articulează, în fiecare din episoadele sale, pe aluzii, trimiteri, paralele la personaje, situații, episoade din poemul homeric. Scriitorul însuși a păstrat multă vreme denumirile astfel legate de *Odiseea*, **reîmîntînd** însă, la publicarea în volum, la aceste titluri, pentru a-l lăsa pe cititor să descopere singur relațiile respective.

Din acest punct de vedere, care însă, — și aceasta trebuie subliniat — nu înseamnă singurul mod de a citi și înțelege cartea, *Ulise* este împărțit în trei mari secțiuni : cele trei episoade inițiale, constituind prima din acestea. Ea este denumită de obicei *Telema-chiada* și ii este dedicată prezentării lui Stephen Dedalus, cel care **în** economia romanului are rolul fiului **lui** Ulise pe punctul de a porni în căutarea tatălui său (una din temele majore ale cărții • fiind tocmai căutarea — aflarea — tatălui, a legăturilor cu tradițiile și originile}. Partea cea mai importantă din carte, adică următoarele 1.2 episoade, ar constitui *Rătăcirile lui Vlise* și este consacrată celui care-l reprezintă pe personajul titular, lui Leopold Bloom, un Ulise modern, rătăcind prin Dublin asemenea personajului homeric peste mări în drum spre Ithaca. Ultimele trei capitole **sînt** puse sub semnul soției **lui** Bloom, Molly (Marion), care intervine în fapt numai în ultimul episod (deși este „văzută" fără a fi numită și altundeva în carte), dar care aici domină tot mai pregnant finalul romanului. Comentatorii interesați de sublinierea meticulozității cu care Joyce și-a construit cartea, insistă și asupra Uterelor cu care încep fiecare din aceste secțiuni, în primul rînd corespunzînd inițialelor celor trei protagoniști : S — Stephen, preocupat de propriile complexe și probleme ; M — Molly Bloom, stăpînind gîndurile, dorințele, concupiscentele lui Bloom în partea centrală ; și P — adică Poldy, diminutivul prenumelui acestuia din urmă, aici constituind centrul în jurul căruia gravi-

421

**L**

tează, psihic, fizic, celelalte două personaje majore în ultima secțiune. Se atrage atenția mai ales asupra semnificației acestor litere în \_\_silogîșfîfa\_\_ -clasică — subiect, termen mediu, predicat. „Pedagogia clasică, se spune într-una din notele erudite ale romanului, privea secvența S—M—P— ca fiind ordinea cognitivă de gîndire, deci ordinea în care acești termeni trebuie predați în școală. Analogia cu silogismul, ca dealtfel analogia generală cu. *Odiseea*, exprimă structura logică și narativă a cărții, pe care cititorul o poate înțelege, dar de care personajele nu sînt în esență conștiente cu totul" (Gifford-Seidman). în orice caz, indiferent dacă paralela cu Homer a fost urmărită deliberat sau a însemnat doar o „schelărie" ajutînd tehnic la construcția romanului (cum credea, de pildă, Pound — el însuși aflat în mod aproape cert sub influența lui Joyce cînd a descoperit figura lui Ulise ca factor central opusului său magnum, *Cantos*), personajele :i situațiile de aici trebuie înțelese, practic totdeauna, prin referire ironică la cele homerice. La Joyce e vorba de un model de inversiune comică, prin care anumite personaje rapor-tabile la cele din *Odiseea* apar în Dublinul secolului al XX-lea cu grijă transformate la modul pedestru, în primul rînd amuzant, și de aici, la modul, grav, subînțeles, satiric, amar-ironic, spre a fi condamnate. (Continuînd adică acea condamnare a „paraliziei morale" a Irlandei vremii sale, care l-a determinat pe Joyce să se simtă străin în propria patrie și să se exileze definitiv — așa cum reprezentantul său în roman, Stephen Dedalus, se simte înstrăinat în mijlocul semenilor, și cum celălalt erou, Leopold Bloom, *este* înstrăinat și însingurat în toate peregrinările sale, prin locuri dealt-

minteri atît de jovial populate).

Dar la fel de importante, cel puţin pentru înţelegerea psihologiei tînărului Dedalus (şi a celorlalte figuri cu rol episodic) este permanenta raportare la cărţile anterioare ale lui Joyce : *Oameni din Dublin* (unde sînt înfăţişaţi o serie de locuitori mărunti ai lumii de aici, în general păstrîndu-şi caracteristicile — aproape totdeauna negative —, şi mai ales *Portretul artistului ca tînăr*. Adolescentul romantic, încrezător în propriile puteri creatoare şi în capacitatea artei de a preschimba şi înfrumuseţa realitatea, aşa cum era prezentat acolo, este aici un tînăr deprimat, artist fără operă. mohorît, apăsător de obsesii, de vinovăţii, bîntuit de „remuşcătura duhului lăuntric”.

Notele care se referă la fiecare din cele 18 episoade ale cărţii nu au, fireşte, rolul de a explica acest roman, greu de urmărit în detaliile sale, uneori — de ce n-am spune-o ? — pedant articulate, şi care, în fond, poate fi citit cu folos — şi bucurie estetică majoră — şi fără urmărirea amănuntelor şi faţetelor ornamentale, să le spunem. Nîx s-au părut însă necesare, şi pentru că, în unele cazuri, psihologia personajelor, şi evoluţia anumitor împrejurări înfăţişate, se refereau prea strict la conjuncturi de însemnătate pentru irlandezii momentului respectiv, şi pentru că am socotit că, descompuse astfel, în amănunte, procedeele de compoziţie tipice pentru un scriitor modern, livresc şi „abstrus”, puteau fi aici exemplificate spre o mai bună înţelegere a unei laturi definitorii a artei moderne. La unele din episoade (cum ar fi cele denumite *Aeolui* sau *Ciclopilor*) aceste note sînt mai ample şi urmăresc mai în detaliu procedurile joyciene. Ele pot fi socotite şi ca exemplificări ale unui eventual travaliu de elucidare a acestei cărţi — încă o dată spunem, dificil dar în nici un caz imposibil de citit. În rest am căutat să ne menţinem la o adnotare, aşa cum ni s-a părut, absolut necesară pentru înţelegerea acţiunii propriu-zise din paginile respective. La întocmirea acestor note am consultat, printre altele, fireşte, următoarele lucrări de referinţă :

— Don Gifford, în colaborare cu Robert Seidman — *Notes for Joyce. An annotation of James Joyce's Ulysses*, New York, E.P. Dutton, 1974.

— Zack Bowen, *Musical Allusions in the Works of James Joyce. Early Poetry Through Ulysses*, State University of New York Press, Albany, 1974.

— Darcy O'Brien, *The Conscience of James Joyce*, Princeton University Press, 1968.

— *James Joyce, Configuration Critique* (colecţie de studii, două volume, întocmite sub direcţia lui Joseph Prescott, publicată în limba franceză sub îngrijirea lui Michel Minard), Paris, Lettres Nouvelles, 1959.

— *Pound/Joyce, The Letters of Ezra Pound to James Joyce with Pound's Essays on Joyce*, editată, cu comentarii, de Forrest Read, Londra, Faber and Faber, 1968.

—i Richard Ellman, *James Joyce*, Oxford University Press, 1959.

422

423

Toate notele sînt alcătuite pe baza datelor din aceste tomuri de referinţă. Acolo unde ele se constituie în citate literale, se indică în paranteză (prescurtîndu-se trimiterea la numele autorului cărţilor citate aici) locul de unde au fost împrumutate.

1 Primul din episoadele secţiunii *Telemachiada* se intitula chiar *Telemachus* şi îl prezintă pe Stephen Dedalus, aici definit prin opoziţie cu alte două personaje, unul reprezentînd o anumită faţetă a Irlandei detestată de protagonist (şi de autor), celalalt forţa coercitivă prin raport la cai\* — dialectic — se defineşte spiritul irlandez.

2 JVTalachi Mulligan, căruia în carte i se spune constant Buck (Tapul), este personajul mefistofelic, la început însoţindu-l, pe parcurs urmărindu-l, ispitindu-l, minimalizîndu-i reacţiile şi trăirile lăuntrice, deprimîndu-l în general pe Stephen Dedalus. El este adus în carte pentru a reprezenta acea parte din caracterul irlandez pe care Joyce o combătea activ: ironia s. texilă, desconsiderarea cinică a resurselor tradiţionale, adaptabilitate^J^cjrLuxasiianie. (E mai puţin important aici că, în anume loturi ale psihologiei personajului, şi în multe replici — cum ar fi chiar un poem citat în episodul de faţă, Mulligan este calchiat după un prieten din tinereţe al autorului, despre care Joyce scrisese — „Cerule şi pămîntul vor trece însă spiritul săi fals nu va pieri niciodată”). În carte, personajul debutează prin parodiarea liturghiei catolice (din textul căreia este extrasă replica sa : „Intra-voi în altarul Domnului”) şi aceasta pentru a discreditat rolul revenindu-i teoretic (cel puţin prin raportare la romantismul personajului în romanul anterior) lui Stephen, de „transsubstanţiator, sau recreator, al vieţii (adică al artei) din viaţă (adică din viaţa personală, de toate zilele)” (Zack Brown). Ironiile pe care Mulligan le exprimă constant la adresa lui Stephen, aici încă — ipocrit ? — reprimare, dar în evoluţia cărţii tot mai fătise, contribuie la a defini izolarea, exilul lui Stephen printre compatrioţii săi.

3 În cursul acestui episod, ca dealtfel în tot cursul zilei în care se desfăşoară acţiunea romanului, Stephen Dedalus este prezentat mohorît, bîntuit de complexe, de conştiinţa sterilităţii proprii, de suferinţă şi remuşcare — aceasta din urmă determinată mai

ales cfe o acţiune pe care nu o poate renega nici acum : el a refuzat să îngenunche la patul de moarte al mamei sale pentru a nu-şi încălca principiile de liber-cugetător (la care ajunsese după o perioadă de credinţă activă, în arirKpetrecuţi la seminarul iezuit de la Clongowes unde-şi făcuse studiile). Refuzul acesta, fără îndoială un simbol al refuzului personajului (şi autorului) de a accepta inerţiile de sensibilitate şi de gîndirip ale compatrioţilor săi. decizia de a-şi asuma un exil interior (aşa ciim Joyce şi l-a asumat pe cel fizic) îl înstrăinează de semenii săi din Dublin şi explică atmosfera întunecată înconjurîndu-l constant pe acest personaj, reacţiile şi replicile sale mohorîte în tot curbul acţiunii.

4 Haines este un student englez care locuieşte temporar împreună cu tînărul Dedalus şi cu Mulligan în turnul unde începe acţiunea cărţii, la marginea Dublinului, undeva în faţa golfului. Ca orice englez, Haines este din

punctul de vedere al lui Stephen un „uzurpator” amenințând să-i răpească, și să deformeze, tradițiile și valorile spirituale irlandeze. „Haines, ca englez, este firește fizic un uzurpator al Irlandei, dar și într-un alt sens arta independentă și demnă a lui Stephen este amenințată cu degradare prin însuși interesul superficial și cam arogant manifestat de „saxon”, care o consideră drept un exemplu, cel mult interesant, de folclor cam exotic”. În același timp, frivolitatea cu care Mulligan îl acceptă pe Haines ea pe un rău necesar, urmărind mai degrabă să profite de pe urma sa este și ea condamnabilă din optica lui Dedalus” (O'Brien).

5 Replică tipică pentru un personaj joycian : amestec jovial, și cam pedant, de aluzii, citate și referiri livrești, caracteristice pentru un tânăr estetic din epoca respectivă. Algy este Algernon Charles Swinburne, poet „decadent” englez, autor aici al unei invocații celebre către mare — *maică mare*, fiindă, *cenușie*. *Epi oinopa ponton* — marea de culoarea întunecată a vinului — este un epitet homeric.

6 Scena aceasta, principala sursă a suferințelor lăuntrice ale lui Stephen, va fi deseori invocată în cursul romanului.

7 În prefața la *Portretul lui Dorian Gray*, text de mare importanță pentru ceea ce s-ar putea numi mișcarea estetică în momentul respectiv, se spune printre altele : „Nu există carte morală

424

425

ă sau imorală. Cărțile sînt bine scrise sau prost scrise. Asta e tot. Antipatia manifestată de secolul al nouăsprezecelea față de realism este furia lui Caliban văzîndu-și propriul chip în oglindă. Antipatia manifestată de secolul al nouăsprezecelea față de romantism este furia lui Caliban nevăzîndu-și propriul chip în oglindă”.

8 Matthew Arnold, poet și critic cu mare influență, în epoca victoriană, este evocat aici pentru că a determinat una din replicile precedente ale lui **Mulligan**. El considera anume (într-una din scrierile sale majore, *Cultură și Anarhie* că ar exista două

■ impulsuri dominante în cultura occidentală : cel spre *ebraizare*, adică de acțiune în lumina „obișnuințelor și disciplinei” dictate de

<sup>1</sup> un adevăr revelat ; și cel spre *helenizare*, adică spre cunoaștere în lumina unui umanism „dezinteresat și flexibil”. „Din punctul de vedere al lui Arnold, cultura engleză ar fi suferit de o ebraizare excesivă și ar fi trebuit să se «eînenizeze»”. „Această distincție esențial intelectuală a lui Arnold a cunoscut o serie de modulații și a devenit populară în ultimele decenii ale secolului trecut, și ca urmare a dezvoltării de către Swinburne a opoziției dintre libertatea senzual-estetică a lumii păgîne grecești și -„ebraismul» represiv al epocii victoriene timpurii. În jurul anului 1900, «grec» devenise un termen cheie în lumea boemă pentru cei care preconizau libertatea senzual-estetică, și «ebreu» un termen similar desemnîndu-i pe cei ostili valorilor estetice, pentru cei care preconizau valorile **practice** ale moralității stricte victoriene” (Gifford și Seidman).

9 Citat ciintr-un poem de William Butler Yeats la care se va mai face frecvent aluzie în roman : *Cine merge cu Fergus ?* repre-zintă aici una din ispitele cu care Mulligan asediază conștiința puritană a lui Stephen. Lui Fergus, personaj eroic din tradiția folclorică irlandeză, i se promite, în schimbul renunțării la drepturile pale regesti, o viață de plăceri. „Viața promisă lui Fergus în acest cîntec este cea lipsită de griji și de lupte eroice, o viață care, oricît de plăcută ar părea, înseamnă doar un cîntec de sirenă pentru Stephen, venind din partea rivalului său. Iri rivalitatea de la început evidentă între Stephen și Mulligan — rivalitate atît de acut simțită de Dedalus și recunoscută tacit de celălalt — o astfel de invitație de a lua viața la modul frivol nu poate fi înțeleasă de acest artist **fără** operă decît ca o ispită spre indolență și înfrîngere” (Zack Bower.).

426

10 Adică Dumnezeu, în viziunea, blasfematorie a lui Mulligan — aluzie la faptul că religia mozaică impune circumciziunea.

11 În măsura în care bătrîna lăptăreasă poate fi privită ca ut simbol al Irlandei tradiționale, cum o și vede Stephen în invocația sa tăcută, falsele declarații de iubire ale lui Mulligan, bazate pe citate din poeme în mod deliberat invers interpretate, constituie un mijloc de definire, și condamnare, a personajului. „Aluziile jocular din aceste **yecsur** sînt caracteristice pentru atitudinea ironică a lui Mulligan față de țara sa și de cei care o apară. Aparent s-ar zice că atît el cît și Stephen împărtășesc același dispreț față de țara lor, însă în realitate ei sînt pe poziții ^jUametrul opuse în vederile lor despre Irlanda. Stephen respinge pretențiile unei Irlandei catolice plasată sub influența preoților și care-i-ar frînge propria, evadare, însă în fond el își iubește patria pe care o 'condamnă astfel. El dorește doar ca țara sa să fie o țară mai liberă și mai pură. Buck Mulligan este însă mulțumit cu propria sa situație de fapt și planurile sale de elenizare nici nu pot fi luate uî serios” (Zack Bowen).

12 Formula aceasta, împrumutată din titlul unui tratat medieval de morală, îl va defini constant pe Stephen Dedalus în carte.

13 . Toaleta tradițională a unui dandy în perioada, respectivă.

14 Replică îndelung comentată și elucidată în cele din urmă ca reprezentînd un joc de cuvinte, cu intenții blasfematorii — bazat pe asonanța în pronunția engleză a numelui fictiv Butterly cu adverbul *bitterly* (amarnic). E vorba de o referire la povestirea din Evanghelie despre lepădarea repetată a Apostolului Petru care, la cîntul cocoșului, se îndepărtează de locul renegării și „plînge amarnic”.

15 „Care-și moțăie asupra mării capul” este descrierea uneia din terasele castelului Elsinore, unde Hamlet îl înfățișează pentru prima dată pe duhul tatălui său.

16 Proverb, tradițional irlandez : „Păzește-te de coarnele taurului, de copitele calului și de surîsul unui englez”.

17 Dacă în primul episod Stephen Dedalus este caracterizat prin opoziție cu cele două personaje cu care-și împarte locuința :

427

Mulligan, adică tradiția irlandeză coruptă, și Haines, uzurpatorul britanic, în acest al doilea capitol, *Nestor*, el va fi înfățișat în activitatea de pe urma căreia își câștigă traiul, „năimirea” sa în calitate de profesor, nu prea eficient, la o școală dublineză, și mai ales în juxtapunerea cu un alt reprezentant al laturii detestate a Irlandei, un exponent al celor care colaborează cu ocupanții saxoni. Exemplu tipic de inversiune comică despre care se vorbește în ce privește sistemul de referiri la epopeea homerică, în acest episod rolul bătrînului și înțeleptului Nestor (pe care Telemac îl consultă, la îndemnul Athenei, în drumul său în căutarea lui Ulise) îi revine nici unui personaj exprimînd exact contrariul unei asemenea înțeleghătoare bunătați.

Directorul Deasy este un pedant, anchilozat în clișee de gîndire și preocupat de interesele proprii (în folosul cărora caută să-l exploateze și pe tînărul său salariat). Dealtfel și numele personajului reprezintă o aluzie, și anume la legea Deasy, promulgată în a doua jumătate a secolului trecut, în teorie urmărind o reformă agrară în Irlanda, însă în practică favorizînd fătîș pe marii proprietari, adică așa-numitul *Establishment* proenglez și anticatolic din această țară. „Deasy este ceea ce s-ar putea numi un britanic apusean, adică unul care consideră Irlanda ca o provincie extrem-occidentală a Angliei” (Gifford și Seidman).

18 Exemplu caracteristic pentru felul în care, așa-numitul flux al conștiinței, se articulează gîndurile lui Stephen, în primul rînd pe citate din poetul și vizionarul romantic William Blake : „Fabula sau alegoria este alcătuită de fiicele memoriei” ; „drumul excesului duce spre palatul înțelepciunii” și „nici o pasăre nu zboară prea în înalt dacă se avîntă pe propriile sale aripi”. În *Nuntirea cerului cu infernul* de același Blake, se vorbește și despre „flacăra lividă dintru sfîrșit” care să mistuie lumea, și în urma căreia „întreaga creație să piară pentru a se înfățișa apoi infinită și sfîntă, așa cum acum se înfățișează finită și coruptă”.

19 Replica aceasta, care împinge gîndurile lui Stephen spre elementul marin, și care îi va domina reacțiile sufletești și în episodul următor, este determinată de un joc de cuvinte : similitudinea de pronunție în engleză între numele lui Pirus (*Pyrrhus* — pron. *pairus* — și cuvîntul *pier*, debarcader, dig).

20 Versuri din elegia *Lycidas* de Milton, deplîngînd moartea prin înec a unui prieten al scriitorului, văzut la modul pastoral sub înfățișarea unui cioban.

428

21 Vers dintr-un cîntec foarte popular în Irlanda, *Băiatul tuns*, exaltînd una din numeroasele revolte antibritanice din această țară. „Tunșii” au devenit una din denumirile tradiționale ale rebelilor irlandezi. Cîntecul și simbolurile lui vor fi pe larg descrise și discutate într-unui din episoadele ulterioare.

22 Boala botului și a copitelor, febra aftoasă, reprezenta o problemă în măsura în care ar fi putut afecta exportul de vite irlandeze, adică una din principalele surse de venituri ale țării. Ea va constitui pe parcurs subiectul a numeroase meditații ale personajelor, și este aici invocată și pentru a întări raportarea la episodul corespunzător din *Odiseea*. (Nestor e denumit acolo „îmbîlînzitor al cailor” și un slujitor al tradițiilor în ce privește sacrificarea rituală a vitelor. Contrapartea lui în roman este înfățișată ca pervertind asemenea frumoase și tradiționale însușiri).

23 În conformitate cu structura eminentemente probabilă a personajului, Deasy este și antisemit, primul dintr-o serie care vor mai evolua în roman, mai ales în jurul și împotriva lui Leopold Bloom.

24 Citat dintr-un poem profetic de Blake.

25 Una din replicile celebre ale lui Stephen, tipice pentru viziunile sale apocaliptice. „S-ar fi putut ca în *Portretul artistului*... Stephen să considere istoria ca un coșmar nefericit, însă nu avea practic nici o îndoială că el însuși s-ar fi putut deștepta dintr-un asemenea vis rău. Și, această deșteptare ar fi urmat să se producă prin frumusețe, prin creație ; însă în Ulise, această încredere estetică s-a risipit... Acum el nu se poate deștepta din acest coșmar, nu-i poate detronea pe uzurpatorii care-i amenință moștenirea, nu poate scăpa de Mulligan și Haines și nici de acest Nestor invers, nici de propriile sale vinovații. Apăsător de povara conștiinței sale morale, care este de fapt însăși povara apăsînd conștiința lui Joyce, el n-a ajuns să descopere atitudinea sa definitivă față de lume, atitudine a cărei esență este comedia” și care se va exprima cu intensitate prin Bloom și împrejurările în care acesta e implicat în carte (O'Brien).

26 În *Proverbele lui Solomon* se spune : „Iar înțelepciunea în locuri deschise țîpă. În uliți face să se audă vocea ei ; Ea strigă în răspîntii. În intrarea porților, în cetate, zice cuvintele

429

acestea : Pînă cînd, proștilor, veți iubi prostia ? Și batjocoritorii se vor plăcea în batjocură, Și nebunii vor urî cumînțenia”.

27 O veche tradiție irlandeză spune că în secolul al XII-lea, unul din regii locali ai Irlandei fusese răsturnat de o revoltă, poate și ca urmare a faptului că săvîrșise un adulter cu soția unui alt conducător local, prințul de Breffni. Pentru a-și recîștiga tronul, cel depozdat s-a adresat regelui Henric al II-lea al Angliei, determinînd astfel prima invazie normană a Irlandei.

23 Parnell, cel mai celebru dintre liderii mișcării naționaliste irlandeze de la sfîrșitul secolului trecut, a fost eliminat din viața politică drept urmare a unui scandal prilejuit de relațiile sale amoroase cu o femeie măritată.

29 Ulsterul este alcătuit din șase provincii nordice, protestante și filoengleze ale Irlandei. Lozinca citată aici a fost lansată în 1886 de lordul Randolph Churchill ca strigăt de luptă al forțelor anticatoice din Irlanda și împotriva lui Gladstone.

^ acesta, prezentîndu-l pe Stephen în meditațiile

sale în cursul unei plimbări singurate pe malul mării, este intitulat *Proteus* și se referă la ceea ce îi povestește lui Telemac, în prima etapă a călătoriei sale, regele Menelaos. Rătăcindu-și calea de întoarcere după războiul troian, Menelaos caută să obțină o îndrumare de la „Bătrînul mării, Proteus”. Acest „fidel slujitor al lui Poseidon” avea capacitatea de a-și schimba după plac înfățișarea și Menelaos trebuie să se lupte cu el zădărnici n-du-i metamorfozele, pînă cînd îl silește să-i răspundă. Tînărul Dedalus încearcă în mod asemănător să-și stăpînească aici gîndurile în curgerea și metamorfoza lor continuă.



31 Stephen pornește în meditațiile sale de la o constatare a lui Aristot — denumit de Dante „maestru al celor ce știu (multe)” cu privire la distincția între perceperea realității prin vâz, când lucrurile sînt cuprinse împreună, unele alături de altele („nebe-neinander”) și cea prin auz, când ele se succed unele altora („nacheinander”).

32 Deschizînd ochii, Stephen vede două femei coborînd treptele pe faleză și, presupunînd că ar fi vorba de niște moașe, își urmărește gîndurile îndreptîndu-i-se spre nașterea, originea  
'430

vieții, pornind de la Eva, mama tuturor oamenilor, cea fără ombilic (pentru că e creată dintr-o coastă a lui Adam) și spre propria sa origine.

33 Mananaan MacLir este zeul irlandez al mării — deci e vorba de valuri.

34 Stephen se gîndește o clipă să-l viziteze pe unchiul său Richie Goulding, care locuiește în apropiere.

35 Un alt exemplu de erudiție „specializată”, abstrusă, caracteristică lui Stephen Dedalus. Joachim Abbas, adică abatele Joachim de Floris, este un mistic italian din secolul al XII-lea, care vorbea despre o a treia împărăție, după cea a Tatălui (Ve\* chiului Testament) și a Fiului (Noul Testament), și anume cea a Duhului Sfînt. Cel asemenea lui, „care-și ura și el spița”, însuflețit de o fervoare mistică similară în aspectele profetice ale viziunilor sale, este Jcnathan Swift, în ultima perioadă a vieții sale considerat nebun.

36 Insula sfinților este un epitet medieval pentru Irlanda, motivat prin rolul însemnat pe care l-au jucat clericii și călugării irlandezi în menținerea spiritului creștinismului în Europa medievală în primele secole ale Evului Mediu, după căderea Imperiului Roman.

37 „Cine te-a adus în situația asta nefericită? — Porumbelul, Iosife”, dialog, la modul blasfematoriu, despre Imaculata Concepțiune, extras dintr-una din cărțile de propagandă anticreștină ala scriitorului francez Leo Taxil, autor al *Bibliei vesele*.

33 O telegramă similară a fost primită de Joyce pe vremea cînd își făcea studiile la Paris.

39 Amintirile atribuite lui Stephen în acest pasaj reproduc de fapt scene din biografia lui Joyce însuși în perioada studiilor sale — neterminate — în Franța.

40 Aluzie la legendara evadare din închisoare a unui lider naționalist irlandez, James Stephens, despre care se spune că a fugit travestindu-se în vestminte femeiești, abandonîndu-și, tră-dîndu-și adepții.

431

41 Despre Kevin Egan, personaj cu care tînărul Dedalu?; se întîlnea în perioada studiilor la Paris, se spune că ar reprezenta portretul unui alt lider naționalist irlandez autoexilat în Franța, Joseph Casey, implicat în încercarea de a organiza evadarea unor prizonieri politici compatrioți ai săi din închisoarea britanică Clerkenwell, și anume printr-un „complot al prafului de pușcă”, prin explozarea unui butoi cu pulbere lîngă zidurile temniței. Napper Tandy este și el eroul unei balade populare irlan-dez-2. („M-am întîlnit cu Napper Tandy / și el m-a prins de **mînă** : / Și m-a-ntrebat: «Ce mai e cu Irlanda / ce mai e cu țara noastră bătrînă?» / Ea e țara cea mai nefericită, / cum nici n-ai putea crede, / acolo-i spînzură pe bărbați, pe femei, / care-au curaj să se îmbrace în verde”, verdele reprezentînd prin tradiție culoarea națională a Irlandei.)

42 O veche legendă irlandeză spune că un uriaș, numit în unele versiuni Lug sau Ludh, a căutat să creeze un pod spre Scoția, aruncînd niște pietroaie uriașe în mare spre a păși peste ele. *Fifoium* este un refren al unui cîntec de copii irlandez, în care se spune : „Fifoium / amușin sînge de englez acum, / am să-i pisez oasele lui rele / să fac pîine din ele”.

43 Lochlann-ii, adică locuitorii ținuturilor de lacuri, erau denumiți în vechime norvegieni, probabil primii invadatori scandinavi ai insulei, vikingii danezi constituind un val ulterior de năvălitori.

44 Toți cei citați aici au fost pretendenți, fie la tronul Irlandei independente de Anglia, fie la tronul britanic în timpul războiului celor două roze.

45 Pentru mulți comentatori cîinele acesta, rătăcind pe plajă, amușinîndu-și un semen mort, scormonind nisipul, udîndu-l, ar reprezenta una din transformările — proteice — ale naturii fizice, și chiar psihice, așa cum le înțelege treptat Stephen De-dalus, constatînd că viziunea sa romantică despre puterea transfiguratoare p. artei întru frumos (cum de pildă fusese expusă în scena, de asemenea petrecîndu-se pe malul mării, din finalul *Portretul artistului ca tînăr*) trebuie să cedeze în fața datoriei, obligației artei de a cuprinde toate aspectele realității, inclusiv cele sordide.

432

46 Gîndurile lui Stephen au fost o vreme stăpînite de un cîntec licențios din secolul al XVI-lea sau XVII-lea despre niște țigani rătăcitori. El caută să se smulgă din asemenea imagini „ale întunecimii”, amintindu-și că Toma d'Aquino, pe care-l studiasse în vremea studiilor sale la colegiul iezuit din Clongowes, consideră un păcat așa-numita „delectație posomorită” a gîndu-lui întîrziind asupra unor imagini ale concupiscentei.

47 Stephen încearcă mai departe, fără succes, să se lepede de meditațiile sale tot mai pronunțat erotice, de data aceasta amintindu-și de datoria sa sumbră de vinovăție față de mama sa moartă — prin analogie cu o celebră replică a lui Hamlet, care-și spusese că „de pe tablele amintirii” sale va șterge totul în afară de datoria de a-și răzbuna părintele ucis.

43 După primele trei episoade, dedicate lui Stephen Deda-lus, cel de al patrulea îl prezintă pe celălalt protagonist, domnul Leopold Bloom, înfățișat cu multe din calitățile și defectele unui om obișnuit : **apetiturile** sale pentru anume soiuri de mîncăruri suculente, concupiscentele sale mai mult sau mai puțin nevinovate, și mai ales atașamentul moral și fizic față de soția sa Molly. Capitolul urma să se numească inițial *Callypso*, căci tot așa cum Ulise a fost o vreme prizonierul farmecelor nimfei Callypso, Bloom este sclavul benevol al farmecelor soției sale (o gravură cu nimfe este dealtfel atîrnată deasupra patului conjugal, și trupul lui Molly constituie una din obsesiile protagonistului).

49 Gibraltar. Bloom a cunoscut-o pe actuala sa soție, pe atunci domnișoara Tvveedy, la Gibraltar, în locuri care vor fi descrise în roman, mai ales în ultimul episod.

50 Bătrînul Tweedy, tatăl lui Molly Bloom, ofițer pensionar, pretindea (deși comentatorii atrag atenția asupra faptului că lucrul ar fi fost imposibil) că a participat ca voluntar englez la luptele de la Plevna în războiul ruso-româno-turc de la 1877. În conflictul respectiv englezii au păstrat o atitudine de neutralitate, însă, interesați „în menținerea unui echilibru de forțe în regiunea Balcanilor, și mai ales în strîmtorile Dardanelelor, tîneau să favorizeze Turcia pentru a nu permite o prea mare extindere a puterii rusești în zona respectivă” (Gifford și Seid-man). În biblioteca lui Bloom, așa

cum va fi descrisa în capitolul

433

*Ithaca* se află lucrarea unui istoric englez despre războiul de la 1877. (în cartea sa de eseuri *Odiseu în Atlantic*, Andrei Brezianu a dat câteva interesante și utile observații cu privire la detaliul respectiv.)

51 Una din ocupațiile, mai mult sau mai puțin onorabile, ale bătrînului Tweedy era, se pare, specula cu timbrele rare.

52 Cartonașul este de fapt o carte de vizită cu numele Henry Flower, sub care Bloom deține o casuță poștală la un oficiu post restant, și prin care întreține o corespondență sentimentală cu o tînără inițial răspunzîndu-i la un anunț soli citind „colaborarea la o operă literară”. Această relație, deocamdată pur platonice, constituie una din încercările lui Bloom de a echilibra infidelitățile propriiei sale soții.

53 Cartoful este un talisman, deosebit de important în Irlanda, căci amintește de catastrofa foamete de la mijlocul secolului trecut urmînd distrugerii recoltei de cartofi, și care a decimat literalmente populația satelor irlandeze. Talismanul de aici i-a fost dăruit lui Bloom de mama sa și personajul nu se desparte de acest obiect niciodată.

54 Una din cărțile care se află în biblioteca lui Bloom este numită *Pe urmele soarelui* de Frederick Diodati Thompson, apărută la Londra în 1893, și descriind o călătorie în Orient de felul celei descrise în *Ocolul pămîntului în 80 de zile*, insistînd mai ales asupra pitorescului peisajelor orientale de felul celei care au generat fantezia de adineaori — și multe altele de același fel mai tîrziu — ale lui Bloom.

55 Ziarul *Freeman's Journal and National Press* purta într-adevăr pe frontispiciu un desen reprezentînd soarele răsărind deasupra localului Băncii Irlandei, imobilul unde se adăpostise pe vremuri parlamentul „independent” al Irlandei.

56 Războiul ruso-japonez din 1904 preocupă pe multe din personajele romanului interesate de actualitatea politică (acțiunea cărții se petrece după cum se știe în ziua de 16 iunie 1904).

57 În cursul dimineții Bloom va participa la înmormîntarea lui Patriok Dignam (care va fi descrisă în episodul *Hades*) ceea

434

ce și explică de ce și-a schimbat hainele și — lucru care se va mai discuta — și-a uitat cheia de la ușă.

58 „Insula vacii albe”, „insula bourului” și „insula boului” sînt trei mici insule în Atlantic la vest de regiunea centrală a Irlandei.

59 În Biblie (*Iosua*, 19, 35) este citat Chineretul pe malul lacului Tiberiadei.

60 Sir Moses Montefiore a fost un filantrop englez care a militat pentru cauza sionistă.

61 Bloom recunoaște scrisul de pe plicul adresat soției sale ca aparținîndu-i lui Boylan, un admirator și iubit al doamnei Marion (Molly) Bloom cu care are o relație adulterină și care dealtfel o va și vizita în cursul după-amiezii. (De fapt, în uzanțele convenționale engleze, forma corectă de a adresa scrisori unei femei măritate ar fi în cazul de față „doamnei Leopold Bloom”). —•.;

62 *Lă ci darem (la mano)* este o arie celebră din *Don Gio-vanni* de Mozart, în care se arată cum seducătorul o cucerește pe o naivă copilă prea puțin dispusă în fond să i „se împotrivescă”. Aria va mai fi deseori invocată în cursul romanului și întotdeauna trezind în mintea lui Bloom (și dealtfel și a altor personaje la curent cu viața conjugală a acestuia) asociații neplăcute cu relațiile dintre Molly Bloom și Boylan.

63 *Voglio e non vorrei* — Vreau și n-aș vrea. Este una din replicile Zerlinei, tînăra parteneră a lui Don Juan din aria sus-menționată (și care pînă la urmă chiar „vrea”). De fapt, Bloom, care va mai reveni în dezbaterile sale lăuntrice la această replică, o citează greșit, întrebunțînd indicativul prezent, acolo unde personajul folosește un condițional. S-a făcut risipă de subtilitate subliniindu-se că „este atît de puțin cazul să se folosească un condițional în apropiata infidelitate a lui Molly, încît Bloom poate foarte bine, printr-un lapsus, să folosească indicativul prezent” (Zack Bowen).

64 Molly Bloom, care este complet lipsită de cultură și ale cărei preocupări sînt mai degrabă frivole (probă și lecturile ei

435

predilecte), este dispusă să vadă subînțelesuri wia mult sau mai puțin „decoitate” în cuvintele sau noțiunile pe care nu le înțelege. **Intr-un** capitol ulterior (cel denumit *Ithaca*) se și spune dealtfel textual despre ea: „Cuvintele polisilabice neobișnuite, de origine străină, le interpreta fonetic sau prin falsă analogie, sau prin ambele procedee” (și se dă chiar exemplul citat aici).

65 Bloom parodiază aici, încercînd să acopere nudul din poza din carte, un imn de felul celor cîntate de Armata Salvării — „Cu blîndețe condu-ne spre lumină”.

66 Milly, fiica soților Bloom, lucrează în alt oraș, Mullin-gar, la un fotograf, numit Coghlan. Cunoștiința sa cu „studentul tînăr” stîrnește, cum se va vedea, îngrijorări părintelui său, care știe mai multe despre vulnerabilitatea sexului slab în fața avansurilor admiratorilor.

67 *Fetele de pe plajă* (din care se vor cita mai jos două distihuri și de care va mai fi vorba abundant în roman) este de asemenea un cîntec despre frivolitatea și accesibilitatea femeilor ușoare și care, invariabil, îl face pe Bloom să se gîndească la raporturile soției sale cu Boylan. Acesta din urmă este de altminteri un cîntăreț și un impresar care-i asigură lui Molly Bloom concerte și turnee de concerte prin provincie — unde o și însoțește.

68 Episodul care urmează a prilejuit încă de la apariția cărții, atacuri împotriva romanului și autorului (și a și constituit unul din motivele care a împiedicat, zeci de ani, tipărirea lui *UHse* în Anglia, interzicînd chiar importarea lui în această țară). În realitate Joyce a arătat că a vrut să prezinte cu onestitate intransigentă tot ceea ce gîndește, face și simte un om obișnuit într-o zi obișnuită.

69 *Regele eta în cămară...*; ca și, mai înainte, *Fata era în grădină* sînt versuri dintr-un cîntecel pentru copii care ilustrează buna dispoziție a lui Bloom în momentul respectiv: „Regele era-n cămara visteriei / Numărîndu-și galbenii cu mare plăcere. / Regina era în iatac / Mîncînd pîne cu miere. / Fata era în grădină / întinzînd rufele la uscat, / Și a venit o pasăre neagră / și nasul i l-a mîncat”.

436

t

70 Se pare că Joyce a scris, el însuși, în adolescență, o asemenea povestire pentru premiile oferite de revista *Titbits*,

în care figurează fraza citată aici de Bloom.

71 Episodul al cincilea este intitulat *Lotophagii* și se referă la una din aventurile lui Ulise care, pe insula „mîncătorilor de lotus”, își vede tovarășii sucombînd farmecelor florilor adormitoare, pierzîndu-și dorința de a se mai întoarce în patrie, ispitiți de o viață de plăceri și uitare. Aici, potrivit tehnicii de inversare ironică a referințelor homerice, Bloom însuși cade pradă acestor ispite în care, începînd cu reveriile despre peisajele „languroase” orientale și continuînd cu motivele florale care-l asediază în gîndurile sale întreaga zi, se complăce, parcă fără a mai dori să li se smulgă.

72 *Cîntecul dulce al vechii iubiri* este una din piesele vocale figurînd în repertoriul doamnei Bloom și pe care aceasta afirmă că o va repeta pentru concertul viitor chiar în după-amiaza zilei respective împreună cu Boylan.

73 Așa cum Stephen Dedalus este obsedat de imaginea mamei sale moarte, Bloom este urmărit tot timpul zilei de amintirea sinuciderii tatălui său într-un hotel dintr-un oraș de provincie.

74 „Observațiile satirice ale lui Bloom în timpul liturghiei la care asistă vădesc o anume vivacitate potențială a inteligenței sale, însă mai departe, în cursul dimineții, el cade din nou pradă, visărilor, plutind languros de pe o stradă a Dublinului la alta” (O'Brien).

75 Episodul acesta, al șaselea, este denumit *Hades*, prin referire la fragmentul din *Odiseea* care povestește coborîrea lui Ulise în Infern și întîlnirile sale cu umbrele. „*Hades* reprezintă o lărgire a perspectivei în roman, căci episodul nu se mărginește la a-l prezenta doar pe Bloom, acțiunea principală înfățișînd unul din modurile preferate ale irlandezilor de a-și petrece timpul, participarea la o înmormîntare și Joyce ironizează aici trivialitatea și falsa pietate evidente tot timpul... Este o disproporție evidentă între coborîrea dramatică a lui Ulise în lumea infernală și vizita trivială parcă a lui Bloom la cimitir. Ulise caută umbrele războinicilor căzuți în asediul Troiei, în vreme ce

437

Bicorn înceacă să spună o glumă, îl urmărește pe un preot care seamănă cu o broască mormîind pe latinește, observă un șobolan obez strecurîdu-se într-o criptă și în cele din urmă încearcă să intre în grațiile lui Menton...” (O'Brien).

76 E vorba de Stephen Dedalus. Prima din cele cîteva ocazii la care drumurile celor doi protagoniști pe străzile Dublinului se încrucișează înainte de întîlnirea — și comuniunea — lor pro-priu-zisă și care constituie de fapt marele înțeles al romanului.

77 Richie Goulding, pe care Stephen se gîndește (într-un episod precedent, *Proteus*) să-l viziteze, fără să facă însă această vizită în realitate, este cumnatul lui Simon Dedalus cu care acesta nu mai întreține relații, ceea ce și explică remarcile sale acide.

78 Athos este numele cîinelui credincios al tatălui lui Bloom.

79 *Băiatul tuns* (adică răzvrătit, „tunșii” fiind una din denumirile tradiționale ale revoluționarilor irlandezi) este un cîntec celebru evocînd una din marile răscoale antiengleze din Irlanda și amintind în același timp de trădarea și represiunile cărora le-au căzut victimă acești revoluționari. El constituie una din piesele de rezistență în repertoriul muzical al unora dintre personajele episodice ale cărții și va fi ascultat și îndelung comentat într-unui din episoadele următoare.

80 Bloom revine obsesiv în gîndurile sale la vizita pe care ăa aceeași după-amiază i-o va face soției sale impresarul Boylan — și, evident, la adulterul care se va produce cu siguranță cu acest prilej.

81 Adică „toți am fost într-un moment sau altul victima cămătarilor”, Reuben J. Dodd fiind cunoscut — și antipatizat — mai ales pentru activitatea sa în această direcție.

82 Citate și aluzii dintr-un cîntec numit *înmormîntarea săracului*.

83 Martin Cunningham este stîmjenit pentru că aceste replici ar putea fi interpretate ca remarci răuvoitoare la adresa lui Bloom, al cărui tată, Rudolph Virag, s-a sinucis.

138

84 Unul din detaliile, relativ numeroase, prin care asemenea personaje cu statut episodic în roman sînt definite prin referire la nulele din volumul *Oameni din Dublin*. Fogarty este un „băcan modest” din Dublin care îi datorează bani lui Kernan, pe care, cum se spune în Irlanda, „l-a lăsat plîngînd la ușa bisericii”, adică nu i-a plătit datoria.

85 Episodul de față — al șaptelea —, este în general denumit de comentatori *Aeolus*, și ar corespunde cu cel din cartea a X-a a *Odiseei* în care eroul ajungea în Aeolia, stăpînită de regele Aeolus, pe care Zeus îl desemnase „paznic al vînturilor”. Acesta încearcă să-l ajute pe Ulise închizînd suflurile ce i-ar fi fost nefavorabile într-un burduf pe care eroul îl ia pe nava sa. Ajunși în fața Ithacei, tovarășii lui Ulise, bănuind că acesta ascunde în burduf o comoară, îl desfac și vînturile eliberate îi împing înapoi în Aeolia unde regele refuză să-l mai ajute pe Ulise „un om pe care zeii binecuvîntați îl detestă”.

În roman, episodul se petrece în redacția unui ziar din Dublin și povestirea se desfășoară în episoade scurte, imitînd stilul ziaristic, fiecare precedată de titluri succinte, uneori voit senzaționale, așa cum sînt paginate în mod obișnuit în ziare. Ca și episodul precedent, așa-numit *Hades*, și în care se povestește înmormîntarea lui Patrick Dignam, paginile acestea, mai mult decît o povestire despre ziua lui Bloom — înfățișat aici în mediul profesiei sale de achizitor de publicitate — ne prezintă lumea ziariștilor, cu preocupările lor „stilistice” și superficialitățile lor, „o arie a vieții irlandeze pe care scriitorul o găsește dezagreabilă”, cum spunea un comentator. Fragmentele care constituie acest episod reprezintă „vocea Dublinului”, o voce care vorbește de dragul efectelor retorice și scriind și rescriind *Aeolus*, Joyce a aglomerat nenumerate figuri retorice (din care vom indica și noi o parte) tocmai pentru a ilustra lipsa de substanță a unor oameni „mai atenți la cuvinte decît la înțelesul lor”.

36 Chiasm — Figură retorică constînd din reluarea, în ordine inversă, în clauzula ulterioară, a cuvintelor sau expresiilor din prima clauzula. O primă exemplificare a emfazei ziaristice.

■ ■ ■ 87, Giovanni Mateo Mărie, Cavaliere de Gandia (1810—1885), tenor italian celebru în anii copilăriei personajului Leopold

439

Bloom, desigur citat aici pentru a aminti legăturile de interese (și de complexe intime) ale personajului cu lumea muzicală (soția lui Bloom este cîntăreață și există toate motivele să se creadă că ea întreține legături de adulter cu un alt personaj legat de lumea muzicală a Dublinului).

88 Arie din opera *Martha* de Flotow, devenită, într-o adaptare liberă, un cîntec foarte popuiar la începutul secolului.

89 Comentatorii văd în acest titlu un exemplu de sinecdocă (folosirea părții pentru un întreg sau viceversa), deși mai simplu ar fi poate să se vorbească de un obișnuit simbolism, să spunem heraldic, însernele hierarchiei bisericești și ale scrisului fiind folosite drept semne ale stratificării lumii ziaristice. Brayden pomenit aici — de fapt personaj real, unul din conducătorii ziarului (de asemenea existent pe vremea lui Joyce) în care se petrece acțiunea episodului — e asimilat cu un superior absolut, vag mistic („preafericitul” este titlul acordat arhiepiscopului de Canterbury).

90 Detalii din episodul precedent, *Hades*.

91 Joseph Patrick Nannetti, de asemenea personaj real, a fost un politician și „maestru al artei tipografice” la începutul secolului în Irlanda. Parlamentar și timp de câțiva ani primar al Dublinului, el obișnuia să se prezinte în public drept „în primul rând un muncitor care-și vede de treaba lui”. Rolul său de corector principal nu trebuie limitat doar ca atare în ierarhia ziarului pe care-l pagina și orienta.

92 Moartea reginei Anna (1714) a fost anunțată în periodicul *Spectator* editat de Addison mult după ce evenimentul devenise de notorietate publică, astfel că expresia a ajuns proverbială pentru a desemna o știre învechită.

93 Casa cheilor — Joc de cuvinte pe numele firmei a cărei reclamă e propusă de Bloom. *Key* înseamnă cheie și *House of Keyes*, Casa cheilor, este și denumirea, plecfnd de la însemnele heraldice, a parlamentului Insulei Man, aluzie mai semnificativă în Irlanda, deoarece la vremea respectivă Insula Man beneficia de autoguvernare locală în anumite limite, ceea ce nu era cazul cu patria ziariștilor care vorbesc aici.

440

94 Aluzie la un moment din episodul precedent în care Bloom se gîndea la prezumtivul său rival, bărbatul care îi face curte soției sale.

95 Onomatopoe. Definită aici ca atare.

96 Hagadah — Pessach etc. aluzii și citate din texte sacre ebraice privind comemorarea ieșirii din robia egipteană. Procedee prin care Joyce amintește, și uneori subliniază voit, originea evreiască a lui Bloom.

97 Referirea ar fi de asemenea la un text ritual, însă la fel de bine se pot invoca și unele poezioare și cîntece de copii sau din basme în care personaje, animale sau oameni, se urmăresc și se devorează unul pe altul, totul pentru a se ajunge la concluzia : „în fond, asta-i viața”.

98 Aluzie la un poem de Thomase More, citat și într-un episod anterior, și care vorbește despre gloria străveche a Eri-nului, Irlandei : „Amintese-și Erinul de zilele ei străvechi / Înainte de-a o fi trădat fiii neci'edincioși / Cînd Malachi purta colanul de aur greu, vechi / Cîștigat de la năvălitorii orgolioși. // Cînd regele ei. cu steagul nebiruit / Își conducea cavalerii roșiatice în luptă / Și juvaera de pur smarald al lumii din asfințit / Nu fusese pentru comoara străinului ruptă.” Dar este și o aluzie la o foarte celebră laudă a Engliterei, în Richard al II-lea de Sha-kespeare (Anglia, „piatra aceasta neprețuită încrustată în marea de argint”...)

99 Trece fantoma' — termen din limbajul ziaristic și actoricesc însemnînd „a început plata salariilor”.

100 Unul din multele jocuri de cuvinte obscene atribuite unuia sau altuia dintre personaje. Comentatorii pedanți vorbesc de paradiastolă aici (figuri de stil prin care se dă o turnură favorabilă unei noțiuni nefavorabile folosindu-se doar o parte a adevărului sau, poate, viceversa). în realitate, personajul vrea să ridiculizeze exprimarea „kikeroniană”, ridiculă a autorului articolului citat.

101 Aluziile la versurile „Și munții privesc spre Maraton / Iar Maratonul privește peste mare”, dintr-un scurt interludiu

441  
liric din *Don Juan* de Byron. Maratonul are într-adevăr vedere la mare, iar Xenophon „privește pe deasupra Maratonului” ca istoric și grec implicat în lupta compatrioților săi pentru libertate împotriva invadatorilor persani (desigur o aluzie și la situația naționaliștilor irlandezi față de britanici).

102 O asemenea expresie era — se spune — în mod obișnuit adresată tinerilor în societate spre a-i îndemna la respect față de cei mai vîrstnici. De fapt, ea are — ca majoritatea locuțiunilor și citatelor, aluzive sau nu, din acest episod — și un caracter mai mult sau mai puțin pronunțat licențios : E vorba de un cîntec în care tînrului Johnny i se cere să facă loc unui curtezan al mamei sale văduve.

103 Lenehan (ca și alte personaje din *Ulise*, de pildă Conroy sau Gallaher, pomenit chiar în acest episod, mai jos) figurează printre *Oamenii din Dublin* evocați de Joyce în nuvelele din culegerea cu acest titlu și care pot fi considerate drept studii pentru opusul său magnum, în concepția lor unitară, ca niște „capitole — cum spunea autorul lor — din istoria morală a țării” sale.

104 Din punct de vedere retoric, prolepsă (viitorul considerat ca desăvîrșit sau existent în clipa de față). Mai exact, procatalepsă : folosirea anticipatorie a unui atribut, sau încă, un gambit verbal prin care se anticipează obiecțiile interlocutorului, dîndu-li-se dinainte răspunsul. În text, se ia ca de la sine înțeles că Dawson, autorul discursului citit aici, va trece (cum o și face) în evocarea amurgului la o dezvoltare retorică despre lună și clarul de lună. Profesorul îi obiectează însă, ironic, că nu vorbește și mai departe — ca într-un celebru pasaj din *Hamlet* — și de răsăritul soarelui („Dar iată licuricii fac semn că zorii zilei sînt aproape”).

105 „Falsul senior de țară” constituie aici formula cu caracter ironic prin care este prezentat actualul redactor șef al ziarului. Myles Crawford, prin aluzie la unul din proprietarii lui *Freeman's Journal*, Francis Higgins, care, la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, își sporise averea prin căsătorie atribuindu-și, fără îndreptățire, titlul și situația unui nobil de țară. Aluzia este răuvoitoare și pentru că acel Higgins a jucat un rol negativ în mișcările irlandeze de independență.

442

106 Unul din pasajele în care, în chip caracteristic pentru tehnica lui Joyce, o erudiție fantastă și o atenție în aparență pedantă acordată amănuntelor, slujește la caracterizarea psihologică și tipologică a unui personaj. Miliția din North Cork a constituit una din unitățile militare rămase de partea coroanei britanice în rebeliunea naționalistă din 1798 — și ea e acum pomenită, la modul ironic, de redactorul șef tocmai pentru a răspunde aluziei la predecesorul său ziaristic, de asemenea filobri-tanic în împrejurări similare. Că este vorba de o ironie reiese din faptul că miliția respectivă și-a cîștigat o tristă celebritate recoltînd practic numai înfrîngerii în operațiile militare la care a luat parte. Cu cîteva decenii mai înainte,

niște regimente recrutate în North Cork (dar care nu făceau parte din așa-numita miliție) au participat, de asemenea fără succese, la niște campanii militare în America, în Ohio. Pe de altă parte, așa cum se va vedea, Myles Crawford este un personaj fantasmatic el însuși — amețit de băutură (vezi aluziile amicilor săi la D.T. — *delirium tremens* — incipient) distrat și cu o nesigură stăpânire a detaliilor și numelor (vezi mai departe numeroasele corecturi pe care și le dă singur în unele replici și evocări proprii); este posibil — cum spun comentatorii pasajului — ca el să confunde așa-numita miliție cu o altă unitate irlandeză care a participat alături de trupe franceze la niște campanii în secolul al XVIII-lea și care, într-adevăr, a fost condusă de ofițeri de origine irlan-dezo-spaniolă.

107 Baladă irlandeză de la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Băieții *din Wexford* și-au câștigat un prestigiu militar neîndoielnic tocmai prin victoriile obținute asupra miliției din North Cork. Însă — și aici Joyce introduce un motiv pe care-l va specula nemilos în acest episod și în altele următoare —, au decăzut mai apoi din cauza „viciului irlandez”, înclinația tot mai necontrolată către băuturile alcoolice.

108 Versuri dintr-o arie a operei *Rasa din Castilia*, la care se va mai face aluzie mai târziu în acest episod.

109 Brixton, suburbie londoneză care pe la începutul secolului era considerată drept reprezentativă pentru atmosfera sordidă și mizeră a societății industriale. Anglia și limba engleză

443

— remarcă odată George Moore, scriitor irlandez o vreme identifi-cându-se cu „Renașterea irlandeză” — „par sortite în cele din urmă să împrejmuiească lumea cu un soi de Brixtonuri. Și noi, aici pe margini, privim în această suburbie universală în care un bărbat uscățiv, cu ochelarii pe nas și o servietă neagră în mână aleargă la nesfârșit după un autobuz”.

110 Vers faimos din poemul lui Poe *Către Helen*: „Către slava ce-a fost Grecia / și măreția ce a fost Roma”.

111 Obsesia cloacală pare a fi preluată ca expresie dintr-o recenzie — defavorabilă — semnată de H.G. Wells pe marginea *Portretului artistului ca tânăr* de Joyce. Citatul — din textul apărut în *New Republic*, 10 martie 1917, sună : „Ca și Swift, și un alt scriitor irlandez de astăzi, dl. Joyce, manifestă o obsesie cloacală. Se pare că ar dori să aducă îndărăt în imaginea generală a vieții acele aspecte pe care sistemele sanitare și decența modernă le-au scos din relațiile și conversațiile curente”.

112 Guineeză — joc de cuvinte între Geneză și marca de bere irlandeză Guinness. E implicată aici comparația — evreii cu altarele, romanii cu vespasienele, și irlandezii... cu berea.

113 O'Ruarc (O'Rourke), prinț de Breifni, conducător irlandez din veacul al XII-lea, aflat la un moment dat în situația de soț părăsit ca și Menellus. Detalii discutate și în episodul *Nestor*.

114 Maximilian Karl Lamoral, graf O'Donnell von Tireonnell, născut în Austria în 1812 ca fiu al unui expatriat irlandez, aghiotant al împăratului Franz Joseph. În 1853 —, la 13 februarie — însoțindu-l pe împărat într-ana din plimbările sale pe meterezele Vienei, l-a imobilizat pe un croitor ungar care încerca să-l în\*junghie pe suveran.

115 În 1904, în cursul unei vizite oficiale în Anglia, arhiducele Franz Ferdinand l-a numit, în numele împăratului, pe regele Edward VII feldmareșal al armatei austro-ungare. (Ziarele vremii considerau această vizită, urmînd uneia similitudine a regelui englez la Viena, ca făcînd parte din manevrele de întărire a prieteniei dintre Anglia și Austro-Ungaria în-speranța, deteriorării alianței dintre puterile centrale).

444

116 Gîscă sălbatecă e denumirea irlandezilor care preferau să „zboare”, adică să emigreze, decît să trăiască în patria lor sub dominație britanică.

117 Vezi, spune un comentator, Victor Hugo, *Mizerabilii* (cartea IV, cap. 4) : „Să dăm la o parte deviza timpul e bani și ce-a mai rămas din Anglia ?”

118 Lord în engleză înseamnă și Doamne, Dumnezeu ! Aici, sinonimia implică asocierea puterii spirituale cu cea temporală în forme adverse spiritului irlandez. Lordul Salisbury, liderul partidului conservator și prim ministru în repetate rînduri între 1885 și 1902, era unul dintre politicienii categoric ostili oricăror concesii față de revendicările irlandeze. El își elabora de obicei deciziile instalat comod într-un club aristocratic din Londra.

119 La bătălia de la Aegospotami (405 î.e.n.) spartanii au distrus flota ateniană încheind astfel practic războiul pelopone-ziac și punînd capăt supremației Atenei.

120 *Au pornit la bătălie, însă totdeauna au căzut* este titlul inițial al unei poeme de Yeats, în versiunea definitivă denumită *Trandafirul bătăliei*,

121 Pirus (care, în mod caracteristic pentru tehnica lui Joyce de a lega laolaltă episoadele prin amănunte reluate mereu **din** puncte de vedere diferite, mai fusese evocat în episodul al doilea al romanului) a încercat în zadar să înfrîngă dominația Spartei, și-a găsit moartea într-o încăierare de stradă la Argos, cînd mama unuia dintre cei cu care se lupta i-a aruncat în cap o țigla de acoperiș.

122 Limerickul este forma tradițională a poeziei non-sensu-lui (inițiată de Edward Lear în ale sale *Nonsense Books*). Joe Miller (numele unui comedian de pe vremea regelui George I) a ajuns să capete înțelesul de „glumă” (în general răsuflată).

123 Exemplu de oximoron.

124 Generalul Nikolai Ivanovici Bobrikov, guvernatorul Finlandei și exponentul unei politici de sălbatică represiune, a fost într-adevăr asasinat la 16 iunie 1904 (ziua în care se desfășoară

445

romanul *Vlase*) și anume la o oră a dimineții care, ținînd seama de diferența de orar între Helsinki și Dublin, făcea posibilă aflarea știrii în cercurile ziaristice irlandeze la amiază cînd se desfășoară acțiunea episodului.

125 „în lexiconul tinereții pe care soarta-l deschide / pentru o maturitate strălucită, nici nu există vorba / să dai greș” — din piesa *Richelieu* de Edward Bulwer-Lytton.

126 Stephen își amintește aici de un moment cînd a fost pe nedrept acuzat de ipocrizie de profesorul său (cap. I din *Portretul artistului ca tânăr*).

127 Pildă de anticlimax (clauză terminată pe o notă mult mai joasă decît permitea să se creadă crescendoul noțiunilor precedente) — *Jakes* însemnînd în argoul irlandez „toaletă sau privată situată în curte, în spatele casei”.

128 De fapt, în 1882 (alt exemplu de confuzie din partea lui Crawford). Un grup de naționaliști irlandezi, care-și luaseră denumirea de „invincibili” (și dintre care cei mai mulți sînt enumerați nominal mai departe aici) l-au asasinat pe secretarul de stat al Irlandei, lordul Cavendish, și pe subsecretarul de stat Thomas Henry Burke, în parcul Phoenix, în apropierea reședinței viceregelui.

129 17 martie înseamnă mai puțin data exactă indicată astfel, cît „o zi mare pentru Irlanda” fiind ziua sfîntului Patrick, patronul acestei țări.

130 Cîrciumile lui Burke nu se aflau în nici un caz în apropiere de strada citată. Alt exemplu de confuzie din partea lui Crawford, care de fapt pomenise direct localul o clipă înainte.

131 Istoria — un coșmar din care n-ai să te trezești niciodată; una din cele mai celebre dictum-uri ale lui Stephen (pentru înțîia oară pronunțată într-un context mai dur într-un episod precedent).

132 Bătrîna de pe strada Prince — porecla ziarului *Free-tr. an's Journal* în favoarea căruia pledează actualul redactor șef.

133 Pyatt (de fapt, Felix Pyat, 1810—1839) a fost un lider socialist revoluționar și ziarist francez care, după ce luase partea  
446

Comunei din Paris, a trebuit să se refugieze în Anglia unde a inițiat și condus mai multe ziare cu caracter progresist. Caracterizarea lui drept „părinte al ziaristicii de senzație” este, spun nu numai comentatorii lui Joyce, „o exagerare și o simplificare necontrolată” — ea are deci mai degrabă rolul de a defini personajul care o emite.

134 În loc de „al dracului de tare” — ca și alte replici ale acestui personaj (cum ar fi mai devreme „poșnet de faș”), exemplu de genul de umor practicat de Lenihan și prilejuindu-i lui Joyce folosirea unor figuri „ieftine” retorice — anagrama, metateza.

135 Stephen citează aici din memorie fragmente din versurile 92 și 94 și versul 96 din cîntul al cincilea din *Infernul* povestind episodul Francescâi da Rimini: „noi rugi i-am face pentru pacea ta / căci milă simți de-amara-ne răsplată. / De vrei să ne vorbești, vom asculta / și vom vorbi, de-ai dorul de-ascult-tare, / cît timp stă vîntu-ntr-astă pace-a sa” (versiunea lui G. Coșbuc).

136 Paragraful descrie, în vorbirea lăuntrică a lui Stephen, trecerea de la viziunea asupra păcatului spre cea a beatitudinii angelice. E vorba de procesiunea mistică, în care virtuțile teologale și cele cardinale îl pregătesc pe poet pentru a-și putea ridica privirile spre înalt. Decît că Stephen își termină această scurtă vedenie pe o notă întunecată — parafrazînd versuri din același text dantesc (*Purgatoriul*, XXIX) care vorbesc despre penitență și întunecimea întretăiată de fulgere — (de aici și anasto-moza „apăntunecatasare” în loc de „întunecata apăsare”) a Apo-; calipsului.

137 Ajunge zilei... Condamnare prin aluzie a răului și venalității pe care o reprezintă presa în momentul și mediul respectiv. Textul e cel al Predicii de pe munte (după Evanghelia după Matei, 6, 34): „Ajunge zilei necazul — în unele versiuni •«răul» — ei”.

138 Aluzie care subliniază încă o dată faima neplăcută și compromițătoare a North Cork-ului. Expresia, care face poate aluzie și la repetatele înfrîngerii militare ale miliției respective,  
447

este catalogată drept hibernicism, locuțiune tipică Irlandei și irlandezilor.

139 „Americanul cu foaia de zoaie” este de fapt Joseph Pulitzer, care, cumpărînd *New York World*, l-a transformat într-o tribună de „scormonire a noroiului”, adică de dezvăluire a mizeriei anumitor cartiere americane și de denunțare a intereselor financiare ale celor ce profilau de pe urma ei. Denumirea nu are deci un înțeles pejorativ ci se referă doar la atmosfera pe care o pune în lumină și o discută publicația respectivă.

140 Aposiopeză — figură retorică în care vorbitorul se oprește brusc, ca și cum n-ar mai fi în măsură să continue. Ca și anacoluta, e folosită frecvent în dialogurile sau monologurile interioare în acest episod. (Și în altele din roman).

141 Din spusele Fantomei tatălui lui Hamlet, povestindu-i prințului cum a fost omorît în somn în grădină. Dar dacă a murit fără să se trezească, se întreabă Stephen (și discuția va continua în alte episoade) cum de știa modul în care s-a înfăptuit crima și cum de a mai aflat și de adulterul soaței sale? „Animalul cu două spinări” este expresia, deliberat brutală, obscenă, numind „însoțirea trupească”, folosit într-un acces de gelozie de Othello.

142 Pasaj în maniera sentimentală a romanelor lui Dickens, ca un comentariu ironic al lui Stephen, subliniind printr-un anti-climax deliberat, un limbaj grandilocvent pentru un moment și o gesticulație total lipsite de însemnătate.

143 A. E. (George Russell), unul din principalii poeți irlandezi contemporani cu Yeats (și care folosea cu predilecție „cuvinte poetice” precum opal și tăcere). S-a aflat la un moment dat sub influența Helenei Petrovna Blavatsky, fondatoare a societății teozofice și propagatoarea unor destul de obscure și „impresioniste” teorii despre planurile ascendente de conștiință și despre spiritism.

144 Aici se implică resentimentul unora din cercurile naționaliste irlandeze față de Fitzgibbon, o vreme „locotenentul” lui Parnell și apoi unul din cei care l-au înlăturat pe acesta de la conducerea partidului naționalist irlandez, acuzîndu-l de imoralitate, din pricina legăturii sale cu o femeie măritată.

448

# 1

145 Unul din ultimele versuri din *Cymbeline* de Shake-speare, în momentul cînd, după multe frămîntări, liniștea și pacea eu fost restabilite. „S-aducem laudă zeilor / Și fumurile-șerpuite al jertfei noastre să urce către ei / Dinspre altarele noastre bine-cuvîntate. Pacea aceasta o-anunțăm / Supușilor noștri tuturor”. (Versurile acestea sînt citate și în finalul episodului *Scylla* și *Charibda*).

146 Pasaj din *Confesiunile Sfântului Augustin* (VII, 12), în versiunea lui Stephen — care și-l amintește fragmentar — oarecum alterat și contractat. Mai departe sfântul spune : „Așadar, dacă toate lucrurile ar fi lipsite de orișice bun, nici n-ar mai exista. Atîta vreme, așadar, cît există, ele sînt bune ; deci toate cele ce sînt, sînt bune”.

147 Copil, bărbat, efigie. E vorba de trecerea prin diferite faze ale eroului în general. De la copilul abandonat între trestii — căci Stephen se gîndește la Moise — la bărbatul care și-a condus poporul dintru robie și pînă la efigia sacră, aici statuia sculptată de Michelangelo.

148 Comentatorii atrag atenția că reprezentarea lui Moise ca avînd coarne pe frunte provine din interpretarea greșită dată de sfîntul Ieronim unui cuvînt ebraic însemnînd la origine într-adevăr „a scoate coarne”, dar în context avînd sensul metaforic de „a răspîdi în jurul său raze”.

149 Stephen modifică aici versul citat mai înainte din povestirea Fantomei tatălui lui Hamlet.

150 Akasia, în doctrinele teozofice, este mediul atotveșnic, memoria nesfîrșită a naturii veșnice din care-și află nemurirea orice gînd, exprimat sau tăcut.

151 Dl. O'Madden Burke e neîncredător într-o încheiere atît de fericită a „ședinței”. Compliment franțuzesc desemnează ex-  
presiiile și propunerile ciudate, suspecte.

152 „în gardă, Macduff ! / Și blestemat să fie-acela care primul strigă «Stai! Ajunge!»” (Una din ultimele replici ale lui Macbeth).

449

29 — Ulise, voi. I

153 Adică, Troia nu mai este ! (din *Eneida*), cu alte cuvinte, ” toate lucrurile acestea (frumoase) s-au dus.

154 Adică „nici un lei de bunuri sau averi”.

155 Nelson (care nu mai avea decît o singură „toartă” căci își pierduse un braț în luptă) a întreținut o legătură de dragoste care a stîrnit un viu scandal la vremea respectivă — cu Lady Hamilton, soția ambasadorului britanic la Neapole.

156 *Velocitos* este un cuvînt despre care comentatorii spun că a fost creat de Joyce din latină pentru a indica deplasarea rapidă (*velociter*) a simburilor preschimbați în aeroliți.

157 Antisthenes (447—370 î.e.n.) a fost într-adevăr un discipol al lui Gorgias. Mai tîrziu s-a apropiat de Socrate și — se spune — Platon îl antipatiza. Susținea în învățăturile sale că virtutea este singurul lucru de preț și singura cale spre fericire. Tratatul *Despre Helena și Penelopa* (astăzi pierdut) argumenta că Penelopa, fiind de o virtute dovedită, -ar fi fost mai frumoasă decît Helena care poate fi acuzată de frivolitate dacă nu chiar de ceva mai grav.

158 Joc de cuvinte — *rich* însemnînd în engleză bogat. Penelope Rich a fost iubita poetului Philip Sidney care i-a dedicat multe din operele sale.

159 „Zeul a creat pentru noi această pace” — dintr-o eglogă de Vergilius.

160 Patriot protestant irlandez — într-o vreme redactor șef al lui *Freeman's Journal*. Statuia sa se află pe o insulă de piatră din apropierea redacției ziarului.

161 Episodul al optulea se intitula *Lestrygonii* și se referă la înfîlnirea lui Ulise cu un trib de canibali pe una din insulele la care se oprește în călătoria sa. „Episodul e în aparență inspirat de moravurile neomenești ale canibalilor care-i distrug unsprezece din corăbii și-i mănîncă oamenii de pe ele. Ținînd seama de gîndurile și de acțiunile generoase ale lui Bloom în acest capitol, s-ar putea conchide că Joyce propune umanitarismul lui Bloom inumanității concetățenilor săi dublinezi. Bloom de pildă e dez-

450

gustat de **modul** «canibalic» în care se hrănesc semenii săi, respins de spectacolul greșos al celor care se strîng în restaurante pe care el îi vede ca simboluri ale agresivității carnivore canibalice. El prefera un simplu sandwich într-un bar modest...” (O'Brien).

162 în „manifestul” care îi este strecurat în mînă — și care este de fapt o invitație la o reuniune a unei secte religioase — Bloom citește la prima aruncătură de ochi începutul cuvîntului *Blood* — sînge — ca o referire la propriul său nume,

163 Diferiți predicatori care la vremea respectivă organizau reuniuni în favoarea unora sau altora din sectele religioase pe care le reprezentau. Avertismentul cu privire la „apropiata sosire” a sfîntului sau profetului Ilie este importantă căci acest eveniment biblic va mai fi invocat în cursul acțiunii, chiar cu referire la anumite tribulațiuni ale lui Bloom în ziua respectivă (episodul *Ciclopilor*).

164 Unul din momentele, destul de frecvente în gîndurile lui Bloom, în care acesta își amintește de vremurile — fericite pentru el — ale perioadei cînd îi făcea curte actualei sale soții (și avea impresia că iubirea sa pentru ea era împărtășită) și momentul actual cînd este certă înstrăinarea dintre cei doi soți și propensiunile adulterine ale doamnei Bloom

165 Mesajul primit de acest personaj — la care se va mai face referire și mai tîrziu în roman — reprezintă una din difi-cultățile în calea traducerii acestei cărți. În original inscripția pe cartea poștală primită de Breen sună U.P., care, citit ca un singur cuvînt, s-ar putea traduce (la modul figurat) „gata, s-a zis.” Comentatorii precizează că ar putea fi o referire la o formulă folosită într-un roman de Dickens (*Oliver Twist*) prin care se vorbește de suprimarea iminentă a unui personaj. O asemenea interpretare ar corespunde și cu aluzia la asul de pică — un simbol nefast în cartomancie. Pe de altă parte, versiunea franceză a romanului a recurs la o lectură mai blîndă — și mai libertină — traducînd cele două litere prin silabele unui cuvînt care ar avea doar sensul derogator și insultător — fără a mai păstra și amenințarea implicită. (*Fou-tu*).

451

166 Meditațiile pe marginea nașterii grele a doamnei Pure-foy pregătesc de fapt unul din episoadele ulterioare, centrale, ale romanului. Bloom se va decide să o viziteze la maternitate — și acolo se va petrece marele capitol cunoscut sub denumirea de *Boii soarelui*.

167 Bloom își amintește de ciocnirea de stradă prilejuită de vizita la Dublin a unui demnitar britanic împotriva căruia au manifestat naționaliști irlandezi adversari ai războiului cu burii — pe care la vremea respectivă se străduiau să-l justifice autoritățile guvernamentale engleze.

168 John Howard Farnell este fratele liderului naționalist irlandez Charles Stewart Farnell. El însuși — J.H. — a încercat o carieră parlamentară, și la un eșec electoral a primit ca un „premiu de consolare” o funcție onorifică echivalând de fapt cu scoaterea sa din viața politică. „La adunările și festivitățile patriotice din parcul Phoenix, naționaliștii irlandezi mîncau în mod demonstrativ portocale ca un gest simbolic pentru a le face în ciudă așa-numiților *oranjiști* (adică elementelor protestante, pro-unioniste, antipatriotice) făcînd astfel aluzie la faptul că aceștia din urmă ar fi urmat să fie înghițiți într-o eventuală Irlandă unită și independentă” (Gifford și Seidman).

169 Bloom aude un fragment de conversație între doi trecători — care s-ar părea că sînt poetul (și liderul naționalist) George Russell (A.E.) și una din adepții — și „protejatele” — sale, Lizzie Twigg (despre care mai devreme Bloom credea că poate să afirme că l-ar fi cunoscut pe mentorul ei printr-un anunț la mica publicitate la un ziar, cam în felul în care a cunoscut-o el însuși pe Martha Cliford). Replica însăși a lui Russell — și toate meditațiile lui Bloom din paragrafele următoare, se referă la concepțiile esoterice, naționaliste, estetice ale poetului respectiv. (S-a identificat, de pildă, în spusele despre caracatița și sfîrșiturile lumii un citat din studiul despre Renaștere de Walter Pater...)

170 O frază care a devenit celebră în exegeza romanului *Illise*. Unul din primii comentatori ai cărții, Frank Budgen, prieten personal cu Joyce, relatează că scriitorul i-a mărturisit

452

că a muncit ore întregi la alcătuirea ei. la aranjarea într-o ordine anumită cit mai sugestivă și expresivă a cuvintelor.

17 i Cuvintele prin care Hamlet, arătîndu-i mamei sale portretul primului ei soț, tatăl său, și pe cel al lui Claudius, o invită să tragă încheierile morale din ceea ce el consideră căsătoria adulterină, incestuoasă a reginei.

172 Bloom se gîndește că interlocutorul său nu cunoaște situația sa conjugală și mai ales relațiile existente între Molly Bloom și Boylan.

173 Bloom l-a zărit pe Boylan, pe care, în mod caracteristic, cauiă să-l evite.

174 Episodul al nouălea este numit *Scylla și Charibda* și se referă la drumul pe care Ulise, părăsind insula Circei, trebuie să-l străbată între stîncă pe care se află monstrul cu șase capete, Scylla, și vârtejul care i-ar atrage și nimici corăbiile. În economia romanului, Bloom, care a reprezentat pînă acum paralela cu eroul homeric, este înlocuit în capitolul de față cu Stephen Dedalus — și evoluția printre cele două amenințări este aici transpusă în ezitățile tînărului Dedalus între două posibile atitudini intelectuale: raționalismul (pus de comentatori sub semnul lui Aristotel, care i-a dominat de altminteri gîndurile și în episodul *Proteus*) și subiectivismul și idealismul romantic (prin care personajul fusese definit în *Portretul artistului ca tînăr*). Acțiunea episodului se petrece în Biblioteca Națională, unde în jurul ceasului două, Dedalus va expune o teză proprie — anunțată dealtfel încă din primul episod — despre o posibilă interpretare a lui *Hamlet* de Shakespeare. Teza în sine e desigur fantezistă (Stephen însuși întrebă dacă crede sincer în ea răspunde categoric „Nu.”), însă viziunea mohorîtă, notele de violent misoginism și mizantropie în care e formulată, expmă și defînesc deziluzia, mustrările de conștiință și în general melancolia sardonică și mai-mult-decît-romantică a personajului de-a lungul întregii zile care cuprinde acțiunea romanului. Aserțiunile brutale ale personajului „se potrivesc stării de spirit a lui Stephen așa cum l-am urmărit plim-bîndu-se deprimat pe țarm în capitolul *Proteus*, urmărit de ceea ce el consideră a fi coșmarul istoriei, de pînțelele păcătoș din

453

care se trage stirpea omenească și propriile remușcări — *remnș-căiura duhului lăuntric*. Stephen se întoarce împotriva lui însuși; optimismul său sublim s-a sfărîmat. El e obsedat de păcat, de vinovăție, de remușcări... și divagațiile sale exprimă propria sa conștiință tulburată, sînt produsul solilocviilor sale melancolice, fantezii diforme ale unei viziuni morale iritate care privește viața — elisabetană, contemporană — ca fiind decăzută, brutală, apăsată de păcat, și, la drept vorbind, Stephen însuși nici nu le ia prea în serios”. (O'Brien).

Teoriile respective, Stephen și le expune, în mare măsură, pentru a-și scandaliza și contrazice interlocutorii, în fața citorva intelectuali dublinezi, reprezentanți ai renașterii naționaliste irlandeze (cei mai mulți dintre ei prezentați cu numele și funcțiile reale) și pe care tînărul Dedalus, și Joyce însuși dealtfel, îi detesta pentru **irealismul**, idealismul bigot și inefficient al concepțiilor lor, așa cum le înțelegeau personajul și autorul romanului. Ni s-a părut că aici traducerea ar putea fi însoțită de note relativ mai abundente deoarece într-o foarte mare măsură replicile, gîm-durile, evoluțiile psihologice ale personajelor, erudiția deplasată a lui Stephen ca și ironiile interlocutorilor săi, ilustrează ironia elocventă și meticulozitatea atentă cu care, aici, ca pretutindeni în restul cărții, Joyce și-a gîndit și construit romanul.

175 Aluzie la celebra teorie a lui Wilhelm despre caracterul nobil dar ezitant, incapabil de acțiune violentă, al lui Hamlet și la marele monolog („a fi sau a nu fi”) din care se citează aproape textual.

176 John Eglinton este pseudonimul literar al lui W. K. Ma-gee, eseist și „personalitate influentă în viața literară a Dublinului”, director adjunct al Bibliotecii naționale a Irlandei în perioada respectivă.

177 *Suferințele lui Satan* este titlul imui roman de o anume Mărie Corelli, autoare de literatură sentimentală pe la sfîrșitul secolului trecut, și care s-a făcut cunoscută pentru că se considera un fel de Shakespeare al vremurilor noi și care l-a imitat dealtfel pe dramaturg retrăgîndu-se din Londra tot la Stratford-on-Avon. Reacția lăuntrică a lui Dedalus și versurile pe care și le recită în gînd, sînt determinate și de ironiile lui Mulligan care cunoaște intenția, poate nu total fantezistă a lui Stephen de a rescrie într-un spirit cinic epopeea lui Milton.

178 Despre semnificația mistică a cifrei șapte — și despre cele șapte stele care alcătuiesc constelația Pleiadelor (ca și despre valoarea simbolică a acesteia) a scris în mai multe rînduri, în versuri și proză, „bătrînul Dublu W B Yeats”, pe atunci și mai tîrziu unul din liderii renașterii culturale în Irlanda.

179 Personajul descris fizic aici este George Russell, poet și teozof irlandez (cunoscut mai ales prin pseudonimul — „A E”) — și pe care dealtfel l-a evocat și înțilnit în episodul precedent și Bloom. Russell a fost de asemenea și unul din conducătorii unei mișcări teozofice, iar cuvîntul „ollav” desemnează pe vrăcii Irlandezi dinainte de creștinarea insulei și care cumula funcțiile de preot, poet și învățat în triburile respective.



180 Stephen se surprinde rîzîndu-i sicofantic **bătrînelui** poet, deoarece își amintește că a luat odată bani cu împrumut de la acesta și nu i-a restituit încă. (împrejurarea care față de același personaj real, corespunde unui episod din biografia lui Joyce însuși.)

181 Primele două versuri parafrazează stihuri din *Paradisul pierdut* de Milton, iar cel de al treilea este un citat exact — aici ca și acolo — cu intenții cinice și derogatorii din *Infernul* lui Dante.

102 Kathleen-cu-dinții-știrbi este un personaj dintr-o piesă de Yeats care simbolizează Irlanda și asuprirea ei de către „străinii din casă”, adică ocupanții britanici. Cranly este un prieten al lui Stephen Dedalus în *Portretul artistului...*, care la un moment dat susținea că ar ajunge doisprezece bărbați adevărați (din comitatul Wicklow) pentru a mîntui Irlanda de ocupația engleză. Ultimele cuvinte ale acestei reverii reiau un motiv dintr-o piesă, de asemenea inspirată din folclorul celt de J. M. Synge, unul din clasicii irlandezi de la începutul secolului.

183 „L-am iubit pe omul acesta și îi cinstesc memoria, mai mult decît oricine, exact atît cît să nu spun că-mi fac un idol din el” — citat din prefața lui Ben Jonson la prima culegere de piese ale lui Shakespeare.

454

455

**L**

**7**

184 în 1902, Joyce, eare urmărea să devină cunoscut în cercurile literare din Dublin, i-a făcut într-o noapte — mai exact după miezul nopții — o vizită lui Russell, discutînd cu el probleme literare, și exprimîndu-și păreri, mai ales critice, la adresa literaturii și literaților irlandezi ai momentului. Mai tîrziu, Russell a povestit în felul său această întrevvedere în cadrul unui interviu acordat unui ziar american.

185 Formule din terminologia esoterică a teozofilor de care era apropiat și George Russell.

186 Trecere în revistă foarte succintă și rezumativă a numelor și doctrinelor unora dintre fruntașii teozofi, culminînd cu una dintre inițiatorile mișcării, Harriet Petrovna Blavatsky.

187 Richard Best a fost, la vremea cînd se petrece acțiunea romanului, unul dintre directorii adjuncți ai Bibliotecii naționale (mai tîrziu, pînă spre mijlocul secolului, director general) și traducător în engleză al unei cărți despre «aitologia irlandeză de Joubainville.

188 Reveriile lui Stephen combină aici citate și aluzii din *Infernul* (momentul cînd Dante și Vergilius se strecoară printre picioarele lui Satan pentru a ieși din iad) și versuri din William Ekike. („Căci orice spațiu mai mare decît o roșie globulă a sîn-gelui din om / E vizionar, și-a fost făurit de marele ciocan al lui Ios ; / Și orice spațiu mai mic decît o globulă a sîngelui din om deschide-se / întru Eternitatea căreia pămîntu-acesta vegetal îi e doar o umbră” (Poemul *Milton*).

189 „Speranța este despre lucrurile viitoare, și amintirea despre lucrurile trecute. însă intenția de a acționa este întru prezent, prin care viitorul aluneca-n trecut”. (Sfîntul Augustin — *Tratat despre nemurirea sufletului*).

190 Mallârme a scris într-adevăr un poem în proză despre Hamlet pe care îl interpretează ca pe un ins superior, preferînd să ..citească în cartea despre sine însuși” și să se izoleze de agitația și acțiunile tulburi ale oamenilor de rînd. în același timp, în textul mallarmean se face aluzie la o piesă a lui Regnard, *Distratul*, despre tribulațiile „celui mai distrat om din lume”,

456

care poate fi interpretată ca o parodie destul de grosolană a personajul shakespearean.

191 Citat din poemul în proză de Mallârme.

192 Robert Greene, dramaturg și romancier elisabetan, a scris pe la 1592 un pamflet moralizator unde vorbește despre pofta trupeză în care vede un călău al sufletului. în același text este conținut și un atac vehement la adresa lui Shakespear.

193 Uniformele kaki erau folosite de armata britanică în războiul cu burii, violent condamnat de opinia publică irlandeză, prin tradiție antiengleză. Formula — și ordinul — de a „nu ezita să deschidă focul” a fost aplicată în acțiunea de represiune a unei revolte antibritanice din Irlanda. (Dealtfel se va mai face aluzie la ea, în special într-unui din pasajele parodice din episodul *Ciclopîi*, subliniindu-se faptul că ea devenise un fel de „strigăt de luptă exprimînd mînia irlandezilor împotriva politicii represive a englezilor”).

194 Swinburne a scris într-adevăr în timpul războiului cu burii poeme în care, invocînd pretinse atrocități aplicate de buri în lagărele de prizonieri englezi, a căutat să justifice lagărele de detențiune pentru civilii olandezi instituite de autoritățile engleze în Colonia Capului. (Mai jos sînt citate versuri dintr-unul din aceste poeme.)

195 Cuvintele prin care duhul tatălui lui Hamlet își. în-? cepe povestirea.

196 Evocarea lui Stephen folosește, uneori literal, date biografice mai ales din cartea lui Georg Brandes despre Shakespeare.

197 Stephen, care și-a făcut studiile într-un colegiu ieziuit, și pe care, dealtfel, Mulligan îl acuză în mai multe rînduri că ar avea temperament și deformații de caracter „iezuite”. îl invocă ne Sf. Ignatius de Loyola, fondatorul Ordinului ieziuitilor și autor al *Exercițiilor spirituale*. „Cel dintîi preludiv, — se spune în primul din aceste exerciții pentru meditațiile creștinești — este compoziția, vederea locului. Trebuie să se observe că în contemplare sau meditație asupra unui obiect-vizibil, compoziția în-

457

seamnă să vezi cu ochii imaginației locul corporal în care se găsește obiectul pe care vreau să-l contemplu”.

198 Replica lui Hamlet cînd glasul Stafiei se aude, de sub pămînt, insistînd ca el să jure că nu va uita secretul pe care i l-a dezvăluit.

199 Russell, care este un esthet, citează această replică celebră din piesa *Axei* de Villiers de l'Isle Adam, replică mult citată la vremea respectivă în literatura simbolistă (și folosită de Yeats într-un text dedicat chiar lui Russell.)

200 Citat dintr-o piesă în versuri (*Deirdre*) de George Russell.

201 Colțul de nord-est al Irlandei este Ulsterul, care a fost și a rămas probritanic. Rîul Boyne, unde la sfîrșitul secolului al XVII-lea a avut loc o bătălie care a determinat continuarea ocupației engleze, divide Irlanda între Ulsterul, protestant, filoenglez (așa-numitul partid Oranj) și restul țării, a cărei culoare tradițională este verdele.

202 Într-un episod din copilăria lui Stephen, acesta este admonestat de unul din profesorii săi și salvat de la o pedeapsă fizică de intervenția altui profesor (v. *Portretul artistului...*). Incidentul va mai fi evocat în alte episoade ale romanului.

203 „Timpul are, nobilul meu prieten, o desagă-n spinare / în care-și pune obolul pentru uitare”, spune Ulise în *Troilus și Cre-siăa* de Shakespeare.

204 vȘi-n vremea asta, sărmanul Iepurilă, departe pe un deal, / Sade pe labelle de dinapoi și cu urechi ciulite / S-asculte dacă îl mai urmăresc încă vrăjmașii” — Shakespeare, *Venus și Adonis*. Și „friiele bătute scump” și „ferestrele albăstrii” sînt de asemenea citate din același poem de tinerețe al lui Shakespeare.

203 Atît lanul de grîu, cit și întinderile de secară sînt pomenite într-unui din cîntecele unui paj în comedia *Cum vă place*, de Shakespeare, unde figurează și versurile citate de domnul Best.

206 Descrierea fantezistă a unei ședințe teozofice în care sînt amestecate și noțiuni mai mult sau mai puțin corecte din practicile esoterice budiste („cheia”, de pildă, este un novice aș-

458

teptîndu-și inițierea). *Isis fără vâl* de H. P. Blavatsky, avînd subtitlul „O cheie măiastră pentru misterele științei și teologiei străvechi și moderne”, este considerată cartea de bază a teozofiei.

207 „Argal” este pronunția greșită a termenului latin „ergo”, așadar, și este în literatura elisabetană folosit pentru a indica faptul că raționamentul pe care-l introduce este greșit. Formula este din belșug folosită de unul din proprii în discuția despre sinuciderea Ofeliei în actul V din *Hamlet*.

208 Replica lui Hamlet către unul din Actorii care interpretează roluri de femeie.

209 Pasajul stabilește o paralelă între episoade din viața lui Shakespeare și cea a lui George Fox, fondatorul Societății Prietenilor, adică a quaker-ilor din care face parte bibliotecarul Lyster.

210 Aici, ca și în alte locuri în monologurile sale interioare, Stephen își amintește de fragmente din frazele retorice citate în cursul conversațiilor din redacția lui *Freeman's Journal* (v. episodul *Aeolus*).

211 Vers celebru dintr-un sonet dedicat lui Shakespeare de **Matthew Arnold**.

212 Irlandeză : „Barca a tras la mal. Eu sînt preot”. Pro-pozițiuni calchiate după exercițiile gramaticale pentru învățarea limbii.

213 „Și cum vede omul îl și otrăvește” — traducerea unui pasaj dintr-un tratat (*Li Livres dou Tresor*) de Brunetto Latini, unul din maeștrii lui Dante, în care se întreprinde o trecere în revistă a animalelor fabuloase (adică un *Bestiar*).

214 William **Drummond**, poet scoțian din secolul al XVII-lea, a scris, printre altele, o meditație despre nemurirea sufletului în care se spune : „Dacă te plîngi că va fi un Timp în care tu nu vei fi, de ce nu regreti de asemenea că a fost un timp în care tu nu erai ; și de asemenea că nu ești la fel de bătrîn ca această însuflețitoare Planetă a Timpului ? Aceea va fi după noi, care, cu mult înainte ca noi să fi fost, a fost”.

215 Teoria că piesele lui Shakespeare ar constitui opera de tinerețe a lui Francis Bacon a fost susținută de mulți (și, spo-

459

rădic, mai este reluată și astăzi) și mai ales, în secolul trecut, de romanciera americană Delia Salter Bacon — care se pretindea descendentă a filozofului, și care susținea că deține un cifru numeric, extras din interpretarea anumitor formule folosite de Bacon în eseurile și scrisorile sale, și care poate fi regăsit în **pasaje** cheie din piesele dramaturgului. Însă, cum spune Brandes în monografia lui despre Shakespeare, doamna Bacon a înnebunit înainte de a-și fi putut comunica descoperirea.

216 Stephen caută să apere piesa *Pericles* de suspiciunea — reluată în replica precedentă de Eglinton — de a fi „apocrifă”, adică de a nu fi în totul, sau în parte, opera lui Shakespeare.

217 Frank Harris, versatil om de litere, autor printre altele al unui roman „îndrăJ:neț”, ca să nu spunem pornografic, al unei biografii a lui Wilde etc, a scris și o carte despre *Shakespeare omul și tragica poveste a vieții sale*, în care se spune cu privire la problema ridicată de Eglinton : „Povestea e foarte simplă : Shakespeare o iubea pe cucoana Fitton și l-ă trimis pe prietenul său, tînărul lord Herbert (William Herbert, lord de Pembroke), la ea, sub un pretext oarecare, în realitate cu scopul de a-i pleda cauza în fața doamnei. Mary Fitton s-a îndrăgostit de William Herbert, l-a curtat și l-a cîștigat pentru ea, și Shakespeare a rămas să regrete pierderea atît a prietenului cît și a iubitei” (cf. nota în Gifford și Seidman). Piesa lui Shaw, *Doamna neagră a sonetelor*, o identifică de asemenea pe Mary Fitton, doamnă de onoare a reginei Eiișabeta, cu eroina iubirii nefericite a lui Shakespeare și frumoasa discutată în unele din sonete. Cuvintele din urmă ale replicii lui Eglinton fac aluzie la o altă teorie, conform căreia Shakespeare ar fi fost îndrăgostit în realitate de Herbert și nu de doamna Fitton — în orice caz, cu același rezultat nefericit.

218 Intrarea lui Mulligan căruia Stephen îi răspunde „în pctto” cu vorbele lui Ahab la ivirea profetului Ilie venit să-l anunțe că sîngele său „va fi lins de cîini”.

219 „Vertebratul gazos”, cu trup omenesc adică, dar fără substanța, este duhul tatălui lui Hamlet, descris în ultimele cuvinte ale replicii lui Stephen.

460

210 (Fe acela) „de care rîzi acum, îl vei sluji”, proverb german.

221 Johann Most, anarhist „germano-american”, simpatizat în Irlanda pentru a fi susținut unele din acțiunile violente antibritanice ale revoluționarilor irlandezi.

222 în textul citat, Wilde susține că adevăratul inspirator al sonetelor n-ar fi lordul William Herbert, ci un anume Willie Hughes, un actor tînăr, contemporan cu dramaturgul. (Teorie inițiată de un erudit englez din secolul al XVIII-lea, Thomas Tyrwhett). Mai există și alte ipoteze privind identitatea lui W. H. (inițiale prin care este desemnat inspiratorul sonetelor în dedicația la prima ediție a textului) : cumnatul lui Shakespeare, un nepot al său, sau Shakespeare însuși (William Himself).

- 223 Oisín este un personaj legendar — poet și erou — din mitologia irlandeză, despre care tradiția spune că ar fi fost creștinat de sfântul Patrick. Întâlnirea, într-o pădure sacră, a celor doi a fost povestită într-unui din poemele timpurii ale lui Yeats. În reveria sa, Stephen asimilează această împrejurare livrescă cu amintirea unei conversații cu dramaturgul Synge, pe care-l întâlnise în Franța și care povestește o întâlnire — similară ? — într-o pădure din împrejurimile Parisului.
- 224 William Madden, consilier la Curtea Supremă a Irlandei spre începutul secolului XX, a scris o carte cu acest titlu în care, pe baza termenilor de vânătoare și echitație în piesele lui Shakespeare, argumentează că autorul pieselor ar fi fost un nobil versat în sporturile nobiliare rurale.
- 223 O nouă apariție tăcută a lui Leopold Bicorn.
- 226 Citat din Shelley (*Prometeus eliberat din lanțuri*).
- 227 Citat din Swinburne (*Atalanta în Cahjdón*).
- 228 Cuvântul englezesc aplicat aici reginei Elisabeta - *gom-been* — este explicat ca însemnând cămătar, în special din cei care obțin dobânzi mari la împrumuturile acordate micilor fermieri. Aici se face o aluzie la faptul că regina Elisabeta I a inițiat aș-a-numitul „sistem al plantațiilor” prin care țărâtimea irlandeză era crud
- „461”
- exploată de autoritățile britanice. Comentatorii atrag de asemenea atenția asupra faptului că regina respectivă era cunoscută pentru „extravaganța” și abundența toaletelor sale.
- 229 „Scortator” este un cuvânt latinesc însemnând „fornicator”.
- 230 Această anecdotă se spune că ar fi singura, privindu-l pe Shakespeare, înregistrată în timpul vieții dramaturgului.
- 231 Citat din *Cymbeline* (solilocu lui Posthumus, care-și imaginează adulterul pe care l-ar fi săvârșit soția sa).
- 232 În reveria sa, tânărul Dedalus se reîntoarce la vremea petrecută la Paris — este aici o replică tipică pentru felul în care prostituatele pe unul din bulevardele pariziene încearcă să-și abordeze eventualii clienți.
- 233 Aluzie la faptul, relatat în unele biografii, că Shakespeare în drumurile sale de la Londra spre Stratford (unde-l aștepta soția sa, Anne Hathaway) obișnuia să se oprească la un han în Oxford, unde se zice că ar fi întreținut relații amoroase cu mama viitorului poet William Davenant, ceea ce îi face pe unii comentatori — și chiar pe Davenant însuși — să implice că poetul respectiv ar fi fost fiul natural al lui Shakespeare.
- 234 Elisabeta I a fost fiica lui Henry al VIII-lea și a celei de a doua din cele șase soții ale sale, Anne Boleyn.
- 235 Personajele citate aici sînt, respectiv, mama lui Shakespeare (Mary), soția sa (Ann), sora sa (Joan), fiica sa cea mai mică (Judith), fiica sa mai mare (Susan).
- 236 „Singura mențiune contemporană despre ea (adică despre Ann Hathaway Shakespeare) între căsătoria sa în 1582 și moartea soțului în 1616, este faptul că a împrumutat la o dată nespecificată (dar în mod evident înainte de 1595) suma de 40 de șilingi de la Thomas Whittington, care fusese înainte ciobanul tatălui ei”. Citatul este din cartea lui Sydney Lee despre Shakespeare (cf. Gifford și Seidman).
- 237 Dispoziția tipografică specială a acestui paragraf (care relatează de altfel un detaliu autentic) i-a făcut pe unii comentatori să susțină că el ar reproduce tonul solemn, imnic, al unui recitativ muzical, și s-au „și furnizat notele: cîntecul fiicelor Rinului din *Aurul Rinului* de Wagner. Sprijinindu-se pe interpolarea în limba germană (*Punkt*) și pe interjecția finală plasată jos în stînga, *Woa* — s-au transpus cuvintele, mai ales de la sfîrșitul pasajului, pe aria respectivă („Weia Waga Woge zur Welle / Walle zur Wiege Weia”). („Pentru un obișnuit al spectacolelor de operă din Dublin din Londra sau din Paris, cîntecul fiicelor Rinului era ceva cu totul cunoscut, și pentru poezii din jurul anilor 1920 ariile din Wagner nu mai constituiau o noutate. Eliot citează un pasaj din *Tristan și Isolda* în *Tărîmul pustietății* și folosește de asemenea tetrametrul wagnerian într-o aluzie la fiicele Rinului în episodul cu fiicele Tamisei în același poem... Joyce găsește o plăcere evidentă în a ridiculiza solemnitatea de imn a pasajului, căci e limpede ironia în subtitlul *Punkt...*” (cf. Frederick W. Sternfeld — „Poezie și muzică în *Vlize* de Joyce” — reproduș în *Configuration critique — Les lettres modernes*).
- 238 „Separație de masă și de pat” — una din formulele prin care, înainte de reforma legii divorțului din secolul XIX, se acorda desfacerea căsătoriei în Anglia.
- 239 Brandes, și celelalte surse la care se referă interlocutorii în acest capitol, îl citează pe vicarul din Stratford care, la cincizeci de ani după faptele în chestiune, afirma că Shakespeare și doi poeți și prieteni (Ben Jonson și Michael Drayton) „au avut o în-tîlnire mai veselă și au băut prea tare, căci Shakespeare a murit dintr-un rău care i s-a făcut atunci”.
- 240 „Ce ne spun *Sonetele* despre Shakespeare ? — Pur și simplu că era sclavul frumuseții” (Oscar Wilde — *Portretul ă-lui W. H.*).
- 241 Henry Chettle este un dramaturg (și tipograf) elisabetan, care a tipărit pamfletul lui Greene, citat la nota 192, și care, după cîtăva vreme, a făcut amendă onorabilă și a declarat că zvonurile despre activitatea de cămătar al lui Shakespeare sînt mincinoase. Chettle era un personaj jovial și corpolent ceea ce îi face pe unii comentatori, inclusiv Brandes, să îl considere modelul lui John Falstaff.
- 242 Roderigo Lopez, medicul reginei Elisabeta, a fost judecat în 1594 sub acuzație de a fi complotat otrăvirea reginei și executat în același an, în baza unor „mărturii fragile”.
- 462
- 463
- 243 „Filosofastrul scoțian” este James al VI-lea rege al Scoției, și din 1603 rege al Angliei (James I-ul), obsedat de vrăjitorie, autor ale unei *Demonologii* și inițiator al unor campanii de ardere pe rug a vrăjitoarelor.
- 244 Mafeking este un oraș în Africa de Sud, asediat o vreme — se spune că fără un interes strategic deosebit — de buri în cursul războiului anglo-bur. Cînd asediul a fost ridicat, în Anglia s-au făcut serbări disproporționate pentru o așa-zisă victorie britanică. „Mafeking a devenit un termen pentru desfășurări de entuziasm extravagante și lipsite de justificare reală în numele Imperiului Britanic și al politicii sale expansioniste” (Gifford și Seidman).
- 245 Verbul latin conjugat aici nu înseamnă a amesteca ci a urina.
- 246 într-un text — apologetic — de Ben Jonson despre Shakespeare se spune : „Era un om cinstit, și cu un caracter deschis, liber ; avea o fantezie excepțională ; noțiuni sănătoase și exprimări frumoase : și din acestea decurgea adesea

acea facilitate care uneori s-ar fi convenit să fie oprită — *Sufflaminandus erat* (adică ar fi trebuit oprit), cum spunea August despre Haterius (un orator roman deosebit de vorbăreț)".

247 „Mai pe larg. În societatea omenească este de cea mai mare importanță să existe relații prietenești între cei (sau cât mai mulți)". Stephen — se spune în Gifford și Seidman — implică mai departe că ar fi un citat din Sfântul Toma de Aquino însă sursa exactă este necunoscută.

248 „Pupă-mă-n c... Zvîcnire a inimii mele" (irl.).

249 Versuri dintr-un poem de George Russell (care continuă : „Căci săgeata unui vis o a străbătut / Pornită din arcul unui arcaș nevăzut").

250 Adică originar din Ulster — Antrim e un comitat din Ulster, iar *ultonian* este adjectivul latinizat de la Ulster.

251 Stephen Dedalus a fost chemat prin telegramă de la Paris pentru a asista la agonia mamei sale — episod care se suprapune cu unul asemănător din biografia lui Joyce.

464

252 Termeni latini folosiți în diferite faze ale silogismului scolastic.

253 W. K. Magee (al cărui pseudonim literar este John Eglin-ton) a scris într-unui din volumele sale de eseuri : „Natura are oroare de perfecțiune. Lucrurile perfecte în felul lor... sînt astfel doar pentru că s-au tras într-o apă stătătoare sau mai puțin adîncă, la o parte de curențele veșnice, în locuri unde viața a încetat să mai curgă".

254 „Piesa-i lucrătura/ în care-am să prind conștiința regelui" — exclamația lui Hamlet cînd pune la cale spectacolul teatral prin care-l va sili pe Claudius să se demaște.

255 „Cel mai lung cuvînt din latină — „în situația de a fi încărcat de onoruri" — folosit în glumele erudiților și întrebuintat odată de Shakespeare în *Zadarnicele chinuri ale dragostei*" (Gifford și Seidman).

256 „în 1572 Tycho Brahe a descoperit o supernova deasupra uneia din stelele mici din constelația în formă de W. Cassiopeea. Această novă, denumită steaua lui Tycho, a dobîndit repede tot mai multă luminozitate astfel încît a ajuns să strălucească mai vie decît toate celelalte stele și planete noaptea și a devenit vizibilă și ziua, pînă cînd a început să pâlească în decembrie 1572. Ho-linshed spune că fenomenul a durat pînă în martie 1574, cînd Shakespeare era pe punctul de a împlini zece ani. Această supernova a stîrnit multă tulburare în Anglia elisabetană, întrucît s-a considerat că ar anunța nașterea unui personaj deosebit" (Gifford și Seidman).

257 „S. D. (Stephen Dedalus), femeia lui. Chiar, a lui, El trebuie să rămînă rece, se hotărîște să nu iubească S. D." (it.).

258 Nagîțul e o pasăre care-l obsedează pe Stephen Dedalus — aici și în alte episoade — întrucît, pornind de la un fragment din *Metamorfozele* lui Ovidiu, îl asociază cu Icar, fiul lui Dedal și încercarea acestuia — nereușită — de zbor prin propriile-l aripi (așa cum personajul romanului caută să se manifeste în artă prin propriile puteri).

259 Stephen Dedalus se referă la diferiți prieteni alături de care și-a dezvoltat ideile în *Portretul artistului ca tînr* (și în 453.

versiunea nepublicată, intitulată *Stephen Erou*). Dar pasajul are și o nuanță autobiografică — James Joyce a avut un frate care la vremea cînd se petrece acțiunea lui *Ulise* era funcționar în Aula apotecarilor.

260 Cuvintele prin care Hamlet se descrie pe sine însuși față de Rosencrantz și Guildenstern.

261 Brandes și Lee relatează că există o tradiție după care Shakespeare ar fi plantat un dud în grădina casei sale din Stratford.

262 în *Înțelepciunea și destinul*, Maeterliack spune : „Să nu uităm niciodată că nimic nu ni se întîmplă care să nu fie de aceeași natură cu noi înșine... Dacă Iuda iese în seara asta afară din casă, el se va îndrepta către Iuda și va avea prilejul să trădeze ; dar dacă Socrate își va deschide ușa, îl va găsi pe Socrate adormit în prag și va avea prilejul să fie înțelept".

263 Replică a lui Hamlet referindu-se la rege, în timpul acțiunii căsătorit cu mama prințului.

264 O tradiție la care se referă Brandes și Frank Harris afirmă că Shakespeare ar fi fost pus sub urmărire — și poate chiar condamnat la biciuire — de un nobil local, Thomas Lucy, sub învinuirea de braconaj, și că viitorul dramaturg ar fi părăsit locurile natale pentru a scăpa de aceste persecuții.

265 Joyce a publicat în 1903 în ziarul *Daily Express* condus de Longworth o recenzie negativă la *Poeți și vizitatori* de Lady Gregory, una din personalitățile proeminente ale „Renașterii irlandeze". Autoarea, căre-l recomandase pe Joyce pe lingă directorul ziarului, s-a considerat jignită. Pe de altă parte, Yeats, „care se bucura de asemenea de patronajul și prietenia Lady-ei Gregory", îi aprecia literatura, a scris despre una din lucrările acestei scriitoare că ar fi „cea mai bună carte care a apărut în Irlanda în vremea mea".

266 În biografia „standard" a lui Joyce de Richard Ellman se povestește un episod asemănător despre Joyce însuși.

267 „Mi-e spaimă de tine, bătrîne marinar, / Mi-e spaimă de tine și de ochiul tău scînteietor", Coleridge — *Balada bătrînelui marinar*.

466

268 Versuri rostite aproape de încheierea dramei *Cymbeline* de Shakespeare.

269 *Stîncile rătăcitoare*, episodul al zecelea, nu corespunde propriu-zis unui episod comparabil din *Odiseea*, ci reia doar o mențiune făcută de Circe cînd, explicîndu-i lui Ulise drumul spre patrie, îl avertizează că are de ales între strîmtoarea dintre Scylia și Charibda și aceste stînci plutitoare, „unde surful fierbe sub vînturi mari, fioroase"¹. (Ulise preferă prima alternativă). În roman, episodul care ar urma să prezinte o imagine a vieții active, neliniștite, a Dublinului, este alcătuit dintr-un număr de secțiuni (19) succedîndu-se sau petrecîndu-se simultan unele cu altele — descrise prin înfățișarea personajelor în felurite împrejurări \*sau pur și simplu evocate prin aluzii și „motive" care trimit spre scene sau figuri din secțiunile paralele. Episodul începe cu plimbarea preotului Conmee (care în romanul precedent i-a fost profesor lui Stephen Dedalus la colegiul iezuit din Clongowes) pe diferite străzi și cartiere ale orașului, plimbare constituind cadrul general în care se anunță unele din motivele scenelor din continuarea capitolului. (Am limitat de data aceasta notele doar la cele strict legate de personajele mai însemnate în economia romanului.)

270 Brațul alb — și „generos" — care se ivește scurt la fereastra de pe strada Eccles este cel al lui Molly Bloom care-și așteaptă iubitul, Blazes Boylan (el însuși prezentat în diferite scene în drumul său spre ea).

271 Scenă descriind atmosfera sordidă din casa familiei Dedalus, de unde Stephen s-a desprins, păstrînd totuși, cum se va

vedea chiar în acest episod, și din acest punct de vedere „remuș-cătura duhului lăuntric”.

272 E vorba. — detaliu care leagă acest episod de cele precedente — de afișul de propagandă sectară primit de Bloom și pe care acesta l-a aruncat ceva mai devreme în apele Liffey-ului.

273 Blazes Boylan este înfățișat direct, în postură caracteristică de don Juan (așa cum dealtfel, încă în drum spre Molly Bloom, va mai apărea și în episodul următor).

274 Stephen Dedalus (care a fost fugar zărit câteva rînduri mai sus cercetînd taraba unui anticar) este aici înfățișat ceva mai

467

devreme în cronologia episodului, în conversație cu un profesor de muzică (care în cearcă să-l determine să-și reia lecțiile de canto).

2<sup>5</sup> Detaliu ap<sup>re</sup>t incongruent, introdus abrupt, dar avînd în realitate rolul de a situa cronologic scena în raport cu o secvență ulterioară. cîn<\*3 personajul respectiv — John Howard Parnell este prezentat în berăria prin care se perindă o serie de personaje. 2V6 O altă intr<sup>\*12!11116</sup>, fixînd de data aceasta scena de aici în relație cu episodul «următor care se va petrece la barul Ormond. 277 Eoisodul ah 11-lea este denumit *Sirenele* și își are punctul de referință față d& Odiseea în sfaturile Circei către Ulise (cînd îl avertizează că în drumul de întoarcere spre Ithaca trebuie să se ferească de sirenele 5<sup>1</sup> vrăjile lor de cîntec ce l-ar putea abate din cale) în roman, ep<sup>isodul este scris în ceea ce</sup> comentatorii au crezut că pot să cal<sup>\*fice dle</sup> o tehnică a fugii, cu enunțarea unor motive care ar dete<sup>\*mm;na</sup> în cursul dezvoltării reveniri, amplificări, modulări. (în bogata literatură pe marginea și acestui episod s-a contestat' dealtfel îndreptățirea unei asemenea viziuni, subliniindu-se că *temele*, așe» cum sînt enunțate în primele pagini ale episodului nu sînt apoi f eluate ca atare în toate cazurile, că modulațiile și variațiile se îndepărtează uneori mult de enunțul lor, că, în fond, modul' de compoziție al textului joycian nu corespunde exact, și poate nici chiar în linii generale, cu principiile de compoziție ale unei fugi muzicale. în orice caz> atmosfera, sistemul de referințe și tonul general al ac<sup>tui</sup> capitol pot fi considerate ca „muzicale” -așa cum, de altfel, preocuparea principală a personajelor este să

cîn<sup>e</sup> \_\_ gau s<sup>e</sup> oculte muzică. (Bloom, de pildă, este urmărit,

poate cu mai multă pregnanță decît în alte episoade, de temele „numerelor muzicale” pe care ar urma să le interpreteze soția ga\_\_s<sup>j</sup> „ce care: teorie. ca ar trebui să le repete exact în momentele cînd se desfăș<sup>e</sup> acțiunea episodului ; un grup de figuri secundare \_\_ printre care Simon Dedalus — se îndeletnicesc cu interpretarea unor cîntece tradiționale — și patriotice — irlandez;«, cele două „sirene”, adică chelnerițele de la barul Ormond în care se petrece acțiunea, fredonează sau acompaniază prin „muzica pre ■ zenței și făpturii

lor” recitalurile clienților etc.) Tot de tehnic»

fugii — înțeleasă desigur mai larg — se pot lega și mențiunile „leit;

inotivice” ale trăsorii în care Boylan se îndreaptă spre înfîlnirea sa amoroasă cu doamna Bloom ; sunetele seci, sacadate, ale bastonului cu care tînărul orb — personaj, firește, cu valoare simbolică — își marchează drumul, el îndreptîndu-se spre bar...

278 Capitolul acesta, al doisprezecelea al romanului, este denumit de obicei *Ciclopul* și este pus în legătură cu episodul din Odiseea povestind captivitatea lui Ulise pe insula acestor monștri, fiii lui Poseidon, cu totul lipsiți de sensibilitate morală și străini de simțămintele omeniei și ale ospitalității. Ca și eroul homeric, Bloom își petrece o vreme (în după-amiaza zilei care constituie timpul acțiunii romanului) într-o peșteră ciclopică — aici reprezentată printr-unul din locurile tradiționale de înfîlnire ale irlandezilor — o circiumă, și de unde nu va izbuti să scape decît urmărit de furia și agresivitatea torționarilor săi — finalul capitolului reproduce la modul grotesc scena în care ciclopul Polifem aruncă o stîncă uriașă după corabia lui Ulise. Povestirea este întreprinsă aici la persoana I de un narator anonim, înfățișat în automatismele sale de exprimare și în gîndirea sa rudimentară și încețoșată de prejudecăți și răutăți instinctive, ca un exemplar tipic al acestei umanități degradate și deformate pe care Joyce n-a ostenit să o condamne în toată opera sa. (Dealtfel, verva malevolentă și de multe ori, în precipitățile sale, agramată a personajului, agresivitățile sale mai mult sau mai puțin gratuite, l-au influențat în mod evident pe Faulkner cînd și-a conceput și scris într-un stil cu totul asemănător partea a III-a, monologul lui Jason, din *Zgomotul și Furia*). Joyce a făcut însă ceva mai mult. Anticipînd superba desfășurare de virtuozitate din capitolul denumit *Boii soarelui*, în care a parodiat în succesiunea lor istorică stilurile prozei narative engleze, el a adăugat și în acest episod umbre — și lumini — însoțind fazele povestirii din taverna lui Kiernan cu mari perioade descriptive, incantatorii, evocative, bombastice, sau de-a dreptul lirice, în care comentează meschinele schimburi de clișee verbale dintre cei cîțiva dublinezi, mai mult sau mai puțin evoluți, mai mult sau mai puțin amețiți de „blestemul național al Irlandei”, băutura, din perspectiva largă a baladelor și miturilor naționale celtice. Procedarea sa stilistică aici a fost numită „gigantism”, spre a se sublinia probabil că episodul simbolizează confruntarea dintre oameni și monștri, și de cele mai multe ori efectul satirei îndreptate

469

7

împotriva compatrioților săi este intensificat pînă la proporții swiftiene. (Ezra Pound, care a avut un rol decisiv în publicarea

treptată în periodice și în impunerea romanului lui Joyce, a scris despre acest capitol încă de la prima sa apariție : „în episodul *Ciclopilor* ni se demonstrează deosebirea între realitate și realitatea așa cum e transcrisă în formele diverse de exprimare înaltă, și satira feluritelor forme moarte ale limbajului culminează în scena execuției, constituind poate satira cea mai sălbatică pe care o avem de când Swift a sugerat crîncena sa soluție pentru foametea din Irlanda"). (E vorba, firește, de *Modesta propunere*, în care se recomandă vînzarea copiilor autohtoni pentru a fi transformați în preparate comestibile.)

279 Primul, și cel mai inofensiv, dintre interludii. De data aceasta o simplă parodiare a unui act de vînzare-cumpărare intercalat aici pentru a reda adevăratele dimensiuni ale delictului în aparență mărunț cu care debutează episodul.

280 Primul mare interludiu romantic — aici parodiarea stilului rapsodic al poemelor și legendelor irlandeze, și al traducerilor miturilor celtice așa cum erau încercate în epoca romantică. Insula Fail cea mîndră este evocată într-un text de poetul romantic James Clarence Mangan, de fapt traducerea sa a unei mari balade irlandeze din secolul al șaptelea. Pasajul evoluează apoi treptat prin enumerarea în stilul somptuos al baladelor eroice a marilor belșuguri de roade ale pămîntului bogat al Irlandei, așa cum este exploatat de ocupații englezi — căci acum personajele trec în drumul lor spre circumă pe lîngă piața de fructe și legume a Dublinului.

281 *A chara* — (irl.) „prietene al meu".

282 Descrierea unui erou de baladă tradițională irlandeză, care poartă pe talismanele și podoabele sale însemnele eroilor — legendari, istorici, imaginari — învălmășii într-o succesiune care sfidează cronologia și care, în mod semnificativ, încearcă să anexeze și personaje celebre de alte naționalități (Shakespeare, Con-fucius, Velazquez etc), atașîndu-le prenume tradiționale irlandeze.

283 Prezentarea, la modul eroic-comic a lui Leopold Bloom.

284 Cetățeanul, principalul exponent al prejudecăților și șovinismului irlandez, este iritat de faptul că într-un ziar care sa

470

pretinde irlandez și adresîndu-se irlandezilor, știrile și informațiile, chiar la rubricile cele mai anodine, se referă cu precădere la englezi...

285 Martin Murphy este unul din numeroasele personaje cu realitate istorică evocate în roman. A fost proprietarul unuia din cotidienele irlandeze, și care se făcuse cunoscut prin rolul său negativ în momentul sciziunii din partidul naționalist — cînd a luat atitudine împotriva eroului național Parnell — precum și mai tîrziu prin politica sa antimuncitorească la marile greve din Dublin în 1913.

286 Denis Breen este un personaj care în ziua povestită în roman a primit — nu se știe de la cine — o carte poștală cu un conținut criptic și pe care el îl consideră injurios. Drept care intenționează să intenteze un proces pentru insultă și defăimare, nici el nu știe exact împotriva cui. În cursul acțiunii romanului, el este pe rînd subiectul compasiunii soției sale (într-o, discuție cu Bloom într-unui din primele capitole), al simpatiei cam distrase a lui Bloom însuși, al ironiei concetățenilor săi, care nu sînt, desigur, străini de misiva incriminată.

287 Terry este numele barmanului din stabilimentul lui Kier-nan — dar Terence O'Ryan era, în 1904, și un diacon la una din bisericile catolice din Dublin (și „diacon" este un termen de slang pentru *barman*), precum și un personaj dintr-o baladă populară **jlustrind** disponibilitatea — pe care Joyce o considera caracteristică — irlandezilor față de băuturile spirtoase.

288 Parodiarea unei ședințe de spiritism — în stil puternic influențat de literatura teozofică pe atunci la modă, și cu numeroase inserțiuni de noțiuni și cuvinte (pseudo) sanscrite. Pasajul se încheie cu o invocație în stil osianic.

239 Scrisoarea aceasta este interesantă pentru că ilustrează o anumită latură a umorului lui Joyce. Eumbold, prezentat aici ca un sadic agramat, este numele ministrului Angliei în Eiveția în 1918, și cu care Joyce a avut un conflict iritant în acea vreme.

290 Robert Emmet a fost un patriot irlandez care a căutat să obțină sprijinul lui Napoleon într-o revoltă împotriva englezilor și

471

care a fost executat în 1303, după ce a fost capturat pentru că și-a întîrziat fuga în exil spre a-și mai lua adio de la iubita sa Sara Curran. Thomas Moore a scris un poem despre ea și care începe cu versul „Depart e de țara unde doarme tînărul ei erou".

291 *Sinn Fein! Sinn Fein anhain!* (irl.) — „Noi înșine ! Numai prin noi înșine !". Lozincă patriotică irlandeză și deviza grupurilor patriotice constituite spre sfîrșitul secolului trecut spre a milita pentru renașterea limbii și culturii irlandeze. Ceva mai tîrziu decît data la care se petrece acțiunea romanului *Sinn fein* a devenit numele mișcării politice pentru independența națională a Irlandei.

292 Interludiul acesta reia, în terminologia bombastică și sentimentală a presei populare, relatarea unui eveniment de senzație — executarea în public a unui patriot. Pînă la un punct personajul ar putea fi identificat cu Roberl: Emmet, la care s-a făcut aluzie eîteva replici mai devreme, însă împrejurările, ca în orice parodie, sînt actualizate și mult îngroșate. Ca și în precedentele enumerări, sînt introduse personaje ce ar putea fi apropiate de cele din Dublinul evocat în acțiunea romanului, precum și altele evocate doar pentru eufonia numelor irlandeze.

293 Unele din personajele care în roman reprezintă xenofobia și prejudecățile vulgare atît de detestate de Joyce, susțin în diferite episoade că Leopold Bloom ar fi fost implicat, cu aproximativ zece ani înainte, într-o fraudă publică, vînzînd bilete la o loterie fictivă, recomandată ca fiind autorizată de „guvernul regal al Ungariei". Bloom, cred cei care susțin această legendă, ar fi fost salvat de la arestare prin intervenția colegilor săi din loja masonică din care ar fi făcut și el parte. De aici, de fapt, și aluziile pe care le fac atît povestitorul episodului cît și „cetățeanul" la apartenența masonică a lui Bloom.

294 „Sănătate", sau „adio" (irl.).

295 *The Sluagh na h-Eireann* (iii.). Armata Irlandei, asociație patriotică irlandeză care, exact în ziua cînd se petrece acțiunea romanului, 16 iunie 1904, a prezentat în parlamentul britanic o plîngere împotriva faptului că poliția engleză a interzis jocurile sportive irlandeze în parcul Phoenix din Dublin (în vreme ce le tolera pe cele considerate englezești).

472

296 Această relatare a unei ședințe — imagine — parlamentare are adrese foarte precise, atît în ce privește neliniștile crescătorilor de vite din Irlanda față de o epizootie activă în anii aceia (și la care se fac aluzii repetate în cursul romanului) cît și la

dezinteresul parlamentarilor englezi față de problemele Irlandei și revendicările naționaliste de aici. Numele deputaților citați sînt, firește, imaginare, dar prezintă similitudini cu ale unora din personajele politice ale vremii. (De pildă, dl. Patrured — engl. All-fours — îl sugerează pe liderul conservator Balfour, violent detestat în Irlanda pentru politica sa de reprimare a naționalismului celtic).

297 La Mitchelstown au avut loc la sfîrșitul secolului trecut incidente între manifestații irlandeze și poliție, soldate cu mai multe victime, și care au constituit apoi pentru autoritățile britanice pretextul unor măsuri represive. Balfour obișnuia să-și justifice asemenea măsuri în parlament invocînd lapidar versiunea oficială — o telegramă a poliției prezentînd incidentele, văzute firește din punctul de vedere al autorităților engleze. „Aduceți-vă aminte de Mitchelstown” era la acea vreme o lozincă a opoziției în Camera Comunelor.

298 *Na bacleis* (ui.), „Nici nu face să vorbim despre asta”.

299 „în stabilimentul lui Barney O’Kiernan, în strada Miciei Britanii” (irl.).

300 Marchizul de Queensberry este cel care, pe la mijlocul secolului trecut, a obținut adoptarea regulilor clasice ale meciurilor de box, pînă atunci desfășurîndu-se oarecum haotic (cu acceptarea loviturilor mai tîrziu socotite nepermise, în runde fără durată limitată etc).

301 Parodie a reportajelor din ziarele sportive. (Însă boxerul britanic, Percy Bennett, poartă numele real al unui funcționar din serviciul consular britanic la Zurich, cu care Joyce a fost în conflict pe vremea cînd scria romanul.)

302 Turneul de concerte proiectat de doamna Molly Bloom este de mai multe ori pomenit în cursul romanului, și de fiecare dată prilejuiește gînduri sau replici implicînd relațiile adulterine dintre ea și personajul denumit Blazes Boylan.

473

303 Se face aici aluzie la tatăl lui Boylan, Daniel Boylan, despre care diferite personaje afirmă că s-ar fi ocupat cu tot soiul de expediente neonest.

304 Parodie a „romanțurilor” de stil medieval, de largă circulație în bibliotecile populare în acea vreme. Calpe, este una din denumirile mitologice ale Coloanei lui Hercule — Gibraltar — locul unde și-a petrecut copilăria și adolescența doamna Bloom.

>

305 O ședință de tribunal narată în stilul de parodie a legendelor celtice.

306 O legendă, evocată și în capitolul al doilea al romanului, povestește că prima invazie de către englezi (de fapt, normanzi) a Irlandei s-ar fi produs la 1169, cînd unul din regii locali, Desmond MacMurrough, răsturnat de supușii săi și pentru adulterul săvîrșit cu soția altei căpetenii irlandeze, și-a răscîștigat tronul cu ajutorul unor nobili englezi de la curtea lui Henric al II-lea, și care au rămas apoi în Irlanda.

307 *Cabinet d’aisance* este denumirea în franceză a unui din locurile pentru care într-adevăr în Europa continentală se folosește în general o denumire engleză — W.C.

308 „Scuipați-i pe englezi ! Perfidul Albion !” (fr.)

309 *Lamb Dearg Abu* (irl.). — „Mina cea roșie întru victorie I” Mina roșie este simbolul heraldic al Ulsterului și, de asemenea, emblema reprodusă pe eticheta sticlelor de bere Allsop.

310 Tronurile de alabastru, spun comentatorii, erau în intenția lui Joyce, și scaunele de toaletă.

311 Parafrază a unui vers celebru din *Hamlet* : „Deșertăciune, numele tău e femeie !” *Sceptru* este unul din caii care au alergat la cursa cupei de aur și deseori evocat, cu simțămintele amestecate, de alte personaje în alte episoade.

312 *Raimeis* (irl.). — „Fleacuri romantice” — aici, figurativ, „prostii”.

313 Parodie a cronicii mondene de ziar, prilejuită de remarcile privind problema forestieră în Irlanda.

474

314 Voluntarii din anumite regimente de cavalerie — britanice — se distinseseră în războiul cu burii și erau deci considerați de naționaliștii irlandezi ca simbolizînd trupele de represiune împotriva unor popoare libere. În plus, se aprecia că, nefiind vorba de militari de carieră, asemenea voluntari aveau nevoie, în exercitarea misiunilor neplăcute ce le reveneau, de „fortificarea curajului”, adică de whisky.

315 De fapt, o replică a lui Hamlet, care condamnă astfel festinurile, devenite obișnuite și terminate în mari excese alcoolice, de la curtea lui Claudius.

316 Aluzie la celebra deviză a imperiului britanic asupra căruia „soarele nu apunea niciodată”.

317 Creaturi animalice cu înfățișare omenească (partea a IV-a din *Călătoriile lui Gulliver*).

318 Versiune parodiată și blasfematorie a Crezului, cu referire aici la metodele de instrucție militară folosite pe navele britanice — așa cum fuseseră discutate în pasajele anterioare.

319 Cetățeanul se referă la emigrările masive ale irlandezilor în America, în perioadele de mare criză economică provocate de politica autorităților britanice.

320 Kathleen ni Houlihan este una din întrupările feminine tradiționale ale spiritului irlandez. Există dealtfel și o piesă cu acest nume de Yeats la care se referă în capitole anterioare și Stephen Dedalus.

321 În 1798 forțe expediționare franceze au debarcat la Killala, pe coasta de vest a Irlandei, spre a sprijini o revoltă a patrioților de aici. Expediția a eșuat — și ca urmare a lipsei de cooperare a irlandezilor înșiși.

322 E vorba de diferiți reprezentanți ai dinastiei de Hanovra care au ocupat succesiv tronul Angliei, și mai cu osebire la regina Victoria, căreia zvonurile îi atribuiau o legătură intimă cu vizitiul ei german.

323 Regele Edward VII era cunoscut pentru pasiunea sa pentru caii de curse — și pentru o pasiune la fel de înflăcărată pentru

475

femeile ușoare. În 1849, cu prilejul primei sale vizite oficiale în Irlanda, pe cînd era im a prinț de Wales, regina Victoria i-a conferit titlul de lord de Dublin.

324

Descriere la modul fals eroic a batistei „cetățeanului”.

325 Țigara de foi pe care o ține în mîră Bloom în **afrefăt** episod este menită să reprezinte țărșul irecut prin foc cu care, în *Odiseea*, Ulise îl orbește pe **ciclopul** Polifem.

326

*Moya* (irl.) : „Cum ar veni”, „cum s-ar spune”.

327 După răsturnarea regelui Carol I în Anglia, Cromwell și trupele sale — „coastele de fier” — au început o campanie pentru reprimarea partizanilor stuarților în Irlanda. Represiunile sălbatice (se citează distrugerea unor orașe, trecerea prin sabie a femeilor și copiilor) au fost toată vremea puse sub semnul puritanismului și încrederii lui Cromwell că îndeplinește porunca Domnului stîrpin-du-i pe „eretici și barbari”.

328 Roger Casement, irlandez de origine, - a fost un diplomat britanic care, pe vremea cînd fusese consul în Congoul belgian, a publicat un raport dezvăluind abuzurile săvîrșite de societățile monopoliste și de autoritățile coloniale în această țară.

329 Și în alte episoade ale cărții se vehiculează ideea că organizația patriotică *Sinn fein* s-ar fi constituit după modelul unor organizații similare militînd pentru independența Ungariei în cadrul imperiului habsburgic. Cum despre Bloom se afirmă că ar fi de origine ungară — numele adevărat al tatălui său fiind Virag — adversarii și detractorii săi îl acuză în felul acesta de folosire — și perversitate — a idealurilor patriotice irlandeze. (Cîteva replici mai tîrziu, Martin Cunningham va continua această supoziție.)

330 Tatăl lui Leopold Bloom (Rudolph Virag) s-a sinucis într-adevăr, împrejurare evocată, cu simțăminte diferite, de fiul său, precum și de alte personaje ale romanului.

331 Pasaj parodiind stilul romanelor sentimentale de atmosferă medievală, cu trecere în epocă. (De remarcat că din acest pasaj Faulkner a reprodus, aproape textual, cîteva fraze într-un text de tinerețe, rămas nepublicat multă vreme — *Zile de prU măvară*).

476

332 Descrierea unei procesiuni religioase, menite să acorde solemnitate pasajului grotesc din narațiunea propriu-zisă. Aici sînt evocate, cu mare paradă de erudiție, ordine călugărești, prelați, canonizați sau nu, atribute și însemne ale diferiților sfinți și sfînte, precum și un mare număr de personaje „apocrife” menționate de dragul eufoniei numelor-irlandeze sau latinești. Totul se încheie cu evocarea părintelui 'Flynn, eroul unei balade populare irlandeze, socotit „cel mai perfect dintre preoți” (și despre care a mai fost vorba în alte diferite capitole ale romanului).

333 Formule tradiționale însoțind o rugăciune. „Ajutorul este în numele Domnului.” „Care a făcut cerul și pămîntul” — „Domnul cu voi” — „Și cu duhul tău” (lat.).

334 Formula numită „Binecuvîntarea tuturor” : „O, Doamne, prin al cărui cuvînt toate sînt sfințite, revarsă-ți binecuvîntarea asupra tuturor celor pe care le-ai creat. Fă ca oricine, adueîndu-ți Ție mulțumire, să le folosească după legea și voia Ta, și, chemînd sfîntul Tău nume, să primească prin ajutorul Tău sănătatea trupului și îndrumarea duhului, întru Hristos Domnul nostru” (lat.).

335 „înălțimea voastră Domnul Leopold Floare” (magh.).

336 „Să ne vedem sănătoși, dragă prietene ! La revedere !”, (magh.).

337 Aluzie la înălțarea la cer a prorocului Ilie, așa cum este înfățișată în Vechiul Testament, cu interpolări din Evanghelii în legătură cu Schimbarea la față a lui Isus.

Biblioteca Județean. - CUJJ -

J

Coperta de *Vasile Socoliuc*

Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate Editurii

UNIVERS.

- 3

James Joyce

UUSE

VoS. 2

BIBLIOTECA

-ciuj-

FILIALA HĂNĂSTUR

Traducere și note de MiRCEA

Biblioteca Județeană

- auj -

EDITURA

București, 1984



Seara de vară cuprindea **treptat** lumea în îmbrăţişarea ei tainică.<sup>1</sup> Departe spre vest soarele apunea şi ultimele licăriri ale zilei prea trecătoare mai adăstau cu nostalgică iubire peste mare şi pe plajă, pe mîndrul promontoriu al bătrînului şi îndrăgostitului Howth ca întotdeauna străjuind apele golfului, peste stîncile acoperite de ierburi marine de-a lungul coastei Sandymountului şi, în sfîrşit dar nu în cele din urmă, peste liniştita bisericuţă de unde izvorau cînd şi cînd în tăcerea amurgului glasul rugăciunilor înălţate spre cea care este în pura ei strălucire o rază întotdeauna luminînd, alinînd inima bîntuită de furtuni a omului, Măria, luceafărul mărilor.

Cele trei tinere fete, bune şi dragi prietene, erau aşezate pe stînci, bucurîndu-se de frumuseţea acestei scene vespérale şi de aerul, proaspăt dar nu din cale afară de răcoros. De multe ori şi adesea obişnuiau ele să vină aici în colţul acesta favorit al lor să schimbe în linişte cîteva vorbe inocente pe lingă apele înspumate şi să tăinuiască despre cele apropiate inimilor curate ale fetelor, Cissy Caffrey şi Edy Boardman cu copilaşul în cărucior şi Tommy şi Jacky Caffrey, doi băieţi cu păr cîrlionţat, îmbrăcaţi în costumase marină cu berete asortate şi cu numele Vasul Majestăţii Sale Belleisle înscrise pe amîndouă. Căci Tommy şi Jacky Caffrey erau gemeni, de abia împliniseră patru anişori, şi chiar gemeni foarte rîzgîiaţi şi zgomotoşi uneori, dar cu toate acestea nişte copilaşi scumpi cu chipuri luminoase vesele şi atîta de dragălaşi. Îşi făceau de lucru în nisip cu lopăţelele şi găleţica, ridicînd castele de nisip cum fac copiii, sau jucîndu-se cu mingea lor mare colorată, fericiţi cît era ziulica de lungă. Şi Edy Boardman îl legăna pe dolofanul copilaş încolo şi încoace în căruciorul lui în vreme ce tînărul domnişor sughita de rîs. Avea doar 11 luni şi 9 zile, şi deşi încă abia o bucăţică de omuleţ, începea tocmai să-şi încerce primele gîngureli copilăreşti. Cissy Caffrey se apleca asupra **lui** să-i gîdile obrăjorii grăsulii şi gropiţa abia adîncită din bărbie.

— Haide, bebeluş, spunea Cissy Caffrey. Ia spune tu, tare. tare. Dă-mi un pic de apă.

Şi copilaşul gînguri după ea :

— U gic, u gic de giapă.

Cissy Caffrey nu mai ştia cum să-l cocoloşască pe omuleţul acesta, căci îi plăceau grozav copiii, avea atîta răbdare cu ei cînd erau bolnăviori şi Tommy Caffrey nici nu putea fi convins niciodată să-şi bea untura de peşte dacă nu era Cissy Caffrey să-l ţină de nas şi să-i promită coltucul de pîine de secară bine unsă cu sirop. Ce bine se pricepea să-i ia fetiţa asta pe cei mici ! Dar adevărul era că bebe era el însuşi o bomboană de copilaş, cu adevărat un îngeruş cu babeţica asta nouă cu desene. Nu era nici de departe una din fetișcanele astea moderne, cochete şi fandosite, vreo Flora MacFlimsy, buna noastră Cissy Caffrey. N-ai fi găsit o fată cu inima mai curată pe toată faţa pămîntului, întotdeauna cu ochii ei de ţigăncuşă rîză-tori şi limpezi şi un cuvînt plin de bucuria de a trăi pe buzele ei roşii ca cireaşă, pe scurt o fată s-o tot iubeşti. Edy Boardman şi ea rîdea din toată inima auzindu-şi frăţiorul cum stîlceşte cuvintele.

Însă tocmai atunci se născu o ceartă între domnişorul Tommy şi domnişorul Jacky. Băieţii sînt mai mofturoşi, şi gemenii noştri nu făceau nici ei excepţie de la această regulă. Mărul discordiei era un anume castel de nisip pe care-l construisese tînărul Jacky şi acum tînărul Tommy se gîndea să dreagă el lucrurile şi socotea că ar fi fost mai potrivit ca arhitectura să aibă o poartă în faţă aşa cum avea turnul Martello. Şi dacă domnişorul Tommy era un încăpăţînat, domnişorul Jacky îşi avea şi el toanele lui, şi, după principiul că pentru orice irlandez cît de mic casa sa e castelul său, se aruncă asupra urficiosului său rival, şi încă cu o asemenea înverşunare chiar, încît agresorul de adineaori o păţi rău şi chiar (vai ! cu durere o spunem) şi castelul pricină a acestei contradicţii. Nu mai e nevoie să spunem că ţipetele domnişorului Tommy înfrînt în această încercare atraseră atenţia celor două prietene.

— Ia vino-ncoace, Tommy, îl chemă pe un ton imperativ surioara lui. Şi tu, Jacky, ruşine, să-l tăvăleşti

aşa

pe Tommy săracu' prin nisipul ăsta murdar. Stai că te prind eu şi-ai să vezi.

Cu ochii încreţoşaţi de lacrimile pe care nu apucase să le verse, domnişorul Tommy se apropie la chemarea ei, căci cuvîntul surioarei lor mai mari era literă de lege pentru gemeni. Şi în ce stare jalnică era după această neplăcută aventură. Bereta lui de marinar şi chiloţei erau plini de nisip numai că Cissy era o adevărată meşteră în arta de a remedia micile necazuri ale vieţii şi cît ai clipi nu se mai vedea fir de nisip pe costumaşul lui atît de drăguţ. Dar ochii lui albaştri îi străluceau de lacrimi fierbinţi care stăteau să fişnească, astfel că ea i-i sărută alinîndu-le usturimea şi făcu o dată cu pumnul spre domnişorul Jacky, vinovatul, spunîndu-i că-l prinde ea şi are să vadă el atunci, şi ochii îi scînteiau a dojana.

— Jacky, răule şi urîtule ! strigă ea.

Îşi petrecu braţul pe după umerii micului marinar şi-l trase lingă ea alintîndu-l :

— Ce spui tu ? Cum te cheamă ? Pîine cu unt ?

— Ia spune-mi, cine-i drăguţa ta, vorbi şi Edy Boardman. Cissy e drăguţa ta ?

— Mnao, spuse Tommy printre lacrimi.

— Nu-i Edy Boardman iubiţica ta ? întrebă Cissy.

— Mnao, spuse Tommy.

■— Ştiu eu, spuse nu prea cu drăgălăşenie Edy Boardman aruncînd o privire şireată din ochii ei miopi. Ştiu eu cine-i drăguţa lui Tommy. Pe Gerty o iubeşte Tommy.

— Mnao, spuse Tommy gata să izbucnească de-a bine-lea în plîns.

Cissy însă cu mintea ei mereu atentă ca o mamă înţelesese că nu era în regulă şi-i şopti lui Edy Boardman să-! ducă dincolo după cărucior să nu-l vadă domnii şi să bage de seamă să nu-şi ude pantofiorii noi galbeni.

Însă cine era Gerty ?

Gerty MacDowell, acum aşezată alături de tovarăşele ei, dar pierdută în gînduri, privind departe în zare, era, ca să spunem adevărul adevărat, cea mai frumoasă dintre fecioarele irlandeze din cele cu vino-ncoace pe care ai fi putut-o vedea cît vezi cu ochii. Toţi cei care o ştiau erau de acord că era o adevărată frumuseţe, deşi, cum spunea adesea lumea, trăgea mai degrabă spre alde Giltrap decît

**J**

spre MacDowelî. Avea o siluetă zveltă şi plină de graţie, înclinînd chiar mai degrabă spre fragilitate — poate chiar cam prea slabă, dar perlele cu gelatină de fier pe care le luase acuma în urmă îi făcuseră incomparabil mai bine decît pilulele Văduvei Welch pentru dame şi era mult mai bine şi cu pierderile de sînge pe care le avusese la un moment dat şi cu oboseala. Paloarea de ceară a chipului său era aproape etereală în puritatea ei ivorină deşi gura ei ca un boboc de trandafir era un adevărat arc al lui Cupidon, de o perfecţiune grecească. Mîinile ei erau alabastru străbătut de vene fine cu degete prelungi şi albe cum numai suc de lămîie şi regina cremei de mîini le-ar fi putut desăvîrşi deşi nu era deloc adevărat că ar fi purtat mănuşi lungi în pat şi nici că ar fi făcut baie de lapte la picioare. Bertha Supple îi spusese asta o dată lui Edy Boardman, dar era o minciună sfruntată, că era pornită, certată la cuţite cu Gerty (fetele tinere au şi ele fireşte micile lor discordii cîteodată, ca orice muritoare) şi-i şi spusese să nu scape nici un cuvînt, orice-ar fi, că ea îi spusese sau n-avea să mai vorbească niciodată cu ea. Nu. Trebuie să-i dăm cezarului ce-i al cezarului. Era un rafinement înnăscut, o *hauteur* languroasă, regească, în făptura lui Gerty şi asta transpărea dincolo de orice îndoială în mîinile ei delicate şi în prestaţa cu care păşea pe picioarele ei arcuite frumos cambrate. Dacă soarta cea bună ar fi vrut ca ea să se fi născut într-o familie înstărită. În lumea bună şi dacă s-ar fi putut bucura de binefacerea unei educaţii îngrijite, Gerty MacDowelî ar fi putut sta cu strălucire alături de orice doamnă de rang din ţară şi s-ar fi putut admira împodobită cu giuvaeruri de preţ pe frunte şi admiratori din familiile patriciene la picioare întrecîndu-se între ei care să-i aştearnă în faţă omagiile. Poate că asta, iubirea care ar fi putut fi, era ceea ce sufla peste chipul ei cu trăsături delicate uneori o expresie de încordare abia simţită, un înţeles tănuît, asta poate aprindea în ochii ei frumoşi un dor straniu, dăruindu-i un farmec căruia puţini îi puteau rezista. De ce au oare femeile ochi atît de vrăjitoareşti ? Ai lui Gerty erau de

cel mai albastru albastru irlandez, puși în valoare de gene superbe și de sprâncene negre expresive. Fusese o vreme când sprâncenele acestea parcă nu erau atât de fascinante, de mătăsoase. Madame Very Verity, redactora paginii Femeia Frumoasă a săptămânalului *Princess*, fusese cea care, cea dintâi, o consiliase să încerce produsul Sprînce-nata care dăruie ochilor expresia aceea absolut de neuitat, care e atât de prețuită de cele mai elegante frumuseți ale zilei, și ea nu regretase niciodată că-i ascultase sfatul. Pe urmă mai fusese și roșeața vindecată în chip științific și cum să fiți înaltă sporiți-vă greutatea și aveți o față frumoasă dar nasul dumneavoastră ? Asta i s-ar fi potrivit d-nei Dignam, pentru că ea avea un nas ca o pătlăgică. Însă podoaba cea mai de preț a lui Gerty era bogăția minunatului ei păr. Era castaniu întunecat și cu o ondulație absolut naturală. Și-l tunsese chiar în dimineața aceea fiind acum crai nou și i se aranjase jur împrejurul capului ei frumos într-o revărsare de bucle luxuriante și își făcuse și unghiile, fiind joi, zi, după horoscop, care aduce reușită în tot ce întreprinzi. Și tocmai în clipa aceea, la cuvintele lui Edy, o roșeață elocventă, suavă ca cea mai străvezie petală de roză, se strecură în obraji ei și era atât de frumoasă în dulcea ei sfială feciorelnică încât îi venea să spui că în toată mîndra țară a Irlandei n-ai fi găsit fată mai fermecătoare ca ea.

O clipă rămase tăcută cu ochii plecați și cu o expresie parcă tristă pe față. Părea că ar fi vrut să răspundă, însă ceva neștiut îi opri cuvintele pe buze. Un îndemn lăuntric o îndemna să vorbească ; demnitatea îi spunea că trebuie să păstreze tăcerea. Buzele ei frumoase se întredeschideau însă apoi ea își ridică ochii și izbucni într-un rîs scurt voios care avea toată propeșimea unei dimineți tinere de primăvară. Știa foarte bine, nimeni mai bine decît ea, ce-o făcuse pe Edy cea încrucișată să spună asta : că el își mai rărise parcă atențiile față de ea dar în realitate era doar o mică ceartă între îndrăgostiți. Și ca de obicei cineva strîmba din nas în legătură cu băiatul acela care avea bicicletă și tot trecea în sus și în jos prin fața ferestrei ei. Decît că acuma tatăl lui îl ținea serile acasă să învețe că avea un examen pentru bursă acuma la sfîrșitul semestrului și avea să meargă la colegiul Trinity să facă medicina după ce termina liceul, ca și fratele lui, W. E. Wylie care era la cursele de bicicletă la universitate la Trinity. Prea puțin bănuia el ce simțea ea cu adevărat. Golul acela apă-

9

să tor dureros pe eare-l simțea ea uneori în piept strâpun-gînd-o pînă în inimă. Dar era tînăr încă, și poate, cu timpul, avea să înceapă și el s-o iubească. El era dintr-o familie de protestanți și, sigur, Gerty știa Cine a fost întîi, și după El sînta Fecioară Măria și apoi Sfîntul Iosif. Dar, oricî ai spune, era frumos, cu un nas delicios și era exact așa cum arăta, un gentleman din cap pînă-n picioare, și forma capului din spate, cînd își scotea șapca, l-ai fi cunoscut dintr-o mie, era ceva cu totul aparte și felul în care cotea bicicleta pe după felinar luîndu-și mîmile de pe ghidon și parfumul acela drăguț de la țigările bune pe care le fuma și pe urmă se potriveau bine amîndoi și din cauza asta Edy Boardman se credea acuma așa deșteaptă pentru că el nu se ducea să se învîrtească în sus și în jos cu bicicleta prin fața petecului ei de grădină acolo.

Gerty era îmbrăcată simplu dar cu acel bun gust instinctiv al unei slujitoare fidele a Doamnei Moda căci simțise ea că poate s-ar fi nimerit să se întîmple să treacă și el pe acolo. O bluziță drăguță albastru electric, pe care și-o vopsise singură cu vopseluțe păpușa (pentru că scrisese și în *Ilustraținea pentru Doamne* că avea să se poarte albastrul electric) cu un decolteu elegant în mai jos între sîni și buzunar pentru batistă (în care ținea totdeauna o bucată de vată cu parfumul ei favorit pentru că batista strica" linia) și o fustă bleumarin trei sferturi ajustată după pas care-i sublinia la perfecție silueta zveltă. grațioasă. Pe cap avea o bomboană de pălărioară cochetă de paie gen negresă cu boruri largi cu contrast de jenilie ou de rață și într-o parte o fundă papilon în ton. Toată după masa marți o săptămînă umblase să caute jenilia asta să se potrivească dar pînă la urmă găsise tocmai bine la soldurile de vară la Clery. exact ce trebuia, cam ieșită, dar nici nu observai, o măsură de șapte degete la doi și un penny.

Și-o pusese ea singură și ce bucurie fusese pe ea când o încercase pe urmă. surîzându-și la imaginea ei frumoasă de tot pe care i-o arăta oglinda ! Și când o pusese pe carafa de apă ca să-i păstreze forma știa ea bine că unele care le știa ea aveau să-și cam piardă buna dispoziție. Pantofii ei erau lucrul cel mai la modă (Edy Boardman se mîndrea că ea ar fi fost *petite* de tot dar n-avea

10

nici pe departe un picior ca al lui Gerty MacDowell, treizeci și cinci, și nici n-avea s-ajungă să aibă vreodată), cu vârfurile lucioase și o singură buclă cochetă de tot pe gleznă. Glezna ei bine cambrată își arăta proporțiile desăvîrșite sub fusta care lăsa să se vadă tocmai cît trebuia și nu mai mult din pulpele ei frumos arcuite prinse strîns în ciorapi de țesătură fină cu călcîiele și sus la jartiere mai închise. Cît despre desuuri acestea erau într-adevăr lucrul de care Gerty se îngrijea cel mai atent deși nimeni din cei care-și mai amintesc de speranțele tremurătoare și temătoare ale fetelor de șaptesprezece ani (iar Gerty împlinise de acum șaptesprezece ani) n-ar mai fi avut inima să o condamne. Avea patru fustițe, cu danteluță grozav de drăguță, trei capoate și cu cămășuțe de noapte speciale, și fiecare set cu panglicuțe de culori diferite, trandafirie, albastru pal, mov și verde, și le usca ea și le albăstrea când veneau de la spălat și le călca singură, avea și o cărămidă să pună fierul pentru că nu puteai să ai nici o încredere în spălătoresele astea văzuse ea cum le scrobeau. O purta pe cea albastră ca să-i poarte noroc, trăgînd și ea nădejde chiar dacă știa că multe speranțe nu sînt, era culoarea ei și și culoarea cu noroc pentru mireasă totdeauna să aibă ceva albastru la ea pentru că verdele care-l purtase azi o săptămînă nu-i adusese noroc că-l ținuse tatăl lui acasă să învețe pentru examen și acumă că se gîndise că poate vine și el că astăzi dimineață cînd' se îmbrăca aproape că-și pusese chiloții cei vechi pe dos și asta însemna noroc, si întîlnire cu iubitul dacă te îmbraci cu ei pe dos, cîta vreme nu e o vineri.

Și totuși, și totuși ! Expresia asta de încordare pe fața ei ! E ceva acolo care o face să sufere toată vremea. E tot sufletul ei în ochii ei și ar da nici ea nu știe ce să fie singură la ea în cameră, să-și dea drumul la plîns, să plîngă să se mai ușureze. Sigur, nu prea tare pentru că se pricepea ea cum se cuvine să plîngi frumos la oglindă. Ești o fată drăguță, Gerty, îi spunea oglinda. Lumina aceasta palidă a înserării se așterne acum pe o față nesfîrșit de tristă și gînditoare. Gerty MacDowell are în inima ei un dor. Da, a știut ea de la început că visul ei că se anunță căsătoria și clopotele de nuntă sunînd pentru d-na Reggie Wyllie (așa i-ar fi sunat numele, pentru cea care s-ar mă-

11

rita cu fratele mai mare avea să fie d-na Wyllie pur și simplu) și la rubrica mondenă d-na Gertrude Wyllie într-o toaletă luxoașă argintie brodată cu o elegantă vulpe albastră — că visul acesta n-avea să fie. El era prea tînăr să înțeleagă. El nu credea în dragoste, acest drept din-totdeauna al femeii. În seara aceea la bal atunci demult la Stoers (pe atunci el mai purta încă pantaloni scurți) cînd rămăseseră singuri și el o cuprinsese de talie ea se făcuse albă de tot la față. El îi spusese micuța lui cu o voce ciudat de răgușită și-i furase o jumătate de sărut (primul !) însă fusese doar pe vîrfurile nasului și pe urmă se grăbise să fugă din cameră zicînd că se duce s-aducă niște limonada. Un băiat impetuos ! Tăria de caracter nu fusese niciodată punctul forte al lui Reggy Willie și cel care avea s-o curteze și s-o cucerească pe Gerty MacDowell trebuia să fie bărbat printre bărbați. Dar așa să stea să aștepte, să aștepte mereu să o ceară și mai era și an bisect și uite curînd curînd trece. Nu era vorba să fie un făt-frumos, nu ăsta era idealul ei, care să-i pună o iubire cum n-a mai fost la picioare, mai bine un bărbat adevărat cu o față liniștită, un om liniștit care știe ce vrea, care nu și-a găsit încă femeia ideală, poate cu părul ușor suflat cu argint, și care avea s-o înțeleagă, s-o cuprindă în brațele lui ocrotitoare, s-o strivească de trupul lui cu toată puterea firii lui profunde pasionate și s-o mîngîie cu un sărut lung lung. S-ar fi simțit ca în paradis. După un astfel de bărbat jinduiește ea în amurgul acesta blînd de vară. Din toată inima își dorește ea acum să fie a lui, numai a

lui, logodnica și mireasa lui în bine și în rău, la bogăție și la sărăcie, la boală și în sănătate pînă cînd moartea ne desparte și acum și totdeauna și în vecii vecilor.

Și în vreme ce Edy Boardman era cu micuțul Tommy în spatele căruciorului, ea sta și se gîndea tocmai că avea oare să vină vreodată ziua aceea cînd ea să-și poată spune că uite este sortită să fie nevestica lui credincioasă. Atunci n-aveau deei s-o vorbească de rău pînă aveau să se învinețească, și Bertha Supple, și invidioasa asta de Edy, care, uite, împlinește douăzeci și doi de ani în noiembrie. Avea să-l îngrijească și să-i facă o viață de vis căci Gerty era femeie înțeleaptă și știa că unui bărbat îi place să se simtă bine la casa lui. Plăcintei ei rotunde, bine rume-

12

ni te. aurii, și budinca ei spumoasă pufoasă îi creaseră un adevărat prestigiu față de toată lumea pentru că avea o mină de aur și la copt și la pregătirea aluatului la pudra-tul cu zahăr și cu făină, la frecatul cremei în aceeași direcție, și pe urmă cu frișca și zahăr și la bătutul albușului deși dacă era lume la masă nu-i mai venea să mănînce, o intimidă și deseori se întreba de ce nu s-ar fi putut trăi mîncînd doar ceva așa poetic cum ar fi violete sau trandafiri și aveau să aibă un salonaș frumos amenajat cu tablouri și gravuri și fotografia cățelului drăgălaș al lui tatamare, Garryowen, care numai că nu vorbea, așa era de deștept ca un om, și cu huse de creton înflorat pentru fotolii și cu grătarul acela de prăjit pîine de argint cum a văzut ea la bazarul de vară de la Clery, așa cum e în casele elegante. El avea să fie înalt, cu umerii lați (dintot-deauna admirase bărbații înalți ca soți) cu dinți albi strălucitori sub mustața lui înfoiată frumos tunsă și în luna de miere aveau să se ducă pe continent (trei săptămîni minunate !) și pe urmă, cînd aveau să se instaleze în căsuța lor, în căminul lor confortabil, drăguț, liniștit, în fiecare dimineață aveau să-și ia micul dejun amîndoi, servit simplu dar cu totul bine pus la punct, numai pentru ei doi și înainte de a pleca la servicii el avea să-i dea nevisticii lui mici și scumpe o îmbrățișare și un pupic lung și avea să privească o clipă adînc adînc în ochii ei.

Edy Boardman îl întrebă pe Tommy Caffrey dacă a terminat și el spuse da, așa că ea îl încheie la pantalonașii de golf și-i spuse să se ducă să se joace cu Jacky și să fie băiat cuminte să nu mai sară la bătaie. Însă Tommy spunea că el vrea mingea și Edy îi răspunse nu, că acum a bebe se joacă el cu mingea și dacă i-o ia o să vadă el dar Tommy spunea că e mingea lui și el voia mingea lui și bătea din picioare, te rog eu. Ce băiat dificil ! Oho, era ca un bărbat mare micuțul Tommy Caffrey încă de cînd ieșise din scutece. Edy îi spuse nu și iar nu și gata acum și-i spuse lui Cissy Caffrey să nu i-o dea.

— Tu nu ești sora mea, spuse Tommy răul de el. E mingea mea.

Dar Cissy Caffrey îi spuse bebelușului Boardman ia uite colo sus, sus acolo aici după degetul ei și iute îi smulse mingea și-o aruncă cît colo pe nisip și Tommy **fuguța**

13

după ea cît îl țineau picioarele, și tot el cîștigase pînă la urmă.

— Facem și noi ce putem, să trăim liniștiți, rîse Ciss. Și-l gîdilă pe mititel pe amîndoi obrazii să-l facă să

uite, și se juca cu el de-a uite-l pe dom' primar, uite și caii lui doi, aicea-i caleașca de turtă dulce și uite-l cum urcă în ea, cipi cipi cipi cea, aicea-i bărbia mea. Dar Edy se supăraseră foc că iar i se făcuse lui cheful și toată lumea gata cum voia el, pe-a lui.

— Aș vrea să-i dau și eu ceva lui, spuse ea, și-ncă cum să-i dau, și nici nu spun unde.

— Pe popopoponeață, rîse Cissy foarte veselă. Gerty MacDoweU își aplecă tare de tot capul roșin-

du-se roșie de tot auzind-o pe Cissy spunînd cu glas tare un lucru atît de nepotrivit cu o doamnă, ea ar fi murit de rușine să spună așa ceva, și se făcuse roșie ca focul, și Edy Boardman și spuse că domnul de acolo o auzise ce spusese. Dar lui Cissy nu-i păsa nici atîtica.

— N-are decît s-audă ! spuse aruncîndu-și mandră capul pe spate și strîmbînd cochec din năsuc. Îi dau și lui tot acolo dacă mă uit la el.

Nebunatică asta de Cissy cu buclele ei de păpușă. N-aveai ce face, uneori trebuia să rîzi cu ea. De exemplu cînd te întreba nu mai vrei puțin ceai chinezesc și cu gem de căpșuni și cînd își desena chipuri de bărbați pe unghii cu cerneală roșie te țineai de burtă de atîta rîs sau cînd trebuia să se ducă știi unde și zicea acuma vreau să dau fuga să-i fac o vizită d-rei White. Zi-i Cissy cum și pace. O și seara aceea n-am s-o uit niciodată cînd s-a îmbrăcat în costumul lui taică-su și cu pălăria și cu mustața din dop ars și s-a plimbat în jos pe bulevardul Tritonville furnir...i din țigară ! N-o întrece nimeni cînd își pune ea în gînd să se distreze cum știe ea. Dar, un lucru — era sinceră, inima cea mai curată și adevărată pe care-a făcut-o Dumnezeu, nu una din alea, talgere cu două fețe, prea fandosite ca să fie dintr-o bucată.

Și apoi prin aerul limpede se auzi zvon de glasuri și cîntul tumultuos al orgii. Era procesiunea asociației anti-alcoolice a bărbaților condusă de misionarul lor, reverendul John Hughes S.J., cu recitarea, cu mătaniile, predica și binecuvîntarea Tainelor Celor Prea Sfînte. Erau cu toții

14

reuniți acolo fără deosebire de clasă socială (și ce privește înălțătoare să-i vezi astfel) în sanctuarul acesta simplu în fața valurilor, după ce înfruntaseră furtunile lumii acesteia vitrege, îngenunchind la picioarele Imaculatei, recitînd litania Maicii Domnului din Loreto, rugînd-o să se roage și ea pentru ei, în cuvintele străvechi atît de bine știute, sfîntă Măria, sfîntă Fecioară a Fecioarelor. Ce triste cuvinte pentru urechile sărmaneî Gerty ! Dacă tatăl ei ar fi ocolit ghearele demonului băuturii, dacă ar fi făcut le-gămîntul sau prafurile acelea pentru lecuirea de viciul băuturii cum scria în revista lui Pearson, acuma ea ar fi putut să se plimbe în trăsură, cine-ar mai fi fost ca ea. De cîte și cîte ori își spusese ea asta, pe cînd sta gînditoare la gura focului muribund adîncită în reverie întristată fără să mai aprindă lampa pentru că nu-i plăcea două lumini deodată sau adesea privind pe fereastră visătoare la ceasul cînd suna ploaia în găleata ruginită, dusă pe gîn-duri. Dar licoarea asta netrebnică, băutura care a aruncat în ruină atîtea căminuri își aruncase umbra și peste zilele copilăriei ei. Ba mai mult, fusese în intimitatea casei martora unor fapte violente, urîte, provocate de lipsa de stă-pînire și-l văzuse pe propriul ei tată pradă exalațiilor nesănătoase ale beției, uitîndu-și cu totul de orice căci dacă era un lucru între toate pe care Gerty să-l cunoască era că bărbatul care-și ridică mîna spre o femeie altminteri decît în gest de bunătate și mîngîiere, acela merita să fie înfierat ca cel mai josnic dintre cei josnici.

Și glasurile cîntau mai departe implorînd-o pe Fecioara cea mai binefăcătoare, Fecioara atotîertătoare. Și Gerty, adîncită în gînduri, abia dacă-și mai vedea sau auzea tovarășele sau pe gemenii în jocurile lor copilărești sau pe domnul acela de acolo din parcul Sandymount despre care Cissy Caffrey spunea că seamănă așa bine cu tata făcîndu-și plimbarea pe faleză. Pe el nu l-ai fi văzut niciodată amețit dar cu toate acestea nu i-ar fi plăcut să fie tatăl ei din cauză că era prea bătrîn sau oricum sau că avea fața asta (sînt din ăștia care-i sînt antipatici și nici nu știi de ce) sau poate nasul așa roșu și cu pistrui pe el și cu mustața blonzie care începuse să-i albească sub nas. Săracu' tata ! Cu toate păcatele lui ea tot îl iubea cînd cînta

*Spune-mi Mary cum să fac să te cuceresc sau Dragostea mea și co-*

*liba de Ungă Rochelle*, cînd aveau supă de scoici cu salată de lăptuci din conserve Lazenby și el cînta *A răsărit luna* cu domnul Dignam care a murit așa dintr-o dată, și l-au îngropat, Dumnezeu să-l ierte, de un atac. Fusese de ziua de naștere a mamei și Charley era și el acasă în vacanță și Tom și cu dl. Dignam și d-na și Patsy și Freddy Dignam și-aveau să facă o fotografie grup. Cine ar fi crezut că. Acuma s-a dus și el. Și mama i-a spus asta să-i fie învățătură de minte toată viața și el n-a putut să se ducă nici îa înmormîntare din cauza gutei și ea a trebuit să se ducă în oraș să-i aducă scrisorile și eșantioanele de la birou cu linoleumul cu desene artistice, ca pentru un palat, duce la uzură și luminează și înveselește căminul.

O adevărată comoară de fată Gerty ca o a doua mamă în casă, un înger păzitor și inimioara ei

de aur adevărat. Și când mama avea migrenele ei de ziceai că-i plesnește capul cine-i dădea cu mentă pe frunte Gerty deși nu-i plăcea că mama trăgea așa tabac pe nas și asta era și singurul lucru pentru care aveau vorbe, că prizează tabac. Toată lumea o iubea pentru calitățile ei bune. Gerty era care închidea gazul noaptea și Gerty era care puneă pe perete la toaletă unde nu uita niciodată să toarne odată la două săptămîni apă de var din almanahul de Crăciun pe care-l avea de la dl. Tunney băcanul poza aceea din vremurile frumoase de altădată cu un domn tînăr în costumul pe care-l purtau ei atunci cu o pălărie în trei colțuri ofe-rindu-i un buchet de flori doamnei iubita lui cu politețea de altădată prin fereastra ei cu perdele. Vedeai numai-decît că era o poveste întreagă cu poza asta. Culoarele mai ales erau o frumusețe. Ea era în alb, un alb spumos cu danțeluțe și într-o atitudine așa elegantă și domnul în haine de culoarea ciocolatei și îți dădea seama numaidecît că era un aristocrat adevărat. Deseori se uita visătoare la poza asta cînd era acolo pentru un anumit lucru și-i mîn-gîia brațele ei care erau albe și moi exact ca ale ei cu mî-necile suflecate și se gîndea la vremurile acelea pentru că găsise ea în dicționarul de pronunție al lui Walker al lui tata-mare Giltrap despre vremurile frumoase de altădată, frumoasele zile din Aranjuez, ce-o fi însemnînd asta. Gemenii se jucau acum liniștiți ca frații, nu mai era nimic de zis, pînă cînd pînă la urmă tot domnișorul Jacky

16

era un nerușinat și un obraznic și asta era al lui a dat o dată expre cu piciorul în minge cît a putut de s-a rostogolit cît colo spre stîncile de pe faleză. Inutil să spunem că Tommy săracul n-a scăpat prilejul să dea glas necazului său dar din fericire domnul în negru care ședea acolo singur a sărit foarte amabil în ajutor și a prins mingea. Cei doi tineri campioni și-au cerut jucăria prin strigăte viguroase și ca să liniștească spiritele Cissy Caffrey i-a strigat domnului să-i arunce ei mingea vă rog. Domnul a țintit cu mingea odată sau de două ori și pe urmă a aruncat-o pe plajă către Cissy Caffrey dar mingea s-a rostogolit pe pantă și s-a oprit tocmai sub fusta lui Gerty lîngă apa strînsă în adîncitură la stîncă. Gemenii au țipat iarăși după minge și Gerty și-a tras piciorul sub ea dar ar fi preferat ca mingea asta enervantă să nu se fi rostogolit pînă la ea și a dat odată cu piciorul în ea dar n-a nimerit-o și Edy și cu Cissy au izbucnit în rîs.

— Dacă n-o nimerești mai încearcă o dată, spuse Edy Boardman.

Gerty surise în semn că a înțeles și își mușcă buzele. O roșeață delicată trandafirică îi urcă în obrajii frumoși dar acum era hotărîtă să le arate ea așa că-și ridică fusta puțin dar tocmai deajuns și dădu o dată în minge mai tare cu piciorul și ea se rostogoli departe și cei doi gemeni după ea în jos spre mal. Geloasă, firește, asta era, ca să-i atragă atenția domnului de dincolo care se uita. Simțea acum un val de căldură, și asta era totdeauna un semnal de primădie la Gerty MacDowell, cum îi urcă și-i cuprinde obrajii. Pînă acum schimbaseră numai priviri, așa, indiferente, dar acum pe sub borurile pălăriei ei noi ea își rîuă inima în dinți și-i aruncă o privire și chipul care-i întîlni privirea acolo în amurg, obosit și parcă prea tras, i se păru cel mai trist chip pe care-l văzuse vreodată.

Prin fereastra deschisă a bisericii mireasma de tămîie era purtată prin aer și odată cu ea numele înmiresmate ale celei care fusese zămislită fără prihana păcatului original, vas al celor spirituale, roagă-te pentru noi, vas de-a pururi adorat, roagă-te pentru noi, vas al credinței dintru început, roagă-te pentru noi, trandafir mistic. Și inimi roase de griji erau acolo și truditori pentru pîinea lor cea

17

de toate zilele și mulți care greșiseră și se rătăciseră, cu ochii lor umeziți de pocăință dar cu toate acestea strălucind de speranță căci reverendul părinte Hughes le spusese ce spunea marele sfînt Bernard în marea lui rugăciune către Măria, despre puterea rugilor pururea Fecioarei că nu se pomenea în nici o vreme ca cei care imploraseră puternica ei protecție să fi fost vreodată părăsiți de ea. Gemenii se jucau acum iarăși voioși căci necazurile copilăriei sînt

ca ploile scurte de vară, Cissy se juca cu bebe Boardman pînă cînd acesta începu să icnească de bucurie, bătînd cu minutele lui în aer. Cucu striga ea arătîndu-se pe după coșul căruciorului și Edy întreba unde s-o fi dus Cissy și atunci Cissy odată scotea capul și striga aha ! și, pe cuvîntul meu, ce se mai bucura micuțul ! Și pe urmă ea îi spuse să spună papa.

— Spune papa, bebi. Spune pa pa pa pa pa pa pa. Și bebi se străduia din toate puterile să spună căci era

așa deștept pentru vîrsta lui unsprezece luni toată lumea zicea și mare pentru vîrsta lui și o adevărată imagine a sănătății, o mîna de om dar adevărată comoară de iubire și cînd s-o face mare asta o să ajungă cineva, toți spuneau.

— Haia ia ia haia.

Cissy îl șterse frumos la guriță cu babețica care se umezise și vru să-l ridice în capul oaselor și să spună pa pa pa dar cînd îi desfăcu curelușa odată strigă, Doamne ajută-mă, că era ud tot și se apucă să îndoiaie prosopelul sub el pe partea cealaltă. Și bineînțeles măria-sa omulețul se dovedi cît se poate de gălăgios la îndeplinirea unor asemenea formalități de toaletă și dădu glas ca toată lumea să audă :

— Habaa baaaahabaa baaaa.

Și cu două lacrimi mari de tot și frumoase și mari alu-necîndu-i în jos pe obraji. Nu mai ajuta la nimic să-l liniștească cu no, nunu, bebi, nu și să-l ia cu vorba cu giigii și unde-o fi pufpuf numai că Ciss, totdeauna iute la minte, odată îi puse la guriță suseta de la biberon și junele păgîn se liniști repede.

Gerty ar fi dat orice ca ele să-și ia o dată bebeul ăsta plîngăcios și să se ducă cu el cu tot să nu-i mai calce pe nervi și nici nu era o oră să stea cu copiii mici pe afară și pe gemenii ăia. Privea în zare spre larg. Era ca picturile

18

alea pe care omul acela le făcea direct de pavaj cu crete colorate și ce păcat să le lase acolo să se șteargă, acuma se lăsa seara și se urcau norii și luminile de la Bailey peste Howth și să asculți muzica asta și mireasma mirodeniilor pe care le ardeau acolo în biserică așa ca o. Și pe cînd stătea așa cu ochii în gol odată începu să-i bată inima. Da, la ea se uita el și era și un înțeles anume în privirile lui. Ochii lui o ardeau ca și cum ar fi vrut să pătrundă pînă-n adîncul inimii ei, să-i citească tainele sufletului. Minunați ochi avea, superb de expresivi, dar puteai oare să ai încredere în ei ? Oamenii erau așa ciudați. Văzuse de la început după ochii lui negri și fața palidă de intelectual că era străin, exact ca în poza pe fotografia aia pe care o avea cu Martin Harvey, idolul publicului de la matinee, în afară de mustață dar ea prefera cu mustață pentru că ea nu era una care să-și piardă mințile după actori ca Winny Rippingham care voia ca ele două să se îmbrace totdeauna la fel după o piesă dar numai că nu putea să vadă dacă avea și nasul acvilin sau doar puțin *retrousse* pînă acolo unde ședea el. Era în doliu mare, asta văzuse, și povestea unei suferințe de nevindecat îi era scrisă pe față. Ar fi dat orice să știe ce era. Privea cu atîta intensitate, atît de nemișcat și o văzuse cînd dăduse cu piciorul în minge și poate îi remarcase și cataramele strălucitoare de la pantofii ei dacă își legăna așa picioarele, gînditoare, cu degetele în jos. Acum îi părea bine că ceva o îndemnase să-și pună ciorapii ăștia transparenți gîndindu-se că poate ieșea și Reggie Wylie dar asta era altceva acuma. Aici era lucrul acela la care visase ea atît de adesea. El conta acum și acum bucuria îi lumina fața pentru că îl dorea pentru că știa acum instinctiv că el nu era ca ceilalți. Inima ei de femeie fecioară zvîcni către el, bărbatul soțul de vis, pentru că atunci deodată știu că el era. Dacă el suferise, dacă alții păcătuiseră cu el mai mult decît ar fi păcătuit el, dacă el însuși ar fi fost păcătos, un om rău chiar, acuma nu-i mai păsa. Chiar dacă ar fi fost protestant sau metodist ea l-ar fi putut converti ușor dacă el o iubea cu adevărat. Sînt doar răni care se vindecă atunci cînd știi cum să mîn-gîi inima. Ea era o femeie dintr-o bucată, nu ca alte fete flușturatice, lipsite de feminitate, din cele pe care le cunoscuse el, ca alea pe bicicletă care-și arată și ce nu au,



și ea nu voia decât să știe totul, să-i ierte totul dacă ar fi putut **să-l facă** să se îndrăgostească de ea, să-l facă să uite amintirea trecutului. Atunci poate că ar fi cuprins-o iubitor în brațele lui. ca un bărbat adevărat, strivindu-i trupul tânăr de al **lui**, și ar fi iubit-o, fata care-i aparținea numai lui, cu totul, ar fi iubit-o doar pentru ea.

Refugiul celor care au păcătuit. Alinătoarea celor nefericiți. *Ora pro nobis*. Bine s-a spus că oricine i se roagă ei cu credință și stăruință niciodată nu se poate rătăci sau simți părăsit și adevărat este că ea e un port de refugiu pentru cei nefericiți și asta din cauza celor șapte dureri care i-au străpuns inima. Gerty își putea închipui toată scena din biserică, cu vitraliul iluminându-se, cu luminările, florile și micile steaguri ale frăției sfintei Fecioare și părintele Conroy ajutându-l pe canonicul O'Hanlon la altar, purtând lucrurile acelea și cu ochii coborâți. Arăta aproape ca un sfânt și boxa la confesionalul lui era atât de liniștită, de curată de întunecată și mîinile lui erau ca de ceară albă și dacă ea avea să se facă călugăriță dominicană cu vestmintele alea ale lor albe poate că el ar fi venit la mînăstire pentru novenele sfintului Dominic. Așa îi spusese el atunci cînd ea i se mărturisise despre lucrul acela la confesional și se înroșise pînă la rădăcina părului de teamă că el ar fi putut-o vedea, că să nu se necăjească pentru că asta era doar glasul naturii și cu toții sîntem supuși legilor firii, spunea el, în viața asta și asta nici nu era un păcat pentru că venea de la natur,,a femeii așa cum fusese făcută de Dumnezeu, zicea, și că Maica Domnului chiar îi spusese arhanghelului Gabriel să se facă cu mine după Cuvîntul Tău. El era așa de bun și de sfînt și ea deseori se gîndea că poate ar fi putut să-i lucreze un șervețel pentru acoperit ceainicul cu volănașe și cu flori brodate ca dar de la ea sau un ceas dar aveau ceas acolo îl văzuse pe consola căminului alb și aurit cu un cănăraș care ieșea dintr-o căsuță de păsărele să spună ceasurile în ziua cînd se dusesse acolo cu florile pentru adorația Fecioarei că era greu să-ți dai seama ce dar putea să-i dea sau poate un album cu **vederi** colorate din Dublin sau din altă parte.

Gemenii ăștia exasperanți începuseră să se certe iarăși și Jacky aruncă odată mingea spre mare și amîndoi fugiră după ea. Niște maimuțe, vulgari și nespălați. Ar tre-

20

bui să-i ia odată cineva și să le dea o bătaie bună să mai stea la locul lor, la amîndoi. Și Cissy și cu Edy strigau după ei să vină înapoi că le era frică să nu vină fluxul peste ei și să se înece. — Jacky ! Tommy !

Dar ce să te asculte ' Ce copii neascultători ! Pînă și Cissy spunea atunci că asta era chiar ultima dată cînd îi mai scotea la plimbare. Sări în picioare, strigîndu-i mereu și fugi în jos pe pantă oe lîngă el, scuturîndu-și părul care ar fi avut ceva strălucire dacă ar fi fost mai lung dar cu toate prostiile astea cu care și-l tot dădea nu mai reușea să-l facă să crească lung că nici nu era natural așa că ■ acuma degeaba se mai străduia ea să-i atragă atenția. Alerga cu pași mari ca o gîscă și de mirare că nu-și sfîșia fusta într-o parte că-i era prea strîmtă că Cissy Caffrey era băiețoasă și nu se dădea niciodată în lături cînd credea ea că ar fi putut să se dea în spectacol și acuma din cauză că alergia repede își dăduse drumul așa ca el să poată să-i vadă capătul fustiței și pulpele ei osoase cît mai sus cu putință. Ce să spun ce s-ar fi făcut dacă s-ar fi împiedicat acuma de ceva, așa din întîmplare într-adins cu tocurele ei înalte îndoite, franțuzești ca s-o facă mai înaltă și ar fi căzut odată. *Tableau !* Ar fi fost chiar o priveliște foarte plăcută pentru un domn să vadă așa ceva.

Regină a îngerilor, regină a patriarhilor, regină a profeților, a tuturor sfinților, se rugau ei, regină a celei mai sfințite rozarii și apoi părintele Conroy îi înmînă cădelnița părintelui O'Hanlon și el puse tămîia și cădelnița Sfintele Taine și Cissy Caffrey îi prinse pe cei doi gemeni și simțea o mîncărime în palmă să le dea una după ureche dar n-o făcu pentru că se gîndea că el s-ar fi putut să se uite la ea dar se înșela amar pentru că Gerty vedea fără să se uite că el nici nu-și lua ochii de pe ea și pe urmă părintele O'Hanlon îi înmînă cădelnița înapoi părintelui Conroy și îngenunche ridicîndu-și privirile spre Sfintele Taine și corul începu să

cînte *Tantum ergo* și ea își zvîc-neă piciorul încolo și încoace după ritm pe măsură ce muzica unduia după *Tantumer gosa cramen turn*. Trei șilingi și unsprezece pence dăduse pe ciorapii ăștia la Sparrow de pe strada George marți nu luna dinaintea Paștelui și nu le scăpase nici un fir și la asta se uita el, transparent

21

L

și nu la picioarele ei de două parale care n-aveau nici o formă (și ce tupeu mai avea !) pentru că el avea doar ochi să vadă și singur deosebirea.

Cissy venea îndărăt pe plajă cu gemenii și cu mingea lor și cu pălăria într-o parte la întâmplare după ce fugise și parcă era o cotoroașă trăgîndu-i pe ăia doi copii după ea și cu bluza aia fistichie pe care și-o cumpăraseră nici de două săptămîni care-i stătea ca o cîrpă pe ea și cu o bucățică din combinezon atîrnîndu-i ca la o caricatură. Gerty își scoase o clipă pălăria să-și aranjeze părul și o comoară mai frumoasă, mai delicată de bucle castanii n-ai mai fi văzut pe umerii unei fete, o viziune strălucitoare, cu adevărat aproape înnebunitor de dulce. Ai fi putut să străbați în lung și în lat țara pînă să mai găsești păr ca al ei. Aproape că și vedea scînteia de admirație îndată răs-punzîndu-i în ochii lui și asta o străbătu ca un fior prin tot trupul. Își puse pălăria la loc ca să poată să se uite pe sub borul ei și—și legănă piciorul încătăramat mai repede încă pentru că i se tăia respirația cînd văzu expresia din privirea lui. O țintuia cu privirea cum își fixează șarpele prada. Instinctul ei de femeie îi spunea că stîrnise diavolul în el și la gîndul acesta o roșeață stacojie îi urcă pe față de la gît spre frunte pînă cînd nuanța frumoasă a tenului ei deveni trandafirie strălucind în splendoare.

Edy Boardman remarcase și ea asta pentru că o privea dintr-o parte pe Gerty, surîzînd pe jumătate, cu ochelarii pe nas, ca o fată bătrînă, prefăcîndu-se că are grijă de bebe. Ca un țințar totdeauna gata să piște, asta era și așa avea să fie totdeauna, și de asta nimeni nu putea s-o suferi, mereu băgîndu-și nasul unde nu era treaba ei. Și zise ea către Gerty :

— Ce-ți dau să-mi spui la ce te gîndești.

— Ce ? replică Gerty cu un surîs accentuat pe dinții cei mai albi din lume. Mă gîndeam doar dacă s-o fi făcut tîrziu.

Pentru că ar fi dat nu știi ce ca să și-i ia de aici gemenii ăștia cu nasurile lor murdare și pe-ăla micul să-i ducă acasă să scape și de asta făcuse aluzia aceea că s-ar fi făcut tîrziu. Și cînd veni și Cissy Edy o întrebă cit e ceasul și domnișoara Cissy, care întotdeauna avea răspunsul gata. spuse că e și jumătate vremea pentru un pu-

22

pic. Dar Edy voia să știe pentru că li se spusese să vină devreme acasă.

— Stai nițel, spuse Cissy, îl întreb pe nenea ăla de acolo cît e ceasul la ceapa lui.

Așa că o luă din loc spre el și cînd el o văzu venind ea îl văzu cum își scoase mîna din buzunar, cam nervos, și începe să se joace cu lanțul de la ceas, privind încolo spre biserică.

Deși era o natură atît de pasionată Gerty vedea bine că știa să se stăpînească. Adineaori ședea acolo, fascinat de frumusețea care-i luase privirile, și în clipa următoare era domnul liniștit, cu chipul grav, stăpînirea de sine scrisă pe fiecare trăsătură a chipului său de bărbat distins.

Cissy spuse că să o ierte ar putea el să-i spună cît e ceasul și Gerty îl văzu seoțîndu-și ceasul, ascultîndu-l și privindu-l și dregîndu-și vocea și spuse că-i părea rău dar îi stătuse ceasul dar trebuie să fi fost după opt căci apusese soarele. Avea o voce cultivată și deși vorbea pe un ton măsurat era ca un fel de bănuială de tremur în accentul lui grav. Cissy spuse mulțumesc și se întoarse seoțîndu-și limba și spuse că nenea a zis că rîșnitoarea lui nu-i în regulă.

Pe urmă ei acolo cântară strofa a doua din *Tantum ergo* și canonicul O'Hanlon se ridică din nou și binecuvîntă Sfintele Taine și îngenunche și-i spuse părintelui Conroy că una din luminări avea să aprindă florile și părintele Conroy se ridică și o aranja și ea îl văzu pe domnul acela întorcîndu-și ceasul și ascultîndu-l și-și legăna piciorul mai în sus și în jos după ritm. Se făcuse și mai întuneric dar se mai vedea și se uita tot timpul pe cînd își întorcea ceasul sau ce i-o mai fi făcut și pe urmă îl puse la loc și-și băgă mâinile la loc în buzunar. Simțea un fel de senzație străbătînd-o din cap pînă în picioare și înțelegea după cum își simțea pielea sub păr iritarea aceea pe sub arcurile corsetului că probabil că iar era lucrul acela căci ultima dată fusese atunci cînd își tunsese părul din cauza lunii. Ochii lui întunecoși o țintuiau iarăși sorbindu-i fiecare linie a trupului, literalmente aducîndu-și adorația la altai-ul ei. Dacă a fost vreodată admirație neascunsă în privirea pasionată a unui bărbat, atunci ea se vedea acum

23

limpede pe chipul acestui bărbat. Pentru tine e Gertrude MacDowell și știi și tu foarte bine. Edy începu să se pregătească și chiar că era și vremea și Gerty vedea că mica aluzie pe care o făcuse avusese efectul dorit pentru că aveau o bucată de mers pe plajă pînă unde era loc să împingă căruciorul și Cissy le scoase gemenilor șepcile și le aranja părul ca să se facă ea remarcată sigur și canonicul O'Hanlon se ridică și anteriorul său îi făcea o ieșitură la ceafă și părintele Conroy îi întinse cartonașul să citească și el citi *Panem de coelo praeti-tisti eis* și Edy și cu Cissy vorbeau tot timpul cît o fi ceasul și o întrebau pe ea dar Gerty putea să le plătească cu propria lor monedă și le răspunse doar cu politețe usturătoare cînd Edy o întrebă că ce i se frînsese inima că băiatul ei o lăsase. Gerty tresări deodată. O flacără scurtă rece își ni din ochii ei care era mai elocventă decît nu știu cîte volume de dispreț nemăsurat. O durea. O, da o atinsese adine pentru că Edy avea felul ei așa liniștit să spună lucruri care știa ea bine că puteau să te **rănească adine, cată** ce era. Buzele lui Gerty se întredeschiseseră ca să formuleze cuvîntul dar își înăbuși suspinul care i se ridicase în gîtul ei, atît de zvelt, de fără pată, de frumos modelat îneît ai fi zis că-i dăltuit de un artist în visul lui. îl iubea mai mult decît și-ar fi închipuit el. Un înșelător ușuratic și flușuratic ca toți bărbații niciodată n-avea să înțeleagă el ce însemnase pentru ea și o clipă ochii ei albaștri i se împăienjeniră de lacrimi. Ochii lor o cercetau fără milă dar ea făcu un efort curajos și surise strălucitoare veselă aruneînd o privire • spre noua ei cucerire în așa fel ca să vadă și ele.

— O, răspunse Gerty, repede ca fulgerul rîzînd și-și zvîcni mîndră capul, pot- să mă joc cu ce-m-i place pentru că e an bisect.

Cuvintele ei sunau limpezi ca cristalul, mai melodioase decît gunguritul porumbeilor, dar străpunseră tăcerea cu un fior înghețat. Era ceva în vocea ei care arăta limpede că ea nu era una din cele cu care e ușor de glumit. Cît despre domnul Reggie cu aerele lui și cu toți banii lui, dacă voia ea putea să-l arunce cît colo ca pe un gunoi și nici să nu se mai gîndească la el și să-i rupă felicitarea lui prostească în mici fărîme. Și dacă avea să mai îndrăz-

24

nească ea avea să-i arunce o privire încărcată cu atîta dispreț îneît să-l facă să se zvîrcolească locului. Chipul stîrpitei ăsteia de domnișoara Edy se lungi deodată și Gerty vedea bine după cum se făcuse de neagră că nu mai putsa de furie chiar dacă o ascundea, obrăznicătura, pentru că cu asta o atinsese în gelozia ei meschină și știau ele amîndouă foarte bine că era altceva, ea era în lumea ei, nu era de-alde ele și mai era încă și altcineva care știa și vedea asta, așa că ele n-aveau decît s-o înghită și pe-asta și cu încă ceva pe deasupra.

Edy îl pregăti pe bebe Boardman ca s-o pornească odată și Cissy strînse mingea și lopățelele și gălețile și era și vremea pentru că domnișorului Boardman junior i se făcuse somn și Cissy chiar îi spunea că uite vine moș Ene și că uite bebe acum melge la culcace și bebe ce frumos era și cum rîdea cu ochii lui plini de lumină, și Cissy îl tot împungea în glumă în burtica lui durdulie și bebe, cît ai clipi din ochi, își arată complimentele pe babețica nou-nouță.

— Vai ! Ce rău ! protestă Ciss. Și-a murdărit babețica.

Acest ușor *contretemps* îi solicită o vreme atenția dar cît ai bate din palme ea dresese totul.

Gerty își înăbuși o exclamație și tuși odată nervos și Edy o întrebă ce e și ea era tocmai să-i răspundă știa ea ce numai că ea era întotdeauna o doamnă în purtarea ei așa că lăsă pur și simplu să treacă de la ea cu tot tactul spunînd că era momentul binecuvîntării pentru că exact atunci bătu clopotul dinspre

clopotnița de acolo sunînd peste plaja liniștită căci canonicul O'Hanlon ieșise la altar cu voalul pe care părintele Conroy i-l petrecuse pe după umeri dînd binecuvîntarea cu Sfintele Taine în mîini. Ce emoționantă scenă acolo în amurgul care se lăsa, ultima privire peste Erin, sunetul pătrunzător al clopotelor de seară și în aceeași clipă un liliac zbură din turnul învestmîntat în iedera clopotnița prin aerul amurgului, zburînd încolo și înapoi cu un țipăt mic, pierdut. Și ea vedea departe luminile farurilor așa de pitorești ar fi vrut să aibă o cutie cu vopsele pentru că era mai ușor decît să faci un om și curînd avea să treacă și lampagiul pe lîngă curtea bisericii presbiteriene și mai departe pe bulevardul Tritonville prin umbrele bulevardului **Triton?**

25

viile, pe unde se plimbau perechile și să aprindă felinarul de lîngă fereastra ei unde Reggie Wylie își întorcea bicicleta, așa cum citise ea în cartea aceea *Lampagiul* de Miss Cummins, autoarea lui *Mabel Vaughan* și a altor povestiri. Pentru că Gerty avea visurile ei despre care nu știa nimeni, li plăcea să citească poezie și cînd primise amintire de la Bertha Supple albumul acela frumos pentru jurnal intim cu coperta coralie trandafirie să-și scrie gîndurile ei, ea îl pusese în sertarul toaletei ei, care, deși ea nu exagera pînă la a face lux, era întotdeauna scrupulos de ordonată și curată. Acolo își ținea ea comorile ei copilărești, pieptenii de baga, panglicuța de la surorile Măriei, parfumul de roze albe, sprîncenata, și cutiuța ei de alabastru și panglicuțele de schimb cînd îi veneau lucrurile de la spălătoreasă și erau cîteva gînduri frumoase scrise în el cu cerneala violetă pe care o cumpărase de la Hely pe strada Doamnei căci simțea ea că și ea ar fi putut scrie poeme dacă ar fi putut doar să se exprime ca în poemul acela care-i plăcuse atît de mult că îl copiasse din ziarul în care-l găsisse într-o seară în care erau înfășurate verdețurile.

*Ești adevărată, o, tu, idealul meu ?* și deseori, frumusețea poeziei, atît de tristă în farmecul ei trecător, îi încetșase privirile cu lacrimi tăcute că anii treceau pe lîngă ea unul cîte unul, și în afară de această mică imperfecțiune ea știa că nu avea să se teamă de nici o concurență și asta fusese un accident cînd mergea în jos pe dealul Daíkey și ea încerca totdeauna să ascundă. Dar simțea ea că toate astea aveau să se sfîrșească odată. Dacă avea să vadă chemarea aceea magică în ochii lui nimic n-ar mai fi fost în stare s-o oprească. Iubirea-și rîde de lacăte. Ea avea să facă marele sacrificiu. Toate strădaniile ei aveau să fie să ajungă să-i împărtășească gîndurile lui. Mai scumpă decît orice pe lume avea să fie ea pentru el și avea să-i aurească zilele cu multă multă fericire. Era însă acea întrebare mai importantă decît toate și ea murea să știe era oare un bărbat căsătorit sau văduv care-și pierduse nevasta sau vreo tragedie ca nobilul acela cu nume străin din țara cîntecului care fusese nevoit s-o închidă la balamuc, crud doar ca să fie bun cu ea. Dar chiar dacă — ce ? Avea să fie o atît de mare deosebire ? De tot ce-ar fi fost

26

cît de puțin lipsit de delicatețe firea ei prin naștere nobilă se îndepărta instinctiv. Nu putea să le vadă pe ființele alea, femeile căzute de pe promenada cu case cu multe camere în jos spre Dodder, alea care mergeau cu soldații și bărbații grosolani și care n-aveau nici un fel de respect față de onoarea unei fete, care făceau de rușine pe toate cele de sexul lor și care le duceau la poliție. Nu, nu ; așa ceva nu. Aveau să fie doar prieteni buni ca un frate mai mare cu surioara lui fără toate celelalte în ciuda convenționalismelor Societății cu S mare. Poate că era după o iubită de demult că era în doliu din zilele de odinioară. I se părea că înțelege asta. Avea să încerce să-l înțeleagă pentru că bărbații sînt altfel. Dragostea lui cea veche îl aștepta, îl aștepta mereu cu mîinile ei mici albe întinse, cu ochii ei albaștri rugători. Inima mea ! Ea avea să-și urmeze visul de iubire, îndemnul inimii ei care-i spunea că el era al ei cu totul și cu totul, singurul bărbat pe lume pentru ea ; căci dragostea era călăuza ei fără greș. Nimic altceva nu mai conta. Orice ar fi fost să se întîmple ea avea să scuture lanțurile, să fie nestăpînită, liberă.

Canonicul O'Hanlon puse Sfintele Taine la loc în tabernacol și corul intona *Lăudate Dominum omnes gentes* și apoi încuie tabernacolul ușa sacristiei căci benedictiunea se sfîrșise și

părintele Conroy îi întinse pălăria să și-o pună și cața de Edy o întrebă ce ea nu vine dar tocmai atunci Jacky Caffrey strigă deodată : — A, ia te uită, Cissy !

Și cu toatele se uitară o fi fost fulger după zăpușeala de peste zi dar Tommy îl văzuse și deasupra pomilor de lingă biserică albastru și pe urmă verde și purpuriu.

— E focuri de artificii, spuse Cissy Caffrey.

Și alergară cu toții în jos pe plajă să vadă pe deasupra caselor și bisericii îmbrîncindu-se unii pe alții, Edy cu căruciorul cu bebe Boardman în el și Cissy ținîndu-i pe Tommy și pe Jacky de mîna ca să nu cadă cînd fugeau.

— Haide, Gerty, strigă Cissy. Îs artificiiile de la bazar. Dar Gerty era inflexibilă. N-avea de loc de gînd să se lase comandată de ele. Dacă ele n-aveau altceva de făcut decît să dea fuga încolo și-ncoace ca niște alte alea ea putea să stea liniștită așa că spuse că ea vedea de unde era. Ochii aceia ațintiți asupra ei o făceau să-și simtă pulsul zvîc-

27

nind. Îl privi o clipă întîlnindu-i privirea, și o lumină mare răsări peste ea. O pasiune încordată incandescentă era pe fața lui, pasiune tăcută ca mormîntul, și aceasta o făcuse acum pe ea să fie a lui. În sfîrșit erau singuri fără nimeni să-i spioneze și să comenteze și ea știa că putea avea încredere în el pînă la moarte, un bărbat de încredere, din-tr-o bucată, un bărbat de onoare nezdruccinată pînă-n vîrful degetelor. Mîinile și fața i se agitau și pe ea o străbătu un tremur. Se lăsă pe spate mai mult să privească în sus spre artificii și-și cuprinse genunchiul în mîini ca să nu cadă pe spate cînd se uita așa în sus și nu era nimeni s-o vadă decît el și ea cînd ea își dezvălui cu totul picioarele ei grațioase frumos făcute așa, suple și moi și delicat rotunjite, și i se părea că aude cum îi bătea lui inima, respirația lui înecîndu-se, pentru că ea știa ce trebuie despre pasiunea unor asemenea bărbați, aceștia cu sîngele fierbinte, pentru că Bertha Supple îi spusese odată în mare secret și o pusese să jure că n-are să despre domnul care stătea cu chirie la ei băgat de comisia pentru regiunile suprapopulate care avea poze tăiate din ziare cu dansatoare cu fusta ridicată și cu picioarele pe sus și spunea că el mai făcea ceva nu foarte frumos care-ai putea să-ți închipui ce uneori în pat. Dar asta era ceva cu totul altceva decît lucrul acela pentru că era mare deosebire pentru că aproape că-l simțea cum îi atrage fața spre a lui și cea dintîi atingere grăbită fierbinte a buzelor lui frumoase. Pe lîngă aceasta asta se ierta cîtă vreme nu făceau lucrul celălalt înainte de căsătorie și ar trebui să fie și preoți femeii care să înțeleagă fără să le mai spui și Cissy Caffrey și ea avea uneori expresia aceea așa visătoare de tot pe față așa că și ea, draga mea, și Winny Ripplingham care se înnebunea după poze de actori și pe urmă era și din cauză că lucrul celălalt venea așa cum venea.

Și Jacky Caffrey striga că uitați-vă încă unul și ea se aplecă mai pe spate și jartierele erau albastre să se asorteze că erau transparenți și cu toții văzură și strigau uite, uite-l acolo și ea se pleca mult de tot pe spate să vadă artificiiile și ceva ciudat zbura prin văzduh, un lucru tăcut încolo și încoace, negru. Și văzu o luminare romană prelungă urcînd sus deasupra pomilor, sus și în tăcerea în-28

cordată, cu toții își țineau respirația de încordare în timp ce urca mai sus și mai sus și ea trebuia să se lase tot mai mult pe spate să se uite după el sus, sus, aproape că nu-l mai vedea și fața ei era acum toată străbătută de o ro-șeață divină, fermecătoare că se încordase așa pe spate și el îi vedea acum și celelalte lucruri, pantalonașii de batist, moi să-ți mîngîie pielea, mai buni decît din ceilalți, verzi, patru șilingi și unsprezece pence, pentru că erau albi, și ea îl lăsa să se uite și vedea că el vede și pe urmă s-a dus atît de sus nu s-a mai văzut o clipă și ea tremura din tot trupul că se întinsese atîta el văzuse bine de tot mult deasupra genunchiului care nimeni nici chiar cînd în leagăn sau cînd treci prin apă și nici nu se simțea rușinată și nici el să se fi uitat așa îndrăzneț pentru că nu putuse rezista la vederea acestei minunate dezvăluiri care aproape că i se oferise ca dansatoarele acelea cu fusta sus care se poartă așa îndrăzneț în fața domnilor care se uită și se uită mereu, se uita. Îi venea să strige la el, să-l strige, cu vocea întretăiată, să-și întindă brațele ei zvelte, albe ca zăpada spre el să vină, să-i simtă buzele apăsate pe fruntea ei albă, țipătul unei iubiri de fată tînără, un strigăt mic înecat, smuls din însăși ființa ei, strigătul care răsună de-a lungul timpului. Și atunci o rachetă țîșni și explodă orbitoare și O ! pe urmă se sparse și lumina și era ca un suspin un O ! și cu toții strigară O ! O ! extaziați și din ea se revărsă un șuvoi o ploaie de cosițe de aur și să risipiră și ah ! erau acum numai stele umede verzui tvingînd în aure. O, ce frumos ! O, ce molatec, dulce, încet. Și pe urmă totul se topi ca o rouă în aerul cenușiu ; totul se întoarse în tăcere. Ah ! Aruncă o privire spre el cînd se aplecă la loc repede, o privire scurtă,

patetică, un protest fără vlagă, un reproș sfielnic sub suflul căruia el se roși ca o fată mare. El se sprijinea acum de stîncă din spatele său. Leopold Bloom (căci el este) stătea, tăcut, cu capul plecat în fața acestor ochi tineri fără prihană. Ce grosolan fusese ! Iarăși ? Un suflet frumos nevinovat îi adresase o chemare și el, om de nimic ce era, cum răspunsese acestei chemări ? Fusese cel din urmă dintre netrebnici. Tocmai el dintre toți ! Inșă era o îndurare nesfîrșită în ochii aceștia, și era și pentru el un cuvînt de iertare chiar

29

dacă el greșise și păcătuisese și fusese un rătăcit. O fată poate ea oare să mărturisească ? Nu, de o mie de ori, nu. Asta era taina lor, numai a lor, singuri în amurgul care le ascundea pe toate și nu era nimeni să știe și să spună decît liliacul acela mic care zbura atît de ușor prin aerul înserării încoace și încolo și liliicii aceștia mititei nu spun niciodată.

Cissy Caffrey șuieră o dată imitîndu-i pe băieții de la meciurile de fotbal ca să arate că s-a făcut și ea mare ; și apoi strigă :

— Gerty ! Gerty ! Plecăm. Haide. Vedem și de mai departe.

Lui Gerty îi veni o idee, una din micile șiretenii ale dragostei. Își strecură o mîină în buzunarul pentru batistă și scoase bucățica de vată și-o flutură ca răspuns sigur fără s-o lase din mîină și apoi și-o vîrî la loc. Mă întreb dacă e prea departe ca să. Se ridică. Să fie chiar un adio ? Nu. Trebuia să se ducă acum dar ei aveau să se mai în-tîlnească, acolo, și ea avea să viseze la asta pînă atunci, mîine, la visul ei de aseară. Se ridică îndreptîndu-și trupul. Sufletele lor se întîlniră într-o ultimă lungă privire și ochii care-i pătrundeau pînă în inimă, plini de strălucire ciudată, întîrziuau fermecați pe fața ei dulce, frumoasă ca o floare. Îi mai trimise un surîs palid, abia schițat, un surîs blînd, atoateiertător, un surîs care tremura pe pragul lacrimilor, și apoi se despărțiră. Astfel se despărțiră.

Încet, fără să se mai uite îndărăt, coborî pe plaja în pantă neregulată către Cissy, către Edy, către Jacky și Tommy Caffrey, către micul bebeluș Boardman. Se făcuse și mai întuneric acum și pe plajă erau pietricele și bucăți de lemn și ierburi alunecoase de mare. Ea pășea cu o anume grație liniștită, care era numai a ei, dar cu grijă și foarte încet pentru Gerty MacDowell era...

Ghete prea strimte ? Nu. E șchioapă ! O !

Domnul Bloom o privea pe cînd se depărta șchioapă-tînd. Sărmana fată ! De asta o lăsaseră să stea acolo pe cînd ei alergau în sus și în jos. Mă gîndeam eu că era ceva care nu era în regulă după cum ședea. O frumusețe știrbită. Un defect ca ăsta e de zece ori mai rău la o femeie. Dar le face mai politicoase. Îmi pare bine că n-am știut

30

cînd era acolo. Dar un drăcușor de fată cu toate astea. Nu mi-ar displace. Curiozitatea cum ar fi cu o călugăriță sau o negresă sau o fată cu ochelari. Aia mioapă e delicată. Trebuie să fie aproape de perioada ei, mi-nchipui, asta le face mai nervoase. Mă doare așa tare capul astăzi. Unde-am pus scrisoarea ? Da, e-aici. Tot felul de pofte ciudate. Unele care ling banii. O fată de la mînăstirea Tranquile îmi spunea maica aia căreia îi plăcea să miroasă benzină.

Fecioarele înnebunesc pînă la urmă, mi-nchipui. Sora ? Cîte femei din Dublin or fi avînd-o astăzi ? Martha, ea. E ceva în aerul ăsta. Luna e de vină. Dar atunci de ce n-au toate femeile menstruația în același timp, cu aceeași lună, vreau să spun ? Depinde cînd s-au născut, cred. Sau toate încep odată și pe urmă pierd pasul. Uneori Molly și Milly deodată. Oricum am profitat de ocazie. Ce bine că n-am făcut în baie dimineață cu scrisoarea aia prostuță a ei cu am să te pedepsesc. Mă răzbună de conductorul ăla de azi-dimineață. Și prostul ăla de M'Coy care m-a oprit ca să-mi spună chiar nimic. Și nevastă-sa, cu vocea aia a ei ca un burghiu.

Foarte recunoscătoare pentru micile favoruri. Și ieftin chiar. Nu trebuie decît să ceri. Cere și ți se va da. Pentru că și ele vor asta. E o necesitate naturală a lor. Cu grămada în fiecare seară cînd ies de la birouri. Mai bine să fii rezervat. Arată-le că nu vrei și ți se bagă pe gît cu de-a sila. Doar să-ntinzi mîna. O, ce păcat că nu pot să se vadă singure. Dar ce ciorap bine întins,

ca un vis. Unde-a fost asta ? A, da. La mutoscop pe strada Capei ; numai pentru domni. Tom-care-trage-cu-ochiul. Pălăria lui Willy și ce-au făcut fetele cu ea. Chiar le fotografiază pe fetele astea sau e un truc ? E o chestie de *lingerie*. Să-i pipăi formele prin *deshabille*. Le excită și pe ele când sînt. Sînt așa curată vino și mă murdărește. Și le place și să se gătească una pe alta pentru sacrificiu. Willy încîntată cu bluza cea nouă a lui Molly. La început. Își pun pe ele toate astea ca să poată să și le scoată pe toate. Molly. De ce i-am luat eu jartierele alea violete. Dar și noi : cravata lui, ciorapii ăia frumoși și pantalonii cu manșetă întoarsă. Era cu ghetre în prima seara cînd ne-am întîlnit. Cămașa aia a lui drăguță cum îi strălucea pe sub ce ? de dantelă. Se zice că femeia își pierde cîte un farmec cu fiecare ac pe care și-l

31

scoate. Toate prinse cu ace pe eîe. O Mairy **și-a** pierdut acul cu care-și ținea. Se gătise așa pentru cineva. Moda face și ea parte din farmecul lor. Se schimbă cînd ai ajuns și tu pe urmele tainei. Doar în Orient : Măria, Martha — și atunci ca și acum. Nici o ofertă rezonabilă nu va fi refuzată. Nici ea nu se grăbea de fapt. Totdeauna să se ducă la cîte unul cînd se grăbesc. Ele nu uită niciodată o întîl-nire. Au ieșit trăgînd și ele nădejde, probabil. Cred și ele în șansă pentru că e ca și ele. Și celelalte care parc-o luau cam peste picior. Fete de pension prietene între ele, mereu ținîndu-se de gît sau cu degetele înlănțuite, sărutîndu-se și șoptindu-și secrete despre tot felul de nimicuri în grădina mînăstirii. Călugărițe cu fețele albe de ceară, cu scufile reci scrobite și cu mătăniile lor, pîmbîndu-se în sus și în jos, și mai sînt și răzbunătoare și invidioase pe ce nu pot să pună mîna. Sîrmă ghimpată. Vezi nu uita și scrie-mi. Și-am să-ți scriu și eu. Nu-i așa că n-ai să. Molly și Jossie Powell. Pînă cînd apare dl. Cutare și pe urmă se mai văd la Pastele cailor. *Tableau !* O, ia uite cine-a venit, pentru numele lui Dumnezeu ! Ce-i cu tine, dragă ? Ce-ai mai făcut toată vremea asta ? Și dă-i cu sărutările și ce bine-mi pare, iar cu sărutările, că te văd. Și-n vremea asta cu ochii-n patru să vadă cît de rău îi merge celelalte. Arăți splendid. Suflete surori care-și arată colții una alteia. Cîți dinți ți-au mai rămas în gură ? Nu și-ar împrumuta una alteia nici un drob de sare. Mda !

Dar sînt ca niște diavoli cînd le vine. Și se întunecă la față ca niște vrăjitoare. Molly îmi spunea deseori că simte atunci că orice lucru o apasă. Scarpină-mă-n tălpi. A, așa ! O, ce bine ! Și eu simt asta. E bine să te odihnești măcar odată așa. Mă-ntreb dacă e rău să cu ele atunci, într-un fel e mai sigur. Se prinde laptele, corzile plesnesc la vioară. Am citit odată ceva și că se ofilesc florile în grădină. Pe urmă se zice că dacă se ofilește floarea pe care o poartă, înseamnă că-i o cochetă. Toate sînt. Mă gîin-desc că și ea a simțit că eu. Cînd te simți așa deseori în-tîlnești tocmai ce simți tu. M-o fi plăcut sau ce ? La haine se uită ele. Ele știu cînd un bărbat e-n dispoziție amoroasă ; gulerele și manșetele. La urma urmelor cocoșii și

32

l eii fac la fel, și cerbii. În același timp s-ar putea să prefere o cravată desfăcută sau ceva. Pantalonii ? Să zicem că aș atunci cînd ? Nu. Trebuie luate cu binisorul. Nu le place așa dintr-o dată. Sărută-mă pe-ntuneric și nu mai spune la nimeni. A văzut ea ceva la mine. Mă întreb ce. Mai bine să mă aibă pe mine decît vreun poet din ăștia uns tot pe față, cu părul lins și cu bucla peste ochiul drept. Să ajute un domn cu preocupări literare. Ar trebui să mă preocup mai mult de cum arăt la vîrsta mea. N-am 3ă-sat-o să mă vadă din profil. Totuși, nu poți să știi. S-au văzut fete drăguțe măritîndu-se cu bărbați urîți. Frumoasa și monstrul. Pe urmă nu pot să fiu așa dacă Molly. Și-a scos pălăria să-și arate părul. A luat-o cu borul larg să-i ascundă fața, dacă s-ar întîlni cu cineva care-o cunoaște, să aplece capul sau să aibă un buchet de flori să-l miroasă. În perioada de rut le miroase părul. Zece șilingi am luat pe periile de păr ale **lui** Molly cînd eram pe geantă atunci cînd ședeam pe strada Holies. De ce nu ? Să zicem că-i dă el bani. De ce nu ? Toate astea-s prejudecăți. Ea valorează zece, cincisprezece, mai mult o liră. Și toate pe gratis. Scris energic. Doamna Marion. N-am uitat să scriu adresa pe scrisoarea aia ca pe ilustrata pe care i-am trimis-o lui Flynn ? Și ziua aia cînd m-am dus la Drimmie fără cravată. Mă enervase așa cearta cu Molly. Nu, îmi aduc aminte. Richie Goulding. Țasta-i altul.

îl obsedează. Curios că mi s-a oprit ceasul la patru și jumătate. Praful trebuie să fie. Cu ulei de untură de pește îl curăță și eu aş putea. Economie. Atunci o fi fost când el, ea ?

O, el a. în ea. Ea a. Așa.

Ah !

Dl. Bloom cu mâna grijulie își reasează cămașa umezită. O, Doamne, diavolul ăsta mic și șchiop. Începe să **fie** frig și lipicios. Efectul de după nu-i plăcut. Totuși trebuie să te scapi de asta într-un fel. Lor nu le pasă. Poate o iau ca un compliment. Merge acasă la pînea cu unt cu lăptic își spune și rugăciunea cu cel mic. Mde, ele nu. Dac-o vezi așa cum e se strică totul. Trebuie un teatru întreg, ruj, costum, situație, muzică. Și numele. Amourile actrițelor. Nell Gwynn, d-na Bracegirdle, Maud Branscombe. Se ridică cortina. Clar de lună revărsare de argint. Se înfățișează o fecioară cu fruntea îngîndurată. Mica mea iu-

33

3 — UHse, vo5.

**f**

bită vino și sărută-mă. Totuși simt că. Asta-i dă puteri noi unui bărbat. Aici e secretul. Bună treabă că m-am ușurat acolo în spate tind am ieșit de la Cidrul Dignam. Ala a fost. Altfel n-aș fi putut să. Îți vine să cînți după. *Lacaus esant taratara*. Să zicem că i-aș fi spus ceva. Ce adică ? Dar nu e o tactică bună dacă nu știi cum să termini conversația. Le întrebî ceva și ele te-ntreabă altceva. Ar fi o idee bună dacă ești la ananghie. Minunat sigur dacă-i spui : bună seara și vezi că ea se pretează și spune și ea : bună seara. O dar în noaptea aceea întunecoasă pe calea Appia cînd aproape că am acostat-o pe doamna Clinch O cînd am crezut că era. Pfui ! Fata de pe strada Meath în noaptea aceea. Toate porcăriile pe care am făcut-o să le spună și nici nu știa să le pronunțe bineînțelese. Poponețele meu zicea. E-așa greu să găsești una care. Hoho ! Dacă nu răspunzi cînd te solicită trebuie să fie groaznic pentru ele pînă cînd ajung să nu le mai pese. Și mi-a sărutat mîna cînd i-am dat ăia doi șilingi în plus. Papagali. Apeși pe buton și pasărea scîncește. Aș fi vrut să nu-mi fi spus domnule. O, gura ei pe întunerice ! Și tu bărbat însurat cu o fată mare ! Asta le place. Să-i ia bărbatul alteia. Sau chiar să audă de așa ceva. Cu mine e altceva. Mie-mi pare bine să scap de nevasta altuia. Să mănînc din farfuria lui. Individul ăla de pe strada Burton astăzi care scuipa ce morfolise în gingii. Chestia franțuzească e încă la mine în portvizit. Asta-i cauza la jumătate din toate necazurile. Sau se poate întîmpla odată, deși nu cred. Intră. E totul pregătit. Am visat. Ce ? Aici începe ce-i mai rău. Cum se mai pricep să schimbe placa atunci cînd nu le mai place. Te-ntreabă vă plac ciupercile — pentru că odată au cunoscut un domn care. Sau te-ntreabă ce vroia să spună cînd s-a răzgîndit și n-a mai spus. Totuși dac-aș merge pînă la capăt, să-i spun : vreau să, ceva în genul acesta. Pentru că voiam. Și ea. O jignesc. Pe urmă s-o împac. Să mă prefac că vreau ceva groaznic, pe urmă că renunț de dragul ei. Asta le măgulește. Sigur că se gîn-dea la altcineva toată vremea. Și ce e rău în asta ? Asta trebuie să face de cînd s-a făcut mare, el, el tot el. Primul sărut de acolo pornește. Momentul propice. E ceva care explodează în ele. Odată se-nmoaie, le vezi după ochi, așa pe furiș. Primul gînd e cel bun. Țin minte pînă la moarte.

34

Molly, locotenentul Mulvey care a sărutat-o sub zidul maur lingă grădină. Cincisprezece ani îmi spunea, dar sîinii îi erau dezvoltați bine. Pe urmă a adormit. După dineul de la Gencrea a fost cînd veneam acasă cu trăsura muntele de puf. Scrișnea din dinți prin somn. Și lordul primar pusese ochii pe ea. Val Dillon. Un tip apoplectic.

Ș-a dus cu ei dincolo să vadă focurile de artificii. Artificiile mele. în sus ca o rachetă, în jos ca un băț stins. Și copiii, trebuie să fie gemeni, așteptînd să se petreacă ceva. Vor și ei să se facă mari. O iau pe urmele mamei. Nu trece prea multă vreme și înțeleg și ei cum stau lucrurile. Și aia brunetă cu claiă de păr în cap și gura de negresă. Știam eu că se pricepe să fluiera. Are gura făcută pentru așa ceva. Ca și Molly. Tîrfa aia de clasă mare de la Jam-met care-și purta



voalul numai pînă la nas. Dacă nu vă supărați, vă rog, îmi spuneți cît e ora ? Ți-aș spune eu ce oră e pe-o alee mai întunecoasă. Spune prună și prismă de patruzeci de ori în fiecare dimineată, asta e un leac bun pentru buzele prea groase. Și ce-l mai mîngîia pe-ăla mic. Ția care se uită de pe margine vād cel mai bine. Firește, ele le înțeleg mai bine pe păsări, pe animale, pe copiii mici. Asta e specialitatea lor.

Nu s-a mai uitat înapoi cînd a luat-o în jos pe plajă. N-a vrut să-mi mai dea satisfacția asta. Fetele acelea, fetele cele, frumoasele de pe plajele mele. Frumoși ochi avea, limpezi. Albul ochilor îi scoate în evidență cu atît mai mult pupila. Știa ea ce ? Sigur. Ca pisica care s-a așezat mai sus decît poate să sară cîinele. Femeile nu se în-țîlnesc cu unul ca Wilkins de la liceu care desena o poză cu Venus cu tot ce-avea el acolo la vedere. Asta să fie nevinovăție ? Un idiot săracul ! Nevastă-sa știu și eu că n-are treabă. Pe ele n-ai să le vezi niciodată așezîndu-se pe o bancă unde scrie *Proaspăt vopsit*. Astea au ochi și-n ceafă. Se uită sub pat să vadă și ce nu-i acolo. Tare mult ar mai vrea să tragă și ele o spaimă. Pe-astea nu le pui în cofă. Cînd i-am spus lui Molly că omul acela de la colț pe strada Cuffe era un bărbat bine, mă gîndeam că l-ar fi plăcut, ea s-a prins de la început că are un braț artificial. Și chiar avea. De unde au ele talentul ăsta ? Dacti-

35

**legrafa** aia care urca scările la Roger Greene cîte două trepte ca să-și arate desuurile, Asta și-o moștenesc de la tată la mamă, la fiică vreau să spun. Le e în sînge, Milly de exemplu care-și usucă batista pe oglindă ca să facă economie de călcat. Locul cel mai bun pentru reclamă ca să prindă privirea femeilor pe oglindă. Și cînd am trimis-o după șalul lui Molly la Presscott, â propos reclama aia trebuie să. A adus restul acasă în ciorap. Deșteaptă fetița ! Eu n-o învățasem. Și ce frumos ducea pachetele. Lucrurile astea mărunte la atrag pe bărbați. Cum își ține mina în sus, și-o scutură, ca să lase sîngele să se scurgă cînd s-au înroșit prea tare. De unde-ai învățat asta ? De la nimeni. Ceva ce m-a învățat doica. O, se pricep ele ! Trei ani avea cînd la toaleta lui Molly chiar înainte de a ne muta de pe strada Lombard vest. Eu față frumoasă. Mullingar acum. Cine știe ? Lumea evoluează. Tînr student. Știe ce vrea oricum, nu ca cealaltă. Se descurcă ea. Doamne, știu că sînt ud. Chiar, că ești. Pulpele ei rotunde. Ciorapi transparenți întinși să se rupă. Nu ca șieampăta aia de azi. Ciorapii-în-vine. Sau ailaltă de pe strada Grafton. Picioare de vacă groase pînă la călcîie. Albă. Uf.

O rachetă cu pocnitoare se sparse, scuipîndu-și cu trosnete săgeți zvîcnitoare. Zrads — zrads — zrads — zrads. Și Cissy și Tommy alergau să vadă și Edy după ei cu căruciorul și pe urmă Gerty pe după cotitura stîncilor. Are să ? Acuma, uite ! Uite ! Vezi. S-a întors să se uite. I-a mirosit ei a ceapă. Draga mea, ți-am văzut tot.

Doamne ! Dar mi-a făcut bine totuși. Eram cam demontat după chestiile de la Kiernan, cu Dignam. Pentru această mină de ajutor multe mulțumiri. Din *Hamlet* e. Doamne ! Au fost toate astea combinate. Excitație. Cînd s-a întins așa pe spate am simțit ca o durere pe vîrfurile limbii. Îți sucesc capul pur și simplu. Are dreptate. M-ai amețit de tot de cap. Are dreptate. Cînd te gîndești că aș fi putut să mă dau și mai rău în spectacol. În loc să stăm așa și să vorbim ca să n-adormim. Atunci am să-ți spun tot. Totuși a fost un fel de limbaj tainic între noi. N-o fi fost cumva ? Nu, Gerty o strigau. S-ar putea să fie un nume fals totuși ca al meu și adresa de pe strada Dolp-hin un ascunziș.

*Numele ei de fată era Jemina Brown Și ședea cu mama ei în Irishtown.*

Locurile de aici m-au făcut să mă gîndesc la asta cred. Toate-s la fel. își șterg penițele pe ciorapi. Dar mingea aia s-a rostogolit pînă la ea parcă dinadins. Fiecare glonț își are ținta. Sigur, eu n-am fost nici în școală în stare s-arunc ceva drept la țintă. Mie toate mi se duceau cît colo, strîmbe. Dar e trist cînd te gîndești că-s doar cîțiva ani și pe-urmă ia vezi cum spală vasele și încep să-și facă socotelile că pantalonii lui tata acuș se potrivesc pentru Willy și să-l șteargă și pe-ăla micul cînd îl țin să facă treabă mare. Nu-i ușor nici pentru ele. Da-ntr-un fel le apără. Nu le mai dă vreme să se gîndească la rele. Legea firii. Să spele copiii, să spele

morții. Dignam. Și toată vremea cu copiii ținându-li-se de rochie. Și-aia mici la-nceput au capetele moi ca niște nuci de cocos' ca maimuțele, nici nu le sînt închise la naștere, cu lapte acru-n scutece și cheagul murdar. N-ar fi trebuit să-i dea copilașului ăla să sugă biberonul gol. Îl umple de vînturi. Doamna Beaufoy, Purefoy. Trebuie să trec pe la spital. Mă-ntreb dacă sora Callan mai e acolo. Venea cîteodată serile cînd era Molly la Coffee Palace. Doctorul ăla tînăr O'Hare am văzut-o cum îi peria pardesiul. Și doamna Breen și doamna Dignam au fost așa odată, de-abia așteptau să se mărite. Cel mai rău e noaptea, cum îmi spunea doamna Duggan acolo la hotel la City Arms. Bărbatu-su beat mort cu mirosul de circiumă intrat în haine, ca un dihor. Să stai cu duhoarea asta în nas pe întuneric, duhnind a băutură stătută. Și pe urmă dimineța te mai și-ntreabă : eram beat de tot azi-noapte ? Dar nu-i o politică asta să dai toată vina pe bărbat. Găinile tot acasă vin să se cocoațe pe stinghie. Sînt amîndoi în aceeași oală. Poate că-i și vina femeii. Aicea să vede că Molly e cu totul altceva. Sînge de meridional. Maur. Și e și forma, silueta. Aproape că-ți vine să pui mîna să simți rotunjimile. Compar-o de pildă cu astelalte. Nevasta-n-cuiată-n casă, vorba aia, scheletul din dulap. Permite-mi .să ți-o recomand pe. Și-ți scot în față ceva așa, o arătare

37

că nici nu știi cum să-i spui. Dintotdeauna punctul slab a fost nevasta. Dar e totuși un destin să te-ndrăgostești. Și-au secretele lor între ei. Sînt țipi care s-ar duce de rîpă dacă n-ar fi o femeie să ia lucrurile în mînă. Și sînt pe-urmă niște stîrpituri, ca niște fete, înalte de-o șchioapă, și cu niște pitici de bărbați. A tunat și i-a adunat. Uneori copiii ies totuși destul de bine. De două ori zero fac uneori unu. Sau cîte-un babalîc de șaptezeci de ani și bogat cu o mireasă roșie ca focul. Te-nsori în mai și te căiești în decembrie. Ce neplăcută e udeala asta. S-a lipit. Nu s-a așezat pielea la loc. Mai bine s-o desprind.

Au !

Pe de altă parte unul de doi metri și cu o nevestică de-abia-i ajunge la buzunarul vestei. Lungul și cu scurți-cica. El cel mare cu micuța sa. Ciudat lucru ăsta cu ceasul meu. Dar și ceasurile de mînă niciodată nu merg bine. Să fie vreo influență magnetică între persoane pentru că era cam ceasul cînd el. Mda, cred că imediat. Cînd pisica nu-i acasă joacă șoarecii. Mi-aduc aminte că m-am uitat la el cînd eram pe alea Pili. Adică și asta o fi magnetism. Magnetismul e în toate. Pămîntul de exemplu atrage-n-coace și e atras dincolo. Asta e cauza mișcării. Și timpul ? Păi e timpul în care se face mișcarea. Și dacă un lucru se oprește, atunci toată șandramaua se oprește și ea, puțin cîte puțin. E aranjat dinainte. Acul magnetic îți arată ce se petrece în soare, pe stele. O bucățică de fier oțelit. Cînd întinzi de pildă magnetul. Haide. S-a prins. Ca femeia și bărbatul. Magnetul și oțelul. Molly, el. Se găsesc și se uită la tine și te fac să înțelegi și te lasă să vezi și vezi și mai mult și te sfidează dacă ești bărbat uite vezi asta și, așa cum îți vine să strănuți, picioarele, și te uiți, te uiți și dacă ai stofă de bărbat în tine. Hopa. Trebuie să-ți dai drumul.

Mă întreb ce simt ele în părțile acelea. Rușinea e cînd mai e o a treia persoană. Mai mult se rușinează de o gaură în ciorapi. Molly la expoziția de cai, cu bărbia împinsă în afară și capul dat pe spate, cu ochii după fermierul ăla în cizme de călătorie și cu pinteni. Și cînd erau zugravii acolo pe strada Lombard vest. Frumoasă voce avea omul acela. Așa a început și Giuglini. Aproape că-i simțai mireasma, ca la flori. Violete. Probabil că venea de la

38

terebentina din zugrăveală. Unele profită de orice. Și în timp ce-o fac rîcîie cu papucul pe dușumea ca să n-audă ceilalți. Dar multe din ele nu ajung la marea ușurare, cred. O țin așa cu ceasurile. Cum ar veni peste tot peste mine și în sus pe șira spinării.

Stai nițel. Hm. Hm. Da. Asta-i parfumul ei. Păi da. a făcut semn cu mîna. Îți las asta să te gîndești la mine cînd eu sînt departe aici pe pernă. Ce-o fi ? Heliotrop ? Nu. Zambile ? Hm. Roze, cred. Parfum de-asta trebuie că-i place ei. Dulceag și ieftin ; numai decît se diluează, se trezește. Lui Molly îi place opopnaxul. O prinde, amestecat cu' jesamină. Notele ei acute și notele ei grave. Atunci în seara aceea la dans l-a întîlnit pe el, dansul orelor. Căldura făcea să

se simtă parfumul. Era în rochia ei neagră și mai ținea încă parfumul de data dinainte. Bun conducător, nu ? Sau rău ? Și pentru lumină. Presupun că e o legătură între ele. De pildă dacă intru într-o pivniță pe întuneric. Misterioase lucruri. De ce simt abia acum mirosul ? I-a trebuit timp ca să ajungă, ca și ea, adică, încet dar sigur. Să zicem că sînt nu știu cîte milioane de grăunte mici de tot suflate prin aer. Da, asta e. Pentru că insulele alea cu mirodenii, singaleze, de azi dimineață, le miroși de la multe leghe distanță. Să-ți spun cum e. E ca un vâl fin sau o pînză de păianjen pe care o au peste tot pe piele, fină de tot cum ar fi păpădia și o țeș așa tot timpul din ele, fină de tot, culori de curcubeu și nici nu-și dau seama. Se agață de orice scoate ea de pe ea. Talpa ciorapului, pantofii. Corsetul. Pantalonașii : zvîcnește o dată din picioare cînd și-i scoate. Adio pînă data viitoare. Și pisicii îi place să miroasă cămașa ei de noapte pe pat. Li cunosc mirosul ei dintr-o mie. Și-n apa de baie. Mi-aduce aminte de căpșuni cu smîntînă. Mă întreb eu unde-o fi exact mirosul. Acolo sau la subsuori sau sub ceafă. Pentru că îl simți din toate gropițele și colțurile. Parfumul de zambile făcut din uleiuri sau eter sau mai știu eu ce. Șobolanul cu miros de mosc. Au o punguliță sub coastă și o pîrticică de-acolo scoate miros de-l simți ani de zile. Cîinii care se miros unul pe altul sub coadă. Bună seara. Seara. Cum mai miroși ? Hm. Foarte bine, mulțumesc. Animalele după asta se conduc. Da, acumă dacă stăm și ne gîndim. Și noi sîntem la fel. Unele femei de pildă te avertizează

39

cînd sînt la perioadă. Vino mai aproape. Și-odată o putoare așa de densă că poți să-ți agăți pălăria de ea. Cam ca ce ? Conserve de heringi stricate sau. Puah ! Vă rugăm nu călcați pe iarbă.

Poate că și ele simt un miros de bărbat la noi. Cam ca ce ? Mănușile mirosind a țigări pe care le lăsase John Lunganul pe biroul lui în ziua. Respirația ? Asta de la ce mănînci și bei. Nu. Mirosul de bărbat vreau eu să spun. Trebuie să fie în legătură cu asta pentru că preoții care ar trebui să nu sînt altfel. Femeile bîzîie în jurul mirosului ăsta ca muștele la melasă. Se îmbulzesc la gratiile altarului ca să ajungă la el cu orice preț. Arborele preotului oprit. O, părinte, nu vrei să ? Lasă-mă pe mine să fiu prima care. Exhală așa prin tot corpul, permează. Sursa vieții și e extrem de curios mirosul ăsta. Sos de țelină. Să văd și pe mine. Domnul Bloom își insera nasul. Hm. în. Hm. Deschizătura vestei. Migdale sau. Nu. A lămîie asta e. A, nu, e săpunul ăla.

*A propos* loțiunea aia. Știam eu că e ceva să nu uit. Nu m-am mai întors și săpunul nu l-am plătit. Nu-mi place să umblu cu sticle ca Vrăjitoarea aia de-azi dimineață. Hynes ar fi putut să-mi plătească ăia trei șilingi. Ara să fac o aluzie la Meaghe ca să-i aduc aminte. În fond, dacă bagă paragraful acela. Doi și nouă pence. Are să-și facă o părere proastă despre mine. O vizită mîine. Cît îți datorez ? Trei și nouă pence ? Doi și nouă pence, domnul meu. Aha. S-ar putea să-l fac să nu mai dea credite altă dată. În felul acesta ajungi să-ți pierzi clienții. La circiumă așa se-nîmpîă. E cîte unul care tot consumă pe tăbliță pîn-o umple și pe-urmă se strecoară pe străzi dosnice și se duce să bea-n altă parte.

Uite și pe nobilul domn care-a mai trecut mai devreme. L-a adus un vînt dinspre golf. S-a dus doar să facă un tur. Totdeauna acasă la ora cinei. Pare cam pilit — a băgat ceva-n el. Acuma a ieșit să ia aer. Rugăciunea de mulțumire după masă. După cină mergi pe jos o milă. Sigur, trebuie să aibă ceva bani puși deoparte ; vreo sinecură guvernamentală. Dacă m-aș lua acumă după el l-aș face poate să se simtă prost cum mi-au făcut mie haimanalele alea cu ziarele azi. Dar așa mai înveți ceva. Ne vedem pe

40

noi înșine cum ne văd alții pe noi. Cîta vreme nu rîd femeile de noi ce contează ? Țasta ar fi un mod să-i afli secretul. Să te întreb de pildă cine e el la urma urmei. *Omul misterios de pe plajă*, povestire premiată de dl. Leopold Bloom. Onorată cu o guinee de coloană. Și individul acela azi la înmormîntare în macferlanul cafeniu. S-ar zice că i-au ieșit bătăture pe soarta lui bună. Dar un organism sănătos le absoarbe. Dacă fluieri vine ploaia cică. Pe undeva tot

trebuie să plouă. La Ormond simțai umezeala din aer, sărată. Corpul simte atmosfera. Pe Baba Betty o dor toate încheieturile. Profetiile maicii Shipton aia cu corăbiile care zboară-n jurul lumii cât ai clipi. Nu. Oricum semne de ploaie. Cititoarea-n stele a casei regale. Și dea-lurile de din depărtare par să se-apropie tot mai tare.

Howth. Farul Bailey. Doi, patru, șase, opt, nouă. Vezi. Trebuie să-și schimbe intensitatea, altfel ar crede că-i lumina de la vreo casă. Salvatorii naufragiaților. Grace Darling draga de ea. Unora le e frică pe întuneric. Și încă licuricii, bicicliștii ; vremea să se-aprindă felinarele. Juvaere diamantele ce frumos scînteie. Lumina parcă îți mai dă curaj. Nu mai e bau-bau să-ți facă rău. Sigur acum e mai bine decât altădată demult. Drumuri de țară. Odată te opreau și-ți tăiau gîtul pentru o nimica toată. Și-acuma mai sînt două tipuri de oameni cu care te-ntîlnești. Cei care rinjesc sau cei care zîmbesc. Pardon ! Nu face nimic. Timpul cel mai bun să stropești florile la umbră după ce soarele. Mai e încă puțină lumină. Razele roșii sînt cele mai lungi. Roygbiv Vance ne-a învățat : roșu, oranj, galben, verde, bleu, indigo, violet. O stea văd eu acolo. Ve-nus ? Nu se știe încă. Două, cînd sînt trei e noapte. Și norii aceștia de ploaie or fi fost acolo toată vremea ? Parcă ar fi vasul fantomă. Nu. Stai nițel. Copaci sînt. Iluzie optică. Miraj. Țara soarelui apune e asta. Soarele independenței noastre apunînd înspre sud-est. Țara mea natală, noapte bună.

Cade rouă. Nu-ți face bine, draga mea. să stai pe piatra asta. Îți cauzează scurgeri albe. Și nu mai poți să ai bebeluși atunci decît dacă se nimerește mare tare și-și face drum cu forța. Și eu chiar aș putea să fac hemoroizi. Șt nu mai scapi de ei, ca guturaiul, și te doare de te seacă. Cînd te tai cu iarba sau cu hîrtia e mai rău. Se freacă cînd

41

îți schimbi poziția. Mi-ar place să fiu stîncă aia pe care a stat ea... O, dulce micuță, nici nu știi ce drăguță erai. Încep să-mi placă la vîrsta asta. Mere verzi. Apucă tot ce li se oferă. Cred că-i singura vîrstă cînd ședeam așa, picior peste picior. Și la bibliotecă astăzi : studentele acelea. Licențiatele acelea. Fericite scaunele sub ele. Dar acum e influența ceasului de seară. Ele simt toate astea. Se deschid ca florile, își cunosc vremea, floarea soarelui, anghinare, trufa albă, în sălile de bal, candelabre, altele sub lampioane. Florile de noapte în grădina lui Mat Dillon unde am sărutat-o pe umăr. Aș vrea să am un portret în ulei al ei atunci în mărime naturală. Tot iunie era cînd i-am făcut curte. Anii se întorc. Istoria se repetă. Voi stînci și piscuri iată-mă din nou în mijlocul vostru. Viața, dragostea, călătorie în jurul miciei tale lumi. Și acum ? Sigur e trist că e șchioapă dar trebuie să **fim** atenți să nu ne fie prea mare milă. Ele profită atunci.

Totul e liniștit acum pe Howth. Dealurile de din depărtare par. Unde noi. Rododendronii. Sînt un prost poate. El cu prunele și eu cu sîmburii. Aici îmi fac eu intrarea. Tot ce-a văzut dealul ăsta bătrîn.

Numele doar se schimbă: asta-i tot. îndrăgostiții, mniam, mniam.

Obosit mai sînt. Să mă ridic și eu ? E, mai stai nițel. Mi-a stors toată bărbăția din mine, răutatea asta mică. M-a sărutat. Tinerețea mea. Niciodată de acum. O singură dată vine. Sau a ei. Să iau trenul mîine într-acolo. Nu. Cînd te-ntorci odată nu mai e același lucru. Ca și cu copiii la a doua vizită într-o casă. Nu-ți dorești decît noul. Nimic nou sub soare. Post restant, Dolphin's Barn. Nu ești fericit cu ? Răutăcioasă draga de ea. La Dolphin's Barn șaradele acasă la Luke Doyle. Mat Dillon și stolul lui de fete : Tiny, Atty, Floey, Maimy, Louy, Hetty, și și Molly. În optzeci și șapte era. Anul dinainte ca noi. Și bătrînul maior așa de dornic după picătura lui de băutură. Curios ea singurul copil, el singurul copil. Și-așa se repetă totul. Crezi c-ai scăpat și te-ntîlnești tot cu tine. Ocolul cel mai lung e calea cea mai scurtă spre casă. Și tocmai cînd el și cu ea. Ca și caii de la circ care se rotesc în cerc. Ne jucam de-a Rip van Winkle. Rip : odată trăgeai de paltonul lui Henry Doyle să-l rupi. Van : căruța cu pîine aducîn-

42

du-ți-o acasă. Winkle : scoici și pervincă. Și ea, sprijinită acolo de bufet și uitîndu-se la noi. Ochii ei de maur. Douăzeci de ani a dormit în Peștera Somnoroasă. Totul schimbat. Uitat. Tinerii-s bătrîni acum. Pușca lui ruginită de rouă.

E. Ce-i asta care zboară pe-acolo ? Rîndunică ? Liliac probabil. Crede că eu sînt copac, așa-i de orb. Păsările n-au miros ? Metempsihoză. Își închipuiau că te poți pre-schimba-ntr-un copac de frică. Salcie plîngătoare. Bah. Uite-l. Nostim animal. Mă-ntreb unde-și are cuibul. Clopotnița de acolo. Se

poate. Atârnat de picioare în mirosul de cele sfinte. Clopotele alea l-au speriat, cred. S-ar zice că s-a terminat liturghia. Adineaori îi auzeam toți laolaltă. Roagă-te pentru noi. Și roagă-te pentru noi. Bună ideea asta, cu repetiția. La fel e și-n reclame. Cumpărați de la noi. Și cumpărați de la noi. De, aia-i lumina de la casa preotului. Cina lor frugală. Ții minte greșeala aia la apreciere când eram la Thom. Douăzeci și opt era. Au două case. Fratele **lui** Gabriel Conroy e vicar. Bah. Uite-l iar. De ce-or fi ieșind noaptea, ca șoarecii. Sînt corcitură de fapt. Păsări ca niște șoareci care țopăie sus de tot. Ce-i sperie, lumina sau zgomotul ? Mai bine să nu mă mișc. Astea-s numai instinct ca pasărea aia care pe vreme de secetă bea apa care fișnea din ulcior când arunca ea înăuntru pietricele. E ca un omuleț înfășurat într-o mantie și cu mînuțe numai atîtica. Ce oase micuțe. Aproape că le vezi licărind, un fel de alb albăstrui. Culorile depind de lumina în care le vezi. Te uiți fix în soare de exemplu ca vulturul, pe urmă te uiți la pantof și-l vezi ca o pată, ca o bilă gălbuie. Vrea să-și pună amprenta pe orișice. De exemplu, pisica aia azi dimineată pe scară. Ca turba uscată la culoare. Se zice că nu le vezi niciodată cu trei culori. Nu-i adevărat. Aia tigrată albă și galbenă și neagră de la *City Arms* cu litera pe frunte. Un corp de cincizeci de culori diferite. Howth adineaori era ca ametistul. Sticla fulgerînd. Așa e ăla înțeleptul cum îl cheamă cu oglinda care aprindea din soare. Pe urmă ia foc landa. Nu se poate să fie de la chibriturile turiștilor. Ce-o fi ? Poate vreascurile uscate se freacă unele de altele în vînt și iau foc. Sau sticlele sparte din desigurii fac ca oglinzile care dau foc din soare. Arhi-mede. L-am găsit ! Memoria mea nu-i chiar așa proastă.

43

De. Cine știe de ce-or fi zburînd așa. Insecte ? Albina aia săptămîna trecută care-a intrat în cameră și se juca cu umbra ei pe tavan. Poate-o fi fost aia care m-a-nțepat pe mine, și-a venit îndărăt să vadă. Și păsările nu-nțelegi niciodată ce spun. Ca și noi când vorbim așa să facem conversație. Și cu zice ea și zice el. E ceva curaj ? Trebuie să zboare peste ocean și-ndărăt. O grămadă trebuie că mor în furtună, pe firele de telegraf. Groaznică viață mai au și marinarii. Monștrii ăia de transatlantice care plutesc așa pe-ntuneric, și mugesc ca niște vaci ale mărilor. *Faugh a ballagh*. Dă-te la o parte, dracu să te ia. Alții în coji de nucă, cu pînza cît o batistă, vînturați ca niște dopuri când suflă vîntul de furtună. Și-nsurați. Uneori plecați cu anii la capătul lumii undeva. N-are capăt de fapt, pentru că-i rotund. Neveste în fiecare port, se spune. Aia zic și eu ca are caracter dacă stă și-așteaptă pînă se-ntoarce Johnny al ei iar acasă. Dacă se mai întoarce vreodată. Stă și-adulmecă porturile pe sub coadă. Cum poate să le placă marea ? Și totuși le place. Sus ancora. Și-odată plecă cu un scapular sau o medalie la gît să-i poarte noroc. Și ? Parcă tephilimul nu cum îi zice pe care tata lui tata săracul îl avea pe ușă să-l atingă. Asta ne-a scos din Țara Egiptului și din casa sclaviei. E ceva în toate superstițiile astea pentru că dacă ieși afară nu se știe ce primejdii. Atârnați de cîte-o scîndură sau călare pe-o grindă, luptîndu-se pentru viața lor, cu colacul de salvare la brîu, înghițind la apă sărată, și asta-i ultima lui scăpare pînă vin rechinii și—1 înșfacă. Peștii or fi avînd rău de mare ? Și pe urmă calm, liniște, frumos, fără un nor, apa liniștită, placidă, echipajul și marfa mici fărîme, în lada cea mare a lui Davy Jones. Și luna care se uită de sus. Nu-i vina mea, o, tu, care-ți dădeai atîta importanță.

O rachetă prelungă rătăcită urcă în sus pe cer dinspre bazarul lui Mirus în căutarea fondurilor pentru spitalul Mercer și se sparse, arcuindu-se-n jos, răspîndind un buchet de stele violete mai puțin una care era albă. Plutiră, căzînd ; se stinseră. Ceasul păstorului, ceasul când o ții de mînă ; ceasul întîlnirii. Din casă în casă, cu bătaia lui dublă întotdeauna bine venită, trecea poștașul de ora nouă seara, cu lampa de licurici la centură, licărind ici și co!o printre gardurile vii de laur. Și printre cei cinci arbori

44

tineri o lampă cu fitil sus ridicată aprinse felinarul de pe terasa Leahy. Și pe lingă ecranele ferestrelor luminate, prin fața grădinilor simetrice un glas ascuțit se depărta strigînd, jeluindu-se parcă : *Evening Telegraph, ediție specială ! Rezultatul ! cursei Cupa de aur !* Și din ușa casei lui Dignam ieși în fugă un băiat și strigă. Zvîcnind liliacul zbură încoace, zbură încolo. Departe peste nisip urca tîrîș fluxul, cenușiu. Howth se așeză să ațipească obosit de zilele lungi, de rododendronii și gîngureala lor (el era bătrîn) și simțea bucuros briza nocturnă

mîngîindu-i blana de ferigi. Zăcea întins dar își deschise un ochi roșu neadormit respirînd adînc și încet, somnoros dar treaz. Și departe pe țărmul de la Kish nava ancorată clipea făcîndu-i cu ochiul domnului Bloom.

Ce viață trebuie să aibă oamenii ăștia acolo, bătuți în cuie în același loc. Comisia pentru farurile irlandeze. Penitență pentru păcatele lor. Și garda coastelor. Rachete șt tunuri și geamanduri și bărci de salvare. Ziua aia cînd am fost în excursie la Erin's King, și le-am aruncat sacul cu ziare vechi. Urșii la grădina zoologică. Urîtă plimbare. Niște bețivani ieșiți să-și mai vînture ficatul. Vărsînd peste bord să dea de mîncare la heringi. Grețuri. Și femeile, cu frica de Dumnezeu scrisă pe fețele lor. **Milly**, n-a dat nici un semn că i-ar fi fost frică. Cu fularul albastru desfăcut, și rîdea. Nu știu ce-i moartea la vîrsta aia. Și pe urmă, stomacul lor e sănătos. Să nu se rătăcească, de asta le e frică doar. Cînd ne-am ascuns după copac, la **Crumlin**. Nu vreau. Mama ! Mama ! Copii pierduți în pădure. Și-i sperii și cu măștile. Îi azvîrli în sus în aer și-i prinzi. Te omor. E glumă, măcar pe jumătate ? Sau copii cînd se joacă de-a războiul. Sînt serioși de tot. Cum pot oamenii să țintească cu puștile unii **între-alții** ? Uneori chiar se descarcă. Săracii copii. Singurele lor necazuri rujeola și **urticarea**. Curățenia cu calomel cînd i-am luat eu pentru asta. După ce s-a făcut mai bine, a adormit cu Molly. Are dinții chiar la fel și ea. Ce le place lor ? Altele ca ele ? Dar dimineața cînd fugea după ea cu umbrela.

O altă ea însăși ? O alta ca ea însăși ? Poate ca să n-o doară. I-am luat pulsul. Ticăia. Ce mîină mică avea, acuma e mare. Dragă dragă Papii. Tot ce poate să-ți spună o mîină cînd o apuci. Îi plăcea să-mi numere nasturii de la veston.

45

Primul ei corset, mi-aduc aminte. M-a făcut să rîd cînd am văzut-o. La început niște sini așa micuți. Cel din stingă e mai sensibil, cred. Și-al meu la fel. Mai aproape de inimă. Își pun umplutură dacă e moda să fie grase. Durerile noaptea cînd îi creșteau, mă chema, mă trezea. Ce speriată a fost cînd i-a venit prima dată. Săracul copil ! E-un moment curios și pentru mamă. Li aduce aminte de cînd era și ea fată.

Gibraltar. Priveliștea de pe Buena Vista. Turnul lui O'Hara. Păsările de mare țipînd. Maimuța aia bătrînă de Barbaria care și-a mîncat toată familia. La apusul soarelui, salva de tun pentru soldați ora stingerii... Privea în larg peste mare cînd mi-a spus. O seară ca asta, dar limpede, nici un nor. Întotdeauna mi-am închipuit că am să mă mărit cu un lord sau un domn de familie, cu un yacht particular. *Buenas noches senorita. El hombre ama la mu-chacha hermosa*. De ce pe mine ? Pentru că erai așa deosebit de ceilalți.

N-am să stau doar toată noaptea aici ca o moluscă din alea care se lipesc de stîncă. Vremea asta te amortește. Trebuie să se apropie de nouă după cum se întunecă. Să merg acasă. Prea tîrziu pentru *Leah, Lily din Killarney*. Nu. S-ar putea să fie încă. Să trec pe la spital să văd. Sper c-a născut. Am avut o zi lungă. Martha, baia, înmormîn-tarea, casa cheilor, muzeul cu zeițele alea, cîntecul lui De-dalus. Pe urmă scandalagiul ăla de la Kiernan. Dar i-am zis-o și eu atunci. Niște bețivani numai gura de ei. Ce i-am zis despre Dumnezeul lui I-a cam usturat. E-o greșeală să dai și tu cînd dă el. Sau ? Nu. ăștia ar trebui să se ducă acasă și să rîdă singuri de prostiile lor. Întotdeauna se strîng să bea cît mai mulți laolaltă. Le e frică să rămîină singuri ca un copil de doi ani. Dacă m-ar fi atins. Dar să mă pun în locul lui. Atunci nu mai pare așa de rău. Poate că n-a vrut să mă lovească. De trei ori ura pentru Israel. De trei ori pentru cumnata cu care se tot laudă el aia cu trei dinți în gură. Același gen de frumusețe. Cu o babă ca asta chiar ți-ar face plăcere să-ți bei ceaiul împreună. Sora nevtstei sălbaticului din Borneo care tocmai a venit la oraș. Închipuie-ți așa ceva dimineața în zori să-ți iasă deodată în față. Fiecare cu gustul lui cum zicea Morris cînd a sărutat vițelul de aur. Dar Dignam i-a pus capacul.

46

Casele îndoliate sînt așa de deprimante pentru că nu știi niciodată. Oricum ea are nevoie de banii aceia. Trebuie să trec pe la văduvele scoțiene cum i-am promis. Ciudată denumire. Iau

ca de la sine înțeles că noi o să dăm în primire întâii. Văduva de luni era în față la Cramer care se uita la mine. Pe săracul bărbatu-su l-a îngropat dar acum o duce bine cu recompensa. Părăluța ei de văduvă. Și ? Ce-ai fi vrut să faci ? Trebuie să meargă și ea înainte. Pe văduvi nu-mi place de loc să-i văd. Par așa părășiți. Săracul O'Connor nevastă și cinci copii otrăvit cu stridii aici. Canalizarea. Fără nici o speranță. Vreo matroană cu inima bună cu pălărie ca un castron să-l dădăcească. Să-l ia-n remorcă, cu fața ca o lună și șorț cât toate zilele. Pantalonași de damă cenușii de flaneluță, trei șilingi perechea, ocazie excepțională. Urâtă și iubită, iubită pe toată viața, așa se zice. Urâtă : nici o femeie nu crede că e așa. Să iubim, să mințim și să fim frumoși căci mâine murim. Îi tot văd când și cind umblînd de colo pînă colo tot căutînd să descopere cine și-a bătut joc de el. K.k. : caca. Asta e soarta. El, nu eu. Și cu cîte-o prăvălie se întîmplă așa am văzut. Pare s-o bîntuie un blestem. Am visat azi noapte ? Stai nițel. E ceva încurcat. Ea avea papuci roșii. Turcești. Purta pantaloni. Să zicem că ea îi poartă. Mi-ar place s-o văd în pijama ? Greu de răspuns. Nannetti a plecat acum. Nava poștală. Acuma-i pe lîngă Holyhead. Trebuie să pun mîna pe reclama aia cu Keyes. Să mă țin de Hynes și de Crawford. Fustița pentru Molly. Are ce pune-n ele. Ce-i asta ? S-ar putea să fie bani. Domnul Bloom se aplecă și ridică o bucată de hîrtie de pe plajă. O apropie de ochi privind atent. Scrisoare ? Nu. Nu văd să citesc. Să mă duc mai bine. Mai bine. Îs obosit de tot să mă mai mișc. O pagină dintr-un caiet vechi. Toate gropile astea, pietricelele. Cine poate să le numere ? Nu știi niciodată ce poți să găsești. Sticlă cu o istorie întreagă înăuntru cu o comoară aruncată de pe o corabie naufragiată. Colete poștale. Copiii întotdeauna le place să arunce lucruri în mare. Încredere ? Pîine aruncată în valuri. Ce-i asta ? o bucată de lemn. O ! M-a dat gata femela asta. Nu mai sînt așa tînăr. Are să mai vină aici mâine ? S-o aștept undeva toată viața.

47

Trebuie să se întoarcă. Și ucigașii se întorc. Și eu am să mă-ntorc ?

Cu bățul său domnul Bloom răscolea încet nisipul la picioarele sale. Să scriu un mesaj pentru ea. S-ar putea să țină pînă mâine. Ce ? Eu.

Vreunul cu labe mari să calce peste el dimineată. N-are rost. Îl spală apa. Fluxul vine pînă aici era o baltă lîngă piciorul ei. M-aplec, îmi văd fața acolo, oglindă întunecată, suflu pe ea, tremură. Toate stîncile astea cu linii și cicatrice și litere. O, transparentele astea ! Și pe urmă ele nici nu știu. Ce înseamnă cuvîntul acela. Ți-am spus că ești un băiat rău pentru că nu-mi place. **SÎNT**. UN.

Nu-i loc. Las-o baltă.

Domnul Bloom șterse literele cu gheata sa înceată. În nisip n-are nici un rost. Nu crește nimic în el. Totul se pierde. Nu-i nici un pericol să vină vreun vapor mai mare aici. Doar șalupele de la Guinness. Ocolul lui Kish în optzeci de zile. Pe jumătate dinadins.

Își aruncă pana de lemn. Bățul căzu în nisipul noroiu, se înfundă. Uită-te, dac-ai fi încercat să faci așa ceva o săptămînă întreagă, n-ai fi reușit. Șansă. Nu ne vom mai întîlni niciodată. Dar a fost frumos.

Adio, draga mea. M-a făcut să mă simt atît de tînăr.

Un somnuleț acum dac-ar fi. Trebuie să fie aproape nouă. Vasul de Liverpool a plecat de mult. Nici măcar fumul. Și ea poate să. A și făcut-o. Și Belfast. Nu mă duc. Fuga acolo, fuga înapoi pînă la Ennis. El n-are decît. Să-nchid ochii un moment. Dar n-am să dorm. Ca un vis. Dar nu se repetă niciodată la fel. **Iar** liliacul. Inofensiv. Doar cîteva.

O draga de tine toată micuța ta fetie albă în sus am văzut cum murdară pantalonașii m-a făcut să fac dragoste lipicioși acuma noi doi urît urît Grace draga mea ea cu el pe lîngă pat mă-tu-n-pisoază volănașe și Răul să parfumeze părul negru al nevesticii tale forme pline sub grăsulia *senorita* ochii tineri Mulvey durudilii anii visurile se reîntorc pe sub coadă Agendath amețit tot de iubire și mi-a arătat ea la anul în pantalonași se-ntoarce ea iar ea **iar**.

48

Un liliac zbură. Aici. Acolo. Aici. Departe în noaptea cenușie sună un clopot. Domnul Bloom cu gura deschisă, cu gheata stingă îngropată în nisip pe o parte, se întinse, respirînd adînc. Doar cîteva.

*Cucu Cucu Cucu*

Ceasul de pe consola căminului în casa parohială își cîntă ora în vreme ce canonicul O'Hanlon și părintele Con-rov și reverendul John Hughes S.J. își beau ceaiul cu pune de secară și unt și cotlete de

miel cu sos discutînd despre.

*Cucu Cucu Cucu*

Pentru că era o păsărică un cănăraș care ieșea din căsuța lui mititică să spună cit e ora așa cum văzuse Gerty MacDoweil atunci cînd fusese acolo pentru ca ea era iute să prindă lucruri din astea, așa era Gerty MacDoweil, și ea văzuse imediat că domnul acela care părea străin și care ședea pe stîncă uitîndu-se la ea era

*Cucu Cucu Cucu.*

Deshil Holles Eamus. Deshil Holles Eamus. Deshil Hol-les Eamus. <sup>2</sup>

Sloboade întru noi, strălucitorule, lumnate, Horhorn, înroditor și rod al pîntecului, sloboade întru noi, strălucitorule, lumnate, Horhorn, înroditor și rod al pîntecului, sloboade întru noi strălucitor, lumnate, Horhorn, înroditor și rod al pîntecului.

Hopșașa, băiat e băiat, hopșașa ! Hopșașa, băiat e băiat, hopșașa ! Hopșașa, băiat e băiat, hopșașa.

49

Pretutindeni ascuțișul minții acelu om este cîntărit ca prea puțin străbătător față de orișicare din treburile ținute ca cele mai profitabile de către muritorii cu înțelepciune înzestrați întru învățătură adică al celui care este ignorant în ceea ce învățații cei mai mari în doctrină și care cu siguranța prin această podoabă a înaltei lor minți merițînd prețuire susțin cu constanță atunci cînd cu a tuturor consimțire afirmă că toate aceleași rămînînd prin nici o splendoare către afară nu este prosperitatea unei națiuni mai cu forță dată la iveală decît deopotrivă cu cît merge mai departe tributul îngrijirii sale față de continuitatea proliferantă ceea ce relelor le este origine dacă absentă și cînd în chip fericit prezentă constituie semnul neîndoielnic al binefacerii necorupte a naturii atotputernice. Căci cine este cel care orice de vreo însemnătate oarecare a priceput și să nu fie simțitor că această splendoare către afară poate fi doar vestmîntul unei realități noroioase înspre jos tinzînd sau dimpotrivă cine să fie într-atîta neîluminat încît să nu se dumirească precum că tot astfel cum nici o dăruire a firii nu poate lupta împotriva binefacerii înmulțirii la fel se cuvine ca oricare cetățean prea cumsecade să fie îndemnul și povățuitorul semenilor săi și să tremure ca nu cumva ceea ce în trecut fusese început în chip excelent de națiuni să nu ajungă poate în viitor să fie desăvîrșit fără o asemănătoare excelență dacă cine știe ce moravuri lipsite de modestie ar izbuti să strămute treptat cinstitele tradiții din strămoși transmise într-o atîta coborîre încît ar fi fost să fie peste măsură de îndrăzneț acela care cu sfruntare să se ridice întru a zice că nu poate fi o mai odioasă crimă pentru oarecine decît să împingă în nepăsarea uitării acea evanghelie deopotrivă poruncă și făgăduință care pentru urechile tuturor muritorilor la profeția prisosinței sau la amenințarea scăzămîntului mereu a adăugat nedespărțită puterea mult lăudată de a procrea în chip iterativ ?

Nu pentru asta așadar ne vom minuna dacă, așa cum povestesc cei mai buni dintre istorici, printre celți, care nimic din ceea ce nu era prin natura sa însăși admirabil nu admirau, arta hipocratică a fost ținută la mare cinste. Ca să nu vorbim de bolnițe, leprozerii, băi de aburi, gropi de pe vremuri de ciume, cei mai mari doctori, alde

50

O'Shiel, O' Hickey, O'Lees, au așternut cu rîvnă osebitele căi prin care bolnavii și cei pe care boala i-ar fi cuprins iarăși și-au regăsit sănătatea fie că suferința le-ar fi fost tremuriciul, lingoarea sau boala împărătească. Sigur că în orice treabă obștească care în sine înfățișează cîtuși de puțină gravitate pregătirile trebuie să fie pe măsura însemnătății și astfel un plan a fost de către ei întocmit (că dintr-o prevedere sau din coacerea înțelepciunii e greu de spus care lucru vederile neîntocmai a celor mai tîrziu întrebîndu-se în asta neajungînd pînă astăzi să se potrivească spre a-l face limpede) cu ajutorul căruia faptul maternității era atît de mult îndepărtat de orice puțină întîmplătoare încît orișice îngrijire pătimitoare ar fi cerut în acel dintre cele mai grele ceasuri pe care le în-tîmpină femeia și nu numai pentru cea din îmbelșugare îndestulată ci și pentru cea nefiind îndeajuns de avută în bani că doar cu parcimonie și deseori nici chiar cu parcimonie nu mai puteau subsista îi era din toată inima și în schimbul unei răsplătiri deloc considerabile dădută.

Pentru ea nimic chiar de atunci și de atunci înainte nu mai era în nici un fel în stare să-i fie dăunătorii căci așa simțeau mai ales toți cetățenii că dacă n-ar fi fost mame proliferante cîtuși de puțin n-ar fi fost să fie îmbelșugare și tot astfel cum primiseră vecinicia zeii iar muritorii puterea zămislitoare ca să le fie de folos iară pe ea văzînd-o, cînd făptuirea era astfel încît se făcea să fie, născătoarea într-un car într-acolo purtînd-o dorință nesfîrșită în sinea lor unul pe altul stăruind întru ea ca să fie primită în acea casă. O, lucru al națiunii prevăzătoare nu numai atunci cînd a fost văzut înfăptuindu-se ci și chiar



atunci cînd e povestit demn de laudă că ei de dinainte se purcedeau să o vadă mamă, că ea datorită lor dintr-o dată începuse să se simtă fiind pe cale de a fi în acest chip de îngrijiri împrejmuită. Naintea născătorii noroace avea pruncșorul. Prins încă în pîntece prețuire prea mare precîștiga. Și fieștecare lucru se cădea de făcut cît mai bine în nevoi de acestea așa se făcea. Culcuș de soațe slobozitoare încongiurat cu bucate din cele mai dătătoare de sănătate și întru tihnire așternuturi nespurcate ca și pentru slobozirea pruncului să fie acuma făcută și cu înțeleaptă prevedere priticită ; 51

ci întru aceasta nu puține din lucrurile care iaste nevoie și uneltele doftoricești ce se cădea îi a fi așezate nedă-dînd uitării vreunul oricare din toate cele foarte desfătătoare vedanii de către orbul nostru lumesc gătite prin osebitele lui margini dimpreună cu chipuri, dumnezeiești și omenești, cumpănirea căroră de către femeile din cri-vate este către deschidere îndemnătoare sau ca să ușureze ieșirea întru lăudata scăldată de soare bine zidită frumoasă lume aceasta de către mamele care, cînd se vădește a fi departe înainte merse și nescătoare, le este dădut acolo să se alungească, vremea venindu-le.

Oareșicare bărbat care mult bătuse cărările stătea în preagul porților la pogorîrea nopții. Din neamul israili-tanilor era bărbatul acela care pe pămînt departe rătăcind acest fel umblase. Vajnică milostenie de oameni fu pribegeala lui carele pe el însingurat pînă la acea casă îl minase.

Aceleia case A. Horne îi este șăpînul. Șeaptezeci cri-vate ține acolo mînoase în femei îngrecate care după obiceiuri aiciia se întind să se muncească și să aducă pe lume feți în putere tocma după cum îngerul lui Dumnezeu grăitu-a Măriei. Slujitoare locului îmbla ele, albe surate în cămări pe unde somnul nu hălăduiește, arsurile boliciunii împresură și războlirile potolindu-le ; în douăsprezece luni de trei ori suta. Vrednice grijitoare de pat în chip și feliu, pentru Horne ținînd neadormită priveghe.

în veghe vitează veghetoarea auzind venea omul acela cu inimă potolită dară deîndată urcîndu-și trupul strîns în straie monahicești lui poarta cea mare larg des-chisu-o-a. Și iată, fulgerare cu licăr mare licăre în clipită către soare-apune pe bolta Irlandiei ! înfricoșîndu-se ea foarte că Domnul Dumnezeu Răzbunării toată omenirea va să o răstoarne cu puhoae de ape pentru păcatele cele rele. Crucea lui Cristos făcîndu-și-o peste piept pe el l-a tras ca degrabă să aibă intrare sub acoperișul ei. Și bărbatul cela vrerea ei vrednică a fi văzîndu-o veni de intră în casa lui Horne.

Sfielnic să facă vreo stricăciune în lăcașele lui Horne strîngîndu-și în mînă coperitoarea de cap stătea cercetă-toriul. In astă așezare a ei lăcuise el odinioară cu soață dragă și fiică iubită inimii lui care mai de pe urmă preste

țări și preste așternuturi de mare se călătoriseră îndeaparte. Ci odată pe ea în schela cetății întîmpinînd-o el la plecăciunea capului ei capul nu și îl descoperise. De iertăciunea acuma îi făcea rugăciune bun temei de la ea dedîn-du-i-se că aceea de el curundă văzută față a ei atîta de tînără atunci se vădise. Lumină grabnică ochii ei întetîră, înflorire de roșată cuvîntul lui cucerind.

Ci cînd ochii ei apoi straietele lui cernite cuprinseră dintru aceasta de jale mare temu-se. Dară înveselită după aceasta a fost ea care încă înainte înfricoșată fuse. De la ea făcu întrebare acela dacă O'Hara doftorul știre mai trimisese de pe îndepărtatele țarmuri și ea cu oftat plin de tristețuri dete răspuns cum că O'Hara doctorul în ceriuri era acuma, în adînc năcaz căzu bărbatul cuvîntul acela să îl audă întru atîta se greuaseră de jale multă mațele sale. Pe toate de firul a păr ea le spuse, jeluind moarte de priatin atîta de tînăr, dară chiar că cu durere fiind nevrînd să rostească potriua dreptei înțelepciuni a lui Dumnezeu. Spuse ea poveste cum că avusese moarte frumoasă și dulce prin mila lui Dumnezeu cu preot de spovedanie, prea sfînta împărtășanie și maslu sfințit pe mădularele sale. Bărbatul atunci cu vorbă drept cumpănită iar întrebă de la monahă de ce moarte mortul murise și călu-gara dete răspuns zicînd că el de moarte fusese cuprins pe insula ce se zice Mona de racul pîntecului, trei ani acuma la sfînta sărbătoare de ziua uciderii pruncilor și rugăciune naltă către Domnul Atoatemiluitorul să îi

țină sufletul în nemoartea lui. Asculta acela vorbele ei întristate strângându-și copermîntul de cap și în trestetă ținîndu-și privirile. În acest chip statură ei unul și altul deopotrivă o vreme în scăzămînt al nădejzii, jeluind și unul și cealaltă.

Drept aceea, cme, fieștecă ai fi, ține-ți privirea către sorocul de sfîrșire, care îți este ție moartea, și cătră pulberea care își întinde ghiarele pe orișicare om născut din femeie, așa cum a venit omul gol din pîntecele mî-ne-sa astfel gol va să mîie pînă la urmă întru a să duce tot așa cum a venit.

Călătorul de intrase atunci în casă vorbi către grijitoare și întrebîndu-o ce se prilejește cu femeia care acolo

53

se afla așteptîndu-și slobozenia. Grijitoarea răspunzîndu-i îi zise lui că femeia aceea era în munci de trei zile de-a întregul în naștere grea cu caznă nemaivăzută dară că acuma nu peste mult avea să plinească. Mai spuse ea la acestea că multe născătoare de prunci văzuse fără numai nici una în atîtea obizi ca la femeia aceea. Și aceste toate le înfățișa celuia care prin vremi trecute lă-cuise în prejururile casei. Acela asculta vorbele ei și cu minunare mare de ostenelile femeiești în trudemile pe care le au la nașterea pruncilor și mult se mira să privească în fața obrazului ei care chip tînăr erea pentru privirile ori-șicui să îl vază măcar că după ani lungi rămăsese ea văr-gură. De nouă ori douausprezăce curgeri da sînge cruțin-du-o pe ea fără de stirpe.

Și pe cînd vorbeau ei într-acest feliu poarta castelului se trase în lături și de ei veni aproape o sunare de veselie ca o mulțime șezînd acolo la ospăț. Și veni spre locul unde ședeau ei învățacel pe numele lui chemat Di-xon. Și călătorul Leopold îi era știut lui la față că se pri-lejise de stătuseră la sfat dimpreună în casa milosteniei unde îmbla jupînul învățacel cauza călătorul Leopold acolo sosise să să tămăduiască pe unde fusese vătămat greu în piept de un cap de lance ce îl izbise grozav și spăimos balaur și pentru care pusese de să făcuse de balsam săruri care de îndată se risipesc în aeriu și unsori cîte aveau să îi ajungă. Și acum îi spunea că să pășască înăuntru în castel și să să veselească dimpreună cu cei de acolo. Dară călătorul Leopold zise că trebuie el să margă în-tr-altmintererea fiind el bărbat de socoteală cumpănită și cu mintea suptîre. Încă și jupîneasa îi ținea parte și îl certa pe învățacel măcar că bine ghicise cum că călătorul spuse vorbe fățărte din mintea lui cea suptîre. Fără de-cît că jupînul învățacel nu vroia să asculte tăgadă nici să o lase pe ea între acestea să își amestece glasul nici încă pe el să îl audă în ceva ponciș rugăciunilor sale și mereu lăuda ce minunat lucru este castelul pe părțile de dinlăuntru. Și călătorul Leopold purcese înlăuntru în cas-teliu să îi tihnească o vreme fiind mădularele sale ostenite în durere după multe ocoluri prejur prin țări osebite și în unele părți vînătorie.

54

Și în castel erea întinsă masa din lemnul mestecănelui din Țeara Finlandiei și sprijinită erea scîndura ei de patru stîf-pituri de din țeara aceea nu mai că nu îndrăzneau să se clinească din loc de farmece ce fuseseră puse asupră-le. Și pe scîndura mesei erau spăimoase șpangi și cuțite carele sînt bătute într-o peșteră mare de către draci acolo istovindu-se de din flăcări albicioase și pe care le prind în coarne de zimbru și cerbi prin locurile acelea umblind mulțime de mirare. Și ereau vase lucrate în podoabe prin vrăjiile lui Mahound din năsipuri de mare și din văzduhuri de cătră un vrăjitor cu suflarea lui care o suflă în acestea în chipul unor bulboane. Iară bucate de frumuseță și bogate ereau pe masă că neștine n-ar fi știut să gîndească mai multe nici mai în dulceturi. Și era încă un ceaun de argint carele numai prin vrăjitorii să împingea a să deschide și înăuntru zăcînd pești de seminții nemaștiute fără de capete măcar că oameni care nu cred merg spunînd că aiasta este lucru cum nu se poate decît cînd îl vād ei dară însă așa sunt. Și peștii aceștia stau într-o apă ca untul de lemn adusă ai-cia din Țeara Portocaliei că unsuroase sunt elătirile în ea și ca storsurile la teascu de măsline. Și de mirare erea să vezi în castelul acela cum cu vrăji mare fac ei un fel de fiertură din rărunchii grînelor mînoase de din Chaldea și care cu agiutoriu de sufluri dinadins învîrtoșate care le pun înlăuntru vine de crește minunat ca și un munte lătit. Și acolo învață ei șerpîi să se înconjoare pe bețe înalte care le înfige în pămînt și din solzii șerpilor aceștia mustesc ei băuturi asemenea ca și miedul.

Și învățacelul puse de îi turnară cuconului Leopold un pocal plin și îl momi spre acesta în vreme ce toți cei care erau acolo beau fiecare îndemnîndu-se. Iară cuconul Leopold își ridică el coiful căci să-i facă pe voie și sorbi în văzul lor chezășie de prietenie numai oareșicît că el nu bea niciodată feluri de rachiu și îl vārsă apoi mai pe tot cu meșterșug în chiupul megieșului de la masă însă me-gieșul nu prinse de știre de viclenia aceasta. Și stete el în jilț în castelul acela dimpreună cu toți și să se tihnească

acolo o vreme. Mulțumită fie Atotputernicului Dumnezeu.

Însă în vremea aceasta buna surată stătea pragul ușii și rugându-i pe ei întru mărirea numelui lui Isus stăpânul

55

și domnul nostru prea înalt să lase deoparte înveselirea căci acolo asupra lor zăcea femeie în munci de născătoare, nobilă cuconiță, și vremea ei de sîrg apropiindu-se. Șirele Leopold auzea el la catul de sus tipăt mare și se minuna ce strigare să fi fost aceea de femeie oare de prunc și mă socotesc, zicea el, dacă nu cumva nu a și sosit vremea sau chiar acumașă. După gîndul meu pare că prea mult ține. Și deschizînd el ochii în jur văzu un om liber pre numele său Lenehan de ceasta parte a mesei care mai vrîstnic decît oarecare din toți ceilalți era și pentru aceea că erau ei doi tot ca unul cavaleri de virtute în treaba de care se apucau încă și fiind el mai vrîstnic a grăit cătră el cu vorbă aleasă foarte. Dară, a zis, oare mult nu are să mai fie și va să aducă pruncul cu Dumnezeu prin mila Lui și bucurie va să aibă la facere căci ce mult a așteptat de mirare. Ci răzeșul care sorbise din băutură a zis : Așteptîn-du-ne noi oareșicare clipă să îi fie țeonchiul acuma. Și încă a nălțat el paharul care-i stătea împotriva că lui nu îi era vreodată trebuință să îi ceară sau să îl înghiontească oarecine spre băutură și, Aide să bem, a zis, întru deplină înveselire. și sorbea după puterile lui cît mai adînc închi-nînd pentru ei și unul și altul pentru că era om să se îndemne vîrtos la poftele lui omenești. Iară șirele Leopold ca cel mai vrednic oaspe pomenit în sările învățăcelilor și omul cel mai cu blîndeță și cu milosîrdie dintre cei care pun mîna de gospodar chibzuit sub cloșcă și cel mai inimos cavaler de pe lumea întreagă care vreodată către vreo cucoană aleasă și-a făcut slujba îi turna cu osîrdie în pocal. Muncile muieresti cu mirare mare cîntărindu-le. Aicia vine rîndul să vorbim acuma despre adunarea care aici se ajunsese cu gînduri să se dea la beție dacă avea să îi țină puterile. Liotă de capete învățate pe de o rînă și pe de alta a mesei, adică cum ar veni să se cheme după nume, Dixon de i se zicea mai tinerele de la sfînta Măria ce-sare-într-ajutor cu alți soți ai lui, Lynch și Mad-den, învățacei în praxisuri doftoricești, și răzășul cel liber care se chema Lenehan și încă unul de pe la Alba Longa, unul Crotthers, și tînărul Stephen cu chipul ca de călugăr de ședea capul mesei, încă Costello care oamenii îi zic Cos-tello Pumn Tare numele trăgea de pe o faptă voiniciască mai dindărăt pomenită în scrisoare (iar între ei toți, tînă-

56

rul Stephen care se ținea tras la o parte, el era cel mai îmbețivit care și striga încă după tot mai multe mieduri) și alătura blîndul șirele Leopold. Însă pre tînărul Malachi îl așteptau ei că se giuruisă că are să vină și dintre aceia care își ținea gîndul înspre viclenie ziceau că își spărsese el cuvîntul dădut. Și șirele Leopold dacă venise sădea cu ei dimpreună că el prietenie nesmintită purta sirelul Si-mon și acestuia fecior al lui tînărul Stephen și încă sîr-șeala îl domolise aicia după mersurile lui lungi îneît ei îl ospătau acuma bogat din toate părțile cinstindu-l. Milo-sîrdia mare îl minase, patima părea că îl împunge a pur-cedea, iarăși oareșicare silă de la a se stîrni locului.

Că erau ei învățacei mintoși tare. Și asculta la ei cum se îndemna la sfat unul protiva cestuilalt tot despre facerea pruncilor și de ce se cade întru aceasta, tînărul Madden zicînd că dacă ar fi și ar fi rău lucru ar fi fost soața să moară (că așa se și nimerise vreme de un an îndărăt cu o femeie din Eblana în casa lui Horne care acuma se petrecuse de pe lumea aceasta și chiar în noaptea din urmă dinaintea morții ei toți meșterii tămăduitori și apotecari veniseră de stătuseră la voroave despre ce și cum cu ea). Și spuneau ei acum mai încolo că ea era să trăiască fiindcă de la început zisu-s-a că muiera trebuie să facă în durere și așa aceia care erau în gîndul ăsta întăreau că bine zisese Madden și adevărat căci avea întristăciune să o lase să moară. Iarăși nu puțini și dintre aceștia era și tînărul Lynch căzuse la nedumireală de nu cumva lumea este sub rele ocîrmuită și nici vreodată nu ar fi fost altmintrelea măcar că oameni de neștiință zic într-alt fel numai că ei nici cei care îi stau județ nu aduc leac la aceasta.

Dovedirea războlirii Dumnezeu dee o. Abia se răciseră acestea spuse numai că toți strigară cu un singur tipăt că na, pe Sfînta noastră Fecioară și Mumă, muiera să stea să trăiască și pruncul să fie să moară. Dar încă și în această umoare s-au înverșunat tare la capul acesta care cu argu-menturi care din băutură vorbind numai că moșneanul Lenehan îndată se înghesuia care cînd să le îndestuleze păhărele cu vinuri piștitoare din ierburi așa îneît deloc voia inimii să nu lipsască. Deci tînărul Madden le desluși la toți potrivirea împregiustării spunînd că muiera s-o pristăvi cătră Domnul și că precum pentru evlavie și după

57

sfaturile peregrinilor și călugărilor și de o giuruință care o făcuse la Sfîntul Ultan ot Arbraccan cinstitul de bār-batu-su nu vroise să lase moartea ei care lucru auzind cu toții minunat să înăcăjiră. La

care tînărul Stephen aceste vorbe avu după cum urmează, Murmurarea, nobili siri, lucrul adesea întîmpinîndu-se prin oameni de obște. Și acuma pruncul cît și părintea lui laudă aduc Ziditorului, care din întunecimea dintîiului cerc ce hăul-n-grădește, ceastălaltă din focul de curățire. Dară, mila lui Dumnezeu, ce facum cu sufletele noastre cu puțință întru Domnul care noi noapte de noapte în a le face fără de puțință stăruim, lucru care ieste păcat împotriva Duhului Sfînt, Făcătorul și Dătătorul de Viață ? Că, boierilor, pofta noastră curîndă este. Noi suntem singure mijloace de lesnire pentru jigăniuțele din sinea noastră și firea alte scoposuri are decît pe noi doar. Și spuse atunci mai tînărul Dixon către Costello Pumn Tare dacă știe el ce scoposuri sînt acelea. Decît că băuse prea tare și cuvîntul pe care dinlăuntru s-a mai priceput a-l scornire a fost că mereu ar stătea gata cu tot dinadinsul să necinstească orce muiere, cum ar fi ea, soață, vîrgură sau țitoare dacă așa i se făcea să lepede de la sine umoarea împreunării trupești. Și la acestea Crotthers de la Alba Longa s-a apucat să țipe epifonema din alcătuirea tînărului Malachi de lauda dobitocului inorog numit carele la mia de ani o dată desfătarea în cornul lui și-o cată iar celălalt împuns din toate părțile de zburdălniciile lor cu care de dînsul băteau jocul pe toți cu fierbințeală i-a rugat să stea cheazășie că cu ajutorul lui Sînt Foutinus și sculelor lui avea să se arate destoinic în orce lucru ce stă în puțința omului. La asta au rîs toți cu strîmbături mari decît tînărul Stephen și-șirele Leopold care nu se îndemna să rîdă prea netainic de la o melanholie ipohondriacă care nu se lăsa să o -rășchireze cît și de milosîrdie pentru ea de-și slobozea pruncul oareșicare ar fi fost ea și oareșiunde. Și a zis apoi tînărul Stephen cu neplecare despre maica Biserica și cum voa ea să-l lepede de la ea, și despre pravila canoanelor, despre Lilitha, mijlocitoarea slobozirii pruncilor nainte de vreme, cum și de îngrecarea prin vîntul cu semințele luminii au prin bărbăția șoarecilor zburătorii gură la gură au, cum Verghiliu au zis, prin izdărirea soarelui-apune au prin mi-

53

roasele floarei de lună au încă dacă s-a împreunat cu o femeie care de curînd cu bărbatu-su s-a împerechiat, *effectu secuto*, au tîmplătoriu din scăldătoare după doxa lui Aver-roes sau Moisi Maimonidul. Mai zicea cum la capul lunii a doua duhul omenesc vine de se picură și cum maica noastră cea sfîntă împătorește vecinie în cuprinderea ei sufletele întru mai marea laudă a numelui lui Dumnezeu vreme ce maica pămîntenească care doar alcătuire muie-rască să sloboade născuții dobitocește ieste se cade să piară după canoane cum bine a zis cel care ține pecetele pescuitorului, însuși fericitul Petre pe care piatră s-a întemeiat sfînta biserică în veacurile toate. L-au întrebat atuncia toți învățăceii pe șirele Leopold dacă la peristase ca acestea pînă într-atîta cu primjdiia muierii ar ispiți ca să pună în cumpănă viața protiva vieții. Cu coaptă zicere ar fi vrut el să răspundă și cuvenită tuturora, cît proprindu-și falca în palmă, a zis meșteșugește, după obiceiul său, că și cum lui i se dăzvelise, care dintotdeauna iubise arta doftoricească cum se poate un neștiutoriu să o facă, și potrivit aceasta și cu experiența unui peristasis care atît de rar vădește bine este că Maica Biserică cu aceeași mîină strînge paraua și de la naștere și de la moarte ; și în acest chip răspunzând scăpă de iscodelilor lor. Adevărat este aceasta, pe Dumnezeu, a zis Dixon, și dacă nu mă nedumiresc eu tare, aici e cuvînt greu atîrnînd ca și îngrecat. Ce auzind tînărul Stephen minunat de învoioșat de arătă și se puse chezaș la toți că adevărat cine de la sărac fură Domnului cu dobîndă îi dă că era bărbat cu duhul sălbăticit cînd aburul băuturii i să învăluia la cap și că acuma aburii aceștia era încuibăți foarte tare în sinea lui stăruitor se arăta.

Iarăși șirele Leopold stătea în posomorala multă cu toate vorbele sale ca unul ce încă se miluia tare de străgătele de spaimă ale muierilor gureșe în obidă și pentru că își întorcea privirea minții îndărăt la buna sa doamnă Marion care îi dăduse singur un prunc de parte bărbătească ce în a unsprăzecea zi a vieții murise și nici un om de meșteșug doftoricesc nu se învrednicise să îl lecuiască atît de noptatic este sorocul. Și cum ea rămăsese la mare jale și cu suspinuri mari de la inimă pentru acea întîmplare rea și

59

— cum pentru îngropăciunea pruncului îl învălise în cămășuță de lînă de noatin (că era atunci către miezul mort al iernii) iar acum șirele Leopold căruia nu îi mai era os din osul trupului său să îi fie moșnean privind către feciorul pria-tenului său se și închidea în tristeță pentru fericirea de dinainte risipită și atîta cît silă îi era că n-are și el făt să-i fie stîlp împodobit la nevoile lui să și le sprijinească (că cu toții îl ziceau om de bine) cît se întrista tot la fel pentru

tînărul Stephen că hălăduia cu oameni de izbeliște și își sufla vîntului talanții cu vrute. Atunci pe acea vreme tînărul Stephen turna în toate paharele de stăteau deșerte că prea puțin ar mai fi rămas dacă cei mai cu măsură nu și-ar fi umbrît gura pocalelor de la cea ce cu rîvnă le cerca și, cu rugăciuni multe pentru gîndurile patriarhului Romei, îi aroma să închine lui Vicarul lui Cristos care zicea el tot așa este vicarul de zbieret frumos. Acuma cată să bem, îndemna el, din cupele acestea și cu toții sorbiți din miedul acest carele adevăr zic nu este trup din trupul meu ce duhului meu îi este întruparea. Și lăsați frîngerea pîinii celora care singură cu pîinea trăiesc. Nici nu vă fie teamă că ceva să vă lipsească că aceasta mai mult are să vă mîngîie cît are să vă fie în răspăr cealălaltă. Uitați-vă numai aicea. Și le arată dinari lucitori din ai tributului și banchele de ale argintarilor preț de doao lire nouăsprăzăce șilingi pe care îi avea, zicea, pentru un cîntic ce îl alcătuisese. Se mirau toți să vadă bogățiile aici spuse într-atîta secetă de bani cită fusese acoloșa înainte. Vorbele lui au fost acestea după cum se urmează mai încolo : Toți cum că să știe, a zis, rumurile timpului zidesc casele veșniciei, ce va să zică asta în 'tălmăcire ? Vîntul dorinței usucă măceșul dar după aceea se face că din mărăciniș se ridică trandafirul pe crucea timpului. Băgați seamă la ce vă spun eu. în pîn-tecele femeii cuvîntul s-a făcut trup dar în spiritul alcătuitorului tot trupul ce trece se face cuvîntul care nu se va trece niciodată. Asta e postcreația. *Omnis caro ad te veniet*. Nu stăm la îndoială că este puternic numele ei al acelia care a găzduit în pîntecele ei trupul Atoaterăscumpărăto-rului, Mântuitorului și Păstorului nostru, maica noastră

60

cea puternică și mare și maica noastră prealăudată ; iară Bernardus drept a spus că ea are o *omnipotentiam dei-ŢMrae supplicem*, adică cum ar veni o atotputernicie de mijlocire pentru că ea este a doua Evă și ea ne-a mîntuit, cum spune și Augustin, însă cealaltă, străbuna noastră, de care sîntem înverigați cu anastomose unele după altele de ațele buricului ne-a vîndut pe toți, șămîntă, vîpt și prăsilă, pentru un simbure de măr. Dar uite cum se pune întie-barea. Sau ea l-a cunoscut, aceasta a doua de care spun, și nu a fost decît criatura criaturii sale, *vergină madre figlia di tuo figlio*, sau nu l-a cunoscut și atunci stă în aceeași tăgadă sau ignoranță împreună cu Petru Piscator care lăcuiește în casa pe care Iacob a clădit-o și cu Iosif Tîmplarul mare patron al morților fericite a tuturor nuntirilor nenorocite *parce que M. Leo Taxil nous a dit que qui l'avait mise dans cette fichue position c'était le sacre pigeon, ventre de Dieu ! Entweder transsubstanțialitate oder consubstanțialitate* dar nicidecum subsubstanțialitate. îndată toți au strigat la aceasta că scîrbavnică vorbă este, îngrecare fără bucurie, zicea ei, născătoare fără de cazne, trup fără de imăciune, pîntece fără de cres-cătură. Datu-le e și desfrînaților să se dedea evlaviei cu credință și curăție. Cu vrere va să vlăguim vrăjmășirea, va fi vouă vrednicie.

Aici Costello Pumn Tare băngăni cu pumnul în masă și dete să cînte un viers de voie bună *Staboo Stabello* despre o fetică și cum s-a văzut cu burta la nas de la un mercenar mai fălos din Țara Nemțească și astfel își începu cîntecul : *La început două luni trei n-a prea fost în ale ei, Staboo*, cînd numai ce grijitoarea Quigley din prag cu glas mînios îi pofti hșst ce nu vă rușinați nicicum și nici nu făcea decît ce se cădea să facă aici cînd îi învăța să bage seamă că locul ei acolo era să fie toate cum se cuvine pînă ce avea să vină doftorul Andrew fiind cu grijă să nu se facă bîn-tuială și zarvă multă care să împutîneze vrednicia veghii ei. Era o matroană bătută de ani și petrecută în tristețuri cu priviri potolite și mers creștinesc, în straie întunecate cum se cuvenea feței ei de durere și cu semnele vîrstei înscrise, și nici îndemnul ei nu trecu să nu aibe ascultare că de îndată Costello Pumn Tare a fost de ei toți certat tare și l-au dosădit pe țărănoi cu asprime mireană unii și cu .pri-

61

mejdiile de îndreptare alții dară în vremea asta cu toți ciufuindu-i darear boala în vițicul acesta, la ce blastămății te mîna nepriatenul, că pocitanie, că stîrpitură ești, borî-tură, printre paie, zoaie, pezevenghiu, scursură de răsvră-tire, căzătură prin haznale, lepădat nainte de

vreme, că să-și astupe botul de maimuță lătrătoare, iar bunul șirele Leopold care avea pentru cunoaștere floarea liniștirii, dulcele maghiran, și el dedea sfatul că prilejul timpului acela prea sfânt era și cuvenit să fie ținut prea sfânt. În halele lui Horne liniștea lasă să lăcuiască. Și să nu mai fie vorba lungă, nici nu se potoliseră aceste când meșterul Dixon de la Mary în Eccles, rînjindu-se foarte tare, l-au și întrebat pe Stephen tînărul pentru ce nu se otărîse să facă legămintele monahicești și el i-au răspuns că ascultarea-i la vintre, ferirea de preacur-vie-n morminte și fără de voia sărăcie în toate zilele vieții sale. Învățăcelul Lenehan la aceasta i-a întors că și el auzise de isprăvi rele din astea și încă mai cum, că i se spusese și lui povestire, acela noroie curăția de crin a unei fetișcane încrăzătoare care amăgire a celor necopți la minte înșamnă și cu toții se îmbulziră cu un același glas mare înveselindu-se și închinînd pentru ostenele lui de zămisleală. Însă el spuse cu față nefătărită că era tocma pe dos presupusului lor că el era veșnic fecior și fără știrbire neștiutor de muiare. La vorbele acestea îmbucurarea se lăți în ei și mai mult și se apucară să îi aducă aminte de cîntul ciudos de despuirea și deschiderea porților fecioriei la soațe, cum se face de cătră prioții din insula ce îi zice a Madagascariului, ea să fie în îmbrăcări albe și șofranii, mirele în albe și sîngerii, cu aroame de nard și facile aprinse, pe pat de nuntire și chiricii să cînte în vremea aiasta chirie eleison și cîntarea de laudă *Ut novetur sexus omnis corporis mysterium* pînă cînd i se străbătea acolo fetia. Și după aceea le-a glăsuț el un prea formos cîntecel făcut de gingașii menăstrași Meșterul John Fletcher și Meșterul Francis Beaumont care e tras din *Tragedia Fecioarei* de ei născocită dinadins pentru împărăchiere de ibovnici ca aceasta: *De sîrg în pat, de sîrg în pat*, fiind aceasta repețirea cîn-tării cîntate cu însoțire de pe strunele cembaliului, Epithalamion negrăit dulce cu îndemnuri peste poate înmuietore pentru tineri nestruniți în ale amorului pe care făcliile

62

aromitoare ale rusalcelor i-au minat cătră culcușurile cu patru picioare ale nunteștilor însoțiri. Bine s-au nimerit aceștia doi, a spus Meșterul Dixon veselit, numai că, ascultați aici, tineri jupîni, mai bine ar fi fost ei chemați Beau Mult și Flocosul că, pe legea mea, din astfel de potriveală putere mare ar putea să se prăsească. A zis și Stephen cel tînăr atunci că și cît îi arăta lui ținerea de min te aceia doi singură o frumoasă aveau a lor și pe aceea o schimbau între ei întru desfătările amoroase că în zilele acelea își trăiau cu mult saț viața și obiceiurile pămîntului primeau asta. Mai mare, iubire decît aceasta, zicea el, nu poate omul să aibă decît aceia care își pune soața întinsă pe pat în calea prietenului adevărat. Mergi și tu acuma și fă tot aceasta. Așa tocmai, sau vorbe tot acestea zicînd, grăit-a Zarathustra, în vremuri regius profesore de umanități fran-țuzăști la Universitatea Coadă Boului și nici nu și-a tras suflarea bărbat vreodată la care seminția oamenilor să fie mai datorată. Căci adă tu numai străin în turnul casei tale, și mare minune dacă patul tău nu ți-o fi așternut în alte cămări decît cele mai bune. *Orate, fratres, pro meme-iipso*. Și cu toții să zică, Amin. Adu-ți aminte, Erin, de generațiile tale și zilele tale din vechi, cum puțin ți-ai plecat tu urechea la mine și la cuvîntul meu și ai adus străin la poarta mea să se dea curviei în vîzul meu și să crească gras și să dea din picioare ca și Jeshurum. Pentru aceasta ai păcătuit împotriva luminii și ai făcut din mine, domnul tău, sclavul slujitorilor tăi. Întoarnă-te, întoarnă-te, clan al lui Milly, și să nu mă dai uitării, o Milesiano. Pentru ce ai făcut această stricăciune în vîzul ochilor mei că l-ai luat înaintea mea pe neguțătorul de curățanie și te ai lepădat de mine în fața romanului și a indianului cu vorbirea de întunecime cu care fiicele tale au împărtășit așternutul ? Privește acum în fața ochilor tăi, o poporule meu, peste țara făgăduinței, încă de pe Horeb și de pe Nebo și de pe Pisgah și de pe Coarnele Hattenului peste țara unde curge lapte și miere. Dară tu m-ai alăptat cu lapte amariu ; luna mea și soarele meu mi le-ai stins în veac de veac. Și singur m-ai lăsat în veacul veacului pe cărările de întunecime ale amărăciunii mele ; și cu sărut de cenușă ai sărutat tu gura mea. Astă întenebrare a înlăuntrului, a purces el să suie, nu a fost luminată de înțălăpciunea set-

63

puagintei nici pomenită că Orientele care de din înalturi a spart porțile iadului a fost străbătoriu unei întunecimi care erau de dinainte așezate. Obicinuința împruținează întunecatele pătimiri (cum Tullius zice de dragii lui stoi-cieni) nici Hamlet tatăl aceluia n-a arătat prințului fiu-su buboi de arderea focului. Dulceața în nămiaza vieții este plagă a Eghipetului care în nopțile de dinaintea născătoarei și de dincolo de muritorie își au foarte cuvenit *ubi* și *quomodo*. Și tot precum sfârșiturile și ultimariile ale tuturor lucrurilor se acordă oarecumva în mijlocuri și măsură cu începuturile și sorgințiile încît e tot aceeași concordanță pe multe căi care vine de face creșterea de la naștere încă mai săvîrșind prin acel metamorfozion spre îndărăpt scăzămîntul și ștergerea cătră fine care plăcută este pentru fire tot la fel se întîmplă cu ființarea noastră de sub soare. Surorile cele bătrîne ne trag în viață ; ne jăluim, ne sporim, ne zburdălnicim, ne agățăm, ne îmbră-țăm, ne despărțăm, ne împruțănăm, - ne repaosăm ; asupra noastră cînd sta-vom morți apleca-se-vor ele. Dintîi izbăvit din apele îmbătrînitului Nilus, prin trestii plecate, în culcuș de nuiale împletite ; la urmă scorbura vrului munte, *sepulcrum* în întunecime astupat printre strigările laolaltă ale pardosului de munte și ale pajerei care frînge oasele. Și cum nici unul nu-știe ubicitatea tumulului nici prin ce treptate rînduiri într-acolo fi-va vîrît nici de spre Tophet sau cetatea Edenului, asemenea este totul ascuns cînd am vrea înapoi după spate să vedem din ce ținuturi ale îndepărtării ceul cinelui nostru și-a tras de unde.

Aicia Costello Pumn Tare a zbierat cu tot glasul mai ales o *Etienne chanson* și cu larmă i-a îndemnat să ia seama, că înțelepciunea și-a clădit casă cu boltire naltă împărătească de veche instituire, chiară paiată de sticlă al Ziditoriului unde toate sînt așezate după lege fromoasă iară răsplată cui a o înțelege se încumetează.

*Priviți casa clădită de Iacob din stirpea dedalicească, Vedeți boabele strînse în sacii ce stau să plesnească, In ogrădia unuia altuia rătunjită, împărătească.*

Și iată s-a arătat trosnet înnegurat și fum, înfricoșat, slobozindu-se cu mare lătrat. Dinspre stingă strîmb Thor

64

tună încruntat ; cu miniere aprigă azvîrle baltagul. Venit-a furtuna care îi spăimînta inima. Și meșterul Lynch l-a cam poftit să ia aminte cum cîrtește și să fălește că doară zeul se burzuluiește de vorba lui demonească și păgînească, iară cela care pînă atunci se îndărătnicise să fie atît de grozav, galbin se făcu acum la chip și toți îl vedea cum se chircea și se împruțina că făloșenia lui atîta de sus înălțată acum stătea pleoștită și inima îi dîrdîia în cușca pieptului cum îl cerca zavistia furtunii. Și care au rînjit așa văzîndu-l care **s-au** rîs cit ce Costello Pumn Tare s-a înverșunat iară în beutura lui care și meșterul Lenehan s-a juruit să facă întocmai și împărăchia fapta cu spusa fără să îi dea careva ghes la asta. Doar că fălosul cel falnic a țipat atuncia că să fie și Nichipercea în pocalul lui tot aceea și el nu va să se lase ajuns pe de la spate. Însă erau doar vorbe să fățărească înfricoșarea de se pitea și chitea în că-șile lui **Home**. Bău atunci din mare sorbire să-și facă inimă oareșicît că huruia tunetul dindlung peste cerurile toate că și meșterul Madden, priceput să fie cu frica de Dumnezeu cînd voia, i-a dat ghiont în coaste la tunetul cela ca de Județul cel Mare și meșterul Bloom, alătura de fălosul îi făcea vorbe de potolire să-i ațipească frica lui mare, dîndu-i de veste că nu era nimic alt lucru decît zgomot mincinos ce auzea el, scurgerea apelor din norul de tunet, uită-te ca să vezi, că se și săvîrșise, tot în fire cum se cad fenominele.

Dar oare a fost înfricarea tinerelului Umflă-n-Pene îngenuncheată vorbele Liniștitoriului ? Nu, că purta el la îngurea spinos de tăinicie Amărăciune numit care nu din vorbe se putea risipi. Să nu fi fost el atuncia nici liniștit ca și unul acela nici nu frica de Dumnezeu ca și celalt ? Nu era nici cum astfel cît de mult ar fi vrut el oricum. Dară nu i-ar fi fost în putere caznă iarăși să găsească ca și în tinerețe clondirul Cuvioșenie cu care pe atunci se întrema ? Cu adevărat nu că nu era Harul care să îi găsească acel clondir. Auzea el așadară plesnetul cela glasul dumnezeiții Născătoare sau, ce Liniștitoriul spusese o minciună de Fenomăn ? Auzea ? Vezi bine, că nu putea să n-audă decît doară că astupatu-și fi-ar țeava înțălăgere (lucru ce nu

făcuse). Că prin tava ceea cunoștea el că iaste în țara Feno-mănlui unde și trebuia fără amăgire într-o zi bună să și

65

5 — Ulise, voi. II

moară că era și el ca și cu toții doar chip trecătoriu. Și n-avea el să să învoiască să moară ca și toții., și să să treacă? In nici un chip nu vroia și dădea să facă multe jocuri așa cum fac bărbații cu soațele lor ce le-a poruncit Fenomăn să facă care se scrie la cartea Lege. Atunci nu avea el știință nimic de țara ailaltă care să chiamă Să-crezi-în-mine care ias-a țara făgăduinții că stă sub regele Desfătătorul care să fie în veac unde nu este nici moarte nici născătorie nici însoțire nici făptuire de mumă la care toți au să intre afita de mulți cât crez în ea ? Da, Evlaviosul povestise de țara aceia și Curatul îl mînase pe drumul bun însă cauza era că pe cale să însoțisă cu o curtizană anume plăcută ochiului la vedere pă numele ei, zicea ea, i se zicea Ce-ai-în-mîna-nu-i-minciună și l-au aromit în gre-șală de la calea dreaptă cu lingușăle ei ce i le spunea ca, Ho, chipășule, ia trage-te într-o parte încoace și am să-ți arăt mîndră privăliște, și atîta l-a îmbiat cu vorbă mieroasă că l-a tras în peștera ei care se; zice Doi-într-un-tufiș sau, cum o chiamă unii mai învățați, Concupiscința Trupească.

Aceasta era întru ce toată soțietatea care sădea acolo dintraolaltă în Conacul Mumelor cel mai mult lăcomea și dacă s-ar fi tîmplat cu curtizană aiasta Ce-i-în-mîna (care pe dinlăuntru toată era plăgi scîrbavnice, jivine urîte și diavol blăstămat) toți s-ar fi îmbulzit cu ghionturi grozave să să întindă cu ea și să o cunoască pă ea. Că despre țara Să-crezi-în-mine ziceau că nu era decît închipuire și nici nu puteau să lege gînd despre asta că, mai întîi, Doi-într-un-tufiș încotro îi amăgea ea era peștera cea mai desfătătoare și înlăuntru patru perine erau cu patru înscrisuri și cu vorbele acestea acolo, Haiespate și Dearăstur-nica și Dearușinelea și Gemaiîncoaceîncolo și, doilea, că de plaga scîrbavnică Sfrinț și de jivine lor nu le păsă de asta, că Prezervativ le dăduse scut mare din maț de bou și, treilea, că nici nemulțămire nu le putea face Prăsire care era diavolul cel rău tot prin virtutea scutului care se chiamă și Pruncumort. Așa stăteau toți în vedaniile lor orbești Meșterul Șicană, și Meșterul Rareori cu Frica de Dumnezeu și Meșterul Maimuța care Suge, Meșterul Din Fățărie Om Liber, Meșterul Dixon Mofturosul, Tinerele Fălos Falnic, și Meșterul Liniștitorul cu Binișorul. In care

66

lucru, nebunilor îmbulziți laolaltă, cu toții luați amăgire că acela era glasul zeului care mult și adînc se mînia și stătea să-și nalte brațul să le terciuiască sufletele pentru ocările și voroavele lor scuipate protrivnic poruncii lui care pentru prăsire părintește povățuiește.

Așa că joi în paisprezece Patk. Dignam coborît în pă-mînt de dambla și după secetă cumplită, mila lui Dumnezeu, și a plouat și un barcagiu venind pe apă în jos cale de vreo cincizeci de mile cu turbă de zicea că sămîntile nu dedea, cîmpurile însetate, tare posomorite și duhnind tare, și mlăștinișurile și landa. Greu îți mai trăgeai sufletul și toate ierburile și mlădițe ai'se fără strop de apă de atîta vreme cât nimeni nu-și mai aducea aminte să fi fost atîta vreme fără ploaie. Și mugurii rumeni toți păliți și năpădiți de bube și pe dealuri numai uscături și vreascuri gata pă-lăiaie la orice scăpărare. De toată lumea zice, care cum îl taie capul, că vîntul ăl mare din anul trecut în februar de-a bătut țara cu atîta nevoie nimica toată lîngă amărăciunea asta mare. Numai încet încet, cum ziceam, după ce s-a amurgit seara, și vîntu se lăsase spre soare apune, nori mai mărișori de se umfla cît se întetea întunericu și babele alea de zic vremea căsca ochii în sus la ei și fulgeră reș-chirate întîi pe urmă, după ceasurile zece, trăsnet mare cu tunet uruitor și cît ai bate din geană cu toții la goană de se dau peste cap să se dea la adăpost din fumăgăraia de ploaie, de bărbații își ferea pălăria de paie cu cîte o cîrpă sau batistă, femeile ținînd și-și ținea fustele aburcate cum a început potopu. Din piața Ely, pe strada Baggot, peste pajiștea Ducăi, d-acolo prin grădinile Iu alde Mer-rion și mai departe pe ulița Holler, puhoie de curgea în bolboane pe unde fusese nainte sterp și lucios ca osu și nici carîță sau caleașca sau fiacăr să vezi da nici nu a mai trăsnet după tunetu cela de la început. P-acolo chiar în poarta prea cinstitului domn jude Fitzgibbon (care va să judece dimpreună cum



domnu Healy pricinia cu pămîn-turile școalii) Mal. Mulligan gentilom de toată cinstea că tocmai venea de la domnu Moore scriitoarele (care a fost papistaș, zice lumea, da acuma s-a făcut regalist cum-săcade) s-a nimerit să dea de Alea Bannon care cu păru ca tunsă (cum le poartă acum și cu ilicuri de seară de la

67

Kendal) și atunci sosise în oraș din Mullingar cu poșta regulată unde alde vāru-su și fratele lui Mal. M. mai șād încă o lună pînă la Sin Swithin și—1 întrebă că ce dracu-i cu el aicișā, că el se ducea acasā la ālalt la Andrew Horne cu gînd să mai ciocnească și el un pahar, așa zicea, și dā-i să-i spuie de o vițică mai nārāvașā, bine îngărăsatā la etatea ei și cu picioarele zdravene de tot da toată vremea turna cu găleata așa că haide dimpreună pînă la Horne. Acolo Leop. Bloom de la gazeta lui Crawford, foarte la largul lui cu o liotă de băieți de viață, adecă învățăcei de nădejde, Dixon mai tînāru, diștipol de la Maica Domnului a Miluirii, Vin. Lynch, unu din Scoția. Will. Madden, T. Lenehan, cu întristare de la un cal de curse ce-și pusese gîndu la el și Stephen D. Leop. Bloom era acolo dintr-o langoare de a o avusese de acuma era mai bine, visînd el az-noapte chip minunat cu cucoana lui madam Moli în papucei roșii și șalvari turcești care zice cine se pricepe că însamnā schimbare la față și madanv.Purefoy și ea acolo, care o primiserā că se rugase că-i cu burta mare, și acuma la cazne, sāraca femeie, îi și trecuse vremea de două zile, și moașele le trecea toate tiādușelile dar nu se slobozea deloc, cu greață mare că mîncase o strachină de fiertură de orez bun să usuce mațele pe dināuntru și își trăgea suflatu iute de tot de ar fi trebuit să fie flăcău mare cum se tot zbătea acolo înlāuntru ei ziceau, da să dea Dumnezeu să facā mai repede. Asta-i al nouālea mititel, cicā, și de Blagoveștenie a mîncat din unghișoară la āl mic care împlinise tocma anu și cu alți trei care-i alāptase la sînu ei și murise toți trecuți cu scris frumos în biblia casei. Bārbatsu și el de vreo cincizeci de ani și metodist dar primește împārtășania și îl vezi duminica dacă e vreme frumoasă cu cîte unu din băieți pe chei cu undița sau în bărcuța lui care o are de iese la pește și prinde o grāmadā, am auzit. Ce să zic a fost ploaie foarte mare că s-a răcorit de tot și ajutā și la recoltā numai că cine zice că se pricepe zice că după vînt și apă vine foc că așa a și proorocit în almanahu Malachi (și aud că domnu Russell a scris un oracol proorocitor tot la fel luat din idiomu hindustani în gazeta lui pentru fermieri) că unde-s două trebuie să fie și-al treilea dar asta e numai așa o vorbā fără adîncime de înțeles pentru babe și pentru copii de țîță dar vezi că

63

uneori se găsește că s-au brodit așa cu toate minunāțiile și nici nu știi cum.

Cu astea s-a împins Lenehan pînă în capu mesei să zică cum că scrisoarea asta fusese în gazeta de astā-seară și se tot făcea că o scoate să o arate (că se jura cu vorbe urîte că mult îl muncise gîndu la asta). Da Stephen i-a dat ghiont să stea din căutat și l-a poftit să șadā aproape și a și făcut asta cu îndemn mare. Era soi de om de jocuri multe care îi ziceau toți șugubăț mare și mai și paiată încă la femei. ]a cai, sau la vorbe despre unu și altu cel mai descurcāreț. Adevārat ieste că era cam strîmtorat și mai mult și mai mult prin cîrciumi și taverne mai soioasă cu recrutori de matrozi, grājdari, āi de țin paraua la pariuri, zavistnici, bātāuși, maimuțoi stîrciți, cumetre, alea de prin lupanare și alții buni de puși în cadru sau cu vrun portārel sau sergent la nimerealā care își pierdea mereu nopțile cu ei pînă ziua în nāmiaza-mare că mai ciupea de la ei prin hārdacele de bāturā cîte o poveste unsuroasă. Mîncea pe apucate prin cîte un han dārāpānat și dacă băga în el ceva resturi de bucate sau vrun castron cu mațe și mai avea și o băncuță în pungā apoi îi dādea cu gura, cîte vreo vorbā de batjocurā de la haimanalele lui de se ținea toți cu mîinile de burtā. Alālant, Costello, adecā, că a auzit ce vorbea a întreat dacă e vro scorneală sau lucru poeti-cesc. Ba nu, zāu că nu, zice, Frank (că așa îl chema) chestii despre vacile din Kerry care le taie acuma cauza molimii. Da n-au decît să le ia dracu, zice, și făcea cu ochiu, din partea mea, cu tauru lor cu tot, nici nu-mi trebuie. Are balta pește și cu mare prietenie se întindea să ia din heringii afumați de era

atîrnați acolo și îi ochise cu poftă vremea asta și acest fel avusese pofta de-o poftise că oricum avea gura mare. *Mort aux vaches*, zice Frank atunci pe limba franțuzască că i-o băgaseră în cap de la un neguțator de rachiuri ce ducea cu corabia de la magaziiile lui din Bordeaux și vorbea acuma franțuzește ca un om de lume. De mic copil Frank ăsta fusese un fel de pierde-vară și taică-su, primare printr-o mahala, nu cine știe ce înstărit să-l țină pe la scoale să buchisească carte sau să socotească, l-a scris la universitate să învețe fizica da el și-a luat frîul în dinți ca mînzul și știa mai bine socotelile pe la judecătorii și la țară decît cărțile lui de învățătură.

69

Unele dați voia să se facă actoriu, sau altă dată ca furier sau eu pariuri, pe urmă nici **nu-l** mai țineai din cîrciumi sau la luptele de cocoși, alte ori să se călătorească pe mare sau călare pe drumu mare cu țigani, să fure pentru bani copilu moșierului noaptea pe clar de lună sau să dosească rufele de la spălătorese sau să sucească gîtu la găini pe sub garduri. Tot fugise de acasă că nu mai știa nici el socoteala și iar se înturnase cu vîntu în buzunare că taică-su plîngea de toată bucuria cînd îl vedea la față. Cum așa, zice domnu Leopold. care sădea mai încolo cu mîinile la piept, doritor să știe unde bătea vorbele, le taie pe toatele? Vă zic eu că le-am văzut încă azi-dimineață cum le mina la corăbiile de Liverpool, zice. Nu-mi vine a crede că e așa de rău, zice. Că **avea** experienție la vite ca astea de prăsilă și la alea tinere, sau la berbece de un an cu lină groasă, că fusese mai demult cu leafă la domnu Joseph Cuffe, neguțator de soi ce-și cîștiga traiu cu vite vii și vindea și locuri de pășune, chiar lingă curțile lu domnu **Gavin** Low pe strada Prusiei. Aicia nu sînt să zic ca domniile voastre, zice. Mai degrabă-i sughițu de la nădufu vacilor. Domnu Stephen, cam luat de mirare da îi vorbea frumos, zice că nici vorbă de așa ceva și că avusese știre de la marele pieptănar al cozilor de la curtea împărătească cu mulțumiri pentru ospetie, că-l trimitea pe doftoru Boalavitei, cel mai renumit prințator de vaci din ducatul Muscoviei. cu ceva bărdace de leacuri să ia tauru de coarne. Haide, haide, zice domnu Vincent, ce mai. Te trezești că te ia dilema-n corne cînd nici nu știi dacă te bagi cu un taur care-o mai fi și irlandez, zice. Irlandez de nume și irlandez din fire, zice domnu Stephen. și îi sălta băutura în pahar. Taur irlandesc în prăvălie de porcelanuri englezască. Văz eu unde bați, zice domnu Dixon. îi tot același taur de l-a trimis pe insula noastră fermieru Nicholas, ăl mai mare crescător de vite dintre toți, cu cîrligu de smarald trecut pîn nas. Aicia bine zice, zice domnu Vincent de peste masă, l-ai luat tauru de coarne. zice, că taur mai gras și mai de soi nu s-a bălegat vrodată pe pajiștile astea. Că are coarnele îndestulării, pielea de aur și suflarea fumegoasă și bună de-i iese pe nară că **toate** muierile de pe insulă și-au lăsat dracului aluatu și făcă-lețu, și-au dat zor după el să-i atîrne încovrigări de mar-

70

garete de bărbățiile lui taurești. Și ce, zice domnu Dixon da pînă n-a ajuns aicia **fermieru Nicholas** care este eunuc a "p<sup>us</sup> ^e \*~<sup>a</sup> SC0 P<sup>lt</sup> un" colegiu întreg de doftori, care nici nu era mai breji deloc decît el. Acuma luați-o din loc, zice, și vedeți de faceți cum v-o învăța văru-mea bun lord Harry și mai luați de aici blagoslovire de fermier, și zicînd așa s-a plesnit tare cu palma peste șăzut. Da și blagoslo-veala asta și plesnetu jos tot l-au ajutat la ceva, zice domnu Vincent, și ca să nu se dea bătut i-a arătat zburdălnicie care era cît două d-ale ăluilant și uite așa fetică, soață, stareță și văduvă și pînă în ziua de az au să zică că mai bine și mai bine să îi ofteze lui la ureche pe întuneric pe prin grajduri au să-l lase să le lingă pe la ceafă cu limba lui lungă și sfîntită cît să se cunoască prin pat cu cel mai de soi și mai chipeș flăcău din toate cîmpiile Irlandiei. Și încă un altul să-și mai spuie și el vorba : L-au îmbrăcat, zice, și în iie cu funduliță și în fotă și cu basmăiută și cu bete și cu mînecuțe la mădulare și i-a« tuns și cîrlionțu și peste tot l-au frăcat cu spermanțat și i-au și zidit staul ia tot cotu drumului cu iesle și jgheab de aur pline ochi cu finu cel mai bun din piață să înfuice și să balige după poftă. Și atunci tata credincioaselor (că așa îi ziceau) se făcuse gras de abia mai ieșea la păscut. Ca să direagă aiasta damele și damzelele noastre viclene venea de îi ducea nutrațu în poala rochii

și el cum se umfla la burtă odată se ridica în doao picioare și le arăta cucoanelor o taină și mai mugea și scotea răget pe idiomu lui taurăsc și toate dă-i după el. Așa e, zice altu, că așa îl răs fățau că nu mai suferea să crească pe pământurile țării decît iarbă verde pentru el (că numai coloarea asta îi plăcea) și a înfîpt și scîndură pe un deal în rm'jlocu insulei cu scriitură și zicea : Pe legea Iu lord Harry, verde în valuri să se volbure iarba în văi. Și, zice domnu Dixon dacă aduică vrun hoț de turme în Roscommon sau prin pustiu sau prin Connemara sau vrun gospodar prin Siigo care să fi semănat vrun pumn de muștar sau vro mină de sămîntă de gulie îl prindea pandaliile și o lua pe coclauri pîn toată țară să desgroape cu coarnele tot ce se semănase și asta din porunca lui lord Harry. Că la început a fost gîlceavă între ei, zice domnu Vincent, și lord Harry l-a dădut pe fermieru Nicholas la toți dracii și îi zicea că îi țitor belit de-și ține șapte tîrfe

71

în casă și lasă că îl învâț eu minte, zicea. îl fac eu să simtă cum pute iadu, zice, că am aicea coardă de bou de la taica lăsată. Da într-o seară, zise domnu Dixon, cînd lord Harry își peria pielea lui regească să se ducă și el la masă că cîș-tigase la întrecerea de bărci (că el la barca lui are lopeți late și așa scrie la întrecere toți ăilanți să vîslească cu furcile de fîn) s-a văzut în oglindă că se asemănă al dracu cu un taur și a citit în nușce terfeloaga ce-o ținea pe acolo și murdară de pe urmele de degete soioase că se și cobora prin stînga din stirpea ălui taur campion de la romani, *Bos Bovum*, va să zică pe latinească de baltă patroanele jocului. Atunci, zice domnu Vincent, lord Harry s-a vîrît cu capu în troaca de adăpat la vaci în văzu tuturor curtenilor și l-a tras afară pe loc le-a spus la toți cum i este numele ăl nou. Pe urmă, cu zoaiele și roaie pe el, s-a vîrît în fotă veche că fusese a bunică-sa și a luat și grămăti-ceasca carte a idiomului tăuresc să buchisească decît că n-a învățat din ea doar primele prănume .că l-a și copiat mare și îl tot răpițea pe de rost și iară cînd ieșea să se plimbe își împlea buzunările cu cridă să îl scrie unde îi venea lui chef, colo pe o piatră sau pe masă la ceainărie sau pe sacu de bumbac sau pe pluta undiții. Ce mai. el și tauru Ir-landiei s-au făcut priatini nesmintiți ca cămașa cu spinarea. Așa erau, zice domnu Stephen, și firșitu storiei a fo.^t că bărbații pe insulă, dacă au văzut că nu e ajutoriu că fomeile necuvincioase era toate de un gînd, au făcut plută de trecere, s-a suit pe ea singuri cu boarfele lui fiecare, au ridicat catargu, au suit pe vârgi, au lăgat învărgătura, au puns-o în vînt, au lățit trei pînze în vînt, și tot cîrmind în vînt și peste valuri, cu vira ancorii, trîgînd cătră stînga s-au tot dus pe mare să dezvălească iară țara Americii. Ce a și fost prilej, zice domnu Vincent, ca contramaistoru să izvodească cîntecele marinăresc :

*Papa Petre e doar papă lapte Bărbatu e bărbat mai mult prin faptă.*

Vrednicul bărbat ce-l știm, jupîn Maladii Mulligan, acuma s-au arătat în pragul porții cît discipolii își gătau apologul însoțit de un prieten care numai atunci îl nimerise, tînăr seniore, numele lui Alea Bannon, mai nou la

r

oraș. cu gînd așezat să-și strîngă pe parale brevete de o fi-țir sau de cornet la miliție și să se scrie să meargă la războaie. Jupînul Mulligan s-a înduplecat cu politețuri să arate semn de îmbucurare la aceasta și mai mult că sta deopotrivă cu o osteneală a lui ca să curme boala de se vorbise despre ea. Și a vîrît prin mînă la toți acolo strînși cărticele care tot az pusese să le tragă la stambă la jupîn Quinnill cu zicere în caractir frumos aplecat : *Kir Maladii Mulligan*,

*înroditoriu și incubatoriu, pe insula Lavibay.* Osteneala și gândul lui, cum zise lățindu-și înțelesul mai înainte, era să se tragă îndărăt din hora plăcerilor de lenevie care era petrecerea de samă a lor ca șirele Papagalos Flușturatec și a sirelui Papălapte Cemaie la oraș și să se închine alor mai înalte strădanii per.tru care mașinăria noastră trupească socotită este. Aha, să ascultăm de asta, bunule și prietine, a zis jupîn Dixon. Nu fac îndoială că amiroase a afemeiare. Aide, șădeți, și unul și altul. Tot banul ăla îl plătiți și din șăzut și din picioare. Jupîn Mulligan s-a învoit la poftire și, mai pe larg făcînd discurs de asta, zicea cum la acela fusese împuns de oareșcare pre-judecare pe cauzele stearpiciunii, și propritoare și îngrăditoare, acum să fie că poprirea de felul ei din asuprire la măritiș sau împutînării cumpănirii la fel sau să fie că îngrădirea venea de la vătămări din părinți dădute sau din năravuri rele de cu sine dobîndite. Îl ustura ca și rana, zicea, să vază culcușul nuntesc drămuț de cele mai dragi zăloage ; și să gîndească la atîtea femei de farmec pline și cu mădularele podoabe, căzute pradă unor popi scîrbavnici, care își ascund flacăra sub obroc în vro mînăstire întunecoasă sau își rumpt floarea femeiască în labe de dihor puturos cînd ar putea așa de bine să înmulțească cuibarele de fericiri, și jertfîndu-și scula de neprețuit a părții lor femeiești cînd suta de voinici ar sta la îndemînă să o mîn-gîie, aceasta, le stătea el cheazășie, făcea inima lui să plîngă. Să dreagă astă frângere (ce el o socotea pricinuită de scă-pătare a căldurii mocnitoare), și sfătuiindu-se cu anume sfetnici de ispravă cu diudicație cîntărind treaba aceasta, s-a hotărît să agonisească pentru sine cu fișicuri peșin și pentru veac pămîntul liber de pe insula Lambay de la stă-pînul lui, lordul Talbot de Malahide, conservatoare și nu prea la îndemînă cu ai noștri dinspre stăpînire. Avea în gînd

72

73

să întemeieze acolo o chiverniseală de înzămislire să-i pună numele *Ompkalos* cu obeliște tăiat și învîrtoșat pe chipul eghiptian și să așeze slujba lui cuvincioasă de țaran liber la zămislirea oricărei muieri de orișice stare și trai care acolo s-ar apropiia de el și cu dorința de a își plini trebuințele de fire. Banii nu stau la socoteală, zicea, și n-avea să ia parale pentru osteneală. Fetica din bucătărie cea mai peticită cît și cucoana îndestulată în văzul curții, dacă așa îe-ar fi fost trupeasca potriveală, iară caprițul lor înfierbîn-tat ar fi vorbit cu stăruință de a lor cerșire, avea să nimerească întru dînsul bărbat cinstit pentru fie care. Inșă ca hrană le limpezea el cum s-a îndestula cu feluri singure de cartofi aromați cum și de pește și de iepuri de pe acolo, că carnea acestor roade-tot fiind de toți supusă ca ajutoare celor ce chitește el, și fiartă dar și friptă cu cîte un fir de ierburi și cîte un bumb de boabe usturoiate. La astă omilie rostită cu căldură și stăruitoare jupîn Mulligan și trase de pe pălărie legătura de basma cu care o ferise. Și el și prietenul, părere ar fi fost, îi prinsese ploaia și daseră ei zor la umbrelt dar apă tot se revărsase peste ei cum era a vedere pe hainele lui jupîn Mulligan nainte cenușii și acum parcă bălțate. Gîndul acesta al lui între acestea cu toții zicea că e frumos și dobîndea din inimă euloghia de la unul și altul doar singurul jupîn Dixon au zis ba, și întreba cu față rînjitoare că ce, avea de gînd să vînză castraveți la grădinar. Doară că jupîn Mulligan le-a rătezat din bărbăție la diștipoluși, luînd vorbă de la clasicii autori care cum îi venise înainte în minte erau de reazăm trainic și ales la ce supținea : *Talis ac tanta depravatio hujns secuii, O quirites, ut matres familiarum nostrae lascivas cujusli-bet semiviri libiei titillationes testibus ponderosis atque excelsis erectionibus centurionum Romanorum magno-pere anteponunt*; iar celor cu duhul mai bont oarecum le îndesea înțelesul ce-l înțelegea cu aligorii din neamul do-bitocesc mai cuvenite la pipotele lor, căpriorul și căprioarele de prin pădure, rățoiul și cu rața de prin giurul casii. Sumețindu-se nu puțin de eleganța lui, că și era, adevărat, om curățel la făptură, vorbărețul își pleca acum îngrijirea înspre straie cu vorbe de năduf oarecît fierbinte la nestatornicia puterilor văzduhului iar această vreme so-țietatea nu pregeta în encomii pentru întreprinderea ce

atît de bine o dezvelise. Tînărul jentilom, prietenul, înveselit prea tare de oarece ce i se nimerise lui, n-avea as-tîmpăr să îi spuie celuia de alături. Jupînul Mulligan, ce își trecea acum ochii peste masă, întrebă cui se pregătiseră peștii și pîinile acestea și, văzînd pe strein, s-a plecat cum se cuvine în fața lui și a zis, Rogu-vă, doamne, au sunteți în nevoie de ajutor de breaslă care nouă să ne fie în putință a vi-l da ? Care, poftit în acest fel, i-a mulțumit din inimă, și încă ținîndu-se cuvincios în departe, i-au răspuns cum venise aici pentru o cocoană, acum trasă în casele lui Horne, care era în potrivirea

încercării, sărăcuța, în munci femeiești (aici dînd oftat mare) să știe a afla de ceasul ei de fericire dacă sosise încă. Jupînul Dixon, să ducă vorba într-altă parte, se puse să îl întrebe pe jupînul Mulligan, oare creșterea pîntecului său care se arăta a fi început, de care îl și rîdea nițeluș, să fi fost semn de îngrecare în de ouăle din cămara pentru boașe sau pîntece bărbătesc sau se trăgea ca și la doctorele fanios meșterul Austin Meldon, că avea lup în stumace. În răspuns jupînul Mulligan cu vînt de hohotire în cele mici ale sale, s-a și plesnit cu coragiu pe sub foaie, zicînd tare iar la față mai-muțind-o prea minunat și de rîs pe Baba Grogan (cea mai exțelinte criatură de parte femeiască doar că ce păcat că e o țîitoare) : Pîntecele aiastu n-ai stat să nască bastard. Așa de veselă cuvîntarea asta că cu toții în odaie se scuturau ca frunza în vînt de bucurie mare. Și așa vo-roavele lor se alergau în chipuri și măscări asemenea cînd numai se făcu alarmă în cămara din față.

Aici ascultătorele, care nu era altul cît și discipole din țara scoțescă, om subțirel și puținei, albinos cum cî-nepa, s-a gratulat în chipul cel mai frumos cu coconășul, și întrerupse povestirea la un loc mai veselilor, dorindu-se de cel care dinainte îi sta la masă cu semn de plecaciune să îi întinză chiupul cu apă repede a rachiului tot dintr-o dată întoarcere de iscodire a capului cereînd (cum nici v.r\ seculum de cuvincioasă împreună petrecere în soțietate n-ar fi adus mișcare mai frumoasă) la care se adăuga echi-valintă numai că protivnică clătire a capului, l-a cercetat pe povestitoarele cît știa el mai pe neocolite a se face d'm cuvinte dacă ar putea să îl împărtășească cu un poc al din acela. *Mais bien sur,* noblu streine, a zis voios acela, *et*

75

*miile compliments.* Aista poți a face și chiar aplitud este. Lipsea doar paharul acesta să coroneze fericirea mea. Că, ceruri miloase, nu mi-ar mai fi decît fărîmătură în dășagă și singur urcior cu apă de isvoară, zic zeu, le-aș strînge și aș mai găsi în inimă îndemn să caz în genunchi pe pă-mînt și să dau mulțumire puterilor de sus pentru fericirea împărtășită mie de Acela care dăruiește lucrurile bune. Cu vorbele acestea își apropiă pocul înspre buze, sorbi o gură de voioșie din băutura de întremare, puse rînduială în părul său și încă, dezgolindu-și pieptul, a tras afară medalioanele care ținea de sfoară de mătăasă și acolo chipul ce mult îl iubise încă de cînd mîna ei scrisese înăuntru. Privind la acele trăsuri cu o lume de tandreță, Ha, înălțate Musiu, zise, să o fi văzut domnia ta cum am coprins-o și eu chiar cu ochii ăștia în clipa priincioasă inimii în iia ei frumușică și cu băsmăluță nouă și fărîmăcată (zalog dăruit de sărbătoarea ei, că așa mi-a spus) atîta în dulce neorînduială și atîta cu blîndețe de **milă**, pre legea mea, senioare, te-ar fi mînat firea iubăreată să te și dai pe mîna unei asemenea vrăjmașe sau de nu să te tot sihăstrești. Cu socotință spunea-voi că nu am fost nicicînd atît vînturat la simțiri cît am treit eu. Îți dau mulțumire Ție Dumnezeule Ziditoarele zilelor mele ! Fericit, de trei ori fericit va fi acela ce făptură atît de înaltă îl va binecuvînta cu consimțirile ei. Oftat de multă dragoste făcu adeverință vorbelor acestea și, așezînd iar medalioanele la locul său peste piept, ochii și i-a șters și iar a dat oftat. Binefăcă-torule Semănător de binefacere pentru toate făpturile Tale, cît de întinse și de pretutindenea trebuie să fie acele dulci ale Tale tiranii să ție în frîu și pe slobozi și pe legați pe barilul cel prost și pe coconul cel lustruit, pe ibovnicul în protivnicia pătîmirii lui năpustite și încă și pe cununatul la anii lui mai copti. Dar cu adevărat, cucoane, mă îndepărtez de la punctul meu. Ce sînt amestecate și nesăvîrșite bucuriile noastre de sub lună ! Blăstem ! De-ar fi fost pre-știința cea înțeleaptă să îmi fi fost amintire a fi luat cu mine și mintria ! Lacrimi îmi dau gîndind la asta. Că atunci, măcar să fi potopit de șapte ori, nici unul n-am fi fost nici cu un dram isterisiți. Da ce stau eu să zic, strigă plesnindu-se cu mîna peste fruntea sa, și mîine mai e treabă și, tune-ar să tune. știu eu *marchand de capotes*, Musiu

76

Poyntz, de la care să iau pe o *livre* imurliuc franțozesc în-căpătoriu cît să proteguiască pe cocoană de orce udătură. Na, că nu, strigă atunci îndoitoriul, adăogîndu-și vorbirea, prietenul meu Musiu Moore, călătoriu de toate încercările (care am și închinat dimpreună *avec lui* un clondiraș în soțietatea celor mai luminați din oraș), mi-a adeverit că la Capul Horn, *venire biche*, au ei acolo ploaie care le udă pe toate, pînă și caftanul cel mai grozav. Udeală de atîta violiță, zicea, *sans blague*, a mînat cu grabnica moarte pe ceea lume mulți fără noroc. Păi !

O *livre* ! strigă la acestea Monsieur Lynch. Fleacuri din astea sînt prea scump plătite și ia o para. Un cortelu, să nu fie mare nici ca o mînatîrcă, și tot e bun ca zece cepuri din astea de stătut ploaia. Femeia care își știe mintea ei în așa ceva nu se înfășoară. Kitty drăguța mea zicea încă astăz că mai drag îi e să joace în potop cît să se usuce ca de arșiță în arca de mîntuială ca aceasta că, cum mă trăgea la atențiune (cu roșată de ispită și amăgindu-mi la ureche chiar de nu era nimenea să spioneze vorbele ei decît fluturași amețiți colo și colo), cocoana Firea cu bună a ei cuvîn-tare zeiască, a semănat în inima noastră și de atunci se și știe asta în toată genera că *ily a deux choses* pentru care curăția goliciunii straiului nostru strămoșesc al lui Adam, ce în alte împrejurări ar fi ca batjocură de cuvîință, cel mai de bine, ba chiar singur el chiar, veșmînt. Dintîi lucru, zicea (și aici filosoafa mea frumoasă, cînd eu o rezemarn să suie în rădvan, ca să mă facă să iau aminte, ușure îmi gîdila cu vîrful limbei cămărilor dinspre afară ale urechii), cel dintîiul este la scaldă... dar aici un clopoțel dete zvon subțire în hală și acest fel scurtă vorbirea care atît făgăduia de frumos să podobească bogăția noastră de cunoaștere.

În desimea de rîsete deșerte a acelor strînși acolo, deodată s-a zuruie un clopoțel și cînd steteau toți făcînd congiunturi ce pricină să aibe lucrul slujnica Callan se arată și. vorbind unele vorbe cu glas scund cătră tînărul cucon Dixon, merse apoi cu plecăciune adîncă la soțietate. Prezența doar și o singură clipită în partida aceasta de orgiaști a unei femei îndănuieată cu toate darurile de sfială și cît serioasă cum și în frumuseță avută a tăcut zicerile șăguitoare și a celor mai aprinși de mari pofte însă

77

plecarea ei a fost semnal de năvălire de vorbe surepe. Ce mai pe cînste arătare, a zis Costello, slăbănog ce se aiurise de tot de vinuri. Măiastră vițică ! Mă încumet să zic că ți-a șoptit randevu. Ce spui, dine ? Știi feluri de a face cu ele ? Falnic flăcău. Știu o mulțime, a zis cuconul Lynch. Fel de a fi grijuliu șugubăț ca și cum ai sta pe lîngă pat așa se face în spitalul mumelor. En spune, adică doctorele O'Gîlgîl nu le cam furnică el pe măicuțele aici pe sub bărbie ? Adeverat pe mîntuirea mea știu asta de la Kitty care a tot fost aici slujitoare șapte luni de zile. Doamne păzește, doctorule, a țipat învățacelul cu surtuc primă-văratice, maimuțînd chicot femeiesc și gudurare nerușinată din tot trupul, cum mai năcăjăști matală pe orișicine ins cînd te pui mai dinadins ! Ce mai voinicos ! En te uită, tremur ca frunza. Păi ești mai zburdalnic ca popa Sătepup drăguțul, așa ești ! Să-mi stea oala asta în gît, a strigat și Costello, dacă femeia nu e pornită către familie mare. Știu eu cucoană care se umflă a naibii numai ce-mi arunc ochii pe ea. Tînărul gerah, între acestea, se sculă de la masă cerînd adunării iertare că merge însă grijitoarea îi spusese că este nevoit înăuntru. Miluitoarea providență cu harul ei se îndurase să termine caznele cocoanei care era *enceinte* și le ținuse cu curagiu atîta vreme spre lauda ei și acum născuse prunc băiat săltăreț. Lipsă îmi e de tot de pațiență, zicea, față de cei care fără minte să se mai însuflețească sau fără învățătură să se instruiască, scuipă pe o epangheimă de îmbonătățire care, reverință fie dată Domnului, este puterea cea mai mare spre a aduce fericirea pe pămînt. Mă încredințez să spui că de ar fi nevoie aș aduce roi de mărturisitori pentru exțelința acestui nobel exerțîț care, lasă că nu e vorbă goală, ci și trebuie să fie un incitatoriu glorios în pieptul omului. Să-mi piară din ochi. Cum asta ? Să îndeșăimezi una ca ea, amabila doanzelă Callan, care sculă de preț pentru secsul ei este și mirarea celui al nostru și aceasta în ceas din cel mai greu care se poate întîmpla unui nevolnic prunc al țarinii ? Gînd pocit ! Mă ia frigul cînd mă gîndesc ce poate să mai fie înainte cu această stirpe în care dau astfel semințele răotății și care nu cunoaște cinstirea mumei și fecioarei în casa lui Horne. Ușurîndu-se

78

de aceste muștrări îi salută el pe cei strînși acolo și lungi pasul către ușă. Glasuri de îndemn la asta suin» de la cu toții și ziceau unii să îl și țipe afară pe bețivanul fără zăbavă mare, urmare care s-ar fi și făcut și plata cuvenită numai ar fi luat pentru vorba lui rea dacă el nu și-ar fi scurtat prihana punînd cu suduială scîrboasă (că înjura cu toată gura) că el era vițel vrednic în

turmă. Să mă tăieți, zicea, chiar acestea au fost totdeauna simțămintele lui Frank Costello care de mic am fost dăscălit că cinstește pe taica și pe maica care cea mai bine se destoinicește să întindă plăcinta sau să facă de grabă fiertura și așa să-mi ajute Dumnezeu că îmi aduc aminte cu dragoste la inimă. Caută însă să ne întoarcem acum la sinorul Bloom care, de la intrarea dintîi aici, luase aminte de unele batjocuri fără rușine ce el, însă, le lăsase ca fiind roade ale etatei care în genere este acuzată că nu cunoaște pietatea. Acele tinere cioturi, adevărat este, erau iscați la estravanța ca niște copii crescuți prea dingrabă ; cuvintele discuți-unii lor tumultuoasă era dificil a le pricepe și nu deseori erau plăcute ; orațiile de necuvință și ultragiu erau de acest fel că mintea i se zburlea împotriva ; și nu erau cu respect simțitoare la buna-cuvință cu toate că sorbirea lor de multe rachiuri tari le mai era de iertare. Cuvintele lui sinor Costello nu erau limbă bine venit lui că se îngreșase de scîrboșenia aceluia ce i se părea creatură cu urechile clăpăuge de păcătoșenie borîta înaintea de cununie și scuipată cu dinții rinjiți și picioarele înaintea pe lume, care și însemnele cleștilor de moșire pe căpățîna lui întăreau această impresiune, ca să îl ducă cu mintea și la veriga lipsă din lanțul creației după care orbecăise și mintosul repaozatul sinor Darwin. Acuma trecuse el de mijlocul anilor care omului îi sînt hărăziți prin miile de aventuri ale vieții, și fiind dintr-un neam cu fereală și el însuși om de pregiudecată osebită, se îndemna în inima sa să pună frîne tulburărilor mîniei crescătoare și, oprin-du-le cu cumpăneală socotită, să hrănească în sufletul său acel belșug de îngăduință la care mințile joase rid, pe care pripitiți în judecată o desprețuesc și pe care cei mai mulți muritori altfel nu o cred decît o slăbiciune care să fie suferită și numai suferită. Pentru aceia care își croiesc

79

deșteptăciunea pe spinarea gingășiei femeiești (obycinu-înță la care el nu consimțea) pentru aceia el nu le dădea nici dreptul de a ține de tradiția unui om de bună creștere ; în vreme ce aceia care, pierzînd ei orice rușine, nu mai avea ce pierde, le mai rămînea leacul experienței care să le înfrîngă insolenta și să o bată într-o retragere grăbită și fără glorie. Nu că i-ar fi lipsit să țină în simpatie pe niște tineri fugoși care, fără să le pese de schimele bătrînilor sau de murmurările încruntaților cată mereu (ctim spune în caste cuvinte Sfînta Scriptură) să mănînce din pomul oprit dar nici nu mergea atît de departe încît să uite bunacrestere oricare ar fi fost împregiurarea față de vreo doamnă de neam bun care era la legiuitele prilejuri. Ca să încheiem, cînd din vorbele surorii sperase o rapidă naștere, era, cu toate acestea trebuie să o mărturisim, nu puțin alinat de novela că deslegarea astfel ogurată după suferință atîta de aspră dovedea și astă dată de îndurarea ca și de bunătatea Ființei Supreme.

Consecuente în aceasta se dezveli ellu la minte spre celu de aproape dicendu que, a esprima concepciunea sa despre tote, opiniunea sa (quare pote nu avea dispensă a o dice) era qua a nu am juisa oarecine de aceasta cea mai noua novella a fructiferarii confinamentului acquelleiea quare prin atîta labore fusese innocenta de ori ce culpa a fi de o gelidă minte și de frigid ingeniu ar însemna. Cochetul juvene dise qua sociul fuse acquellu quare en aceasta posiciune o pusese or en puțin ellu se fi fostu dacă nu altfeliu ea se nu fi fostu matroana ephesiana. Sunt a ve aduce la sciință, a dis D. Crotthers, lovindu tare peste masa se evoce un resonantu eccho de emphasis, betranul Domnemilueșce a fostu din nou astedzi aicea, un venerabile cu barbete, forneindu pe nasu cerință se aibe diallogare cu Gulielmina, trezorele meu, cum ellu o appeleaze. Chiemare i-amu fecutu se stea en pregătire deoarece evenimentele este a se adduce quarîndu. Aha ! me accordezu cu domniile vostre. Nu am decît a da laude virilei potente acquies-tui capricornus betran quare enca se a făcutu capabil a esmulge altu pueru den dansa. Unanimitate laude la aceasta, fiequare en feliu particulara, enca juvenile acquellasi da cu opiniunea sa anteriore qua altulu și nu

80

conjugete damei, fuse berbatulu se umple golulu, vide clericu en cannone, servessu (de virtute) sau vendatoriu vagantu de bunuri quare en orice casa trebuitoare sunt. Singullarites,

communa ospitele en sine, admirabila inegalata facultate de metempsychosis quare toți o aveau, qua și dormitoarele unde nascere se face și sala de disceciune m edicalicească locu de didascallie pentru acqueste frivoliteți se fie, qua en o singura clipita de timpu acquest feliu de amanți ai dilecției se agiungă practicanți ai artei de omeni de tota eminenția apprețuită cea mai estimate. Quare, a fecutu addenda, pote en a allevia simțimintele multu ferrecate quare îi appase făcu acquesta căci am fecutu observaciunea frequente qua passerile deopotrivă la un loc cânta.

Dar cu ce potriveală, se va pune întrebarea, de la nobilul comite, suzeranele său, acest strein, pe care privilegiul unui slăvit prințip îl ridicase în drepturi de obște, se întemeiasc singur lord protectore al politisului nostru interne ? Unde este gratitudinea pe care loialitatea să o fi consiliat ? În resbeliul care decurînd fusese oare nu oareșicînd enmiul făcea înaintare vremelnică cu agiuto-riul boambelor sale, acest proditoriu a lor săi lua acel prilej ca să slăboade arteleria sa împotriva imperiului unde el nu este decît trecător suferit și aceasta și tremurînd pentru siguranția răntelor sale ? A uitat el oare de aceasta așa cum a uitat și beneficiile ce le-a avut ? Sau să fie că de la a fi îngăimat pe alții a ajuns în fine sieși singur amăgitoriu așa cum este, de nu negrește spusa lumii, al lui sieși și singur desfătătoriu ? Departe de gîndul curat să răzbească cu de-a sila iatacul de culcare al unei dame digne de tot respectul, fiica unui maior eroe, sau să arunce cele mai nedeslușite răsfrîngeri pe oglinda virtuților sale dară dacă el stîrneșt'e atenția într-acolo (cum ar fi fost cu mult interesul său să nu facă) atunci fie. Nefericită parte femeiască prea îndelung și prea cu statornicie refuzată înaintarea ei legiuită ca acum să mai asculte rugăciunile lui cu vreun alt simțămînt decît desprețul sarcastic al des-perației. Sade el să vorbească, păstrătoriu al moralei, pelican hrănindu-se din pioșenia lui, care nu a făcut scrupule, cu uitare de legătuințele firii, să cerce faptă necuvincioasa

31

cu o femeie slujnica scoasă dintre prostime. Ba încă, de n-ar fi fost măturoidul cumetrei să-i stea de înger păzito-riu ar fi mers cu ea cum a fost cu Hagar, eghiptianca ! În problemul cu pășunile răotatea lui în răspăr este știută ele toți și dl. Cuffe fiind marture a dobîndit de la un fermier supărat suduială usturătoare așezată în vorbe cît neocolite și la fel de țărănești. Nu îi sade bine să predice asenune scriptură. Nu e pe-aproape de casa lui ogoru-n paragină că nu s-a priceput să dea brazdă ? Oarecare nărav care la adoliscință e de rușine i-a intrat în fire și îi aduce ocară la anii lui copți. Și dacă se ține ținut să dea din leacurile lui de hagialic în omilii și apoftegmuri cu bănuială ca să cerce să tămăduiască o generație de risipitori fără grijă să vază mai bine ca urmările lui să se potrivească cu dogmele pe care le rodește acum în pîn-tece. În pieptul său conjugal se odihnesc taine pe care curăția se sfiește a le vorbi. Ademenirile nerușinate ale vreunei frumuseți veștejite poate să-l mai mîngîie de soața nemaicercetată și dedată cîesMnăriło'r dar să se știe că povățuitoarele acesta mai nou al moraliceștilor învățături și vraci vindecător de boale este numai bine copaciu esotic care. atunci cînd stă în rădăcină la el în oriente, poate a crește și a înflori și în prisosință de balsamuri numai că, mutat sub soare mai cumpănit, și-au mai risipit rădăcinile din vlăguirea de odinioară și zeama ce iese din el e stătută, borșită și nelecuitoare.

Mujdelea s-a făcut cunoscută cu uzul subțire amintitor de ȣeremonialul de la Sublima Poartă de către a doua slujnică spitalicească spre ofițirul doctoricesc de huzuret, carele la rîndul său au cumunit dipuțției că se născuse clironom. Cînd el se depărtase în apartamenturiîe femeiești să stea de față la temenelele prescrise de după nască torie dimpreună cu locotenent domnesc și sfetnicii de taină, tăcuți ținîndu-se în istoveală și aprobare unanimă, diputa-ții, fierbînd de lungimea și solemnitatea priveghiei lor și sperînd că fericita ocasiune avea să palieze o licenție ce absența deodată a slujnicei și a ofițirului o făcea mai lesnicioasă, prorumpse în svon de glasuri. In darn vocea dlui ticluitoriu Bloom se auzea streduindu-se să insis-teze, să moaie, să frîne. Momentul era prea propice pentru desvelirea acelei retorici ce



părea a fi singura trăsură

82

de uniune între temperamente atîta divergente. Fiecare Ipostasis al situaţiunii a fost pe rînd eviscerat: repulsia dinainte de natalitate a fraţilor de uterus, tăetura chesa-riană, postumitatea dinspre tată, şi acea întîmplare mai rară, dinspre mamă, cazul fratricid ştiut fiind ca uciderea Childs şi adus amintitoriu de pledarea pasionată a dlui avocate Bushe care a smuls iertarea acusatului pe nedrept, drepturile primogeniei şi bunătatea regelui cu respect la gemeni de doi şi de trei, la naşteri greşite şi pruncucideri, prefăcute şi ascunse, *joetus in foetu* neinimos, aprosopia care de la congestiune devine, agnaţia unor chinezi fără bărbie (numiţi de dl. candidat Mulligan) consecuenţe a unei încrengături cu defect a gîlcilor de falcă pe axisul mijlociu aşa fel că (cum zicea) o ureche poate să auză ce vorbea cealălaltă, binefacerile amorţirii sau ale somnului crepusculariu, lungirea chinurilor de născătoare în îngre-carea înaintată de la apăsarea pe venă, scurgerea înainte de vreme a fluidei amniotice (ca exemplu în întîmplarea de acum) cu pericolul de consecinţă al sepsiei în matrice, însămintarea cu artificii cu pompele, scăzămîntului pîn-tecelui urmînd de la periodul de curmarea soroacelor, problemul perpetuităţii speţiei ca cum e la muierile înmuiate prin siluinţă criminalicească, întristătorul chip de slobozirea pruncului chemat de brandenburgări *Sturzgeburt*, exemplele pomenite de naşteri pe mai din multe îngemănări, pe din două şi cu pocire a firii zămislire prin zilele sorocului femeiesc sau din părinţi de un sînge — cu un cuvînt orişice instanţie de născătoare omenească care Aristotele le-a împărţit pe glave în capul lui d'operă şi cu chipuri cromolitograficeşti. Cele mai grele problemuri ale moşitoriei şi ale învăţăturii mediceşti de lege au fost discutate cu zgomot mare ca şi crezementele cele mai vol-gare despre starea de femeie cu copil cum ar fi poprirea unei femei grele să păsească peste puieaz ca nu cumva, din mişcările ei, aţa buricului să nu sugrume creatura şi povăţuirea ei ca de se va isca dorire, fierbinte şi fără împlinire, ea să-şi așeze mîna peste acea parte a trupului ei care obiceiuri îndelungi au consfinţit-o ca fiind locul pedepsirii, ieşirile anormale cu buza de iepure, iadeş, prisos de deget, buric încurcat, tărcare stacojie, pătare vineţie, erau zise de unul ca *•primafacie* şi explicaţiune naturală

83

de ipotesis pentru pruncii cu căpăţînă de rîmător (întîm-plarea cu madame Grissel Steevens nu a fost uitată) sau cu păr de cîine care în unele ocazii se nasc. Ipotesisul unei aduceri aminte **plasmice**, propus de diputatul din Cale-donia şi dign de tradiţiile de mai încolo de fizică ale ţării pentru care şedea el, ziceau în asemenea împrejurări de oprirea embriului în creşterea sa într-un oarecare fasis mai dinainte de cel omenesc. Un diputat din streinătăţuri a suptînut în contra acestora două vederi şi cu atîta transport de sta pe toţi ca să-i înduplece tioria copulajunii dintre femei şi partea bărbătească de animaluri, întărirea în asta fiindu-i credinţa în parabolici cum ar fi Minotaurele pe care ingeniul elegantului poet latinesc ne-a pus-o în mînă în foile Metamorphosisului lui. Efectul ce produsese vorbele lui a fost momentan însă nu a ţinut. S-a şters pe atîta de uşor cît se şi evocase prin alocuţiunea candidatului Mulligan în tot acelaşi glas de glumă la care nimenea ca el nu ştia să se îngîne, statornicind ca cea mai supremă ţintă a dorinţei bărbat bătrîn curăţel şi frumuşel. Simultane, argumentări încălzite ivindu-se între dl. diputat Madden şi dl. Candidatele Lynch cu respect la **dilemul** juridicesc şi teologicesc dacă cumva vreunul din gemenii din cei legaţi ca în ţara siameză moare dinaintea altuia, cu consimţămînt reţiproc dificultatea a fost trecută la dl. ticluitorul Bloom ca să se supună pe moment la dl. adjunct ţircovnic Dedalus. Pînă aici silenţios, dacă spre a arăta prin gravitate preternaturală dignitatea eludată a rasei în care era înveşmîntat sau dacă în ascultare la o voce lăuntrică, rosti laconic, şi cum unii au gîndit doar că din vîr-ful limbii, porunca eclesiastă prin care se opreşte omului să despartă ce Dumnezeu a fost unit,

însă istoria lui Malachia prinse a le îngheţa sîngele în vene de oroare. Congiura întreaga scenă în faţa ochilor lor. Uă uşită secretă alătura de gura focului se dedea deoparte şi în gaură îşi făcea apariţiunea... Haines ! Cine dintre noi putea să nu-şi simtă perii ridicîndu-se ? Ţinea într-o mînă o gentuţă doldora de romanţuri celtice, în alta o mică sticluţă avînd marca *Otravă*. Surprindere, oroare, silă erau zugrăvite pe toate feţele în timp ce el îi ochea cu un rînjel de strigoi. Anticipasem o primire asemenea, începu el cu un rîs satanic, pentru care, pare-se, istoria

este de blamat. Da, este adevărul. Eu sînt ucigașul lui Samuel Childs. Și cît sînt pedepsit de aspru ! Infernul nu îmi mai rezervă o spaimă, lată ce își face apariția pe chipul meu. Blestem și semne, o, încotro să-mi caut odihna, murmura el cu glasul năclăit, și în toată vremea aceasta bătînd Dublinul cu stihurile ce-mi sînt partea mea pe pămînt iar el însuși urmărindu-mă asemenea cu un demon sau o zgripturoaică de noapte ? Iadul meu, și al Irlandiei, este în astă viață. Este tot ce am cercat eu să șterg suvenirul crimei mele. Petreceri, vînătoare cu pușca la ciori, dialectul gaelic (recită în aceasta), opiul (înălță sticluța spre buzele sale), dormitul în aer liber. În van ! Spectrul lui mă urmărește de tot. Drogul îmi este singura speranță... Ha ! Damnațiune ! Pardosul negru ! Scoțînd un strigăt el dispăru deodată și ușița se trase la loc. Un moment mai tîrziu capul lui apăru în ușița dimpotrivă și spuse : Aș-teaptă-mă fără greș în gara Westland Row la zece minute după unsprezece. El pieri ! Lacrimi țîșneau din ochii gazdei istovit în disipațiuni. Vizionarele ridică mîna spre cer, murmurînd, Venditta lui Mananaan ! Înțeleptul repetă *Lex talionis*. Sentimental este acela care ar vrea doar să se înfrupte fără a lua pe umerii săi datoria enormă pentru un lucru săvîrșit. Malachias, covîrșit de emoție, încetă vorbirea sa. Misteriul era dezvelit. Haines era fratele al treilea. Numele său adevărat era Childs. Pardosul cel negru era el însuși fantoma chiar părintelui său. Sorbea băuturi de aiurare să șteargă. De astă ușurare foarte mulțumesc. Singurateca casă de alături de țintirim este nelocuită. Nici un suflet nu vrea să trăiască acolo. Paingul își țese pînze în solitudine. Șobolanul cel de noapte privește din gaura sa. Un blestem apasă asupra acestei. Străbătută de stafii. Sălaş al ucigașului.

Care să fie etatea animei omului ? Cum este stăpînă pe puterea cameleonului să-și preschimbe culoarea la fiecare apropiere mai nouă să se învelească cu veselii și jalnică cu deprimății, așa la fel este etatea ei schimbătoare ca și starea. Nu mai este Leopold, cum stă el acum, întor-cînd, meșterind amintirile, jurnalistul stătut și rentierul de modeste redevențuri. Este tînăr acum Leopold, ca într-o aranjare să o privești înapoi, o oglindă într-o oglindă (hop, și-așa !) el se vede pe sine. Făptura aceea tînără de atunci

este vizibilă, bărbătească precoce, pornindu-se într-o di-mineată cînd frigul te pișcă din casa cea veche pe strada Clambrasil la școală, cureluța cu cărți petrecută peste piept, și în săculeț o bucată mai generoasă de pîine albă, gîndul cel bun al mamei. Sau este aceeași făptură, a trecut un an și mai bine, cu prima sa gambetă (a, aceea a fost o zi mare !), pornit la drum, călător cu depline drepturi pentru prăvălia familială, armat cu **registru** de comenzi, batistă parfumată (și nu numai ca să se lase admirată), cu bocceluța cu tinichele lucitoare (vai, lucruri din trecut), și tremurare de zîmbete cuvenite pentru una sau alta din casnicele care își fac socotelile pe degete sau pentru o fecioară abia mugurită timidă acceptînd (dară inima ei ? mie-mi spui !) bezamenul lui exersat. Parfumul, surîsul dar mai pe sus decît acestea, ochii cei negri și vorba alunecoasă ca untul de lemn aduceau acasă la cădere-amurgului multe comisioane pentru șeful firmii așezat cu luleaua proorocului după asemănătoare laboruri la vatra părintească (găluștile, să fim încredințați, s-au pus la încălzit), peruzînd prin ochelarii rotunzi cu ramă de baga vreo gazetă europenească veche de o lună. Dar hop, și-așa, pe oglindă se face o suflare și tînărul cavalier pribeag se duce, se închircește, e doar mică fărîmă prin ceață. Acum el este ea un părinte și cei din jurul său ar putea să fie fiii săi. Cine poate să spună ? Înțelept părintele care-și cunoaște copilul său. Se gîndește la o noapte cu bură pe strada Hatch, pe lîngă antrepozite, cea dinții, împreună (ea e doar o biată copilă, rodul rușinii, a ta și a mea, și a tuturor pentru un șiling numai și o para pentru norocul ei), împreună aud pașii grei ai patrului pe cînd două umbre învăluite în ploaie trec prin fața universității celei noi regale. Bridie ! Bridie Kelly ! Niciodată el n-are să uite numele acesta. Întotdeauna are să-și amintească noaptea, noaptea dintîi, noaptea nuntirii. S-au cuprins în întunericul cel mai adînc, doritorul și consimțitoarea, și într-o clipită (*fiat!*) lumina va să se reverse pe lume. A bătut inima peste inimă ? Nu, bunule cetitor. Dintr-o suflare s-a făptuit însă — stai ! înapoi ! Nu e scris să fie ! În ghia-rele spaimei sărmana fată fuge în noroaie. Ea este mireasa întunecimii, o fiică a nopții. Nu îndrăznește să aducă pe

lume copilașul auriu însořit al luminii. Nu, Leopold. Bu-rml nume și amintirea nu te consolă. Iluzia plină de tine-reță a puterii tale ți-a fost smulsă și în van. Nu-ți este alături fecior al rărunchilor tăi. Nu mai e nimeni să-i fie lui Leopold ceea ce Leopold a fost lui Rudolph.

Glasurile se contopesc, se tolesc în tăcere înourată ; tăcerea este infinitul spațiului ; și grăbit, liniștit sufletul se poartă peste ținuturile unde sînc șiruri și șiruri ale generațiilor celor care au trăit. Ținut peste care cenușul amurg nu coboară vreodată, nicicînd nu pogoară peste pășunile înverzite de

salvie, dăruindu-și crepusculul, risipin-du-și rouă perenă a stelelor. Ea își urmează măicuța cu pași șovăielnici, iapă înainte mergînd munzuleei sale. Fantasme de amurg sînt însă învăluite în grația profetică a făpturii, crupe zvelte sinuoase, gîturi suple și mușchiu-loase, capul blînd temător. Se pierd, triste fantome ; s-a sfîrșit totul. Agendath este o țară pustie, un sălaș al bufnițelor țipătoare și al buhelor oarbe în nisipuri. Netaim. aurita, nu mai este. Și pe drumul cel larg al norilor se apropie, murmurător tunet de răsvrătire, strigoi fiarelor. Huhuu ! Ascultă ! Huhuu ! Parallax se strecoară pe ur-mă-le și le împunge înainte, pe a cărei frunte fulgerele sfîr-tecătoare sînt scorpioni. Elanul și iacul, bivolii Bashanului și Babilonului, mamutul și mastodonlele, vin strîngîndu-se spre marea afundă, *Lacus Mortis*. Rău prevestitoare, răzbunătoare turmă zodiacală ! Mugesc năvălind peste nori, cornorate și capricornate, cu trompe și colți, cu coame de leu și coarne uriașe, scormonitoare și tîritoare, rozătoare, rumegătoare și pahiderme, multa lor mulțime mișcătoare, mugitoare, ucigătoare a soarelui. înainte spre marea moartă aleargă să soarbă, nedomolite și cu hidoase horcăituri, săratele somnolentele ne-eesatele ape. Și al calului semn prevestitor crește iarăși, mărețit pe ceriurile deșerte, încă pînă la însăși a cerului măreție, pînă ce se înalță, imens, asupra casei fecioarei. Și, iată, minune a meternpsihosei, este ea, mireasa veșnică, crainica luceafărului de zori, mireasa, pururi fecioară. Este ea, Martha, pierdută tu, Millicent, tînăra, nestemata, de zare nimbata. Cit de senină se înalță acum, o regină printre Pleiade, în penultima oră înaintea zorilor, în încălțări ușoare de aur strălucitor, peste părul ei **văl** de cum

87

îi spuneți voi firul Fecioarei ! Plutește, unduiește pe trupul ei născutul din stea și larg șiroiește smarald și safîr, vioriu, liliachiu, purtat pe șuvoaie de vînt înghețat, interstelar, șerpuiind, colăcind, lin bolbonind, zvîrcolind pe ceriuri tainică scriere pînă cînd după miriade metamorfoze de simboluri, străluce, Alpha, rubin și trei unghiular semn pe fruntea lui Taurus. Francis îi amintea lui Stephen de ani de demult cînd fuseseră împreună la școală pe vremea lui Conmee. întrebă despre Glaucon, Alcibiade, Pisistrate. Unde erau ei acum ? Nici unul nu știa spune. Ai vorbit despre trecut și fantomele lui, Stephen spuse. Pentru ce să ne mai gîndim la acestea ! Dacă le chem la viață peste apele Lethei nu se va strînge turma sărmanelor fantasme la glasu-mi ? Cine-și închipuie asta ? Eu, Bous Stephanoumenos, Bardul bivolilor binevoitor, eu sînt stăpînul și dăruitorul lor cu viață. își cercui părul său răvășit cu cunună de frunze de viță, surîzîndu-i lui Vincent. Răspunsul acesta și frunzele acestea; Vincent îi spuse, mai convenită podoabă îți fi-vor cînd altceva și mai mult, cu mare mai mult, decît un capiteliu de ode firave îți vor numi ingeniul părintele lor. Toți cei care-ți vor binele nădăjduiesc aceasta întru tine. Toți doresc să te vadă că dăruie opera ce o meditezi. **Din** inimă îți urez să nu le înșeli speranțele. O, nu, Vincent, Lenehan spuse, lăsîndu-și mîna pe umărul care aproape îi sta, nu aibi teamă. N-ar putea lăsa pe mama sa orfană, Chipul tînarului bărbat se înnegura. Toți puteau vedea ce grea era pentru el aminte să i se aducă de ce promisesese odată și de pierderea ce avusese. S-ar fi retras de la petrecere de nu i-ar fi ostit durerea sonul glasurilor. Mad-den pierduse cinci drahme ce le pusese pe Sceptru dintr-un capriciu pentru numele călărețului : Lenehan de atîtea ori mai mult. Le povesti de alergare. Stegulețul căzuse și, hașșșt, gata, zburătăciseră, iapa alerga sprintenă și O. Madden sărise în picioare. Era în fruntea plotonului ; inimile le băteau tare la toți. Nici chiar Phyllis nu se mai putea conține. își flutura basmaua, striga : Huțta ! Sceptru cîștigă ! Dar cînd ocoliseră și veneau înapoi și caii toți se strînseseră în grup murgul Risipitorul a cîștigat drum, a ajuns-o, a întrecut-o. Totul acum era pierdut. Phyllis sta tăcută ; ochii îi erau triste anemone. Pe Juno, strigă, sînt

88

ruinată. Însă iubitul ei o consola și-i aduse o casetă lucitoare de aur în care erau zaharicale ovale din care ea a gustat. O lacrimă a lunecat ; una numai. Strașnic mai știe acesta să-și sfichiuiască biciul, a spus Lenehan, acest W. Lane. Patru cîștigători ieri și trei astăzi. Ce călăreț mai este ca el ? Suie-l pe o cămilă sau pe bourul burdu-hănos, izbînda în trap de plimbare a lui încă e. Dar să stăpînim durerea cum anticul obișnuia. Clementă pentru cei fără noroc ! Sărmana Sceptra ! spuse cu un suspin ușor. Nu mai este ce a fost odată. Niciodată, v-o jur n-om mai vedea una la fel. Da, domnule, le este regină. Ți-o mai aduci

aminte, Vincent ? S-o fi văzut tu pe regina mea astăzi, Vincent răspunse, ce tânără era și radioasă (Lalage pe lângă ea își pierde frumusețea) în condurii galbeni și mătasă de muslină, nici nu știu să o descriu. Castanii care își lăsau peste noi umbra erau în floare ; aerul sta lînced de mireazma lor pătrunzătoare și polenul plutea ușor în jur. în petele de soare ușor ai fi putut coace pe piatră o tavă de gogoși cu stafide cum vinde Peplomenos în chioșcul lui lângă pod. Dar ea n-avea nimic să spargă în dinți doar brațul meu cu care o țineam și pe care mi-l mai mîngîia între buze cînd o strîngeam prea tare. O săptămînă acum a fost bolnavă, patru zile în culcuș, dar astăzi era slobodă, vioaie, rîzîndu-și de primejdie. Atunci e mai ispititoare. Și ce mișcări ! O nebnatecă, s-a săturat din plin cînd ne-am întins o clipă să ne odihnim. Și să-ți spun la ureche, prietene, nici n-ai să crezi pe cine am întîlnit cînd am ieșit din cîmp. Conmee el însuși ! Plimbîndu-se de-a lungul zapla-zului citind, cred că o carte cu litera măruntă și înăuntru, nu mă îndoiesc, o scrisoare mai dezghețată de la Glycera sau de la Chloe să însemneze pagina. Ea frumoasa făcea fețe-fețe cum se fisticise, se făcea că-și ceartă o neorînduală ușoară a portului ; o rămurică agățată acolo căci înșiși copacii o adoră. Cînd Conmee trecuse pe lângă noi ea și-a privit frumosul ecou în oglinjoara pe care o poartă. Dar el se arătase atît de bun. Trecînd ne binecuvîntase. Și zeii sînt întotdeauna buni, Lenehan spuse. Dacă n-am avut noroc cu iapa lui alde Bass poate că licoarea asta a lor

89

are să-mi fie mai binevoitoare. Își lăsase mîna pe un urcior cu vin ; Malachi l-a văzut și i-a oprit gestul, făcînd un semn către strein spre inscripția cea stacojie, Prudență, a șoptit Malachi, păstrează o tăcere druidică. Sufletul lui este departe acum. E poate tot atîta durere să fii smuls dintr-un vis ca să te naști. Orice obiect, privit intensiv, poate fi o poartă a intrării către incoruptibilul eon al zeilor. Nu gîndești astfel, Stephen ? Theosophos mi-a povestit astfel, Stephen răspunse, cel pe care într-o altă viață înainte preoții eghiptieni l-au inițiat în misteriile legii Karma. Stăpînii lunii, mi-a spus. Theosophos, sosiți pe o navă cu luciri de flăcări aurii de pe planeta Alpha a lanțului lunar, nu s-au învoit să-și îmbrace făpturile de văzduh care le sînt dedublările și atunci acestea s-au întrupat în euriife rubinii din cea de a doua constelație.

Totuși, în de fapt însă, scornirea ridiculă că el ar fi fost adîncit în vreo stare sau alta de melanholie sau poate hipnotizat, și care era în întregime pornită dintr-o eroare de tot găunoasă, nu-și găsea aici locul. Omul ale cărui organe ale vederii, pe cînd cele de mai sus se petreceau astfel, începea în clipele acelea să dea semne de însuflețire, era o minte pătrunzătoare poate cea mai pătrunzătoare din lume și oricine ar fi susținut contrariul s-ar fi văzut repede de tot înfundat. în timpul ultimelor patru minute sau mai bine își țintise neabătute privirile asupra unei cantități anumite de bere Bass extra pusă în sticle de D-nii Bass și Co la Burtan-on-Trent care se întîmplau să fie situate printre altele o mulțime chiar în fața locului unde ședea el și care în mod sigur fuseseră calculate să atragă atenția oricui prin înfățișarea lor stacojie. El pur și simplu, așa cum s-a vădit mai tîrziu și din motive mai bine cunoscute lui care au aruncat o cu totul altă lumină asupra împrejurărilor, după imaginile dinainte cu o clipă din zilele copilăriei și de la alergări, își amintea acum de două sau trei socoteli ale lui particulare de care ceilalți doi erau fiecare tot atît de neștiutori ca și pruncul nenăscut. Curînd, însă, ochii amîndorura se întîlniră, și, îndată ce începea să mijească în el gîndul că celălalt se străduia să se ajute din lucrul acela, el fără de voie se decise să-l ajute el însuși și astfel că în consecință apucă recipientul de sticlă nu prea mare care cuprindea lichidul dorit și crea

90

gol încăpător în acesta turnînd o parte mare din el cu. de asemenea în același timp totuși, un grad **considerabil** de atenție astfel încît să nu verse ceva din berea care era în el prin jur în locul același.

A fost în scopul și în înaintarea ei un epitom al cursului vieții dezbateră ce a urmat. Nici locul nici sfîtuirea nu erau lipsite de dignitate. Disputanții erau cei mai *astuți* din întreaga

țară, tema în care se porniseră dintre cele mai avintate și mai vitale. Niciînd nobila hală a casei lui Home nu mai privise asupra unei adunări atît de bogate și de diferite în cuprinderea lor nici vechile lemnuri ale acestui așezămînt nu ascultaseră vorbire atît de enciclopedică, în adevăr somptuoasă scenă închipuiau. Crotthers era acolo în coada mesei în zgomotoase straie scoțienești, cu fața lucindă de vînturile sărate de la Mull of Galloway, Tot acolo, în fața lui era Lynch, al cărui chip începuse ai arate stigmatul desfrînării pretimpurii și ale înțelepciunii premature. Alături de scoțian era locul menit lui Costello, fantastul, în timp ce în coasta lui se așezase în tihnă greoaie trupul îndesat al lui Madden. Adevărat, jețul rezidentului sta gol în fața căminului dar de fiecare parte a lui făptura lui Bannon în haine de explorator din pantaloni scurți de țesătură groasă și în ghetete din piele de vacă **argintărcate** făcea contrast apăsător cu eleganța pri-măvăratică și purtările de orășean ale lui Malachi Roland St John Mulligan. În fine în capul mesei era tînărul poet care găsise un refugiu din ostenele sale în pedagogie și cercetările mrtmfiooe în atmosfera **jovială** a discuției socratice, în timp ce în dreapta și în stînga sa își găseau loc volubilul pronosticator, proaspăt întors de la hipodrom, și acel rătăcitor vigilent, murdar de pulberea drumului și a luptei și pătat de glodul unei dezonoare indelebile, dar din a cărui inimă neclintită și credincioasă nici o amăgire sau primejdie nici o amenințare sau degradare n-ar fi putut șterge vreodată icoana acelei frumuseți voluptuoase pe care penelul inspirat al lui Lafayette a înluminat-o pentru vîrstele ce va să vină.

Mai bine ar fi să se spună la început aici și acum că transcendentalismul pervertit la care aserțiunile d-lui Stephen Dedalus (Sc<sup>^</sup>pticus Theologicus) ar fi părut să-l vădească dedat în îngrijorătoare măsură este de-a dreptul

91

contrariu metodelor științifice acceptate. Știința, nu se poate repeta aceasta prea mult, are a face față la fenomene palpabile. Omul de știință ca și omul de pe stradă are a înfrunta fapte obstinate care nu pot fi evitate și cată să le explice cit poate mai bine. S-ar putea să fie, e drept, anumite întrebări la care știința să nu știe răspunde — în prezent — cum ar fi spre pildă prima problemă supusă de dl. L. Bloom (agent de publicitate) privind determinarea în viitor a sexului. Trebuie să acceptăm părerea lui Empe-docle din Trinacria că ovarul din dreapta (perioada de după scurgere, afirmă alții) este răspunzător de nașterea băieților sau sînt spermatozoii prea multă vreme lăsați sau nemaspermele factorii divergenți sau, cum embriolo-giștii cei mai mulți se apleacă să-și dea cu părerea, cum ar fi Culpepper, Spallanzani, Blumenbach Lusk, Hertwig, Leopold și Valenti, este vorba de un amestec din amîn-două ? Aceasta ar echivala cu o cooperare (una din procedurile favorite ale naturii) între *nîsus farmativus* al nemaspermei pe de o parte și pe de alta o **pozițiune** fericit aleasă, *succubitus felix*, de către elementa pasivă. Cealaltă problemă ridicată de același cercetător abia este mai cu puțin vitală : mortalitatea la prunci. Este de interes aceasta pentru că, cum remarcă el în chip pertinent, noi cu toții ne naștem în unul și același chip dar toți murim în diferite chipuri. Dl. M. Mulligan (Dr. în med. și eugenie) condamnă condițiile de sănătate în care cetățenii noștri cu pulmonii încenușați contractează gîlci, vătămări pulmonare etc. trăgînd din aer bacteriile care pîndesc în praf. Fapte ca acestea, pretinde el, și spectacolele repulsive date de străzile noastre, hidoasele afișe de publicitate, ecleziaști de diferite mominațiuni, soldați și marinari mutilați, șoferi subnutriți și dezbrăcați, hoiturile atîrnate în cîrlige ale unor animale, holtei paranoici și babe nerodite — acestea, spunea, sînt explicația pentru oricare din și toate căderile în calibrul stirpei. Kalipedia, a proorocit el, curînd avea să fie general adoptată, și toate harurile vieții, muzica în adevăr bună, literatura plăcută, filosofia ușoară, tablourile instructive, copiile în ghips după statuile clasice cum ar fi Venus și Apollo, fotografiile artistice în culori ale copiilor încununați cu premii de frumusețe, toate aceste mici atențiuni aveau să le facă pe doamnele aflate într-o

anumită pozițiune să-și petreacă lunile pînă la eveniment în felul cel mai desfătător. Dl. J. Crotthers (licențiat în disc.) explică unele din aceste decese prin traume nenormale în cazul femeilor uvriere supuse unor travalii grele în fabrici și disciplinei maritale acasă dar de departe marea majoritate neglijenței, private sau publice, și pînă la marginea extremă de a lăsa în frig pruncii nou născuți, practiciile avortului criminal sau crimei atroce a pruncuciderii. Dar chiar de cea dinții (ne gîndim la neglijență) este în chip neîndoios doar prea adevărată cazul pe care domnia-sa îl citează cu infirmierele

care uită să numere fesele în cavitatea abdomenului este prea rar să fie o normă. De fapt **cînd** ajungem să privim cu de-amănuntul de mirare este că atît de multe sarcini și nașteri merg atîta de bine cum merg, ținînd seama de toate și în ciuda scăderilor noastre omenеști care adesea zădărnicesc naturii intențiile sale. O sugestie ingenioasă este cea propusă de dl. V. Lynch (lic. în aritmetică) că atît natalitatea cît și mortalitatea, precum și toate celelalte fenomene ale evoluției, mișcările fluxului, fazele lunare, căldura sîngelui, boalele în general, totul, în fine, în vastul atelier al naturii de la stingerea vreunui îndepărtat soare pînă la înflorirea uneia dintre nenumăratele flori care înfrumusețează grădinile noastre publice, se supune unei legi a numărării pînă acum încă nedeslușită. Totuși întrebarea de-a dreptul simplă de ce un copil din părinți normal sănătoși și în aparență copil sănătos și cum se cuvine îngrijit sucombă inexplicabil în pretimpurie pruncie (deși alți copii dintr-o aceeași căsătorie nu o fac) trebuie negreșit, după vorbele poetului, să ne oprească în loc. Natura, putem fi liniștiți în aceasta, are rațiunile ei bune și puternice pentru fiecare lucru ce face și în toată probabilitatea morți din acestea se datorează unei legiuiri a anticipației prin care organisme în care germeni de boală și-au făcut cuib (știința modernă ne-a arătat decisiv că numai substanța plasmică se poate zice a fi nemuritoare) tind să dispară la o fază tot mai timpurie a dezvoltării, aranjament care, deși pricinuitor de suferință pentru unele din simțămintele noastre (mai ales cel de mamă), este totuși, cred unii dintre noi, în cele din urmă binefăcător rasei în general asigurînd astfel supraviețuirea celor mai potriviți.

93

Observațiunea d-lui S. Dedalus (Scepticus Theologicus) (sau să o numim mai bine o întrerupere a vorbitorului ?) că o ființă omnivoră care poate să mestece, să înghită, să mistuie, și după aparente să împingă pe canalul obișnuit cu netulburare maimultcaperfecîă asemenea alimente multilaterale cum femeile bolînde emaciate de naștere, liber profesioniștii mai corpolenți ca să nu mai vorbim de politicienii invidioși și monahele clorotice, ar putea să găsească plăcere gastrică într-o cină inocentă dintr-o vră-bioară, dezvăluie cum nimic n-ar putea-o face și într-o lumină de tot neplăcută tendința la care ne-am referit adineaori. Pentru luminarea celor care nu cunosc atît de intim dedesubturile abatoarelor municipale cum acest estet cu mintea morbidă și filosof în fașă care cu toată lăudăroșenia lui presumțioasă în problemele științifice de abia poate deosebi un acid de o sare se laudă totuși că ar fi, ar trebui poate să se sublinieze că vrăbioară în vorbirea grosolană a parlagiilor autorizați din clasele de jos înseamnă carnea aptă de a fi gătită și mîncată a unui vițel proaspăt fătat de maică-sa. Martori oculari afirmă că de curînd într-o controversă publică cu dl. L. Bloom (agent de publicitate) care a avut loc în sala de vizite a maternității naționale din strada Holles numerele 29, 30 și 31, căreia, cum bine se știe, dr. A. Horne (lic. în obstetr., membru al Fac. de Med. a Irl.) îi este competentul și popularul medic-șef, el ar fi declarat că odată ce o femeie a vîrît mița în sac (o aluzie estetică, probabil, la unul dintre cele mai complexe și minunate dintre toate procesele naturale, actul uniunii sexuale), ea trebuie să-i și dea drumul afară sau să-i dea viață, cum s-a exprimat dînsul, pentru a și-o salva pe a ei. Cu primejdia propriei ei vieți a fost răspunsul elocvent al preopinentului nu mai pu^in eficient prin tonul moderat și măsurat cu care fu formulat.

În vremea aceasta iscusința și răbdarea chirurgianului făcuseră cu puțință un *accouchement* fericit. Greu, greu de tot fusese și pentru pacientă și pentru doctor. Tot ce știința medicală ar fi putut face se și făcuse și curajoasa femeie ajutase cu bărbăție. Da, ajutase. Luptase cu vitejie și acum era atît, atît de fericită. Cei care au fost odinioară, care sînt acum printre cei dreپți, și ei sînt fericiți

34

cînd își pogoară surîzîtori ochii spre această emoționantă scenă. Cu evlavioasă iubire o privesc acum molatec alungită cu iubirea maternă iluminîndu-i ochii, căuțînd jin-duitoare degetele copilașului (ce frumoasă scenă e aceasta !), în prima înflorire a maternității pe care iarăși o trăiește ridicînd în răsufierea ei o tăcută rugăciune d' mulțumire către Cel de Sus, cel căroră tuturor le este soț iubitor. Și pe cînd privirile ei iubitoare îmbrățișează pruncul, ea nu-și mai dorește decît o singură mulțumire, să-l aibă pe scumpul ei Doady aici, alături, cu ea, să-i împărtășească bucuria, să-i lase în brațe fărîma aceasta de dumnezeiesc lut, fructul îmbrățișărilor lor legiuite. El a mai îmbătrînit acum (dumneata și cu mine putem să șoptim asta) și umerii săi încep să se gîrbovească, totuși în viforul anilor o demnitate solemnă s-a pogorît asupra conștiinciosului contabil adjunct de la Banca Ulsterului, filiala Coîiege Green. O, Doady, iubitele de odinioară, acum credincios tovarăș de viață, s-ar putea niciodată să nu mai vie. acel îndepărtat timp al trandafirilor ! Cu aceeași aplecare de odinioară a frumosului ei chip ea își mai amintește de zilele de demult. Doamne, cît de frumoase acum prin cețurile anilor ! Însă în

închipuirea ei, copiii lor s-au strâns la marginea patului, copiii ei și ai lui, Charley, Mary Alice, Frederick Albert (dacă ar mai fi în viață), Maray, Budgy (Victoria Frances), Tom, Violet, Constance Louisa, scumpul, micul Bobsy (botezat după faimosul nostru erou al războiului sud-african, lordul Bobsy of Water-ford and Candahar), și acum acest ultim zălog al unirii lor, un adevărat Purefoy, cu nasul celor din familia Pu-refoy. Tînăra speranță va fi botezat Mortimer Edward după influentul văr de al treilea al d-lui Purefoy din birourile Trezoreriei, Dublin Castle. Și astfel timpul se scurge; dar bătrînul Cronion și-a lăsat aici doar urme mai blînde. Nu, nu lăsa suspinul să-ți zdrobească pieptul, scumpă, bună Mina, iar tu, Doady, scutură-ți cenușa din pipa ta de lemn de măceș uscat de soarele mării pe care ai s-o fumezi pînă cînd va suna și pentru tine stingerea (fie ca ziua aceea să fie cît mai îndepărtată!) și suflă lampa la care ai citit din Cartea Sfîntă căci și uleiul a scăzut și astfel cu inima împăcată mergi la culcare, la odihnă. El

95

își știe căile sale și El va chema cînd va socoti că a sosit vremea. Și tu ai luptat vitejește și ți-ai făcut cu credință datoria ta de bărbat. Domnul meu, iată mina mea. Frumoasă treabă, bunele, credinciosule slujitor!

Sînt păcate sau (să le numim așa cum le numește lumea) amintiri urîte pe care omul le ascunde în locurile cele mai întunecoase ale inimii sale dar ele rămîn acolo și așteaptă. El poate să sufere ca amintirea lor să se aburească, să le lase ca și cum n-ar fi fost și aproape să se convingă chiar că nu au fost sau cel puțin că nu au fost astfel. Și totuși o vorbă la întîmplare poate să le trezească deodată și atunci ele se vor ridica să-i stea în față, în împrejurările cele mai diferite, într-o vedenie sau într-un vis, sau cînd tamburina și harfa îi mîngîie simțurile sau încă în liniștea răcoroasă argintie a serii sau în toiul serbării în miez de noapte cînd trupul îi este îngreunat de vin. Nu ca să-l apese va coborî vedenia asupra lui ca asupra unui ingenuș sub mînia-i, nici în răzbunare să-l smulgă dintre cei vii ci învăluită în giulgiurile jalnice ale trecutului, tăcută, îndepărtată, muștrătoare.

Streinul încă privea pe chipul ce-i sta înaintea cum se pierdea încet acea liniște prefăcută, acolo întipărită, pa-re-se, de deprinderi sau de vreun capriciu studiat, în vorbele acelea atît de amare încît trădau în ființa ce le rostea o morbiditate, aplecare spre laturele mai crude ale vieții. Și o scenă se desprinde atunci în mintea celui care privește chemată, s-ar fi spus, de o vorbă de o atît de firească dulceață ca și cum zilele de demult s-ar fi întors cu adevărat acolo (așa cum unii credeau) cu plăcerile lor nemijlocite. O pajiște îngrijit ținută într-o blindă înserare de mai, boschetul atît de bine știut de liliac la Roundtown, florile purpurii și candido, privitoare fragile, înmiresmate spre jocul din față dar urmărind cu mult mai mare vioiciune bilele cum se rostogolesc înainte peste pajiște sau se ciocnesc și stau, una alături de alta, cu o zvîcnire vioaie repede curmată. Și dincolo în jurul unei urne vinete unde apa uneori sare îngîndurată vedeai alte surori tot așa înmiresmate, Flooey, Atty, Tiny și prietena lor mai brună cu un nu știu ce care te farmecă în atitudinea ei, Fecioara Cireșelor, cu mănunchi ispititor legănîndu-i-se de ureche, făcîndu-i căldura stranie a pielii să-i iasă cu atîta deii-

96

catetă lingă boabele ele o rece ardentă. Un băiețel de patru sau cinci ani în hăinuțe de lînă (e vremea primăverii înflorite dar ce bine are să fie la gura blînde sobe curînd cînd se vor strînge mingile și vor intra în casă) stă în picioare pe urnă apărut de feciorelnicul cerc al mîinilor iubitoare. E puțin încrunțat întocmai ca și tînărul de acum gustînd parcă prea viu primejdia dar din cînd în cînd trebuie să își arunce privirile spre maica lui care îl urmărește din *piazzetta* de la capătul grădiniței înflorite cu o umbră de melancolie sau de reproș (*alles vergänglichliche*) în ochii ei limpezi.

Ia seama aici mai departe și ține minte. **Sfîrșitul** vine deodată. Pătrunde în acea anticameră a nașterii unde s-au adunat studioșii și cercetează-le fețele. Nici urmă, după cum se pare, de nerăbdare sau bruschețe aici. Ci liniștea veghii de pază, convenită aflării lor în acea casă, treaz priveghi al păstorilor și al îngerilor la ieslea din Bethleemul Iudeii odinioară demult. Inșă tocmai cum în fața fulgerului norii vineți de furtună, îngreunați de prea plinul apăsător al

apelor, îngrămădiți în blocuri umflate de umezeală, hotărânicesc pământul și cerul într-o singură imensă somnolență, amenințând asupra câmpului brăzdat și a boilor ațipiti și zbucnirilor acum apărute de eflorescente și de verdeață pînă cînd într-o clipire un fulger le sparge băierile și cu reverberență de tunet din spargerea lor se revarsă torentul, tot astfel și nu altcum s-a săvîrșit transformarea, violentă, instantanee, la rostirea Cuvîntului. La Burke ! într-acolo se aruncă monseniorele Stephen, dînd glas de plecare, și cu mic și cu mare, cu toții de-a valma pe urmă-i, pintenatul, maimuțoiul, pariorul, pseu-dodocorul, punctualul Bloom după ei cu universală înșfăcate de acoperămînturi de cap, bastoane și șpăngi, pălării de paie și teci, alpenstockuri și ce mai vreți. Dedal de tineri focoși, nobili studioși, toți ca și unul. Sora Caii an, țintuită de uimire pe coridor nu-i poate opri nici **surîză**-torul chirurgian care coboară pe trepte cu veste că di3-placentarea s-a săvîrșit, și un pfud atîrnă, chiar ca nimic. Spre el din goană își pleacă urechea. Ușa ! Deschisă ? Ha ! Au țîșnit cu tumult, un minut pe-ntrecute. cu toții iuțind pasul cu multă bravură. Burke la colțul lui Denzille și Holles fiindu-le ținta ulterioară. Dixon i-urmează, cu

97

7 — Ulise, voi. II

vorbă de ceartă dar iată și el scuipă sudalmă, și după ei. Bloom mai adastă cu sora o idee să trimită gînd bun fericitei mame și pruncușorului colo sus. Doctor Dietă și Doctor Liniște Multă. Nu-i așa că parcă-i alta ? Vremuri de veghe în casa lui Horne și-au pus pecetea în paloarea ei pustii. Ceilalți toți acuma departe, o privire cu duh matern ajutînd șoptește pe cînd alunecă afară : Doamnă, cînd vine pasărea barză și pentru tine ?

Acu, văzduhu-i afară bolmojit du jilăveală de rouă a ploaie, esență cerească de viață, sticlind pe piatră dubli-neză sub ceriu de stele strălucitor. Aerul Domnului, aerul Atoatepărintelui. aer schinteetor, în cer șezător, cesitor. Trage-l adînc în tine. Doamne, Theodore Purefoy, faptă făcătoare tare ai făcut și nu cîrpăceală ! Ești, zău, așa, mai grozav progenitor decît oricare altul în cronica asta amestecată, atotecuprinzătoare, de tot bălțată. De mirare ! în ea sta posibilitate de Dumnezeu plămădită de Dumnezeu dăruită de dinainte formată pe -care tu ai rodit-o cu puținătatea ta de treabă bărbătească. De ea te lipește ! Slujește ! Muncește, trudește ca un dulău și lasă toată învățătura sholasticească și pe toți maltusiștii să se ducă-n pustii. Tu ești părinții lor, tuturora, Theodore. Te-ai gîr-bovit sub povară, te chinuie cu ceartă de bani de la măcelarii acasă și cu drugi de aur (dar nu ai tăi !) la contoare ? Sus capul ! Pentru fiecare prunc nou făcut ai să strîngi sacul de grîu auriu. Vezi, ți s-a murat de tot lîna. Doar nu l-ai pizmui acuma pe Darby Dullman cu Joana lui ? O cioară vopsită și o cotarlă cam urduroasă — asta le este progenitura. Ptui, apoi să-ți spun eu ! E un catîr, un melc mort, sarbăt și vlăguie, nu face nici cît o para chioară. Prăsire fără înmulțire ! Nu așa ? Uciderea pruncilor ca și Irodul, așa i-ar zice mai bine. Verdeături, vezi bine, și coabitare de tot stearpă ! Ea poștește un biftec de carne, roșie, crudă, și sîngerie ! E-un cărunt pandemoniu de boale, glanda crescută, gîlci, anghina, bătăture, năduf, oasele grele de-atîta zăcere, bube dulci, rinichiu-ntr-o parte, gușe, negi, vîrsare de fiere, pietre-n ficat, picioare înghețate, varice. La naiba cu trenodiile și palinodiile și bocitoriile și alte asemenea cîntări de mort de prin strămoși. Douăjde ani numai cu de-alde astea, dar să nu-ți

98

pară rău. Tu nu ești ca mulți alții care vor și ar vrea și așteaptă și niciodată n-ajung să și facă. Tu ți-ai văzut America, ținta vieții tale și pe ea-ai bulucit ca un bour de peste ape. Cum zice Zarathustra? *Deine Kuh Trubsal melkest Du. Nun trinkst Du äie siisse Milch des Euters.* Uite ! Pentru tine țîșnește din plin. Soarbe, omule, un uger întreg. Lapte de mamă, Purefoy, lapte de stirpe omenească, lapte de beție cum este cel pe care bețivii aceștia îl toarnă în ei în vizuinile lor, lapte de nebunie, lapte de miere din țara Canaanului. Ți-ia vacii ți-e pietroasă, ce spui ? Da, dar laptele ei e cald, și e dulce, și te îngrașă. Nu-i bere bihliță ci lapte unsuros, gros, vîseos. Pe ea, bătrînule patriarh ! Ți-ă ! *Per deam Partulam et Pertunda/m nune est bibendura !*

Cu toții buluc spre beție, ca trenul, mugetele lor pe strada întreagă. Pe cînte băieți. Un-ai dormit az-noap' ? La Timothy ăia bătutu-n cap. Al dracu' — Ș vrun neam de curcan sau sticlete ? Unde-i doctorașu și cu moș tă-gîrță ? Ce știu eu. Ura, fă-te-ncoace, Dix ! La cutia de fetițe cu panglicuțe. Da' boxeru ? Cer senin. Țărănoiule, uite-l pe popa matol cum iese de la maternitate ! *Bene-dicat vos omnipotens Deus, Pater et Filius.* Pleașca, părinte. Banda din Denzille. Infernuri și trăsnete ! Cărei. Așa, Isaac băiatule, dă-i într-o parte. Veniți cu noi, alteță ? A nu se da la viața personală. Matala om



bun tare. Toți o apă și-un pământ. *En avânt, mes enfants !* Tunu numărul unu foc. Spre Burke ! într-acolo păseau cinci pur-sîngi. Sumeție încălecată, unde-i urîtenia spurcată ? Popo Steve, repede crezul apostatilor ! Nu, nu, Mulligan ! La prora ! Dă-i nainte ! Ochii pe ceas. Vremea sa ne zboară afară, Mullee ! Ce-ți veni ? *Ma mere m'a mariee*. Beatitudine britanică ! *Retamplan Digidi Bum Bum*. Da-urile cîștigă. Să se tipărească și să se legătorească la tiparnița drui-dească de către două femei contrafăcute. În scoarțe de piele de vițel verzui cum e pipi. Ultimul cuvînt în materie de nuanțe artistice. Cea mai mișto carte de-a ieșit în Irlanda de cînd mă știu eu. *Silentium !* Se coace-un pîrț ! Tenție. Direcția bufetu cel mai aproape și-acolo anexați provizii lichide. Marș ! Tropa, tropa, băieții (ce mai !) ca popa. Bere, biftecure, biștari, biblii, bulldogi, bastingaje, boponeală și bebiscope. Pînă și-n înaltul eșafodului. Boii

99

**de** bere bocănesc peste biblii. Cînd **o** luăm spre Irlandaga de ea. Plescăie-i pe plescăitori. Trăsnăciune ! Țineți dracu' pasu militar. Ho, **c-ajungem**. Vadu **unde-și vace** vacu vlădica. Halt ! Săltați-vă. Ca la meci. La grămadă. Ferește buzunaru. Au, **lăfăitoarele** ! Ce, te doare ? Să te miri ce rău îmi pare ! Uite-o poantă. 'N-poartă oare cine **sade** ? Strașnicu **stăpîn** al damnatatiunii. La **mine-i** faliment mare. Cu pariu — sînt pe geantă. Nici eu, nici un **marafete**. Toată săptămîna-arn mers pe blat. Tu ce iei ? Miedul ca la mama acasă pentru **un** așa **Ubcrmenscli** Idem. Cinci halbe extra. 'Mneavoastră, domnu' ? Cordial **ginger**. **Să** mor **eu**, zeamă ca pentru șoferi. Pune kaloriile-n mișcare. Să-și întoarcă **ticăitorul**. I-a stat de **tot** de cînd cu **bătrînu**. Mie absint, pricepi matală ? *Caramba !* Șodou cu puțin vin sau un rinichi la tigaie. Nu ține ? Mătușa mi-a **strîns** ceapa cu ușa. Fără zece. Al **dumitale**. N-ai de; ce. Te cam doare la lingurică, ă, **Dix** ? După **ce**. Mia mușcat mo muscă mare cînd făcea nani-n grădină. Sade **tot** pe lingă alma mater. E-n **cîrlig** cu una. O **știi** pe dama lui ? Da, **vă** rog, o **știu**. Plină ochi. Da s-o vezi în **dezabilieu**. Face toți banii. Dră-guțică frumușică. Nu o **slăbătură** de-astea de-ale voastre, nici de departe. Trage storu-n jos, iubite. Două beri. La fel și-aici. Dă-i bătaie. Dacă caid nu mai pierde vremea să te-ardici. Cinci, șapte. nouă. Ca pe ouă ! Are niște tele-scoape, prima-ntîia, ce mai. Și **mă trage-n** mai din dos, **și** cu ancora în sus. Să vezi și să nu crezi. Ochiul tău înfometat, **gîtu** tău bine udat, inima mi-o au furat, lipiciosă alergare, o ! Domnu-domnu ? Cartof pentru reumatof ? Fleacuri-bleahuri, dacă-mi dai și mie voie. Pentru hol poîloi. Tumneata te-ai cam **tuflit**. He, he, doctore ? Vii din țara lipa-lipa ? **Corporozitatea** dumneavoaș' se rostogolește numai bine ? Ce fac mama cu copilit ? Cum e **trupu** de femeie după ce s~a întins în fin ? Stai, și sloboade. Parola. Spăroasă. Pentru **noi** o moarte albă da și o naștere roșcată. Hihi ! Scupă-n sus **să-ți** pice-n ochi, șefule. — Nțelepciune bătrinească. Din Meredith am ciupit-o, iezuit **iezificat**, orbidizat, policinimesc ! Mătușica mea-i scrie lui păpăicu. Răul de Stephen îl strică pe micutu **Malachi**.

r

Biblioteca județeană — CLUJ —

Huru ! încaseaz-o, tinerelule. Trece halbele-ncoa. Uite, Jock, băutură scoțenească. Să-ți miroasă romu-n **poală** să-ți și fiarbă banii-n oală ! Mîrcul meu. **Mersi**. 'N-sănătatea noas'. Asta ce mai e ? Lungește picioru. Vezi că-mi pici pe pantalonii ăia noi. Scutură nițel piperu, tu de-acolo. Prinde-l. Sămînța de chimen trage la himen. Te prinzi ? Fleanca. **Tot** băiatu pe la fata lui. Venus **Pandemos**. *Les ■petites fevimes*. Fata cu nărav mai rar din orașul Mullin-gar. Să-i spui că m-am prins la ea. Strînge-o tare pe Sara. Ești pe drum spre Malahide. Cine, eu ? Cine m-a sedus pe mine, n-o mai știu nici după nume. Ce-ai fi vrut pentru nouă pence ? Machree, **Macruskin**. Moli murdară peste bot, pe saltea și peste tot. Înc-o dușcă, una peste alta. *Ex !*

Mai aștepți, șefule ? Te cred. Vezi, poți să-ți pariezi și ghetele. Ce te miri că tot n-are cine să ți le facă.

Pe sub mînă ! Știa el ce știa. L-am **văz't** acu **nușcît** da zicea că el nu. Nu ne-ai invitat tu ? Rîndul dumitale, dom'le. Scoate paraua. Două așa și-una altfel. Asta ai învățat-o **de**. la franțuzoaica ? Aici nu se prinde. **Băiatu** vlea pipilică. Cele mai grozave de prin partea asta. Să mo' eu, **Chaw-ley**. Noi nu ne-am umplut. Noi nu ne-umplem chiar așa. Au reservoir, Musiu. Granmersi.

E,-ți spun eu. Ce tot spui ? Colo-n bar. Chiar că. Te vād, te vād, domnu meu. Ce mai gagică, două **zile-ntr-un** chef. Și numai cu vin. **Breau** ! Mai ia una, haide. Brr, sînt turtă. Și s-a dus și la bărbier. Dă pe din lături. Cu un tip de la trenuri. De un'știi ? E vreo operă să-i placă ? Roza din Castilia. Ce mai distribuție. Poliția ! dați-ne niște  $H > 0$  a leșinat domnu. Ia te uită ce mai flori. Păzea, **că-n**-cepe acuma să zbiere. O iubito, o iubito. Haide, trage apa ! Aici trebuie **o** mînă fermă să le strice aranjamentu. Avea cîștigătoru vā spun eu că știu precis. Tunie **dracu-n** ceafa lui Stephen. Cu mîna lui mi-a dat-o **mîrtoagă**. A dat peste un băiat cu telegrama în drum spre depou și i-a dat cu berea. I-a-mpins un șiling și i-a șutit telegrama. Iapa cică-n formă. O guinee în vînt. Ai cui spune. Adevăru-adevărat. **Vro** manevră de **a** lor ? Cred că da. La sigur, intră sigur **la** pîrnaie dacă se prind județii. Madden să parieze pe Mad-den ce mai dement pariu decît ăsta. O, luxură, limanul și puterea noastră. Eu o-ntind. Chiar **te** duci ? La mămăica. Stai așa. Mascăți-mă vreunul, că roșesc. M-am ars dacă

100

101

mă vede. Vino-acasă, păpușico. Ari var movio. Ku uitați de floricele pentru darnicele. 'Ncrede-te-n mine. Ce-ai avut de la iapa-aia ? Ca de la bărbat la bărbat, Mănînci calule ovăz. A lui John Thomas, bărbat-su. Nu-i minciună, cu Leo bătrînu. Așa să-mi ajute Dumnezeu. Să mor eu. Asta zic și eu călugăr. Te ce nu mi-ai spus ? Dacă nici asta n-o fi, atunci ce. Pentru rugăciunile. Arnin. S-a votat ? Steve, băiete, ai luat-o tare. O mai fi ceva de băut, dracului ? Binevoiește colosal de splendidul ofertant să-i dea voie unui invitat în cea mai extremă sărăcie și cu o sete măreț de mare să încheie o libație risipi-torește inaugurată. Stai să-mi trag sufletu. Hei patroane, hei patroane, nu mai ai niște flacoane, staboo ? Hopașa, mon, sere, bășica. îmi, cere. Mergi și te-ntoarnă. Ai dreptate, Boniface. Absinte destu. *Nos omnes biberimus viri-dura toxicum diabolus căpiat posterioria nostria*. Ora-nchi-derii, dom'lor, Ă ? Vin mai bun pentru Bloom. Ziceai ceva ,de ceapă ? Bloom ? Mai cerșești reclame ? Foto de la papa, ce grozav ! Pe șest, amice. Tunde-o. *Bonsoir la compagnie*. Atenție la retenție. Unde-s țapu și molău' ? S-a cam topit ? Am luat plasă. Trebuia păzită ușa. Șah mat. Turn contra rege. O mbuluia ajut unt în arca ren are ada post lan oapte. Tiii, parc-aș fi matol. Dracu' să mă ia dacă n-a fost cea rmai grozavă chestie. Și-ncă, grijitorule, prăjiturile pentru pustiu. Sîngele Domnului. Nu mai e nimic pe-aici ? Jos cu șifilisu' și cu toate rachiurile. Ora închiderii. Care pre întreaga lume se călătorește. Sănătatea tuturor. *À la votre*.

La dracu', cine-i tipu-n macferlan ? Dusty Rhodes, ia ginește ce mai bărci. Or că ! Ce-are acolo ? Cap de bou. Ia te uită, un bovril. I-o fi foame. Ce știi tu, coate-goale ! Pră-păditu' ăla din Richmond ? Chiar. Credea că i-a intrat plumbu-unde nu trebuie. O prostie prostitoare. Noi îi zicem Papa pîine. Omu ăsta domnilor a fost odată un cetățean respectabil. Un bărbat cu trupu-n zdrențe s-a-n-surat cu-o fată-n trențe. A întins și ea o undiță. Uite și iubirea pierdută. Macferlan călătorul prin canion-urlătorul. Hai acasă la culcare. E ora. Bun la băutură. Ce ? nu l-am văzut azi la cimitir ? Prieten al vostru care-a dat în primire ? 'Mnezeu să-l ierte. Săracii copii ! Nu mai spune, Poldy dragă ! Nu sîntem de plîns că bunu' Padney

într-o ladă mare neagră s-a tot dus ? Din toți negri, conu' Pat era cel mai bine. N-am mai văzut unu' ca el. *Tiens, tiens*, da asta-i foarte trist, pe cuvînt, da. Păi de-acuma frîna mare că e panta iute tare. Scîrțîie osiile. Pe cît că Jenatzy îi taie oricînd ? La pariuri ? Ala mai zic și eu ! S-a dat la fund, zice-n comunicat. A luat-o pe coaje. Gata; Un'șpce. Vă salut. Tot 'nainte, tot 'nainte. 'Pte bună. 'Pte bună. Fie ca Allah, marele și bunul, să-ți apere foarte tare sufletul în noaptea asta.

Stai așa. Noi nu ne-am făcut plinu. Uite-așa, ne-au dat afară. Uite așa am luat papară. Vor să sperie copiii. Nu-i i-e bine în părțile abdominabile. Huc. 'Pte bună. Mona, mragostea mea. Ic. Mona, miumirea mea. Ic.

Ț. Șase la obstropulos. Pfiap. Pflap ! Cu trompete: Uite. Brigadă ! Vira la babord ! 'N susu străzii. Tăiem. Pflap ! Haide-haide. Tu na vii ? Fuga, 'n trap, și la galop. Pflaap.

Lyneh ! Ce-i ? Îmbarcă-te cu mine. Pe-aici la Den-zille, e. Schimbăm pentru bordel. Noi doi, cum spunea ea, să căutăm patu', unde-i Mary întinsă de a latu'. Gata, oricînd. *Laetabuntur in cubilihus suis*. Vii ? Ia șoptește, cine dracu-i ăla tuciuriu în zdrențe negre ? Șșș ! Păcătuît în fața luminii și uite-aeurna-i aproape ziua cînd o să vină să judece lumea prin foc. Pflaaap ! *Ut implerentur scrip-turae*.

Ca-ntr-o baladă. Și zis-a marele Dick spre prietenul său marele Davy. Christicle, cine-i excrementul gălbui care predică în Merrion hali ? Și iată, că vine Ilie spălat în Sângele Mielului. Haideti înecoace existențe de vinul mustind, de ginul sticlind,, de pileală pilind pline ! Haide înecoace, prăpăditule, cu capu, de eține, cu gîtu. de taur, cu fruntea în creț, cu fălci de mistreț, cu creier de nucă pisată, cu ochi de nevăatuieă. furată, trișori, simulatori, și cu surplus de bagaje ! Haide, tripla esență a infamiei ! Alexander J. Christ Dow-ie, care a ridicat în slavă mal mult de jumate din planeta asta de la 'Frisco Beach la "Viadivostok. Zeitatea nu-i un cire de-o para chioară. Îți spun eu că el știe că-i o afacere af-mtîia. El e lucrul cel mai mare nu uita asta. Cîmfcații mîntuire întru Domnul Isus. O să trebuiască să te s-coli ai<sup>1</sup> dracu de devreme, mă păcătosome, dacă vrei să-l trișezi pe-Bunul Dumnezeu. Pflaaap!

102

103

Așa, vezi. Are E! **totul** gata pregătit, și ce-i al tău e-acolo pus deoparte, poți să crezi, In buzunarul de la spate. Dă-i nainte și-ai să vezi.

*(Intrarea din strada Mabot în cartierul de noapte, în fața căruia se întind pe o stradă nepavaiă șinele depoului de tramvai, lumini de semnalizare roșii și verzi și discuri avertizoare. <sup>21</sup> Șiruri de case dărăpănite cu uși căscate. Rare. felinare cu ecrane irizate palid. în jurul căruciorului în formă de gondolă, cu înghețată Rabaiotti mai mulți bărbați și femei rahitici certîndu-se. Strîng în miini conuri de pesmet în care sînt împlîntate bucăți de spumă neagră-cărbune sau arămie. Sugîină din ele se împrăstie încet. Copii. Gîtul lung, de lebădă, al gondolei se înalță împungînd întunericul murdar, alb și albastru în lumina unui reflector. Șuierături — chemări și răspunsuri) CHEMĂRI : Așteaptă-mă, iubirea mea, și vin cu tine. RĂSPUNSURI : Dincolo, în spate, la grajduri.*

*(Un idiot surdo-mut, cu ochii holbați, cu bale picurîn-du-i din gura strhnbă. trece în mers zvîcnit, scutura: de un soi de dans al Sfîntului Guy. Copiii fac roată țînîn-du-se de mii ni și prinzîndu-l în mijlocul lor.) COPIII : Mînăstîngă ! Salut !*

IDIOTUL : *(își ridică o mină stingă damblagită, gîfîind gîlgîit) : Ghahut !*

COPIII : Unde-i lumina cea mare ? IDIOTUL *(Gilgîie printre bale) : Ghahahest.*

*(Ei îi dau drumul. Idiotul pleacă mai departe bîțîn-du-se. O pitică se leagănă pe o frînghie întinsă între gratiile unor garduri, numărînd cu glas tare. O siluetă întinsă pe jos printre lăzile de gunoi strîngîndu-și capul înfofolit în pălărie între brațe, se mișcă, geme greoi, scrișnește din dinții dezgoliți, și sforăie mai departe. Pe o treaptă, un gnom care cotrobăiește printr-o grămadă de gunoaie se apleacă să-și salte pe umeri un sac de zdrențe. O băbătie care așteaptă mai încolo Ungă o lampă de petrol fumegîndă îi mai îndeasă o ultimă sticlă în gura sacului. El își ridică prada pe umăr, își trage într-o parte șapca și se îndepărtează mut, șchiopătînd. Baba se întoarce în vizuina ei le-*

104

*aăînăv-și lampa. Un copil cocoșat, chircit pe un prag și Jtrinaînd în brațe un zmeu de Mrtie, se tîrîie după ea în salturi scurte, o apucă de fusta, se cațără pe ea. Un marinăr beat se agață cu amîndouă mîinile de un gard icntrui din greu. La un colț, doi vardîști din rondul de noapte, cu pelerinele pe umeri, cu miinile pe bastoanele de la centură se opresc locului, umbre înalte. Se aude o farfurie spăr'qîndu-se ; o femeie țîpă ; un copil plînge. Un bărbat urlă' înjurături, bombăne, tace. Siluete nedeslușite rătăcesc încolo și înecoace, se pitesc la pîndă, ochesc cile ceva din găurile tor. într-o odaie luminată de o luminare înfiptă în gîtul unei sticle, o tir fă piaptănă de păduchi un copil scrofulos. Vocea lui Cissij Caffrey, încă tînără, ciniă ascuțit dintr-o alee lăturalnică.) CISSY CAFFREY : I-am dat-o lui Molly Că era cea mai drăguță O lăbuță de rață O lăbuță.*

*(Soldatul Carr și soldatul Compton, cu bastoanele de plimbare la subsuoară, înaintînd nesiguri pe propriile picioare, se întorc deodată pe călcîie și slobozesc din gură o salvă de pîrțuri. Risete de bărbați din alee. Le răspunde o zgripțuroaică răgușită.)*

ZGRIPTUROAICA : Bătu-v-ar vîntul rău de sud cu bube, voi aștia cu păr pe bucă. Farmecul fetei din Cavan. CISSY CAFFREY : Norocul meu. Cavan, Cootehill și Belturbet. *(Cîntă :)*

I-am dat-o lui Nelly cea scurtă Să și-o vîre în burtă O lăbuță de rață O lăbuță.

*(Soldatul Carr și soldatul Compton se întorc spre ea și-i răspund ca mai sus, cu tunicile lor roșii ca sângele în lumina felinarului, chipiele lucindu-le negre pe capetele blond arămii. Stephen Dedalus și Lynch trec prin mulțime alături de aceștia doi în uniforme roșii.)*

105

SOLDATUL COMPTON *(Zvîcnind din deget) : Faceți loc pentru nenea pastorul.*

SOLDATUL CARR (*Se întoarce spre ei strigînd*): Hoho,  
 CISSY CAFFREY (*Vocea urcîndu-i mai ascutită*) :  
 Cum a luat-o și-a și pus-o Oare unde și-o fi pus-o Lăbuța de rață umflată.  
 (*Stephen, rotindu-și toiagul de frasin în mina stingă, intonează cu voioșie introit-ul din slujba pascală.*  
*Lynch, cu șapca lui de jocheu trasă pe frunte, îl urmează cu un rînjit de nemulțumire pe față.*)  
 STEPHEN : *Vidi aquam egredientem, de templo a latere dextro. Alleluia.*  
 (*Colții urîți, înfometați, ai unei proxenete mai vîrst-nice se ȳesc dintr-un prag.*)  
 PROXENETA (*Șoaptă uscată*) : Pssst ! Fă-te-ncoace pîn' să-ți spun ceva, Feciorie aicea înăuntru.  
 Pssst. STEPHEN (*Altijs aliquantulum*) : *Et omnes ad quos parvenit aqua ista.*  
 PROXENETA (*Scuipă după ei o fișnitură de salivă veninoasă*) : Felceri de la Trinity. Scăldaturi  
 falopiene. Numai sula de ei și biștarii ioc.  
 (*Edy Boardman, pe vine alături de Bertha Supple, pufnește pe nas, își trage șalul peste nări.*) EDY  
 BOARDMAN (*Certăreață*) : Și zice una din ele : Las' că te-am văzut eu în piața Credincioșilor cu  
 hăndrălăul ăla, fantele ăla de la calea ferată, cu pălăria lui de hai-în-pat. Da, m-ai văzut, zic. Tu  
 vorbești, zic. Tu pe mine nu m-ai văzut niciodată la o casă de randevu cu un scoțian înșurat. Zic. Ia te  
 uită la ea ! Turnătoare. Căpățînoasă ca un catîr ! Și mai și umblă cu doi deodată. Kilbride, mecanicul  
 de locomotivă și caporalul OliphanV-STEPHEN (*Triumphaliter*) ; *Salvi facti % surit,*  
 (*Gesticulează cu bastonul și sfărîmă imaginea proiectată de felinar, spulberîndu-i lumina pretutindeni*  
*peste lume. Un prepelicar bălțat ațînîndu-se după mîncare se strecoară după el mîrînd. Lynch îl*  
*gonește cu piciorul.*) LYNCH : Ei și ce ?

106

STEPHEN (*Privind peste umăr*) : Așa că gestul, nu muzica, nu mirosurile, are să fie limbajul  
 universal, darul limbilor care să facă vizibil nu înțelesul laic ci prima ente-lechie, ritmul structural.  
 LYNCH : Filoteologie pornosoficală. Metafizică de strada  
 Mecklenburg !  
 STEPHEN : L-am văzut pe Shakespeare bîntuit de o scorpie și pe Socrate ciugulit de găină. Chiar și  
 atotînteptul stagirit a fost mușcat, înșeuat și călărit de o lumină a  
 iubirii.

LYNCH : Bah !

STEPHEN : Oricum, e nevoie de două gesturi ca să  
 ilustrăm parabola cu pîinea și urciorul ? Mișcarea asta  
 simbolizează coltucul și urciorul de pîine și de vin la Omar.  
 Ține-mi bastonul.

LYNCH : Dă-l dracului de baston împutit. Unde mergem ?

STEPHEN : Libidinosule linx, către *la belle dame sans*  
*merci*, Georgina Jonson, *ad ăeam qui laetificat jnven-*  
*tutem meam.*

(*Stephen îi împinge bastonul în brațe și își ridică încet brațele răsturr îndu-și capul pe spate pînă*  
*rămîne cu mîinile amîndouă depărtate de corp, înălțate la nivelul pieptului, cu palmele în jos*  
*intersectîndu-se, stingă mai sus, cu degetele gata să se răsfire.*)

LYNCH : Care-i urciorul cu pîine ? N-are a face. Ori asta ori vama — tot una. Parcă ai ce simboliza.  
 Na, ia-ți cîrja ta și umblă.

(*Trec mai departe. Tommy Caffrey se apropie în patru labe de un felinar și agățîndu-se de el se*  
*aburcă opintin-ău-se puțin cîte puțin. Cînd ajunge la furca de sus alunecă iarăși în jos. Jacky Caffrey*  
*înșfacă felinarul să se cocoats și el. Marinarul de adineaori se pocnește de felinar. Gemenii o*  
*zbughesc în întuneric. Marinarul, clătinîndu-se pe picioare, își apasă degetul arătător pe o nară și*  
*ejectează pe nara cealaltă un jet prelung, lichid, de mucilagiu. Smul-gînd felinarul din loc și*  
*propiindu-și-l pe umăr se îndepărtează în mulțime cu torța aceasta aprinsă în spate.*

*Ceața riului își tîrîic încetișor șerpui. Din haznale, crăpături, latrine, maldăre de gunoarie, se înalță în*  
*toate părțile fumuri stătătoare. O licărire fișnește dinspre sud de dincolo de cotul dinspre mare al*  
*riului. Marinarul înain-*

107

*tează nesigur străbătînd în zigzag mulțimea, poticnindu-se către șinele de garare. Din partea cealaltă,*  
*pe sub podul de cale ferată, apare Bloom, roșu la față, gîfîind, înfun-dîndu-și pîine și ciocolată într-un*  
*buzunar al hainei. In vitrina frizeriei lui Gillen un portret compozit îi înfățișează imaginea vajnicului*

Nelson. Alături o oglindă concavă îi prezintă în față portretul lugubriosului Booloohoom, de demult pierdutul, nenorocitul-în-dragoste. Cu gravitate, Gladstone, îl fixează în ochi, Bloom așa cum e Bloom. El trece mai departe trăsnet de privirea fixă a truculentului Wellington, însă din oglinda convexă îi rinjesc sașii ochii holbați și obrajii bucălați ai lui Poldy șolditul-zaha-**risitul**.

La ușa lui Antonio Rabaiotti, Bloom se oprește o clipă sub lumina strălucitoare a lămpilor cu arc.

Dispare. După o clipă reapare și se grăbește mai departe.) BLOOM : Pește prăjit cu cartofi. Nix. Ha !

(Dispare înăuntru la Olhousen măcelarul slrecurîn-du-se pe sub oblonul care tocmai se lasă în jos.

Cîteva momente mai târziu iese pe sub oblon, pufăind, puf-puf, Poldy, Blum-blum Bloohoom. Ține în fiecare mină cîte un pachet, unul conținînd un picior de porc călduț, celălalt un picior rece de miel, presărat din belșug cu piper. Icnește îndreptîndu-și trupul. Pe urmă, încovoiindu-se într-o parte, își presează unul din pachete pe o coastă și geme.) BLOOM : Mi s-a pus un jungghi într-o parte. De ce-oi fi fugit așa ?

(Respiră adine, cu grijă și pornește încet către felinarul dintr-o parte. Licărirea îșișnește din nou.)

BLOOM : Ce-i cu asta ? Un far ? Reflector.

(Se oprește la colț, în față la Cormack, pîndind.) BLOOM : Aurora borealis sau o fi de la furnale ? A, pompierii, sigur. Oricum, e spre sud. Mare foc. O fi casa lui. Tufișul sărăntocului. Nu-i la noi.

(Fredonează bine dispus) Arde Londra, arde Londra ! Foc ! Săriți, foc ! (Îl zărește pe marinarul care se bălăbănește prin mulțime în partea dinspre capătul străzii Talbot). îl scap, te pomenești. S-alerg.

Repede. Mai bine traversez pe aici.

(Dă buzna să treacă strada. Niște ștregari încep să țipe.) HAIMANALELE : Fii atent, domnu'. (Doi bicicliș'ti cu lanterne de hîrtie aprinse, legănînduse, trec în goană pe

103

Ungă ci, atingîndu-l și sunînd din răspuțeri din clopoțel.)

CLOPOȚELII : Hehehe, stai așa.

BLOOM (Deodată țeapăn, străpuns de jungghi) : Au.

(Privește în jur, se aruncă iarăși să treacă. Prin ceața tot mai deasă ridicîndu-se, un tramvai de patrule, înain-tînd cu precauție, se iscă uriaș asupra lui, cu farul lui mare roșu clipind, cu troletul scrișnind pe fir. Conducto-rul băngăne din clopotul de alarmă.) CLOPOTUL : Bang Bang Bla Bak Blud Bugg Bloo.

(Frinele scrișnesc violent. Bloom, ridicînd o mină în-mănușată In alb asemenea unui polițai, iese stîngaci, cu picioare țepene, de pe șine. Conducătorul, unul cu nasul turtit, azvîrlit înainte peste, roata de conducere, urlă la ti în timp ce vagonul trece cu zgomot de lanțuri și clape.) CONDUCTORUL :

Hei, moș tăgîrță, ce, te joci de-a pălăria peste baligă ?

BLOOM (Bloom sare pe trotuar și se oprește locului iarăși. își șterge o pată de noroi de pe obraz, cu una din mîini Unind pachetul.) : Strada-i barată. Cit pe-aci. dar mi-a trecut jungghiul.

Trebuie să mă apuc iar de gimnastica aia a lui Sandow. Aplecări pe mîini. Asta te asigură și împotriva accidentelor de circulație. Providența. (Se pipăie peste buzunarul de la pantaloni.) Leacul mamei, sāraca. Nici nu știi cînd ți se agață tocul în șină sau ii se-ncurcă un șiret de la gheată într-o roată. În ziua aia cînd duba poliției era cit pe-aci să mă calce pe pantof, la colț la Leonard. A treia oară-i. Că mă joc de-a pantoful. Insolent conducătorul ăla. Ar trebui să-l reclam. încordarea asta-i face și pe ei nervoși. S-ar putea să fie tipul ăla care mi-a suflat-o azi dimineață pe femeia aia cu capul de cal.

Același gen de frumusețe. Oricum, a frînat la timp. Mers țeapăn. Și uite că se nimerește. Cîrcelul ăla groaznic pe alea Lad. Am mîncat ceva stricat. Semn de ghinion. De ce ? Probabil o vită ilegală.

Semnul fiarei, (țși închide ochii o clipă.) Am cam amețit. Migrena mea de fiecare lună sau chestia aialaltă. Ceață în căpățînă. Senzația asta de oboseală. E prea mult pentru mine acum. Au !

(O siluetă sinistră stă sprijinită cu picioarele încrucișate de zidul lui O'Beirne, o față necunoscută, colorată cu mercur negru. De sub un sombrero cu boruri largi crea' tura îl privește cu ochi răi.)

109

BLOOM : Buenas noch.es, senorita Blanche que caile es esta ?

CREATURA (Impasibilă, ridică un braț ca semnal) ; Parola. Sraid Mabbot.

BLOOM : Haha. Merci. Esperanto. Slan leath. (Mormăie.) Spioană de la liga gaelică trimisă de ăla care mănîncă foc

(Face un pas înainte. Un vagabond cu un sac în spinare îi taie drumul. El se trage la stînga, vagabondul și el la stînga.)

BLOOM : Vă rog. (*îl evită, îl ocolește, face un pas într-o parte, trece pe Ungă el, mai departe.*) BLOOM : Să ții dreapta, dreapta, dreapta. Dacă există un indicator, cu degetul care s-arate drumul, plantat de Touring Club la Steapaside, cui i se datorează această binefacere publică ? Mie, care m-am rătăcit și mi-am adus contribuția în coloanele ziarului *Irish Cyclist* cu scrisoarea intitulată *în întunecatul Steapaside*. Ține, ține, ține dreapta. Unul care caută prin gunoaie, acum la miezul nopții. Tăinuitor, mai degrabă. E primul loc unde se duce direct asasinul. Își spală și el acolo păcatele lumii.

(*Jacky Caffrey, fugărit de Tommy Caffrey, se pocnește violent de Bloom.*) BLOOM : Au ! (*Izbit, cu picioarele tremurînde, se oprește locului. Tommy și Jacky dispar, ici, colo. Bloom se pipăie cu mîi-nile în care ține pachetele după ceas, peste buzunarul de ceas, buzunarul de portvizit, buzunarul de portmoneu, plăcerile păcatului, cartoful, săpunul.*) BLOOM : Ferește-te de hoții de buzunare. Trucul vechi al pungașilor. Se ciocnesc de tine. Și-ți umflă punga. (*Clinele se apropie amușinînd, cu nasul la pămînt. O siluetă lungită pe jos strănută. Apare un individ cocîrjat, bărbos, înfășurat în caftanul lung al bătrînilor din Sion și cu o șapcă de casă cu porapon portocaliu. Ochelarii de baga îi atîrnă în jos pe nas. Dungi gălbui de otravă îi apar vizibile pe fața suptă.*)

RUDOLPH : încă o jumătate de coroană bani risipiți pe Ziua de azi. Ți-am spus să nu umbli niciodată cu goi bețivi. Așa n-ai să faci tu bani. BLOOM (*Ascunde picioarele de porc și de miel la spate.*

110

*si, spăsit, simte pe pielea lui caldul și recele cărnii*) : Ja, ich iveiss, papachi.

RUDOLPH : Ce faci tu aici în locul ăsta ? Ce, tu n-ai suflet ? (*Cu gheare slăbănoage de vultur pipăie fața tăcută a lui Bloom*): Nu ești tu fiul meu Leopold, nepotul lui Leopold ? Nu ești tu băiatul meu scump Leopold care a părăsit casa tatălui său și l-a părăsit pe Dumnezeuul părinților săi Abraham și Iacob ? BLOOM (Precaut): Cred că da, tată. Mosenthal. Ce-a mai rămas din el.

RUDOLPH (Cu severitate) : într-o noapte te-au adus acasă beat ca un dîne după ce ți-ai cheltuit bănișorii tăi buni.

Cum le spune la ăia care aleargă ?

BLOOM (*In costum tineresc, cochet, albastru Oxford, cu vestuță albă, umeri înguști, pălărie alpină cafenie, ceas V/aterbury de argint veritabil întors fără cheie și lanț dublu Albert cu breloc atașat, murdar tot, într-o parte, cu noroi care începe să se usuce*) : Alergători de cros, tată. Numai aUmci, o singură dată.

RUDOLPH : O dată ! Murdar tot de noroi, din cap pînă-n picioare. Și te-ai tăiat și la mînă. Tetanos. Țștia te fac kaput, Leopoldleben. Fii atent cu ăștia.

BLOOM (*Fără vlagă*) : M-au provocat la o întrecere. Era noroi. Am alunecat.

RUDOLPH (Cu dispreț) ; *Goim nachez*. Frumos lucru să-l vadă mama ta, săraca. BLOOM : Mama !

ELLEN BLOOM (*în costumație de pantomimă, scufie cu cordeluțe, crinolină și turnură, bluză de văduva Zwankey cu mînecuțe bufante, încheiate la spate, mănuși cenușii fără degete și o broșă cu camee, cu părul strîns în file, apare la balustrada scărilor cu un sfeșnic înclinat în mînă și strigă alarmată cu glas ascuțit*): O, Mîntuitorule adorat, ce i-au făcut! Sărurile mele ! (*își saltă o pulpană a fustei și cotrobăiește prin buzunarul jupanului ecru în dungi. O sticluță, o medalie Agnus Dei, un cartof zbîrcit și o păpușă de celuloid se răspîndesc pe jos.*) Sfîntă Maică a Domnului, unde-ai fost, tmde-ai fost ?

(*Bloom, bîlbîindu-se printre dinți, ea ochii în jos, începe să-și distribuie pachetele în*

*buzunarele pline, însă renunță repede, mormăie.)*

111

0 VOCE (Aspră) : Poldy !

BLOOM : Cine ? (Se apleacă repede și evită astfel stîngaci o palmă) : La dispoziția dumneavoastră. (își ridică privirile. Pe fondul unui miraj cu curmali

*I se înfățișează, dreaptă, în față o femeie bine făcută, îmbrăcată în costum turcesc. Volume opulente îi umplu bine pantalonii stacojii și vesta lucrată cu fir de aur. E încinsă cu o eșarfă lată galbenă. Un iașmac alb pe care întunericul nopții îl face să pară violet îi acoperă fața lăsîndu-i liberi doar ochii mari negri și părul ca pana corbului.)* BLOOM : Molly !

MARION : Așa crezi ? Doamna Marion de acuma încolo, dragul meu bărbățel, cînd mai vorbești cu mine. (Ironică) Mititelul, i-au înghețat picioarele, stînd aici să aștepte atîta ?

BLOOM (*își schimbă greutatea corpului de pe un picior pe altul*) : Nu, nu. Absolut de loc.

(*Respiră foarte agitat, înghițind mult aer, întrebări, speranțe, picior de porc pentru cina ei, atîtea lucruri să-i spună, scuze, dorință, fascinație. Pe fruntea ei strălucește o monedă. La degetele de la picioare are inele cu pietre scumpe. Gleznele ei sînt legate cu un lanț subțire. Alături, o așteaptă o cămilă, cu capul acoperit cu un turban înalt. De șaua ei cu baldachin atîrnă o scară de mătase cu nenumărate trepte. Se apropie de ea bîfîindu-și nemulțumită crupa. Ea o lovește furioasă cu palma peste coapsă, și b7-ățările și lanțurile de aur îi sună mînioase, și în vremea asta o ceartă în dialect maur.)* MARION : Nebrakada ! Feminimum.

(*Cămila, ridicîndu-și un picior din față, culege din-tr-un copac un mango mare, îl oferă stăpînei, clipind, în copita sa despăcată, pe urmă își lasă capul în jos și, icnind, cu gîtul ridicat, se pregătește să îngenuncheze. Bloom își încovoaaie spinarea ca treaptă pentru ea.)* BLOOM : Pot să vă... Vreau să spun în calitatea mea de menajer al dumneavoastră... Doamnă Marion... dacă ați vrea...

MARION : Așadar remarcă o schimbare ? (*Mîinile îi alunecă încet peste plastioanele ei cu ornamente aurite. Cu o ironie înceată, prietenoasă, în priviri.*) O, Poldy,

jl 12

Poldy, te-ai împotmolit aici ca un zaharisit. Du-te și cunoaște viața. Să vezi și tu lumea largă. BLOOM : Mă duceam tocmai îndărăt după loțiunea aia cu ceară albă, apă de floare de portocali. Joia prăvăliile se închid mai devreme. Dar mîine dimineată la prima oră. (Se pipăie prin diverse buzunare.) Rinichiul ăla care nu stă la un loc. A !

(*Arată cu mîna spre sud, apoi spre est. O bucată nouă curată de săpun de culoarea lămii răsare, răspîndind lumină și mireasmă.*) Sx\PUNUL :

Ce pereche minunată sîntem Bloom și cu mine ; El luminează pămîntul, eu lustruiesc cerul bine.

(*Fața pistriuită a lui Sweny droghistul apare în discul săpunului soare.*)

SWENY : Trei șilingi și un penny, vă rog. BLOOM : Da. Pentru soția mea, doamna Marion. Rețetă specială.

MARION (*Voce suavă*) : Poldy ! BLOOM : Da, doamnă ? MARION : *Ti trema un poco ii cuore ?*

(*Disprețuitoare, se îndepărtează cu pas mîndru, ca o porumbiță îndopată, jucăușă, umflată în gușă, freăonînd duetul din Don Giovanni.*) BLOOM : Ești sigură cu *Voglio* acela ? Vreau să spun cu *pronunciati...*

(*O urmează, urmat și el de prepelicarul amușinător. Proxenetă cea vîrstnică îl apucă de mîneacă și perii țepoși de pe negul din bărbie îi scînteie tremurători.*) PROXENETA : Zece șilingi, ia fecioara. Proaspătă, nici n-a pus nimeni mîna pe ea. Cinșpe ani. Nu-i nimeni înăuntru decît taică-su bătrînu, care-i beat mort.

(*Arată cu degetul. In gaura căscată a viziunii ei întunecate apare furișă, cu rochia murdară de ploaie, Bridie Kelly.*) BRIDIE : Strada Clocitoarei. Ai ceva de gînd ?

(*Chicotind își flutură ca un liliac șalul și o ia la fugă. O brută mătăhăloasă o urmărește țopăind voinicește după ea în cizmele lui înalte. Se împiedică pe trepte, își reca-*

*pată echilibrul, se precipită în noapte. Se mai aud țipete și chicoteli, tot mai slab.)*

PROXENETA (*Cu ochii ei de lup sticUnău-i*): Își ia și el ee-i al lui. N-ai să găsești fecioare în lupanarele astea. Zece șilingi. Și nu mai sta așa toată noaptea că dau ăia-n civil peste noi.

Numărul șaișpe-i o bestie.

(*Gerty MacDowell se apropie șchiopătînd, privinduA furiș. Scoate de la spate, în vremea*

*asta făcându-i ochi dulci, și-i arată sfioasă o cârpă însîngeratu.)* GERTY : Cu toate bunurile mele lumești eu pe tine și tu. (*Mutmurînd*) Tu ai făcut asta. Te urăsc. BLOOM : Eu ? Cînd ? Visezi. Nu te-am văzut în viața mea.

PROXENETA : Lasă-l în pace pe dommi, mincinoaso. Ii scrii lu domnu scrisori prefăcute. Faci trotuarul, te iei de bărbați. Maică-ta ar trebui să te lege de piciorul patului și să te bată cu cureaua, stricată ce ești. GERTY (*Către Bloom*): Matale care mi-ai văzut toate secretele din sertarul din fund. (II apucă de *mîneacă, plîngă-reață*) Bărbat căsătorit, porcule ! Te iubesc că mi-ai făcut așa.

*(Se îndepărtează cu mersul ei diform. Doamna Breen, în palton bărbătesc de molton cu buzunarele umflate desfăcute la cusături, s-a oprit pe șosea, cu ochii zburdalnici mari deschiși și sunzînd cu toți dinții ei de ierbivor.)* D-NA BREEN : Domnu...

BLOOM (*Tușește grav*): Doamnă, cînd am avut ultima dată plăcerea, prin scrisoarea datată șasesprezece curent..., D-NA BREEN : Domnule Bloom ! Dumneata aici în văgăuna păcatului ! Frumos te-am prins ! Răule ! BLOOM (*Grăbit*): Nu așa tare, numele. Ce crezi despre mine în fond ? Nu mă trăda. Zidurile au urechi. Ce mai faceți ? De cînd nu. Arătați splendid. Absolut. Ce spuneți ce vreme frumoasă, la vremea asta a anului. Negrul refractă căldură. Tai drumul acasă pe aici. Un cartier interesant. Salvarea femeilor pierdute, azilul Magdalena. Eu sînt secretarul...

D-NA BREEN (*Ridica im deget în aer*) : Acuma să nu-mi spui cine știe ce minciună mare ! Știu eu pe cineva căruia n-are să-i placă de loc să audă asta. Așteaptă dumneata

114

pînă o văd pe Molly ! (*Cochetă*) Explică-te acuma, numai-<sup>^</sup>ecît, sau vai de pielea dumitale !

BLOOM (*Aruncă o privire peste umăr*) ; Deseori mi-a spus că ar vrea să facă o vizită pe aici. Periferie, mizerie. Nota exotică, înțelegi. Și servitori negri în livrea, dacă ar avea bani.

Othello, brută mare și neagră. Eugene Strat-to-n. Sau chiar ăia costumați în negri cu oasele desenate i corul, la trupele de menestreli ale lui Livermore. Frații Eohee. Chiar ca niște coșari. (*Tom și Sam Bohee, menestreli de culoare în costume albe de pînză, cu ciorapi stacojii, cravate Sambo super-tcrobite și ochiul boului mari, stacojii, la butoniere, sar în sus. Amîndoi au banjoul petrecut pe după gît agățat de umăr. Mîinile lor palide, mici, de negroid, ciupesc coardele. Fulgerîndu-și ochii albi de kefir și dinții, bat stepul în saboți grosolani, zăngănind, cîntînd, spate în spate, pe vîrfuri, pe călcîie, pe călcîie, pe vîrfuri, dină din buzele lor groase climpănitoare.*)

*E cineva-n casă cu Dina E cineva-n casă cu Dina, știu E cineva-n casă cu Dina Cîntînd la băirînul banjo auriu.*

*(Își smulg măștile negre de pe fețele rubiconde de bebeluși ; pe urmă chicotind, sforăind, băngănind, bocănind ■;c3 îndepărtează în pas de dans cakewalk.)* BLOOM (*Cu surîs acru-tandru*) : Puțin cam frivoli, nu-i așa, dacă-am simți și noi îndemnul ? Ai vrea poate să te i au în brațe, așa, o fracțiune de secundă ? D-NA BREEN (*Țipăt vioi, bine dispus*) ; Tîlharule ! Ui-<sup>'</sup>ă-te la tine !

BLOOM : De dragul vremurilor de-altă dată. Mă gîndeana la un careu, o căsătorie mixtă în care să ne amestecăm laolaltă conjugalitățile noastre diferite. Știi foarte bine că am o slăbiciune pentru tine. (*Mohorît*) Eu ți-am trimis felicitarea aia cu gazela micuță de Sfîntul Valentin. D-NA BREEN : Doamne, Doamne, dar cum mai arăți ! Mor de rîs. (*Întinde mina inchizitorial*) Ce-ascunzi acolo 3a spate ? Hai spune-ne repede, și te-am iertat. BLOOM (îi apucă *încheietura cu mina liberă*): Jossie Powell era cea mai frumoasă debutantă din Dublin. Cum

115

zboară timpul ! Îți aduci aminte, dacă stăm să ascultăm într-un aranjament retrospectiv, de noaptea aceea de Crăciun, inaugurarea casei Georginei Simpson, cînd jucau jocul cu Irving Bishop, să găsească acul legați la ochi și prin citirea gîndului ? Mediu, ce e în tabachera asta ? D-NA BREEN : Dumneata ai fost vedeta în seara aceea, cu recitățile acelea serio-comice, și erai minunat în rol. Ai fost



întotdeauna un favorit al doamnelor. BLOOM (*Idolul femeilor, în jachetă de gală, reveniri lucioase de mătase, insigna viasolii la butonieră, papion negru și butoni de perle, un pahar în fațete cu șampanie în mână*) : Doamnelor și domnilor pentru Irlanda, căminul nostru și frumusețea doamnelor.

D-NA BREEN : Scumpele zile de odinioară, moarte, care nu se mai întorc. Vechiul și dulcele cîntec al iubirii. BLOOM (*Cu înțeles, coborînd glasul*) : Mărturisesc că sînt ceainic de curiozitate să aflu dacă o anumită parte a unei anumite persoane nu este fierbinte ca un ceainic în momentul de față.

D-NA BREEN (*Entuziastă*) : Teribil de ceainic. Londra-i ceainic și eu pur și simplu ceainic peste tot și pe bot. (*Se freacă de el*). După jocurile de salon și după focurile de artificii nc-am așezat pe perne pe scară. Sub vîsc. Numai noi doi singuri.

BLOOM (*Purtînd pălărie Napoleon purpurie cu semilună de ambru, alunecîndu-și încet degetele peste palma ei durdulie moale umedă pe care ea i-o lasă moale în mîinile lui*) : Ceasul vrăjitoresc al nopții. Am scos țepă din palma asta, cu grijă, ușor. (*Tandru, în timp ce petrece pe degetul ei un inel cu rubin.*) *Lă ci darem la mano.* D-NA BREEN (*într-o rochie de seară executată în albastru clar de lună, diademă de silfidă din imitație de pietre prețioase pe frunte, carnetul de bal alunecat lingă pantofiorul de satin albastru de lună, își arcuiește molatec palma, respirînd mai repede*) : *Voglio e non.* Ce cald ești ! Frigi tot ! Mîna stingă, mai aproape de inimă. BLOOM : Cînd ai făcut alegerea la urmă toată lumea a spus că e frumoasa și monstrul. N-am să te iert niciodată pentru asta. (*Cu pumnul strîns peste frunte.*) Gîndește-te ce înseamnă asta. Ce-ai însemnat tu pentru mine atunci. (*Răgușit.*) Femeie, mi se rupe inima !

116

(*Dennis Breen, cu pălărie înaltă albă, cu placa de om sandviș Hely pe piept, trece pe Ungă ei în papuci de pîslă tîrșîndu-și picioarele, cu barba lui neîngrijită în vînt, mormăind în dreapta și în stingă. Micul Alf Bergan, în-vestmîntat în dominoul de as de pică, îl urmărește ca un cîine în stingă și în dreapta, cocoșîndu-se de rîs.*) ALF BERGAM (*Arată cu degetul icnind tot de rîs la placa reclamă*) : K.k. — caca.

D-NA BREEN (*Către Bloom*) : Ce ne-am mai distrat atunci sub scară. (*îi face cu ochiul.*) De ce nu m-ai sărutat unde mă durea ? Mureai s-o faci.

BLOOM (*Șocat*) : Prietena cea mai bună a lui Molly ! Ai fi în stare ?

D-NA BREEN (*Cu vîrfurile roșu al limbii între dinți, îi oferă o sărutare de porumbel*) ; Hnhn. Răspunsul e pe dracu'. N-ai un dar mic de tot și pentru mine aici ? BLOOM (*Dezinvolt*) : Sigur. Ceva pentru cină. Casa fără carne în conserve e incompletă. Am fost la *Leah*. Doamna Bandman Palmer. Incisiva interpretă a lui Shakespeare. Din nefericire am aruncat programul. E pe-aici un loc pe cinste cu picioare de porc. Așa simt eu.

(*Richie Goulding apare, cu trei pălării de damă prinse cu ace pe cap, aplecat într-o parte de geanta sa legală de la Collis și Vard pe care sînt zugrăvite cu creta un craniu și oase încrucișate. O deschide arătînd-o plină de cîr-nați, heringi sărați, handoc Findon și cutiuțe cu pilule.*) RICHIE : Cel mai convenabil în tot Dublinul.

(*Pat cel chel, gînganie gîngavă și plictisită, așteaptă la marginea trotuarului, așteptînd să servească.*) PAT (*înaintînd, cu o farfurie înclinată de unde se scurge un sos curgător*) : Friptură și rinichi. Sticlă de bere. Hi hi hi. Serviți-vă cînd vă servesc eu. RICHIE : Doamne Dumnezeu nammîn catîn via țamea.;

(*Cu capul plecat pleacă încăpățînat mai departe. Marinarul trecînd pe Ungă el cu mers nesigur îl împunge cu tridentul lui înflăcărat.*)

RICHIE (*Cu un strigăt de durere, ăucîndu-și mîna la spate*) : Ah ! Boala lui Bright ! Lumină

luminoasă ! BLOOM (*Arătînd cu degetul spre marinar*) : Un spion. Să nu-i atragem atenția. Nu pot să sufăr mulțimea asta, nu-

117

mai prostănaci, N-am venit să caut plăceri ușoare. Sînt într-o situație îngrozitoare.

D-NA BREEN : Ca de obicei, cu povești siropoase și cu prefăcătorii, nu mai știi ce să mai născocеști.

BLOOM : Vr-eau să-ți spun un mic secret, <cum am -ajuns aici. Dar nu trebuie să spui la nimeni. Nici chiar lui Molly. Am eu un motiv anume.

D-NA BREEN (*Murind de curiozitate*) ; O, pentru nimic în lume.

BLOOM : Hai să plecăm de aici. Vrei ?

D-NA BREEN : Hai.

(*Proxenetă face un semn neluat în seamă. Bloom se îndepărtează împreună cu doamna Breen.*

*Clinele îi ur-meo-ză, schelălăind jalnic, dînd din coadă.)* PROXENETA : Ovrei cu lapți moi !

BLOOM (*în costum de sport crem cu o crenguță de capri-țoi la rever, cămașă elegantă galben deschis, cravată ecosez cu crucea Sfintului Andrei, binoclu în bandulieră și melon gri*) : Mai ții minte, de demult, de demult, acum ani de zile, **chiar** după ce-am întărcat-o pe Milly, Marionette îi spuneam, cînd am fost cu toții la cursele de la Fairy-house, nu ?

D-NA BREEN (*în taior cochet, nuanță Saxa, pălărie de catifea albă și voal subțire*) ;

Leopardstown. BLOOM : Leopardstown vreau să spun. Și Molly a cîștigat șapte șilingi, un trei ani numit *Să-nu-spui* și cînd ne-am întors acasă pe la Foxrock în trăsura aia veche cu cinci locuri și tu erai splendidă și elegantă, aveai pălăria aia nouă de catifea albă cu boruri de blană de cârtiță care te sfătuiseră doamna Hayes s-o iei pentru că era la reducere cu nouăsprezece și unsprezece, ca niște sîrmă acolo cu o cîrpă veche de catifea imitație și pariez pe ce vrei că a făcut-o înadins...

D-NA BREEN : Sigur că da, cața bătrînă ! Nu-mi **mai** aduce aminte ! Ce mai sfaturi îmi dădea ! BLOOM : Pentru că nu-ți ședea nici de departe așa bine ca toca cealaltă, aia micuță cu pasărea Paradisului cu aripa de colibri în ea care ți-o admiram eu și pe cuvîntul meu arătai grozav de irezistibilă cu ea -deși păcat s-o omori, o biată vietate, o păsăruică atîtica cu o inimă abia o vedeai.

118

D-NA BREEN (*Îi ciupește de braț, alintîndu-se*) : Eram rea și crudă.

BLOOM (*Voce scăzută, tainică, vorbește mai grăbit*) : Și Molly mîncea un. sadvici cu carne marinată din coșul de picnic al doamnei Joe Gallaher. Sincer îți spun, și ea-și avea sfătuitoarele ei sau admiratorii, dar mie nu mi-a plăcut niciodată stilul ei. Era... D-NA BREEN : Prea...

BLOOM : Da. Și Molly rîdea pentru că Rogers și Maggot O'Reilly imitau un cocoș cînd ara trecut pe lîngă o fermă și Marcus Tertius Moses, negustorul de ceai, a trecut pe lîngă noi în cabrioletă cu fiică-sa, Dansatoarea Moses o chema, și cățelușul din poala ei se ținea așa mîndru și tu m-ai întrebat dacă am auzit sau am citit undeva sau știam sau s-a întîmplat să...

D-NA BREEN (*Excitată*) : Da, da, da, da, da, da, da, da. (*Dispare de lîngă el. Urmărit mai departe de clinele care geme încetișor, el se îndreaptă către porțile Infernului, hv-ir-o arcadă, o femeie în picioare, aplecîndu-se, cu picioarele desfăcute, urinează ca o vacă. În fața unei cîrcmme eu obloanele trase un grup de gură-cască de la un șantier ascultă o poveste pe care contramaistrul lor, unul cu nasul spart, le-o spline cu umor răgușit. Doi dintre ei, ciungi, se luptă greoi între ei, mîrîind, într-o trîntă bețivă, oloagă.)* CONTRAMAISTRUL (*Cocoșîndu-se, cu glasul îmbăloșîn-du-i-se în **ritul** cîrn*) ; Și cînd a coborît Cairns de pe schelă ce l-a văzut că făcea decît că-și dăduse drumul direct acolo chiar în găleata aia cu bere care și-o aduseseră în rumeguș, acolo pentru tencuitorii de la Derwan. GURA-CASCĂ (*Rîzînd gros prin cerul gurii spart*) : Ho, bișto dă tot !

(*Li se clatină coifurile pătate cu var. Se învîrtesc așa, ologi, stropiți de clei și de var, mînjiți ca niște masoni în lojile lor, în jurul lui.*)

BLOOM : Simplă coincidență. Lor li se pare nostim. Și tocmai că nu era nostim de loc. Ziua-n amiaza mare. Eu îmi vedeam de drumul meu. Noroc că nu era nici o femeie pe acolo.

GURA-CASCĂ : Mă, ce chestie ! Cufureală. Ho ho în berea tipilor.

119

(Bloom trece mm departe. Tîrfe ieftine, singuratice, perechi, cu șaluri, despletite, strigă din alei, uși, pe la colțuri.) ȚÎRFELE : Departe te'ci, mă famenule ?

Cum o duci cu picioru de la mijloc ?

N-ai f un chibrit pă la tine ?

He, fă-te-ncoace că ți-o-ntăresc eu numaidecît !

(El se bălăcește grăbit pe aici prin rigolă spre strada luminată de dincolo. Dintr-o perdea **umflată** la o fereastră nn gramofon își ițește o **trompă de alamă cojită**. în um-bră, patroana unei **cîttiumi** clandestine se ceartă cu marinarul și cei doi militari în tunică roșie.) MARINARUL (Icnind) : Unde dracu-i casa aia ? PATROANA : Strada Purdon. Sticla de bere-un șiling. Femeie respectabilă. MARINARUL (Inșfăcîndu-i de tunică pe cei **doi** îi trage după el **bălăbănîndu-se**) ; Hai-ncoace, după mine armata britanică !

SOLDATUL CARR (In spatele lui) : Or că e beat ! SOLDATUL COMPTON (Ride) : Și-ncă cum !

SOLDATUL CARR (Către marinar) : Cantina de la cazarma Portobello. Întrebi de Carr. Atîta. Carr.

MARINARUL (Urlă) : Noi sîntem băieții de la Wexford. SOLDATUL COMPTON : Stai ! Ce facem cu sergentu major ?

SOLDATUL CARR : Bennett ? E prietenu' meu. Eu țin în bătrînu' Bennett. MARINARUL (Urlă) : Lanțul cel de-amărăciune

Și să eliberăm țărișoara noastră.

(Pleacă, **nesigur pe picioare, tro, gîndu-i după el. Bloom se oprește, descumpănit. Clinele se apropie, cu limba atîr-nîndu-i, gîfîind.**)

BLOOM : Vînătoare de gîște din astea sălbatică trecute peste mare. Case ale vieții dezordonate.

Dumnezeu știe unde s-au dus. Cînd sînt beți se mișcă de două ori mai

120

repede. Frumoasă amestecătură. Scena aia de la gara Westland. Și pe-urmă îi vezi că sar în clasa întîi cu bilet de-a treia. Și-odată te trezești c-ai mers prea departe. Trenul cu locomotiva în coadă. M-ar fi dus pînă la Malahide, sau pe-o linie moartă toată noaptea sau vreo ciocnire. Asta de la prea multă băutură. Să bei numai cît ți-e bine. De ce m-oi mai ține eu după el ? Totuși el e cel mai bun din toată liota aia. Dacă n-aș fi auzit de doamna Beaufoy Purefoy nu m-aș fi dus și nu l-aș fi înfîlnit. Kismet. Are să-și piardă banii ăia. Aici cu toții se-nghesuie să te ușureze. Aici fac afaceri bune ăia cu prețuri mari la început, sau cămătării. Ce-ți lipsește ? Cum îi ai, cum i-ai dat. Și eu aș fi fost mort acum cu ăla cu tramvaiul cu gongul și farul de te-amețește dacă n-aș fi avut prezență de spirit. Dar asta nu te scapă întotdeauna. Dacă-ai fi trecut atunci pe la vitrina lui Truelock doar cu două minute mai tîrziu m-ar fi împușcat. Absența trupului. Totuși, dacă glonțul mi-ar fi trecut numai prin haină aș fi putut să iau daune pentru spaimă, cinci sute de lire. Ce-a fost ăla ? Unul de la clubul din strada Kildare. Dumnezeu să-i ajute lui vîtaful iui.

(își ridică ochii și citește o inscripție mîzgălită cu creta pe zid — **VISE UMEDE** și un desen falie.)

Nostim ! Molly cînd o desena pe geamul aburit al cupeului la Kingstown. Ce-i și asta ? (Păpuși țipător vopsite se leagănă prin praguri luminate, pe la ferestre, fu-mînd țigări noduroase. Mirosul dulceag de ierburi plutește spre el în cununi de fum rotunde încet lărgindu-se, ovale.)

CUNUNILE : Dulci sînt plăcerile dulci. Plăcerile păcatului.

BLOOM : Mi s-a cam muiat șira spinării. Să merg mai departe, să mă întorc ? Și cu mîncarea asta ? O mînînc și mă fac: tot lipicios de carne de porc. Absurd mai sînt și eu. Bani aruncați. Un șiling și opt pence risipiți. (Clinele de pripas își împinge un bot rece și lipicios în mina lui, dînd din coadă.) Ciudat cum se atașează de mine. Chiar și potaia aia oribilă astăzi. Mai bine să le spui tu ceva întîi. Ca femeile, le plac chestii din astea, cum ar veni *rencon-tres*. Pute ca un dihor. *Chacun sou gout*. S-ar putea să fie turbat. Fido. Nu prea e sigur pe picioare. Bun băiat!

121

Garryowen ! (Clinele lup se tăvălește pe spate bițîind obscen din labele rugătoare, cu limba mare neagră atîr-nîndu-i.) Influența mediului. Să-i dau ceva să scap de el. Numai să nu fie nimeni. (Cu cuvinte încurajatoare se trage îndărăt cu precauții de braconier urmat de aproape de setter într-un colț întunecos urît mirositor. Desface un pachet și cînd e gata să-i arunce piciorul de porc, se oprește și pipăie piciorul de miel.) Mărișor pentru trei pence. Dar e-n mîna stîngă. Efortul mai mare. De ce ? Mai mică pentru că nu-i folosită. O, dă-i drumul o dată. Doi șilingi și șase.

(Cu regret, lasă să cadă piciorul de porc și cel de miel nedesfăcut. Dogul cotrobăie stîngaci cu botul prin pachete și hăpăie cu voracitate mîrîitoare, trosnind oasele în colți. Doi varăiști înfășurați în

*mantalele lor impermeabile se apropie, tăcuți, vigilenți. Murmură laolaltă.)* RONDUL DE NOAPTE : Bloom. Al lui Bloom. Lui Bloom. Pe Bloom.

*(Fiecare din ei pune câte o mină pe umărul lui Bloom.)* PRIMUL VARDIST : Prins asupra faptului. Nu aruncați gunoaie pe stradă.

BLOOM *(Se bîlbîie)* ; Făceam o faptă bună spre folosul altuia.

*(Un stol de pescăruși, păsări ale furtunii se ridică înfometăți dinsirre noroaiele din Liffey cu fursecuri Ban-bury în pliscuri.)*

PESCĂRUȘII : Kai khem kăkituri Kankuki. BLOOM : Prietenul omului. Trebuie să fim buni cu el. *(Arată cu degetul. Bob Doran clătinîndu-se moale pe un scaun înalt de bar se leagănă asupra șoricarului care mestecă mai departe.)*

BOB DORAN : Mă, javră. Ia dă-ne laba-ncoace. Fă laba-n-coace.

*(Buldogul mîrîie, cu părul de pe ceafă zburlit, cu o bucată de picior de porc între maselele prin care se scurge salivă mînioasă. Bob Doran cade fără zgomot într-o curte interioară, de subsol.)* AL

DOILEA VARDIST : Protecția animalelor. BLOOM *(Cu entuziasm)* : Nobilă misiune ! L-am certat pe conductorul ăla de tramvai la podul Harold că-l maltratase pe calul îui săracul cu căpăstrul. Ce mi-a mai turuiț

122

că de ce mă bag. **Sigur**, -era frig tare și ultimul tramvai. Toate poveștile astea cu viața de la circ sînt cum nu se poate mai deprimante.

*(Signor Maffei, palid ca o pasiune, în uniformă ds dresor de lei cu nasturi de diamant la plastronul căm-ășii, apare ținînd un cerc de Mrtie, o biciușca întortocheată și un revolver cu care-l ține la respect pe mastiul mîrîitor.)* SIGNOR MAFFEI *(Cu surîs sinistru)* : Doamnelor și domnilor, ogarul meu bine dresat. Eu sînt «cel care l-am îm-blînzit pe A] ax armăsarul sălbatic din pampas cu șaua mea

specială cu țepi pentru carnivori. Biciuit pe sub burtă cu cravașa cu noduri. Un palan cu scribeți cu tragere care sugrumă, și asta-ți aduce la respect orice leu, oricât de rebel, chiar *Leo Fercx*, mîncătorul de oameni din Libia. Un fier înroșit în foc și o pomadă **îneacă** pe locul ars l-au făcut vedetă pe Fritz din Amsterdam, hiena care gîndește. *(Eîti-jește.)* Eu am semnul indian. Scînteierea asta din ochii mei, ăsta-i secretul, și licăritoarele astea din piept. *(CM surîs vrăjitoresc.)* Acum v-o prezint pe mademoiselle Ruby. mîn-dria ringului.

PRIMUL VARDIST : **Haide** odată. Numele și adresa. BLOOM : Pentru -moment uite că nu-mi aduc aminte. A. da ! *(își scoate pălăria de lux, saluthid)* : Dr. Bloom, Leo-pold, dentist. Ați auzit de von Bloom Pașa. Nușcite milioane. *Donmrwetter* ! E proprietarul a. jumătate din Austria. Egipt. Văr primar. PRIMUL VARDIST : Dovada.

*(Un cartonaș cade din banda de piele a pălăriei lui Bloom.)*

BLOOM *(Cu fes roșu, jiletcă de cadiu cu cingătoare lată verde, purtînd o falsă insigoiă a Legiunii de onoare, ridică în grabă cartonașul și i-l întinde)* : Permiteți-mi. Clubul meu e cel al tinerilor din armata terestră și din marină. Avocații — domnii John H-enry Menton, Promenada burlacilor, nr. 27.

PRIMUL VARDIST *(Citește)* : Henry Flower. Fără domiciliu stabil. Vagabondaj nocturn și staționare pe drumuri publice.

AL DOILEA VARDIST : Alibi. Ești la primul avertisment. BLOOM *(Scoate din buzunarul de la piept o floare galbenă veștejită)* ; Aceasta e floarea în chestiune. Mi-a fost dată

123

de un om, nu știu numele. *(La modul plauzibil.)* Știți gluma aceea veche, roza din Castilia. Bloom înflorește. Schimbarea numelui de Virag. *(Murmură pe ton scăzut confidențial.)* Sîntem logodiți, știți, domnule sergent. Doamna în cauză. Încurcătură de amor. *(îl bate pe umăr ușor pe cel de al doilea vardist.)* Dați-o dracului. E felul nostru al băieților de viață din marină. De la uniformă ni se trage. *(Se Întoarce grav către primul vardist.)* Și totuși, să știți, chiar și-așa dai peste câte un Waterloo uneori. Abăteți-vă într-o seară să luăm un pahar de vin de Burgundia. *(Către cel de al doilea vardist, vesel.)* Vă prezint eu domnul inspector. Se pretează. O face cît ai ridica coada.

*(Un chip întunecat, mercurial, își face apariția condu-cînd o siluetă în văluri.)*

ÎNTUNECATUL MERCUR : E urmărit la Castel. A fost degradat și dat afară din armată.

MARTHA *(cu văluri groase, un căpăstru stacojiu în jurul gîtului, un exemplar din IRISH TIMES în mînă, pe un ton plin de reproș, arătînd cu degetul)* : Henry ! Leopold ! Leo-pold ! Lionel, tu,

pierdutule. Redă-mi onoarea. PRIMUL VARDIST *(Cu asprime)* : Haideti la secție. BLOOM *(Speriat,*

*își pune pălăria pe cap, face un pas îndărăt, apoi, luându-și inima în dinți și ridicându-și brațul •irept în unghi drept, face semnul de apărare și de confra-ternitate masonică*) : Nu, nu, reverate maestru, e o femeie ușoară. Eroare de identitate. Curierul din Lyon. Lesurques și Dubosc. Vă aduceți aminte de cazul Childs, fratricidul. Noi,, mediciniștii. L-a omorât cu securea. Sînt acuzat pe nedrept. Mai bine unul scăpat decît nouăzeci și nouă condamnați pe nedrept.

MARTHA (*Suspînînd în spatele vălului*) : Și-a călcat fîgă-duiala. Numele meu adevărat este Peggy Griffin. Mi-a scris că se simte groaznic. Am să te spun lui frate-meu, fundaș 3 a Bective, te spun, fante fără inimă ce ești. BLOOM (*Cu mîna la gură*) : E beată. Femeia asta e-n stare de ebrietate. (*Munnură o aluzie vagă la trecutul Ephraimi-ților.*) Cacabordel.

AL DOILEA VARDIST (*Cu lacrimi în ochi, către Bloom*) : Ar trebui să-ți fie de-a dreptul rușine.

BLOOM : Domnilor jurați, lăsați-mă să mă explic. E-o-ncurcătură de mațe. Sînt un om cu totul neînțeles. Se

124

face din mine un țap ispășitor. Eu sînt un bărbat respectabil, căsătorit, fără nici o pată pe caracterul meu. Locuiesc pe strada Eccles. Soția mea eu sînt fiica unui comandant militar cît se poate de distins în serviciu, un gentleman curajos și de prestanță, cum îi spune, generalul maior Brian Tweedy unul din oamenii de acțiune ai Marii Britanii care au contribuit la ■câștigarea marilor noastre bătălii. A fost avansat pentru eroica apărare de la Rorke"s **Drift**. PRIMUL VARDIST : Ce regiment ?

BLOOM (*Intorclnindu-se spre galerie*) ; Regimentul regal Dublin, băieți, sarea pămîntului, renumit în lumea întregă. Cred că recunosc cîțiva vechi camarazi de arme acolo sus printre dumneavoastră. Regimentul regal de pușcași clin Dublin. împreună cu bătrina noastră poliție metropolitană, gardienii căminelor noastre, băieții cei mai curajoși și tinerii cei mai străluciți în ce privește fizicul, în serviciul suveranului nostru.

O VOCE : Renegatul ! Trăiască Burii ! Cine l-a fluierat pe Joe Chamberlain ?

BLOOM (*Cu mina pe umărul primului vardist*) : Și batrî-nul meu tată a fost judecător de pace. Sînt la fel de bun britanic ca și dumneavoastră, domnul meu. Am luptat cu trupele noastre pentru rege și pentru țară în războiul celor cu gîndurile aiurea sub generalul Gough în parc și am fost scos din luptă la Spion Kop și la Bloomforitein, am fost citat și în comunicate. Ara făcut tot ce putea face un alb. (*Calm dar cu sentiment*) Jim Bludso. Am ținut-o cu botul lipit pe țarm.

PRIMUL VARDIST : Profesiunea sau meseria. BLOOM : Păi, am preocupări literare. Autor și ziarist. De fapt tocmai publicăm acum o culegere de povestiri premi-itte inițiată de mine, ceva care constituie o idee cu totul nouă în lumea literară. Am reiații în presa britanică și irlandeză. Dacă sunați la...

(*Myles Craicford sosește cu mers ataxic, cu o pană de gîscă între dinți. Ciocul stacojiu îi strălucește în aureola 'pălăriei sale de paie. Leagănă într-o mină o funie de ceapă spaniolă și în cealaltă ține la ureche un receptor telefonic.*) MYLES CRAWFORD (*Gușa de cocoș tremurîndu-i*) : Alo, Șaptezeci și șapte optzeci și patru. Alo. *Urinalul Omului liber și Ștergătorul de dos săptămînal* aici. Uluim Europa în-

125

treagă. Dumneata cine ești ? Albăstritul ? Cine să scrie ? Eloom ?

(*Domnul Philip Beaufoy, palid la față, se ridică în picioare în boxa martorilor, în costum decent de stradă, cu batista corect arătîndu-i-se la buzunarul vestonului, pantaloni bine călcați de culoarea levînticăi și ghetă de piele. Are în mînă o servietă mare cu eticheta Lovitura de maestru a lui Matcham.*

BEAUFOY (*Vorbește tărăgănat*) : Nu, nu ești dumneata așa ceva, nici de departe nu ești, dacă mă întrebi pe mine. Nu cred în ruptul capului și cu asta am terminat. Nici un gentleman înăscut, nimeni cu cele mai rudimentare însușiri ale unui gentleman nu s-ar coborî vreodată la o comportare atît de deosebit de respingătoare. E unul dintre aceștia, înălțimea Voastră. Un plagiator. Un simulant soios travestit în om de litere. E cît se poate de limpede că omul acesta a jefuit cu cea mai nerușinată josnicie din unele din cărțile mele de mare succes lucruri cu adevărat splendide, bijuterii desăvîrșite, ale căror pasaje de dragoste sînt în afară de orice bănuială. Cărțile de dragoste și petrecîn-du-se în lumea bună ale lui Beaufoy, cu care înălțimea Voastră este fără îndoială familiarizat, sînt bunuri prețioase care se găsesc în orice cămin din țara întregă. BLOOM (*Murmură cu umilință de cline bătut*) : Aș ridica o obiecție în legătură cu pasajul acela cu vrăjitoarea cu rîs frumos mînă în mînă, dacă-mi dați..;

BEAUFOY (*Dezgolindu-și într-o grimasă dinții, surîde superior către juriu*): Caraghiosule ! Nici nu găsesc cuvinte pentru abjecția pe care o reprezînți ! Cred că nici nu tre-buie să-ți mai dai vreo

osteneală deosebită în privința asta. Agentul meu literar, domnul J. B. Pinker e aici de față. Presupun, înălțimea Voastră, că vom primi onorariul obișnuit pentru martori, nu ? Finanțele noastre au fost considerabil descumpănite ca urmare a acțiunilor acestui ziarist de duzină, acestei ciori de Rheims, care nici măcar nu a frecventat cursurile vreunei universități. BLOOM (*Indistinct*): Universitatea vieții.

Literatură de joasă extracție.

BEAUFOY (*Strigă*) : E o minciună demnă de tot disprețul și care vădește descompunerea morală a acestui individ,

126

(*Își arată servieta*) Avem aici dovezi cu neputință de respins, *corpus delicii*, Înălțimea Voastră, un exemplar din-tr-o operă a perioadei mele mature desfigurată de amprenta Fiarei. O VOCE DE LA GALERIE :

*Moise, Moise, rege al iudeilor uns, S-a șters la fund cu Daily News.*

BLOOM (*Cu bravură*) : Exagerați monstruos. BEAUFOY : Lepădătură josnică ! Ar trebui să te-aranche în cloaca porcilor, putreziciune a pământului ! (*Către jurați.*) Ce mai, aruncați o privire asupra vieții sale particulare ! Duce o existență cvadruplă ! înger de stradă și diavol de casă. Numele lui nu poate fi menționat nici în societatea cea mai îndoielnică. Cel mai deșuchiat conspirator al epocii.

BLOOM (*Către jurați*) : Și el, burlac, cum... PRIMUL VARDIST : Procesul Regele contra Bloom. Chemați-o pe femeia Driscoll. APRODUL : Mary Driscoll, fată-n casă.

(*Se apropie Mary Driscoll, o servitoare cam șleampătă. Ține o găleată agățată de braț și în mână o perie de frecat pe jos.*)

AL DOILEA VARDIST : încă una ! Ești și tu de meserie ? MARY DRISCOLL (*Indignată*) : Eu nu mi-s din alea. Eu am o reputație respectabilă și am stat patru luni la ultima mea casă. Aveam situație, patru lire pe an și vinerile libere, și-a trebuit să plec din cauza manevrelor mnealui. PRIMUL VARDIST : De ce anume îl acuzi ? MARY DRISCOLL : Mi-a făcut o propunere anume da' eu mă prețuiesc mai mult, așa săracă cum sînt. BLOOM (*în halat de casă de zanana, pantaloni de flanel, papuci fără tocuri, nebărbierit, cu părul vîlvoi, vorbește blind*): Te-am tratat bine. Ți-am dăruit suveniruri, jartiere de lux verde smaragd mult mai presus de situația ta. Și ți-am ținut și partea, ca un imprudent, cînd te-au acuzat c-ai furat nu știu ce. E o măsură în toate. Joacă și tu cîstit. MARY DRISCOLL (*Tulburată*): Așa să mi-ajute Dumne-

127

zeu care mă vede acum în noaptea asta dacă am pus eu muia pe stridiile alea !

PRIMUL VARDIST : Care-i ofensa de care te **plîngi** ? **S-a** întîmplat ceva ?

MARY DRISCOLL : M-a surprins în curte în spate, Nălți-mea voastră, cînd cucoana ieșise după cumpărături, într-o dimineață, ca să-mi ceară cică un ac de siguranță. M-a înșfăcat de m-am ales cu vînatăi în patru locuri pă chestia asta. Și și-a și băgat de două ori mîna pe sub fustele mele. BLOOM : Ea m-a molestat în schimb.

MARY DRISCOLL (*Cu dispreț*) : Eu respect mai mult peria asta de frecat, dacă e să spun. I-am dădut replica, **Nai\*** țimea mea, și el a făcut remarca că tacă-ți gura.

(*Risete generale.*)

GEORGES FOTTELL (*Grefier, cu voce răsunătoare*) ; Liniște în sala de ședințe ! Acuzatul va face acum o declarație falsă.

(*Bloom, care-și declară nevinovăția, ținînd în mână un lotus desfoliat, începe un discurs lung, ininteligibil. Ar trebui să se dea ascultare spuselor emoționante pe care avocatul său le-a avut de spus în fața juriului. El personal e un om sfîrșit, dar deși a fost înfierat ca o oaie neagră, dacă ar putea să se exprime astfel, avea intenția să se îndrepte, să răscumpere amintirea trecutului într-un chip de ade-vărată soră și să se reîntoarcă în sinul naturii ca un animal pur domestic, El, care fusese copil de șapte luni, crescut cu grijă și îngrijit de o rudă vîrstnică, bolnavă la pat. S-ar putea să fi fost unele greșeli în viața tatălui său supus greșelilor, dar el avea acum intenția să întoarcă o foaie nouă și acum cînd în sfîrșit ajunsese la stîlpul de tortură, să ducă o viață casnică în amurgul zilelor sale lăsîndu-se pătruns de căldura plină de iubire a sinului încăpător al familiei. El, ca cetățean britanic aclimatizat, culesese în seara aceasta de vară de pe platforma din spate a unui vagon pe linia de centură în timp ce ploaia se lăsa așteptată impresiuni, cum s-ar zice, dinspre ferestrele căminelor pline de dragoste din municipiul Dublin și districtele sale urbane periferice, ale unor scene cu adevărat rurale de fericire într-o țară mai bună, cu hîrtie de tapet Dockrell de unu și nouă pence duzina, copilași nevinovați născuți cetățeni britanici îngînînd rugăciuni către Copilul Sfînt,*

*tineri școlari zbenguindu-se cu caietele lor de notițe, tinere doamne model cîntînd la pianoforte sau toți cu fervoare recitînd rozariile familiei în jurul buturugii de Crăciun acum trosnind în timp ce pe verzile cărări și alei fetișcanele cu drăguții lor ce vremuri se plimbau în sunetele acordeoanelor marca Britannia de metal cu armătură metalică cu patru game și douăsprezece sufluri, o ocazie unică, vîndute în pierdere, cea mai mare ocazie de solduri...)*

*(Noi rîsete. Mormăie incoerent mai departe. Ziariștii se plîng că nu aud nimic.)*

CALIGRAFI ȘI STENOGRAFI (Fără să-și ridice ochii de pe carnetele lor) : Desfăceți-i ghețele.

PROFESORUL MACHUGH (*De la masa presei, tușește, și strigă*) : Dă-o afară din'mneata, omule. Tușește o dată bine și scuipe-o p-ormă-n bucățele.

*(Contrainterogatoriul continuă în problema Bloom și găleata. O găleată mare. Bloom însuși.*

*Tulburări stomacale. Pe strada Castorului. Caz grav. Găleata unor tencui-tori. Mergea cu picioarele-nțepenite. Suferea ca un cîine. Pe la ora prînzului. Dragostea sau vinul de Burgundia. Da, și ceva spanac. Momentul culminant. Nu s-a mai uitat în găleată. Nimeni. Ce mizerie. Nu chiar complet. Un exemplar vechi din TITBITS.*

*(Rumoare și strigăte. Bloom, într-un frac rupt pătat cu var, joben uzat pe o ureche, cu plasture pe nas, vorbește mai departe, inaudibil.)*

J. J. O'MOLLOY (*Perucă încăruntită și robă de avocat, vorbind cu o voce încărcată de simțăminte de protest dureros*) : Nu e aici locul pentru frivolități indecente pe seama unui muritor căzut în brațele greșelii și alcoolului. Nu sîntem nici la urs și nici ia vreo destrăbălare studentască și nici nu avem de a face cu o parodie a justiției. Clientul meu este un copil, un sărman emigrant străin care a pornit-o de jos greu handicapat și care acum se străduiește din greu să agonisească un ban muncit cinstit. Delictul acesta atît de zgomotos trîmbițat se datorează unei aberații ereditare temporare, stîrnită de halucinații, asemenea familiarității cum ar fi pretinsa împrejurare vinovată fiind cu totul permise în locurile natale ale clientului meu, Țara Faraonilor. *Prima fade*, vă atrag atenția că nu s-a produs nici o încercare de cunoaștere trupească. N-au sur-

## 129

9 - Ulise, voi. II

venit intimități și delictul de care se plînge Driscoll, cum că virtutea sa i-ar fi fost solicitată, nu s-a repetat. Am să mă refer în special la atavism. Au fost înregistrate cazuri de naufragiu și somnambulism în familia clientului meu. Dacă acuzatul ar putea vorbi ar putea depăna acum o poveste, una din cele mai stranii povestite vreodată între copertile unei cărți. El însuși, înălțimea Voastră, este o ruină din punct de vedere fizic suferind ca un ciubotar de slăbiciune de piept. Scuza sa e că se trage dintr-o familie de mongoloizi și că nu e responsabil de acțiunile sale. N-are<sup>+</sup>ot ce-i trebuie la cutie, astea sînt faptele. BLOOM (*Desculț, cu gușa umflată ca un porumbel, în veston și pantaloni de gunoier, cu degetele de la picioare întoarse în sus cu umilînță, deschide niște ochi de cîrțiță și privește năuc în jur trecîndu-și încet mîna pe frunte. Pe urmă își saltă cu amîndouă mîinile cureaua, ca un marinar, și ridicînd din umeri într-o plecăciune orientală salută curtea arătînd cu degetul gros spre cer*) : Cela de sus face o nopticică așa de frumușică. (*Începe să lălăie proteste.*)

*Un copilaș—dăgă—laș Suge piciorul de pol dăguț Dădeți-i și lui un bănuț...*

*(E redus la tăcere prin huiduieli.)*

J. J. O'MOLLOY (*Adresîndu-se cu multă căldură vulgului*) : E o luptă cu totul inegală. Pe Hades, n-am să tolerez ca unui client al meu să i se pună pumnul în gură astfel, să fie intimidat în felul acesta de o haită de cîini și hiene rînjitoare. Legea mozaică înlocuiește acum legea junglei. O spun acum, și o spun cu emfază fără să vreau nici o clipă să pun piedică în calea telurilor justiției, că acuzatul nu s-a constituit în complice înaintea actului și că reclamanta nu a fost în nici un fel molestată. Această tînră persoană a fost tratată de pîrît întocmai ca și cum ar fi fost vorba de fiica lui. (*Bloom apucă mîna lui J. J. O'Molloy și o duce la buze*). Am să cer un martor în contradictoriu pentru a dovedi dincolo de orice îndoială că mîna tainică își face din nou jocul. Cînd sînteți la îndoială acuzați-l pe

## 130

Bloom. Clientul meu, un om timid și sfielnic din naștere, ar fi ultimul om de pe lume care să

săvîrșească vreo faptă nedemnă de un gentleman la care ar putea ridica obiecții modestia ultragiată sau să arunce cu piatra într-o fată care a pornit-o pe o cale greșită cînd vreun nemernic, adevăratul răspunzător de starea ei actuală, și-a făcut mendrele cu ea. El dorește să ducă o viață exemplară. Eu îl consider omul cel mai prob pe eare-l cunosc. În prezent este cam strîmător datorită faptului că i s-au ipotecat proprietățile însemnate pe care le deține la Agendath Netaim în îndepărtata Asie Mică, din care vom prezenta acum cîteva diapozitive. (*Către Bloom.*) Îți propun să faci cele cuvenite. BLOOM : Cîte-un penny pentru fiecare liră datorată.

(*Se proiectează pe perete mirajul lacului Kinnereth cu turme indistincte păsînd într-o ceață argintie. Moses Dlu-gacz, un albinos cu ochi de viezure, în pantaloni de doc albaștri, se ridică în picioare la galerie, ținînd într-o mîna o lămîie portocalie și în cealaltă un rinichi de porc.*) DLUGACZ (*Răgușit*) : Bleibtreustrasse, Berlin, W. 13.

(*J. J. O'Molloy urcă pe o estradă ținîndu-se cu gest solemn de reverul hainei. Fața i s-a făcut acum prelungă, palidă și bārboasă, are ochii adînciți în orbite, pe umerii obrajilor mult ieșiți în afară are pete rorii de ftizie, leit masca lui John F. Taylor. Își duce batista la buze scrutînd revărsarea grăbită a sîngelui trandafiriu.*) J. J. O'MOLLOY (*Aproape fără voce*) : Iertați-mă, sufăr de o răceală rebelă, m-am ridicat doar de curînd de pe patul de suferință. Cîteva cuvinte bine alese. (*Își asumă capul păsăresc, mustața de vulpe și elocvența proboscidală a lui Seymour Bushe.*) Cînd se va ajunge să se deschidă cartea îngerului, dacă ceva din ceea ce pieptul gînditor al omului a întemeiat întru transfigurarea și puterea de a transfigura sufletul merită să trăiască vă spun acordați-i prizonierului de aici din boxă beneficiul sacru al îndoielii. (*O hîrtie pe care e scris ceva e trecută din mînă în mînă printre membrii juriului.*)

BLOOM (*În costum de gală*) : Pot prezenta cele mai bune referințe. Domnii Callan, Coleman, domnul Wisdom Hely, judecător de pace. Fostul meu șef, Joe Cuff, domnul V. B. Dillon, fost lord primar al Dublinului. Am frecventat cercurile fermecătoare ale celor mai de seamă regine ale

131

societății dublineze. (*Neglijent.*) Tocmai stăteam la o parolă în trecere astăzi după-amiază la loja viceregală cu vechii mei colegi Sir Robert și Lady Ball, astronomul curții regale, la recepție. Sir Bob, ziceam...

D-NA YELVERTON BARRY (*În rochie de bal de culoarea opalului, mult decoltată și eu mănuși ivorii lungi pînă la coate, capă de blană de zibelină cărămizie, căptușită, pieptene de diamante și un penaj de egretă în păr*): Ares-tează-l, sergent. Mi-a scris o scrisoare anonimă, prefăcîndu-și fără să reușească dealtfel scrisul la timpul cînd soțul meu era în circumscripția nordică Tipperary în turul Munsterului, și a semnat-o James Lovebireh. Spunea că a văzut de la înălțimea zeilor de la galerie globurile mele fără pereche pe cînd eu eram într-o lojă la Teatrul.Regal la un spectacol de binefacere cu *La Cigale*. L-am pus pe jeratic, zicea. Mi-a făcut avansuri necuvenite, cerîndu-mi să mă port vinovat la orele patru și jumătate post meridian în joia următoare, ora Dirasink. S-a oferit să-mi trimită prin poștă o operă a domnului Paul de Kock intitulată *Fata cu trei perechi de corsete*.

D-NA BELLINGHAM (*Tocă și mantilă de blană de iepure, înfofolită pînă la nas, coboară din trăsura privind scrutătoare prin lornietă cu ramă de baga pe care o scoate din enormul ei manșon de oposuvi*) : Și mie. Da, cred că e aceeași persoană suspectă. Pentru că a închis portiera trăsorii mele în fața casei lui sir Tfaomley Steker într-o zi cu lapoviță pe vremea gerului acela din februarie nouăzeci și trei cînd chiar grila și grătarul de scurgere de la cada mea de baie au înghețat. După aceea a anexat și un buchețel de edelweiss cules de pe înălțimi, spunea el, în onoarea mea. L-am trimis la expertiză la un botanist și am obținut informația că era floare de cartof de casă furată de la sera cea mică a fermei model. D-NA YELVERTON BARRY : Rușine să-i fie !

(*O droaie de tîrfe și zdrențăroși dau buzna în fața.*) TIRFELE și ZDRENȚĂROȘII (*Țipînd ascuțit*): 'Opriți, hoțu' ! Ura pentru noi ! Barbă albastră ! De trei ori ura pentru Hsey Moses !

AL DOILEA VARDIST (*Scofînd la iveală cătușele*) : Uite lacătele. D-NA BELLINGHAM : Mi s-a adresat în mai multe scri-

132



suri de mînă diferite cu tot soiul de complimente denumin-du-mă Venus în blănuri, pretinzînd că simte o milă profundă pentru vizitiul meu Balmer care-ar fi înghețat de tot și în același timp declarîndu-se invidios pe șuba lui mișoasă de oaie și pe căciula lui cu urechi de blană și pe fericita proximitate a aceluia de persoana mea, cînd stătea în spatele scaunului meu purtînd livrea mea și blazonul cu armele familiei Bellingham pe cîmp negru cap de cerb alezat aur. îmi lăuda aproape cu extravaganta membrele inferioare, pulpele umflate strînse în ciorapi de mătase întinși pe picior gata să plesnească și elogia cu căldură celelalte comori ascunse ale persoanei mele înfășurate în dantele neprețuite pe care, spunea el, ar fi fost în stare să mi le enumere. Mă implora, declarînd că el considera că misiunea sa în viață ar fi fost să mă imploră asta, să pîngă-resc patul nupțial, să comit adulterul la cea dintîi ocazie s-ar fi ivit.

ONORABILA DOAMNĂ MERVYN TALBOYS (*In costum de amazoană, pălărie tare, cisme cu pinteni, veston vermi-lion, mănuși mușchetar de piele cu baghete brodate, trenă lungă ridicată pe braț și cravașa de vînătoare cu care nu încetează să-și șfichiuiască cîșmele*) : Și mie. Pentru că m-a văzut pe terenul de polo de la parcul Phoenix la meciul Irlanda întregă împotriva Restului Irlandei. Ochii mei, știu asta, străluceau dumnezeiește cînd îl urmăream pe căpitanul Slogger Dennehy de la Inniskillings cîștigînd manșa finală pe adorabilul său ponei *Centaur*. Acest Don Juan plebeu mă ochea de pe bancheta din spate a unei birje de piață și mi-a trimis în plicuri duble o fotografie obscenă cum ar fi alea care se vînd după lăsarea nopții pe bulevardele din Paris insultătoare pentru orice doamnă. O mai am încă. Reprezintă o seniorită în parte dezgolită, firavă și gingașă (soția sa, după cum m-a asigurat el solemn, fotografiată de el după natură) practicînd acte nepermise cu un torero musculos, în chip cît se poate de limpede un derbedeu. Insista pe lîngă mine să fac același lucru, să mă comport nedemn, să păcătuiesc cu ofițeri din garnizoană. Mă implora să-i mînjesc scrisoarea într-un mod cu neputință de repetat, să-l pedepsesc cum merită' din plin. să-l încalec și să-l călăresc, să-i aplic cea mai nemiloasă flagelare cu biciul.

133

D-NA BELLINGHAM : Și pe mine. D-NA YELVERTON BARRY : Și pe mine;  
(*Mai multe doamne dublineze cît se poate de respectabile ridică scrisori indecente primite de la Bloom.*) ONORABILA DOAMNĂ MERVYN TALBOYS (*își biciuie pîntenii zăngănitori într-un adevărat paroxism de furie*) • Pe Dumnezeuul meu, am să-l biciuiesc pe cîinele ăsta blestemat cît am să mai am putere să stau peste el. Am să-l jupoi de viu.

BLOOM fOch.ii *încizîndu-i-se, tremurînd de nerăbdare*) : Aici ? (*Se zvîrcolește.*) încă ! (*Gîfîie crispat.*) Ce mult îmi place primejdia, amenințarea.

ONORABILA DOAMNĂ MERVYN TALBOYS : Chiar s» știi c-am s-o fac ! Am să ți-o scot eu pe nas și pe gură. Am să te fac să dansezi 'ca Jack Latten pentru toate astea. D-NA BELLINGHAM : Tăbăcește-i bine nădragii, parvenitul i Pictează-i tot curcubeul pe fund. D-NA YELVERTON BARRY : Nenorocitul ! N-are nici o scuză ! Bărbat înșurat !

BLOOM : Ce oameni ! Mă gîndeam numai așa la cîteva palme la popou. Un gîdilă să-l mai încălzească, fără exagerări. Cîteva nuielușe fine să-i. pună-n mișcare circulația. ONORABILA DOAMNĂ MERVYN TALBOYS (*Ride disprețuitoare*) : A, așa ziceai, omule ? Bine atunci, să mă bată ■ Dumnezeu dacă n-ai să ai acum surpriza vieții tale, cre-de-mă, bătaia cea mai cruntă pe care a luat-o vreodată unul care și-a și cerut-o pe deasupra. Ai stîrnit tigresa care zăcea amorțită în mine. D-NA BELLINGHAM (*își scutură manșonul și lorneta, ațîțată de o furie răzbunătoare*) : Fă-l să-l doară, Hanna dragă. Nu-l ierta. Strivește-l pe cîinele ăsta pînă-și dă sufletul. Pisica cu nouă cozi. Jupoai-l. Fă vivisecție, pe el.

BLOOM (*Tremurînd tot, înfiorîndu-se, își împreună mîinile, cu mînă de cîine bătut*) : O, ce cruzime ! O, ce spaimă ! Frumusețea ta ambrozială a fost de vină. Uită, iartă. Kis-met. Iartă-mă de data asta. (*fî întinde și obrazul celălalt.*) D-NA YELVERTON BARRY (*Cu severitate*) : Să nu-l ierți cu nici un preț, doamnă Talboys ! Asta merită să fie pedepsit cum se cuvine !

ONORABILA DOAMNĂ MERVYN TALBOYS (*Descizînd*

134

*ău-și cu violență mănușă*) : Te cred că n-am să-l iert. Asta-i un porc de cîine și așa a fost întotdeauna

de cînd l-a fătat maică-sa ! Să îndrăznească să-mi facă mie avansuri ! Am să-l bat pînă-l învinețesc, în piața publică. Am să-mi înfig pintenii în el pînă la rotiță. E-un încornorat bine cunoscut. (*Își vîjîie cu sălbăticie cravașa prin aer.*) Dați-i jos pantalonii, ce mai pierdem vremea. Ia vino-ncoace, domnule. Repede ! Gata ești ?

BLOOM (*Tremurînd, începe să se execute*) ; A fost o vreme așa călduroasă.

(*Davy Stephens, cu purul lui buclat, trece cu o droaie de vînzători de ziare desculți după el.*)

DAVY STEPHENS : *Mesajerul Inimii Sfinte și Evening Telegraph* cu suplimentul de ziua Sfîntului Patrick. Conține noile adrese ale taituror încornoraților din Dublin.

(*Foarte reverendul canonic O'Hanlon în sutană de fir aurit se ridică și arată spre o pendulă de marmură. Părintele Conroy și reverendul John Hughes, S. J., se înclină adine în fața lui.*) PENDULA (*Deschizîndu-și porticul*):

Cucu Cucu Cucu.

(*Se aud zăngănind arcurile de aramă ale unei somiere de pat.*)

ARCURILE : Fichi, Fichifichi. Fichi.

(*O cortină de ceață se destramă grăbit dezvăluind pe estrada unde sînt membrii juriului chipurile lui Martin Cunningham, președinte, cu jobenul pe cap, Jack Power, Simon Dedalus, Tom Kernan, Ned Lambert, John Henry Menton, Myles Crawford, Lenehan, Paddy Leonard, Flynn Năsosul, M'Coy și chipul fără trăsături al Celui Fără Nume.*) CEL 'FARA NUME : Călărie fără șa. Greutatea după vîrstă. Hopa, el a și pus-o pe ea la calc. JURAȚII (*întoreîndu-și cu toții capetele după vocea lui*) :

Chiar ?

CEL FARA NUME (Pufnește): Direct, cu dosul peste cap.

O sută de șilingi contra cinci.

JURAȚII (*Coborîndu-și cu toții capetele în semn de apro-*  
135

*bare*) : Și noi, cei mai mulți dintre noi tot așa ne gîndeam. PRIMUL VARDIST : E-un om cu semnul de betșug, încă o coadă de fetiță tăiată. Pus sub urmărire. Jack Spintecătorul. O sută de lire recompensă.

AL DOILEA VARDIST (*Pe un ton îngrozit, șoaptă*) : Și-ncă și în negru. E-un mormon. Un anarhist. APRODUL (*Cu glas sonor*) : Ținînd seama de faptul că Leopold Bloom, fără domiciliu stabil, este un binecunoscut dinamitar, falsificator, bigam, proxenet și încornorat și un obiect de scandal public pentru toți cetățenii Dublinului și ținînd seama de faptul că la această ședință a Curții cu Juri foarte onorabilul...

(*Înălțimea Sa, sir Frederick Falkiner, primul magistrat al Dublinului, în acutramentele sale juridice de piatră cenușie se ridică de pe banca juriului, cu barbă de piatră. Poartă pe braț un sceptru umbrelă. De pe frunte i se înalță puternice coarnele de țap mozaic.*)

PRIMUL MAGISTRAT : Am să pun capăt acestui trafic de carne vie și am să curăț Dublinul de această pestilentă atît de odioasă. E scandalos ! (*Își pune pe cap toca neagră.*) Să fie luat<sup>1</sup> acest om, domnule ajutor de șerif, din boxa unde se află acum sub pază și dus la închisoarea Mountjoy și acolo să fie ținut cît va fi bunul plac al Majestății Sale și tot acolo să fie spînzurat de gît pînă va muri și întru aceasta să nu cumva să nu dați ascultare căci de o vei face va fi primejdie pe capul tău sau Domnul să aibă milă de sufletul tău. Luați-l. (*O calotă neagră îi coboară peste fală.*)

(*Ajutorul de șerif John Lunganul își face apariția, fu-mînd o țigară de foi Henry Clay urît mirositoare.*) JOHN FANNING LUNGANUL (*Strîmblîndu-se, strigînd cu o pronunție amplu graseiată*): Cine-l spînzură pe Iuda Iscariotul ?

(*H. Rumbold, meșter bărbier, într-un veston de culoarea singelui și cu șorț de tăbăcar, cu o frînghie înfășurată pe umăr, urcă pe butul eșafodului. Poartă agățate la centura un baston de fier și o măciucă bătută în cuie. Își freacă acum cu veselie posomorită mîinile butucănoase, înarmate cu boxuri americane.*)

H. RUMBOLD (*Către primul magistrat, cu veselie sinistră*): Harry Spînzurătorul, Majestatea Voastră, spaima de la Mersey. Cinci guinee o jugulare, Gîtul sau viața.

138

(*Clopotele de la biserica Sfîntul Gecrge bat încet, cu sunet fieros, întunecat, puternic.*) CLOPOTELE : Heiho ! Heiho !

BLOOM (*Disperat*) : Stați. Opiți. Pescărușii. Inimă bună. Am văzut. Inocență. Fata de la cușca

maimuțelor. Grădina zoologică. Cimpanzeii ăia libidinoși. (*Cu respirația tăiată.*) Bazinul pelvian. Roșeța ei naivă m-a împins în prăpastie, m-a făcut neom. (Copleșit de emoție.) Am fugit de la fața locului. (Se întoarce spre un oarecare din mulțime, rugător.) Hynes, pot să-ți spun câteva vorbe ? Tu mă știi. Aia trei șilingi poți să-i ții. Dacă mai ai nevoie... HYNES (*Cu răceală*) : Nu le-am văzut în viața mea. AL DOILEA VARDIST (*Arată spre colț*) : Acolo-i bomba. PRIMUL VARDIST : Mașină infernală cu ceasornic. BLOOM : Nu, nu, picioare de porc. Am fost la o înmormântare.

PRIMUL VARDIST (*iși scoate de la centură bastonul de cauciuc*) : Mincinosule !

(Șoricarul își ridică botul dînd la iveală fața gălbuie scorbutică a lui Paddy Dignam. A ros toate oasele. Exhală a răsuflare fetidă, duhnind a carne putredă. Crește pînă la proporții și forme omenеști. Pielea de baset îi devine un costum cafeniu de morgă. Ochii v&rzi îi sînt injectați de sînge. Jumătate dintr-o ureche, tot nasul și ambele degete groase îi sînt mîncate de vîrcolaci.) PADDY DIGNAM (*Voce cavernoasă*) : E adevărat. A fost la înmormîntarea mea. Doctorul Finueane a pronunțat viața stinsă cînd am sucombat în urma bolii din cauze naturale.

(*iși ridică fața mutilată cenușie spre lună și latră lugubru.*)

BLOOM (*Triumfător*) : Auziți ?

PADDY DIGNAM : Bloom, eu sînt duhul lui Paddy Dignam. Ascultă, ascultă. O, ascultă ! BLOOM : Vocea e vocea lui Essau.

AL DOILEA VARDIST (*Făcîndu-și cruce*) : Cum e cu puțință ? PRIMUL VARDIST : Așa ceva nu scrie în catehismul de-un penny.

PADDY DIGNAM : E metempsihoză. Strigoi.

O VOCE : Pe dracu' strigoi.

137

PADDY DIGNAM (*Serios*) : Odată eram în slujbă la domnul J. H. Menton, avocat, expert în probleme de sperjur și ipoteți, Promenada Burlacilor, nr. 37. Acum sînt defunct, peretele inimii hipertrofiat. Grele vremuri. Sărmana soție a suferit mult. Cum de mai suportă ? Aveți grijă să nu se dea la sticla de sherry. (*Privește în jur*). Felinar. Trebuie să-mi satisfac o nevoie **firească**. Laptele ăla prins nu mi-a priit.

(*Statura robustă a lui John O'Connell, paznicul, își face apariția, ținînd în mină un mănunchi de chei legate cu o panglicuță. Alături de el se arată părintele Caffey, capelanul, cu pîntece de' broască, gîtul strîmb, în sutană și cu scufie de noapte de pînză ieftină, strîngînd în mînă, somnoroș, cîteva fire răsucite de mac.*)

PĂRINTELE CAFFEY (*Cască, apoi cîntă croncănind răgușit*) : Namine. Jacobus Vobiscuiți. Amin.

JOHN O'CONNELL (*Trîmbișînd furtunos prin megafonul lui*) : Dignam, Patrick, T., Decedat.

PADDY DIGNAM (*Ciulește urechile, crispîndu-se*) : Se aud tonuri.

(*Se zvîrcolește pe jos lipindu-și urechea de pămînt.*) Vocea stăpînului !

JOHN O'CONNELL : Registrul de înhumări numărul Ca ca. Optzeci și cinci de mii. Parcela șaptesprezece. Casa Cheilor. Locul o sută unu.

(*Paddy Dignam ascultă cu efort vizibil, cu coada ridicată țeapănă, cu urechile ciulite.*)

PADDY DIGNAM : Rugați-vă pentru odihna sufletului său.

(*Se strecoară zvîrcolindu-se printr-o gaură de cărbuni, costumele lui cafeniu tîrîndu-i-se în urmă peste pietrișul uruitor. După el pășește un șobolan bătrîn, obez, cu labe fungoide de broască țestoasă sub o carapace cenușie. Vocea lui Dignam se aude lătrînd înăbușit sub pămînt : Dignam e mort, s-a dus jos. Tom Rochford cu plastron botgros și pantaloni de călărie, sare din dispozitivul său pe două coloane.*)

TOM ROCHFORD (*Cu mina la piept, înclinîndu-se*) : Reu-ben J. Un florin dacă-l găsesc. (*Fixează cu ochi hotărîți gaura.*) E rîndul meu acum. Urmați-mă pînă la Carlow.

133

(*Executa un salt senzațional de delfin prin aer și e înghițit de gaură. Două discuri pe coloanele mașinii aparatului rostogolesc ochi de zero. Totul se depărtează. Bloom apare iarăși în prim plan. Se oprește în fața unei case luminate, ascultînd. Săruturile, luîndu-și zborul de la cuibul lor, îi bat din aripi prin aer în jur, ciripind, chicotind, gungurind.*)

SĂRUTURILE (*Chicotind*) : Leo ! (*Ciripind.*) Icky, licky, micky, sticky pentru michi Leo !

(Gungurind.) Cu cuuuucuu ! Yumyumyum Umuum. (Chiuind.) Fă-te mare, fă-te tare ! Piruietă ! Leopold ! (Sporovăind gureșe.) Leili ! (Chiot prelung.) O, Leo !

(Îi foșnesc, dînd din aripi, pe vestmintele lui, luminoase, pete lucioase, sclipitoare, paiete de argint.)

BLOOM : Tușeu de bărbat. Muzică tristă. Muzică de biserică. Poate aici.

(Zoe Higgins, o prostituată tînă, în combinezon verzui, strîns cu trei cataramă de bronz, cu voal subțire de catifea în jurul gîtului salutînd din cap, coboară treptele și îl acostează.)

ZOE : Cauți pe cineva ? El e înăuntru cu prietenul lui. BLOOM : Aici e la doamna Mack ?

ZOE : Nu, la- optzeci și unu. Aici e doamna Cohen. Dacă mergi mai departe ai putea s-o nimerești mai rău. Baba Pîșpiș. (Cu familiaritate.) E la treabă și ea în noaptea asta, cu veterinarul, ăla de-i vinde ponturile, care-i dă toți cîști-gătorii și-si scoate și ea așa banii pentru băiatul ei la Oxford. Lucrează ore suplimentare dar astăzi a avut noroc. (Bănuitoare.) N-ai fi cumva taică-su, ce ? BLOOM : Eu — nu !

ZOE : Că sînteți amîndoi în negru. Șoricelul o fi avînd cumva chef în astă noapte ?

(Trupul lui deodată alert îi simte degetele apropiindu-se. O mîna îi alunecă peste coapsa stingă.)

ZOE : Cum stai cu nucile ?

BLOOM : Pe partea ailaltă. Curios că o țin pe dreapta.

Sînt mai grele, cred că din cauza asta. Unul la un milion, cum spune croitorul meu, Mesias.

ZOE (Deodată alarmată) : Ai șancru tare.

BLOOM : N-aș crede.

139

ZOE : Îl simt eu, îți spun.

(Mina ei i se strecoară în buzunarul din stingă de la pantaloni și scoate la iveală un cartof tare, negru, ridat tot. îl privește și apoi îl privește pe Bloom cu buze umede, mute.)

BLOOM : E un talisman. Îl am moștenire. ZOE : Nu i-l dai lui Zoe ? I-l dai ei de tot ? Că a fost așa drăguță, hai, ce zici ?

(Bagă, lacomă, cartoful într-un buzunar, pe urmă îi prinde brațul trăgîndu-l aproape de ea cu o căldură suplă. El suride încă nehotărît. încet, notă cu notă, se aude muzică orientală. El privește adînc în cristalul întunecat al ochilor ei, încercănați cu kohol. Surîsul lui se face mai blînd.)

ZOE : Ai să mă ții minte data viitoare. BLOOM (Pierdut): Eu n-am iubit nicicînd gazelă atîta de frumoasă — fără să...

" (Cîteva gazele fișnesc sărind sprintene, păsînd pe coastă de munte. Pe undeva pe aproape se văd lacuri. în jurul lor, pe țarm, umbrele întunecoase ale unor pădurici de cedri. Se înalță miresme, revărsare despletită, pătrunzătoare de rășină. Arde, întregul orient, mi cer de safir, străpuns de zborul de bronz al vulturilor. Sub el se întinde feminitatea goală, albă, liniștită, răcoroasă, voluptuoasă. O fîntînă își urcă murmurul printre trandafirii de Damasc. Roze gigantice murmură povești despre viața de vie sîn-gerie. Un vin al rușinii, al poftelor, al singelui se prelinge susurînd straniu.)

ZOE (Murmurînd cîntătoare odată cu muzica, buzele ei de odaliscă mînjite lasciv cu împrôscături de grăsime de porc și apă de trandafiri): Shorach ani wenowach, benoiîh Hierushalaim.

BLOOM (Fascinat): M-am gîndit eu că ești de stirpea cea bună, după accent. ZOE : Și știi ce pățești dacă stai să te gîndești prea mult ?

(Îl mușcă încet de ureche cu dințișorii ei îmbrăcați în aur suflîndu-i în față o suflare învăluitoare de usturoi stătut. Rozele se trag de o parte și de alta, dezvăluind un

140

sepulcru al aurului regilor și al osemintelor lor năruindu-se încet în pulbere.)

BLOOM (Se trage îndărăt în gest mecanic mîngîindu-i sinul drept cu o mîna plată, neîndemînatecă) : Ești din Dublin ?

ZOE (își prinde abilă o buclă desfăcută rotindu-și-o la loc în coc) : Nici o frică. Sînt englezoaică. N-ai cumva vreo țigară de-alea tari ?

BLOOM (Același joc) : Fumez rar, draga mea. Cîte o țigară de foi cînd și cînd. Asta-i joc pentru copii. (Lasciv.) Gura poate fi mai bine folosită pentru altceva decît pe-un tub de iarbă urît mirositoare.

ZOE : Haide acuma. Ține-mi și-un discurs pe chestia asta. BLOOM (în salopetă de muncitor, imitație

*de velur reiat, rravată roșie fluturînd și șapcă de apaș*) : Omenirea asta e incorigibilă. Sir Walter Raleigh a adus în lumea nouă cartoful acela și iarba asta, unul care înghițit, omoară pestilenta, cealaltă otrăvitoare a urechii, ochiului, inimii, memoriei, voinței, inteligenței, mă rog pentru toate cele. Adică a adus otrava asta cu o sută de ani înainte ca altcineva, i-am uitat numele, să fi adus hrana. Sinucidere. Minciuni. Toate obiceiurile astea ale noastre. Uite numai la viața asta a noastră în ochii lumii, publică. (*Clopote de miez de noapte de la turla îndepărtate.*) CLOPOTELE : întoarce-te iar, Leopold ! Lord

primar al  
Dublinului !

BLOOM (*în robă și cu lanț de consilier municipal*) : Aleșători din cheiul Arram, cheiul Hanurilor, Rotunda. Mountjoy și docurile de nord, mai bine întindeți linia de tramvai, vă spun, de la târgul de vite puiă la rîu. Asta-i muzica viitorului. Acesta-i programul meu. *Cui bono ?* Însă Vanderdeckenii, acești pirați ai vremii noastre, cu vasul lor fantomă al mării finanțe...

UN ALEGĂTOR : De trei ori ura pentru viitorul nostru prim magistrat !

(*Zvonește aurora borealis a procesiunii cu torte.*) PURTĂTORII TORȚELOR : Ura !

(*Mai mulți cetățeni de seamă, magnați ai orașului și oameni de bine în general îi st ring mina lui Binom și îl felicită. Timothy Harrington, de trei ori lord primar al Dublinului, impozant în roba stacojie a magistraturii sale,*

141

*cu lanțul de aur și cravată de mătase albă, are un scurt conciliabul cu consilierul Lorcan Sherlock, locum tenens. Dau din cap aprobînd viguros.*)

FOSTUL LORD PRIMAR HARRINGTON (*în robă stacojie, cu măciuca funcției sale, lanțul de aur al primarului și cravată mare de mătase albă*) : Decidem ca această cu-vîntare a consilierului municipal sir Leo Bloom să fie tipărită pe cheltuiala contribuabililor. Ca reședința în care s-a născut el să fie ornamentată cu o tăbliță comemorativă și ca artera de circulație pînă acum cunoscută sub denumirea de Abatorul Vitelor de după strada Cork să fie de acum încolo denumită Bulevardul Bloom.

CONSILIERUL LORCAN SHERLOCK : Adoptată în unanimitate.

BLOOM (*Cu pasiune*) : Acești olandezi zburători sau olan-denzi de minciuni murmurători așa cum stau tolăniți la pupa lor bine căptușită, jucînd zaruri, ce le pasă lor ? Mașinile, asta e lozinca lor, himera lor, panaceul lor universal. Aparaturi care să economisească munca omului, substitute, șarlatanii, monștri manufacturați pentru uciderea reciprocă, vîrcolaci hidoși zămisliți de o hoardă de pofte capitaliste din sudoarea muncii noastre care e silită să se prostitueze. Omul sărac moare de foame în vreme ce ei își pasc cerbii lor regali pe munte sau împușcă țărani și fazani și potîrnichi orbiți de pofta lor de putere și plăcere. Dar dominația lor a luat sfîrșit, s-a dus, a apus acuma și totdeauna și-n vecii vecilor...

(*Aplauze prelungite. Catarge venețiene, stîlpi festivi și arcuri de triumf răsar din pămînt, O banderolă purtînd inscripțiile Cead Miile Failte și Mah Ttob Melek Israel ?<? desfășoară de-a latul străzii. Toate ferestrele sînt pline cu privitori, mai ales doamne. De-a lungul drumului, regimentele pușcașilor regali dublinezi, regimentul de grăniceri scoțieni regali, scoțienii cameron și pușcașii velși, înșirați în poziție de drepți rețin mulțimea. Elevi de liceu s-au cocoțat pe felinare, stîlpi de telegraf, pervazurile ferestrelor, cornișe, streășini, hornuri de case, balustrade, burlane, șuierînd și aclamînd. Apare stîlpul de fum. O fanfară se aude din depărtare intonînd Kol Nidre. Se apropie legionarii cu vulturii imperiali desfășurați, înălțînd stindarde și fluturînd frunze de palmier. Standardul papal criselefantin se înalță, împresurat de fanioanele steagului civic. Apare carul de ceremonii precedat de John Howard Parnell, mareșalul orașului, în fustanelă cadrilată, Armo-rierul de Athlone și Conducătorul Armelor pentru Ulster. Ei sînt urmați de prea onorabilul John Hutchinson, lordul primar al Dublinului, lordul primar al orașului Cork, ono-rabilitățile lor primarii de la Limerick, Galway, Sligo și Waterford, douăzeci și opt de pairi reprezentativi ai Irlandei, sirdari, granzi și maharajahi, purtînd robele funcțiilor lor, brigada pompierilor municipali metropolitani din Dublin, conclavul lorzilor finanțelor în ordinea lor de precedență plutocratică, episcopul de Down și Connor, eminența sa Michael cardinal Logue, arhiepiscopul de Armagh, primatul întregii Irlande, grația sa foarte reverendul dr. William Alexander, arhiepiscop de Armagh, primatul întregii Irlande, rabinul*

șef, moderatorul prezbiterian, capii comunităților baptiste, anabaptiste, metodiste și ale capelei moraviene și secretarul de onoare al societății prietenilor. După ei pășesc gildele și breslele și meșteșugurile cu steagurile lor desfășurate, dogarii, pășărarii, morarii, agenții de publicitate pentru ziare, notarii, masorii, hangii, panglicarii, coșarii, fabricanții de grăsimi alimentară?, țesătorii în damasc și în poplină, potcovarii, magazionerii italieni, decoratorii de biserici, ciubotarii, dricarii, mătă-sarii, lapidarii, agenții de licitație, tăietorii de dopuri, inspectorii societăților de asigurare împotriva incendiilor, vopsitorii și curățitorii chimici, exportatorii de sticle de bere, blănării, tipografii de bilete de spectacole, gravorii de sigilii heraldice, grăjdarii, bijutierii, fabricanții de echipament de cricket și de tragere cu arc, autorii de jocuri distractive, mandatarii de ouă și cartofi, fabricanții de ciorapi și de mănuși, instalatorii. După ei înaintează gentilomii dormitorului, ai Vergii Negre, viceconducătorul Ordinului Jartierei, al Bastonului de Aur, maestrul pale-irenier, lordul marele șambelan, mareșalul nobilimii, marele conetabil purtând spada de stat, coroana de fier a Sfântului Ștefan, caliciul și Biblia. Patru trompeți călare sună semnalul din trîmbițe. Fanfara corpului de gardă răspunde, intonînd salutul de bun sosit. Pe sub un arc de triumf apare Bloom, cu capul descoperit, într-o mantie de catifea purpurie bordată cu hermină, purtînd bastonul

143

Sfîntului Edivară, globul și sceptrul cu porumbelul, curtana. E așezat pe un cal alb ca laptele, cu coadă lungă stufoasă purpurie, bogat caparasonat și cu platoșă de aur pe cap. Mare animație. De la balcoanele lor doamnele aruncă petale de trandafiri. Aerul este înmiresmat de esențe rare. Bărbații aclamă. Pajii lui Bloom aleargă prin asistență purtînd ramuri de trandafir sălbatic și trestie.)

**PAȘII LUI BLOOM :**

Cintezoiul cintezoii Regele păsărilor De ziua de Sfîntul Stephen L-a prins păsărarul.

UN FIERAR (*Șoaptă plină de respect*) : Har Domnului ! Și asta să fie Bloom ? Abia dacă i-ai da treizeci și unu de ani. UN LUCRĂTOR DE LA DRUMURI ȘI ȘOSELE : Acesta-i faimosul Bloom, uite-l, cel mai mare reformator care l-a văzut lumea. Jos pălăria !

(*Toți se descoperă. Femeile șoptesc tulburate.*) O MILIONĂREASĂ (*Cu voce bogată*) : Nu-i minunat ? O DOAMNĂ NOBILĂ (*Cu noblețe*) : Cînd te gîndești ce-a văzut omul ăsta !

O AGITATOARE FEMINISTĂ (*cu voce masculină*) : Și cîte-a făcut !

UN TURNĂTOR DE CLOPOTE : Ce chip de statuie clasică ! Are o frunte de gînditor.

(*Vreme de Bloom. Soarele se înalță, în glorie, în nord-vest.*)

EPISCOPUL DE DOWN ȘI CONNOR : Vi-l înfățișez aici pe neîndoielnicul vostru împărat, președinte și rege președinte, serenitatea sa foarte puternică și foarte împuternicitul conducător al regatului acestuia. Dumnezeu să-l binecuvînteze pe Leopold întîiul !

TOȚI : Dumnezeu să-l binecuvînteze pe Leopold întîiul ! BLOOM (*In mantie dalmatică de purpură, către episcopul de Down și Connor, cu demnitate*) : Vă mulțumesc, oarecum eminentule senior.

WILLIAM ARHIEPISCOP DE ARMAGH (*Cravată de purpură și pălărie ecleziastică*) : Te vei strădui după puterile tale să faci astfel ca dreptatea și clemența să fie înfăptuite

144

în toate **hotărârile** tale în Irlanda și în toate teritoriile care țin de ea ?

BLOOM (*Plasîndu-și mîna dreaptă pe testicule, jură*) : Așa să-mi ajute Ziditorul. Toate acestea promit să le fac. MICHAEL ARHIEPISCOP DE ARMAGH (*Toarnă un șip de ulei de păr peste capul lui Bloom*) : *Gaudium magnum annuntio vobis. Habemus carneficem.* Leopold, Patrick, Andrew, David, George, fii uns !

(*Bloom se investmîntează în mantie din fir de aur și își pune pe deget un inel cu rubin. Urcă pe piatra destinului și rămîne acolo în picioare. Patrii reprezentativi își pun în aceeași clipă pe capete cele douăzeci și opt de coroane ale lor. Clopote de bucurie răsună în biserica Christ, Sfîntul Patrick, Sfîntul George și vesela Malahide. Focuri de artificii tip bazar Mirus țîșnesc din toate părțile închipuind desene falopirotehnice simbolice. Pairii îi aduc unul cîte unul omagiul lor, apropiindu-se și executînd genuflexiuni.*)

PAIRII : Mă prind să-ți fiu om de nădejde înălțimii Tale. mădular întru gloria pămînteană.

(*Bloom își ridică mina dreaptă pe care scînteie diamantul Koh-I-Noor. Armăsarul său nechează.*

*Imediat se lasă tăcere. Posturile de recepție și transmisie intercontinentale și interplanetare sînt pregătite să primească mesajul.*) BLOOM : Supușii mei ! Prin aceasta îl numim pe vrednicul nostru

armăsar Copula Felix Mare Vizir Ereditar și anunțăm că odată cu ziua de astăzi am repudiat-o pe fosta

noastră soție și am acordat regeasca noastră mînă prințesei Selene, splendoarea nopții.

*(Fosta soție morganatică a lui Bloom, este în grabă scoasă de la vedere de către Măria cea Neagra. Prințesa Selene, în robă albastră ca lumina lunii, cu o semilună de argint pe cap, coboară într-o litieră purtată de doi uriași. Izbucnire de aclamații.)*

JOHN HOWARD PARNELL (Ridica stindardul regal) : Ilustre Bloom ! Succesor al faimosului meu frate ! BLOOM (li îmbrățișează pe John Howard Parnell) : Vă mulțumim din inimă, John, pentru acest pe drept regal bun sosit în verdea Erin, țara făgăduită strămoșilor noștri comuni.

145

*(li sînt oferite armele orașului, întruchipate într-o cartă. Cheile Dublinului, așezate în cruciș pe o pernă purpurie, îi sînt prezentate. El le arată tuturor că poartă ciorapi verzi.)*

TOM KERNAN : Ii meriți, înălțimea Ta. BLOOM ; în ziua de astăzi, acum douăzeci de ani, l-am înfrînt pe dușmanul nostru ereditar la Ladysmith. Mor-tierele noastre și tunurile pe cămile au decimat rîndurile sale. O șarjă de o jumătate de leghe ! Atacă ei ! Totul e pierdut acum ! Cedăm ? Nu ! îi dăm peste cap ! Iată ! La atac ! Desfășurîndu-se pe stînga cavaleria noastră ușoară a măturat colinele de la Plevna și, scoțînd strigătul lor de luptă, *Bonafide Sabaoth*, i-a secerat cu sabia pînă la unul pa trăgătorii sarazini.

CAPELANUL TIPOGRAFIILOR DE LA FREEMAN : I-auzi ! I-auzi !

JOHN WYSE NOLAN : Asta-i omul care l-a scos de la închisoare pe James Stephens. UN ELEV ÎN UNIFORMA ALBASTRĂ : Bravo ! UN BATRÎN DUBLINEZ : Ești o mîndrie pentru țara ta, domnul meu, asta ești.

O VÎNZĂTOARE DE MERE : E un om așa cum are nevoie Irlanda de el.

BLOOM : Iubiții mei supuși, o nouă eră este pe cale să răsară. Eu, Bloom, adevăr vă spun vouă că iată acum chiar se apropie. Da, pe cuvîntul lui Bloom, nu va trece multă vreme și veți intra în cetatea de aur care va să fie, noul Bloomusalem în Noua Hibernia a viitorului.

*(Treizeci și doi de muncitori purtînd rozete, sosiți din toate regiunile Irlandei, sub conducerea lui Derwan constructorul, construiesc noul Bloomusalem. Este un edificiu colosal, cu acoperiș de cristal, clădit în forma unui uriaș rinichi de porc, cuprinzînd patruzeci de mii de încăperi, în cursul construcției și extinderii sale mai multe clădiri și monumente sînt demolate. Instituțiile guvernamentale sînt temporar mutate în depozite feroviare. Numeroase case sînt rase de pe fața pămîntului. Locuitorii sînt carti-ruiți în butoaie și lăzi, toate marcate cu litere roșii L.B. Mai mulți săraci cad de pe o scară, O parte a zidurilor*

146

**Dublinului'**, pe care s-au înghesuit privitori loiali se năruie.) PRIVITORII (Murind) : Morituri te salutant. (Mor.)

*(Un bărbat într-un macferlan cafeniu sare în sus prin-tr-un chepeng. Arată cu un deget prelung spre Bloom.)* BĂRBATUL ÎN MACFERLAN : Să nu credeți nici o vorbă din ce spune. Omul acesta este Leopold M'Ferlan, incendiatorul notoriu. Adevăratul său nume e Higgins. BLOOM : împușcați-l !

Clinele de creștin ! Pînă aici să-i fie lui MacFerlan !

*(O salvă de tun. Bărbatul în macferlan dispare. Bloom decapitează maci cu sceptra lui. Se anunță moartea instantanee a numeroși dușmani puternici, crescători de vite, membri ai parlamentului, membri ai comitetelor executive. Garda personală a lui Bloom distribuie pomeni de Joia Mare, medalii comemorative, plini și pești, insigne ale unor societăți de temperanță, țigări de foi scumpe Henry Clay, oase de vacă gratis bune de supă, prezervative de cauciuc, în plicuri sigilate, legate cu panglicuță aurie, caramele cu unt, bomboane cu ananas, bilete dîndi în formă de tricorn, costume de-a gata, cutiuțe cu mîncare de carne, sticle cu dezinfectant jeyes, bonuri de cumpărare, indulgențe pentru patruzeci de zile, monede false, cîrnați de porc hrăniți cu lapte, bilete de favoare la teatru, tichete sezoniere valabile pe toate liniile de tramvai, lozuri la loteria regală ungară înființată prin privilegiu special, bilete pentru masa la chioșcuri, ediții ieftine din cele douăsprezece mai proaste cărți din lume : Broscuțul și Fritz (politică), Îngrijirea copilului (literatură infantilă), 50 de dejunuri pentru 7 șilingi și 6 pence (artă culinară), A fost Isus un mit solar ? (istorie), Înlăt\_xirăți durerea (medicină), Compendiul copilului pentru învățarea universului (cosmologie), Să ne tăvălim cu toții de rîs (hilarioasă), Vademecum pentru agentul de publicitate (ziaristică), Scrisorile de dragoste ale unei mame asistente (erotică). Persoanele importante în spațiul cosmic (astrală), Cîntece care ne-au mers la inimă (melodioasă). Calea bănuțului bine cumpănit spre bogăție (parcimonioasă).*

*Îmbulzeală generală. Femeile se înghesuie să atingă roba lui Bloom. Lady Gwendolen Dubedat răzbate prin mulțime, sare pe calul lui și îl sărută pe amândoi obraji în mijlocul unor mari*  
147

## I

*aclamații. Se ia o fotografie cu fulger de magneziu. Copii mici și sugari sint ridicați pe brațe spre el.*

FEMEILE : Tăicuțele ! Tăicuțele ! COPIII ȘI SUGARII :

Să batem cu toți din palme pînă vine Leo cel voinic Cu prăjitureie în buzunare pentru Leonaș cel mic.  
(Bloom, aplecîndu-se, îl împunge în joacă pe bebe Boardman în stomac.)

BEBE BOARDMAN (Sughiță, lapte acru scurgîndu-i-se prin colțul gurii) : Haiaiaia.

BLOOM (Strîngînd mina unui tînăr orb) : Frate al meu, mai-mult-decît-Frate ! (Petrecîndu-și brațele pe după umerii unei perechi de bătrîni) Dragii mei bătrîni prieteni ! (Joacă șotron cu mici zdrențăroși, băieți și fete.) Uite-l nu-i ! (Leagănă doi gemeni într-un cărucior.) Tictacdoi — cine sînteți voi ? (Face numere de scamatorie, își scoate pe gură batiste roșii, portocalii, verzi, albastre, indigo și violete de mătase) Roygbiv, spectrul solar, treizeci și două de picioare pe secundă. (Consolează o văduvă.)

Absența întinerește inima. (Dansează un dans scoțian cu strîmbături grotești.) Dați din picioare, diavolilor ! (Sărută vîntățile unui bătrîn paralytic imobilizat în pat.) Răni de onoare ! fii pune o piedică unui polițist gras.) K.k. — caca ; k.k. — caca. (Șoptește ceva la urechea unei chelnerițe care roșește și rîde amabil.) Ah, răutăcioaso, răutăcioaso ! (Mănîncă un nap crud oferit de Maurice Butterly, fermier.) Grozav ! Superb ! (Refuză să primească trei șilingi care-i sînt oferiți de Josephi Hynes, ziarist.) Dragul meu prieten, cîtuși de puțin ! (își dăruie haina unui cerșetor.) Te rog, primește-o. (Ia parte la o cursă tîrîș pe burtă cu doi paralytici mai vîrstnici, bărbat și femeie.) Hai, băieți ! Dați bătaie, fetelor !

CETĂȚEANUL (Sugrumat de emoție, își șterge o lacrimă cu fularul lui verde) : Să-l binecuvînteze bunul Dumnezeu ! (Clopotele tramvaielor bat cerînd tăcere. Se ridică stindardul Zionului.)

BLOOM (își scoate cu gest impresionant mantaua, dezvăluindu-și trupul obez și desfășoară o hîrtie de pe care citește solemn) : Aleph Beth Ghimel Daleth Hagadah

148

Tephilim Kosher Yom Kippur Hanukah Roschaschana Beni Brith Bar Mitzvah Mazzoth Askenazim Meshuggah

Talith.

(Traducerea oficială este citită de Jimmy Henry, notar general adjunct.)

JIMMY HENRY : Tribunalul Conștiinței își deschide lucrările. Majestatea Sa foarte catolică va administra acum dreptatea în aer liber. Sfaturi medicale și legale gratis, soluționarea dublurilor și a altor probleme. Toată lumea este cordial invitată. Dată în acest oraș loial al nostru Dublin în anul 1 al erei paradiziace.

PADDY LEONARD : Ce fac eu cu taxele și impozitele ? BLOOM : Plătește-le, prietene. PADDY LEONARD : Vă mulțumesc.

FLYNN NĂSOSUL : Pot să închei o ipotecă pe polița mea de asigurare împotriva incendiilor ?

BLOOM (Inflexibil) : Domnii mei, luați notă că potrivit legii torționare v-ați angajat prin propria recunoaștere să plătiți îndărăt suma de cinci lire în termen de șase luni. J. J. O'MOLLOY : Un alt Daniel am spus ? Nu ! Un Peter

O'Brien.

FLYNN NĂSOSUL : De unde scot eu cinci lire sterline ? PIPILICA BURK-E : Pentru necazuri cu vezica ? BLOOM :

Acid, nit. hydrochlor. dil. 20 picături, Tinct. nix. vom., 4 picături, Extr. taraxel. lig., 30 picături. Aq. dis. ter in die.

CHRIS CALLINAN : Care este paralaxa eclipticei sub-solare a lui Aldebaran ?

BLOOM : Mă bucur să te aud, Chris. K. II.

JOE HYNES : De ce nu sînteți în uniformă ?

BLOOM : Cînd progeniterul meu de sacră amintiră purta uniforma despotului austriac într-o temniță mucedă, unde era uniforma dumată ?



BEN DOLLARD : Panseluțele ?

BLOOM : înfrumusețează grădinile suburbiilor.

BEN DOLLARD : Când se nasc gemenii ?

149

BLOOM : Atunci talăl (paterul, tăticul) cade pe gânduri.

LARRY O-ROURKE : Cer o licență de opt zile săptămînal pentru noul meu stabiliment. Mă țineți minte, sir Leo, de cînd stăteți la numărul șapte. Vă trimit eu o duzină sticle de bere tare pentru cucoana.

BLOOM (*Cu răceală*) : N-am onoarea. Lady Bloom primește daruri.

CROFTON : E cu adevărat o sărbătoare.

BLOOM : Domnia ta îi spui sărbătoare. Eu o numesc o zi a sfîntelor taine.

ALEXANDER KEYES : Cînd vom avea și noi o- casă a cheilor ?

BLOOM : Eu mă pronunț pentru reforma moralității municipale și pentru cele zece porunci pur și simplu. Lumi noi în locul celor vechi. Unirea tuturor, evrei, musulmani și creștini. Trei acre și cîte o vacă pentru toți fiii naturii. Dricuri limuzine cu motor. Muncă silnică manuală pentru toți. Toate parcurile deschise publicului, ziua și noaptea. Mașini electrice de spălat vasele. Tuberculoza, nebunia, războiul și cerșetoria trebuie să înceteze începînd din acest moment. Amnistie generală, carnavaluri săptămînale cu libertatea măștilor, suplimente pentru toți, esperanto frăția universală. S-a terminat cu patriotismul bețivilor din baruri și al impostorilor hidropici. Bani pe gratis, iubire liberă și o biserică laică liberă într-un stat laic liber.

O'MADDEN BURKE : Vulpe liberă în coteț de găini libere. DAVY BYRNE (*Căscînd*) :

Iiiiiiiiiiaaaaaah ! BLOOM : Curse mixte și căsătorii mixte. LENEHAN : Și băi mixte ?

(*Bloom le explică celor mai aproape de el planurile sale de regenerare socială. Toți sînt de acord. Apare conservatorul muzeului din strada Kildare, trăgînd un cărucior în care sînt statuile mutilate ale mai multor zeițe goale, Venus Callypige, Venus Pandemos, Venus Metempsychosis, și statui de ghips, de asemenea goale, reprezentîndu-le pe cele nouă muze, ale comerțului, muzicii de operă, amorului, publicității, manufacturii, libertății **cuvîntului**, votului plural, gastronomiei, igienii personale, spectacolelor distractive pe malul mării, nașterii fără dureri și astronomiei pentru popor.*)

150

PĂRINTELE FARLEY : Omul acesta e un episcopalian, un agnostic, un orice-ar-fi-să-fie numai să caute să ne zdruncine credința noastră sfîntă.

D-NA RIORDAN (*Rupîndu-și în bucăți testamentul*): M-ai dezamăgit ! Ești un om rău !

BABA GROGAN (*își scoate gheata și o aruncă în Bloom*) : Bestie ! Ființă groaznică !

FLYNN NĂSOSUL : Dă-ne tonul, Bloom. Un cîntec de-al nostru de demult. BLOOM (*Cu vervă plină de umor*):

I-am promis că n-am s-o părăsesc niciodată

Și ea s-a vădit a fi o strică

Și tra-la-la și dum-dum și tra-la-la încă-o dată.

HOPPY HOLOHAN : Bătrînul Bloom, dragul de el ! Nu mai e altul ca el !

PADDY LEONARD : Irlandez de operetă !

BLOOM : Ce operă feroviară e ca o linie de tramvai din Gibraltar ? Roșinele din Castalia. (*Rîsete.*)

LENEHAN : Plagiatorule ! Jos cu Bloom !

SIBILA VOALATĂ : Eu sînt Bloomistă și mă mîndresc cu asta. Eu cred în el în ciuda a totul și a toate. Mi-aș da

viața pentru el, e omul cel mai nostim din lume.

BLOOM (*Făcînd cu ochiul spre asistență*) : Pariez că e o fată pe cînte.

THEODORE PUREFOY (*în șapcă de pescuit și jachetă de piele*) : Țsta se folosește de un procedeu mecanic ca să zădărnicească legile sacre ale naturii.

SIBILA VOALATĂ (*Se înjunghie*) : Leul meu, eroul meu !  
(Moare.)

(*Numeroase femei entuziaste și cît se poate de atractive S2 sinucid de asemenea prin înjunghiere, înecare, bind acid prusie, aconită, arsenic, deschizîndu-și venele, refu-zînd hrana, aruneîndu-se sub tăvăluguri, ăm vîrful coloanei lui Nelson, în marele tanc al fabricii de bere Guin-ness, asfixiîndu-se prin introducerea capului în sobele cu gaz, spînzurîndu-se de jartiere cochete, sărînd pe ferestre de la etaje diferite.*)

ALEXANDER J. DOWIE (Violent) : Frați creștini și anti-bloomiști, omul numit Bloom este rădăcina iadului, o pată

151

pentru toți creștinii. Un libertin otrăvit încă de la vîrsta cea mai fragedă, acest urît mirositor țap al lui Mendes a dat semne precoc de desfrîu infantil amintind de cei din cetățile de șes, cu o madamă fără rușine. Acest ipocrit odios poleit cu infamie este taurul cel alb de care se vorbește în Apocalips. Un adorator al Femeii Stacojii, intriga este aerul care-i iese lui pe nări. Vreascurile rugului și ceaunul de fiert ulei — acestea sînt pentru el. Calibanule ! MULȚIMEA : Linșați-l ! Frigeți-l ! E tot așa rău ca și Par-nell ! Un al doilea Fox !

(*Baba Grogan aruncă cu gheata în Bloom. Mai mulți tarabagii din susul și josul străzii Dorset aruncă cu obiecte de mică sau nulă valoare comercială, oase de rasol, cutii de lapte condensat, verze nevandabile, pline mucegăită, cozi de oaie, bucăți de untură rlncedă.*)

BLOOM (*Cu însuflețire*) : Asta-i nebunie de miez de vară, vreo glumă oribilă iarăși. Pe ce-i mai sfînt în cer, eu sînt nevinovat ca zăpada nesărutată de soare ! Fratele meu Henry e ăla. El e dublul meu. Locuiește la Dolphin's Barn, numărul 2. Clevetirea, vipera aceea, m-a acuzat pe nedrept. Compatrioți ai mei, *sgenl inn ban bata coisde gan capall*. Îi cer vechiului meu prieten dr. Malachi Mulligan, specialist în probleme de sexologie, să depună mărturie medicală în ce mă privește.

DR. MULLIGAN (*Halat de șofer, caschetă și ochelari uriași verzi pe frunte*) : Dr. Bloom este un anormal bisexual. El a evadat recent din ospiciul particular al doctorului Eus-tace pentru demenți din lumea bună. Născut dintr-o uniune nemaritală, manifestă epilepsie ereditară, consecință a unei luxurii neînfrîinate. Printre antecedentii săi s-au descoperit urme de elefantiasis. Există simptome pronunțate de exhibiționism cronic. E de asemenea latentă ambidex-teritatea. E prematur chel ca urmare a exceselor în ce privește autoerotismul, un idealist pervertit, în consecință, un desfrînat pocăit și are dinți de metal. Ca urmare a unui complex familial și-a pierdut temporar memoria și cred că e în mai mare măsură victima acuzațiilor decît foarte vinovat el însuși. Am efectuat un examen pervaginal și după aplicarea textului acid asupra a 5427 fire de păr anal, axilar, pectoral și pubic îl declar ca fiind *virgo in-*

152

*tacta.* (*Bloom își ține 'pălăria sa de lux peste organele genitale.*)

DR. MADDEN : Hipsospadia e de asemenea pronunțată. În interesul generațiilor viitoare aș sugera ca părțile afectate să fie păstrate în alcool de vin în muzeul teratologic național.

DR. CROTTERS : Am examinat urina pacientului. Este albuminoidă. Salivația e insuficientă, reflexul patelar intermitent, DR. PUN.CH COSTELLO : *Fetor judaicus* este cit se poate de perceptibilă.

DR. DIXON (*Citește, dintr-o fișă medicală*) : Profesorul Bloom este un exemplar desăvârșit de noul-bărbat femeiesc. Natura sa morală este simplă și amabilă. Mulți l-au considerat un om demn, o persoană simpatcă. Luat în întregul său este un tip mai curînd straniu, sfios deși nu deficient mintal în sensul medical al cuvîntului. A scris o scrisoare într-adevăr frumoasă, un poem în sine, către misionarul principal al Societății pentru protecția preoților reformați care clarifică total lucrurile. Este, practic, abstinent total, și pot afirma că doarme pe o rogojină de paie și se hrănește cu hrana cea mai spartană, mazăre rece, uscată, cumpărată de la băcănie. Vara și iarna poartă o cămașă de păr și se biciuie în fiecare «îmbată. A fost, după cîte înțeleg, într-o vreme un delincvent de prima categorie în casa de corecție din Glencree. Un alt raport indică faptul că a fost copil foarte postum. Fac apel la clemență în numele cuvîntului cei mai sacru pe care organele noastre vocale au fost vreodată chemate să-i pronunțe. Este pe cale să nască un copil.

(*Emoție și compasiune generală. Femeile leșină. Un american bogat deschide pe stradă o listă de subscripție pentru Bloom. Monezi de aur și argint, cecuri, bancnote, bijuterii, bonuri de trezorerie, polițe scadente, recunoașteri de datorii, verighete, lanțuri de ceas, medalioane, coliere Și brățări se strîng cu repeziciune.*) BLOOM : O, așa de mult aș vrea să fiu mamă. D-NA THORNTON (*în halat de doică*) : Ține-mă strins în brațe, dragul meu. Trece și asta. Strîns, dragul meu.

(*Bloom o îmbrățișează strîns și naște opt copii galbeni, și albi de sex masculin. Ei apar pe o scară cu covor roșu*

153

# L

*împodobit cu plante costisitoare. Toți sînt foarte frumoși, voinici, cu fețe din metal prețios, bine făcuți, respectabili îmbrăcați și bine crescuți, vorbind fluent cinci limbi moderne și manifestînd interes în diferite domenii ale științelor și artelor. Fiecare din ei are numele scris cu litere lizibile pe plastronul cămășii Nasodoro, Degetdeaur, Chrysos-tomos, Maîndoree, Surîsdeargint, Silbaselber, Vîfargent, Panargyros. Sînt imediat numiți în funcții de mare încredere în mai multe țări diferite ca directori executivi de bancă, șefi de mișcare pe căi ferate, președinți ai unor societăți.)*

O VOCE : Bloom, tu ești Mesia ben Iosif sau ben David ?

BLOOM (*întunecat*): Tu ai spus-o.

FRATELE BÎZ : Atunci fă o minune.

LYONS COCOȘUL : Prezi-ne cine-are să cîștige premiul

Saint Leger.

(*Bloom merge pe sumă, își acoperă ochiul sting cu urechea stingă, trece prin mai multe ziduri, se urcă pe coloana lui Nelson, se agață cu pleoapele de cornișa cea mai de sus, mănîncă douăsprezece duzini de stridii (cu coajă cu tot), vindecă mai mulți bolnavi de boala regească, își contractează fața astfel încît să semene eu mai multe personaje istorice, lordul Beaconsfield, lordul Byron, Wat Tyler, Moise din Egipt, Moise Maimonide, Moise Mendel-ssohn, Henry **Irving**, Rip Van Winkle, Kossuth, Jean-Jacques Rousseau, baronul Leopold Rothschild, Robinson Crusoc, Sherlock Holmes, Pasteur, își întoarce fiecare picior simultan în mai multe direcții, cheamă fluxul să se retragă, provoacă o eclipsă de soare întinzîndu-și degetul cel mic de la o mină.)*

BRINI, NUNȚIUL PAPAL (*în uniformă de zuav papal, cuirasă de oțel la platoșa de pe piept, platoșe pe brațe, coapse, pulpe, mustăți mari laice și mitră papală cafenie*): Leopoldi autem generatio. Moise îl nascu pe Noe și Noe îl nascu pe Eunuch și Eunuch îl nascu pe O'Halloran și O'Halloran îl nascu pe Guggenheim și Guggenheim îl nascu pe Agendath și Agendath îl nascu po Netaim și Netaim îl nascu pe Le Hirsch și Le Hirsch îl nascu pe Jesurum și Jesurum fi nascu pe MacKay și MacKay îl nascu pe Os-trolopsky și Ostrolopsky îl nascu pe Smerdoz și Smerdoz îl nascu pe Weiss și Weiss îl nascu pe Schwartz și Schwartz

îl nascu pe Adrianopoli și Adrianopoli îl nascu pe Aranjuez și Aranjuez îl nascu pe Lewy Lawson și Lewy Lavvson îl nascu pe Ichabudonosor și Ichabudonosor îl nascu pe O'Donnell Magnus și O'Donnell Magnus îl nascu pe Christbaum și Christbaum îl nascu pe Ben Maimun și Ben Maimun îl nascu pe Dusty Rhodes și Dusty Rho-des îl nascu pe Benamor și Benamor îl nascu pe Jones-Smith și Jones-Smith îl nascu pe Savorgnanovici și Sa-vorgnanovici îl nascu pe Jasperstone și Jasperstone îl nascu pe Vingtetunieme și Vingtetunieme îl nascu pe Szom-bathely și Szombathely îl nascu pe Virag și Virag îl nascu pe Bloom *et vocabitur noraen eius Emmanuel*. O MINĂ MOARTĂ (Scrie pe zid) : Bloom e un timpit. UN ELEV (în straie de hoț de drumul mare): Și ce făceai în ocolul de oi în spate, la Kilbarrack ? O FETIȚĂ (Scuturînd o vîjîitoare) : Și sub podul Bally-bough ?

O TUFĂ DE VÎSC : Și în vizuina dracului ? BLOOM (Roșindu-se puternic de la frunte pînă la bărbie, trei lacrimi picurîndu-i din ochiul sting): Cruțați-mi trecutul.

ARENDAȘII IRLANDEZI EXPROPRIAȚI (în surtuc, pantaloni scurți și cu bite ca la tîrgul din Donnybrook) : Bateți-l cu biciul !

(Bloom cu scufie cu urechi de măgar se așază la colț cu brațele încrucișate la piept, cu picioarele întinse înainte. Fluieră Don Giovanni a cenar teco. Orfani din Artane joacă hora în jurul lui ținîndu-se de mîini. Fete de la misiunea de binefacere de la poarta închisorii joacă hora în direcția opusă ținîndu-se de mîini.) ORFANII DIN ARTANE :

Porcule, cîine murdar și urît, •

Crezi că-ți iubește vreo doamnă rîitul urît ?

FETELE DE LA POARTA ÎNCHISORII :

Etică-l vezi pe Kapa Că se dă la fata Să-și pună pofta-n cui Așa să-i spui.

HORNBLOWER (în efod și cu șapcă de vînătoare pe cap, anunță): Și el va purta păcatele neamului la Azazel, duhul care este în pustie și la, Lilith, vrăjitoarea din noapte. Și ei au să-l bată cu pietre și au să-l stîrpească, da, toți de la Agendath Netaim și pînă la Mizraim, țara lui Ham. (Toată lumea aruncă cu pietre de carton în Bloom. O mulțime de călători de bună credință și cîini de pripas se apropie și-l murdăresc. Mastiansky și Citron se apropie, în mantii de gabardină, și cu perciuni lungi. Își clatină bărbile spre Bloom.)

MASTIANSKY ȘI CITRON : Belial ! Laemlein din Istria ! Fals Mesia ! Abulafia !

(George S. Mesias, croitorul lui Bloom. apare cu un metru de croitor sub braț și îi prezintă o notă de plată.) MESIAS : Pentru ajustarea unei perechi de pantaloni, unsprezece șilingi.

BLOOM (Frecîndu-și mîinile, vesel): Exact ca-n vremurile bune. Săracul Bloom !

(Reuben J. Dodd, Iscaritul cu barbă neagră, păstorul cel rău, purtînd pe umeri cadavrul fiului său înecat, se apropie de stîlpul infamiei.)

REUBEN J. (Șoaptă răgușită) : S-a dat totu-n vileag. S-a și dus un turnător după sticleți. Fuga după prima birjă goală.

BRIGADA DE POMPIERI : Pflaap ! FRATELE BÎZ (Investmîntîndu-l pe Bloom în haine galbene cu broderii de flăcări colorate și cu o pălărie ascuțită, îi agață de gît o pungă cu praf de pușcă și-l predă autorităților civile, spunînd): Iertt.ți-i lui încălcările.

(Locotenentul Myers de la brigada de pompieri a Dublinului la cererea generală îi dă foc lui Bloom. Lamentări.) CETĂȚEANUL : Slavă Domnului !

BLOOM (în vestmînt fără cusături cu literele I.H.S. se ridică în picioare în mijlocul flăcărilor, ca un phoenix) : Nu plîngeți după mine voi fiice ale Erinului.

(Le arată reporterilor dublinezi urme de arsuri. Fiicele Erinului în vestminte negre cu mari cărți de rugăciuni și luminări lungi aprinse în mîini ingenunchează și se roagă.)

FIICELE ERLNULUI :

Rinichi ai lui Bloom, rugați-vă pentru noi.

Floare a Băii, roagă-te pentru noi.

Mentor al lui Menton, roagă-te pentru noi.

Agent de publicitate pentru Freeman, roagă-te pentru noi.

Caritabilule francmason, roagă-te pentru noi.

Săpun rătăcitor, roagă-te pentru noi.

Plăceri ale păcatului, rugați-vă pentru noi.  
Cîntec fără cuvinte, roagă-te pentru noi.  
Mustrător al cetățeanului, roagă-te pentru noi.  
Prieten al tuturor păcătoșilor, roagă-te pentru noi,  
Moașă mult miloasă, roagă-te pentru noi.  
Talisman de cartof împotriva bolilor și molimilor,  
roagă-te pentru noi.

(Un cor de șase sute de glasuri, condus de domnul Vin-cent O'Brien, cîntă Alleluia, acompaniat la orgă de Jo-seph Glynn. Bloom devine mut, chircit, carbonizat.) ZOE : Vorbește tu înainte, dă-i cu gura pînă te faci vînat ia față.

BLOOM (Cu pălărie moale, pipă de lut petrecută pe după panglică, pantaloni de doc prăfuiți, saboți prăfuiți, cu bocceluță de emigrant în mină, trăgînd de o sfoară un porc, cu surîs în priviri) : Lasă-mă să trec, femeie, că, pe toate caprele de Connemara, cred c-am să dau de dracu'. (Cu o lacrimă în ochi.) Nebuni toți. Patriotism, cultul morților, muzica, viitorul stirpei. A fi sau a nu fi. S-a dus visul vieții. Sfârșește pașnic. Ei n-au decît să-și trăiască viața (Cu ochii în gol, trist.) Sînt o ruină. Cîteva pastile de aconită. Jaluzelele trase. O scrisoare. Pe urmă mă întind la odihnă. (Respiră adînc.) Gata. Eu am trăit. M-am dus. Adio. ZOE (înțepată, cu degetul petrecut prin fileul de la gît) : Chiar, pe cinstite ? Pînă data viitoare. (Rînjește.) Da' ia închipuiește-ți că te scoli cu dosu-n sus sau termini prea repede cu fata preferată. O, las' că-ți știu eu gîndu-ascuns. — BLOOM (Amar) : Bărbat, femeie, iubire — ce-nseamnă jif — astea ? Dopul cu sticla lui.

If

ZOE (Deodată indispusă) : Nu pot să-i sufăr pe-ăștia min- / cinoșii. Dă-i și tîrfei cinstite șansa ei.  
BLOOM (Căindu-se) : Sînt un om foarte dezagreabil. Ești și tu un rău necesar. De unde ești ? Din Londra ?

157

ZOE (Volubilă) : De la Norton cu porci mulți — acolo unde porcii cîntă la orgă. Sînt născută în Yorkshire. (Îl prinde de mina cu care el caută să-i pipăie sinul.) Stai nițel, micuțule. Lasă-te de de-astea, c-ai putea s-o nimerești mai rău. N-ai ceva sunători pentru fetița ? Vreo zece șilingi ?  
BLOOM (Surîde, dă încet din cap) : Mai mult chiar, huria mea, mai mult.

ZOE : Mai mult și-ncă mai ce ? (Îi mîngîie neglijent cu lăbuțe de catifea.) Nu vii pînă în salon să vezi pianina cea nouă ? Vino c-acuș m-am și dezbrăcat.

BLOOM (pipăindu-și plin de îndoială ceafa, cu jena fără pereche a unui precupeț pus să aprecieze simetria sinilor ei dezgoliți) : Știu eu pe una care-ar fi grozav de geloasă dac-ar ști ce se-ntîmplă. **Monstrul** cu ochii verzi. (Serios.) Știi ce greu e. Nu trebuie să-ți mai spun eu.

ZOE (Flatată) : Ce nu văd ochii **nu** știe nici inima. (Îl mîngîie.) Hai.

BLOOM : Vrăjitoarea rîzătoare ! Mîna care leagănă leagănul.

ZOE : Bebelușule !

BLOOM **fin** scutece de sugar, cu blăniță, capul mare cu o claie de păr negru, fixează cu ochi mari furoul ei și-i numără cataramele de bronz cu un deget bont, cu limba umedă lîlîindu-i, silabisind cu greutate) : Ulu tioi tlei — tlei tloi tlulu.

CATARAMELE : Iubește-mă. Nu mă iubi. Iubește-mă.

ZOE : Cine tace înseamnă că-i place. (Cu ghearele mici desfăcute îi ia captivă mîna, arătătorul ei strecurîndu-i în palmă un semn tainic, ispitindu-l întru pieire) : Mîini calde pipotă rece.

(El șovăie printre miresme, muzici, ispite. Ea îl împinge spre trepte, atrăgîndu-l prin odoarea

*subsuorilor ei, prin viciul ochilor ei vopsiți, prin foșnetul furoului ale cărui cuie sinuoase exhală duhoarea de leu a tuturor brutelor de masculi care au posedat-o.) BRUTELE DE MASCULI (Exhalînd pucioasa rutului și fecalelor, bîtiîndu-se în cușca lor largă, răgînd încetîșor și bălăngănîndu-și încolo și încoace capetele buimace) : Bravo !*

*(Zoe și Bloom ajung în prag unde stau comod așezate două tîrfe surori. Ele îl examinează curioase pe sub sprîn-*

158

*cenele boite și surîd la plecăciunea lui grăbită. El se împiedică stîngaci.)*

ZOE *(Apucîndu-l de grabă cu mina ei norocoasă) : Hop-și-așa. Să nu cazi în sus pe scară.*

BLOOM : *Omul cel drept cade de șapte ori. (Se dă la o parte în prag.) După dumneavoastră, așa cer manierele. ZOE : Doamnele întîi, domnii după ele.*

*(Trece pragul. El mai șovăie. Ea se întoarce și, întinzîndu-și mina, îl trage spre ea. El sare. Pe cuierul cu coarne de cerb din hol atîrnă o pălărie de bărbat și un impermeabil. Bloom se descoperă și văzînd aceste obiecte se încruntă, apoi surîde, preocupat. Se deschide brusc o ușă pe palierul din spate. Un bărbat în cămașă purpurie și pantaloni cenușii, cu ciorapi cafenii, pășește cu pași de mai-muță, cu capul chel și bărbuța de țap ridicate în sus, ținînd în brațe strîns la piept un urcior cu apă, și pateștile duble negre îi atîrnă pe spate pînă la călcîie. întorcîndu-și repede fața de la el, Bloom se apleacă grăbit să cerceteze pe masa din hol ochii de șoricar ai unei vulpi împăiate ; apoi, ridicîndu-și capul și amușinînd o urmărește pe Zoe în salonul de muzică. O foaie de hîrtie subțire acoperă lumina candelabrului. în jur zboară o molie, cioc-nindu-se, evitînd obstacolele. Dușumeaua e acoperită cu mozaic de cauciuc în, romburi de jad azurii și cinabru. Urme de pași întipărite pe el în toate direcțiile, căței pe călcîi, călcîi pe tălpi, degete pe degete, picioare încrucișate, o adevărată moară de pași tîrșiți, fără fantome de trupuri, totul închipuind o mîzgălitură fără sens. Pereții sînt tapisați cu hîrtii cu motive de iederă și luminișuri limpezi. La cămin e desfăcut un paravan de pene de păun. Lynch stă chircit cu picioarele încrucișate pe rogojina împletită, cu șapca întoarsă cu cozorocul la spate. Bate încet tactul cu un bețigaș. Kitty Ricketts, o tîrfă osoasă palidă în costum marină, cu mănuși de piele de căprioară su-mecate pe încheietura coralie, cu o **punguliță** împletită agățată de mînă, sade pe marginea mesei legunîndu-și piciorul și privindu-se în oglinda poleită de deasupra consolei căminului. Din corset îi atîrnă peste sold **un** ornament oarecare. Lynch arată ironic cu degetul spre perechea de Ungă pian.)*

159

KITTY *(Tușește în pumn) : E cam idiotică. (Face un semn tremurîndu-și arătătorul prin aer.) Blemblem. (Lynch îi ridică binișor cu bețigașul fusta și juponul alb. Ea și le așază la loc.) Stai cuminte. Respectă-te. (Sughiță, apoi își" apleacă repede pălăria canotieră pe sub care îi licăre roșu părul vopsit.) O, scuză-mă !*

ZOE : *Lumină de rampă, Charley. (Se îndreaptă spre candelabru și face luminile mai mari.)*

KITTY *(Privind mioapă spre jetul de gaz lampant) : Ce-are-n seara asta ?*

LYNCH *(Cu voce adîncă): Intră acuma fantomele și vîr-colacii.*

ZOE : *Bateți din palme pentru Zoe.*

*(Bețigașul din mîna lui Lynch scapără, se face, un vătrai de aramă. Stephen în picioare la pianina pe care și-a lăsat pălăria și toiagul de frasin. Repetă cu două degete aceeași serie de cuvinte fără sens. Florry Talbot, o tîrfă grasă, lăliie, într-o rochie șleampătă decolorată, se tolănește cu picioarele desfăcute pe colțul canapelei, cu antebrațul atîrnîndu-i moale peste rezemătoare, ascultînd. Un neg greoi îi cade peste pleoapa somnoroasă.)*

KITTY *(Sughiță încă o dată zvîcnindu-și piciorul de cal) : O. scuzați.*

ZOE *(Prompt): Se gîndește băiatul la tine. Fă-ți nod la cămașă.*

*(Kitty Ricketts își apleacă ușor capul. Șarpele boa de la gîtul ei se descolăcește, alunecă, îi cade peste umeri, pe spate, pe brațe, peste scaun, jos, pe dușumea. Lynch îi culege rotocoalele cu vîrfel bastonului. Ea își întinde gingaș gîtul, strîngîndu-și-l la loc. Stephen aruncă o privire peste umăr spre silueta cu șapca pusă pe dos.) STEPHEN : La drept vorbind nici n-are vreo importanță dacă Benedetto*

Marcello a redescoperit chestia asta sau a inventat-o el. Ritualul e în fond odihna poetului. S-ar putea să fie un vechi imn pentru Demeter, sau dimpotrivă ceva întru gloria *Coela enarrant gloriam Domini*. E susceptibilă de noduri și de moduri pînă la hiperfrigian sau mixolidian și de texte tot atît de divergente cum ar fi popii dănțuind în jurul lui David, vreau să spun Circe sau ce spun altarul lui Ceres și David dîndu-i g^es din grajd

160

basistului lui cu atotputernicia lui. *Mais, nom de nom*, asta-i altă căciulă. *Jetez la gourme. Faut que jeunesse se passe. (Tace, arată spre șapca lui Lynch, surîde, rîde.)* Pe ce parte e bosa ta a cunoașterii ? ȘAPCA (Cu posomorala plictisită) : Bah ! Asta e pentru că așa e. Minte de femeie. Grecul ovrei e ovreiu grec. Extremele se ating. Moartea e forma cea mai de sus a vieții. Bah !

STEPHEN : Tu ții minte destul de exact toate erorile mele, lăudăroșeniile, greșelile. Cît am să-mi mai închid ochii la lipsa asta de loialitate ? Piatră de tocilă ! ȘAPCA : Bah !

STEPHEN : Uite încă una pentru tine. (Se încruntă.) Cauza e că premisa fundamentală și dominantă sînt separate de cel mai mare interval posibil care... ȘAPCA : Care ce ? Mergi pînă la capăt. Vezi că nu poți. STEPHEN (Cu efort) : Intervalul care. Este elipsa cea mai mare posibilă.

Consistentă cu. Ultima reîntoarcere. Octava. Care. ȘAPCA : Care ce ?

(Afară gramofonul începe să zbiere Orașul sfînt.) STEPHEN (Deodată) : Care a mers pînă la capătul lumii ca să nu se străbată pe sine însuși. Dumnezeu, soarele, Shakespeare, un comis voiajor, traversîndu-se în realitate pe sine însuși devine el însuși acel sine însuși. Stai o clipă. Stai o secundă. Dracu' să-l ia pe-ăla cu scandalul lui pe stradă. Șinele care în sine a fost ineluctabil condiționat să devină. Ecco !

LYNCH (Cu un chicot ironic, rînjind către Bloom și Zoe Higgins) : Ce discurs erudit, ce spuneți ?

ZOE (Repede) : Dumnezeu să se îndure de capul tău de prăpădit, el știe mai multe decît ai uitat tu în toată viața ta.

(Florry Talbot îl fixează cu o stupiditate obeză pe Stephen.)

FLORRY : Cică vine ziua judecății în vara asta.

KITTY : Nu !

ZOE (Izbucnește într-un hohot de rîs) : Doamne Dumnezeule nedreptule !

FLORRY (Ofensată) : Păi, scrie și în ziare despre Anticrist ! O, mă gîdilă piciorul.

161

11 - Ulise, voi. II

(Vînzătorii de ziare, zdrențăroși, desculți, trăgînd după ei un zmeu de hîrlie, tropăie prin fața ei, țipînd.) VINZĂTORII DE ZIARE : Ediție specială. Rezultatele cursei de cai. Șarpele de mare din Canalul Mîneicii. A sosit cu bine Anticristul.

(Stephen își întoarce capul și-l vede pe Bloom.) STEPHEN : Timpul, timpurile și jumătatea timpului.

(Reuben J. Anticrist, evreul rătăcitor, cu mina gheară deschisă să apuce peste propria lui spinare, pășește im-pleticindu-se. Peste șale are petrecută o desagă de pelerin din care ies polițe și note de plată neonorate. Peste umăr are o prăjină de cîrligul căreia atîrnă trupul leoarcă al singurului său băiat, salvat din apele Liffey-ului, agățat de twul pantalonilor. Un vîrcolac cu chipul lui PuncH Costello, deșelat, cocoșat, hidrocefal, cu nasul proeminent și frîmtea teșită și nas de Ally Sloper, țopăie săllînd și dîndu-se tumba prin întunericul care se lasă tot mai adînc.) TOȚI : Ce-i asta ?

VÎRCOLACUL (Cu fîlcile tremurîndu-i, se biție încoace și încolo, holbîndu-și ochii, cu brațele rășchirate, ghearele desfăcute, și pe urmă deodată ițindu-și chipul fără buze printre coapsele depărtate) : *Il vient ! C'est moi ! L'homme qui rit ! L'homme primigene ! (Se rotește pe călcîie cu țipete de derviș.) Sieurs et dames, faites vos jeux ! (Se lasă pe vine, chicotind tare. Mici artificii în formă de planete ti zvîcnesc din mîini.) Les jeux sont faits ! (Planetele năvălesc exprimîndu-se în pocnete și trosnete.) Rien n'ua plus. (Planete, baloane sclipitoare plutesc în sus prin aer, se sting. El țopăie mai departe în gol.)*

FLORRY (Căzînd într-o torpoare, făcîndu-și în taină vruce) : Sfirșitul lumii !

(Un efluviu femeiesc, călduț, emană din trupul său. Obscuritatea nebuloasă pătrunde peste tot spațiul. Prin ceața rotitoare de afară gramofonul zbiară mai presus de icnetele de tuse și zgomotul de tropăituri.) GRAMOFONUL : Ierusalime !

Deschide-ți porțile și cîntă Osana...

(O rachetă țîșnește spre cer spărgîndu-se cu zgomot. O stea albă cade din ea proclamînd sfirșitul

tuturor lucrurilor și a doua sosire a Profetului Ilie. Pe o sfoară invizibilă

162  
bilă infinită întinsă dinspre zenit spre nadir Sfîrșitul Lumii, o caracatiță cu două capete în fustanelă colorată, bască și tartan, se zvîrcolește prin noroi, făcînd tumburi, sub chipul Celor Trei Picioare ale Omului din Insula

Man.)

SFÎRȘITUL LUMII (Cu accent scoțian) : Cine mai dansează dansul de pupa, dansul de pupa, dansul de pupa ?

(Mai presus de îmbulzelile lunecătoare și de icnetele de tuse, se înalță tot mai sus vocea Profetului Ilie, aspră precum un trosnet de floricele. Se arată și el, transpirînd, într-o sutană largă și cu mîneci în pîlnie, cu fața de fir-covnic, asupra unei strane peste care e petrecut drapelul gloriei de demult americane. Bate cu pumnii în balustradă.) PROFETUL ILIE : Fără lătrături, vă rog, în incintă. Jake Crane, Sue Creola, Dave Campbell, Abe Kirschner, dacă tușiți tușiți cu gura închisă. Vă spun, eu sînt aici marele om pe toată linia de transmisie. Băieți, acum e de noi. Ora Domnului Dumnezeu este 12.25. Lăsați vorbă la mama că sînteți aici. Grăbiți pariurile și-aveți cartea cea mare în mînă. Haideți cu toții, dați zor încoace ! De-aici aveți bilete' direct spre veșnicie, fără oprire. Doar o singură vorbă. Sînteți oameni serioși sau niște cîrpe ? Dacă vine a doua venire la Coney Island sînteți gata ? Florry Christ, Stephen Christ, Kitty Christ, Lynch Christ, numai de voi ține să simțiți pe pielea voastră forța cosmică. Vă e frică cumva de forța cosmică ? Nu. Fiți de partea îngerilor. Fiți prizme. Aveți în voi înșivă chestia, șinele cel mai de sus. Numai de voi depinde și-o să stați alături de Isus, de Gautama, de Ingersoll. V-ați prins cu toții în vibrație ? Eu zic că da. Puneți doar gura, o secundă, și cerul vă pică în poală. V-ați prins ? E, pe cîntea mea, o chestie sigură. Cea mai mare chestie. Ceva imens, supersumptuos. Vă reface centrul vital. Vă vibrează. Eu știu bine, că și eu sînt vibrator. Să lăsăm gluma la o parte și să ne ducem la culcare. A.J. Christ Dowie și filosofia armonicală, nu v-ați prins ? O.K., strada șaisnouă numărul șaptesapte. Ați notat ? Asta e. Chemați-mă la soarefon oriînd. Prăpădiților, nici n-aveți nevoie de mărci pe plic. (Țipă.) Și acumă cîntul nostru de glorie. Cu toții cu toată inima în cîntec. Și încă o dată. (Cîntă.) Ieru...

163

GRAMOFONUL (Acoperindu-i vocea) : Tîrfosalaminarag-hhuuuuh... (Discul scîrîie sub ac.)

CELE TREI TIRFE (Acoperindu-și urechile, schelălăind) : Ahhik !

PROFETUL ILIE (În cămașă, cu mînecele suflecate, negru la față, strigă din toate puterile, cu brațele ridicate în aer) : Tu, Marele Frate, de acolo sus, domnule Președinte, ai auzit ce stăteam tocmai să-ți spun. Sigur, poți să spui că cred din tot sufletul în tine, dom'le Președinte, domnule, și simt eu acumă că domșoara Higgins și domșoara Ricketts au și pornit-o pe calea credinței. Sigur, pot să spun sus și tare că nici n-am văzut femeiușcă mai speriată, domșoara Florry, decît te-am văzut pe matale. Domle Președinte, vino domle și ajută-mă să le mîntui pe dragele noastre surori. (Face cu ochiul la public.) Domnu' Președinte al nostru, de-nțeles a înțeles, da' el tot nu scoate nici un cuvînt, nu domnule.

KITTA-KATE : Am uitat de mine cu totul. Într-un moment așa de slăbiciune m-am dus și-am făcut ce-am făcut pe dealul Constituției. Pe mine m-a confirmat episcopul. Sora mamei s-a măritat cu un Montmorency. Un instalator, ăsta a fost nenorocirea mea cînd eram și eu mai tînră și la trup curată.

ZOE-FANNY : L-am lăsat să mi-o vîre înăuntru așa de amoru' artei.

FLORRY-TERESA : A fost ca urmare a unei băuturi cu porto peste Hennessyul de trei stele că m-am făcut vinovată cu Whelan cînd s-a strecurat în patu' meu. STEPHEN : La început a fost cuvîntul, la sfîrșit lumea fără sfîrșit. Binecuvîntate fie cele opt fericiri.

(Fericirile, Dixon, Madden, Crotthers, Costello, Lenehan, Bannon, Mulligan și Lynch în halate albe de studenți la medicină, cite patru în rînd, pas de gîscă, tropăie prin fața lui în marș zgomotos.)

FERICIRILE (Incoerente) : Bere bou bulldog bivoînăimit bișniță barnum bubugoiul bebiscop.

LYSTER (În pantaloni scurți de nuanță neagră quaker și cu pălărie cu boruri largi, spune cu voce discretă) : El e prietenul nostru. Nu-i nevoie să-i spun pe nume. Caută și tu lumina.

(Trece în pas de dans. Best își face intrarea în halat de frizer, frumos spălat și scrobît, cu buclele pe moațe de hîr-tie. ti conduce pe John Eglinton care e îmbrăcat în kimono de mandarin din mătase de Nankin cu litere ca niște șopîrle și o pălărie înaltă ca o pagodă.)

BEST (Surîzînd, își ridică pălăria dînd la iveală un craniu ras de pe creștetul căruia se înalță țepoasă o coadă legată cu o panglicuță portocalie cu fundă) : L-am făcut gigea. Un lucru al frumuseții, știți și dumneavoastră, cum zice Yeats, vreau să spun Keats.



JOHN EGLINTON (*Produce o lanternă oarbă cu capac verde și îi îndreaptă raza de lumină spre un colț, cu accent mușcător*) : Estetica și cosmetica sînt pentru budoar. Eu sînt pentru adevăr. Adevărul gol goluț pentru omul simplu gol goluț. Oamenii din Tanderagee vor faptele și au chiar de gînd să le și afle.

(*în conul de lumină al lămpii, în spatele grămezii de cărbuni, olav, cu ochii sfinți, se vede meditănd posomorit chipul lui Mananaan MacUr, cu bărbia sprijinită pe genunchii ridicați. Se scoală încet în picioare. Un vînt rece marin suflă dinspre mantia-i druidică. în jurul capului i se încolăcesc țipari mari și mici, Trupul îi e încrustat cu ierburi de mare și scoici. în mina dreaptă ține o pompă de bicicletă. în mina stîngă ridică, ținîndu-l de gheare, un crab uriaș.*)

MANANAAN MACLIR (*Cu voce de valuri*) : Aum ! Hek ! Ual ! Ak ! Lub ! Mor ! Ma ! Ioghinul alb al zeilor. Piman-drul ocult al lui Hermes Trismegistul. (*Cu voce de vînt șuierător de mare.*)

Punarjanam patsypunjaub ! Nu mă las eu tras pe sfoară. A spus cineva, păzește-te de stînga, cultul lui Shakti. (*Cu țipăt de păsări de furtună.*) Shaktim Shiva ! Întunecatele ascunsule tată ! (*Lovește cu pompa de bicicletă crabul pe care-l ține în mina stîngă. Pe cadranul ori-cînd gata să-l ajute lucesc cele douăsprezece semne ale zodiacului. Geme cu vehemența oceanului dezlănțuit.*) Aum ! Baum ! Pyjaum ! Eu sînt lumina căminului, eu sînt untul visător smîntînitor.

(*O mină scheletică de luda sugrumă lumina. Lumina verde se face violetă. Jetul de gaz geme șuierător.*) JETUL DE GAZ : Poaah ! Pfuiiii !

164

165

(*Zoe aleargă spre sfeșnic, și aplecîndu-și un picior ajustează flacăra.*)

ZOE : Cine are o țigară, dacă tot sînt aici ? LYNCH (*Aruncînd o țigară pe masă*) : Ține. ZOE (*Cu capul aplecat pe o parte, cu mindrie ironică*) : Așa se oferă iarba unei doamne ? (*Se întinde să aprindă țigareta la flacăra de gaz, răsucind-o încet, arătîndu-și tufele cafenii de la subsuori. Lynch îi ridică cu gest îndrăzneț cu bețigașul o pulpană a furoului. Goală pe deasupra jartierelor, carnea ei apare sub smaragdinul mătășii de un verde de nixă. Ea pufăie calmă din țigară.*) Vezi negul meu de frumusețe de pe poponeață ? LYNCH : Nu mă uit.

ZOE (*Face ochi de oaie*) : Nu ? Nu faci tu așa ceva. Vrei să sugi lămîia ? (*Afectînd un aer rușinos, cu ochii mici aruncă o privire dintr-o parte spre Bloorn, pe urmă se întoarce spre el scoțîndu-și pulpana din bețigașul lui Lynch. Fluid albastru se revarsă din nou peste trupul ei. Bloom se ridică în picioare surîzînd lasciv învîrtinău-și degetele mari. Kitty Ricketts își linge degetul mijlociu cu puțină salivă și privindu-se în oglindă își netezește sprîncenele. Lipoti Virag, basilicogramatic, cade cu repeziciune prin horn și face doi pași la stînga pe niște picioroainge stîngace trandafirii. E înfofolit ca un cîrnat în mai multe paltoane și poartă pe deasupra un macferlan cafeniu sub care strînge la piept un sul de pergament. în ochiul sting îi fulgeră monoculul lui Cashel Boyle O'Connor Fitzmaurice Tisdall Farrell. Pe cap i s-a cocoțat un pshent egiptean. Peste urechi i se înalță cîte o pană de gîscă.*)

VIRAG (*Bătînd călcîiele, înclinîndu-se*) : Mă numesc Virag Lipoti din Szombathely. (*Twșeșfe uscat, gînditor.*) Goliciunea promiscuă este mai peste tot la vedere aici, s-ar zice. în chip inadvertent văzută din spate ea a dezvăluit tocmai faptul că nu poartă acele vestminte mai curînd intime cărora tu le ești atît de devotat. Sper că ai remarcat semnul de injecție pe coapsă ? Bun. BLOOM : Tatamoșule. Stai...

VURAG : Numărul doi pe de altă parte, cea cu rujul cire-șiu și scufia de cap albă, al cărui păr datorează nu puțin elixirului nostru tribal de lemn de gofer, e în costum de stradă și strînsă tare în corset, aș zice, după felul în care

166

stă pe scaun. E cu osul de balenă în gît, ca să spunem așa. Zi și tu dacă n-am dreptate, eu am înțeles dintotdeauna că acțiunea fapturilor omezești prin care-și arată colțul din lenjerie te-a atras de cînd te știu prin forța înclinațiilor tale exhibiționistice. Cu un cuvînt. Hipogrif. N-am dreptate ?

BLOOM : E cam slabă.

VIRAG (*Afabil*) : Într-adevăr ! Bine ai observat, și buzunarele astea paner la fustă și umflăturile ușoare sînt făcute să te ducă cu gîndul la solduri ample. Cumpărături de la cine știe ce solduri pentru care l-a muls pe vreun elefant. Finețuri de profesionistă ca să-nșele ochiul. Bagă de seamă ce atentă e să-și scuture firele de praf. Nu pune pe tine mîine ce poți să porți azi. Parallaxă ! (*Dînd nervos din cap.*) Mi-ai auzit creierul cum a pocnit odată ? Polisilabaxă ! BLOOM (*Sprijinindu-și cotul în palma celeilalte mîini, cu degetul arătător la obraz*) : Pare tristă. VIRAG (*Cinic, cu dinții de viezure*)

*dezgolindu-i-se gălbui, își trage în jos ochiul sting și latră răgușit*) : Minciuni ! Să te păzești de aerul ăsta de mironosiță și de straiile negre. Crin pe alea din dos. Toate au nasturele acela de holtei pe care l-a descoperit Rualdus Colombus. Fă-o răsturnica. Fă-o porumbica. Cameleoană. (Mai bine *dispus*.) Și așa, atunci, permite-mi să-ți atrag atenția asupra exemplarului numărul trei. E o grămadă din ea la vedere cu ochiul liber. Observă masa de materie vegetală oxigenată de pe craniul ei. Și uită-te cum saltă ! Rățușca urâtă a serii, cu plasele lungi și trăgînd greu la chilă.

BLOOM (*Cu regret*) : Asta dacă ești cu tunul pe covertă. VIRAG : Vă putem oferi de toate calitățile, diluate, medii, de esență tare. Banii jos și la alegere. Ce fericit ai putea fi cu oricare din ele... BLOOM : Cu ?...

VIRAG (*Arătîndu-și vîrfurile limbii rotit în sus*) : Mium ! Uite colo. Are carură largă. E bine căptușită cu un strat considerabil de grăsime. Cu toate caracteristicile mami-ferei în ce privește armătura bustului, remarci că are bine la vedere două protuberante de dimensiuni foarte respectabile, 'nclinate să cadă în farfuria de supă de la prînz, în vreme ce la spate mai jos sînt două protuberante suplimentare, sugerînd un rect puternic și tumescent la palpare care

167

nu lasă nimic de dorit în ce privește compactitatea. Asemenea părți cămoase sînt produsul unei îngrijiri atente, Cînd le îndopi, ficatul lor ajunge de o mărime elefantină. Dumicați de piine proaspătă unse cu ferigă grecească și gumă benjaminică și făcute să alunece în jos cu căni de ceai verde, astea le dăruie în scurta lor existență niște per-nuțe naturale de o rotunjime chiar colosală. Se potrivește cu vederile tale, nu ? Oale cu carne egipteană să-ți lase gura apă. Să te desfeți cu ele. Lycopodium pentru mîncă-rime. (*î se contractă gîtul*.) Poc și bang ! Uite că iar începe. BLOOM : Nu-mi place negul ăla.

VIRAG (*Arcuindu-și sprîncenele*) : Pune și tu un inel de aur. se zice c-ajută. *Argumentum ad feminam*, cum ziceam în batrina Roma și la grecii vechi pe vremea consulatului lui Diplodocus și Ichtyosaurus. Pentru rest, remediul suveran al Evei. Nu-i de vînzare. Numai de-nchiriat. Hughe-notic. (*Se crispează*.) E-un sunet ciudat. (*Tușește încurajator*.) Dar poate e doar un neg. Presupun c-ai să ții minte ce te-am învățat eu în privința asta ? Făină de grîu cu miere și nucșoară.

BLOOM (*Gînditor*) : Făină de grîu cu lycopodium și silaba-riu. Ce chin. A fost o zi neobișnuit de obositoare, o adevărată înșiruire de accidente. Stai. Vreau să spun, ziceai că sîngele de neg face negi...

VIRAG (*Cu severitan, cu nasul îngroșat, cu ochiul clipin-du-i într-o parte*) : Nu mai tot învîrți din degete și caută și tu să te gîndești nițel. Vezi, ai uitat. Mai repetă și mnemotehnica. *La causa e santa*. Tara. Tara. (*Aparte*.) Își aduce el aminte.

BLOOM : Rozmarin te-am mai auzit că spuneai sau puterea de voință a-upra țesuturilor parazitare. Dar la urma urmei nu știu. Atingerea cu mîna moartă vindecă. Mnemo ? VIRAG (*Ineâlzindu-se*) : Îți spun eu. Îți spun. Chiar așa. Tehnică. (*Se bate cu energie peste piept unde are sulul de pergament*.) Cartea asta îți spune cum să procedezi cu toate detaliile descrise așa cum trebuie. Consultă indicele pentru teama și agitația stîrnite de aconită, melancolia muriatici-lor, pulsația priapică. Virag are să vă vorbească acum despre amputare. Vechea noastră cunoștință formolul. Trebuie lăsați să se usuce de foame. Îi tai cu firul de păr de cal pe sub adîncitura gîtului. Dar ca să trecem la felul bulgarilor

163

și bascilor, te-ai lămurit dacă-ți plac sau nu-ți plac femeile în vestminte, bărbătești ? (*Chicotind uscat*.) Vroiai să-ți consacri un an întreg studiului problemei religioase și în lunile de vară din 1882 să înscrii cercul în pătrat și să cîș-tigi premiul acela de un milion. Rodie ! De la sublim la ridicol e doar un pas. Pijama, să spunem ? Sau în pantalonași și ciorapi bufanți, închiși ? Sau, să luăm cazul, combinezoane mai fistichii, fuste pantaloni ■ (*Croncăne disprețuitor*.) Cucurigu !

(*Bloom le examinează nesigur pe cele treiîrfe, pe urmă privește în lumina voalată violetă, ascultînd molia atoate-zburătoare*.)

BLOOM : Atunci aș fi vrut să fi terminat acum. Cămașa de noapte n-a fost niciodată. De unde și aceasta. Însă și ziua de mîine este o nouă zi care va să fie. Trecutul este astăzi. Ceea ce acum este va fi atunci mîine așa cum a fost va să fie trecutul ieri.

VIRAG (*Vîrîndu-se în urechea lui, cu șoaptă insistentă*) : Insectele de zi își petrec scurta lor existență în acte repetate de coitus, ispitite de mirosul femeilor inferior frumoase posedînd o vervină pudendală extinsă în regiunea dorsală. Frumoasa frumușică ! (*Ciocul lui galben de papagal sporovăie mai departe, nazal*.) Circula un proverb prin munții Carpați la anul sau pe la anul cinci mii cinci sute și cincizeci al erei noastre. O linguriță de miere îl va atrage pe prietenul nostru Brunul mai mult decît jumătate de duzină de butoaie de oțet de malț de categoria întîii... Bîzîitui bursului le excită pe balbine.

Dar să lăsăm astea. Am mai putea ataca altă dată subiectul acesta. Am fost foarte încântați, noi aceștia. (*Tușește și, aplecându-și fruntea, își freacă nasul, gînditor, cu palma făcută căuș.*) Ai să constăți că insectele astea de noapte urmează lumina. O iluzie de ținut minte căci amintește-ți de ochii lor complecși care nu se pot adapta. Pentru toate problemele astea dificile vezi cartea a 17-a din tratatul meu *Principii fundamentale de sexologie* sau *Pasiunea iubirii* despre care dr. L. B. spune că e senzația anului în domeniul aparițiilor de cărți. Unele, de exemplu, mai sînt care au mișcări automate. Observă. Aceasta este soarele ei. Pasăre de noapte,

169

soare de noapte, cartier de noapte. Vino după mine ! Char-ley ! Bîz !

BLOOM : Albină sau muscă albastră și mai zilele trecute umbra pe perete rătăceam așa într-o doară mi-a și intrat sub cămașă și ce-a mai fost să...

VIRAG (*Chipul impasibil, rîde cu inflexiuni ample, feminine*) : Splendid ! Musca spaniolă la el în prohab sau cum ar veni plasture de muștar dublu. (*înghite lacom gîl-gîind din gușă, ca un curcan.*) Uite curcanu ! Uite curcanu ! Unde sîntem ? Sesam, deschide-te ! Vino pînă afară ! (*Își desfășoară grăbit pergamentul, și citește, nasul lică-rindu-i ca un licurici alunecîndu-i îndărăt peste literele pe care le urmărește cu mina.*) Stai, bunule prieten. Îți aduc răspunsul. Stridiile și șampania sosesc în curînd. Eu sînt cel mai bun bucătar. Bivalvele astea suculente au să ne fie de ajutor, și trufele de Perigord, bulbi presărați pretutindeni prin tainicul omnivorosul porc, leacuri fără pereche pentru cazuri de debilitate nervoasă sau viragită. Chiar dacă miros urît. Înțepă frumos. (*Dă din cap cu ironie cot-codăcitoare.*) Glumă. Cu monoculul lipit de oculă. BLOOM (*Absent*) : Din punct de vedere ocular cutiuța bi-valvă a femeii e mai rea. Întotdeauna Sesam, deschide-te. Sexul bifurcat. De asta le-ar fi frică de viermi, de tîrîtoare. Totuși Eva și șarpele contrazic teoria asta. Nu-i fapt istoric. Comparație evidentă pentru ce spuneam eu. Șerpia chiar, și ei sînt pofticioși după lapte de femeie. Șerpuie mile întregi prin pădurile omnivore să sugă suculent pieptul ei pînă îl seacă. Ca matroanele astea romane cu globurile legănîndu-li-se glumeț despre care citești în Elefantu-liasis.

VIRAG (*Protuberîndu-și botul înainte, cu riduri aspre, ochii pietroși, închiși în extaz, palmele legănîndu-i-se psalmodiază monoton*) : Că vacile cu ugerile atîrnîndu-le care le au și care știe...

BLOOM : îmi vine să urlu. Iartă-mă. Ce ? Așa. (*Repetă.*) Spontan căutînd vizuina saurianului ca să-și încredințeze țâțele sucțiunii lui avide. Furnica mulge aphisul. (*Profund.*) Instinctul, asta conduce lumea. întru viață. întru moarte, VIRAG (*Cu capul aplecat într-o parte, își arcuiește spinarea și cu umerii cocoșați ca niște aripi fixează cu ochi*

170

*tulburi molia, arată spre ea cu o gheară cornută, strigă*) : Cine-i Gigi ? Cine-i scumpul Gerald ? O, mult mi-e teamă că rău are să se ardă. N-ar vrea cineva care tot n-are treabă acuma să preîntîmpine catastrofeala fluturuid un șervet de masă așa mai frumos scrobît ? (*Miaună*) Pis pis pisi-cuță. (*Oftează, își îndreaptă trupul, se trag^ înapoi și privește chiorîș cu falca atîrnîndu-i.*) Ei, ei. Se trage și el la odihnă curînd de tot.

Sînt și eu un lucru mic, lucru mic,

Tot zburînd cînd e vînt mic,

Jur de-a roata dau ocol,

Dar odată-am fost și mare

Și acuma dau din gheare,

Cu aripi fluturătoare !

Oare !

(*Se azvîrle în abajurul violet dînd zgomotos din aripi*) : Ce frumoase ce frumoase ce frumoase ce frumoase ce frumoase fuste unduioase.

(*Inirînd din stingă și coborînd cele două trepte pășește Henry FloweT înaintînd spre centrul scenei. Poartă mantie neagră și sombrero cu pană și borurile atîrnîndu-i peste chip. Are în mîini o gitară cu corzi de argint și o pipă de bambus cu țeava lungă tip Jacob, cu capul ca un chip de femeie. Pantaloni de catifea negri și pantofi cu cataramă de argint. Chipul romantic al Mîntuitorului cu buclele revărsate peste umeri, barbă și mustăți subțiri. Picioarele de păianjen și etichete de vrăbie sînt cele ale tenorului Ma-rio, prințul de Candia. Își netezește frizura gominată și își umezește buzele trecîndu-și peste ele drăgăstos limba*). HENRY (*Vocea scăzută dulceagă strunindu-și strunele ghitarei*) : E o floare înfloritoare — bluum.

(*Virag, iritat, cu fălcile încleștate, privește mai departe fix în lumina lămpii. Bloom fixează grav ceafa*

lui Zoe. Henry își întoarce cu gest galant bărbia dublă spre pian.) STEPHEN (*Aparte*) : Cîntă cu ochii închiși. Imită-l pe tata. Îmi umplu burta cu carne de porc. Prea mult deodată. Am să mă ridic acum și-am să mă duc spre. Mi-nchipui că ea este. Steve, tare mai ești vorbăreț astăzi. Trebuie să-i

171

fac o vizită bătrînului Deasy sau să-i trimit o telegramă, întrevvedere noastră de astăzi dimineață mi-a lăsat o în-tipăritură de neșters. Prin toate vîrstele noastre. Vă scriu mai pe larg mîine. De fapt, acum sînt aproape beat. (*Mîn-gîie iarăși clapele pianului.*) Acuma un acord în minor. Da. Nu prea mult însă. (*Almidano Artifoni întinde un sul de note muzicale mișcînd viguros din mustăți.*) ARTIFONI : *Ci rifletta. Lei rovina tutio.* FLORRY : Cîntă-ne ceva. Vechiul cîntec al iubirii. STEPHEN : Nu sînt în voce. Eu sînt un artist cu totul sfîrșit. Lynch, ți-am arătat scrisoarea aia cu lăuta ? FLORRY (*Alintînăuse*) : Pasărea care nu poate să cînte și care nu vrea să cînte.

(*Gemenii siamezi, Philip Beatul și Philip Treazul, profesori la Oxford manevrînd mașini de tuns iarba apar în cadrul ferestrei. Amîndoi poartă pe față masca lui Matthew Arnold.*)

PHILIP TREAZUL : Ascultați și voi de sfatul prostului. Nu e bine totul. Socotiți și voi cu un căpețel de creion, ca idiotul. Ai primit trei lire și două șilingi, două bancnote, o monedă de o liră și două coroane, și dacă-ar ști tinerețea. Bani-n oraș, banii pe mare, Moira, Larchet, spitalul pe strada Holles. La Burke. Ce mai spui ? Am ochii pe tine. PHILIP BEATUL (*Nerăbdător*) : Dă-o dracului, omule. Du-te dracului ! Eu mi-am plătit drumul. Dacă-ș putea să văd ce-i cu octavele. Reduplicarea personalității. Cine era mi-a spus cum mi-a spus cum îi zice ? (*Tunzătoarea de iarbă începe să-i vîjîie.*) A, da. *Zoe mou sas agapo.* Știam eu c-am mai fost pe aici și înainte. Cînd nu-i așa cartea de vizită a lui Atkinson care o am la mine ? Mac nu știu cum. Ce mai mac. Spunea că, stai nițel, Swinburne, nu ?

FLORRY : Și cu cîntecu-ăla ce faci ? STEPHEN : Duhul vrea dar trupul e slab. FLORRY : Ești cumva de la colegiu de la Maynooth ? Semenii cu unul pe care-l știu eu de acolo. STEPHEN : Am plecat acum. (*Aparte.*) Subtil mai sînt. PHILIP BEATUL și PHILIP TREAZUL (*Tunzătoarele torclnd cu foșnete de fire de iarbă*) : Subtil tiptil. Te-au dat afară, Te-au dat afară. Dar, a propos, mai ai chestia aia,

172

L

cartea, toiagul de frasin ? Da, uite-o, uite-]. Subtil tiptil te-au cam dat afară nițel. Ține-te-n formă. Fă ca noi. ZOE : A fost un preot aici acum două nopți și zor nevoie să-și facă interesul cu pardesiul pe el bine încheiat pînă sus. Nu trebuie să te-ascunzi, zic. Știu că ai guler de preot romano-catolic.

VIRAG : Perfect logic din punctul lui de vedere. Păcatul omenesc. (*Aspru, pupilele dilatîndu-i-se.*) La dracul eu papa. Nimic nou sub soare. Eu sînt Virag cel care-am dat în vileag secretele călugărilor și fecioarelor. Pentru ce-am părăsit eu biserica romană. Citiți aici despre preot, despre femeie și despre confesional. Penrose. Flutură Spînzurâ-toare. (*Se crispează tot.*) Femeia, desfăcîndu-și cu rușine dulce cingătoarea ei de sfoară își oferă bucățica aproape umedă ligamentului bărbătesc. La scurtă vreme după ce bărbatul îi dăruise femeii halci de carne de fiară de junglă. Femeia își arată bucuria acoperindu-se în vremea asta cu blănuri. Bărbatul îi iubește aceea cu lunganul lui cel mare și țepăn. (*Strigă.*) *Coactus volui*, pe urmă femeia, amețită, fuge. Bărbatul cel puternic o apucă de încheietura mîinii. Femeia schelălăie, mușcă, scuipă. Bărbatul, acum fioros, mînios, o pocnește tare peste fundul ei gras. (*Se învîrtește după propria-i coadă.*) Piffpaff ! Popo ! (*Se oprește, strănută.*) Pcip ! (*Își mișcă fundul.*) Prrrrrt ! LYNCH : Sper că i-ai aplicat bunului părinte o penitență. De nouă ori să cînte gloria pentru că și-a-mpușcat episcopul.

ZOE (*Scoate un sigiliu de fum prin nări*) : N-a putut stabili contactul. Numai, mă-nțelegi, senzația. Pe uscatele. BLOOM : Săracul de el ! ZOE (*Neglijentă*) : Decît că ce i s-a întîmplat. BLOOM : Cum așa ?

VIRAG (*Un rictus diabolic de întunecată luminozitate contractîndu-i -chipul, își împinge gîtul slăbănog înainte, își ridică botul de vițel și mugește*) : *Verfluchte Goim ! Avea tată, patruzeci de tați.*

Nici n-a existat vreodată. Un porc. Avea două picioare stingi. Era Iuda Iacchias, un eunuc libian, bastardul papei. (Se apleacă pe etichete dinaintea, chircite, cu coate țepene îndoit, cu ochiul agonizându-i în capul fără gât, plat și schelălăie peste lumea amuțită.) Fiu de tîrfă. Apocalipsul. KITTY : Și Mary Shortall care era la spitalu de de-alea cu boala sfinției de-a luat-o de la Johnny Porumbelul ăla cu șapca albastră și-a făcut și un copil cu el care nu putea să-nghită și s-a înecat de epilepsie în saltea și-au dat cu toții la lista de subscripție pentru înmormîntare. PHILIP BEATUL (Grav) : *Qui vous a mis dans cette fichue position, Philippe ?* PHILIP TREAZUL (Vesel) ; *C'etait le sacre pigeon, Philippe,* (Kitty își scoate acele care-i țin pălăria și și-o lasă calmă deoparte, tapetîndu-și părul vopsit. Și un cap mai frumos, mai atrăgător cu bucle mai seducătoare nu s-a văzut vreodată pe umerii vreunei tîrfe. Lynch își pune pe cap pălăria ei. Ea i-o smulge.) LYNCH (Ride) : Pentru asemenea plăceri le-a inoculat Metchnikoff pe maimuțele antropoide. FLORRY (Aprobă din cap) : Ataxie locomotrice. ZOE (Veselă) : Hoho, ca-n dicționare. LYNCH : Trei fecioare înțelepte. VIRAG (Scuturat de frisoane cu spumă profuză galbenă pe buzele slăbănoage de epileptic) : Ea a tot vîndut fil-truri de dragoste, ceară albă, floare de portocal. Panther, centurionul roman, a pîngărit-o cu genitorii lui. (Scoate o limbă tremurătoare, fosforescentă, de scorpion, cu mina la furcă). Messia ! I-a spart timpanul. (Cu țipete năclăite de babuin, își scutură șoldurile în spasmi cinice.) Hik ! Hek ! Hak ! Hok ! Huk ! Kok ! Kuk ! (Ben Jumbo Dollard, rubicund, musculobond, cu nări păroase, cu barbă stufoasă, cu urechi de varză, cu piept slăbănog, cu părul vilvoi, cu labe bălăngănindu-i greoi, se ridică în picioare, șoldurile și părțile genitale arătîndu-i-se strînse într-o pereche de pantaloni de baie negri uriași.) BEN DOLLARD (Pocnind castaniete în etichetele lui uriașe grase, scoate iodele joviale, pe un ton adînc de bas) : Cînd iubirea-mi soarbe sufletul arzător. (Fecioarele, Sora Callan și Sora Quigley, trec furtunoase prin corzile ringului și-l strîng tare în brațele lor desfăcute.) FECIOARELE (Inecîndu-se) : Big Ben ! Ben MacChree ! O VOCE : Puneți mîna pe-ăla cu pantalonii strîmbi.

174

BEN DOLLARD (Pocnindu-se peste coapse, cu rîs abundent) : Puneți voi mîna acuma dacă puteți. HENRY (Mîngîind la pieptul său un cap tăiat de femeie, murmură) : Inima ta, iubito. (Își ciupește coardele lăutei.) Cînd întîi te-am văzut... VIRAG (Descojindu-și pieile, risipindu-și penajul înfioat) : Prostii ! (Cască, arătîndu-și gîtlejul negru cum e cărbunele și-și închide fălcile împingîndu-și-le în sus cu sulul de pergament.) Acestea zise, îmi fac acuma ieșirea. Adio. Ră-mîneți cu bine. Dreck ! (Henry Flower își netezește repede cu un pieptene de buzunar mustățile și barba și-și umezește cu salivă părul. Conducîndu-se după sabie, alunecă spre ușă, harpa lui mare tîrîndu-se după el. Virag ajunge la ușă din două salturi enorme, cu coada în sus, și lipește abil de perete o muscă mare de hîrtie, strivind-o cu capul.) MUSCA DE HÎRTIE : K. II, afișajul interzis. Strict confidențial. Dr. Hy Franks. HENRY : Totu-i pierdut acum. (Virag își deșurubează repede capul și și-l pune la subsuoară.) CAPUL LUI VIRAG : Cuacu ! (Exeunt unul după altul.) STEPHEN (Peste umăr către Zoe) : L-ai fi preferat poate pe pastorul cel belicos care a fondat eroarea protestantă, însă păzește-te de Antisthenes, înțeleptul cîine, și de sfîrșitul din urmă al lui Arius Heresiarchus. Agonia din closet. LYNCH : Toți unul și același Dumnezeu pentru ea. STEPHEN (Cu reverență) : Și Domnul Atotputernic al, tuturor lucrurilor. FLORRY (Către Stephen) : Sînt sigură că ești vreun popă răspopit. Sau vreun călugăr. LYNCH : Chiar și e. Fiu de cardinal. STEPHEN : Păcat mortal, de cardinal. Călugării marelui șurub. (Eminența Sa, Simon Stephen Cardinal Dedalus, primatul întregii Irlande, apare în prag, investmîntat în sutană,

175

ciorapi și sandale roșii. Șapte acoliți pitici simieni, și ei în roșu, păcatele cardinale, îi țin în sus trena, holbîndu-se pe sub ea. Poartă pe cap o bonetă de mătase mototolită, așezată într-o parte. Își ține degetele mari la subsuori și palmele îi sînt larg desfăcute. De gît îi atîrnă un rozariu de dopuri terminîndu-i-se pe piept cu un tirbușon în formă de cruce. Ridicîndu-și degetele mari invocă harul din

BLOOM (*Ia ciocolata*) : Afrodiziac ? Mă gîndeam eu. Ma-nilia-i calmantă, sau ? Mnemo.

Lumina tulbure tulbură memoria. Roșul influențează mîncărimea. Culorile afectează caracterul femeilor, atîta cît au ele caracter. Negrul ăsta mă întristează. Mănîncă și ai să fii vesel mîine. (*Mă-, nîncă ciocolata.*) Are influență și asupra gustului, movul. Dar de-atîta vreme n-am mai. S-ar părea că-i ceva nou. Afro. Preotul acela. Trebuie să vină. Mai bine mai tîrziu decît niciodată. Să încerc cu trufele de la Andrews.

(*Se deschide ușa și își face apariția Bella Cohen, o proxenetă masivă. E îmbrăcată într-un capod ivoriu trei sferturi, cu franjuri la poale și cu ciucuri brodați, și își face vînt mișcînd afectată un evantai de corn negru în genul lui Mannie Hauck în rolul lui Carmen. La mina stîngă are verighetă și inel de siguranță. Ochii îi sînt dați din gros cu cărbune. Are o mustață țepoasă. Fața măslinie îi e lătăreață, ușor asudată și cu nasul mare, cu nări rujate portocaliu. Cercei mari de berii îi atîrnă greoi din urechi.*) BELLA : Pe cuvîntul meu ! Sînt toată lac de sudoare.

(*Privește în jur la perechile din cameră. Pe urmă ochii i se opresc asupra lui Bloom cu insistență aspră. Evantaiul uriaș trimite o trombă de aer spre fața ei încălzită, peste gît și decolteul amplu. Ochii de șoim îi licăresc.*) EVANTAIUL (*Fluturînd grăbit, apoi mai încet*) : Însurat, după cîte văd.

BLOOM : Da... în parte, mi-am rătăcit... EVANTAIUL (*Deschizîndu-se pe jumătate apoi iar închi-zîndu-se*) : Și stăpîină e cucoana. Fusta poartă pantalonii. BLOOM (*Coboară ochii cu rînjă stupidă*) : Asta cam așa e.

178

EVANTAIUL (*Închis de tot acum, se odihnește pe cerceul ei*) : Pe mine m-ai uitat de tot ?

BLOOM : Da. Nu.

EVANTAIUL (*Închis, sprijinindu-se într-o parte pe șoldul ei*) : Pe mine pe ea ea era care-ai visat-o tu înainte ? Era atunci ea el tu noi de cînd ne știam ? Toate și aceleași acum că noi ? (*Bella se apropie mîngîindu-l ușor cu evantaiul.*) BLOOM (*Crispîndu-se*) : Puternică ființă. În ochii mei citești acea așteptare somnoroasă pe care atîta o iubesc femeile.

EVANTAIUL (*Atingîndu-l ușor*) : Ne-am înfîlnit. Ești al A meu. Soarta a vrut așa.

y

BLOOM (*Supus cu totul*) : Exuberantă femeie. Imens ți-am dus dorința dominației domniei tale. Sînt istovit, părăsit, nu mai sînt tînăr. Stau, ca să spun așa, cu o scrisoare neexpediată purtînd marca suplimentară în fața cutiei pe care scrie prea tîrziu la poșta mare a vieții omenești. Ușa și fereastra se deschid în unghi drept din cauza unui curent de aer de treizeci și două de picioare pe secundă potrivit cu legea corpurilor în cădere. Am simțit chiar în clipa aceasta un junghi de sciatică în mușchiul meu fesier stîng. E în familia noastră. Tata săracul, un văduv, era un adevărat barometru în privința asta. El credea în căldura animală. Paltonul lui de iarnă era căptușit cu blană de pisică. Aproape de sfîrșit, aducîndu-și aminte de regele David și de Sulamita, împărțea patul cu Athos, credincios lui și după moarte. Scuiatul de cîine, cum probabil, că... (*Tresare.*) Au !

RICHELIE GOULDING (*Intră pe ușă cu un geamantan în mînă*) : Cine rîde cade-n cursă. Cel mai convenabil în tot Dub. Tocmai bun pentru ficatul și rinichiul princiar. EVANTAIUL (*Lovindu-l ușor*) : Toate au un sfîrșit. Fii al meu. Acum.

BLOOM (*Nehotărît*) : Chiar acuma acuma ? N-ar fi trebuit să mă despart de talismanul meu. Ploaia, am stat pe stînci tocmai cînd se lăsa rouă, la malul mării, la vîrsta mea din-tr-un nimic. Orice fenomen are o cauză naturală.-EVANTAIUL (*Arată încet în jos*) : Ai voie. BLOOM (*Privește în jos și vede că ea are un șiret desfăcut la gheată*) : Se uită ăștia la noi.

179

EVANTAIUL (*Arată acum grăbii în JGS*) : Trebuie. BLOOM (*Ar vrea și n-ar vrea*) : Eu mă pricep să fac noduri minunate la șireturi. Am învățat cînd eram ucenic și lucram la serviciul de expediție la Kellet. Am experiență. Orice nod spune tot. Perrnite-mi. E o plăcere. Am mai stat în genunchi o dată astăzi. Au !

(*Bella își ridică ușor capotul și, asigurîndu-și echilibrul, își așază pe marginea unui scaun laba*

*durdulie a piciorului prinsă în gheata de piele și glezna plinuță de tot în ciorap de mătase. Bloom, țeapăn, bătrînicios, se apleacă peste piciorul ei, și cu degete delicate scoate și introduce șiretul.)*

BLOOM (*Murmure tandre*) : Să fiu un vînzător care probează ghetete la Mansfield, ăsta a fost visul meu cel mai drag din tinerețe, ce bucurie cînd prinzi șiretul, cînd îl legi în cruciș tot mai sus în încălțările pînă la genunchi de piele fină, moale ca mătasea și atît de incredibil de micuțe ale doamnelor din Clyde Road. Chiar mă duceam în fiecare zi să mă uit la manechinul lor de seară de la Ray-monde și să-i privesc ciorapul subțire ca pînza de păianjen și degetelul de rubarbă cum se poartă la Paris. LABA PICIORULUI : Ta miroase-mi pielea asta caldă de capră. Ia cîntăreste-mi în palmă greutatea mea regală. BLOOM (*Legînd șiretul*) : Prea strîns ? LABA PICIORULUI : Dacă dai chix, tu ăsta, îndemîncă-tecule mai mult de-o grămadă, îți dau un picior drept în minge.

BLOOM : Să nu-l bag în gaura greșită cum am făcut în noaptea aia la balul de la bazar. Ghinion. Nodul în butoniera greșită a ei... persoana de care era vorba. În noaptea aceea cînd s-a întîlnit cu... Gata !

*(Termină de înnodat. Bella își lasă piciorul la pămînt. Bloom își ridică încet capul. Fața ei mare, privirea ochilor ei îl izbesc drept în frunte. Ochii lui se fac tulburi, mai întunecați, înconjurați de punji, nasul i se îngroașă.)* BLOOM (*Mormăie nedeslușit*) : în așteptarea noilor comenzi ale domniilor voastre, rămînem, domnilor... BELLO (*Cu privire aspră de basilisc, voce de bariton*) : Ciine al dezonoarei ! BLOOM (*Pierdut de iubire*) : împărăteasă !

180

BELLO (*Obrajii greoi căzuți*) : Adorator al posteriorului adulterin !

BLOOM (*Plîngăreț*) : Urieșenia ta !

BELLO : Devorator de fecale !

BLOOMA (*CM genuflexiune sinuoasă*) : Magnificența voastră !

BELLO : Jos ! (*O lovește peste umăr cu evantaiul lui*) ;

îclină-ți capu-ncoace ! Alunecă-ți piciorul stîng un pas înapoi ! Acuma ai să cazi. Cazi ! în patru labe !

BLOOMA (*Dîndu-și ochii peste cap, plină de admirație, închizîndu-și-i*) : O, delicii !

*(Cu țipăt ascuțit, de epileptic, cade în patru labe, gro-hăind, amușinînd, zgîriind cu labele la picioarele ei, apoi zace, prefăcîndu-se moartă, cu ochii strîns închiși, cu pleoapele tremurătoare, aplecîndu-se la pămînt în atitudinea prea excelentului maestru.)*

BELLO (*Cu păr buclat, favoriți purpurii, mustață groasă în inele în jurul gurii altminteri rase, moletiere de munte, haină verde cu nasturi de argint, cămașă sport și pălărie alpină cu pană de cocoș de munte, munile adînc îngropate în buzunarele pantalonilor, își așază călcîiul pe gîtul Bloomei și și-l apasă acolo*) : Să-mi simți greutatea întreagă, închină-te, sclavă uricioasă, în fața tronului căl-cînelor glorioase ale despotului tău, atît de strălucitoare în dreapta lor mîndrie.

BLOOMA (*Subjugată, behăind*) : Jur să nu m-abat niciodată de la cuvîntul vostru.

BELLO (*Rîde gros*) : Pe dracu' ! Nici nu știi ce te așteaptă. Eu sînt tartorul care are să-ți facă de petrecanie și are să te frîngă de tot ! Pariez pe un rînd de cocteiluri de Kentu-cky la toată lumea să scot eu viciul din tine, bătrîne. Ia sfi-dează-mă nițel, te sfidez să mă sfidezi. Și dac-o faci, tremură de pe acum la gîndul torturilor care au să-ți fie aplicate și-ncă în costum de gimnastică.

*(Blooma se tîrăște sub canapea și privește ăe acolo printre franjuri.)*

ZOE (*Desfăcîndu-și larg furoul s-o ascundă*) : Nu-i aici. BLOOMA (*Inchizîndu-și ochii*) : Nu-i aici.

FLORRY (*Ascunzînd-o cu capotul ei*) : Ea n-a vrut, mititica,, domnule Bello. Are să fie cuminte de tot, domnule, vă rugăm.

181

KITTY : Nu fiți prea aspră cu ea, domnule Bello. Vă rugăm noi să nu, vă rog doamnădomnule.

BELLO (*Căutînd s-o momească*) : Haide, rătușco. Vreau să-ți spun doar o vorbuliță, scumpo, cit să-ți administrez o corecție. Doar așa să stăm de vorbă, de la inimă la inimă, scumpete.

*(Blooma își scoate capul timidă.)* Așa, fetița. *(Bello o înșfacă violent de păr și o trage afară de sub canapea.)* Vreau să-ți dau o bătăiță pentru binele tău acolo unde e mai moale. Cum mai



stai cu poponețele tău moale și frumos ? O, să vezi ce bine-are să fie, draga mea. Pre-gătește-te să te pregătești.

BLOOMA (Cu voce pierdută) : Să nu-mi rupeți... BELLO (Sălbatic) : Inelul de nas, cleștii, bastonul cel mare, cârligul de atârnat, cnutul — toate te fac eu să le săruți și în vremea asta au să cînte flautele cum era cu sclavii nubieni de odinioară. De data asta o pățești bine de tot. Am să te fac să ții minte asta cîte zile vei mai avea. (I se umflă vinele de pe frunte, se înroșește la față.) Am să m-așez pe șaua moale a dosului tău în fiecare dimineață după ce-mi iau micul dejun gustos cu chifteluțe Matterson și o sticlă de bere tare Guinness. (Sughiță.) Și-am să-mi sug țigara mea de foi extra de bursă citind *Gazeta Alimentației*. Poate chiar c-am să te tai și-am să te jupoi, în dos, la grajduri, și-am să gust cîte o bucătică din tine friptă crocant cu crochete din cutie, rumenit bine ca un purceluș de lapte cu orez și lămîie sau cu murături. Are să usture, îți spun eu. (îi sucește brațul. Blooma schelălăie, făcîndu-se mică.) BLOOMA : Nu fi rea, doică ! Te rog, nu. BELLO (Răsucindu-i încă o dată brațul) : încă o dată ! BLOOMA (Țipă) : O, chinurile iadului ! îmi zvîcnește fiecare nerv din tot trupul !

BELLO (Urlă) : Perfect, pe dosul grosului generosului general ! E lucrul cel mai frumos pe care l-am auzit de șase săptămîni încoace. Haide, nu mă mai face să aștept, dracu' să te ia. (O lovește peste față.) BLOOMA (Geme) : Mă bați. Te spun eu... BELLO : Țineți-l la pămînt, fetelor, pînă m-așez pe el. ZOE : Așa. Calcă-l în picioare ! Și eu vreau s-o fac. FLORRY : Nu, eu s-o fac. Nu fi lacomă tu. KITTY : Nu, eu, eu. împrumutați-mi-l mie.

(Bucătăreasa bordelului, **doamna Keogh**, ridată, cu barbă

182

căruntă, în halat unsuros, cu ciorapi verzi și saboți bărbătești, murdară toată de făină, cu un făcăleț plin de aluat crud în mină și peste brațul dezgolit, își face apariția în ușă.)

D-NA KEOGH (Feroce) : Pot să v-ajut ? (Toate o înșfacă pe Blooma și-o ținutuesc la pămînt.)

BELLO (Se lasă pe vine, gemînd, așezîndu-se peste fața lui Bloom, pufăind fum gros de țigară de foi și mîngîin-du-și pulpa grasă) : Văd că Keating Clay Trișorul a fost ales președinte la Azilul Richmond și că în afară de asta rentele preferențiale Guinness au urcat la șaisprezece și trei sferturi. Am fost de-a dreptul un tîmpit că n-am cumpărat pachetul ăla de care-mi ziceau Craig și Gardner. Țasta-i ghinionul meu, dracul să mă ia. Și mîrtoaga aia *Zvîrluga* pe care nimeni nu dădea doi bani a ieșit la douăzeci și unu. (își împunge mînios țigara în urechea Bloomei.) Unde dracu-i scumiera aia blestemată ? BLOOMA (împunsă, sufocîndu-se) : O ! O ! Monștrilor ! N-aveți milă deloc !

BELLO : La fiecare zece minute ai să mai vrei tu. Ai să te rogi de mine, ai să mă implori în genunchi cum nu te-ai mai rugat niciodată pînă acuma. (îi bagă sub nas în gest obscen pumnul cu țigara aprinsă.) Ține aici, sărută asta. Amîndouă. Pupă. (își desface picioarele și strîngîndu-l între coapse, strigă cu glas aspru.) Hopa așa ! O călărire în zori. Am să te călăresc ca la premiul Eclipsei. (Se apleacă într-o parte și-și strînge calul de testicule, tare, urlînd.) Ho ! Am luat-o din loc ! Las că am eu ac de cojocul tău. (îl călărește săltîndu-se peste el.) Doamna merge la pas și vizitiul ei la trap și domnul tropa trop la galop, la galop, la galop. FLORRY (Trage de Bello) : Lasă-mă și pe mine peste el acuma. Tu ai stat destul. Eu am vrut înainte. ZOE (Trăgînd ea de Florry) : Eu. Eu. N-ați mai terminat cu el, moinelor ?

BLOOMA (Sufocîndu-se) : Nu mai pot. BELLO : Nu, eu mai pot. Stați nițel. (Își ține respirația.) La dracu'. Uite. Acuma iese. (Se destupă pe la spate, pe urmă, strîmbîndu-se tare produce un vînt zgomotos.) Na, ține asta ! (Își pune dopul la loc.) Mda, asta a fost, șaisprezece și trei sferturi. ,

183

BLOOMA (Scăldată în sudoare) : Nu-i de bărbat. (Miroase.) De femeie.

BELLO (Ridicîndu-se) : Nu așa, una caldă, una rece. Ce-ai căutat ai găsit, De-acuma nu mai ești bărbat, ești a mea cu totul, pusă la jug. Și acuma rochia de penitență. Ai să-ți lepezi hainele bărbătești, înțelegi, Ruby Cohen ? și-ai să-ți tragi peste cap și peste umeri rochia asta mătăsoasă, luxu-rioașă, de mătase, și-asta mai repede, mai repede, auzi. BLOOMA (Crispîndu-se) : De mătase, a spus stăpîna !

O, cum foșnește, cum unduiește. Am voie s-o pipăi nițel cu **vîrful** degetelor ?

BELLO (*Arată **eu** degetul spre tîrțele lui*) : Așa cum sînt ele acum ai să fii tu, dată cu eokmie, pudrată cu pudră și cu subsuorile rase proaspăt. Au să-ți ia măsura de-a dreptul pe pielea goală. Au să te strîngă tare tare în corsete strimte de tot de puf moale cu arcuiri de oase de balenă, pînă jos unde ești ca un diamant, după cea mai din urmă modă, și toată silueta ta, mai durdulie acum decît înainte, are să fie prinsă în rochii cit mai strînse pe trup, cu ju-poane cu franjuri și broderii, bineînțeles, cu blazonul calului meu, croite special pentru desuorile lui Alice și cu mirosoase frumoase pentru Alice. Alice să-și simtă jarte-reluțele. Martha și Măria, poate la început cam sfioase în delicatețuri așa de spumoase direct pe piele cu danțeluțe pe genunchiul gol, și asta ca să-ți aducă aminte... BLOOMA (*încîlnăioare **subretă** cu obrajii îmbujorați, **eu** părul ca muștarul, mîini și nas mare bărbătești, gura poficioasă*) : Mi-am pus o singură dată lucrurile ei, așa ca să simt și eu, cînd stăteam pe strada Holles. Cînd o duceam mai greu i le spălam eu să facem economie de banii de spălătorie. Cămășile mele le purtam și pe față și pe dos. Făceam o economie, la sînge.

BELLO (*Rînjind*) : Servicii din astea mărunte, ca să-i faci plăcere lui mămica, nu ? Și cum te mai aranjai de cochec în oglindă, după ce lăsați în jos jaluzelele și-ți sumecai fusta pe pulpe și pe fîțele de țap și-ți luai tot felul de poze de abandon voluptuos, nu-i așa ? Ho ! ho ! Ce-mi mai vine să rîd ! Cămășuța aia neagră, de ocazie, cică de gală, cu chiloței scurți perversi care plesniseră pe la cusături cînd au viokt-o ultima dată și pe care ți i-a vîndut madam Mi-riam Da.idrade de la hotelul Shellbourne, nu ?

184

BLOOMA : Miriam. Neagră. Demimondenă. BELLO (*Hohotește*) : Doamne Dumnezeule, nu mai pot de **răs**. Ce chestie ! Ce drăguță Miriam erai cînd ți-ai tuns părul de la ușa din dos și zăceai întinsă leșinată pe tot patul tocmai ca baba Dandrade cînd sta și-aștepta s-o violeze locotenentul Smythe-Smythe, domnul Philip AugustL., Blockwell, deputat, Signor Laci Daremo, robustul tenor, Bert cu ochii albaștri, băiatul de la lift, Henry Fleury faimos asemenea lui Gordon Bennett, Sheridan, mulatru bogat ca un Ceresus, campionul universitar de canotaj numărul opt de la colegiul Trinity, Ponto, superbul ei cîine Newfoundland, și Bobs, ducesa văduvă de Manorhamilton. (*Hohotește iarăși.*) Doamne, ar face-o să rîdă și pe o pisică siameză !

BLOOMA (*Cu mîinile și trăsăturile feței agitîndu-i-se în ticuri*) : Gerald m-a convertit pe mine s-ajung adept al corsetelor strînse, cînd jucam un rol de fată în piesa *Vicc-Versa* în școală. Dragul de Gerald. A prins patima asta înnebunit de corsetul soră-si. Acuma, scumpul de Gerald se dă cu ruj pe buze și-și boiește și pleoapele. Cultul frumosului.

BELLO (*Cu veselie răutăcioasă*) : Frumos ! Splendid ! Să-mi trag sufletul ! Și cum te mai așezai pe scaunul de la toaletă, cu grijă, ca o femeie, și-ți ridicai fustele înfoiate acolo, pe seîndurile lustruite de alții.

BLOOMA : Asta este știința. Să compari bucuriile pe care le simțim fiecare. (*Grav.*) Și chiar e mai bine în poziția asta, pentru că înainte știu că mă udam pe... BELLO (*Cu multă severitate*) : Nu mai vreau nici o neascultare. Uite acolo rumegușul la colț pentru tine. Ți-am spus ce vreau eu, nu ? Să faci din picioare, domnul meu ! Te-nvăț eu s-o faci ca un jîntălman ! Dacă ie prind cu o singură picătură pe scutece. Aha ! Ca ăla cu mîgărița lui Doran ai să vezi cine sînt eu. Păcatele trecutului tău ți se ridică acum împotriva. Multe mai sînt. Cu sutele. PĂCATELE TRECUTULUI (*Cor de voci amestecate*) ■ A contractat un fel de căsătorie clandestină cu cel puțin o femeie în umbra Bisericii Negre. Telefona în minte mesaje de nerepetat unei domnișoare Dunn la o adresă pe strada d'Olier în vreme ce se deda la acte indecente cu aparatul de telefon într-o cabină publică. Cu vorba și cu fapta

183

a încurajat o tîrfă nocturnă să depoziteze fecale și alte materii într-o gheretă aflată nu în scopuri sanitare pe un maidan. În cinci locuri publice a scris cu creionul inscripții oferindu-și partenera nupțială tuturor bărbaților cu mădulare viguroase. Și lîngă fabrica de vitriol care miroase așa urît nu trecea noapte de noapte pe lîngă perechile de îndrăgostiți să vadă dacă și ce și cit de mult putea să vadă ? Nu ședea întins în pat, ca un porc de țap, chicotind peste o bucată scîrboasă de hîrtie de toaletă bine folosită care-i fusese oferită de o prostituată mai uricioasă, excitată cu turtă dulce și cu un mandat poștal ?

BELLO (*Fluierînd o dată tare*) : Ia spune ! Care a fost cea mai revoltătoare faptă obscenă în întreaga ta carieră criminală ? Dă-i drumul, vreau povestea toată. Vars-o aici. Fii și tu sincer odată.

(*Chipuri neomenești mute se îmbulzesc **Viind** să intre, rtnjînd, dispărînd, bolborosînd, Boolloohoom,*

*Poldy Kock, Șirete-de-ghete-de-o-para, scroafa lui Cassidy, tânărul orb, Larry Rinocerul, fata, femeia, tîrfa, cealaltă, și...* BLOOMA : Nu mă-ntreba. Încrederea noastră reciprocă. O stradă a plăcerii. Nu m-am gândit decît la jumătate din... îți jur pe tot ce am mai sfînt...

BELLO (*Peremptoriu*) : Răspunde. Lepădătură dezgustătoare ! Insist să aflu tot. Spune-mi ceva să mă mai amuze, ceva scîrbos sau o poveste cu strigoi mai sîngeroasă, sau vreun vers, repede, repede, repede ! Unde ? Cum ? Cînd ? Cu **cîți** ? Îți dau timp exact trei secunde. Unu ! Doi ! Tr... i BLOOM (*Docil, bîlbîindu-se*) : M-am dezdezdezgustat, într-un dezdezdezugustător...

BELLO (*Poruncitor*) : Hei, ieși afară, scîrnăvie ! Ține-ți gura ! Tu să nu vorbești decît întrebat !

BLOOM (***Se înclină***) : Stăpîne ! Stăpînă ! Îmbîlînzitorule de: bărbați !

(*Își ridică brațele. îi alunecă bretelele.*) BELLO (*Ironie*) : În timpul zilei ai să înmoi și-ai să speli desuurile noastre mirositoare, și atunci cînd noi doamnele vom fi indispuse, și-ai să ștergi pe jos în latrinele noastre cu fustele suflecate și cu o cîrpă de vase legată de coadă N-are să fie frumos ? (***își trece un inel cu rubin pe deget.***) Și acuma, uite. Cu inelul acesta te stăpînesc. Spune, îți mulțumesc, stăpînă.

186

BLOOM : îți mulțumesc, stăpînă.

BELLO : Ai să faci paturile, ai să-mi pregătești baia, ai să golești oalele de noapte din diferitele camere, inclusiv din cea a bătrînei doamne Keogh, bucătăreasa, una cu nisip. Da, și-ai să le freci bine pe toate șapte, bagă de seamă, că dacă nu, te pun să le lingi ca pe șampanie. Pe-a mea ai s-o bei caldă, drăguță, fumegîndă. Hop ! Ai să joci cum îți cînt eu, dacă nu te fac eu să-ți bagi mințile în cap, pentru păcatele tale, domnișoară Rubinie, și-am să te bat pe popoul gol, domnișoară, cu peria. Ai să te convingi singură cit ești de vinovată. Noaptea, minutele astea ale tale bine unse cu cremă și cu brățări pe ele au să poarte mînuși proaspăt pudrate cu patruzeci și trei de nasturi și cu vîrfurile degetelor delicat parfumate. Pentru asemenea favoruri, cavalerii din vremurile vechi și-ar fi dat viața. (*Chicotește.*)

Băieții mei au să fie înșeptați să vadă o așa doamnă din lumea bună, colonelul mai ales. Cînd vin aici în noaptea din ajunul nunții să mai strîngă în brațe frumoasa mea cea **mai** nouă cu tocure aurite. Întîi am să te încerc eu. Un domn pe care-l cunosc eu de la curse, cu numele de Charles Alberta Marsh (m-am culcat cu el chiar adineaori și cu **uri** alt domn de la oficiul de comisionari Hanaper) tocmai caută fata bună la toate pe **termen** scurt, liberă pe loc. Umflă-ți pieptul. Surîzi. Lasă-ți umerii în jos. Cine oferă mai mult ? (*Arată CIL degetul.*) Pentru exemplarul acesta, antrenat de proprietar, bun de purtare și. montă, cu coșul la gură. (*își dezgolește brațul și și-l adîncește pînă la cot în vulva lui Blooma.*) Ia priviți ce adîncime pentru dumneavoastră ! Ce spuneți, băieți ? Nu vă lasă gura apă ? (*își întinde brațul în fața unui client.*) Uitați-vă, asta udă puntea peste tot și-o șterge pe urmă de nu se mai cunoaște. UN CLIENT : Un florin !

(*Ușierul de la Dillon își scutură clopoțelul.*) O VOCE : Asta-i un șiling și opt pence mai mult decît face UȘIERUL : *Barang* !

CHARLES ALBERTA MARSH : Trebuie că-i fecioară. Ii miroase gura frumos. Curată.

BELLO (*Lovind cu ciocanul în masă*) : Doi șilingi. Are o siluetă cu dosul ca o stîncă și ieftină la preț! ăsta. Înaltă de paisprezece măsuri. Puteți să puneți mîna să-i examinați poantele. Haide, curaj. Pielea asta pufoasă, mușchii

187

ăștia grași, carnea asta fragedă. Dacă-ăș avea penseta mea de aur aici ! Și foarte ușor de muls. Trei litri de lapte proaspăt pe zi. Și reproducătoare pur sînge, gata să fete într-o oră. Recordul de lapte al mamei si a fost o mie de galoane de lapte integral în patruzeci de săptămîni. Ce mai, o bijuterie ! Ia fă tu frumos ! Hopa ! (*își imprimă cu fierul roșu inițiala C pe crupa Bloomei.*) Așa ! O Cohen garantată ! Cine avansează peste doi șilingi, domnilor ? UN BĂRBAT CU FAȚA ÎNTUNECATĂ' (*Cu accent prefăcut*) : O sută de lire sterline.

VOCI (*Impresionate*) : Pentru califul Harun Al Rașid. BELLO (*Vesel*) : Perfect. Să vină cu toatele. Juporul cît mai sumar, îndrăzneț și scurt, ridicat pînă la genunchi cît să arate un pantalon alb, e o armă puternică și ciorapi străvezii, cu jartiere de smaragd, și cu cusătura lungă dreaptă care se urcă tot mai sus în spatul genunchiului cît să le stîrnească instinctele domnilor bine blazați. Învață și mersul lin, mărunț, pe tocurele Louis XV înalte de patru degete, înclinația grecească și cu crupa scoasă provocator în afară, cu coapsele unduitoare, cu genunchii cu modestie atingîndu-se, concentrează-ți toată puterea de fascinație, să-i scoți din minți. Speculează-le toate viciile astea de Gomoriți.

BLOOMA (*ascunzîndu-și la subsuoară fața cuprinsă de ro-șeață și lălăind prostește cu degetul în*

gură) : O, acumă văd eu unde bați matale.

BELLO : La ce altceva ai fi bună, prăpădită ? (*Se apleacă și, privind chiorîș, își vîră brutal evantaiul pe sub faldurile grăsimii de sub șoldurile Bloomei.*) Mai sus ! Mai sus ! Pisica fără coadă ! Ce-avem aici ? Ce-ai făcut cu ceainicul ăla al tău gogonat, ți l-a umflat cineva, păsărică ? Ia cîntă, păsărico, cîntă. E moale ca a unui copil de șase ani care-și lasă udul pe după căruță. Cumpără-ți o găleată sau vin-de-ți pompa. (*Tare.*) Ești în stare să faci o treabă de bărbat ?

BLOOMA : Pe strada Eccles...

BELLO (*Sarcastic*) : N-aș vrea pentru nimic în lume să te jignesc dar acum e un hărbat în cafeniu stăpîn acolo. S-au schimbat lucrurile, tinere ! Ala zic și eu bărbat pe cînte. Bine-ar fi de tine, prostălăule, dac-ai avea și tu o sculă ca asta cu noduri și gogonele și negi peste tot cît e

188

de lungă. El a știut să tragă zăvorul, îți spun eu ! Pulpă pe pulpă, genunchi pe genunchi, burtă pe burtă, țîțe peste piept ! Ala nu-i eunuc ! Și-i și țîșnește așa o buclai de păr roșcat tocmai în spate ca o mătură de cîmp ! Mai așteaptă tu nouă luni, buiete ! Sfinte Sisoie, a și-nceput să dea din picioare și să tușească în sus și în jos în mațele ei ! Asta-ți cam dă de gîndit, nu-i așa ? Te-atinge la coarda simțitoare ?

(*Scuipă cu dispreț.*) Ptiu !

ELOOM : Am fost tratat în mod indecent, am... am să anunț poliția. O sută de lire. Nemaipomenit.

Am... BELLO : Ai vrea tu, dacă ai ii în stare, nepricopsitul. Aici e nevoie de ploaie cu averse, nu de burnița dumitale. BLOOM : Asta mă scoate din minți ! Moli ! Am și uitat ! Iertare ! Moli ! Noi... încă...

BELLO (*Nemilos*) : Nu, Leopold Bloom s-a schimbat cu totul prin voința femeii de cînd ai dormit la orizontală în Văgăuna Somnoroasă în noaptea ta care-a ținut douăzeci de ani. Întoarce-te și-ai să vezi.

(*Bătrîna Văgăună Somnoroasă își face auzită chemarea prin hăuri.*)

VĂGĂUNA SOMNOROASĂ : Rip Van Winkle ! Rip Van Winkle !

BLOOM (*în mocasini zdrențuiți, cu o pușcă de vînațoare ruginită, înaintînd în vîrfurile picioarelor, pipăind în jur cu vîrfurile degetelor, fața lui suptă, bărboasă, osoasă, privind prin panourile romboidale ale ferestrei, strigă deodată*) : O văd ! Ea e ! Prima noapte de atunci de la Mat Dillon ! Însă rochia aceea, cea verde ! Și părul ei vopsit în aur și el...

BELLO (*Rîde batjocoritor*) : Asta-i fiică-ta, bufniță chioară ce ești, cu un student din Mullingar.

(*Milly Bloom cu părul bălai, în jachetă verde, cu sandală ușoară în picioare, cu basmaua albastră în vîntul marin fluturîndu-i în jurul capului, se rupe din brațele iubitului strigînd, cu ochii ei tineri larg deschiși de uimire*) : MILLY : Doamne ! E tătucul ! Ce. Vai, tătucule, ce-ai mai îmbătrînit !

BELLO : S-a schimbat, nu-i așa ? Lucrușoarele noastre, măsuta de scris la care n-am scris niciodată, fotoliul mă-tușii Hegarty, reproducerile de artă din vechii maeștri. Un bărbat cu prietenii lui stau acumă în cuibul acesta.

139

Cuibul de cuci ! De ce nu ! Cîte femei ai avut tu, să spunem ? Urmărindu-le pe străzi întunecoase, pășind pe picioarele tale cu platfus, excitîndu-le cu grohăiturile tale înăbușite. Ce-ai de spus, tu prostituat mascul ce ești ? Doamne neprihănite cu pachetele de la băcănie. Fiecare la rîndul lui. Porumbelul pentru porumbița lui. O ho. BLOOM : Ele... le...

BELLO (*Insistînd, răutăcios*) : Urmele tocurilor lor au să-ți păteze covorul frumos de Bruxelles pe care l-ai luat la licitație la Wren. Tot jucîndu-se cu Moli grășana să-i prindă purecele cel gras din chiloței au să-ți desfigureze statueta pe care-i adus-o atunci noaptea pe ploaie, artă pentru artă. Au să-ți violeze tainele sertarului tău cel mai de jos. Au să-ți rupă filele din manualul de astronomie să-și facă fitiluri de pipă. Și-au să scuie în galeria ta de bronz de la sobă pe care-ai dat zece șilingi la Hampton Leedom. BLOOM : Zece șilingi și șase pence. Dar asta-i mașinația unor tîlhari josnici. Lăsați-mă să mă duc eu. Mă-ntorc. Am să dovedesc...

O VOCE : Jură !

(*Bloom își încleștează pumnii și se tîrăște mai înainte, cu un pumnal încovoiat între dinți.*)

BELLO : Și-ai să plătești ca chiriaș cîstit sau ca un întreținut oarecare ? Prea tîrziu. Ți-ai așternut patul — al doilea cel mai bun — și alții trebuie să doarmă acum în el. Ți s-a scris epitaful. Ești un om sfîrșit, s-a zis cu tine, și să nu uiți asta, bătrîn nenorocit.

BLOOM : Eu vreau dreptate ! Toată Irlanda e-mpotriva mea ! Nimeni nu... ? (*Își mușcă degetul mare.*)

BELLO : Mori și du-te dracului dacă mai ai cît de puțină decență sau demnitate sau simț al dreptății în tine. Îți dau eu vin negru bătrîn să te tot ducă pînă-h iad și-napoi. Semnează-ți testamentul și lasă-ne

nouă toți bănuții pe care-i mai ai. Și dacă n-ai deloc, vezi și fă rost dracului de ceva, fură-i, descurcă-te ! Te îngropăm în privata din grădină unde-ai să fii mort și spurcat laolaltă cu bătrânul Cuck Cohen, nepotul meu de la nevastă-mea cu care m-am luat, boșorogul ăla de procurator bolnav de gută, și pervertit și cu gîtul strîmb, și cu ăilalți zece sau unșpce bărbați ai mei, cum i-o mai fi chemat pe fiecare din ei dra-

190

cului care s-au sufocat cu toții în aceeași groapă de lături. (*Explodează într-un rîs gros, înecat în flegmă.*) Te îngără-șăm noi cu bălegar, domnule Flower ! (*Suieră deprecatoriu.*) Adio, Poldy, adio Păpăicule !

BLOOM (*Se apucă cu mîinile de cap*) : Puterea mea de voință ! Ținerea mea de minte ! Am păcăuit ! Am sufe...

(*Plînge fără lacrimi.*) BELLO (*Rînjește*) : Plîngăciosule ! Lacrimi de crocodil !

(*Bloom, distrus, înfășurat în vâluri groase de sacrificiu, suspină cu fața la pămînt. Se aude clopotul de mort. Făpturile circumcișilor în șaluri negre, în pînză de sac și cu cenușă pe cap, așteaptă în picioare la zidul plîngerii. M. Shulomowitz, Joseph Goldwater, Moses Herzog, Harris Rosenberg, M. Moisel, J. Citron, Minnie Watchman, O. Mas-tiansky, reverendul Leopold Abramovitz, Chazen. Legă-nlănu-și mîinile se jeluiesc în neumă pentru Bloom apostatul.*)

CIRCUMCIȘII (*In chit întunecat, gutural, aruncînd frunze moarte de mare asupra lui, nu flori*) : *Shema Israel Adonai Eloheni Adonai Echad.*

VOCI (*Suspînînd*) : Și-așa, s-a dus. Da, da. Da, chîaf. Bloom ? N-am\_auzit. Nu ? Un tip, așa, ciudat. Uite-o pe văduvă. Așa să fie ? A, da.

(*Din rugul de sacrificiu se înalță fum rășinos de camfor. Vălul de fum înmiresmat se întinde ca un ecran și apoi se destramă. Din cadrul ei de stejar o nimfă cu părul negru despletit, ușor investmîntată în culoarea artistică a ceaiului întunecat, coboară dinspre grota ei și trecînd printre cipreșii cu crengi înlănțuite se oprește dreaptă în fața lui Bloom.*)

CIPREȘII (*Frunzele murmurîndu-le*) : Sora. Sora noastră. Șșșșș.

NIMFA (*Blînd*) : Muritorule ! (*Cu blîndețe.*) Nu, nu plînge. BLOOM (*Se tîrăște gelatinos pe sub crengi, bălțat de razele de soare, cu demnitate*) : Postura asta. Am simțit că se aștepta din partea mea. Puterea obișnuinței. NIMFA : Muritorule ! M-am găsit în tovărășia necuvenită, dansatoare dezgolindu-și picioarele, vînzători ambulanți, pugiliști, generali populari, actori de pantomimă lipsiți de moralitate cu pantaloni strimți de culoarea pielei și dansatoare ispititoare de dansuri îndrăznețe. La Aurora

191

și Karini, muzică și dansuri, senzația secolului. Eu îmi ascundeam farmecele în hîrtie ieftină trandafirică care mirosea a petrol. Eram înconjurată de zvonurile obscene ale babălăcilor de la club, povești care să stîrnească poftele tinerilor pofticioși, reclame de rochii transparente, zaruri controlate și sutiene umplute artificial, căptușeală de sutiene, articole garantate, și brîie cu recomandății semnate de domni cu hernie strangulată. Numai sfaturi utile pentru persoane căsătorite.

BLOOM (*Ridicînd un cap de țestoasă spre poala ei*) : Noi ne-am mai întîlnit și înainte. Pe o altă stea. NIMFA (*Cu tristețe*) : Articole de cauciuc. Garantate, nu se rup. Marca furnizată aristocraților. Corsete de bărbați. Vindec spasmurile, sau dacă nu, dau banii înapoi. Mărturii spontane pentru minunatul dilatator de sîni al doctorului Waldmann. Bustul meu s-a dezvoltat cu patru in ci în trei săptămîni, relatează doamna Gus Rublin anexînd fotografia.

BLOOM : Vrei să spui în *Photo Bits* ? NIMFA : Asta vreau să spun. M-ai luat cu tine, m-ai înrămat în cadra de stejar și foiță poleită, m-ai așezat deasupra patului conjugal. Nevăzut de nimeni, într-o seară de vară, m-ai sărutat în patru locuri. Și cu un creion iubitor mi-ai umbrît ochii, pieptul și părțile rușinoase. BLOOM (*Ii sărută umil părul lung*) : Curbele tale clasice, frumoasa mea nemuritoare ființă. Eram fericit să te pot privi, să-ți aduc laude, ție, alcătuire a frumuseții, aproape să înalț rugile mele către tine.

NIMFA : În nopțile întunecoase, ți-am ascultat laudele. BLOOM (*Repede*) : Da, da. Vrei să spui că... Somnul dezvăluie partea cea mai rea din oricine, poate cu excepția copiilor. Știu că am căzut din pat, sau mai bine zis am fost împins. Vinul cu fier se spune că vindecă sforăitul. Pentru celelalte chestii, e invenția aia englezească, am primit prospectul acum cîteva zile,

trimis pe o adresă greșită, pretinde că face vînturi inofensive fără zgomot. (*Oftează.*) Așa a fost totdeauna. Frivolitate, numele tău e căsătoria.

NIMFA (*Cu degetele peste urechi*) : Și ce cuvinte. Astea nu sînt în dicționarul meu.

192

BLOOM : Dar le-nțelegeai ? CIPREȘII : \$\$\$.

NIMFA (*Își acoperă fața cu mina*) : Ce n-am văzut eu în camera aceea ? Spre ce lucruri au trebuit să privească ochii mei ?

BLOOM (*Scuzîndu-se*) : Știu. Lenjerie personală murdară, partea necuvenită întoarsă în sus. S-a desfăcut 3a cusături. De la Gibraltar e-un drum lung pe mare, și da demult.

NIMFA (*iși pleacă încet capul*) : Mai rău ! Mai rău ! BLOOM (*Reflectează cu prudență*) : Scaunul acela găurit vechi. Nu atît greutatea ei. Ea trăgea atunci șaptezeci de kilograme. A cîștigat nouă livre după ce-a înțărcat. Era crăpat și nu fusese bine lipit. Și ce ? Și oala aceea absurdă cu o singură toartă cu motiv portocaliu.

(*Se aude zgomot de cascadă în revărsare luminoasă.*) CASCADA:

Hulaphuca hulaphuca. Hulaphuca hulaphuca.

CIPREȘII (*împletindu-și crengile*) : Ascultă. Șoapte. Ea are dreptate, sora noastră. Noi am crescut pe lîngă acea cascadă Hulaphuca. Noi sîntem cei care dăruim umbră în zilele voluptuoase de vară.

JOHN WYSE NOLAN (*Apare din fund, în uniformă a gărzii forestiere irlandeze, scoțîndu-și pălăria cu pană*) : Prosperați ! **Dăruți-vă** umbra în zilele languroase, voi copaci ai Irlandei !

BLOOM (*Cu torsul bombat, cu umerii drepți, căptușiți, într-un costum tineresc, imposibil, cu dungi cenușii negre, prea strimt pentru el, pantofi albi de tenis, ciorapi cu bordură răsfrînți și șapcă de școală, roșie, cu insignă*) : Eram un adolescent, în perioada de creștere. Mi-aj ungea atît de puțin, o trăsură zgîlțîindu-mă, mirosurile amestecate de la toaletele de damă, înghesuiala pe treptele Teatrului Regal, căci lor le place îmbulzeala, instinctele mulțimii și semiîntinericul cu miros ațîțător din teatru lasă frîu liber viciului. Chiar listele de prețuri pentru vestmintele lor intime. Și pe urmă căldura. Au fost pete în soare în

193

13 — Ulise, voi. n

vara aceea. Tocmai se terminase școala. Prăji turele muiate în vin. Zile fericite.

(*Zilele fericite, elevi de curs superior în jerseuri și șorturi albastre și albe de fotbal, domnișorul Donald Turn-hull, domnișorul Abraham Chatferton, domnișorul Owen Coldberg, domnișorul Jack Meredith, domnișorul Percy Apjohn, cu toții strînși într-un luminiș printre pomi și strigînd către domnișorul Leopold Bloom.*)

ZILELE FERICITE : Slăbănogule ! Să ne trăiești încă o dată ! Ura !

BLOOM (*Un lungan deșirat, cu mănuși groase, călduroase, cu fularul peste gură, amețit de bulgării de zăpadă primiți, se luptă să se ridice în picioare*) : încă o dată ! Am șaisprezece ani ! Mă simt ca de șaisprezece ani ! Ce frumos ! Hai să sunăm la toate soneriile de pe strada Montague. (*Strigă fără vlagă.*) Ura pentru bătrîna școală ! ECOUL : Nu ți se mai școală !

CIPREȘII (*Foșnind*) : Are dreptate ea, sora noastră. Șoapte. (*Sărutări șoptite se aud în toată pădurea. Chipuri de hamadriade răsar de prin scorburi și printre frunze, înflorind printre flori.*) Cine ne-a profanat tăcuta noastră umbră ?

NIMFA (*Sfioasă, printre degetele încet răschirate*) : Aici!

În aer liber ?

CIPREȘII (*Unduind în jos, spre ea*) : Surioară, da. Aici pe iarba noastră feciorelnică.

CASCADA:

Hulaphuca hulaphuca Phucaphuca phucaphuca.

NIMFA (*Cu degetele larg desfăcute*) : O, ce infamie ! BLOOM : Eram precoc. Tinerețea. Faunii. Am adus și eu sacrificii zeului pădurii. Flori care înfloresc primăvara. Era la vremea împerecherii. Ispitele capilare sînt un fenomen natural. Lotty Clarke, cu părul de în, am văzut-o în toaleta ei de noapte, draperiile nu erau bine trase, cu binoclul de operă al lui tata săracul. Șireata, mesteca iarba cu poftă. Se rostogolea pe pantă în jos la podul Rialto ca

să mă ispitească cu revărsările ei de tinerețe revărsată. Se cocoța în pomi acolo și eu... Nici un sfânt n-ar fi rezistat. M-a luat în stăpânire demonul. Și pe urmă, cine ce-a văzut ?

(*Vițelul timpuriu, un vițel alb, își împinge rumegînd capul cu nări umede prin frunziș.*) VITELUL TIMPURIU : Io. Mio mo-am văzut. BLOOM : îmi îndeplineam o nevoie firească. (*Cu patos.*) Nici o fată nu vroia cînd încercam șt eu cu fetele. Eram prea urît. Nu voiau să se joace...

(*Sus pe muntele Ben Hoicth printre rododendroni trece o capră bătrînă, cu ugerile atîrnîndu-i, cu coada scurtă și groasă, lăsînd să cadă în urma ei baligi mici globulare.*) CAPRA (*Behăie*) :

Meghegaghegg ! Mneeeaaah ! BLOOM (*Fără pălărie, roșu la față, plin tot de spini și de scaieți*) : Eram chiar logodiți. Cazul se schimbă după circumstanțe. (*Privește intens în jos în apă.*) Treizeci și două de-a berbeieacuri pe secundă. Coșmare de ziare. Profetul Ilie a ametit. Căzut de pe faleză. Tristul sfîrșit al unui funcționar de la imprimăriile naționale. (*Prin aerul de argint tăcut al verii momîia lui Bloom, înfosită ca o mumie, se rostogolește rotitoare dintre stîncile de la Capul Leului înspre apele purpurii care-l așteaptă oglinditoare.*) MUMIA MOMIII : BbbbllllUbbblblblodșîbg ?

(*Dinspre largul golfului dintre luminile de la Bailey și Kish se arată plutind vasul Erin's King, trimițînd căire țarm o pană tot mai largă de fum de cărbune prin coșu-i mare.*)

CONSILIERUL NANNETTI (*Singur pe punte, în haine de alpaca închise, cu față de gaie galbenă, cu mina în deschizătura jilecii, declamă*) : Cînd țara mea își va lua locul printre națiunile lumii, atunci, și nu înainte, să-mi fie scris epitaful. Eu am... BLOOM : Terminat. Prff.

NIMFA (*Cu superioritate*) : Noi nemuritoarele după cum ai văzut astăzi nu avem o asemenea parte a corpului și nici păr acolo. Noi sîntem reci ca piatra și pure. Nei ne hrănim cu lumină electrică. (*Își arcuiește trupul într-o crispăre lascivă, băgîndu-și degetul arătător în gură.*) Mi-ai vorbit. Te-am auzit pe la spate. Cum ai îndrăznit... ?

**BLOOM** (*Agițîndu-se încolo și încoace pe landă, umilit*) : O. am fost un porc. Am făcut și clistire. O treime de litru de cvasi a, la care adăugați o lingură plină de sare amară, în sus prin fund. Cu irigatorul Hamilton Long, preferatul doamnelor.

NIMFA : în prezența mea. Cu puful de pudră. (*Roșește făcînd o reverență.*) Și-ncă, restul.

BLOOM (*Deprimat la culme*) : Da. *Peccavi* ! Mi-am adus omagiul la acel altar viu unde dosul își schimbă numele. (*Cu fervoare bruscă*). Căci altminteri de ce delicat înmiresmata înjuvaerata mină, mina care stăpînește...

(*Siluate nedeslușite șerpuiesc încolăcindu-se într-un model silvan prin jurul coroanelor pomilor, gungurînd.*) VOCEA LUI KITTY (*Din frunziș*) : Arată-ne și nouă una din pernițele astea. VOCEA LUI FLORRY : Uite.

(*Pe sub porni, zboară greoi, un cocoș sălbatic.*) VOCEA LUI LYNCH (*Din desîș*) : Phii ! Ce căldură !

VOCEA LUI ZOE (*Din desîș*) : Vine dintr-un loc unde-i cald tare.

VOCEA LUI VIRAG (*Șef de trib, cu fața vopsită în dungi albăstrie, cu penaj enorm și ținută de război, cu iataganul în mînă, pășește brutal printre trestii strivind sub picioare jir și ghindă*) : Frige ! Frige ! Păzea Vine Taurul Pe Vine ! BLOOM : E ceva mai puternic decît mine. Forma caldă încă a formelor ei calde. Chiar și numai să stai pe locul unde-a stat o femeie, mai ales cu coapsele desfăcute, ca și cum ar fi fost gata să-și dăruie cele de pe urmă daruri, și mai ales cînd și-a ridicat bine mai înainte pulpanele de mătase albe. Atîta de femeiește plină. Mă umple, sînt plin. CASCADA:

Hulahila Hulaphuca Hulaphuca Hulaphuca.

CIPREȘII : Șșșșș. Surioară, șoptește.

NIMFA (*Fără ochi, în rasă albă de călugăriță, scufie și aripi largi albe, blinda, cu privirile pierdute*) : Mănăstirea Tranquilla. Sora Agatha. Muntele Cârmei, aparițiile de ia Knock și Lourdes. (*Își lasă capul pe spate, oftînd.*) Numai

eterealul. Unde **pescărușul** alb visător plutește unduind peste apele întunecat vâlrînd.

(*Bloom se ridică pe jumătate în picioare. Nasturele de la spate de la pantaloni îi sare cu zgomot.*)

**NASTURELE** : Bip !

(*Două tîrfe din Coombe dansează ploioase prin fața lui, în șaluri, țipînd monoton.*) TÎRFELE :

O, Leopold și-a pierdut acul de la pantaloni Și nu mai știa ce să facă, Să și-o țină-n sus Să și-o țină-n sus.

BLOOM (*Cu răceală*) : Ai rupt farmecul. Ultima picătură. Dacă n-ar exista decât **etereaiul** ăsta de care spui unde-ați mai fi toate, postulante, novice ? Sfloase, sfloase, dar când vor ele — păcatoase. CIPREȘII (*Frunzele lor de argint ieftin precipitându-se, crengile lor ca niște brațe osoase îmbătrânind, legănându-se lent*) : Cu adevurut !

NIMFA : Sacrilegiu ! Să atentezi la virtutea mea ! (*Pe sutană îi apare o pată mare umedă.*) Să-mi mînjești mie nevinovăția ! Nu ești demn nici să atingi vestmîntul unei femei curate. (*Se caută prin cutele sutanei.*) Stai tu nițel, Sa-tano. N-ai să-ți mai cînți tu isonurile tale de iubire. Amin. Amin. Amin. **Amin.** (*Scoate un pumnal și, investmîntată în căviașa de zale a unui cavaler din ordinul celor nouă, împunge spre părțile lui zămislitoare.*) Nekum !

BLOOM (*Tresare, îi prinde repede mina*): Ho ! Nebrakada! Pisică cu nouă vieți ! Joacă cinstit, madam. Fără pumnale. Vulpea și strugurii, nu-i așa ? Ce ne lipsește nouă de vă trebuie în jur sîrmă ghimpată ? Crucifixul nu vă e destul de gros ? (*fi înșfacă vâlul.*) Ce, ai chef de vreun sfînt abate sau de Brophy, grădinarul ăl șchiop, sau de statua seacă a vărsătorului sau de o maică mai bărbătoasă, așa un Alphonsus, ce spui, vulpeo ?

NIMFA (*Scofînd un țipăt fuge cu vâlul smuls, și mulajul ei de ghips crapă, lăsînd să se ridice un abur foarte urît mirositor prin crăpături*) : Asasi...

197

BLOOM (*Strigă după ea*) : Ca și cum n-ați ști singure să faceți la fel și chiar mai mult. Nici nu tresăriți și numai mucozități peste tot pe voi. Am încercat și eu. Puterea voastră-i slăbiciunea noastră. Și la urma urmelor care-i plata noastră de armăsari ? Ce, plătiți banii jos ? Am citit undeva că vă angajați dansatori de pe Riviera. (*Nimfa în fuga ei înalță bocet mare.*) He he ! Eu am șaisprezece ani de muncă silnică în spate. Și mi-ar da vreun tribunal măcar cinci șilingi pensie alimentară mîine ? Prostește tu pe altul, nu pe mine. (*Trage pe nas.*) Ce. Ceapă. Stătută. Pucioasă. Grăsime.

(*In fața lui e acuma silueta Bellei Cohen.*) BELLA : Pe mine-ai să mă recunoști data viitoare.

BLOOM (*Calm, privind-o în ochi*) : *Passee*, madam. Berbec îmbrăcat în piele de miel. Lungă-n dinți și cu păr cît prisosește. O ceapă crudă noaptea la culcare i-ar prii tenului dumitale. Și mai masează-ți bărbia aia dublă. Și-ai niște ochi searbezi chiar ca vulpea aia împăiată care ți-o ții -acasă. Atîta doar că sînt pe potrivea feței tale. Să știi că eu n-am elice triplă.

BELLA (*Disprețuitoare*) : Adevărul este că nu ești în stare. (*Latră ca o scroafă din părțile ei rușinoase.*) Fohracht !

BLOOM (*Disprețuitor*) : Întîi curăță-ți degetul mijlociu, ăla fără unghie, că-ți picură de pe el altă aia de la taurul tău. Ia un pumn de fîn și șterge-te bine.

BELLA : Te știu eu, publicitarule ! Mort de lot în șale ! BLOOM : L-am văzut pe-al tău, pește de bordel rău ! Vîn-zător de sfrînție și-alte zemuri !

BELLA (*întorcîndu-se către pian*) : Care dintre voi cînta adineaori marșul funebru din *Saul* ?

ZOE : Eu. Fii atentă aici. (*Fuge spre pian și începe să pocnească peste clape cu brațele încrucișate.*) Asta-i pisică pășind cu grijă pe zgură. (*Aruncă o privire peste umăr.*) Ce-i acolo ? Cine vrea să facă dragoste pe furiș cu iubitele mele ? (*Fuge îndărăt la masa din mijloc.*) Ce-i al tău e-al meu și ce-i al meu e numai al meu.

(*Kitty încurcată își îmbracă dinții din față cu foiță de la pachetul de ciocolată. Bloom se apropie de Zoe.*) BLOOM (*Tandru*): Nu vrei să-mi dai îndărăt cartoful ăla ? ZOE : Zbîrci, lucru dat rămîne bun dădut.

198

BLOOM (*Cu sentiment*) : Nu e mare lucru, dar e totuși o amintire de la mama săraca.

ZOE:

Dai un lucru și înapoi de-l iei, Doamne-Doamne te și întrebă ee-i, Tu-ai să spui că nici nu știi, Și ei te-azvîrle-n iad, să știi.

BLOOM : E o amintire cu el. Aș vrea mult să-l am îndărăt.

STEPHEN : Să-l ai sau să nu-l ai, asta e întrebarea. ZOE : Na. (*își ridică o pulpană a furoului, dezvelindu-șx coapsa goală și scoate cartoful înfășurat în partea de sus a ciorapului.*) Cine-



ascunde așa frumos, mai găsește cu folos.

BELLA (*încruntându-se*): Hei, nu sîntem la șantan aici să ne-arătăm pulpele. Și vezi nu sparge pianul ăla. Cine plătește la urma urmei ?

(*Se îndreaptă spre pianolă. Stephen se caută prin buzunare și scoțind o bancnotă pe care a apucat-o de un colț i-o dă ei în mină.*)

STEPHEN (*Cu politețe exagerată*): Punga aceasta de mătăsă eu mi-am făcut-o din urechea de porc a marelui public. Iertați-mă, doamnă. Dacă-mi permiteți. (*Arată cu gest vag spre Lynch și Bloom.*) Sîntem cu toții în aceeași oală. Kinch și Lynch. *Dans ce bordel ou tenons nostre etat.*

LYNCH (*Strigă de Ungă cămin unde s-a stabilit*): Deda-lus ! Dă-i ei binecuvîntarea ta și-n numele meu. STEPHEN (*întinzîndu-i Bellei o monedă*) : Aur. Ea o are deja.

BELLA (*Privește moneda, apoi spre Zoe, Florry și Kitty*) : Vrei trei fete ? Aici e zece șilingi.

STEPHEN (*Incîntat*) : O sută de mii de scuze. (*Se caută iarăși prin buzunare și scoate și îi întinde două coroane.*) Permiteți, brevi mânu, mi-e vederea cam tulbure.

(*Bella se îndreaptă, spre masă să-și numere banii în timp ce Stephen mormăie pentru sine însuși niște mono-silabe. Zoe se aplecă asupra mesei. Kitty se apleacă peste ceafa lui Zoe. Lynch se ridică în picioare, își îndreaptă*

199

*șapca și apudnd-o pe Kitty de mijloc își adaugă și el capul la acest grup.*)

FLORRY (*Se străduiește greoaie so se ridice*) : Au ! Mi-a adormit piciorul. (*Șchioapătă spre masă. Bloom se apropie*

BELLA, ZOE, KITTY, LYNCH, BLOOM (*Vorbind toți odată, făcînd conversație*) : Domnul acesta... zece șilingi... plătește pentru trei persoane... permiteți-mi un moment... domnul plătește separat... cine pune mîna ?... au... bagă de seamă pe cine ciupești... stai toată noaptea sau numai puțin ?... cine-a ?... ești un mincinos, scuză-mă... domnul a pus banii jos ca un gentleman... băuturi... mult după unsprezece.

STEPHEN (*în fața pianolei, cu un gest de oroare*): Nic o sticlă ! Ce, unsprezece ? Ca-n ghicitoarea mea. ZOE (*Ridicîndu-și poalele capotului și împăturind o bancnotă de o jumătate de liră în ciorap*) : Cîștigate din greu cu sudoarea spinării.

LYNCH (*Ridicînd-o pe Kitty de pe masă*) : Vino i KITTY : Stai nițel. (*însfacă cele două coroane.*)

FLORRY : Și eu ?

LYNCH : Hopla ! (*O ridică în brațe, o duce pe sus și o trîntește pe sofa*). STEPHEN :

Vuîpea-a cîntat cocoșește, cocoșii-au zburat hoțeste,

Clopotele în ceruri băteau

Unsprezece ceasuri sunau.

E timpul ca sârmanul ei suflet acum

S-o pornească din ceruri oricum.

BLOOM (*Depune fără grabă o jumătate de liră sterlină pe masă între Belia și Florry*): Așa. Permiteți-mi. *fia de pe raasă^ bancnota de o liră.*) De trei ori zece. Socoteala bună. BELLA (*Admirativă*): Da' știu că ești șmecher, cocoșelule. Mai că-mi vine să te sărut.

ZOE (*îl arată cu degetul*) : Asta ? e mare șiret. (*Lynch o răstoarnă pe Kitty pe canapeaua unde-a trîntit-o și o săruta. Bloom se îndreaptă spre Stephen cu bancnota de o liră sterlină în mină.*) BLOOM : Asta e a dumitale,

200

STEPHEN : Ce-i asta ? Le *distrat* sau un prăpădit cu gîndurile aiurea. (*Se caută iarăși prin buzunare și scoate un pumn de monede. îi cade un obiect.*) A căzut ceva.

BLOOM (*Se apleacă și ridică o cutie de chibrituri pe care i-o întinde*) : Asta.

STEPHEN : Luciferurile. Mulțumesc.

BLOOM (*Repede*) : Mai bine mi-ai da banii ăștia mie să am eu grijă de ei. De ce să dai mai mult decît trebuie ?

STEPHEN (*îi dă toate monedele*) : Fii drept înainte de a

îi generos.

BLOOM : Așa-arn să fac, dar crezi că e bine ? (*Numără monezile.*) Unu, șapte, unsprezece, și cu cinci. Unsprezece. Nu răspund de se întâmplă să fi pierdut.

STEPHEN : De ce adică băteau unsprezece ? Proparoxiton. Clipa dinaintea celei care-i urmează, cum zice Lessing. I-e sete vulpii. (*Ride tare.*) O îngroapă pe bunică-sa, probabil că tot el a omorât-o.

BLOOM : Asta face o liră, șase șilingi și unsprezece pence. O liră și șapte șilingi să zicem.

STEPHEN : Nu contează nici atîtica.

BLOOM : Nu, dar...

STEPHEN (*Se îndreaptă spre masă*) : O țigară, vă rog. (*De pe canapea Lynch îi aruncă o țigară pe masă.*) Și așa, Georgina Johnson e moartă și măritată. (*O țigară apare pe masă. Stephen rămîne cu ochii pe ea.*) Minunăție. Magie și scamatorie. Măritată. Hm. (*Scapără un chibrit și purcede să aprindă țigara cu o melancolie enigmatică.*)

LYNCH (*Urmărindu-l cu privirea*) : Ai avea o șansă mai bună s-o aprinzi dacă ai ține chibritul mai aproape de ea.

STEPHEN (*își aduce chibritul mai aproape de ochi*) : Ochi de linx. Trebuie să-mi iau ochelari. I-am spart ieri. Acum șaisprezece ani. Ochiul le vede pe toate plate. (*Depărtează chibritul. Acesta se stinge.*) Creierul gîndește. Aproape ; departe. Ineluctabilă modalitate a vizibilului. (*Se încruntă tainic.*) Hm. Sfînxul. Animalul care are două spinări la miez de noapte. Măritată.

ZOE : Un comis voiajor a fost, s-a însurat cu ea și a luat-o cu el.

Ţ'LORRY (*Aprobă din cap*) : Domnul Lambe din Londra.

STEPHEN : Lamb din Londra, mielule care ai luat cu tine păcatele lumii noastre.

201

LYNCH (*îmbrățișînd-o pe Kitty pe canapea, cîntă cu glas adine*) : *Dona nobis pacem.*

(*Țigara alunecă dintre degetele lui Stephen. Bloom o ridică de pe jos și o aruncă în cămin.*)

BLOOM : Nu mai fuma. Ar trebui să mănînei ceva. Dracul să-l ia pe cîinele ăla peste care-am dat pe stradă. (*Către Zoe.*) N-ai nimic de mîncare ? ZOE : Ce, i-e foame ?

STEPHEN (*își întinde mina spre ea surîzînd și cîntă pe aria jurămîntului de sînge din Amurgul Zeilor*) :

Hangende Hunger, Fragende Frâu, Macht uns alle kaput.

ZOE (*Tragică*) : Hamlet, sînt burghiul tatălui tău î (*li apucă de mină.*) Frumosule cu ochi albaștri, am să-ți citesc în palmă. (*Arătă spre fruntea lui.*) Mînte n-ai, n-ai nici riduri.

(*Numără.*) Doi, trei, Martie, asta-i linia curajului. (*Stephen clatină din cap.*) Fără glumă.

LYNCH : Curaj de fulger care nu trăsnește. Tinerelul care nu știe oe-i fiorul și cutremurătura. (*Către Zoe.*) Cine te-a învățat chiromanția ?

ZOE (*întoreîndu-se spre el*) : întrebă-mă de ce n-am și eu mingi. (*Către Stephen.*) Citesc asta pe fața ta. Ochiul ăsta, așa. (*Se încruntă cu capul plecat.*) LYNCH (*Rîzînd, o plesnește pe Kitty pe posterior de două ori*) : Cam așa. Ursul panda.

(*Două trosnete puternice, capacul de sicriu al pianolei se deschide brusc, capul chel, mic, rotund, de paiată din cutie al părintelui Dolan fisnește în sus.*) PĂRINTELE DOLAN : E vreun băiat care vrea bătaie ? Și-a spart ochelarii ? Leneșule care mai umbli cu minciuni. Se vede după ochii tăi.

(*Blînd, binevoitor, decanal, ușor muștrător, capul lut Don John Conmee se ridică și el din*

*sicriul pianolei.)* DON JOHN CONMEE : Ei, ei, Părinte Dolan ! încet. Sînt sigur că Stephen acesta e un băiat foarte bun. ZOE (*Examinînd palma lui Stephen*): Asta-i mînă. de femeie. 202

STEPHEN (*Murmurînd*): Continuă. Te rog să minți maf departe. Ține-mă așa. Mîngîie-mă. Eu n-am știut niciodată să-i citesc scrisul Lui decît urma criminală a degetului Lui mare pe spinarea peștelui. ZOE : In ce zi te-ai născut ? STEPHEN : Intr-o joi. Astăzi.

ZOE : Copilul născut joi merge departe. (*Urmărește cu degetul liniile din palma lui.*) Linia sorții. Prieteni cu influență.

FLORRY (*Arătînd și ea cu degetul*): Imaginație.' ZOE : Muntele lunii. Ai să te întîlnești cu un... (*Brusc se apleacă să-i privească atent în palmă.*) Nu-ți spun că nu e bine. Sau vrei să știi ?

BLOOM (*îi desprinde degetele și își oferă propria palmă*): Face mai mult rău decît bine. Uite aici. Citește-o pe a mea. BELLA : Ia arată. (*întoarce pe dos palma lui Bloom.*) Mă gîndeam eu. Pumn noduros, asta-i pentru femei. ZOE (*Privind mioapă în palma lui Bloom*) : Ca un grătar. Călătorești peste mare și te-nsori cu una cu bani. BLOOM : N-ai nimerit.

ZOE (*Repede*): A, stai că uite. Degetul mic scurt. Bărbatul sub papucul găinii ? Nici acum n-am nimerit-o ?

(*Lizica Negruța, o cloșcă uriașă, stînd pe ouă într-un cerc cu creta, se ridică, bate din aripi și cloncăne.*) LIZICA NEGRUȚA : Gara. Kluk. Kluk. Kluk.

(*își ocolește oul proaspăt ouat și se depărtează mîndră.*) BLOOM (*Arătîndu-și palma*) : Urma asta de aici e de la un accident. Am căzut și m-am tăiat,' acum douăzeci și doi de ani. Aveam șaisprezece ani atunci. ZOE : Văd, spuse orbul. Ne spui noutăți. STEPHEN : Vezi ? înaintează spre un țel măreț. Și eu am douăzeci și doi de ani. Acum șaisprezece ani am douăzeci și două răsturnat, acum douăzeci și doi de ani el de șaisprezece ori a căzut de pe calul său breaz. (*Se crispează.*) M-am lovit la mînă nu știu unde. Trebuie să mă duc la dentist. N-ai ceva bani ?

(*Zoe îi șoptește ceva lui Florry. Chicotesc amîndouă. Bloom își desprinde palma și scrie absent ceva cu degetele pe masă, trasînd niște curbe încete.*) FLORRY : Ce ?

203

(*O trăsură de piață, numărul trei sute douăzeci și patru, cu o iapă cu crupa generoasă, minată de James Barton, Bulevardul Armoniei, Donnybrook, trece în trap. Blazes Boylan și Lenehan stau tolăniți pe banchetă. Băiatul de serviciu de la Ormond stă chircit pe bara din spate. Cu tristețe, pe deasupra perdelelor, de la fereastră privesc Lydia Douce și Mina Kennedy.*)

BĂIATUL DE SERVICIU (*Balansîndu-se în mersul trăsurii, le face semne obraznice cu degetul mare și celelalte degete fluturînd*) : Hu hu vă-mpunge cornul ?

(*Bronz lingă aur, ele șoptesc între ele.*) ZOE (*Către Florry*) : Să-ți șoptesc ceva.

(*Șușotesc între ele iarăși.*)

(*Blazes Boylan se reazemă comod pe speteaza banchetei, cu pălăria lui de paie într-o parte, o floare roșie între dinți. Lenehan, cu șapcă de yaehting și pantofi albi, desprinde îndatoritor un fir lung de păr de pe umărul lui*

*Blazes Boylan.*)

LENEHAN : Ho ! Aicea ce văd eu ? Ai periat de păianjeni vreo parte de femeie ?

BOYLAN (*Tolănit confortabil, surîde*) ; Am jumulit o curca.

LENEHAN : Asta mai zic și eu o muncă cinstită de noapte.

Iluz. unui\* \*\*««...-+j

LENEHAN (*Trage pe nas vesel*) : Ha ! Homar cu maioneză. Ha !

ZOE și FLORY (*B.îd împreună*) : Ha ha ha ha. BOYLAN (*Sare sprinten din trăsură și strigă tare să audă toată lumea*) : Hei, Bloom ! S-a sculat doamna Bloom ? BLOOM (*Costum de lacheu, vestă de pluș culoarea prunei, pantaloni pînă la genunchi, ciorapi bufanți și perucă pudrată*) : Mi-e teamă că nu, domnule, știți, ultimele pregătiri...

BOYLAN (*îi aruncă șase pence*) : Ține, să-ți cumperi un gin cu lămîie. (*își agață degajat pălăria pe cuierul pe care-l formează capul cu coarne de cerb al lui Bloom.*) Intro-du-mă. Am o mică problemă personală cu soția dumată. înțelegi ?

204

BLOOM : Vă mulțumesc, domnule. Da, domnule, Madam  
Tvvedy e în baie, domnule.

MARION : Ar trebui să se simtă mult prea onorat. (*Iese plescăind din apă.*) Raoul, dragul meu, vino și mă șterge. Sînt goală goluță. Doar cu pălăria mea nouă și cu un burete portativ.

BOYLAN (*Cu lucire voioasă în priviri*) : Splendid !

BELLA : Ce ? Ce e ?

(*Zoe îi șoptește ceva.*)

MARION : Lasă-l să se uite cît o vrea, idiotul cu bale la gură! Codașul! Și să se bată singur cu biciul! Am să-i scriu eu vreunei prostituate mai voinice sau lui Bartholomona, femeia cu barbă, să-i facă niște vînatăi de-o palmă și să-l pună să-mi aducă îndărăt o recipisă semnată și șampilată, BELLA (*Păzind*) : Ho ho ho ho.

BOYLAN (*Către Bloom, peste umăr*) : Poți să-ți pui ochiul la gaura cheii și-n vremea asta să te joci cu tine singur cum poți pînă trec eu prin ea de cîteva ori. BLOOM : Vă mulțumesc, domnule, așa am să fac. Pot să-mi aduc doi prieteni să fie martori și să facă și cîteva instantanee ? (*întinde un borcănăș cu alifie.*) Vasilină, domnule ? Flori de portocali ?... Apă calduță ?... KİTTY (*De pe canapea*): Spune-ne și nouă, Florry. Spune-ne și nouă. Ce.

(*Florry îi șoptește ceva. Cuvinte de iubire șoptite mur-murător, printre buze umede plescăind mai tare, plici' ploc plopslop.*)

MINA KENNEDY (*Dînd ochii peste cap*): O, trebuie că miroase ca mușcatele și ca piersicile coapte ! O, el îi adora pur și simplu fiecare părticică din trupul ei ! S-au prins unul de-altul ! A acoperit-o cu sărutări ! LYDIA DOUCE (*Cu gura întredeschisă*): Iumium. Ia uite, o împinge prin toată camera în timp ce ! Hi căluțule. Poți să-i auzi pînă-n Paris la New York. Ca și cum ai mîncă cu gura plină căpșuni cu frișca. KİTTY (*Rîzînd*): Hi hi hi.

VOCEA LUI BOYLAN (*Dulce, puțin răgușită, venind din golul stomacului*) : Ha ! Gublazqrk brukarchkrasht! VOCEA LUI MARION (*Răgușită puțin, dulce riăcîndu-i-se din gîtlej*): O !

Șlașleasmpuipinahuk I

205

BLOOM (*Cu ochii sălbatic dilatați, strmgindu-se în brațe*) : Așa, arată-i ! Ascunde-o ! Arată-i ! Brăzdează-o ! încă ! Dă-i drumul !

BELLA, ZOE FLORRY, KİTTY : Ho ho ! Ha ha ! Hi hi ! LYNCH (*Arătînd cu degetul*) : Oglinda în fața chipului său firesc. (*Rîde*). Hu hu hu hu hu.

(*Stephen și Bloom privesc în oglindă. Fața lui William Shakespeare, fără barbă, apare acolo, țeapănă ca într-o pa~ ralizie facială, încununată de răsfrîngerea cuierului cu coarne de cerb din hol.*)

SHAKESPEARE (*Cu o demnitate ventrilochică*) : Rîsul cu hohote zgomotoase vorbește despre mintea goală. (*Către Bloom.*) Te gîndeai c-ai fi fost invizibil. Ia privește. (*Cron~ cane cu rîs de clapon negru.*) Iagogo ! Ia te uită cum Bă-trînul mi ți-o sugrumă pe mama lui de joi ! Iagogogo ! BLOOM (*Surîde gălbencios înspre tirfe*) : Cînd aud și eu gluma aceea ?

ZOE : Nu pînă nu te-nsori a doua oară și ești o dată văduv. BLOOM : Greșelile sînt iertate. Chiar și marele Napoleon, cînd i-au luat măsura direct pe piele după moarte...

(*Doamna Dignam, văduvă demnă-, cu nas cîrn și obrajii îmbujorați de murmure de înmormîntare, de lacrimi și de sherry roșcat Tunny, trece grăbită în voalurile ei de doliu, cu boneta într-o parte, rujîndu-și și pudrîndu-și obrajii, buzele și nasul, lebădă mamă mîinîndu-și trupa de pui prin trestii. De sub fuste îi apar pantalonii de tăvăleală și ghetetele scîldate, măsura opt, ale răposatului ei bărbat. Ține în mînă o poliță de asigurări de la Asociația văduvelor scoțiene și o umbrelă mare de circ pe sub care aleargă după progeniturile ei. Patsy, schiopătînd pe un picior mai scurt, cu gulerul desfăcut, cu un șirag de cotlete de porc atîrnîndu-i în urmă, Freddy seîncînd, Susy plîngînd cu gura ei de pește strîmbă, Alice luptîndu-se cu bebeul pe care-l ține în brațe. Ea îi înghiontește înaintea, cu vâlurile umflate.*) FREDDY : He, mamă, ce mă tragi așa ! SUSY : Mamă, dă ceaiul în foc ! SHAKESPEARE (*Cu furie paralică*) : Mărisa dooa ca-

reau cisîntîi.

(Chipul lui Martin Cunningham, bărbos, realcătuiește fața fără barbă a lui Shakespeare. Umbrela cea mare se leagănă ca un bețiv, copiii aleargă care-ntr-o parte,

206

care-ntr-alta. De sub umbrelă apare doamna Cunningham cu pălărie de Văduva Veselă și kimono larg. Mers alunecos cu multe plecăciuni, unduindu-și trupul ca japonezele.) DOAMNA

CUNNINGHAM (Cîntă) :

Și mi se spune juvaerul Asiei.

MARTIN CUNNINGHAM (O privește impasibil) : Ce sâ spun ! Cea mai îngrozitoare putoare !

STEPHEN : *Et exaliabuntur cornua iusti.* Au fost regine care s-au culcat cu taurii cei mai de soi. Adu-ți aminte de Pasiphae pentru ale cărei poște trupești străbătrînul-tatamare al meu a făcut primul confesional din lume. N-o uita pe Madam Grissel Steevens și nici mlădițele cu țepi pe trup din casa Lambert, Noe însuși s-a bețivit cu vinuri. Și-i era arca descheiată.

BELLA : Nu vreau vorbe de-astea aici. Ai greșit adresa. LYNCH : Lasă-l în pace. S-a întors tocmai de la Paris. ZOE (*Aleargă spre Stephen și-l înlănțuie cu brațele*) : O, spune înainte. Să mai auzim și noi niște parlevu.

(Stephen își îndeasă pălăria pe cap și ajunge într-un salt în fața căminului unde se oprește, cu umerii căzuți, cu brațele în lături ca niște aripioare de pește, cu surîs boit peste toată fața.)

LYNCH (*Bătînd ritmul cu pumnii pe canapea*) : Rmm Rmm Rmm Brrrrrm.

STEPHEN (*Flecărînd cu tresăriri de marionetă*) : Mii de locuri de distracție și cheltuială pentru serile dumneavoastră cu doamne frumoase care vînd mănuși și poate și altceva poate inimile halbe de bere localuri chiar la modă foarte excentrice unde mulțime de cocote supergătite cam ca prințesele dansează cancan și cînd intri acolo clovnerii pariziene ceva extra îndrăzneț ca pentru domni burlaci străini cam ca ăia care vorbesc stricat englezește și sînt mult mai pricepute în chestii de-astea dragoste și senzații voluptuoase. Domni foarte selecți și este o plăcere trebuie să vizitați spectacolul cu cerul și iadul cu luminări mortuare și lacrimi de argint care se dă în fiecare noapte. Batjocorire cu totul șocking teribilă a lucrurilor religioase care s-a văzut în lume. Toate femeile șic și care la venire

207

pline de modestie odată se dezbracă și țipă de plăcere să vadă omul vampir cum se desfrînează cu călugărița proaspătă tînără cu *dessous troubiants*. (*Plescăie tare din limbă-i Ho, la la ! Ce pif qu'il a !*

LYNCH : *Vive le vampire !* TÎRFELE : Bravo ! Parlevu !

STEPHEN (*Strîmbîndu-se, cu capul răsturnat pe spate, ride tare, bătîndu-se cu palma peste coapse*) : Mare succes rîsete. Ca îngerii parcă prostituatele și sfinții apostoli tîlhari mari cu fața **urîță**.

*Demimondaines* minunat frumoase scînteind toate diamante foarte atrăgător costumate. Sau preferați poate ce ține de plăceri moderne turpitudine de babalîc ? (*Se arată pe sine cu gesturi spre Lynch și prostituatele răspund.*) Statuie femeie de cauciuc reversibilă sau mărime naturală nuditățî feciorelnice bune de privit pe furiș foarte lesbice cinci zece ori. Intră domnii și văd în oglinzi toate pozițiile cu mașinării și în plus la dorință băiat de măcelar absolut groaznic **pîngărînd** cu ficat cald de vacă sau omletă pe **pîntece** ca-n *piece de Shakespeare*.

BELLA (*Plesnindu-se peste pîntece, se afundă în canapea cu hohote mari de rls*): Omletă pe... Ho ! ho ! ho ! ho ! Omletă pe...

STEPHEN (**Calin**) : Te iubesc, sir, domnule dragă. Tu vorbește pe limba englezească pentru *double entente cordiale*. O da, mort loup. Cît costă ? Waterloo. Watercloset. (*Tace deodată și-și ridică arătătorul.*) BELLA (*Rîzînd tare*) : Omletă... TÎRFELE (**Rîzînd**) : Bis ! Bis ! STEPHEN : Stați nițel. Eu am visat un pepene. ZOE : Mergi peste mări și iubește o femeie străină. LYNCH : Străbate lumea-hreagă să-ți găsești o soață. FLORRY : Visele sînt tocmai pe dos.

STEPHEN (*întinzîndu-și brațele*) : Era acolo. Strada tîrfe-lor. Pe Bulevardul Serpetine mi-a arătat-o Belzebut, văduvă durdulie. Unde-i întins covorul roșu ? BLOOM (*Apropiîndu-se de Stephen*): Uite... STEPHEN : Nu, am fugit. Dușmanii după mine. Și-așa era să fie veșnic. Lume fără **sfrîșit**. (*Strigă.*) *Pater ! Liber !*

208

BLOOM : Ascultă, uite-aici...

STEPHEN : Să-mi frîngă spiritul, asta vrea ? O merde alors ! (*Strigă, și ghearele de vultur i ss crispează*) : Hola ! Hiliho !

(Vocea lui Simon Dedalus îi chiuie ca răspuns, **eam** somnoroasă, dar gata de luptă.)

SIMON : Aşa te vreau. (Se leagănă nesigur prin aer, **ro-tindu-se**, scoţind strigăte de îmbărbătare, pe aripi puternice greoaie de **şopîrlar**.) Ho, băiete ! Nu te lăsa ! Hupa ! Pşst ! Te-ai dat cu corciturile astea. Eu nu i-aş lăsa nici la coada măgarului meu. Capul sus ! Ține sus steagul nostru ! Vulturul roşu zburînd pe cîmp de argint cu aripi desfăcute. Rege al armelor din Ulster ! hai hup ! (Scoate un, semnal de trîmbiţă.) Bulbul ! Burlblblbrurblbl ! Hai, băiete ! (Frunzişul şi crengile de pe hîrtia tapetului se răspîndesc grăbite peste cîmp. O vulpe voinică stîrnită din vizuina ei, cu coada stufoasă în sus, tocmai terminîndu-şi de îngropat bunica, aleargă de zor spre larguri, cu ochii strălucitori, **căuţînd** prin movilele bursucilor, pe sub frunze. O urmăreşte haita de dini de vînătoare, cu nasul la pămînt, amuşinîndu-şi prada, lătrînd ca trîmbiţele, trîm-biţaţi spre trîmbiţă singelui. Vînători, bărbaţi şi femei, din echipajele de vînătoare ale Ward Union-ului, alergă după ei, înfierbîntaţi de urmărire. Dinspre Six Mile Point, Flathouse, Nine Mile Stone urmează gonacii cu măciuci noduroase, ţepuşe, lasouri, ciobanii de turme cu biciurile, îmblînzitorii de urşi cu tamburinele, toreadorii cu săbiile lor, negrii bătrîni 'flutarînd torţe. Mulţimea mişună de barbugii, cartofori, scamatori, saltimbanci. Tăinuitori şi spioni, agenţi de pariuri, cu toţii ţipă răguşiţi stîrnind un vacarm asurzitor.) MULȚIMEA : Bilete de curse ! Hai la pariul ! Zece la unu la orice cîştigător ! Banii pe loc aicea ! Banii pe loc ! Zece la unu la oricare mai puţin unu. Zece la unu la oricare mai puţin unu. la-ncercaţi-vă norocul la căluţii de pe masă !

209

Zece la unu la oricare mai puţin unu !

Eu vînd maimuţi-, băieţi. Eu vind maimuţa !

Eu dau zece contra unu !

Zece la unu mai la oricare mai puţin unu singur !

(Un cal negru, fără călăreţ, fulgeră ca o fantomă la linia de sosire, cu coada ca o spumă în vînt, cu ochii precum stelele. Urmează plutonul, mănunchi de cai ca-brîndu-se. Schelete de cai : Sceptru, Maximum al doilea, Zinfandel, Zvîrluga ducelui de Westminster, Refuz, Ceylon al ducelui de Beaufort, premiul Parisului, li călăresc nişte pitici, în armuri ruginite, sărînd, sărînd, în şei. Ultimul, în burniţa mărunţă pe o iapă gălbuie care şi-a pierdut suflul, Cocosul nordului, favorita, cu şapcă aurie ca mierea, jachetă verde, mînci portocalii, Garrett Deasy, trăgînd de hăţuri, cu crosa de hochei gata să lovească. Mîrtoaga lui, tremurînd pe picioarele ei bandajate cu alb, tropăie greoaie pe pista zgrunţuroasă.) LOJA PORTOCALIE (Rînjind) : Dă-te jos şi-mpinge şi mneatale, domnu'. Ultima tură! Ajungi acasă pînă diseară! GARRETT DEASY (Drept ca un băţ, cu faţa zgîriată de unghii plină de mărci poştale ca nişte plasturi, îşi ridică crosa, cu ochii albaştri licărindu-i în prisma candelabru-lui, în timp ce calul îi încearcă un galop de şcoală.) Per vias rectas !

(O găleată de lături se revarsă asupra lui şi a gloabei sale, torent de zeamă de mei în care dansează morcovi, arpagic, cepe, napi, cartofi.)

LOJĂ VERDE : Frumoasă zi, sir John, zi frumoasă. Zi frumoasă, înălţimea voastră.

Soldatul Carr, soldatul Crompton şi Cissy Caffrey trec pe sub fereastră cîntînd disonant.)

STEPHEN : Auziţi ! Prietenul nostru cel vechi, zgomotul din stradă !

ZOE (Ridicînd o mină): Staţi !

SOLDATUL CARR, SOLDATUL CROMPTON ŞI CLSSY CAFFREY :

Şi totuşi eu am un fel... De slăbiriune aşa pentru...

ZOE : Asta-s eu. (Bate din palme.) Să dansăm ! Să dansăm ! (Aleargă la pianolă.) Cine are două pence ? BLOOM : Cine să...

LYNCH (întinzîndu-i nişte monede) : Uite. STEPHEN (Pocnind nerăbdător din degete): Repede ! Mai repede ! Unde mi-e toiagul de augur ? (Aleargă la pian şi-şi ia de acolo bastonul de frasin bătînd tact de dans din picioare.) ZOE (întorcînd manivela): Uite.

(Bagă două monede. Izvorăsc lumini aurii trandafirii violete. Rola pianolei se învîrteşte toreînd cu ezitare înceată un vals. Profesorul Goodwin, cu perucă cu coc, în straie clasice de curte, manta cu pelerină pătată, încovoiat în două de mare bătrîneţe, străbate camera bălăbănindu-se pe picioare, tremurînd şi zvîcnind din mîim. Se aşază mic pe scaunul pianului riăicînd şi bătînd cu braţele lui ca nişte beţişoare, fără mîini, pe clape, moţîind din cap cu graţii de domnişoară şi cocul săltîndu-i în spate în vremea asta.)

ZOE (Se învîrteşte pe loc, bătînd din călcie): Hai să dansăm. Cine vrea ? Cine dansează ?

(Pianola, cu luminile ei schimbătoare, cîntă în ritm de vals preludiul la Fata mea-i o fată din Yorkshire. Stephsn îşi aruncă bastonul pe masă şi-o apucă pe Zoe de talie. Florry şi Bella împing

masa spre cămin. Stephen, ținând-o pe Zoe cu delicatețe și grație exagerate, începe să valseze cu ea prin cameră. Mîneca ei, alunecîndu-i de pe brațele grațios ridicate, dezvăluie floarea albă de carne a vaccinului. Bloom stă în picioare mai la o parte. Printre draperii, profesorul Marginni își strecoară un picior pe vârful ghetei căreia se rotește un joben. Cu o zvicnitură abilă, și-l aruncă direct pe creștet și alunecă grațios înăuntru cu pălăria cochet așezată. E într-un frac albastru ardezie cu, reveniri roșiatice de mătase, guler înalt și Udle crem, vestă verde cu decolteu, guler tare cu cravată albă, pantaloni strimți de culoarea levănțicăi, ghete de piele și mănuși de culoarea canarului. Are o dalie la butonieră. Rotește cînd înir-o parte cînd într-alta un baston fără luciu, pe urmă și-l bagă strîns la subsuoară. Își pum o mîna moale la piept, se înclină și își mîngîie floarea și nasturii.)

MAGINNI : Poezia mișcării, arta calistenicii. Nici o legătură cu școala doamnei Legget Byrne sau a lui Levinstone. Organizăm baluri dansante costumate. Lecții de prestanță. Pașii în stil Katty Lanner. Așa. Ia uitați-vă la mine. Competența mea terpsichoreană. (Face în pas de menuet trei pași înainte pe picioare agile de albină.) Tout le monde en avânt ! Reverence ! Tout le monde en place ! (Preludiul se încheie. Profesorul Goodwin, mai dînd vag din brațe, se chircește, se micșorează, piere, capă lui încă tremurătoare răspîndindu-i-se peste scaunul pianului. Aerul vibrează de ritmul mai ferm al valsului. Stephen și Zoe fac cercuri vivace. Luminile se schimbă licăre, se pierd, aurii, trandafirii, violete.) PIANOLA :

Doi tinerei vorbeau odată despre fetele lor, fetele lor, fetele lor, Iubitele pe care le lăsaseră departe... (Dintr-un colț ies ălgînd orele dimineții, cu părul de aur, zvelte, în albastru feciorehiic învestmîntate, cu mijlocul tras prin inel, cu mîinile nevinovate. Dansează ușoare, sărînd copilărește coarda. Le urmează orele amiezei, în aur chihlimbariu. Înlănțuite și rîzătoare, prind și răsfrîng soarele în oglinzi batjocoritoare, ridicîndu-și brațele ușoare.)

MAGINNI (Lovind laolaltă palme în mănuși tăcute) ; Carre ! Avânt deux ! Respirați ușor ! Balance !

(Orele de dimineată și cele de amiază valsează spre locurile lor, rotindu-se, înaintînd una către cealaltă, unduindu-și formele voluptuoase, înclinîndu-se una spre alta. Cavalerii în spatele lor se arcuiesc susținîndu-le brațele ridicate, cu mîinile coborîndu-li-se spre, mîngîind acolo, ridicîndu-se dinspre umerii lor.) ORELE : Poți să mă mîngîi pe... CAVALERII : Pot să te mîngîi pe...

ORELE : O, dar ușor ! CAVALERII : O, atît de ușor ! PIANOLA :

Iubita mea micuță sfioasă are un mijloc.

212

(Zoe și Stephen se rotesc în ritm acum în ocholuri mai încete. Orele de amurg înaintează, din umbrele lor prelungi peste pajiști, risipite, șovăielnice, cu ochi languroși, obrajii delicat îmbujorîndu-li-se roșiatic cu palidă falsă înflorire. Sînt învestmîntate în voal cenușiu cu mîneci largi întunecate care flutură în briza din larguri.) MAGINNI : Avânt ! huit ! Treverse ! Salut ! Cours de mains ! Croise !

(Orele nopții se furișează să-și ocupe locul în acest balet. Orele de dimineată, de amiază și de amurg se trag îndărăt în fața lor. Sînt mascate cu părul în pumnale și brățări de clopoței mați. Obosite schițează reverențe sub voalurile lor largi acoperindu-le.) BRAȚĂRILE : Heiho ! Heiho !

ZOE (contorsionmău-se, cu mîna la frunte) : O ! MAGINNI : Les tiroirs ! Chaîne de dames ! La corbeille !

Dos â dos !

(în arabescuri obosite, ele împletesc pe dușumea un desen complicat, înlănțuindu-se, desfăcîndu-se, făcînd plecăciuni, unduindu-se, rotindu-se locului.) ZOE : Am amețit de tot.

(Se eliberează din brațele lui, cade pe un scaun. Stephen o apucă de talie pe Florry și dansează cu ea.) MAGINNI : Boulangere ! Les ronds ! Les ponts ! Chevaux de bois ! Escargots !

(întortochindu-se, pășind îndărăt, schimbînd mîinile, orele de noapte se înlănțuie, fiecare cu brațele arcuite, într-un mozaic de mișcări unduioase. Stephen și Florry execută un dans complicat.)

MAGINNI : Dansez avec vos dames ! Changez de dames ! Donnez le petit bouquet â votre dame ! Remerciez ! PIANOLA :

Cel mai bun cel mai bun dintre toate, Baraabum !

KITTY (Sare în sus) : O, asta cintau la călușei la bazarul

Mirus !

(Aleargă spre Stephen. El o lasă brusc din brațe pe Florry și o apucă pe Kitty. Se aude un orăcăit

*strident, aspru, ascuțit, șuierător de buhai de baltă. Manejul de*  
213

*căluși de lemn Toft de la bazar scîrțiindbolborosindbom-bănind se rotește în volbură înceată prin cameră dînd ocol jur împrejur prin cameră.)*

PIANOLA

Fata mea-i o fată din Yorkshire.

ZOE ;

Din Yorkshire din creștet și pînă în tălpi.

Haideți cu toții!

*(O ia pe Florry în brațe și dansează cu ea.)*

STEPHEN : *Pas seul!*

*(O împinge în roată pe Kitty în brațele lui Lynch, își înșfacă bastonul de pe masă și începe să danseze în mijloc. Toți se rotesc, se învîrtejesc, valsează, fac piruete, Bloombella, Kittylynch, Florryzoe, femei jujube. Stephen cu pălăria și toiagul face salturi de broască la mijloc, sare zvîcnind sus picioarele, strîmbînd gura închisă, cu mina strînsă zvîcnită deschisă pe sub coapse, cu bangăte clinchete bumbumuri chiote vesele muget de corn fulgere albastre verzi galbene. Călușeii bazarului se rotesc greoi cu călăreși fantoșe de lemn atîrnînd de lanțuri poleite, în salturi de fandango sărînd dînd pînteni cu călcîiul cu talpa și căzînd iarăși la loc.)* PIANOLA :

Chiar dacă ea-i o fată de la uzină și nu poartă straie de soi.

*(Strîngîndu-se strîns în brațe iute mai iute cu licăr și sclipăr și flipăr în fugă trec lepădîndrupîndurlînd huruînd, Baraabum!)*

TUTTI: încă ! Bis ! Bravo ! încă o dată ! SIMON : Gîndește-te la cei din neamul mamei tale !

STEPHEN: Dansul morții.

*(Bang din nou barang babang din clopotul ușierului, calul, mîrtoaga, armăsarul, mînjii, Conmee pe măgar*

214

*eristic și chiop, marinarul cu cîrje și picior în tricorn petrecut subsuară trăgînd de sfoară tropăind răzbătînd cu sunet de cimpoaie prin mulțime. Pe gloabe, pe porci grași, pe cai cu clopoței, pe scroafe din Gadarene, Corny în si~ criu. în oțel în piatră ca un rechin Nelsonul cu o singură toartă, două Frauenzimmere travestite pătate de prune din cărucior căzînd din răspuțeri plîngînd. Bum, ăsta-i un adevărat campion. Flacăra albastră scurt licărînd noblețe din butoaie și reverendul cîntec de seară al iubirii Love și în trăsura de piață cochet Boylan iar bicicliștii cu două pungi și Dilly cu firimituri de prăjitură pe rochia ei care nu-i de loc de soi. Și pe urmă în cea din urmă rotire pe spinare de vrăjitoare hurdueîndu-se-n sus și în jos plescăind în albie de bere un fel de vice rege și regină cu delicii spre trandafirul de bufshire. Barrabum !)*

*(Cuplurile se desfac. Stephen se mai rotește puțin amețit. Camera unduiește încet la locul ei. Cu ochii închiși, el se clatină pe picioare. Șine roșii zboară spre cer. Stele de jur împrejur sori rotindu-se în jur. Musculițe străluci' toare dansează pe pereți. El se oprește.)* STEPHEN : Ho !

*(Mama lui Stephen, emaciată, se înalță prin dușumea în cenușiu lepros învestmîntată, cu o jerbă de flori portocalii ofilite și un val sfîșiat de mireasă, cu fața mîncată și fără nas, verde de putreziciunea mormîntului. Părul îi e rărit și lăptos. Își țintuie orbitele încercănate cu albastru și fără ochi asupra lui Stephen și își deschide gura lipsită de dinți pronunțînd un cuvînt neauzit. Un cor de fecioare și confesori cîntă fără glas.)* CORUL:

*Liliata rutilantium te confessorum... lubilantium te virginum...*

*(Din vîrful unui turn, Buck Mulligan, în straie parțial colorate de bufon de curte în stacojiu și galben și cu scufie de clovn cu clopoțel atîrnîndu-i, o fixează cu gura căscată, ținînd în mînă o chiflă tăiată aburîndă unsă cu unt.)* BUCK MULLIGAN : A murit dracului. Ce păcat! Mulligan se întîlnește cu nefericita mamă. (își dă ochii peste cap.) Mercurialul Malachi.

215

MAMA *(Cu surîsul subtil al nebuniei morții)*: Eu am fost odinioară frumoasa May Goulding. Sînt moartă. STEPHEN *(încremenit de oroare)*: Lemurule, cine ești tu ? Ce mai e și șarlatania asta sinistră ?

BUCK MULLIGAN *(Scuturîndu-și scufia cu clopoțel)*: Ce ironie ! Kinch i-a ucis trupul cînesc al cățelei de maică-sa. Și ea a dat în primire. *(Lacrimi de unt topit cad din ochii lui peste chiflă.)* Maica noastră mare și dulce ! *Epi oinopa ponton.*



MAMA (*Se apropie, suflând blinda asupra lui suflul ei de cenușă umedă*) : Toți trebuie să trecem prin asta, Stephen. Mai multe femei sînt decît bărbați pe lume. Și tu. Va veni timpul.

STEPHEN (*Încercîndu-se de spaimă, remușcare și oroare*) : Ei spun că eu te-am omorît, mamă. El ți-a jignit memoria. Cancerul a făcut-o, nu eu. Soarta.

MAMA (*Un firîșor verde de fiere alunecîndu-i dintr-o parte din gură*): Tu mi-ai cîntat cîntecul acela. Taina amară a iubirii.

STEPHEN (*Repede*): Spune-mi cuvîntul, mamă, dacă îl știi acum. Cuvîntul cunoscut de toți oamenii.

MAMA : Cine te-a scăpat în noaptea în care-ai sărit în tren cu Paddy Lee ? Cine a avut milă de tine cînd erai test printre străini ? Rugăciunea este atotputernică. Rugăciunea pentru sufletele în suferință din manualul Ursu-linelor și indulgența de patruzeci de zile. Pocăiește-te, Stephen.

STEPHEN : Vîrcoiacul ! Hiena !

MAMA : Mă rog pentru tine în lumea mea de dincolo. Am pus-o pe Dilly să-ți facă fiertura de orez în fiecare noapte după ce tu lucrezi cu mintea. Ani și ani de zile eu te-am iubit. O, fiu al meu, tu primul născut, cînd erai încă în pîntecele meu.

ZOE (*Făcîndu-și vînt cu paravanul de la cămin*): Mă topesc.

FLORRY (*Arată spre Stephen*): Uitați-vă la el. E alb la față.

BLOOM (*Se duce să deschidă mai larg fereastra*) : A amețit.

MAMA (*Cu ochii mocnind*) : Căiește-te ! O, focurile iadului !

216

STEPHEN (*Gîfîind*) : Mestecătorul de **stîrvuri** ! Căpățînă crudă și oase însîngerate !

MAMA (*Fața apropiindu-i-se tot mai mult, exalînd o suflare de cenușă*) : Păzește-te ! (*își ridică brațul drept înnegrit ofilit încet spre pieptul lui Stephen cu degetele răsfirate.*) Păzește-te ! Mîna Domnului ! (*Un crab verde cu ochi roșii răuvoitori își înfige adine cingile rînjitoare în inivia lui Stephen.*)

STEPHEN (*Sufocîndu-se de furie*): La dracu ! (*Fața i se face deodată suptă, bătrînă, cenușie.*)

BLOOM (*La fereastră*) : Ce e ?

STEPHEN : *Ah non, par exemple !* Imaginația intelectuală i Cu mine întru totul sau dacă nu deloc. *Nori ser-viam .*

FLORRY : Dați-i niște apă rece. Stați nițel. (*Iese în fugă.*) MAMA (*Frîngîndu-și încet mîinile, gemînd deznădăjduită*): O, inimă sacră a lui Isus, îndură-te de el ! Mîntuie-l de iad, inimă sfîntă !

STEPHEN : Nu ! Nu ! Nu ! Frîngeți-mi spiritul voi toți dacă sînteți în stare ! Vă birui eu pe toți !

MAMA (*în chinurile agoniei*) : Ai milă de Stephen, Doamne, pentru rugăciunile mele ! De neîndurat a fost spaima mea cînd îmi dădeam sufletul de iubire de suferință de chinuri pe Muntele Calvarului. STEPHEN : Nothing !

(*își ridică sus cu amîndouă mîinile toiagul de frasin și sfărîmă candelabrul. Flacăra lividă din urmă a Timpului zvîcnește o dată și, în întunecimea care se lasă, ruina tuturor celor ce sînt, plouă sfărîmăturile de sticlă și zidurile prăbușindu-se.*) JETUL DE GAZ : Pvfung ! BLOOM : Stai !

LYNCH (*Sare și-l prinde pe Stephen de mînă*) : Ce faci ! Vino-ți în fire — Doar n-ai fi avînd amocul !

BELLA : Poliția !

(*Stephen, lăsînd să cadă bastonul, cu capul și brațele zvîcnite țepene pe spate, izbește cu picioarele puternic în pămînt și fuge din cameră pe Ungă tîrfele din prag.*) BELLA (*Țipînd*) : După el !

217,

(*Cele două tîrfe se reped spre ușa holului. Lynch, Kitty și Zoe ies în fugă din cameră. Toți vorbesc tare, tuî~ burăți, Bloom îi urmează, se reîntoarce.*) TÎRFELE (*Înghesuindu-se în prag, arătînd cu degetul*): Într-acolo.

ZOE (*Arătînd și ea cu degetul*): Acolo. E ceva acolo. BELLA : Cine plătește lampa ? (*li apucă pe Bloom de pulpana hainei.*) Hei. Erai cu el. A spart lampa. BLOOM (*Dă fuga în hol, revine în fugă*) : Ce lampă, femeie ?

BELLA (*Cu ochii înăspriți de mînie și de cupiditate, arată cu mina*) : Asta cine-o plătește ? Zece șilingi. Sînteți mar~ tori.

BLOOM (*Smulge de pe masă bastonul lui Stephen*) : Eu ? Zece șilingi ? Nu l-ai jupuit destul ? N-a...

BELLA (*Răstită*): Uite, lasă vorba. Aici nu-i bordel. E casă de zece șilingi.

BLOOM (*Pipăind lampa, trăgînd de lanț. Cînd trage, jetul de gaz se ridică sub abajurul mov acum boțit. Ridică bastonul*) : S-a spart doar sticla. Asta-i tot ce-a... BELLA (*Țipă dîndu-se îndărăt*) :

Doamne ! nu ! BLOOM (*Parînd parcă o lovitură*): Am vrut să-ți arat cum a lovit abajurul. Nu ți-a

făcut pagubă nici de șase pence, Zece șilingi!

FLORRY (*Intră cu un pahar cu apă*) : Unde-i ? BELLA : Vrei să chem poliția ?

BLOOM : Lasă că știu eu. Ai buldogul aici la fața locului. Dar el e student la Trinity. Sînt clienții cei mai buni ai stabilimentului tău. Domnii care-ți plătesc ție chiria. (Face un semn masonic.) Înțelegeți ce spun eu ? Nepotul vicescandalarului. N-ai nevoie de scandal.

BELLA (*Furioasă*) : Trinity ! Vin aici cu scandal după cursele de canotaj și nu plătesc nici o para. Ce, dumneata comanzi aici ? Unde e ? îl torn eu. îl fac să nu mai scoată capul în lume. (*Țipă.*) Zoe ! Zoe !

BLOOM (*Insistent*) : Și dacă ar fi băiatul tău de la Oxford ! (*Amenințător.*) Știu eu.

BELLA (*Pierindu-i aproape glasul*) : Cine ești că vii așa incognito ?

ZOE (*Din prag*) : A început scandalul. BLOOM : Ce ? Unde ? (*Aruncă un șiling pe masă strigînd.*)  
213

Asta-i pentru sticla de lampă. Unde ? Să respir puțin aer curat.

(*Iese grăbit prin hol. Țîrfele arată cu degetul. Florry îl urmează vărsînd apă din paharul înclinat într-o parte. Toate Țîrfele se înghesuie în prag volubile arătînd cu degetul spre dreapta unde s-a risipit ceața. Dinspre stînga sosește clinchetind o trăsură de piață. Încetinește în fața casei. Bloom în ușa holului îl zărește pe Corny Kelleher care se pregătește să coboare din trăsură împreună cu doi desfrînați tăcuți. El își ferește fața. Bella dinăuntru din hol își îndeamnă Țîrfele la treabă. Ele încep să trimită săruturi lipicioase languroase. Corny Kelleher le răspunde cu un suris ăe strigoi lasciv. Desfrînații tăcuți se întorc să plătească trăsura. Zoe și Kitty mai arată încă spre dreapta. Bloom, separîndu-le cu gest grăbit, își trage pe cap gluga și ponchoul de calif și se grăbește în jos pe trepte cu fața într-o parte. Ca un Harun Al Rașid incognito se strecoară prin spatele desfrînațiilor tăcuți și se îndepărtează repede pe Ungă garduri cu pașii iuți ăe pardos tîrîndu-și prada după sine, "plicuri rupte înmuiate în anason. Toiagul de frasin îi înseamnă urmele. O haită de ogari, conduși de Hornblower de la Trinity strîngînd în mînă o cravașa de cîine și cu șapcă colorată și o pereche de pantaloni vechi cenușii, îl urmează de departe, ținîndu-i după miros urma, mai aproape, în cor ăe lătrături, gîfîituri, pierzînd urma, risipindu-se, scofînd limbile, mușcîndu-i călcîiele, sărînd spre pulpanele lui. El merge repede, fuga, în zigzag, galop, cu urechile pe spate. E improșcat cu pietriș, cioturi de morcovi, cutii de biscuiți, ouă, cartofi, heringi sărați, papuci ăe damă. După el, pe urme proaspăt regăsite, haita cu vacarmul ce galopează în zigzag în aprigă urmărire în șir după cum urmează : 65C cu 66C vardiști din rondul de noapte, John Henry Menton, Wisdom Hely, V.B. Dillon, consilierul Nannetti, Alexander Keyes, Larry O'Rourke, Joe Cuffe, doamna O'Dowd, Pipilică Burke, Cel Fără Nume, doamna Riordah, Cetățeanul, Garryowen, Cumîispune, Alacufațaia, Tipulcareseamnă, Lammaivăzuteupăsta, Tipulcu, Chris Callinan, sir Charles Cameron, Benjamin Dollard, Lenahan, Bartell d'Arcy, Joe Hynes, Murray cel roșu, redactorul Brayden, T.M. Healy, domnul judecător Fitzgibbon, John Howard Parnell, reverendul Somon Sărat,*  
219

profesorul Joly, doamna Breen, Denis Breen, Theodore **Purefoy**, Mina **Purefoy**, diriginta oficiului poștal din Westland Row, CP. McCoy, prietenul lui Lyons, Hoppy Holohan, omul de pe stradă, alt om de pe stradă, băiatul cu mingea de fotbal, conductorul cu nas spart, bogata doamnă protestantă, Davy Byrne, doamna Ellen McGuinness, doamna Joe Gallagher, George Lidwell, Jimmy Henry cu bățături cu tot, inspectorul principal Laracy, părintele Covolexj, Crofton care nu mai e la percepție, Dan Daicson, dentistul Bloom cu cleștele **său**, doamna Bob Doran, doamna **Kennefick**, doamna Wyse Noian, John Wyse Noian, frumoasafemeiemăritatăcaresafrecatcudosuleimare-întramvaiulăeClonskeat, librarul cu Plăcerile păcatului, domnișoara Dubedatșichiarcașibedat, doamnele Gerald și Stanislaus Morar, din Roebuck, funcționarul principal de la Drimmie, colonelul Hayes, Masiiansky, Citron, Penrose, Aaron Figatner, Moses Herzog, Michael E. Geraghty, inspectorul Troy, doamna Galbraith, polițistul de la colțul străzii Eccles, **bătrînul** doctor Brady cu stetoscopul, omul misterios de pe plajă, un salvator, doamna Miriam Dan-drade și toți iubii ei.)  
MULTIMEA ZGOMOTOASA (unii peste alții și înghesuindu-se în alții) : El e Bloom ! Opriți-l pe Bloom ! Stopo-Bloom ! Stopohoțul ! Hi ! Hi ! Opriți-l la colț !

(La colțul străzii Castorului, sub schele, Bloom se oprește gîfîind la marginea acestui val zgomotos, certăreț, de oameni, care habar n-au cine ce hi ! hi ! și se agită încăie-rîndu-se fără să știe zbierînd cu toții laolaltă.) STEPHEN (Cu gesturi cumpănite, respirînd adine și rar) : Sînteți invitații mei. Toți cei nechemăți. Prin grația celui de al cincilea George și celui de al șaptelea Edward. Istoria e de condamnat. Fabulate de mamele memoriei. SOLDATUL CARR (*Către Cissy Caffrey*) : Asta te-a în-

sultat pe tine ?

STEPHEN : Adresându-i~se ei la vocativul feminin. Probabil neutru. Unigenitiv.

VOCI : Nu, n-a făcut de loc așa ceva. Fata asta spune minciuni. Era la doamna Cohen. Ce s-a întâmplat! Soldați și civili.

CISSY CAFFREY : Eram în compania soldaților și ei m-au lăsat o clipă singură să facă — înțelegeți și tânărul ăsta a

220

fugit după mine. Dar eu sînt credincioasă bărbatului care m-a tratat chiar dacă nu sînt decît o tîrfă de un șiling.

STEPHEN (*Observă capetele lui Lynch și al Ztti Kitty*) :

Salut, Sisif. (*Arată spre el și spre ceilalți.*) Poeticul, Non-poeticul.

VOCI : Ea e credincioasă bărbatului.

CISSY CAFFREY : Da, ca să merg cu el. Și eu cu un prieten al meu militar.

SOLDATUL CAMPTON : Țasta vrea o ureche umflată, tipul. Ia dă-i una, Harry.

SOLDATUL CARR (*Către Cissy*) : Te-a insultat ăsta atunci cînd eu și cu el ne dădeam drumul la apă ?

LORDUL TENNYSON (*In bluză și pantaloni de flanelă în culorile Union Jack-ului, capul gol, barba în vînt*) : Nu pentru ei e să scruteze cauza.

SOLDATUL COMPTON : Atinge-l, Harry.

STEPHEN (*Către soldatul Compton*) : Nu vă cunosc numele dar aveți perfectă dreptate. Doctorul Swift spune că un bărbat în armură bate zece bărbați în cămașă. Cămașă e sinecdocă. Parte pentru întreg.

CISSY CAFFREY (*Către mulțimea din jur*) : Nu, eu eram cu militarul.

STEPHEN (*Amabil*) : De ce nu ? Soldatul tînr și curajos.

După părerea mea orice doamnă de exemplu...

SOLDATUL CARR (*Cu șapca alunecîndu-i într-o parte, înaintînd spre Stephen*) : Ia spune, ce-ar fi, șefule, dacă te-aș pocni odată peste bot ?

STEPHEN (*Ridică ochii spre cer*) : Ce-ar fi ? Foarte neplăcut. Un nobil fel de a mă înșela singur. Personal, eu detest acțiunea. (*Flutură din mîna.*) **Enfin**, *ce sont vos oignons*.

(*Către Cissy Caffrey.*) E ceva tulbure aici. Despre ce-i vorba la urma urmei ? DOLLY GRAY (*Își flutură batista de la balconul ei, dină semnalul asemenea eroinei din Ierihon*) : Rahab. Fiu din popor, adio. Cu bine acasă la Dolly. Visează la fata pe care-ai lăsat-o în urmă și ea are să viseze la tine.

(Soldații își întorc *spre ea ochii apoși.*) BLOOM (*Croindu-și drum cu coatele prin mulțime, îi apucă viguros de mîneacă pe Stephen*) : Haide, domnule profesor, te așteaptă trăsura. STEPHEN (*Se întoarce spre el*) Ce spui ? (*Se desprinde din*

221

*mîna celui lalt.*) De ce n-aș sta de vorbă cu el sau cu orice altă ființă omenească în stare să umble drept pe portocala asta turtită ? (*Arătînd cu degetul.*) Nu mi-e frică de nimic «y care aș putea sta de vorbă dacă pot să mă uit în ochii lui. Păstrînd poziția perpendiculară.

(*Se trage un pas înapoi clatinîndu-se.*) BLOOM (*Susținîndu-l*) : Păstrează-ți-o pe a dumitale.

STEPHEN (*Rîde găunos*) : Centrul meu de gravitate s-a deplasat. Am uitat trucul. Să ne așezăm jos undeva și să discutăm. Lupta pentru viață este legea existenței dar iubitorii de pace~mîtfe hi, mai ales țarul și regele Angliei, au inventat arbitrajul. (*Se lovește peste frunte.*) Însă aici înăuntru trebuie să-l omor pe preot și pe rege. RIDDY-SCULAMENT : Ai auzit ce-a spus profesorul ? E-un profesor de la colegiu. KATE CU PARTEA TARE : Da. Am auzit. BIDDY-SCULAMENT : Se exprimă cu mult și pronunțat rafinament de frazeologie.

KATE CU PARTEA TARE : Într-adevăr, da. Și în același timp așa cum trebuie și drept la țintă, tranșant, ce mai. SOLDATUL CARR (*Se smulge din brațele celor care-l țineau și înaintează spre Stephen*) : Ce ziceai acum despre regele meu ?

(In arcul unei porți apare Edivard al Șaptelea. Poartă un jersey alb pe care e cusută o imagine a Inimii Sacre cu însemnele Jartierei și Spinului, Linii de Aur, Elefantul Danemarcei, al regimentului de cavalerie Skinner și al lui Probyn, ăl ghildei de avocați de la Lincolns Inn și al străvechii și onorabilei companii de artilerie din Massachusetts. Suge o acadea roșie. Este învestmîntat în roba marelui maestru masonic ales, perfect și sublim, eu mistrie și sorț, purtînd mențiunea Mode in Germany. în mîna stingă are o găleată de tencuitor pe care scrie Deferise d'uriner. Un stri' găt general de bun sosit îi salută intrarea,) EDWARD AL ȘAPTELEA (încet, solemn, dar indistinct): Pace, pace desăvîrșită. Pentru identificare găleata din mîna mea. Salut, băieți (Se întoarce către supușii soi.) Am venit aici să asistăm la o luptă cinstită dreaptă și urăm din inimă ambilor combatanți mult noroc. *Mahalz makr a back.*

222

(Dă mina cu soldatul Carr, soldatul Compton, Stephen, Bloom și Lynch. Aplauze generale. Edward al Șaptelea își ridică grațios găleata în semn de mulțumire.) SOLDATUL CARR (Către Stephen) : la mai spune o dată.

STEPHEN (*Nervos, prietenos, păstrîndu-și calmul*) : înțeleg punctul dumitale de vedere, deși eu personal n-am nici uă rege pentru moment. Trăim în epoca de glorie a medicinei, în privința asta e dificilă o discuție. însă asta e important. Dumneata mori pentru țara dumitale, presupun. (își lasă mîna pe mineca soldatului Carr.) Nu că ți-aș dori-o. însă eu spun : n-are decît să moară țara mea pentru mine. Pînă în prezent asta a și făcut. Nu vreau ca ea să moară. La dracu cu moartea. Trăiască viața.

EDWARD AL ȘAPTELEA (*Levitează peste grămezi de uciși în înfățișarea și cu aureola lui Isus Glumețul, cu o acadea albă în fața lui fosforescentă*) :

Am metode noi, cu toții rămîn paf.

Ca să-i fac pe orbi să vadă în ochi le-arunc praf.

STEPHEN : Regi și unicorni ! (Se trage cu un pas îndărăt.) Vino undeva mai încolo și o să... Ce spunea fata aia ?... SOLDATUL COMPTON : Hei, Harry, arde-i una peste boașe. Pocnește-l peste mititelul.

BLOOM (*Adresîndu-se celor doi soldați, încet*) : Nu știe ce spune A băut mai mult decît poate duce. Absint, monstrul cu ochii verzi. îl cunosc. E un om de bine, un poet. E-un tip de încredere.

STEPHEN (*Aprobă din cap, surîde, rîde*): Om de bine, patriot, erudit și judecător al impostorilor.

SOLDATUL CARR : Nu-mi pasă nici atîtica cine e. SOLDATUL COMPTON : Nu ne pasă nici

atîtica cine e. STEPHEN : S-ar zice că-i irit. Cîrpă verde prin fața taurului.

(Kevin Egan din Paris în cămașă neagră cu pompoane spaniole și pălărie de rebel îi face semn lui Stephen.) KEVIN EGAN : S'lut, Bonjour ! Bine știuta *vielle ogresse* cu *dents jaunes*.

(Pairice Egan își ițește pe la spatele lui fața de iepure ronțmă o foaie de salată.)

223

PATRICE : *Socialiste !*

DON EMILE PATRIZIO FRANZ RUPERT POPE HEN-NESSY (*în cămașă medievală de zale, cu două gîște sălbatice zburîndu-i pe cască, plin de o nobilă indignare arată cu o mină înzăuată spre cei doi soldați*) : Werf eykezii aceștia la futboden, porcos mari și umflați corciți și galbeni, todos mînjîți cu sos stricat ! BLOOM (*Către Stephen*) : Haide acasă. Aici dai de bucluc. STEPHEN (*Clătînîndu-se pe picioare*) : Eu nu vreau să-l evit. îmi stîrnește inteligența.

BIDDY SCULAMENT : Numai decît îți dai seama că e de familie patriciană.

O BĂTRÎNĂ FURIE : Asta-i verdele care înfrînge roșul, cum bine zice. Ca Wolfe Tone.

PROXENETA : Roșu-i la fel de bun ca și verdele, și chiar mai bun. Sus soldații ! Sus Regele Edward !

UN GROSOLAN (*Ride*) Ce mai ! Cu **toții** ura pentru De **Wet**. CETĂȚEANUL (*Cu un fular uriaș smaragdin și fustanelă*):

Dumnezeu de sus din cer

Să ne trimită un străjer

Cu dinții ca briciul

Să le taie tot șoriciul

Porcilor ăștia de englezi

Care-i spînzură pe irlandezi.

BĂIATUL REBEL (*Cu ștreangul petrecut pe după gît, își ține cu amîndouă mîinile intestinele care i se revarsă din burtă*) :

Nu port ură zău la nimenea,

Dar mai presus de rege îmi iubesc țara mea.

RUMBOLD, BĂRBIER, DEMONIC (*Însoțit de doi asistenți cu măști negre, înaintează ținînd în mînă o valiză rotundă pe care o deschide*) : Doamnelor și domnilor, sa-tîrul cumpărat de doamna Percy ca să-l omoare pe Mogg. Cuțitul cu care Voisin a tăiat în bucăți nevasta unui compatriot și i-a ascuns rămășițele într-un cearceaf în pivniță, gîtul nefericitei femei fiind secționat de la o ureche la alta. Fiola conținînd arsenic recuperat din trupul domnișoarei Barrow care l-a trimis pe Seddon la spînzurătoare.

224

(*Trage de frînghie, asistenții sar să prindă picioarele victimei și-l trag în jos grohăind ; limba Băiatului rebel protuberează cu violență.*) ~\*

BĂIATUL REBEL :

Hruitat hră hă hog hrntru hrohrna **hrmahrmEL**

(*își dă duhul. O erecție violentă a spînzuratului face să fișnească picături mari de spermă prin vestmintele mortului în jur pe pavaj. Doamna Bellingham, doamna Yelverton Berry și onorabila doamnă Mervyn Talboys aleargă cit batistele să o șteargă.*)

RUMBOLD : Eu însumi sînt cît pe-acî (*Desface ștreangul.*) Frînghia cu care a fost spînzurat groaznicul rebel. Zece șilingi bucățica, cu permisiunea înălțimii sale regale. (*își înfundă capul în pîntecele despicat al spînzuratului și și-l scoate apoi încărcat cu intestine încolăcite, fume-glnde.*) Dureroasa mea datorie a fost îndeplinită. Trăiască regele !

EDWARD AL ȘAPTELEA (*Dansează încet, solemn, zăn-gănindu-și găleata și cîntînd cu mulțumire blîndă*) :

De ziua încoronării, de ziua încoronării, O, ce-o să mai cheuim, Bînd la bere, whisky, vin !

SOLDATUL CARR : Ia ascultă. Ce spuneai despre regele meu ?

STEPHEN (*își ridică mîinile în sus*) : O, prea e monoton ! Nimic. Omul ăsta vrea banii și viața mea, deși n-are să aibă de unde, pentru cine știe ce imperiu dracului al lui. Bani n-am. (*Se caută absent prin buzunare.*) **I-am dat** cuiva.

SOLDATUL CARR : Cine vrea banii **tăi** murdari ? STEPHEN (*încearcă să se depărteze*) : Vrea cineva să-mi spună unde ar fi mai puțin probabil să dau peste asemenea rele necesare ? *Ca se voit aussi à Paris.* Nu că n-aș... Dar pe Sfîntul Patrick !...

(*Capetele femeilor se contopesc unul într-altul. Apare Bătrîna Mamamare Fărădinți cu o pălărie informă de că-păfină de zahăr așezată pe o ciupercă, cu floarea mortală a foametei cartofului pe piept.*)

225

15 — UUSe, voi. II

STEPHEN : Ha ! Te cunosc, bunicuțo ! Hamlet, răzbunare ! Bătrîna scroafă care-și mănîncă puii.

BATRÎNA MAMAMARE FĂRADINȚI (*Legănîndu-se încoace și încolo*) ; Iubita Irlandei, fata regelui Spaniei, alanna. Străini în casa mea, ce urît se poartă. (*Se vâicărește cu jale de fee.*) Ochone ! Ochone ! Turmele mătăsoase ! (*Jeluinau-se.*) Ți-a ieșit bătrîna Irlandă în cale și cum ai văzut-o pe ea ?

STEPHEN : Și eu cum stau cu ea ? Pălăria peste baligă ! Unde-i persoana a treia a Sfintei Treimi ? Soggarth Aroon ? Reverendul Cioară de Stîrv.

CISSY CAFFREY (*Țipă ascuțit*) : Opriți-i că sar la bătaie ! UN GROSOLAN : Ai noștri-au bătut în retragere. SOLDATUL CARR (*Trăgîndu-se de curea*) : Eu succesc gîtul la orice porc păduchios care spune o vorbă împotriva regelui meu dracului.

BLOOM (*Speriat*) : N-a spus nimic. Nici un cuvînt. Simplă neînțelegere. CETĂȚEANUL : Erai *go bragh* !

(*Maiorul Tweedy și Cetățeanul își arată unul altuia medalii, decorații : trofee de război, răni. Amândoi salută cu ostilitate încnnenată.*)

SOLDATUL COMPTON : Dă-i drumul, Harry. Pocnește-l îa moacă. E de-ăia care țin cu

burii. STEPHEN : Țin eu cu ei ? Când ?

BLOOM (*Către cei doi militari*) : Noi am luptat pentru voi în Africa de sud, corpul expediționar irlandez. Nu-i asta un fapt istoric ? Pușcașii regali din Dublin. Cinstiți de monarhul nostru.

MAEINARUL (*Trece clătinându-se pe Ungă el*) : A, da. A, Dumnezeuule, da ! Ho, am făcut ghrăzboi de toată hruhu-seșea ! Ho ! Bobo !

(*Halebardieri cu cască și în armură fac să răsară un zid de lănci ascuțite însângerate.*

*Maiorul Tiveedy, cu mustăți de Turko Teribilul, căciulă de urs cu guler de pene și harnașamente, cu epoleți, fireturi aurite și tașcă de piele la centuron, cu pieptul stralucindu-i de medalii, stă gata să dea comanda. Schițează semnul pelerinilor războinici din ordinul templierilor.)*

MAIORUL TWEEDY (*Mîrîie aspru*): Rorke's Drift! Gardă, strîng» rîndurile și pe ei ! Mahal shalal hashbaz.

SOLDATUL CARR : îl aranjez eu.

SOLDATUL COMPTON (*Face semn mulțimii să se **dea** îndărăt*) : Aici e joc cinstit. 11 facem felii, ca la măcelărie pe porcu-ăsta.

(*Fanfarele reunite intonează Garryowen și God save the King.*)

CISSY CAFFREY : Se iau la bătaie. Pentru mine ! KATE CU PARTEA TARE : Cei bravi și cei frumoși. BIDDY-SCULAMENT : Eu cred că cavalerul în negru **are** să se numere orintre cei mai de soi.

KATE CTJ PARTEA TARE (*Inroșindu-se tare*) : Nu, doamnă, eu sînt cu armura roșie și cu Sfîntul George I STEPHEN :

Pe străzi țipetele tîrfei, prelungi îi țes bătrânei Irlande giulgi.

SOLDATUL CARR (*Desfăcîndu-și centuronul, urlă*): Îi sucesc gîtul oricărui bastard dracului care zice-un cuvînt împotriva regelui meu de mama dracului. BLOOM (*O scutură pe Cissy Caffrey de umeri*) : Spune și tu ceva ! Ce-ai amuțit ? Tu ești veriga dintre națiuni și dintre generații. Vorbește tu, femeie, sacră dătătoare de viață.

CISSY CAFFREY (*Alarmată, îl apucă de mîneacă pe soldatul Carr*): Ce, eu nu sînt cu tine ? Nu sînt eu fata ta ? Cissy e fata ta. (*Strigă.*) Poliția ! STEPHEN (*în eortaz, către Cissy Caffrey*) :

Albe cazmalele, roșu ți-e botul, Și trupul tău iubăreț mi-e.

VOCI : Poliția !

VOCI DIN DEPĂRTARE : Arde Dublinul ! Arde Dublinul ! Foc, foc !

(*Flăcări de pucioasă izbucnesc de pretutindeni. Nori groși se învolutează acoperind totul. Pandemoniu. Trupele se desfășoară în formație de luptă. Copite în galop. Artileria\* - Comenzi răgușite. Clopote dangăne. Adepții strigă încurajări. Bețivii zbiară. Tîrfele țipă ascuțit. Cărnuri de ceață sună profund. Strigăte de vitejie. Țipetele muribunzilor.*

227

*Lăncile se izbesc clamoros de cuirase. Hoții jefuiesc leșurile celor uciși. Păsări de pradă, sosind în stoluri dinspre mare, ridicîndu-se din mlaștini, **pianină** din cuiburile lor din înălțimi, planează țipînd, gîște de mare, cormorani, vulturi, ulii porumbări, cocoși de munte cățăzători, peregrini, erete, cocoși de mesteacăn, ulii de mare, pescăruși, albatroși, gîște cu gît alb. Soarele de miez de noapte se întunecă. Pamîntul se cutremură. Morții Dublinului din cimitirele Prospect și Mount Jerome în paltoane de piele albă de oaie și cu mantii negre de pâr de capră se înalță din morminte și li se arată multora. Un hău se cascadează cu spintecătură tăcută. Tom Rochford, cîștigătorul cursei, în tricou și pantaloni scurți de atletism, sosește în fruntea echipei naționale de handicap cu obstacole și sare în gol. E urmat de un pluton de alergători și săritori. Sar cu toții de pe marginea hăului în atitudini sălbatice îndrăznețe. Trupurile lor plonjează superb. Muncitoare tinere de fabrică în rochii fantezi aruncă tiribombe de Yorkshire incandescente. Doamnele din înalta societate își ridică fustele în cap să se apere. Vrajitoare hohotitoare în fuste scurte călăresc prin aer pe cozi de mătură. Quakerul Lyster pune plasturi peste vîntăile ca niște nasturi. Plouă cu colți de dragon. Eroi înarmați pînă-n dinți ies sărînd din șanțuri fierbinți. Schimbă în semn de prietenie zapise de cavaleri ai crucii roșii și*

se luptă în duel cu săbii de cavaleriști: Wolfe Tone împotriva lui Henry Grattan, Smith O'Brien împotriva lui Daniel O'Connell, Michael Davitt împotriva lui Isaac Butt, Justin M'Carthy împotriva lui Parnell, Arthur Griffith împotriva lui John Red-mond, John O'Leary împotriva lui Lear O'Johnny, lordul Edward Fitzgerald împotriva lordului Gerald Fitzedward, cei din familia O'Donoghue din Glen, împotriva celor din familia Glen din O'Donoghue. Pe o eminență în centrul pământului, se ridică altarul în aer liber al Sfintei Bar-bara. Luminări negre se înalță din cornurile din partea de unde se citește Evangheliile și Epistolele ale altarului. De la barbacanele înalte ale turnului, două raze de lumină cad pe piatra mîncată de fum a altarului. Pe piatra altarului doamna Mina Purefoy, zeița nerațiunii, zace întinsă goală, înlănțuită, un caliciu fiindu-i așezat pe pîntecele umflat. Părintele Malachi O'Flynn, într-un șorț lung și cu

228

odăjdiile îmbrăcate pe dos, cu cele două picioare stingi ale sale cu călcîiele în față, celebrează liturghia în aer liber. Reverendul domnul Hugh C. Haines Love, licențiat, într-o sutană simplă și tocă pătrată, capul și gulerul întoarse spre spate, ține o umbrelă deschisă deasupra capului ministrantului.)

PĂRINTELE MALACHI O'FLYNN : *Iniroibo ad altare diaboli.*

REVERENDUL DOMN HAINES LOVE : Către diavolul care mi-a înveselit zilele tinereții mele.

PĂRINTELE MALACHI O'FLYNN (*Scoate din caliciu și ridică în sus o ostie picurînd de sînge*) : Corpus Meum.

REVERENDUL DOMN HAINES LOVE (*Ridică mult în sus la spate sutana ministrantului, dezvăluindu-i fesele aoale păroase între care e înfipt un morcov*) : Trupul meu.

VOCEA TUTUROR DAMNAȚILOR : aerirăm etse Uezen-mulD iulunmuD a Icăc.

(*Din înalturi se aude vocea lui Adonai.*) ADONAI : Uuuuuuezenmud !

(*Intr-o disonanță stridentă țărani și orașeni din facțiunile Oranj și Verde cîntă Pocniți-l pe Papă și Zilnic, zilnic rugămu-ne Măriei.*)

SOLDATUL CARR (*Articulează cu ferocitate*) : îl nenorocesc, așa să-mi ajute dracului Dumnezeu. îi sucesc porcului ăstuia nenorocit dracului gîtul ăla prăpădit al lui ! MAMAMARE FĂRÂDINȚI

(*Împinge un pumnal în mina lui Stephen*) : Fă-i felul ăstuia, acushla. La 8,35 înainte de masă ai să fii în cer și Irlanda are să fie liberă. (*Se roagă.*) O Doamne, primește-l.

BLOOM (*Aleargă spre Lynch*): Nu poți să-l scoți de-aici ? LYNCH : Ăstuia îi place dialectica, limbajul universal. Kitty ! (*Către Bloom.*) Scoate-l dumneata de aici, de mine nu vrea să asculte. (*O trage pe Kitty la o parte.*) STEPHEN (*Arată cu degetul*) : Exit Judas. Et laqueo se suspendit.

BLOOM (*Aleargă spre Stephen*) : Hai cu mine acuma pînă nu se întîmplă altceva mai rău. Uite-ți bastonul. STEPHEN : Bastonul, nu. Rațiunea. Această sărbătoare a rațiunii pure. CISSY CAFFREY (*Trăgînd de soldatul Carr*) : Haide, ești

229

^beat. M-a insultat dar eu îl iert. (*Strigă în urechea lui.*)

îl iert că m-a insultat.

BLOOM (*Peste umărul lui Stephen*) : Da, du-te. Vezi că nu știe ce face.

SOLDATUL CARR (*Se smulge din brațele ei*): Am să-l insult eu.

(*Se repede spre Stephen, cu pumnii întinși și-l pocnește în față. Stephen se clatină, se prăbușește, se răstoarnă amețit la pămînt. Zace cît e de lung cu fața în sus, și pălăria i se rostogolește spre zid. Bloom fuge după ea și o ridică.*)

MAIORUL TWEEDY (*Tare*): Arma la umăr ! încetați focul ! Salutați !

CÎINELE DE VÎNĂTOARE (*Lătrînd furios*) : huem huem huem huem huem huem huem huem.

MULȚIMEA : Ridicați-l de jos ! Nu mai da-n el când vezi că-i la pământ ! Aer ! Cine ? Soldatul ăsta l-a pocnit. E-un profesor. L-a rănit ? Nu-l brutalizați ! A leșinat!

(*Cîinele ațînîndu-se și mirosind la marginea grupului ăe oameni latră zgomotos.*)

O ZGRIPȚUROAICA : Ce treabă avea militarul ăsta să-l pocnească pe domnu' și încă cînd îl vede sub influența de băutură ? Să se ducă să se bată cu burii ! PROXENETA : Ia te uită cine vorbește ! Ce, soldatul n-are voie să meargă cu fata lui dacă vrea ? Ala se codea ca lașu'.

(*Se iau de păr, zgîriindu-se și scuipîndu-se care mai de care.*)

CÎINELE DE VÎNĂTOARE (*Lătrînd*): Ham ham ham. BLOOM (*Le împinge la o parte, strigînd*): Plecați de-aici, dați-vă la o parte !

SOLDATUL COMPTON (*Trăgînd de camaradul său*): Hai s-o-ntindem Harry. Vin sticleții ! (*Doi vardiști cu mantiile pe umeri se arată, înalți, în mulțime.*)

; PRIMUL VARDIST : Ce se-ntîmplă aici ? SOLDATUL COMPTON : Noi eram cu doamna și ăsta ne-a rfaisultat și l-a atacat pe prietenul meu. (*Cîinele latră.*) A cui e javra asta, dracului ? ' CISSY CAFFREY (*Plină ăe speranță*) : Sîngerează ?

230

UN BAUBAT (*Ridiîndu-se după ce se aplecase în. genunchi*) : Nu. E amețit. Își revine numaideeît. BLOOM (*f Aruncînd o privire atentă bărbatului*) : Lăsați-mă pe mine. Pot să...

A.L DOILEA VARDIST : Dumneata cine ești ? Îl cunoști ? SOLDATUL CARR (*Trăgîndu-se mai aproape de vardist*): A insultat-o pe doamna prietena mea. BLOOM (*Iritat*):

Dumneata l-ai lovit fără să te fi provocat cu nimic. Eu sînt martor, Domnule < agent, ia-i numărul matricol.

AL DOILEA VARDIST : N^am nevoie să mă-nveți dumneata să-mi fac datoria.

SOLDATUL COMPTON (*Trăgînd de camaradul său*) : Hai s-o luăm din loc Harry. Că te bagă Bennett la zdup. SOLDATUL CARR (*Clătînîndu-se pe picioare în timp ce celălalt îl trage de acolo*) : Mai dă-l încolo pe Bennett. E-un nenorocit cu buca albă. Nu mai pot eu de Bennett. PRIMUL VARDIST (*Scofîndu-și carnetul*) : Cum îl cheamă ? BLOOM (*Privind peste capul spectatorilor*) : Văd o trăsură acolo. Dacă mi-ai da nițel o mîna de ajutor domnule agent... PRIMUL VARDIST : Numele și adresa.

(*Corny Kelleher, cu doliu la pălărie, o coroană mori tuară în mîna, apare printre spectatori.*)

BLOOM (*Repede*): A, exact omul de care-aveam nevoie, (*îi șoptește.*) Băiatul lui Simon Dedalus. S-a cam îmbătat. Fă-i pe polițiști să-i împrăștie pe-ăștia de-aici. AL DOILEA VARDIST : Bună seara, domnule Kelleher. CORNY KELLEHER (*Către vardist, privindu-l mai lung*): E-n regulă. Îl cunosc. A cîștigat și el ceva la curse. Cupa de aur. *Zvîrluga. (Rîde).* Douăzeci contra unu. Mă-nțeîlegi ? PRIMUL VARDIST (*Se întoarce spre mulțimea strînsă acolo*): Hei, ce stați aici să căscați gura ? Luați-o din loc de-aicea.

(*Mulțimea se risipește, mormăind, pe aleile din jur.*) CORNY KELLEHER : Lasă lucrurile-n seama mea, domnule sergent. E-n regulă. (*Rîde clătînînd din cap.*) Și noi am trecut prin astea, ba poate chiar și mai rău. Ce ? Nu-i așa ?

PRIMUL VARDIST (*Rîde*) : Mda, parcă-aș zice că di». CORNY KELLEHEE (*îi dă un ghiont celui de al doilea,*

25\*

*vardist*) : Hai să trecem cu buretele. (*Cîntă încetișor, legă-nînd din cap.*) Și tra-la-la la-la la tiralira bum. Înțelegi cam cum ar veni chestia, nu ?

AL DOILEA VARDIST (*Bine dispus*): Ei, lasă că știm noi. CORNY KELLEHER (*Făcînd cu ochiul*): Așa sînt băieții tineri. Am eu o trăsură aici.

AL DOILEA VARDIST : E-n regulă domnule Kelleher. Noapte bună.

CORNY KELLEHER, : Am eu grijă.

BLOOM (*Dă mina cu cei doi vardiști, pe rină*): Vă mulțumesc foarte mult, domnilor, vă mulțumesc. (*Murmură confidențial.*) Nu vrem scandal, înțelegeți. Tatăl lui e un domn cunoscut, foarte respectat. Ale tinereții valuri, înțelegeți. .

PRIMUL VARDIST : A, înțelegem noi domnule. AL DOILEA VARDIST : E totul în regulă,



domnule. PRIMUL VARDIST : Chestia era doar că în caz de molestare corporală trebuia să raporteze la secție. BLOOM (Dă din cap repede) : Firește. Sigur. E datoria dumneavoastră.

AL DOILEA VARDIST : E de datoria noastră. CORNY KELLEHER : Noapte bună băieți.

VARDIȘTII (Salutînd împreună) : 'pte bună, domnilor. (Se îndepărtează cu pași înceți greoi.)

BLOOM (Respiră adînc) : Un adevărat noroc că te-ai nimerit aici. Ai o trăsura ?...

CORNY KELLEHER (Rîde, arătînd cu degetul mare peste umărul drept la trăsura oprită Ungă schelă) : Doi negustori care se tratau de zor la Jammet. O luaseră tare, pe cuvîntul meu. Unul din ei a pierdut două lire la curse. Și-au înecat durerea și le-a venit chef să treacă pe la frumusețele. Așa că i-am imbarcat în trăsura lui Behan și am luat-o spre locurile noptatece.

BLOOM : Tocmai mă îndreptam spre casă pe strada Gar-diner cînd s-a întîmplat să...

CORNY KELLEHER (Rîde) : Poți să fii sigur că voiau să mă tragă și pe mine înăuntru la fete. Nu, domnule, zic. Nu-i pentru babalîci ca mine sau ca tine. (Rîde iarăși și-l ochește lung cu ochi fără luciu.) Mulțumesc lui Dumnezeu, noi avem acasă ce ne trebuie, ce, nu-i așa ? Ha ! ha ! ha ! BLOOM (încearcă să rîdă) : He, he, he ! Da. Chestia e că

232

tocmai făcusem o vizită unui prieten vechi al meu acolo, Virag, nu-l cunoști (săracul el e la pat de o săptămînă) și-am' băut și noi cîte un păhărel și tocmai o luasem spre casă...

(Calul necheaza.)

CALUL : Hohohohohohohohoh ! Hahahacasă. CORNY KELLEHER : Noroc că era Behan, prietenul nostru aici, care mi-a spus după ce i-am lăsat pe negustorașii ăia la doamna Cohen și i-am spus atunci s-o ia încoace să vedem ce-i. (Rîde.) Vizitii de dric treji ! asta-i o adevărată specialitate. Să-l ducă pînă acasă ? Unde stă ? Pe undeva

în Cabram nu ?

BLOOM : Nu, în Sandycove, cred, după cîte-am înțeles. (Stephen, lungit la pămînt, suflă înspre stele. Corny Kelleher, zbanghiu, trage cu ochiul spre cal. Bloom moho-rit, a căzut pe gîndul cel mai posomorît.) CORNY KELLEHER (Se scarpină în ceafă) : Sandycove ! (Se aplecă și-l strigă pe Stephen.) Hei ! (Strigă încă o dată.) Hei ! E plin tot de gunoaie. Ai grijă să nu-i fure ceva.

BLOOM : Nu, nu, nu. Banii lui îi țin eu și uite aici pălăria și bastonul lui.

CORNY KELLEHER : E, mda, las' că-și vine el în fire. Nu și-a rupt nimic. Bine, eu mă duc. (Rîde.) Am un ran-devu mîine dimineață. Trebuie să îngrop morții. O iau spre casă.

CALUL (Necheaza) : Hahahahacasă.

BLOOM : Noapte bună. Mai stau nițel și-l duc eu peste cîteva...

(Corny Kelleher se întoarce și urcă în trăsura. Clopoștii calului scot clinchete.)

CORNY KELLEHER (In picioare în trăsura) : Noapte bună.

BLOOM : Noapte bună.

(Vizitiul trage de hățuri și-și ridică biciul încurajator. Trăsura cu cal cu tot se întorc cam nesiguri trăgîndu-se îndărăt. Corny Kelleher așezat pe banchetă într-o parte leagănă din cap încolo și încoace în semn de amuzament /ață de dilema lui Bloom. Vizitiul se alătură și el acestei pantmime vesele dînd și el din cap de pe capră. Bloom clatină și el din cap răspunzînd mut vesel. Corny Kelleher îi mai face semn cu degetul gros și cu palma că cei doi

233

vardiștu au să-l lase să doarmă în pace, căci la urma urmei ce-ar putea să-i facă. Aprobînd încet din cap Bloom își exprimă mulțumirile întrucît în fond Stephen exact de asta are nevoie. Trăsura pornește cu clinchet tiralira — bum în jos pe străduță tra-la-la. Corny Kelleher mai face un semn la-la liniștitor cu mîna. Bloom cu mîna îl asigură li-ralira pe Corny Kelleher că e lirabum liniștit. Copitele tropăind și clopoștii clinchenind se îndepărtează cu liniștitorul tiralira lor ocupant. Bloom, ținînd în mînă pălăria plină de gunoaie de pe jos a lui Stephen și bastonul acestuia, stă un timp nehotărît. Pe urmă se aplecă spre celălalt și-l scutură de umăr.)

BLOOM : Hei ! Hoi ! (Nici un răspuns; se mai apleacă o dată.) Domnule Dedalus ! (Nu-i vine nici un răspuns.) Dacă-i spui pe nume. Ca la somnambuli. (Se apleacă iarăși și, ezitînd, își apropie gura de fața celui nemișcat la pămînt.) Stephen ! (Nu primește nici acum vreun răspuns. Mai strigă iarăși.) Stephen !

STEPHEN (*Geme*) : Cine ? Vampirul cu pantera neagră. (*Oftează și se întinde, apoi murmură năclăit prelungind vocalele.*)

Cine... merge... cu Fergus acum.

Și străbătînd... umbra-mpletită-a pădurii ?...

(*Se întoarce pe partea stîngă oftînd și strîngînd picioarele.*) BLOOM : Poezie. Om cult. Păcat. (*Se apleacă iarăși și deschide nasturii de la vesta lui Stephen.*) Să respire mai ușor. (*Îl scutură pe Stephen de gunoaie de pe haine cu mâini și degete ușoare.*) O liră și șapte șilingi. Oricum- nu-i rănit. (*Ascultă.*)

Ce ? STEPHEN (*Murmură*):

umbre... ale pădurii. ...pieptul alb... nedeslușit...

(*Își întinde brațele, oftează din nou și se cuibărește. Bloom a rămas nemișcat în picioare ținînd în mînă pălăria și bastonul. Un ciine latră undeva departe. Bloom tresare și e gata să scape bastonul. Privește la picioarele sale fața și silueta lui Stephen.*)

234

BLOOM -(*în comuniune cu noaptea din jur*) : La față îmi aduce aminte de săraca maică-sa. în pădurea umbrită. Pieptul alb și-n adine. Ferguson, cred c-am înțeles. O față. Cine știe ce față. Cel mai bun care i s-ar putea întâmpla... (*Murmură.*)... jur că am să păstrez totdeauna, întotdeauna am să ascund, nicioînd n-am să dezvălui, vreo parte sau părți, chipul sau arta... (*Murmură.*) în tulburile nisipuri ale mării... un odgon lung de tot dinspre țarm... unde fluxul se trage îndărăt... și se revarsă...

(*Tăcut, îngîndurat, rămtne de pază, cu degetele la buze în atitudinea maestrului de taină. Pe zidul întunecat apare încet o siluetă, un băiețuș de unsprezece ani răpit de zîne, răpit de ele, înlocuit în leagăn, îmbrăcat în costumaș Eton cu pantofi de lac și o cască mică de bronz, ținînd în mînă o carte. Citește de la dreapta la stînga, inaudibil, surîzînd, sărutînd fila.*)

BLOOM (*Amuțit, vrăjit, îl cheamă inaudibil*); Rudy ! RUDY (*Privește fără să vadă în ochii lui Bloom și continuă să citească sărutînd fila, surîzînd. Are un chip delicat liliachiu. Costumașul încheiat cu nasturi de diamant și rubin. în mîna liberă ține un baston subțire de ivory cu măciulie liliachie. Un miel mic își scoate capul din buzunarul de la piept din hăinuță.*)

Preludiind orice altceva ar mai fi putut să urmeze, domnul Bloom îl scutură pe Stephen de cea mai mare parte din scamele și gunoaiele de pe vestminte și-i mmînă pălăria și toiagul, îmbărbătîndu-l în general ca un adevărat bun samaritean, lucru de care acesta avea foarte multă nevoie<sup>4</sup>. El (Stephen) nu era exact ceea ce s-ar putea numi amețit dar oricum puțin nesigur pe gîndurile lui, și la dorința sa expresă de a găsi ceva de băut domnul Bloom, ținînd seama de ceasurile care erau și nefiind nici o cișmea cu apă de la rezervorul din Vartry la dispoziția lor pentru abluțiuni, și cu atît mai puțin pentru băut, se gîndi la un expedient sugerînd fără ocolișuri oportunitatea gheretei vizitiilor, cum i se spunea, la nici o aruncătură de băț de ei lîngă podul Butt, unde ar fi pu-

235

tut găsi ceva de băut sub formă de lapte și sifon sau apă minerală. Dar cum să ajungă acolo, asta era întrebarea. Pentru moment rămase oarecum perplex, dar întrucît îi revenea în mod limpede datoria să ia anumite măsuri în privința aceasta, el începu să cîntărească cele mai potrivite căi și mijloace, timp în care Stephen căsca în repetate rînduri. După cit putea să-și dea seama el era mai curînd palid la față, astfel încît se gîndi că ar fi fost de dorit să găsească un mijloc de locomoție oarecare în măsură să facă față situației în care se găseau în momentul respectiv, amîndoi fiind la pămînt, mai ales Stephen, presu-punînd desigur că ar fi fost de găsit așa ceva. în consecință, după cîteva asemenea preliminarii, cum ar fi fost, în ciuda faptului că uitase să-și ridice batista murdară de săpun după ce-i fusese de loial ajutor în a-l șterge, să-l mai perie o dată, porniră împreună pe jos spre strada Castorului, sau mai bine-zis, aleea, pînă la fierărie și la atmosfera distinct fetidă de grajduri de la colțul străzii

Montgomery, unde cîrmiră la stîngă de acolo intrînd pe strada Amiens pe după colțul la stabilimentul lui Dan Ber-gin. Dar, așa cum anticipase în sinea lui, nu era de văzut nicăieri nici un semn de vreun surugiu liber, decît o trăsură, probabil angajată de niște oameni de bine intrați înăuntru la un chef acolo în fața hotelului Steaua Nordului și care nu dădu nici o urmă că s-ar fi clintit nici atîtca atunci cînd domnul Bloom, care n-avea nimic dintr-un șuierător profesionist, se strădui să o cheme emițînd un fel de fluierat, ridicîndu-și și brațele arcuite deasupra capului, de două ori.

Era într-adevăr un impas, dar făcînd apel la resursele bunului simț în această împrejurare, era evident că n-aveau de ales decît să facă față situației și s-o ia la picior ceea ce în consecință și făcură. Astfel, întinzînd-o pe lingă bodega lui Mullet și localul La Semnal, la care ajunseră în curînd, purceseră prin forța împrejurărilor în direcția gării terminus din strada Amiens, domnul Bloom fiind handicapat de circumstanța că unul dintre nasturii din spate ai pantalonilor săi se — ca să adaptăm expresia intrată în vorbirea în imagini a poeților de altădată — dusesse pe calea pe care se duc toți nasturii muritori, deși,

236

întrînd cu totul în spiritul aventurii, el minimaliza cu eroism acest neajuns. Astfel, cum nici unul din ei nu era presat de timp în mod special, cum ar veni, și vremea se mai răcorise întrucît se limpezise aerul după recenta trecere a lui Jupiter Pluvius, trecură alene pe lîngă locul unde vehiculul gol pomenit adineaori aștepta fără clienți și fără vizitii. Și se întîmplă că un vagon al Companiei Dublin United Tramways din cele care presară nisip pe șine se întorcea din întîmplare și cel mai în vîrstă dintre călătorii noștri îi povesti atunci tovarășului său felul cu adevărat miraculos în care scăpase cu viața puțin mai înainte. Trecură de intrarea principală a gării de nord, punctul de plecare spre Belfast, unde desigur orice trafic era suspendat la ora aceea tîrzie, și depășind poarta din spate a Morgii (un loc prea puțin atrăgător, ca să nu spunem chiar lugubru, mai ales noaptea), ajunseră în cele din urmă la Taverna Docurilor, și cu timpul intrară pe strada Depourilor, faimoasă pentru circumscripția ei de poliție C. între punctul acesta și marile, în momentul de față neluminate, depouri din Piața Beresford, Stephen se gîndi să se gîndească la Ibsen care dintr-un motiv sau altul se asocia în mintea sa cu Baird cioplitorul din piața Talbot, în-tîi luînd-o la dreapta, în timp ce celălalt, care acționa precum al său *jiăus Achales*, inhala cu satisfacție lăuntrică mireazma de la brutăria orășenească a lui James Burke, situată foarte aproape de locul unde se găseau ei, foarte apetisanta într-adevăr mireazma a pîinei prăjite cea de toate zilele dintre toate bunurile pentru public cea dinții și cea mai indispensabilă. Punea, hrana vieții, cîș-tigă-ți pîinea. O, spune-mi unde se dospește fantezia ? La Rourke, sună răspunsul, la marea brutărie.

*En route*, adresîndu-se taciturnului și, fără ca să vrem să accentuăm aceasta, nu încă acum cu desăvîrșite treazului său tovarăș, domnul Bloom, care în orice caz era în completa posesiune a facultăților sale, mai mult decît ori-cînd, de fapt dezgustător de treaz, îi spuse vorbe de pre-venire în ceea ce privește primejdiile cartierului plăcerilor de noapte, femeile de proastă reputație și peștii lor ferchezuiți, frecventarea căroră, scuzabilă poate la intervale, ar fi fost de natura unei adevărate pierzaniei pentru tinerii de vîrsta sa mai ales dacă aveau și obiceiul să bea sub

237

influența alcoolului alară de cazul că știi puțin jiu-jitsu pentru orice eventualitate căci chiar dacă l-ai fi lungit pe unul la pămînt poate să-ți aplice una cu piciorul dacă nu ești atent. Cu totul providențială fusese apariția lui Corny Kelleher cînd Stephen fusese în stare de inconștiență, în-cît, dacă n-ar fi fost omul care să facă față crizei în eea-sul al unsprezecelea, rezultatul ar fi fost că ar fi putut să fie un candidat pentru spitalul de urgență, sau, dacă nu, închisoarea de noapte și a doua zi la tribunal în fața domnului Tobias sau întrucît acesta fiind avocat, mai curînd bătrînul Wall, voia să spună, sau Malony, ceea ce pur și simplu ar fi însemnat că omul era pur și simplu compromis dacă s-ar fi aflat de asta după aceea. Motivul pentru care menționa faptul acesta era că o grămadă de polițiști din ăștia, pe care el personal îi detesta din toată inima, erau în mod recunoscut lipsiți de scrupule în timpul serviciului lor pentru Coroana britanică, și, cum se exprima domnul Bloom, amintindu-și de un caz sau două de la circumscripția A din strada Clanbrassii, gata oricînd să-și cîștige printr-un jurămint fals o gaură într-un butoi de zece galoane. Niciodată la fața locului cînd aveai nevoie de ei dar în schimb în pâr în cartierele liniștite ale orașului, pe Pembroke Road, de exemplu, gardiștii erau cu toții la vedere, explicația evident fiind că erau plătiți ca să-i apere pe cei din clasele sus puse. Un alt aspect asupra căruia comenta era că și soldații erau echipați cu arme de foc sau arme albe de toate felurile, susceptibile oricînd să se descarce, ceea ce era tot una cu a-i asmuți împotriva cetățenilor dacă din întîmplare era vreo neînțelegere între ei. Îți risipești timpul, susținea el cu foarte mult bun simț, și

sănătatea și încă și bunul renume pe lângă asta și pe urmă mai vezi și cheltuiala, femeile astea ușoare din *demimonde* care o întindeau cu o grămadă de bănișori pe deasupra și primejdia cea mai mare dintre toate era că cu cine te îmbeți deși, în ce privește mult discutata problemă a stimulentei, el însuși aprecia un pahar de vin vechi de soi la momentul convenit ca fiind și hrănitor și face sînge și avînd și virtuți laxative (mai ales un vin bun de Burgundia în care el avea o deosebită încredere) totuși niciodată dincolo de un anumit punct la care el trăgea fără excepție limita întrucît asta

233

îți creează pur și simplu o grămadă de complicații ca să nu mai vorbim de faptul că ești practic la bunul plac al altora. Cel mai mult dintre toate acestea el comentă defavorabil faptul că Stephen fusese părăsit de toți ai săi *confreres* de circiumă, mai puțin unul, o cît se poate de ținătoare manifestarea de perfidie din partea confrăților săi doctorași oricare ar fi fost împrejurările.

— Și acel unul era însuși Iuda, spuse Stephen, care pînă atunci nu scosese nici un cuvînt.

Discutând acestea și alte înrudite subiecte ei traversară în linie dreaptă prin spatele Vămii și trecuseră pe sub podul Loop cînd un foc de cărbuni aprins în fața unei gherete, sau așa ceva, le atrase pașii mai degrabă lipsiți de grabă. Stephen în ce-l privește se opri fără vreun motiv deosebit, ca să privească la grămada de pietre de pavaj dezgolate și la lumina emanînd de la acest foc fu în stare să deslușească silueta mai întunecată a paznicului abia distinctă în întunecimea gheretei. Începea să-și amintească acum că așa ceva se mai întîmplase, sau auzise că s-ar mai fi întîmplat, înainte îi trebui însă un efort deloc neglijabil-Mi înainte de a-și aminti că-l recunoștea în paznic pe un prieten de altă dată al tatălui său, Gumley. Spre a evita întîlnirea se *ixase* mai aproape de coloanele podului de cale ferată,

— Te-a salutat cineva, spuse domnul Bloom.

O siluetă de înălțime mijlocie, evident la pîndă după ce s-ar fi putut să pice, în umbra coloanelor îl salută din nou, exclamînd : *Seara !* Stephen, firește, tresări oarecum pierzîndu-șii echilibrul și se opri o clipă ca să răspundă salutului. Domnul Bloom, împins de reacțiuni de discreție inerentă, întrucît el fusese totdeauna credincios dictonului că trebuie să-ți vezi de treaba ta, se îndepărtă puțin, dar rămase totuși cum ar veni *sur le qui vive*, cu o umbra de anxietate dar cîtuși de puțin înfricoșat. Deși așa ceva nu era un lucru obișnuit în orașul Dublin, el știa că nu era de loc ceva nemaivăzut ca niște desperados care n-au ca să zicem așa din ce trăi să se ațină și într-un fel sau altul să-i terorizeze pe pietonii pașnici punîndu-le pistolul în piept într-un loc mai retras mai încolo de centrul orașului propriu zis, niște vagabonzi care n-au nici ce mîncă de

239

soiul ălor de sub podurile Tamisei s-ar putea să fie tîn-dălinde pe acolo sau pur și simplu pungași gata s-o tulească cu ce le pică-n mîna cînd dau lovitură cît ai clipi din ochi, banii sau viața, și te lasă acolo ca învățătură de minte, cu călușu-n gură și legat fedeleș.

Stephen, adică atunci cînd acea siluetă care-l acostase veni mai aproape, deși nu era nici în el într-o stare cît de cît mai trează, recunoscuse răsuflarea lui Corley care duhnea a spirt de cereale stătut. Lordul John Corley, îi spuneau unii, și genealogia asta i se stabilise după cum urmează. Era fiul cel mai mare al inspectorului Corley de la circumscripția G, de curînd răposat, care se căsătorise cu o anume Katherine Brophy, fata unui fermier din Leuth. Bunicul lui, Patrick Michael Corley, din New Ross, se căsătorise cu văduva unui circiumar de acolo al cărei nume de fată fusese Katherine (de asemenea) Talbot. Zvonurile spuneau (deși nu se dovedise) că ea descindea din stirpea lorzilor Talbot de Malahide în al căror conac, într-adevăr o reședință fără discuție splendidă în felul ei și care merita să fie văzută, mama lui sau mătușa sau vreo rudă oarecare beneficiase de privilegiul de a fi în serviciu la bucătărie și spălătorie. Acesta, așadar, era motivul pentru care acest bărbat încă relativ tînăr, deși destrăbălat care acum îi adresa cuvîntul lui Stephen, era pomenit de către unii cu înclinații glumețe ca fiind lordul John Corley.

Trăgîndu-l la o parte pe Stephen el avea acum de povestit obișnuita jelanie. Nici măcar o para ca să-și dobîndească adăpost peste noapte. Prietenii îl părăsiseră cu toții. Mai mult, se luase la harță cu Lenehan pe care-l descria acum lui Stephen ca fiind un bețivan nenorocit de două parale, și josnic, și adăugind și alte exprimări neavenite. Rămăsese și fără lucru și-l implora pe Stephen să-i spună unde pe pămîntul ăsta al lui Dumnezeu ar fi putut să găsească ceva, orice, de făcut. Nu, fiica mamei de la bucătărie fusese soră vitregă a moștenitorului casei sau dacă

nu se înrudeau prin mamă atunci într-un fel sau altul, ambele împrejurări întîmplîndu-se în același timp dacă totul n-ar fi fost cumva o invenție pură de la început ia sfîrșit. Oricum, el era pe drojdie.

340

— Nu te-aș ruga, decît, continuă el, pe ce-am mai sfînt și știe Dumnezeu, sînt pe geantă.

— Se face un loc mîine sau poimîine, îi spuse Stephen, la școala de băieți la Delkey, ca pedagog supraveghetor. Domnul Garret Deasy. încearcă. Spune-i că te-am trimis eu.

— O, Doamne, răspunse Corley, chestia e că eu nu-s în stare să predau într-o școală, omule. Eu n-am fost niciodată unu' deștept ca voi aștilalți, adăugă el rîzînd cu jumătate de gură. Am rămas de două ori repetent în cursul inferior la Frații creștini.

— Nici eu n-am unde să dorm, îl informă Stephen.

Corley, dintru început auzind asta, fu înclinat să suspecteze că asta ar fi însemnat că Stephen fusese dat afară din hogeacul său pentru c-ar fi băgat acolo cine știe ce nenorocită de tîrfă de pe stradă. Era un stabiliment de dormit pe strada Marlborough, la doamna Maloney, dar era doar de șase pence și plin de țipi cu care n-a>i fi vrut să ai de a face da' M'Conachie îi spusese că există o chestie destul de decentă la hotelul Cap de Bronz, dincolo pe strada Tavernei cu vin (care persoanei care i se povesteau acestea îi trezeau pe departe gînduri despre călugărul Ba~ con) pe-tm șiling. Și mai și murea de foame chiar dacă nu spusese nici o vorbă despre asta pînă acum.

Deși lucruri de felul acesta i se întîmplau în fiecare noapte sau aproape la fel de des, totuși sentimentalismul învinse în Stephen într-un sens cu toate că știa că polo-loghia asta nouă a lui Corley, deopotrivă cu toate celelalte, n-ar fi meritat desigur multă crezare. Totuși *haud ignarus raalorum miseris succurrere disco*, etcetera, cum observă poetul latin, mai ales că norocul făcea ca el să-și primească leafa după fiecare mijloc al lunii în ziua de șaisprezece, care era de fapt data acelei zile cu toate că o bună parte din cele ce constituiau aceea fuseseră risipite, însă gluma bună era că nimic nu i-ar fi putut scoate din cap lui Corley că el trăia în condiții de afluență așa că n-avea altceva de făcut decît să-i înmîneze cele necesare — astfel întrucît, își băgă mina în buzunar oricum, nu în ideea de a găsi ceva de mîncare acolo, ci gîndin-du-se că ar fi putut să-i împrumute vreo sumă pînă la un șiling sau așa ceva în schimb pentru ca acesta să se poată

241

strădui în orice caz să-și caute ceva de-ale gurii. Însă rezultatul fu negativ căci, spre regretul său, constată că numerarul îi era lipsă. Cîteva firimituri de biscuiți se arătară a fi roadă investigațiilor sale. Încercă din toate puterile să-și amintească dacă pierduse banii, așa cum bine s-ar fi putut, sau dacă-i lăsase pe undeva, pentru că în cazul acesta n-ar fi fost o perspectivă plăcută ba chiar foarte mult inversul, de fapt Era de-a dreptul prea încețoșat ca să instituie o cercetare amănunțită deși încercă să-și recheme în amintire biscuiții pe care și-i aducea nelămurit aminte. Cine i-i dăduse exact, sau unde fusese, sau îi cumpărase el ? Totuși, într-un alt buzunar, dădu peste ceea ce el presupuse în întuneric a fi niște pence, în mod eronat însă, așa cum se vădi.

— Astea sînt jumătăți de coroană, mă omule, îl corectă Corley.

Și chiar așa, la drept vorbind, se dovediră a fi. Step-hen îi împrumută una din ele.

— Mersi, răspunse Corley. Ești un gentleman. Ți-i dau eu înapoi cîndva. Cine-i ăsta cu tine. L-am văzut de cîteva ori la Calul Smgerînd pe strada Camden cu Boylan, ăla care-i cu afișele. Ai putea să pui o vorbă bună ca să mă ia și pe mine în șmecheria lor. Aș fi umblat și eu cu pancartele cu afișele în spinare decît că fata de la biroul Iar mi-a spus că trei săptămîni de zile de-acuma încolo n-au nici un loc liber, ca să vezi. Doamne, trebuie și-aici să te-nscrii dinainte, omule, s-ar zice că-i la operă. Îți spun drept mă doare-n cot numai să găsesc o slujbă, chiar și de măturător la intersecții.

După care, nemaismîndu-se chiar atît de plouat după ce primise doi șilingi și jumătate, îl

informă pe Stephen despre un tip cu numele de Comisky-Șalvari pe care zicea el Stephen îl știa bine de la Fullam, contabil la magazinul de chestii marinărești al ăluia, care se ținea în spate la Nagle cu O'Mara și unu' mic și bîlbîit îl cheamă Tighe. Chestia e că fusese umflat ieri noapte și-amendat cu zece șilingi pentru scandal și că refuzase să meargă cu curcanul.

În vremea aceasta domnul Bloom făcea înconjurul grămezii de pietre de pavaj lîngă focul de cărbuni din fața gherete: paznicului care, ca unul care se dădea în vînt după muncă, așa cum i se părea lui, trăgea și el la aghioase

pe cont propriu și personal în timp ce Dublinul dormea liniștit. În același timp el mai arunca și cîte o privire din cînd în cînd către interlocutorul, oricum putînd fi descris altfel decît imaculat învestmîntat, al lui Stephen ca și cum l-ar mai fi văzut pe acel nobil senior undeva deși unde anume nu era în măsură să spună sincer și nici nu avea nici cea mai mică idee cînd. Fiind un om rațional care rai s-ar fi simțit mai prejos multora în ce privește simțul observației, el remarcă de asemenea pălăria foarte uzată și în general piesele vestimentare foarte pleoștite ale acestuia, mărturisind despre o stare de insolvabilitate cronică. Probabil că era din cei care-l tapaseră odată dar în fond era doar unul din cazurile cînd cîte unul îl pîn-dește pe aproapele lui poate poate-i pică ceva și fiecare la rîndul său, orieît de jos privești, ca să spunem așa, vezi pe alții și mai jos și la urma urmelor dacă ar fi să credem că OîSUI ăsta de aici de pe stradă nu s-ar întîmpla să ajungă la tribunal să fie condamnat la ceva, cu sau fără opțiune de amendă, atunci chiar că ar fi o *rara avis*.

Oricum avea o doză bună de tupeu să-i acosteze pe oameni la ora asta de noapte sau de dimineată. Obrazul gros, sigur.

Cei doi se despărțiră și Stephen reveni spre domnul Bloom, ochiului exersat al căruia nu-i scăpase faptul că sucombese blandilocvenței celui alt parazit. Făcînd aluzie la această întîlnire, spuse, rîzînd, Stephen, adică :

— Unul cu ghinion. Mi-a cerut să te rog să-l rogi pe cineva cu numele de Boylan, unul care se ocupă cu afișele, să-i dea o slujbă de om sandviș.

La informația aceasta, care părea sări trezească prea puțin interesul, domnul Bloom privi absent tip de o jumătate de secundă sau așa ceva în direcția unei drage cu cupe, bucurîndu-se de numele mult faimos de *Eblana*, ancorată lîngă cheiul Vămii și foarte probabil scoasă acum din uz, după care replică evaziv :

— Toți au partea lor de noroc, așa se spune. Acum că-mi vorbești despre el văd că fața lui mi-e cunoscută. Dar să lăsăm asta la o parte pentru moment, cît țe-a costat, întrebă el, dacă nu sînt prea curios ?

— Jumătate de coroană, spuse Stephen. Cred că are nevoie să-și caute un loc de dormit pe undeva.

■243

— Nevoie, exclamă domnul Bloom, fără să manifeste vreo surpriză la această relatare. Cred și eu foarte bine asta și-ți garantez că și el, fără nici o discuție. Fiecare după nevoile lui și fiecăruia după faptele lui. Dar vorbind acum în general, unde, adăugă el cu un surîs, ai să dormi dumneata însuți ? Să mergi pe jos pînă la Sandy-cove nici nu se pune problema, și, presupunînd chiar că ai face-o n-ai să poți intra după cele ce s-au petrecut la gara Westland Row. Ar însemna să-ți bați picioarele pînă acolo degeaba. Nu vreau să am aerul că aș **preOnde** să te învăț eu cîtuși de puțin ce să faci, dar de ce ai plecat de acasă de la tatăl dumitale ?

— Ca să-mi caut nenorocul, fu răspunsul lui Stephen.

— L-am întîlnit pe domnul tatăl dumitale într-o împrejurare acuma de curînd, răspunse cu diplomatie domnul Bloom. Astăzi, de fapt, sau, ca să fim foarte exacti, ieri. Unde stă el acuma ? Am înțeles din conversația cu el că s-a mutat.

— Cred că-i pe undeva prin Dublin, răspunse neglijent Stephen. De ce ?

— Un om înzestrat, sp&se domnul Bloom vorbind despre domnul Dedalus senior, în mai multe privințe și un *re&onteur* înăscut, asta e sigur. E foarte mîndru de dumneata, și pe bună dreptate. Ai putea să te întorci, să zicem, propuse el cam nesigur, gîndindu-se încă la scena foarte neplăcută din gara Westland Row cînd fusese cît se poate de evident că ceilalți doi, Mulligan adică și turistul acela

englez, prietenul lui, care pînă la urmă îl trăseseră pe sfoară pe cel de al treilea tovarăș al lor încercaseră, ca și cum gara ar fi fost a lor, să scape de Stephen în învălmășeală.

Nu veni însă nici un răspuns la această propunere, oricare i-ar fi fost meritele, ochiul minții lui Stephen fiind prea atent ocupat să-și readucă în față imaginea căminului familial așa cum fusese ultima dată cînd îl văzuse, cu sora lui, Dilly, așezată în fața focului, despletită, așteptînd ca o zeamă slabă de scoarță de cacao de Trinidad din ceainicul murdar de funingine să fiarbă ca să i-o dea lui să bea cu apa de păsat de ovăz în loc de lapte după heringii de post doi de-o para pe care-i mîncaseră tocmai, cu

244

cîte un ou pentru Maggy, Boody ? și Katey și între timp pisica, sub mîngălaeu, devorînd o amestecătură de coji de ouă și capete și oase de pește fript pe o bucăciță de hîrtie de ziar respectînd cel de al treilea principiu al bisericii să postești și să te abții în zilele convenite, fiind atunci a patra zi sau, dacă nu, miercurea cenușii, sau ceva de felul acesta.

— Nu, repetă din nou domnul Bloom, personal n-aș investi prea multă încredere în tovarășul acela de chefuri al dumitale care contribuie elementul humoristic, dr. Mulligan, în calitatea lui de ghid filosof și prieten, dacă aș fi în locul dumitale. El știe sigur pe ce parte îi pînea unsă cu unt deși după toate probabilitățile nu știe încă ce înseamnă să se lipsească de mesele lui regulate. Firește, dumneata n-ai observat lucrurile la fel de atent ca mine dar nu m-ar mira de loc dacă aș afla că ți s-a pus cu un scop anume cîteva degete de tutun sau vreun narcotic oarecare în băutură.

Înțelegea fosă din tot ce auzise că dr. Mulligan era un om cu multe calități și talente, al cărui orizont nu se limita cîtuși de puțin doar la medicină, care-și făcea drum cu energie în viață și care, dacă spusele despre el erau întemeiate, promitea să ajungă să se bucure în viitorul nu prea depărtat de o clientelă înfloritoare ca medic practician de nădejde scoțînd onorarii frumoase pentru consultațiile sale și încă, pe lîngă statutul său profesional, faptul că-l salvase pe omul acela de la moarte certă prin înec făcîndu-i respirație artificială și acordîndu-i cum s-ar zice primele ajutoare la Skerries, sau Malahide o fi fost ? constituia, trebuia să o recunoască, o faptă extrem de curajoasă pe care nu putea să o laude îndeajuns, așa că, sincer, nu putea să înțeleagă ce anume o fi fost în capul lui decît dacă nu trebuia să atribuie motivul comportării sale pur și simplu răutății sau geloziei.

— Decît dacă doar toată chestia e pur și simplu că umblă să exploateze talentul și ideile dumitale, se aventurează el să adauge.

Privirea prudentă, jumătate de solitudine, jumătate de curiozitate, sporită de prietenie, pe care o aruncă înspre Stephen ale cărui trăsături aveau acum o expresie posomorită nu aruncă vreo rază de lumină, nici un fel de

245

lumină de fapt, în ce privește întrebarea dacă se lăsase doar dus de nas la modul cel mai rușinos, judecînd după două sau trei remarci deprimante pe care le lăsase acesta să se audă, sau, dimpotrivă, vedea limpede în toată aceasta afacere și, dintr-un motiv sau altul doar de., el cunoscut, lăsa lucrurile mai mult sau mai puțin să... Sărăcia lucie avea astfel de efecte și el nutrea bănuieli mai mult decît serioase că, oricît de înalte calități intelectuale avea celălalt, întîmpina dificultăți mari în a o scoate la capăt. Chiar lipit de peretele vespasiane pentru bărbați văzu acum un cărucior cu înghețată în jurul căruia un grup de probabil italieni angajați într-o altercație violentă slobo-zeau în limbajul lor zglobiu expresii volubile într-un mod deosebit de animat, pîrînd să fie vorba de unele mici deosebiri de vederi între participanții la discuție.

— *Putanna ma'onna, ehe ci ăia i quattrini! Ho ra-gione ? Culo rotto !*

— *Intendiamoci. Mezzo sovrano piu...:*

— *Dice lui, <sup>j</sup>per6.*

— *Farabutto ! Mortacci sui !\**

Domnul Bloom și Stephen pătrunseră în adăpostul vizitiului, o construcție nepretențioasă de scînduri, unde. pînă atunci, el intrase rareori, dacă o făcuse vreodată ; cel dinții șoptindu-i în prealabil celui de al doilea cîteva aluzii la adresa patronului, despre care se spunea că ar fi fost faimosul odinioară Piele-de-Capră, Fitzharris, invincibilul, deși el însuși n-ar fi garantat aceste fapte, în care foarte posibil nu exista nici urmă de adevăr. Cîteva momente mai tîrziu îi găsiră pe cei doi hoctambuli ai noștri instalați comod într-un colț retras, doar ca să fie salutați de priviri lungi din partea unei adunături cu adevărat amestecate de prăpădiți și vagabonzi și de alte specimene hibride ale genului *homo*, încă dinainte

preocupați de mîn-carea și băutura lor, pe care și-o mai înprospătau și cu oarecare conversație, și pentru care ei formau după toate aparențele un obiect de curiozitate pronunțată.

— Acuma pe lingă o ceașcă de cafea, se aventură domnul Bloom să sugereze la un mod cît mai plauzibil ca să spargă gheața, mă gîndesc că ar trebui să încerci ceva de mîncare mai ca lumea, un corn, ceva,,

246

# i

În consecință, prima sa acțiune fu să comande aceste bunuri, liniștit și cu un *sangfroid* caracteristic. Congregatul *hoi polloi* de birjari sau docheri sau ce-or fi fost, după o examinare superficială își întoarseră, în aparență nemulțumiți, privirile de la ei, cu toate că un individ cu aspect bibulos, al cărui păr era în parte încăruntit, un marinar probabil, îi mai privi fix un timp apreciabil înainte de a-și transfera atenția extatică asupra dușumelei.

Domnul Bloom profitînd de dreptul de libertate de exprimare, și avînd oarecare cunoștințe despre limba disputei de adineaori deși, la drept vorbind, în impas în ce privește acel *voglio*, făcu următoarea observație către acest al său *protege* cu o voce audibilă d'propos de încheștarea somptuoasă de forțe de afară care se auzea încă furioasă și vehementă :

— O limbă frumoasă. Vreau să spun pentru canto. De ce nu-ți scrii poezia în limba aceasta ? *Bella Poetria!* e atît de melodioasă și bogată. *BeUadonna voglio*.

Stephen care se străduia din toate puterile fâlcilor sale să caște, dacă ar fi putut, suferind în general de o oboeală de moarte, răspunse :

— Cel mult s-o țipi în urechea elefantului. Se certau pentru bani.

— Așa ? întrebă domnul Bloom. Sigur, adăugă el în-gîndurat, reflectînd în sinea lui că de la început fuseseră mai multe limbi decît ar fi fost necesare, s-ar putea să fie doar farmecul acesta sudic care-o face să pară așa.

În mijlocul acestui *tete-ă-tete*, patronul stabilimentului puse o ceașcă plină cu o concoctie fierbinte aleasă denumită cafea pe masă și un specimen mai degrabă antediluvian de brișă, sau de ceva ce părea așa ceva, după care bătu în retragere în colțul său. Domnul Bloom se hotărî să-i acorde atenție ceva mai tîrziu ca să nu lase impresia că... pentru care motiv îl încuraja din ochi pe Stephen să purceadă făcînd între timp onorurile casei prin faptul că împingea fără să aibă aerul ceașca cu ceea ce se presupunea pentru moment ta se numi cafea încet încet mai aproape de el.

— Sunetele sînt imposturi, spuse Stephen după o pauză de oarecare durată. Ca și numele, Cicero, Podmore, Napoleon, domnul Goodbody, Isus, domnul Doyle, Shakes-

247

pearii erau ceva la fel de comun ca și Murphyi. Ce-i într-un nume ?

— Da, sigur, îl sprijini pe un ton firesc domnul Bicorn. Firește. Și numele nostru ni s-a schimbat, adăugă împingînd așa numita brișă peste masă.

Marinarul cu barbă roșie care era cu ochii în patru la noii veniți, îl aborda pe Stephen pe care și-l desprinsese pentru atenție mai deosebită, întrebîndu-l fără multe fasoane :

— Și care-ar fi numele matală ?

Ca fulgerul domnul Bloom îl calcă pe tovarășul său pe gheată, dar Stephen, pîrînd să nesocotească această călduroasă presiune, venită dintr-o parte neașteptată, răspunse :

— Dedalus. ■

Marinarul îl privi apăsător cu o pereche de ochi somnoroși, cu pungi, umflați și astupați de consumul excesiv da băutură, de preferință gin bun vechi olandez și apă.



— Pe Simon Dedalus îl cunoști ? întrebă în cele din urmă.

— Am auzit de el, spuse Stephen.

Domnul Bloom fu un moment descumpănit, văzându-i pe ceilalți în mod evident trăgând cu urechea.

— Asta-i irlandez, afirmă cu multă siguranță omul mării, privindu-l mai departe tot în același fel și apro-bînd din cap. Irlandez din cap pînă-n picioare.

— Din cap pînă-n picioare prea irlandez, răspunse Stephen.

Cît despre domnul Bloom el nu înțelegea nimic din toată chestiunea și se întreba tocmai care ar fi legătura cînd marinarul, de bună voie și nesilit de nimeni, se întoarse către ceilalți ocupanți ai stabilimentului cu remarca :

— L-am văzut cînd a nimerit cu pistolul două ouă puse-n două sticle la cincizeci de pași și peste umăr. Cu mîna stingă drept în plin.

Deși era ușor handicapat de cîte o poticneală ici colo în vorbire și îi erau și gesturile cam nesigure, făcea tot ce putea să explice.

248

— Sticla, uite-acolo, să zicem. Cincizeci de iarzi măsurați. Ouăle-n sticle. Își trece pistolul peste umăr.

Ochește.

Își întoarse trupul pe jumătate, își închise complet ochiul drept, pe urmă își strîmbă trăsăturile feței cam într-o parte și se blejdi astfel în noapte cu o expresie cîtuși de puțin plăcută.

— Bum, strigă apoi o dată.

Întreaga asistență aștepta, anticipând o a doua detunătură, mai fiind încă un alt ou.

— Bum, strigă el de două ori.

Cu oul al doilea în mod evident spulberat, dădu energic din cap și făcu cu ochiul, adăugind sîngeros :

*Buffallo Bill cînd trage, el a și nimerit dintr-odată. Niciodată n-a dat greș și nici nu va da vreodată,*

O tăcere urmă acestei demonstrații, pînă cînd domnul Bloom, ca să creeze o atmosferă agreabilă, se simți îndemnat să-l întrebe dacă fusese vorba de un concurs de măes-trie la tir, de felul celei anuale a Asociației naționale de tragere cu pușca, care se ține la Bisley, lingă Londra.

— Ce spui î'spuse marinarul.

— De mult a fost ? urmă domnul Bloom fără să clipească.

— Păi, răspunse marinarul, destinîndu-se într-o oarecare măsură sub efectul magic al unei durități deopotrivă cu a lui, să tot fie o treabă de vreo zece ani. A-nconjurat toată lumea cu cercul regal Hengler. L-am văzut făcînd asta la Stockholm.

— Curioasă coincidență, îi strecură discret domnul Bloom lui Stephen.

— Pe mine mă cheamă Murphy, continuă marinarul, W.B. Murphy, din Carrigaloe. Știi unde-i asta ?

— În portul Quenstown, replică Stephen.

— Așa e, spuse marinarul. Fortul Camden și Fortul Carlisle. De-acolo am umflat eu pînzele. Acolo-i nevastica mea. M-așteaptă, știu eu bine. *Pentru Anglia, pentru căminul meu și pentru frumosa mea.* E nevasta mea credincioasă și adevărată, pe care n-am mai văzut-o de Șapte ani, tot plutind pe mări.

249

Domnul Bloom își putea închipui cu ușurință imaginea sosirii sale într-o asemenea scenă — reîntoarcerea acasă a marinarului la căsuța sa la marginea drumeagului de țară după ce-i scăpase demonului mării, cruntul Davy Jones — o noapte ploioasă cu lună oarbă. Străbătînd întreaga lume ca

să se întoarcă la nevastica lui. Sînt o grămadă de povești despre de-alde Alice Ben Boit, Enaeh< Arden și Rip Van Winkle și o mai fi oare cineva pe aici care-și mai aduce aminte de Caoc O'Leary, o poezioară de toți iubită și de mare efect, și pentru că veni vorba, și de John Casey sărmanul, o piesă lirică desăvîrșită în felul ei, așa fără pretenții ? Dar niciodată nu se pomenește în de-alde astea de vreo nevestă care s-o fi luat-o din loc de acasă să se întoarcă ea, oricît de mult i-ar fi dus dorul celui lipsă. Chipul care se arată la fereastră ! Închipuți-vă uimirea lui cînd în cele din urmă ajungînd la capătul încercărilor sale începu să înțeleagă adevărul cu jumătatea lui mai bună, naufragiat acuma în ce-avea el mai scump. Nu te mai așteptai să mă mai vezi dar acum m-am întors cu-adevărat și vreau s-o luăm iar de la început. Uite-o cum sade acolo la gura focului, ca o văduvă, de-atîta vreme nu mai e bărbatul ei lîngă ea. Mă crede mort. Legănat în leagănul din fundul mării. Și-alături acolo ui-te-l cum sade pe nenea Chubb sau Tomkin, după caz, criș-marul de la Coroana și Ancora, numai în cămașă, mîncîndu-și friptura de miel cu ceapă. Nu-i nici un scaun liber pentru tata. Bu-hu ! Cum suflă vîntul ! Și copilașul cel nou sosit e pe genunchii ei, copil *post mortem*. Hai la trap, hai la trap și la galop ! Ne plecăm în fața inevitabilului, Rînjește și îndură. Rămîn cu toată iubirea, soțul său cu. inima frîntă, W. B. Murphy.

Marinarul, despre care nu s-ar prea fi putut spune că ar fi fost un rezident în Dublin, se întoarse spre unul din birjari cu această cerere :

— Nu se-ntîmplă să ai ceva vreo gură de tutun, de mestecat la dumneata, nu ?

Birjarul căruia astfel i se adresase se întîmpla să nu aibă, însă patronul scoase o bucată ca un zar din jacheta lui cea bună care atîrna într-un cui și obiectul dorit fu pe urmă trecut din mîna în mîna.

— Îți mulțumesc, spuse marinarul.

250

își depozită calupul în gură și, mestecînd, și de asemenea cu unele poticneli încete în vorbire, urmă :

— Am sosit az-dimineată la ceasurile unsprezece. Corabia *Rosevean* cu trei catarge de la Bridgwater, cu cărămizi încărcătură. M-am imbarcat ca să traversez încoace. Mi-ram luat banii az-după masă. Uite-aici foaia mea de debarcare. W.B. Murphy, marinar.

Spre a confirma această declarație extrase din buzunarul de la piept și-l încredința vecinilor săi de la masă un document împăturit și care nu arăta prea curat.

— Trebuie c-ai văzut ceva din lumea asta largă, remarcă patronul, sprijinindu-se de teighea.

— Păi, -replică marinarul, după ce reflectă la aceste spuse. Am dat înconjur ceva de cînd m-am angajat prima oară. Am fost pe Marea Roșie. Am fost în China și în America de Nord și în America de Sud. Am văzut iceber-guri cu grămada, trosnind și scrișnind. Am fost la Stoc-kholm și în Marea Neagră, în Dardanele, cu căpitanul Dal-ton cel mai bun bărbat dracului care-a comandat vreo corabie. Am văzut Rusia. *Gospoăy pomilooy*. Așa se roagă rușii.

— Ai văzut ceva minuni, nu zic. interveni un surugiu.

— Păi, spuse marinarul, mutîndu-și prin gură tutunul doar în parte mestecat. Am văzut la minunății, și-ncolo și-ncoace. Am văzut un crocodil care mușca din fierul ancorei așa cum mușc eu din tutunul ăsta.

își scoase din gură bucatăciul molfăit și, prinzîndu-și-l între -dinți, mușcă din el cu ferocitate.

— Han ! Uite-așa. Și i-am văzut pe mîncătorii de oameni din Peru care mîncă stîrvuri și ficați de cai. Uite-aici. Uite-i. Mi-a trimis-o un prieten de al meu.

Scoase, cotrobăindu-se, o ilustrată din buzunarul de la piept, care părea să fie, în felul lui, un soi de depozit de relicve, și o împinse peste masă. Textul tipărit pe ea spunea : *Choza de Indios. Beni, Bolivia*.

Cu toții își concentrară atenția asupra scenei înfățișate : un grup de sălbaticе purtînd legături în dungi peste șolduri, chircite, clipind, alăptînd, încruntîndu-se, dormind în mijlocul unui roi de copii (trebuie să fi fost cel puțin ■vreo douăzeci) în fața unor cocioabe primitive de răchită.

251

— Mestecă la coca cît îi ziulica de mare, adăugă comunicativul lup de mare. Au stomacurile ca niște grătare de piine. Își taie fîțele cînd nu mai pot să facă copii. Uite-aici la ele goale cum le-a făcut mă-sa mîncînd la ficat crud de cal mort.

Ilustrata lui se dovedi un centru de atracție pentru gentlemanii aceștia neieșiți în lume, timp de cîteva minute, dacă nu mai mult.

— Și știți cum să le țineți cît mai departe de tine ? întrebă el jovial.

Nimeni ne hazardînd vreo opinie, el le făcu cu ochiul, spunînd :

— Cu sticlă. Asta le bagă-n toți sperieții. Sticlă. Fără a manifesta vreo surpriză, domnul Bloom întoarse

ilustrata pe partea cealaltă să citească adresa și timbrul în parte obliterate de ștampilă. Scria după cum urmează : *Tarjeta Postai. Senor A. Boudin. Galeria Becche, Santiago, Chile*. Nu era firește nici un mesaj, după cum băgă el bine de seamă. Deși nu era un adept implicit al sumbrei istorii povestite (și nici de fapt a performanței cu împușcarea ouălor în ciuda lui Wilhelm Teii și a incidentului cu Lazarillo și Don Cesar de Bazan descris în *Maritana* cu care prilej glonțul celui dintîi trecuse prin pălăria celui de al doilea) pentru că detectase o discrepantă între numele său (presupunînd că acela ar fi fost persoana care se pretindea a fi și nu ar fi navigat sub pavilion fals și nu ar fi învățat cum să citească busola pe undeva prin ape liniștite) șx adresantul fictiv al misivei, fapt care-l făcuse să nutrească oarecari suspiciuni în ce privește *bona fides* amicului nostru, toate acestea îi aminteau totuși într-un fel de un plan multă vreme hrănit pe care intenționa să și—l realizeze într-o zi într-o miercuri sau duminică de a călători pînă la Londra *via* în lung pe mare și nici n-am putea spune că ar fi călătorit vreodată prea departe cine șfee ce dar în adîncul inimii era un aventurier înnăscut deși soarta îi dejucase intențiile și rămăsese consecvent un ora de uscat decît dacă ai spune că înseamnă o călătorie să mergi pînă la Holyhead care fusese cea mai lungă a lui cel mai departe. Martin Cunningham îi spusese deseori că i-ar fi putut procura un permis prin Egan dar cîte o chestiune neașteptată se tot ivea dracului veșnic și rezultatul net

252

era că tot planul cădea baltă. Dar chiar presupunînd că s-ar ajunge să pui banii jos și să-i frîngi inima lui Boyd tot n-ar fi fost cine știe ce scump, punga i-ar fi permis-o, cîteva guinee cel mult, ținînd seama că drumul pînă la Mullingar unde voia oricum să se ducă ar fi fost cinci șilingi și jumătate dus și întors. Și escapada asta i-ar fi prins bine și pentru sănătate dacă stai să te gîndești și la aerul cu ozon și ar fi fost în toate sensurile plăcut de-a dreptul, mai ales pentru unul care și-așa nu prea stă bine cu ficatul, să mai și vezi diferite locuri pe drum, Plymouth, Falmouth, Southampton și așa mai departe, culminînd și la urmă cu un tur instructiv al locurilor de seamă din marea metropolă, priveliștea Babilonului nostru modern unde fără îndoială că avea să vadă și marile înfrumusețări, Turnul, abația, bogătașii din Park Lane cu care să facă iară cunoștința. Un alt lucru care-i trecea tocmai prin gînd ca nefiînd deloc o idee rea ar fi fost să-și arunce ochii prin jur la fața locului să vadă dacă să nu încerce să pună bazele pentru un turneu de concerte cu muzică estivală îmbrățișînd cele mai proeminente stațiuni balneare Margate cu băile ei mixte și localitățile balneare de șic, Eastbourne, Scarborough, Margate și așa mai departe, frumosule Bournemouth, insulele din Canalul Mî-necii și alte bijuterii de pe coastă, care s-ar putea dovedi a fi cît se poate de remunerative. Nu, firește, cu cine știe ce companie adunată la întîmplare, sau cu doamne amatoare care să se afle în treabă, cum ar fi ceva de tipul doamnei CP, M'Coy — împrumută-mi mie valiza dumi-tale și-ți trimit eu prin poștă recipisa. Nu, ceva a înfîia, cu o distribuție irlandeză numai vedete, de genul operei mari Tweedy-Flower, cu propria consoartă ca star principal cu un fel de contrapondere pentru operele englezești Elster Grimes și Moody Masners, o chestie cît se poate de simplă în fond și era și succesul asigurat, cu condiția să se poată aranja reclama în ziarele locale de un tip cu ceva mai mult curaj care să și tragă sforile necesare și astfel să combine afacerile cu plăcerea. Dar cine ? Asta era întrebarea.

De asemenea, fără să poată pune mîna în foc, i se părea că mari posibilități s-ar fi putut deschide cum ar fi fost inițierea unor noi modalități pentru a ține pasul cu vre-

253

mea â *propos* de ruta Fishguard-Rosslare care,,se zvonea, era pusă încă o dată pe tapet în departamentele de resort cu desfășurarea obișnuită de birocrație și formalități și tergiversări din partea unor babalci și imbecili în general Era o mare ocazie desigur pentru inițiativă și spirit întreprinzător care să facă față necesităților de trafic ale publicului larg, ale omului obișnuit, adică Brown, Robinson și ceilalți.

E într-adevăr regretabil și chiar absurd de-a dreptul și un blam de loc neînsemnat pentru societatea noastră atît de lăudată faptul că omul de pe stradă, cînd sistemul social are într-adevăr nevoie de consolidare, din cauza cîtorva nenorocite de lire sterline acolo, e împiedicat și el să vadă mai multe din lumea asta în care trăiește în loc să rămînă mereu prins ca în clei de pe vremea cînd prăpăditul ăsta care nu se mai mișcă din loc m-a luat de nevastă.

În fond, da-o dracului de treabă, muncesc unsprezece luni și mai bine ca robii și merită o schimbare radicală de perspectivă după tot frecuşul vieții de oraș și vara, să mai aleagă, când Doamna Natură e și ea mai în formă, mai arătoasă, așa ceva ar fi n-ai mai mult nici mai puțin decât o altă viață. Existau prilejuri deopotrivă de excelente și în insula mamă, încântătoare rezervații silvane parcă anume făcute pentru întinerire, refacere, oferind o pletoară de atracții precum și un tonic înviorător pentru organism în și în jurul Dublinului cu împrejurimile sale pitorești, chiar, Poulaphouca, până la care era un tramvai cu aburi, dar și ceva mai departe de îmbulzeală, la Wick-low, pe drept denumită grădina Irlandei, o țință ideală pentru bicicliștii mai vîrstnici, cîtă vreme nu sparg, și în landele de la Donegal, unde dacă ce se spune e adevărat, priveliștea este minunată, deși localitatea asta la urmă numită nu e ușor accesibilă așa că influxul de vizitatori nu era încă la nivelul așteptat ținîndu-se seama de foloasele frumoase care s-ar fi putut realiza de aici, în vreme ce Howth cu amintirile sale istorice și de alt fel, Thomas Mătăsosul, Grace O'Malley, George al TV-lea, rododendronii la cîteva sute de picioare deasupra nivelului mării era un loc favorit pentru oameni de toate soiurile și condițiile, mai ales primăvara cînd tinerii, deși își avea cota sa de morți căzînd de pe faleză, voluntari sau accidentali,

254

și unde și ajungi cit ai bate din palme, fiind doar la trei sferturi de oră de Coloană. Pentru că desigur excursiile turistice moderne cu tot confortul sînt doar la început, în copilăria lor, ca să spunem așa, și organizarea lasă încă mult de dorit. Interesant de aprofundat, i se părea, doar așa din curiozitate pur și simplu, dacă traficul a creat ruta sa vice versa sau amîndouă laolaltă. Întoarce la loc ilustrata pe cealaltă față și i-o trecu mai departe lui Stephen.

— Am văzut un chinez o dată, relatea conștiinciosul narator, care avea niște gogoloașe mici ca de cocă și le punea în apă și se desfăceau, și fiecare era altceva. Una era un vapor, alta era o casă, alta era o floare. Țștia-ți fierb șobolani în supă, adăugă îmbietor, chinezii. Observînd poate o expresie de îndoială pe fețele lor, globtroteurul continuă să-și depene aventurile.

— Și am văzut un om care a fost omorît la Triesie de un italian. Cu cuțitul în spate, Un cuțit ca ăsta.

Vorbindu-le așa, produse un cuțit cu jresort, de aspect periculos, cu totul potrivit cu propria sa înfățișare, și-l demonstra, ținîndu-l cum se cuvine în poziție de atac.

— Într-un bordel, la o socoteală de conturi între doi contrabandiști. Tipul se ascunsese după ușă, și-odată a venit pe la spatele lui. Uite așa. *Pregătește-te să te-nîl-nești cu Dumnezeuul tău*, zice. Și hop ! I l-a băgat în spinare pînă la mîner.

Privirea lui greoaie, rotindu-se alene, îi sfida să-i mai pună întrebări, dacă s-ar fi întîmplat să mai vrea cineva s-o facă. Țștia-i oțel pe cînte, repetă, examinîndu-și acest formidabil *stiletto*. După care răscolitor *denouement* suficient pentru a-i intimida pe cei mai îndrăzneți, el juca resortul pumnalului băgînd lama la loc, și puse deoparte arma în chestiune ca mai înainte în camera sa a ororilor, cu alte cuvinte în buzunar.

— Țștia sînt grozavi cu armele albe, spuse pentru informarea tuturor cineva care era limpede că nu era nici el prea bine lămurit. Din cauza asta se gîndeau că asasinatele din parc ale invincibililor au fost săvîrșile de niște străini, că au folosit cuțitele.

La această remarcă, emisă în chip evident în spiritul zicalei *unde-i ignoranță e și jertire*, domnul Bloom și

25.5

Stephen, fiecare în felul său, schimbară ambii instinctiv priviri pline de subînțeles, într-o tăcere religioasă de felul celei strict *entre nous*, către locul unde Piele-de-Capra, alias patronul, smulgea jeturi de lichid din aparatul său de fierț cafea. Fața sa înscrutabilă, care era în felul ei o operă de artă, un studiu desăvîrșit, sfidînd orice descriere, comunica impresia că nu înțelegea nici o iotă din cele ce se petreceau în jurul său, Nostim, chiar.

Urmă o tăcere oarecum îndelungată. Un bărbat citea cu întreruperi un pătat de cafea ziar de

seară ; altul, ilustrata cu indigenele *choza de*; altul, foaia de eliberare a marinarului. Domnul Bloom în ce-l privește pe el personal, cumpănea pe gânduri. Își amintea limpede cum în-  
tîmplarea la care se făcuse aluzie avusese loc, ca ieri, cu cîțiva anișori înainte, în zilele cînd  
fuseseră tulburările cu țărani, cînd lumea civilizată fusese luată, ca să spunem așa, prin  
surprindere, pe la începutul anilor optzeci, optzeci și unu ca să fim mai exacti, cînd el tocmai  
împlinise cincisprezece ani.

— Da, domnule, îi întrerupse gândurile marinarul. Dă-ne înapoi hîrțiile alea.

Cererea-i fiindu-i satisfăcută, el le prinse laolaltă cu un elastic.

— Da' stîncă de la Gibraltar ai văzut-o ? îl întreabă domnul Bloom.

Marinarul făcu o strîmbătură, mestecînd înainte, într-un fel care ar fi putut fi luat și ca da, și  
ca nu.

— Mda, ai ajuns și-acolo, spuse domnul Bloom, vîrfurile Europei, gîndindu-se că ajunsese  
acolo într-adevăr, și în speranța că acest rătăcitor pe mări ar fi putut să-și spună unele amintiri,  
însă el nu făcu aceasta, lăsînd doar să țîș-nească un jet de zeamă în rumegușul de pe podea și  
își clătină capul cu un fel de dispreț leneș.

— Cam în ce an să fi fost ? interpola domnul Bloom. Poți să-ți mai aduci aminte ce corăbii  
erau ?

Acest *soi-disant* marinar mestecă greoi o vreme, înfometat parcă, înainte de a-i răspunde.

— M-am săturat de toate stîncile astea din mare, spuse, și de corăbii și de vapoare. Niște  
hîrburi sparte, asta sînt.

256

Obosit, în aparență, tăcu. Interlocutorul său constatînd că nu avea perspective să mai afle ceva  
nou de la un client atît de capricios, căzu din nou pe gânduri de data aceasta cu privire la  
dimensiunile uriașe ale apelor pe suprafața globului pămîntesc. Ajunge să spunem că, așa cum  
o privire superficială pe hartă ne poate arăta, apa acoperă de-a dreptul trei pătrimi din el, și el  
își dădea acum seama pe deplin ce însemna să stăpînești valurile. În mai multe ocazii — cel  
puțin o duzină — aproape de North Bull la Dollymouth el remarcase un bătrîn lup de mare, în  
mod evident rămas pe drumuri, așezat de obicei aproape de marea nu deosebit de plăcut  
mirositoare, pe zid, privind cu totul absent marea și marea privindu-l pe el, visînd la păduri  
înfrunzite și pajiști verzi cum cîntă cineva undeva. Și se întrebese atunci de ce. Poate că  
încercase și el să deslușească această taină, rătăcind în sus și în jos pînă la antipozi și tot așa  
pe deasupra și pe dedesubt — adică, la drept vorbind, nu chiar pe dedesubt, punîndu-și la  
încercare norocul. Și toate șansele ar fi fost cel puțin douăzeci contra zero că nici nu exista  
nici un fel de taină. Cu toate acestea, fără a mai intra în *minutiae-ele* acestei chestiuni, faptul  
elocvent era că marea rămînea acolo în toată splendoarea ei și în mersul normal al lucrurilor  
cineva oricine ar fi fost el trebuia să plutească pe ea și să sfideze providența fie și numai  
pentru a arăta cum oamenii reușesc de obicei să treacă o asemenea povară pe spinarea altuia  
ca și ideea cu iadul și loteria și asigurările, care și ele merg exact pe același principiu, așa că,  
din asemenea motive, dacă nu din altele, bărcile de salvare duminică sînt o instituție foarte  
lăudabilă pentru care, publicul, oriunde s-ar afla el, pe uscat sau pe malul mării, cum ar fi  
cazul, avînd-o la dispoziție ca să spunem așa ar trebui să-și exprime mulțumirile și față de  
comenduirea portului și serviciul de pază coastelor care trebuie să facă față și să pornească în  
afară în furia elementelor naturii, pe orice vreme, cînd îi cheamă datoria *Irlanda așteaptă ca  
fiecare om* și așa mai departe, și uneori o duc foarte greu iarna ca să nu uităm și bărcile ușoare  
irlandeze, Kish și altele, care se pot răsturna în orice clipă pe drum, care o dată și el cu fiica  
lui trăiseră o atare experiență pe o vreme agitată, ca să spunem de-a dreptul furtunoasă.

257

17 - Ulise, voi. II

— iîra unul care a mers o dată cu mine pe *Rătăcitorul*, continuă bătrînul lup de mare, el  
însuși un rătăcitor. S-a trecut pe uscat și și-a luat o slujbă ușoară, valetul unui domn cu șase  
lire pe lună. Pantalonii ăștia care-i am pe mine-s de la el și mi-a dat și un impermeabil și

cuțitul ăsta. Și eu aș vrea o slujbă ca asta, să-l rad pe unul și .să-l perii. M-am săturat să tot bat mările. Uite, și fiu-mea, Danny. a fugit pe mare și maică-sa-i găsisse o slujbă la Cork unde-ar fi putut câștiga bani frumoși.

— Cîți ani are ? întrebă unul din ascultători, care, de altfel, văzut dintr-o parte semăna cu Henry Campbell, notarul, acum departe de grijile biroului, nespălat, firește, și îmbrăcat mai soios și cu o idee de vopsea pe apendicele său nazal.

— Păi, răspunse marinarul cu un fel de uimire pe față. Fiu-mea Danny ? O fi de vreo optșpce ani acum, mă gîndesc. .

Acest tată de 'baladă la acestea își trase de cămașa .sa cenușie, și oricum nu curată, cu amîndouă mîinile și zgîn-dări pe pieptul său pe care se putea vedea o imagine tatuată cu cerneală chinezească albastră, intenționînd să reprezinte o ancoră.

— Erau păduchi în hogeacul ăla din Bridgwater, remarcă el. Sigur, trebuie să fac o baie mîine sau poimîine. Negrii ăștia, ăștia nu-mi plac mie. Nu pot să le sufăr gîii-gâniile astea. îți sug sîngele, asta fac.

Văzînd că toți îi priveau pieptul, își trase îndatoritor mai tare de cămașă, astfel încît pe deasupra simbolului cinstit de timp al speranței și odihnei marinarului, putură vedea pe deplin cifra 16 și profilul unui tînăr pîrînd cam încruntat.

— Tatuaj, explică ilustratorul. Asta mi-a făcut-o cînd eram o dată fără vînt în larg la Odesa, în Marea Neagră, cu căpitanul Dalton. Un tip care-l chema Antonio mi-a făcut-o. Aici e chiar el, un grec.

— Te-a durut tare cînd ți-a făcut-o ? îl întrebă unul pe marinar.

Acest vrednic tovarăș era însă acum ocupat să prindă ceva pe pieptul său. îl strivea sau...

— Uite aici, spuse, arătîndu-l pe Antonio. Uite-l aici, înjurîndu-l pe secund. Și uite-l aici, adăugă. Tot tipul ăsta,

253

și trase acum într-un fel anumit cu degetele, ca să-l arate altfel, uite-l cum rîde de o chestie care i-o spune cineva. Și într-adevăr fața lividă a tînărului numit Antonio arăta cu adevărat un fel de surîs forțat și efectul acesta curios suscită admirația fără rezerve a tuturor celor de față, inclusiv Piele-de-Capră care de data asta se întinse peste tejghea.

— Mda, da, oftă marinarul, privindu-și pieptul bărbătesc. S-a dus și el. L-au mîncat rechinii. Mda, da.

își lăsă pielea astfel că profilul își relua expresia de dinainte.

— Frumos făcută, spuse docherul întîiul.

— Și numărul ăsta pentru ce-i ? întrebă un vagabond numărul doi.

— L-au mîncat de viu ? îl întrebă un al treilea pe marinar.

— Mda, da, oftă iarăși acesta din urmă, de data aceasta parcă mai însuflețit, cu un fel de jumătate de surîs, pentru scurtă vreme însă doar, în direcția celui care-l întrebuse de număr.

Era grec.

Și pe urmă adăugă, cu un fel de umor sinistru, ținînd seama de sfîrșitul celui evocat :

*Rău a mai fost Antonio, sigur, S-a dus și m-a lăsat singur.*

Chipul unei frecventatoare a trotuarului, pictat și supt pe sub o pălărie de pai neagră, se iți de după ușa stabilimentului, executînd la modul concret o recunoaștere a terenului în intenția de a-și aduce apă la moară. Domnul Bloom nemai știind în ce parte să privească își întoarse fața, încurcat dar în exterior pîrînd calm, și ridicînd de pe masă foaia de ziar pe care birjarul, dacă asta o fi fost, o lăsase deoparte, o ridică de pe masă și privi hîrtia asta rozalie, dar în fond de ce rozalie ? Motivul pentru care făcuse aceasta era că recunoscuse la ușă aceeași față pe care o mai văzuse fugăr în aceeași după amiază pe cheiul Or-mond, femela parțial idioată anume de pe alee, care știa că doamna în taior cafeniu era cu dumneata (doamna B.), și-l întrebuse dacă n-are cumva ceva de spălat. Și în fond

259

de ce de spălat, lucrul acesta jipăind mai degrabă cam prea vag.

Ceva de spălat. Cu toate acestea candoarea îl silea să recunoască faptul că el însuși îi spăla lenjeria soției sale când se murdărea pe strada Holles și chiar și femeile făceau așa ceva și chiar cu vestmintele similare ale bărbaților din acelea cu inițiale în cerneală Bewley și Draper (ale ei erau, adică) dacă într-adevăr țineau la ei ; adică. \_j/ub\_es\_levmă, iubeste-mi jcămașa murdară. Totuși, în momentul acela ar fi dorit mai degrabă camera femeii decât tovărășia ei astfel că fu ca o ușurare reală când patronul îi făcu un semn brutal să o ia din loc. Pe după foaia din *Evening Telegraph* mai prinse o imagine fugară a chipului ei în ușă cu un soi de rînjit idiot sticlos arătînd că mai adăsta o clipă privind cu un amuzament evident grupul de spectatori care examinau pieptul nautic al matelotului Murphy și pe urmă nu se mai văzu nici urmă de ea.

— Canoniera, spuse patronul.

— Nu înțeleg, îi spuse domnul Bloom în confidență lui Stephen, din punct de vedere medical adică, cum o făptură ca asta de-a dreptul ieșită din spital, duhnind de boală, poate avea atîta tupeu să mai ceară sau cum un bărbat cu mințile toate, dacă ține cît de cît la sănătatea lui. Nefericită creatură ! Bineînțeles, îmi închipui că tot un bărbat e vinovat de halul în care-a ajuns. Însă oricare ar fi cauza... Stephen nu o remarcase și ridică doar din umeri, mulțumindu-se să observe :

— În țara asta sînt unii care vînd mai mult decât a avut ea vreodată și fac și afaceri bune. Să nu te temi de cei care-și vînd trupul dar n-au puterea să cumpere sufletul. E o negustoare proastă. Cumpără scump și vinde ieftin.

Cel mai vîrstnic, deși în nici un fel și nicicînd nici fată bătrînă și nici prud spuse că era de-a dreptul un scandal, public și că ar fi trebuit să se pună capăt unei asemenea situații *instante* ca să ajungem să spunem că femeile de categoria aceasta (lăsînd la o parte orice sensibilitate ipocrită de fată bătrînă în privința aceasta) reprezintă un rău necesar de altfel, să nu fie înregistrate și controlate medical de autoritățile competente, un lucru pe care el, un *pater familias*, îl considerase dezirabil încă de la începutul începuturilor. Oricine ar fi inițiat măsuri de felul acesta,

260

spuse el și ar face publicitate în sensul acesta ar binemerita de la toți cei interesați.

— Dumneata, un bun catolic, observă el, vorbind despre trup și suflet, crezi în suflet. Sau înțelegi prin asta inteligența doar, puterea creierului ca atare, distinctă de orice obiect exterior, masa asta să spunem, ceașca asta ? Eu cred în așa ceva eu însumi, în ce mă privește, pentru că e un fapt explicat de oameni competenți ca fiind circum-voluțiunile materiei cenușii. Altfel n-am mai fi avut descoperiri ca astea, ca razele X, de pildă. Ce crezi ?

Astfel încolțit, Stephen trebui să facă un efort supraomenesc de memorie și să încerce să se concentreze și să-și amintească înainte de a putea spune :

— Mi se spune, luîndu-ne după cele mai de seamă autorități în materie că e vorba de o substanță simplă, și deci incoruptibilă. Ar trebui să fie nemuritoare, după cîte înțeleg eu, dacă n-ar exista posibilitatea ca să fie anihilată de Cauza Primă. Care, după cîte aud eu, este cît se poate de capabilă să adauge și aceasta la suma glumelor ei obișnuite, *corruptio per se* și *corruptio per accidens* ambele fiind excluse de normele buneii cuviințe.

Domnul Bloom aprobă pe de-a întregul sensul general al acestei afirmații deși subtilitatea mistică aici implicată era oarecum în afară de capacitatea sa sublinară de cuprindere, și totuși el se simți împins să introducă o contestație, prin această simplă replică adăugată :

— Simplă ? N-aș crede că acesta e cuvîntul. Sigvir, sînt de acord ca să-ți dau dreptate, dai peste un suflet simplu odată la nu știu cîți ani. Dar ce aș vrea eu să spun este că e o chestie de pildă să inventezi razele astea cum a făcut Roentgen sau telescopul, ca Edison, deși eu cred că s-a făcut înainte de el, Galileo cred că a fost omul. Lucrurile astea se aplică și la legi, de exemplu, la fenomenele astea grozave, cum ar fi electricitatea, dar e cu tot o altă mîneare de pește să spui că crezi în existența unui Dumnezeu supranatural.

— O, asta, expostulă Stephen, a fost dovedită categoric de mai multe din cele mai bine cunoscute pasagii din Sfînta Scriptură, în afară și de probele circumstanțiale.

În acest punct spinos însă, vederile acestor doi, diametral opuse cum erau, atît în ce privește formația cît și în

261

orice alta privință, cu deosebirea marcată pe care o reprezentau și vîrstele lor respective, se ciocniră.

— A fost chiar dovedită ? obiectă cel mai experimentat dintre cei doi, menținându-se la punctul său de vedere. Nu sînt chiar așa de sigur. Asta e o chestiune de părere personală, și fără să intru în aspectul mai sectar al problemei, ți-aș cere îngăduința să mă despart *in toto* de părerea dumitale aici. Credința mea, ca să-ți spun adevărul adevărat, este că toate chestiile astea au fost falsificări adevărate toate băgate acolo de călugări cel mai probabil sau poate e chestia aia cu poetul nostru național și de data asta, care le-o fi scris el ca și *Hamlet* sau Bacon, și cum dumneata te pricepi mai bine ca mine la Shakespeare nu e cazul să-ți spun eu. *A propos*, nu vrei să bei cafeaua aia ? Lasă-mă să ți-o amestec eu nițel, și ia și o bucățică din cornul ăsta. E ca o cărămidă din astea a marinarului nostru de aici, cum ar veni. Oricum, nimeni nu ne dă ce n-are nici el. Ia încearcă nițel.

— Nu pot, reuși Stephen să articuleze, organele sale mentale refuzînd pentru moment să-i mai dicteze și alte replici.

Căutarea nodului în papură fiind în mod proverbial de prost gust, domnul Bloom se gîndi că ar fi fost bine să amestece, sau să încerce să amestece zahărul încleiat în fundul ceștii și reflectă cu simțăminte apropiate de acreală la acel Coffee Palace și la regimul său de activitate în folosul abstenenței (și în același timp al rentabilității). La drept vorbind, era un țel legitim și dincolo de orice îndoială rezultatele erau dintre cele mai bune. Adăposturi ca cel în care se găseau ei acum acționînd în acest spirit antialcoolic pentru cei rătăcitori noaptea, la concerte, spectacole teatrale de seară și la conferințele cu caracter instructiv (cu intrare liberă) și susținute de persoane calificate în folosul claselor cu venituri modeste. Pe de altă parte, el păstra o amintire distinctă și dureroasă a faptului că îi fusese plătită soției sale, madame Marion Tweedy, care într-o vreme ocupase o poziție proeminentă în asemenea programe, o remunerație într-adevăr foarte modestă pentru serviciile sale de pianistă. Era foarte înclinat să creadă că ideea urmărită era cea a realizării unor profituri nete și avantajoase, ținînd seama și de faptul că nu exista, practic, nici un fel de con-

262

r

curentă. Fuseseră și otrăviri cu sulfat de cupru, SO<sub>2</sub>, sau ceva în genul acesta în fasole uscată, așa își amintea el că citise că s-ar fi petrecut într-un birt ieftin de felul acesta undeva, dar nu-și aducea aminte cînd se întîmplase sau unde. Oricum o analiză, o analiză medicală, a tuturor alimentelor, i se părea că ar fi rost mai mult decît necesară, și asta poate că și justifică cîștigul de care se bucura acea Cacao-Vi a firmei dr Tibble, ca urmare a unor asemenea analize medicale specifice.

— Ia încearcă acum, îndrăzni el să propună în legătură cu cafeaua din fața lor, după ce o amestecase. Astfel convins în orice caz să o guste, Stephen își ridică ceașca greoaie din zeama cafenie prelinsă — și aceasta plescăi atunci cînd o scoase de acolo — de toartă și sorbi o dată din băutura care i se păruse atît de neplăcută.

— Totuși e o hrană solidă, insistă geniul său cel bun eu totdeauna am susținut hrana solidă, unicul și singurul său motiv nefiind cîtuși de puțin că ar fi fost un gurmând. ci în convingerea că mesele regulate și solide constituie condiția *sine qua non* pentru orice fel de muncă în adevăratul înțeles al cuvîntului, manuală sau intelectuală. Ar trebui să mămnei mai multă hrană solidă. Te-ai simți un alt om atunci.

— Lichide pot să înghit, spuse Stephen. Dar mi-ai face un serviciu dacă ai pune la o parte cuțitul acesta. Nu pot să-i văd vîrful ăla așa ascuțit. Mi-aduce aminte de istoria Romei.

Domnul Bloom se conformă cu promptitudine acestei sugestii și înlătură obiectul încriminat, un cuțit bont, obișnuit, cu miner de os, neprezențios ochiului profan nimir deosebit roman sau antic, și remarcînd că vîrful era de altfel detaliul cel mai puțin băttător la ochi.



— Poveștile prietenului nostru comun sînt întocmai și persoana lui însuși, remarcă *sotto voce* către confidentele său domnul Bloomy, *ă propos* de cuțite. Crezi că sînt adevărate ? Ar putea să-ți toarne povești din astea ceasuri la rînd toată noaptea și să mintă ca o cizmă. Uită-te la el.

Cu toate acestea, deși ochii lui erau îngreunați de somn și de aerul mării, viața era plină de o mulțime de lucruri și de coincidențe de o natură teribilă și ar fi fost cu totul în

263

limitele posibilității să nu fi fost vorba de invenții deși la prima vedere nu erau prea multe posibilități inerente ca toate istorisirile pe care le deșerta acela să fi fost la modul strict literă de Evanghelie. Între timp îl cîntărise pe individul din fața lui, supu-nîndu-l unui **adevărat** examen de Sherlock Holmes, și asta încă din momentul în care dăduse ochii cu el. Deși fiind un bărbat bine conservat și de **loc** slăbănog, chiar dacă întru cîțva înclinat spre **calviție**, era în ținuta lui ceva suspect care te făcea să te gîndești la un client al închisorii și n-ar fi fost necesar un efort violent de imaginație ca să asociezi un exemplar cu o înfățișare atît de deprimantă cu unul din cei din confraternitatea cîștilor și învîrtirii roatei. S-ar fi putut ca el însuși chiar să fi făcut așa ceva cu omul său presupunînd că își povestise propriul caz, așa cum fac adesea unii cînd pretind că povestesc despre alții, anume că-i făcuse de petrecanie el însuși și pe urmă își făcuse stagiul patru sau cinci ani buni la păstrare, ca să nu mai vorbim **de** personajul Antonio (fără nici o legătură cu personajul dramatic cu nume identic din pana poetului nostru național — care-și exprimase crimele la modul melodramatic descris mai sus. Pe de altă parte, s-ar fi putut să fie vorba de un simplu bluff din partea lui, o slăbiciune scuzabilă, deoarece o întîlnire cu asemenea mutre ușor de identificat de la o poștă, cetățeni ai Dublinului, ca acești birjari așteptînd cu gura căscată povești din țări străine, ar fi ispitit pe orice bătrîn marinăr care a străbătut în lung și în lat mările oceanice să înșire la povești sfătoase cum ar fi cea despre corabia *Hesperus* și etcetera. Și, la urma urmei, dacă stăm să ne gîndim, minciunile pe care le spune omul despre el însuși nici n-ar putea ține lumina din poveste la gogoșile sfruntate pe care alții le născocesc despre ei.

— Bagă de seamă, nu spun că ar fi numai așa niște invenții pure, reluă el. Scene analoage **întâlnești** uneori, dacă nu chiar des. Există uriași, deși trebuie să bați cale lungă pînă dai de unul. Marcela, regina piticilor. La muzeul cu figuri de ceară pe strada Henry am văzut cu ochii mei niște azteci din ăștia, cum le zice, stînd pe jos cu picioarele încrucișate sub ei. N-ar mai fi fost în stare să-și întindă picioarele mici dacă i-ar fi plătit, din cauză că mușchii de

264

aici, vezi, continuă el, indicînd pe tovarășii! său locul în general, tendoanele, sau cum vrei să le spui, din dosul genunchiului drept, și-au pierdut orice forță după ce au stat așa chirciți atîta vreme, și ăia rugîndu-se la ei ca la niște zei. E și asta un exemplu că mai există oameni simpli. Totuși, revenind acum la prietenul Simbad și la înfricoșătoarele lui aventuri (care-i aminteau puțin de Ludwig. *alias* Ledwige, pe vremea cînd se prezenta pe scena teatrului Gaiety atunci cînd Michael Gunn era identificat cu direcțiunea, în *Olandezul Zburător*, un succes nec plus ultra, și cete de admiratori veneau în număr mare, cu toții dînd pur și simplu buzna deși corăbiile de orice fel, fantome sau invers, de obicei n-au trecut pe scenă cum n-au nici trenurile), nu era nimic incompatibil în sine, recunosc eu acum. Dimpotrivă, amănuntul cu înjunghierea pe la spate era în notă de fapt fiind vorba de *italianos* din ăștia, chiar dacă sincer vorbind își lua libertatea să recunoască faptul că vînzătorii ăștia de înghețată și de pește prăjit, ca să nu mai vorbim și de cartofi prăjiți și așa mai departe, dincolo, în cartierul italianesc, pe lingă Coombe, erau niște băieți liniștiți, la locul lor, muncitori, cel mult poate puțin cam prea dispuși să vîneze animalul inofensiv dar atît de necesar de speță felină proprietatea altora la vreme de noapte astfel încît să-și poată asigura o masă sănătoasă bătrî-nească, și succulentă, cu usturiol *de rigueur* din masculul sau femela respectiva a doua zi, liniștiți, și adăugă el, ieftin.

— Spaniolii, de pildă, continuă el, temperamentele pătimăse cum sînt, impetuoși, ce dracu', cu tendința să ia legea în propriile lor mîini și să-ți facă felul cît ai clipi cu pumnalele alea pe care le au cu ei cînd ți le vîră deodată în burtă. Asta vine de la căldura mare, de la climă în general. Nevastă-mea, ca să zic așa e spanioloaică, pe jumătate adică. Adevărul e că la drept vorbind ar putea să ceară naționalitatea spaniolă, dacă ar vrea, pentru că s-a născut practic vorbind în Spania, adică la Gibraltar. E și tip spaniol-. Cu ten închis, brună de-a dreptul, neagră, ce mai. Eu, în ce mă privește, cred sigur că clima explică caracterul. De asta te-am întrebat dacă-ți scrii poeziile în italiană.

— Temperamentele ăloră pe care i-am întîlnit acolo la ușa, îl întrerupse Stephen, erau într-adevăr pasionate la culme. *Roberto ruba roba sua*.

■— Chiar, îl aprobă demnul Bloom.

— Și pe urmă, spuse Stephen, cu ochii în gol și diva-gîncul pentru sine însuși sau pentru un ascultător neștiut de nu se știe unde, mai avem și impetuozitatea lui Dante și triumphiul isoscel, și domnișoara Portinari, de care s-a îndrăgostit el și Leonardo și san Tomasso Mastino.

— Le e în sînge, acceptă de îndată domnul Bloom. Spălați cu toții în sîngele soarelui. Coincidență, s-a întîmplat tocmai să fiu la muzeul de pe strada Kildare astăzi, puțin înainte de a ne întîlni noi, de întîlnirea noastră, dacă pot s-o numesc așa, și mă uitam chiar la statuile alea antice de acolo. Proporțiile splendide ale șoldurilor, bustului. Aici, pur și simplu nu poți să dai peste felul ăsta de femei. Cite o excepție ici colo. Bine făcute, da, drăguțe într-un fel, mai găsești, dar lucrul de care vorbesc eu sînt formele feminine. Pe urmă, au așa de puțin gust la îmbrăcăminte, cele mai multe, și asta sporește în mare măsură farmecul natural al femeii, orice ai spune. Ciorapii căzuți în vine, poate aici e chiar o slăbiciune a mea, dar totuși € un lucru pe tare pur și simplu nu pot să suport să-l văd. Interesul însă începea oarecum să pălească întrucîtva în jur și ceilalți trecură acum la discuții despre întîmplări pe mare, nave pierdute în ceață, ciocniri cu iceburguri, lucruri de felul acesta. Bătrînul raatelot de cart avea firește și el ce spune. Trecuse pe la Capul Furtunilor de cîteva ori și îndurase musonul, un anume soi de **viirt** prin mările Chinei, și prin toate aceste primejdii ale adîncurilor era un anume lucru, declară el, care-i fusese pavăză., sau așa ceva, o medalie sfințită care-l salvase. Așa că după ce plutiră o vreme pe lângă epava de la **Stânca** Spaimei, epava acelei ambarcațiuni norvegiene bătută de soartă — și o vreme nimeni nu-și putu aminti de. numele ei pînă cînd birjarul acela care într-adevăr semăna cu Henry Campbell își aduse aminte, *Palme*, pe plaja de la Eootersstown, care fusese într-adevăr subiectul general de discuție în tot orașul în anul acela (Albert William Quill scriind chiar o frumoasă poezie de necontestate merite pentru *Times-ul* irlandez) cu valurile rostogolindu-se asu-pră-i și mulțimi îmbulzindu-se pe coastă pradă emoției împietriți de spaimă. Pe urmă cineva spuse ceva despre cazul

265

vasului *Lady Cairns* din Swansea, care fusese izbit de *Mona*, pe aproape de malul celălalt, pe o vreme mai degrabă murdară, cețoasă, și care se scufundase cu echipaj cu tot. Nu i se dăduse nki un ajutor. Căpitanul ei, al lui *Mona*, declarase că-i fusese teamă că la ciocnire i-ar fi cedat cloazoanele. Dar vasul său nu luase de loc apă la cală, se părea.

În momentul acela se petrecu un incident. Doarece devenise necesar pentru el să-și dea drumul unei terțarole la o velă, omul mării își părăsi locul.

— Cît să-ți trec pe lângă .prova, prietene. îi spuse vecinului său care tocmai aluneca pe nesimțite **într-o** ațipeală liniștită.

Își croi drum greoi. încet, cu pasul așezat, spre ușă, ■păși apăsător peste treapta de acolo, ieși în incintă și tăie spre stînga, în vreme ce-și căuta astfel îndreptarea, domnul Bloom, care observase cînd celălalt se ridicase în picioare că avea două sticle cu. după toate aparențele rom marinăresc, ițindu-i-se cîte una din fiecare buzunar' anume pentru necesitățile lăuntrului său cuprins de un foc nestins, îl văzu scoțînd la iveală o sticlă-și destupînd-o, sau deșurubîndu-i dopul, și, aplicîndu-și țîmburușul la buze. trăgînd o dușcă bătrânească, delicioasă, sănătoasă, din ea cu un zgomot gîl-gîitor. Incorrigibilul Bloom, care ele asemenea **nutrea** o bănuială vicleană că bătrînul lup de mare ieșise înti-o manevră de felul unei contraatracțiuni exercitată de femela care, totuși, dispăruse cu totul, putu, acum străduindu-se să-l urmărească, să-l mai vadă în clipa cînd, impro-pătat cum se cuvine după fapta sa cu romul din **buzunar**, privea în sus spre stîlpii și arcurile line, descumpănit parcă, deoarece bineînțeles lucrurile se schimbaseră radical de la ultima sa vizită și erau mult îmbunătățite. Una sau mai multe persoane invizibile de aici îl îndreptară spre vespasiana pentru bărbați din cele construite pretutindeni de **comitentul** edilitar pentru asemenea scopuri, dar, după un interval de timp scurt în care tăcerea domni netulburată. marinarul, care în mod evident preferase să-l ocolească ce departe, se ușura undeva aproape, zgomotul apei sale, de vezică, șopotind o vreme în consecință la fața locului și după toate aparențele trezind din somn un cal de la stația de trăsuri.

267

Oricum, o copită se auzi schimbîndu-și locul astfel după somnul dintîi și hamurile clinchetiră. Tulburat într-o oarecare măsură din ațipeală în ghereta sa de pază lângă focul de cărbuni, paznicul corporației, care — deși acum pe panta de jos și aproape gata să facă saltul, nu era ca să spunem adevărul crud altul decît susnumitul Gumley, acum practic trăind din banii parohiei, dîndu-i-se această slujbă tempo-

rară de către Pat Tobin, după cât se părea, din considerente de umanitate, cunoscându-l acela dinainte — se foi puțin întorcându-se pe partea cealaltă înainte de a-și abandona din nou mădularele în brațele lui Morfeu. O pildă cu adevărat uluitoare de felul în care furtunile vremii bătuseră în forma cea mai virulentă asupra unui om cu familie cât se poate de respectabilă și familiarizat toată viața cu tot confortul casnic decent și care într-o vreme avea un venit net de o sută de lire sterline pe an și pe care firește măgarul cu două butoaie îl împinsese să-și arunce banii în vînt. Și iată-l acum la capătul puterilor după ce adesea vopsise orașul îndeajuns de trandafirii fără măcar o para chioară. Era un băutor, mai e oare nevoie s-o spunem, inutil să se mai sublinieze aceasta, și asta demonstra o dată în plus morala căci ar fi putut cu ușurință să se găsească acum într-o situație înfloritoare în afaceri, dacă — însă un mare dacă — ar fi reușit să se lecuiască de această înclinație anume.

Între timp cu toții deplîngeau acum cu glas mare scăderea tonajului irlandez, atît cabotier cît și de schimburi cu străinătatea, care constituia doar o parte dintr-un proces general. Un singur vapor pentru compania Palgrave Zylurphy ieșise din șantierul Alexandra, singura lansare din acest an. E adevărat, porturile erau acolo, însă nici o corabie nu mai ancora în ele.

Se întîmpla tot soiul de naufragii, spuse patronul, care vident era în cunoștință de cauză.

Ce ar fi vrut el să știe era de ce vasul acela se pocnise de singura stîncă din golful Galway, de vreme ce planul golfului Galeay fusese propus discuției de un anume domn Worthinton sau așa ceva, ei ?

Întrebați-l pe căpitan, îi sfătui el, ce mită anume îi dăduse guvernul britanic pentru treaba lui în ziua aceea. Căpitanul John Lever de ps înia Lever.

263

— N-am dreptate, căpitane ? îl întrebă acum pe marinarul care se întorcea după dușca sa particulară și restul treburilor sale.

Acest demn personaj, care prinsese din mirosite cîntecul de dinainte de cuvintele lui, intră mormăind pe o muzică mai degrabă dorită decît realizată, însă cu rr.-are forță, într-un fel de litanie aptă să fie întretăiată în secunde sau terțe. Urechile ascuțite ale domnului Bloom îl auziră ex-pectorînd apoi probabil bucata de tabac (ceea ce într-adevăr și era cazul) astfel că deduse că și-o plasase pentru moment în pumn "în vreme ce-și făcuse treaba trăgînd o dușcă și eliberînd o alta și pe care o găsea acum cam acră după focul lichid în chestiune. Oricum el intră acum plutind cu toate pînzele desfăcute după libațiunea — și potațiu-nea — sa încununate de succes, introducînd o atmosferă .favorabilă băuturii în această *soiree*, intonînd zgomotos, ca un veritabil fiu de lup de mare :

*Biscuitul tare ca bronzul, Cum îi era femeii lui Lot osul. O Johnny Lever ! Johnny Lever O !*

După care efuziune, redutabilul specimen ajuns tocmai cum trebuie la scena acțiunii și recîștigîndu-și locul, căzu mai degrabă decît se așează greoi pe cadrul ce-i era oferit.

Piele-de-Capră, presupunînd că el era într-adevăr, avînd în mod evident o pizmă anume pe cineva, își dădea la iveală nemulțumirile într-o filipică prin forța împrejurărilor nu prea apăsată cu privire la resursele naturale ale Irlandei, sau o chestiune de genul acesta, pe care o descrie în dizertația sa îndelungată ca țara mai bogată decît oricare alta de pe fața pămîntului lui Dumnezeu, de departe superioară Angliei, cu cărbune în mari cantități, carne de porc în valoare de șase milioane de lire exportată în fiecare an, unt și ouă de zece milioane, și toate bogățiile secătuite de Anglia care stoarce impozite de la oameni săraci, care toată vremea le iese pe nas plătind, și înșfăcînd și carnea de cea mai bună calitate de pe piață, și o mulțime de alte detalii de acest fel deopotrivă de dureroase. În consecință conversația se generaliza și cu toții se declarară de acord că

269

aceasta era situația. Pe pămîntul irlandez poți să cultivi orice bun de la Dumnezeu, afirmă el, și uite-l și pe colonelul Evan dincolo la Cavan care are o plantație de tutun. Și unde mai găsești slănina care să se compare cu aia irlandeză ? Da' vine o zi a socotelilor, declară el *crescendo* cu glas tot mai sigur — și monopolizînd cu totul conversația — se pregătește și pentru măreața Anglie, oricît ar fi ea de puternică și oricît aur ar avea la ciorap, și o să dea ea socoteală pentru crimele ei. O pîndește catastrofa, și chiar cea mai mare catastrofă din istorie. Germanii și japonezii aveau să aibă și ei un cuvînt de spus, afirmă el. Chestia cu burii e începutul sfîrșitului. Anglia asta de două parale se clătina din toate încheieturile și prăbușirea ei avea s-o aducă Olanda, călcîiul lui Achile al ei, pe care li—l explică pe loc ca fiind punctul vulnerabil al lui Achile, eroul grec — un detaliu pe care ascultătorii îl înțelesesă pe dată întru cît ■ el le cîștigase cu totul atenția arătîndu-le tendonul în chestiune pe propria sa gheată. Sfatul său pentru toți irlandezii era : stați în țara în care v-ați născut și munciți pentru Irlanda și trăiți pentru Irlanda. Irlanda, a spus-o și Parnell — nu se poate lipsi de nici unul din fiii săi.

O tăcere generală marcă încheierea acestui *finale*. Imperturbabilul navigator ascultase netulburat aceste vești sumbre.

— Mai trece ceva apă pe gîrlă pînă atunci, șefule, replică acest om hîrșit prin viață în mod vădit cam enervat de truismele debitate mai sus.

La care duș rece, cu privire la prăbușirea aceea istorică și așa mai departe, consimți și patronul, păstrîndu-și cu toate acestea în general punctul de vedere.

— Care e soldații cei mai buni din armată ? întrebă mînios sus zisul veteran îmbătrînit sub arme. Și cei mai buni la sărituri și la alergări ? Și cei mai buni amirali și generali care-i avem ? Ia spuneți.

— Irlandezii, ce mai, răspunse birjarul care semăna cu Campbell mai puțin petele de pe față.

— Tocmai, întări bătrînul lup de mare. Țăranul catolic irlandez. El este baza imperiului nostru. Îl știți doar pe Jem Mullins ?

Deși recunoscînd că el recunoaște oricui, ca individ, dreptul la părerea proprie, patronul adăugă aici că el perso-

270

nai n-are treabă cu imperiile, fie ele ale noastre sau ale altora, și că nu crede că ar fi de demnitatea unui irlandez să slujească asemenea imperii. De aici începu un schimb de cuvinte irascibile, care treptat se înfierbîntară, ambii, nu mai e nevoie să o spunem, făcînd apel la ascultătorii care urmăreau înfruntarea aceasta cu tot interesul atîta vreme cît nu se ajunsese la incriminări și confruntări fizice. Din informațiile sale sigure pe care le tot culegea de un număr de ani, domnul Bloom era mai degrabă înclinat să respingă de-a dreptul asemenea pronosticuri ca fiind pur și simplu apă de ploaie, căci, așteptînd acea împlinire jinduită sau nu cu fervoare, el era în deplină cunoștință de cauză în ce privește faptul că vecinii lor de dincolo de Canalul Mîneicii, afară de eventualitatea că ar fi fost niște nătărăi mai mari decît i-ar fi crezut el, mai degrabă își ascundeau adevărata lor putere decît dimpotrivă. Exact ca și părerea aceea extravagantă circulînd în anumite cercuri în sensul că într-o sută de milioane de ani straturile carbonifere ale insulei surori aveau să se epuizeze și atunci dacă, cu trecerea timpului, lucrurile aveau să iasă chiar așa, tot ce mai putea el personal să spună în privința asta era că întrucît o mulțime de circumstanțe deopotrivă de relevante în chestiunea respectivă s-ar fi putut produce pînă atunci, era cît se poate de dezirabil •ca în intervalul pendinte să se încerce cele mai bune soluții pentru ambele țări, indiferent de antagonismele dintre ele. Și un alt detaliu interesant, cum ar fi, exprimat în vorbire populară, amorurile dintre fetele de stradă și băieții de prăvălie, să ținem minte că soldații irlandezi au luptat la fel de adesea pentru Anglia ca și împotriva ei, ba chiar de fapt mai mult așa decît invers. Și în fond, de ce ? De pildă, scena asta între patronul stabilimentului, despre care se zvonea că ar fi fost Fitzharris, faimosul invincibil, și celălalt, fiind în mod evident în travesti, îl făcea prin forța împrejurărilor să creadă că ar fi fost ceva de genul celebrelor escrocherii cu ia dovedește-mi că ai încredere în mine, să presupunem adică, cum ar veni, că era aranjată dinainte, așa cum el, ca spectator și observator al sufletului omenesc, și asta ar fi putut-o spune despre sine, căci ceilalți nu ajungeau să deslușească dedesubturile jocului. În ce privește patronul sau cîrciumarul

- 271

care probabil că nu era cîtuși de puțin celălalt, el (Bloom) nu se putea împiedica să considere, și asta pe drept cuvînt, că ar fi fost mai bine să te ții la distanță de țipi de **felul** acesta, dacă nu ești de-a dreptul un idiot dracului și să refuzi că mai ai de a face cu ei și asta să-ți fie regula de aur și în viața particulară și cu toate matrapazlîcurile lor, existînd oricînd riscul să apară unul ca Dannyman și să-și toarne tovarășii și să depună mărturie în fața procurorului reginei — care acuma e rege — cum a fost Denis sau Peter Carey, și numai la gîndul ăsta pe el îl cuprindea scîrba. Și chiar lăsînd toate astea la o parte lui nu-i plăceau din principiu asemenea cariere bazate pe fapte rele și pe crimă. Cu toate acestea, deși asemenea înclinații criminale nu fuseseră niciodată sub nici o formă plăcute inimii sale, adevărul este că pe de altă parte el resimțea, și n-avea rost să o nege (deși în sinea sa rămînea mai departe ceea ce a fost o viață întreagă) o anume admirație față de un om care ridicase în fapt pumnul, arma albă, avînd curajul convingerilor sale politice chiar dacă personal, în ce-l privește, el n-avea să participe niciodată la asemenea chestii, de fapt aceeași ciorbă ca și vendetele astea din dragoste din sud — ori e a mea ori să știu de bine că mă spînzură pentru ea — cînd adesea bărbatul după ce ajunseseră la vorbe între ei cu privire la relațiile ei cu celălalt fericit muritor (bărbatul în

prealabil punîndu-l sub observație), ajunge să-i provoace adoratei sale răni mortale ca urmare a unei *liaison* alternative postnupțială înfigînd și cuțitul în ea pînă cînd însă uite că i-a venit acum în minte faptul că Fitz, poreclit Piele-de-Ca-pră, n-a făcut altceva decît să conducă mașina pentru adevărații făptași ai delictului crimei astfel încît, dacă informațiile lui erau demne de încredere, nu era de fapt complice în atentat ceea ce, la urma urmelor a fost considerentul pe care nu mai știu ce expert în probleme juridice ajunsese să-i scape pielea. În orice caz, toate acestea erau acum istorie foarte veche, și cît despre prietenul nostru pseudo-Piele etc. era vizibil cu ochiul liber că-și supraviețuise momentului său de glorie. Ar fi trebuit sau să fi murit din cauze naturale sau sus pe eșafod. Ca și actrițele — mereu spectacol de adio, irevocabil ultima seară

272

și pe urmă numai ce le vezi iar numai zîmbete. Asta din cauză că sînt atît de generoase, firește, ființe cu temperament, nici nu le trece prin cap să pună deoparte, totdeauna gata să dea vrabia din mîna pe cioara de pe gard. To'î-așa și el avea un fel de bănuială că și domnul Johnny Lever s-a cam scuturat de niște bănișori în cursul deambulărilor lui prin docuri ajuns pe urmă în atmosfera primitoare de la taverna *Bătrîna Irlandă*, cu reîntoarcerea la bătrîna Erin și așa mai departe. Cît și în ce-i privește pe ceilalți el mai auzise cu nu chiar așa de mult înainte același cîntec, după cum îi povesti lui Stephen despre modul în care, simplu dar eficient, îl readusesese la tăcere pe agresor.

— I-a sărit țandăra din nu mai știu ce chestie, declară acest mult încercat dar în fond pașnic personaj, pe care o spusese eu în treacăt. M-a tratat de evreu, și asta cu multă înflăcărare, de-a dreptul agresiv. Așa că, fără să mă abat cîtuși de puțin de la faptele concrete, i-am spus că Dumnezeu lui, vreau să spun Hristos, a fost și el evreu, și cu toată familia lui, ca și mine, deși în realitate eu nu sînt. Asta i-a luat piuitul. Cu vorba bună risipești norii mîniei. Toată lumea a fost martor că n-a mai putut să spună nici-un cuvînt. N-am dreptate ? Îi adresa o privire lungă de genul n-ai dreptate lui Stephen plină de o mîndrie sfielnică, întunecată, în fața unei asemenea blînde acuzații, cu de asemenea o sclipire oarecum rugătoare căci i se părea că simte în mod nelămurit că de fapt nu chiar așa...

— *Ex quibus*, mormăi Stephen pe un ton neutru, cei doi sau patru ochi ai lor conversînd în vremea asta, *Chri-tus* sau Bloom, adică pe numele său, sau, în fond, oricare altul, *secundum carnem*.

— Firește, continuă domnul Bloom să stipuleze, trebuie să iei în considerare și celălalt aspect al problemei. E greu să stabilești reguli ferme și stricte despre ce e bine și ce e rău dar loc pentru mai bine e sigur că există oriunde, deși orice țară, se zice, inclusiv nefericita noastră patrie, are guvernul pe care și-l merită. Dar cu puțină bunăvoință oriunde. E foarte frumos să te lauzi cu superioritatea mutuală dar ce te faci cu egalitatea mutuală ? Eu resping violența sau intoleranța sub orice formă. Nu

273

rezolvă nimic și nu împiedică nimic. Revoluția trebuie să vină și ea după plan ca la plățile în rate. E o absurditate patentă și care-ți sare în ochi să urăști niște oameni pentru că locuiesc după colț, și vorbesc un alt dialect ca să spun așa.

— Memorabila și sîngeroasa bătălie a podului și războiul de șapte minute, consimți Stephen, undeva între alea Skinner și piața Ormond.

— Da, conveni întru totul domnul Bloom, sprijinind pe de-a întregul această remarcă, în sensul că totul era cît se poate de just și toată lumea era cît se poate de ciș-tigată unei asemenea cauze.

— Mi-ai luat vorba din gură, spuse. O încurcătură de fapte contradictorii pe care cu toată sinceritatea nici de departe n-ai putea...

Toate aceste certuri meschine, după umila sa părere, stîrnind numai sînge rău — bosa combativității sau o glandă de vreun fel sau altul, și în mod greșit presupunîndu-se că ar fi vorba de un punct de onoare sau de credință în steag — erau în foarte mare măsură o chestiune de bani, chestiunea care stă de fapt în spatele a orice, lăcomie și gelozie, oamenii nemaiștiind niciodată unde să se oprească.

— Îi acuză — remarcă el pe un ton audibil. Se întoarse la o parte de la ceilalți, care probabil... și-i

vorbea acum mai îndeaproape așa ca ceilalți... în caz că ar fi...

— Evreii îi împărtășea el încet într-un soi de aparteu urechii lui Stephen, sînt acuzați că ruinează totul. Nici urmă de adevăr în asta, pot să-ți spun eu sigur. Istoria — te-ar mira să afli asta ? — dovedește cît se poate de limpede .că Spania a decăzut atunci cînd Inchiziția i-a dat afară cu cîinii pe evrei și Anglia a prosperat cînd Crom-well, un tîlhar neobișnuit de capabil care, în alte privințe, are multe pe conștiință, i-a importat. De ce ? Pentru că sînt oameni cu simț practic și au dovedit asta. Nu vreau să mă lansez acum în vreo... pentru că dumneata cunoști textele de bază în problema asta, și pe urmă, dumneata fiind ortodox... Inșă în domeniul economic, ca să nu ne atingem de religie, preotul înseamnă sărăcie. Să luăm tot Spania, ai văzut în război, în comparație cu atît de între-prinzătoarea Americă. La turci e în dogma lor. Pentru că

274

dacă n-ar crede că se duc direct în cer cînd mor ar încerca să trăiască mai bine — cel puțin așa cred eu. Asta i și chițibușul cu care popii de parohie scot bani cu minciunile lor. Eu, reluă el cu forță dramatică, sînt la fel de bun irlandez ca și personajul aceia grosolan de care ți-am vorbit la început și vreau să-l văd pe fiecare, conchise el, de orice credință și clasă *pro rata* bucurîndu-se de un veștit frumusețel, confortabil, și nici ceva meschin, ceva să spunem în jurul a trei sute de lire pe an. Asta e problema vitală în joc și e realizabil și asta ar duce la relații mai prietenoase de la om la om. Cel puțin asta e ideea mea și o spun ca atare. Țasta zic eu că e patriotismul. *Vhi patria*. cum am învățat noi boaba noastră de latinește pe vremea cînd ne ocupam cu clasicii la *Alma Mater, vita bene*. Acolo poți să trăiești bine, ăsta ar fi sensul, dacă muncești.

Pe deasupra celui de negustat simulacru al unei cești de cafea, ascultînd acest sinopsis al lucrurilor în general, Stephen rămăsese cu ochii în gol. Auzea, desigur, tot felul de cuvinte schimbîndu-și culoarea asemenea crabilor de la Ringsend din dimineața aceleiași zile, îngropîndu-se grăbiți în diferitele culori ale felurilor soiuri din același unic nisip acolo unde-și aveau și ei sălașul dedesubt sau păreau că și l'ar fi avut. Apoi își ridică privirile și văzu ochii care spuneau sau nu spuneau cuvintele pe care vocea pe care o auzise le spusese — dacă muncești.

•— Pe mine să nu contezi, reuși să remarce, înțelegînd prin aceasta să muncească.

Ochii fură surprinși de această observație, pentru că, așa cum el, persoana care le stăpînea *pro tempore*, remarcă, sau mai degrabă vocea sa vorbind o făcu : Toți trebuie să muncească, n-au încotro, laolaltă.

— Vreau să spun, sigur, celălalt se grăbi să afirme, să muncească în înțelesul cel mai larg posibil al cuvîntului. Aici intrînd și munca literară, nu doar așa de dragul artei. Să scrie pentru ziare, care astăzi reprezintă formula cea mai accesibilă. Și asta e muncă. Muncă importantă. În fond, din puținul pe care-l știu despre dumneata, după toți banii cheltuiți cu educația dumată, ești în drept să-ți recuperezi și să-ți fixezi singur prețul. Ai tot atît de mult dreptul să trăiești din scrisul dumată urmîndu-ți ideile filosofice,

275

cum are și țăianul. Ce, nu-i așa ? Amîndoi aparțineți Irlandei, cei care muncesc cu brațele și cu mintea. Fiecare este la fel de important.

— S-ar zice că mă suspectezi, replică Stephen cu un soi de jumătate de surîs, că eu aș putea fi important pentru că aparțin acestui *faubourg Saint-Patrice* căruia în prescurtare i se spune Irlanda.

— Eu aș merge chiar și mai departe, insinua domnul Bloom.

— Inșă eu suspectez, îl întrerupse Stephen, că Irlanda trebuie să fie importantă pentru că-mi aparține mie.

— Ce aparține ? întrebă domnul Bloom, aplecîndu-se spre el, închipuindu-și că poate nu înțelesese ceva. Scu-ză-mă. Din nefericire n-am prins bine ultima parte. Ce spuneai ?...

Stephen, în mod evident prost dispus, repetă și își împinse la o parte ceașca de cafea, sau oricum ai fi vrut să-i spui. nu prea politicos, adăugînd :

— Țara nu ne-o putem schimba. Să schimbăm subiectul.

La această pertinentă sugestie, domnul Bloom, pentru a schimba subiectul, își coborî privirile, dar pus în încurcătură, pentru că n-ar fi putut spune exact ce înțeles să atribuie informației cu ce aparține cui și care părea să n-aibe nici cap nici coadă. Faptul că era vorba aici într-un fel sau altul de un gest de respingere în ce-l privește era mai limpede decît cealaltă parte a remarcii. Inutil de adăugat că aburii recente sale orgii își spusese atunci cuvîntul cu mai multă asperitate într-un mod oarecum amar, curios, care-i era străin în stările sale de sobrietate. Probabil viața sa particulară, căreia domnul Bloom

îi atribuia cea mai mare importanță, nu era întocmai așa cum ar fi fost util să fie sau poate nu era familiarizat cu oamenii cu adevărat cumsecade. Cu o umbră de teamă pentru tânărul care-i ședea în față, pe care îl scruta pe furiș cu un aer oarecum consternat amintindu-și că se întorcea tocmai de la Paris, ochii mai ales ducându-l cu gândul fără să vrea în special la tatăl și la sora lui, dar cu toate acestea neizbutind să limpezească prea mult chestiunea, își trecu în revistă exemple de oameni cultivați care promiseseră lucruri atît

276

de strălucitoare, stîrpiți în mugure de ruina prematură nimeni nefiind de condamnat în această privință decît ei înșiși. De pildă, fusese cazul O'Callaghan, ca să luăm numai unul din ele, extravagantul acela pe jumătate țicnit, de familie respectabilă, chiar dacă nu prea înstărit, trăind de azi pe mîine, cu aiurările lui, printre care altele multe cînd se îmbăta și se dădea în spectacol luîndu-se de toți în jur era și obiceiul de a se arăta în public într-un costum făcut din hîrtie de împachetat (fapt autentic). Și pe urmă obișnuitul *denouement* după ce lucrurile evoluaseră repede și în ritm furios cînd a intrat la apă și a trebuit să fie evacuat de niște prieteni, după ce primise avertismentul cel mai solid pentru a'cel cal breaz din partea lui John Mallon, de la poliție, tocmai bine cit să nu fie susceptibil de paragraful doi al amendamentului legii penale, și anumite nume ale celor puși sub acuzare astfel fiind știute dar nedivulgate public pentru motive pe care le-ar putea înțelege oricine care are puțin cap. Pe scurt, stînd și socotind bine, șase șaisprezece, amănunt pe care personal nu-l lua de loc în serios, Antonio și așa mai departe, și toate chestiunile cu jocheii și esteții și tatuajul care era la modă prin anii șaptezeci sau cam așa ceva, chiar și în Camera Lorzilor, pentru că, în tinerețe, chiar și actualul ocupant al tronului, pe atunci prinț moștenitor, și ceilalți membri ai ierarhiei cea mai de sus și alte personalități de seamă, care se luau pur și simplu după șeful statului, și de aici ajunse să reflecteze la păcatele celor de seamă și ale capetelor încoronate care-și băteau joc de morală cum a fost și cazul Cornwall acum cîțiva ani, sub înfățișarea lui politicoasă și nevinovată și în realitate cu totul împotriva firii, lucru pe care gura lumii e oricînd gata să-l condamne așa cum stau lucrurile acum, dar nu pentru motivele pe care i le atribuie ei, oricare ar fi fost, cel mult cu excepția femeilor, care totdeauna sînt gata să se ia de păr între ele, mai ales pe considerente- de toaletă și modă și așa mai departe. Doamnele care se dau în vînt după desuuri de astea mai deosebite și orice bărbat care se îmbracă mai cum trebuie se simte obligat și în fond tot ce fac e să lărgească și mai mult distanța dintre ei prin tot felul de vorbe cu subînțeles și să dea și mai mult echivoc gesturilor acestora mai îndrăznețe între ei, ea descheindu-l la și el desfăcîndu-i, bagă

277

de seamă e-un ac, în vreme ce sălbaticii din insulele canibalilor, să zicem, la treizeci și două de grade la umbră nu dau doi bani pe chestia asta. Dar la urma urmei, ca să ne reîntoarcem la ce spuneam, sînt alții care și-au făcut drum spre vîrf pornind de jos de tot și numai prin forțele proprii. Asta e forța geniului înăscut. Cap, domnule.

Pentru aceste motive și altele încă considera că e interesul și chiar datoria lui să accepte și chiar să profite de o asemenea ocazie neașteptată, deși de ce anume n-ar fi putut spune la drept vorbind, fiind, cum era și cazul, deja cu cîțiva șilingi în pierdere căci, de fapt, la urma urmelor, singur intrase în chestia asta. Totuși, faptul că putea face cunoștința cuiva de un soi mai deosebit care să-i ofere hrană pentru reflecție recompensa din belșug o asemenea mică... Un astfel de stimulent intelectual era, simțea el, din cînd în cînd un tonic de prima mînă pentru exercițiul inteligenței. La care se mai adăuga și coincidența unor în-tîlniri, discuții, dansuri, încăierarea, cîte un matroz din ăștia cum nu prea întîlnești des, vagabonzi de noapte, toată complicația asta de întîmplări, toate contribuind să alcătuiască un fel de imagine în miniatură a lumii în care trăim, mai ales că modul de viață al acelei zece la sută din populație care-și duce traiul la fund, cum ar fi minerii, scafandrii, gunoierii etc, se bucura acum în urmă de multă atenție. Și în fond ca să facă și el ca albina care folosește fiecare ceas al zilei aurite de soare, se întreba dacă n-ar fi putut avea și el norocul domnul Philip Beaufoy dacă s-ar apuca să pună în scris toate astea. Să zicem că ar așterne și el pe hîrtie ceva mai ieșit din comun (așa cum de fapt chiar avea intenția s-o facă) la onorariul de o guinee coloana. *Exjieriențele mele de viață*, să zicem, în *Adăpostul Vizitiului*.

Ediția roză, cu ultimele rezultate sportive, a *Telegra-ph*-ului mare jurnal care nu minte niciodată, era, ca din întîmplare, chiar lîngă mina lui, și cum sta așa pe gînduri, departe de a se declara satisfăcut, cu chestia cu țara care-i aparținea lui și ce-o fi vrut să spună uite despre vasul care vine de la Bridgwater și aduce o ilustrată pentru A. Boudin vi se cere să aflați vîrsta căpitanului, își aluneca privirile peste

reclamele care intrau de fapt în sfera interesului său

278

profesional, instituția asta care pe toți ne cuprinde în bra-lele ei și dă-ne nouă astăzi presa noastră cea de toate zilele. La început cam tresări neplăcut dar se vădi a fi fost doar ceva despre un anume H. de Boyes, agent de mașini de scris sau cam așa ceva. Mare bătălie Tokio. Amourile unui patriot irlandez 200 lire daune. Gordon Bennett. Escrocheria cu emigrările. Scrisoarea Sfinției Sale William Ascot *Zvirluga* ne aduce aminte de Derby din '92 când armăsarul căpitanului Marshall, *Sir Hugh*, a câștigat panglica albastră cu un avans de câteva lungimi. Dezastru la New York, mii de victime omenești. Botului și copitelor. Funeraliile răposatului domn Patrick Dignam.

Astfel ca să schimbe subiectul citi despre Dignam odih-nească-se în pace, care o împrejurare veselă nu s-ar fi spus că ar fi fost.

— *In dimineața aceasta* (asta sigur vine de la Hynes) *rămășițele pămîntesti ale răposatului domn Patrick Dignam au fost ridicate de la reședința sa din Bulevardul New-bridge nr. 9, Sandymount, spre a fi înmormîntat la Glas-nevin. Decedatul a fost o personalitate cit se poate de populară și iubită în viața orașului nostru și moartea sa, după o seurtă suferință, i-a impresionat mult pe cetățenii din toate păturile sociale în care el este adine regretat. Funeraliile la care au fost prezenți numeroși prieteni ai decedatului, au fost organizate* (asta e sigur că Hynes a scris-o la îndemnul lui Corny) *de domnii H. J. O'Neill și fiii, calea North Strand 164. în asistența reculeasă am remarcat pe Pat. Dignam (fiul), Bernard Corrigan (cumnat), John Henry Menton, jurist, Martin Cunningham, John Power ean-îondph 1/8 ador dorador douradora* (asta trebuia să fi fost când l-a chemat pe Monks corectorul la o parte ca să discute despre firma Keyes), *Thomas Kernan, Simon Deda-lus, Stephen Dedalus, licențiat, Edward J. Lambert, Corne-lius Kelleher, Joseph M'C. Hynes, L. Boom, CP. M'Coy — M'Ferlan și mai mulți alții.*

Iritat nu în mică măsură de acel L. Boom (cum se specifica în mod eronat) și de rîndul de litere căzute și amestecate, însă în același timp amuzat la culme de CP. M'Coy și Stephen Dedalus, licențiat, care nu mai e nevoie să o spunem, străluciseră prin totala lor absență (ca să nu mai

279

vorbim despre M'Ferlan), L. Boom îi arată această informație tovarășului său. licențiat, în clipa aceea preocupat să-și înăbușe un alt căscat, mai mult de nervozitate, fără să dea uitării obișnuitele remarci stîrnite de greșelile de tipar tipografice.

— E și Epistola aia primă către ebrei, întrebă el, îndată ce-i permise falca inferioară, au băgat-o ? Cu textul : deschide-ți botul și vîră-ți copita-năuntru ?

— Este, chiar, spuse domnul Bloom (deși la început își închipuise că făcea aluzie la arhiepiscop pînă cînd celălalt adăugase treaba cu copita și botul cu care nu era nici o confuzie posibilă) bucuros că poate să-l liniștească și oarecum surprins că Myles Crawford reușise pînă la urmă, uite-o.

în timp ce celălalt o citea la pagina a doua, Boom (ca să-i acordăm pentru moment noul apelativ eronat) își petrecu câteva clipe parcurgînd pe sărite relatarea cursei a treia de la Ascot, la pagina trei, valoarea 1 000 lire sterline pînă 3 000 lire *in specie* ca supliment pentru armăsari și iepe tinere, *Zvirluga* domnului F. Alexander, murg mînz al lui *De-a dreptul*, 5 ani, greutatea 60, Thrale (W. Lane)

1. *Zinfandel* al lordului Howard de Walden (M. Cannon)

2. *Sceptru* al domnului W. Bass, 3. Pariurile — 5 contra 4 la *Zinfandel*, 20 la 1 la *Zvirluga* (cîștigător). *Zvirluga* și *Zinfandel* au mers laolaltă. Cîștigătorul a fost pînă spre sfîrșit în dubiu apoi outsiderul a ieșit în frunte dobîndind un avans ușor și întrecîndu-l pe armăsarul roib al lordului de Walden și pe iapa murgă a domnului Bass în această cursă de 2 1/2 mile. Cîștigătorul este antrenat de Baine așa că versiunea lui Lenehan despre toată chestia a fost doar așa ca să facă pe grozavul. A luat pontul la modul cel mai deștept, cu o lungime avans, 1 000 de lire plus 3 000 pe împărțite. A alergat de asemenea calul lui J. de Bremond (ăsta franțuzesc de care întreba Lyons Cocoșul așa de excitat n-a venit încă dar acum în orice moment) *Maximum II*. Diferite moduri de a da lovitură. Amor și daune interese. Deși gloaba asta a lui Lyons s-a dat peste cap să iasă ultima. Acuma, bineînțeles, pariurile s tocmai ce-i lipsea lui ca să ajungă aici, dar, oricum, în felul în care-au ieșit lucrurile prostul de el n-are prea multe motive să se feli-

280

cite de alegere, s-a și priceput să-l aleagă. Pînă la urmă e tot pe ghicite.

— Era de prevăzut c-aveau să ajungă la asta, spuse domnul Bloom.



— Cine ? întrebă celălalt, care la drept vorbind se lovise rău la mână.

Într-o bună dimineață îți deschizi ziarul, afirmă birjarul, și citești, *S-a întors Parnell*. Putea să pună pariu pe ce vroiau ei. Unul din regimentul de pușcași dublinezi trecuse pe aici pe la adăpost într-o seară și zicea că l-a văzut el cu ochii lui în Africa de sud. Mîndria, asta l-a dus de rîpă. Ar fi trebuit să-și facă seama sau să se dea la fund o vreme după chestia din Camera Comisiei 15 pînă avea să-și recapete prestigiul să nu-l mai arate nimeni cu degetul. Și atunci ar fi căzut cu toții ca unul singur în genunchi în fața lui să vină-ndărăt cînd și-ar fi venit în fire. Mort, oricum nu e. S-a ascuns și el pe undeva. Cosciugul pe care-l aduseseră atunci era plin cu pietroaie. Și-a schimbat numele în De Wet, generalul bur. Greșeala lui a fost că s-a luat de popi. Și-așa mai departe.

Cu toate acestea, Bloom (ca să-i dăm numele adevărat) era mai curînd- surprins de ținerea lor de minte căci în nouă cazuri din zece treaba cu Parnell era o chestie cu butoaie de catran și asta nu numai pentru unii ci cu miile, și pe urmă să fie dat cu totul uitării pentru că mai și trecuseră vreo douăzeci de ani. Foarte puțin probabil, firește, că ar mai fi fost măcar o umbră de adevăr în toate poveștile astea și chiar, presupunînd că totuși, părerea lui era că o reîntoarcere ar fi fost cu totul nerecomandabilă, ținînd seama cum evoluaseră lucrurile. Evident era ceva care îi rîcîia în faptul că murise. Ori că era o moarte prea blînda așa de pneumonie galopantă tocmai cînd diferitele lui aranjamente politice erau pe cale să-și iasă sau că se auzise că i s-a tras că neglijase să-și schimbe ghețele și hainele după ce se udase așa și a dat în răceală și n-a consultat specialistul că a stat închis în camera lui pînă cînd a murit pînă la urmă de asta spre regretul tuturor înainte de a fi trecut două săptămîni sau poate că erau necăjiți să vadă că ei nu mai avuseseră ocazia să se ocupe de toată chestia asta. Sigur, nimeni nu știa exact nici înainte cînd-  
nvrtea el,

281

n-aveau nici 6 idei unde se ascundea, ca-n cîntecul acela, *Unde ești, Alice*, asta chiar înainte de a începe să-și ia identități false cum ar fi Fox și Stewart, așa că observația asta provenind de la prietenul birjar ar fi putut intra în limitele posibilului. Natural toată situația asta avea de ce să-l apese el fiind un conducător înăscut, cum nu exista nici o îndoială că fusese, și pe deasupra și un bărbat impunător, aproape doi metri, sau în orice caz un metru nouăzeci și mai bine fără pantofi, în timp ce domnii Cutare și Cutare care, deși nu-i ajungeau nici pînă aicea, erau acuma pe puntea de comandă chiar dacă așa zisele lor calități erau așa de îndoielnice. Sigur e că era aici o morală, idolul cu picioare de lut. Și pe urmă șaptezeci și doi dintre oamenii lui ele încredere care se întorseseră împotriva lui aruneînd cu noroi, unul într-altul. Exact același lucru și cu asasinii. E ceva care te-atrage să revii la fața locului — simți ceva care nu-ți dă pace și te trage într-acolo — ca să arăți figurantului intrat în rol cum se face exact. Îl văzuse și el **Odată** cu prilejul acela faimos cînd veniseră să distrugă tipografia la *Neînvinșul* sau o fi fost *Irlanda Unită*, fusese o ocazie pe care știa să o prețuiască acum, și de fapt îi și întinsese jobenul cînd îi fusese zburat de pe cap și el îi spusese *Mulțumesc*, fără îndoială tulburat deși își păstrase ( gresia imperturbabilă în ciuda micii întîmplări neplăcute la care se făcuse aluzie tocmai cînd să-și vadă visul cu ochii — era un om de calitate ce mai. Totuși, în ce privește reîntoarcerea, ar fi putut spune că ar avea noroc dacă nu pun cîinii pe el cum s-ar arăta. De obicei aici încep încurcăturile. Unu' pentru tine, alți doi împotriva. Și pe urmă, primul lucru, dai de tipul care-ți ocupă locul și trebuie să aduci tu dovezile, ca reclamantul în procesul Tichborne, E.cger Charles Tichborne, *Bella* se chemase vasul di:pj. cite-și aducea el aminte, în care s-a scufundat moștenitorul, așa cum aveau să demonstreze probele, și mai era și un tatuaj'cu cerneală indiană, lordul Bellew, parcă ? S-ar fi putut foarte bine să fi aflat detaliile de la unul de pe bord și pe urmă, cînd a fost la o adică să se conformeze cu descrierea, să se prezinte cu, Scuzați-mă, numele meu este Cutare, sau vreo remarcă ele felul acesta obișnuită. Un mod mai prudent de a proceda, îi spuse domnul Bloom vecinului său nu prea vorbăreț și de fapt

282

prin aceasta semănînd cu eminentul personaj în discuție, ar fi fost să se tatoneze înfîi terenul.

— Căteaua aia, tîrfa aia englezoiacă l-a băgat la apă, comentă proprietarul stabilimentului. Ea i-a bătut primul cui în cosciug.

— Da' bine femeie, oricum, remarcă acel *soi-disant* notar public pseudo-Henry Campbell, și multă, domnule. I-am văzut poza la frizerie. Bărbatu-su era căpitan sau ofițer.

— Mda,, adăugă cu efect de amuzament Piele-de-Capra, ofițer de ață.

Această contribuție binevoitoare și cu un caracter umoristic la conversația generală prilejui multe risete în *entourage*. În ce-l privește pe Bloom, el, fără umbră de surîs, rămase doar cu privirile în gol

spre ușa reflectînd asupra acestei împrejurări istorice care stîrnise un interes extraordinar la vremea cînd faptele, ceea ce era mai rău, fuseseră făcute publice împreună cu obișnuitele scrisori dintre ei, pline de tot felul de dulci nimicuri. Înii fusesse strict platonice pînă cînd natura intervenise cu ale ei și se născuse un atașament reciproc, pînă cînd lucrurile ajunseseră la punctul culminant și chestiunea devenise de domeniul public în tot orașul și lovitura venise pe neașteptate ca o informație bine venită pentru nu puțini rău voitori, hotărîți să-i grăbească lui căderea deși lucrul era știut de toți toată vremea chiar dacă nu ca chestia asta senzațională care fusese speculată apoi. Întrucît numele lor erau acum pronunțate împreună, și încă el fusese știut ca fiind favoritul ei, ce nevoie mai era s-o strigi pentru unul și altul de pe acoperise, din boxa martorilor sub jurămînt cînd un fior a străbătut sala arhiplină a tribunalului literalmente electrificîndu-i literalmente pe toți sub forma martorilor care jurau că-l văzuseră cu ochii lor la cutare și cutare dată pe el pe cale de a fugi dintr-o cameră de la etaj cu ajutorul unei scări și în. ținută de noapte, fiind pe urmă primit în casă tot în același mod, fapt pe care săptămînalele, oarecum înclinate spre detalii lubrice, l-au speculat scoțînd pur și simplu bani cu grămada. În vreme ce adevărul adevărat în toată chestia era pur și simplu cazul bărbatului care nu face față și nemaifiind nimic comun între ei în afară de nume și pe urmă un bărbat adevărat intrînd în scenă, pu-

283

r

ternic tocmai bine cit să fie slab, căzînd victimă farmecelor ei de sirenă și uitîndu-și de legăturile sale casnice. Cu urmarea obișnuită înflorind în soarele surîsului iubitei. Veșnica problemă de viață în căsătorie, mai e nevoie s-o spunem, ieșind la iveală. Poate adică dragostea adevărată, presupunînd că se întîmplă să mai fie alt tip amestecat în toată chestia, să mai existe între oamenii căsătoriți ? Deși nu era absolut de loc treaba lor dacă el o privea cu o afecțiune care se lăsa purtată de valurile nebuniei. Adevărul e că el era un bărbat magnific, mai fiind pe deasupra înzestrat și cu daruri de altă natură, în comparație cu celălalt, figurantul în uniformă, adică (și care era exact de tipul *adio, frumosul meu căpitan*, un individ din dragonii călare, regimentul 18 husari, ca să fim exacti) și fără îndoială gata să se aprindă (liderul prăbușit adică, nu celălalt) în felul său anume, pe care ea, sigur, femeie, îl dibuise repede ca fiind de natură să-i ajute calea spre glorie, ceea ce el aproape că dădea semne că are să și reușească pînă **eînd** popii și predicatorii în general, adepții lui de nădejde la început și chiriașii și arendașii lui iubiți amenințați cu evacuarea pentru care el muncise ca un rob în regiunile rurale ale țării luîndu-le partea într-un fel care le depășise speranțele lor cele mai exagerate, s-au priceput să se folosească de planurile lui de căsătorie, să-l facă de rîsul lumii într-un fel de-a dreptul lovitura de copită a măgarului. Privind lucrurile acum în retrospectivă cum s-ar zice, totul părea ca un vis. Și o întoarcere ar fi fost lucrul cel mai rău pe care l-ar fi putut face pentru că ar fi fost de la sine înțeles că s-ar fi simțit cu totul nelalocul său lucrurile evo-luînd întotdeauna odată cu vremurile. Uite, reflectă el mai departe, Irishtown Strand, un loc pe unde nu mai fusese de cîțiva ani, părea acum schimbat, de cînd, cum se în-tîmplase, el se mutase în cartierul de Nord, Nord sau Sud, oricum era același caz bine cunoscut de pasiune înflăcărată, pur și simplu, cînd răstorni căruța cu mere și încă ceva pe deasupra și nu făcea decît să confirme ce spunea el, și ea fiind spanioloaică sau pe jumătate, o ființă care nu face lucrurile pe jumătate, abandonul pătimaș al celor din sud, zvîrlind cît colo orice urmă de decență.

noi  
Joi

— Asta nu face decît să confirme ce spuneam eu, îi spuse cu căldură lui Stephen. Și, dacă nu mă înșel eu foarte tare, era și spanioloaică.

— Fata regelui Spaniei, răspunse Stephen, adăugînd ceva cam confuz despre *adio* și rămîneți cu bine voi cepe ale Spaniei și prima țară Mortu-i numită și de la Ramhead la Sicilia erau atîtea și atîtea de multe...

— Chiar ? exclamă surprins Bloom, deși cîtuși de puțin uimit. N-am mai auzit zvonul ăsta pînă acum. Se poate, mai ales că era, că a **trăit** acolo. Așa zici, Spania.

Ocolind cu grijă o carte în buzunarul său *Plăcerile* care-i aducea aminte dealtfel de cartea de la biblioteca din strada Capelei care era cu termenul deja depășit, își scoase portvizitul și trecîndu-i în

revistă repede diferitele lucruri conținute, în cele din urmă...

— Fiindcă veni vorba, ce crezi, spuse, gânditor, scoțind o fotografie cam veche pe care o puse pe masă, crezi c-ar fi tipul spaniol ?

Stephen fiind astfel în mod evident interpelat, își coborî privirile spre fotografia reprezentând o doamnă planturoasă, cu farmecele trupești bine scoase în evidență, cum s-ar zice la vedere, așa cum se afla în plină înflorire a feminității, într-o rochie de seară anume decoltată pentru asemenea împrejurări spre a expune la modul liberal pieptul, cu o viziune generoasă asupra sinilor, cu buzele pline întredeschise și dantură perfectă, stînd în picioare cu multă și evidentă demnitate alături de un pian, pe pupitrul căruia se afla *în vechiul Madrid*, o baladă, drăguță în felul ei, care era pe atunci la modă. Ochii ei (ai doamnei), întunecați, mari, îl priveau pe Stephen părăind gata să surîdă la ceva demn de toată admirația, Lafayette de pe strada Westmoreland, cel mai de seamă artist fotograf al Dublinului, fiind autorul acestei performanțe estetice.

— Doamna Bloom, soția mea, *prima donna*, doamna **Marion** Tweedy indică Bloom. E făcută acum cîțiva ani. în '96 sau cam pe atunci. Exact cum era atunci.

Alături de tînărul său interlocutor privea și el fotografia doamnei acum soția sa legitimă care, preciza el, era fiica plină de calități a maiorului Brian Tweedy și care dăduse dovadă la o vîrstă fragedă de calități remarcabile de cîn-tăreață solistă făcîndu-și chiar debutul în public cînd nu-

285

măra abea șaisprezece ani. În ce privește fața era cît se poate de asemenea cu modelul însă nu punea în valoare cum se cuvine silueta ei care era pe drept cuvînt remarcată de obicei și nu apărea în adevăratele ei avantaje în toaleta aceasta. Ar fi putut, spunea el mai departe, să reprezinte întreg ansamblul, ca să nu mai insistăm asupra anumitor volume și curbe opulente ale El însuși fiind

t n timpul său liber, își

p să întârzie asupra formelor feminine în general și privite în desfășurarea lor pentru că întîmplarea făcea ca nu mai devreme decît chiar în acea după amiază admirase statuile acelea grecești, niște opere de artă desă-vîrșit executate, la Muzeul Național. Marmura de ar fi putut reproduce farmecul originalului, umerii, spatele, întreaga simetrie. Restul, într-adevăr, mda, puritanismul. Și cu toate acestea, virtutea Sfîntului Iosif, nu-i așa... în vreme ce o fotografie n-ar izbuti niciodată pentru că nu e artă, într-un cuvînt.

Însuflețit acum de-a dreptul i-ar fi plăcut să urmeze și el exemplul bătrînului matroz și să lase poza la vedere eîteva minute să vorbească singură și să-i dea dreptate în ce spunea și simțea el... astfel ca și ceilalți să-i soarbă frumusețea, prestanța ei de artistă scenică fiind, sincer vorbind,

spectacol în sine pe care aparatul de fotografiat n-ar fi reușit niciodată să-l reproducă întocmai. Însă așa ceva n-ar fi intrat în normele de bună cuviință di

u, după ploaie, cum ar veni, vreme bună... Și simțea parcă și un fel de mică nevoie să urmeze și el exemplul o voce lăuntrică cerîndu-i să satisfacă o oarecare necesitate punîndu-se în mișcare. Cu toate acestea, rămase locului aruneînd doar o **privire** asupra fotografiei ușor îndoite pe lîngă acele curbe opulente, și nu s-ar fi putut spune că o strica faptul că era puțin boțită, cu toate acestea, și apoi abătîndu-și în lături privirile mîngîietoare cu intenția de a nu spori eventuala jenă a celui alt în timp ce cîntărea simetria aceluia generos *embonpoint*. De fapt ușoara patină de murdărie de pe fotografie nu făcea decît sări adauge farmecului, ca și în cazul lenjeriei puțin murdare, care e la fel de plăcută ca și nouă, mult mai plăcută

286

de fapt, cu scrobeala trecuți. Ce-ar fi ca ea să nu fi fost acasă cînd el... ? m-am uitat să văd lampa aprinsă așa cum îmi spusese ea, îi trecu atunci prin minte dar doar așa **îți** treacă pentru că pe urmă își aduse aminte de' patul mototolit așa cura îl văzuse dimineața etcetera și cartea aia cu Ruby și cu mă-tu-n-pisoză (sic) care trebuie să fi căzut cum se și cuvenea suficient de aproape de oala de noapte domestică împreună cu scuzele lui Lindley Murray.

Tovărășia acestui tînăr îi era bine înțeles plăcută, un băiat cult, *distingue*, și impulsiv pe

deasupra, de **departe** un om de calitate, deși n-ai fi zis că ar fi fost... și cu toate acestea, da puteai să-ți dai seama că da. Pe lângă aceasta, spusese că fotografia e grozavă, ceea ce, orice s-ar fi putut spune, și era, cu toate că în momentul de față ea era mult mai corpolentă. Și de ce nu ? Se vînturau tot soiul de minciuni ipocrite despre chestiunile de felul acesta și dezonoarea pe toată viața inclusiv scandalul în ziare despre vechea poveste cu neînțelegerile conjugale și pretinsa legătură ilicită cu profesorul de golf sau cîntărețul la modă în loc să fim onești și lipsiți de prejudecăți în privința unei asemenea chestii. Cum le-a fost sortit să se întâlnească și cum s-a născut o apropiere între ei doi astfel îneît numele lor au ajuns să fie legate în ochii opiniei publice și toate astea spuse în gura mare la tribunal împreună cu tot felul de scrisori pline de expresii dulcege și compromițătoare, care să nu mai lase nici un echivoc, ca să se poată demonstra că coabitau fățiș de două sau trei ori pe săptămînă în vreun bine cunoscut hotel din cine mai știe ce stațiune și relațiile dintre ei după ce lucrurile își reluaseră cursul normal, au devenit la vremea lor de natură intimă. Pe urmă sentința cu previziunea că dacă după un anumit termen și procurorul care să dovedească din ce cauză da, și el ne-putînd demonstra contrariul, și sentința cu suspendare rămînînd definitivă. Însă în privința aceasta cei doi delicvenți, nemaivînd desigur ochi decît unul pentru altul, puteau să-și permită să ignore toată chestia, cum au și făcut-o de altfel pînă cînd toată chestia a trecut în mîinile unui avocat care a prezentat în termen legal o plîngere în numele părții prejudiciate. El, Bloom, se bucurase de privilegiul de a se fi aflat în preajma regelui neîncoronat

287

al Elinului în carne și oase cînd s-au petrecut lucrurile în acel eveniment cu adevărat istoric cînd oamenii de încredere ai liderului azi prăbușit — și care a rămas în ochii publicului pe poziție pînă la ultima picătură chiar și atunci cînd mantia adulterului îi căzuse grea peste umeri — cînd oamenii lui în număr de zece sau doisprezece sau poate chiar și mai mulți pătrunseseră în tipografia *Neînvinsului* sau nu era *Irlanda unită* (o denumire, nu-i așa, cîtuși de puțin potrivită) și au spart casetele cu litere cu ciocanele sau așa ceva ca urmare a unor izbucniri calomnioase ieșite din penele înveninate ale scribilor o'brienți, care de obicei nu făceau decît să răscolească noroiul, cu privire la moralitatea privată a fostului tribun. Deși atunci era în chip evident un om mult schimbat, el mai păstra ceva din personalitatea aceea impunătoare, chiar dacă îmbrăcat neglijent ca de obicei, dar tot cu expresia aceea hotărîtă care le impunea ezitanților pînă cînd au descoperit spre marea lor dezorientare că idolul lor avea picioarele de lut, lucru pe care, de altminteri, ea fusese prima să-l intuiască. Cum lucrurile se încălziseră bine în confuzia generală Bloom încasase o ușoară lovitură provenind de la un ghiont agresiv din cotul unui individ din mulțimea care se congregase în chip natural cu această ocazie localizată undeva în golul stomacului, din fericire însă fără a prezenta un caracter de gravitate. Pălăria lui (a lui Parnell) îi fusese în mod **inadvertent** zburată de pe cap și, ca să consemnăm un alt detaliu strict istoric, Bloom fusese cel care o ridicase din înghesuială după ce fusese martorul acestei împrejurări cu gîndul să i-o restituie (și chiar i-a restituit-o cu cea mai mare celeritate) care, acela, gîfîind și cu capul descoperit și cu gîndul foarte departe de pălăria sa în clipele acelea, **fiind** un gentleman înnăscut conștient de drepturile și datoriile sale de cetățean, el, de fapt, intrînd în toată combinația aceasta mai mult de dragul gloriei decît pentru orice altceva, un om la care se cunoștea de la o poștă calitatea, care-i intrase în sînge încă din fragedă copilărie de pe genunchii mamei sale sub forma că știa instinctiv ce sînt bunele maniere, lucru care s-a și văzut imediat pentru că s-a întors spre donatorul obiectului și i-a mulțumit cu un *aplomb* desăvîrșit spunînd, *Mulțumesc, domnul meu* : deși pe un ton foarte diferit de cel folosit de podoaba pro-

288

fesiunii juridice al cărui aeoperămînt de cap Bloom îl îndreptase mai devreme în cursul zilei de azi, istoria repe-tîndu-se, dar cu o deosebire : după înmormîntarea unui prieten comun cînd îl lăsaseră singur în gloria lui după mohorîta ceremonie în care-i încredințaseră mormîntului rămășițele pămîntești.

Pe de altă parte ceea ce-l irita mai mult în sinea lui erau glumele nesărate ale birjarilor și așa mai departe, care luau totul ușor, rîzînd prostește, pretinzînd că sînt în stare să înțeleagă orice, că de ce și de unde, și în realitate neștiind nici ei pe ce lume sînt, asta fiind o chestiune strict pentru cele două părți interesate afară de cazul că s-ar fi dovedit că soțul legitim s-ar fi întîmplat să fie complice datorită vreunei scrisori anonime de la obișnuitul turnător de tip băiatul Jones, care cică se întîmplase să dea peste ei la momentul culminant în postură amoroasă unul în brațele celeilalte atrăgînd cum s-ar spune atenția asupra comportării lor nepermise și toate ducînd la un scandal conjugal și frumoasa vinovată cerșind iertare de la domnul și stăpînul ei în genunchi și promițînd că va întrerupe legăturile și că nu-i mai primește vizitele dacă numai soțul rănit ar trece cu vederea și ar lăsa uitării trecutul, cu lacrimi în ochi deși poate că în vremea asta ve-nindu-i să-i scoată limba, întrucît era foarte posibil să fi fost mai mulți alții. El personal, fiind un sceptic, credea, și nu se sfia cîtuși de puțin s-o spună sus și tare, că bărbatul, sau bărbații la plural, erau totdeauna gata să se înscrie pe lista cîte unei doame, chiar presupunînd de dragul discuției că ar fi fost cea mai bună soție din lume și că s-ar fi înțeles foarte bine între ei cînd ea, neglijîndu-și îndatoririle, ar fi preferat să se declare plictisită de viața conjugală, și s-ar fi simțit ispitită să încerce fiorurile unui desfrîu politicos ei gata să o preseze cu atențiile lor cu intenții nu prea curate, rezultatul fiind că atențiile ei ajung să se centreze spre un altul, cauza multor asemenea *liai-sons* fiind încă faptul că femeii căsătorite încă atrăgătoare care merg pe frumoasa vîrstă de patruzeci de ani și bărbați mai tineri, fără îndoială, așa cum mai multe cazuri celebre de nebunie amoroasă feminină au dovedit-o cu prisosință.

289

19 — Uiise, voi. II

Era mare păcat că un tînăr atît de înzestrat în ce privește calitățile intelectuale cum era în mod evident interlocutorul său își pierdea timpul prețios cu femei pierdute care ar fi putut și să-l procopsească și cu cine știe ce bucurie care să-l țină viața întreagă. În ce privește fericirea unică avea probabil să-și ia o nevastă într-o bună zi atunci cînd domnișoara Cuvenită abia avea să apară în. scenă dar între timp societatea doamnelor era o *conditio sine qua non*, deși el avea cele mai grave îndoieli, nu că ar fi vrut într-o cît de mică măsură să-l tragă de limbă pe Stephen în legătură cu domnișoara Ferguson (care s-ar fi putut foarte bine să fi fost astrul anume care să-l fi atras în Irishtown la o oră atît de devreme dimineața) cît dacă anume el găsea cine știe ce satisfacție în chestii de felul unor amoruri platonice juvenile și în societatea vreunor domnișorici cu nasul pe sus fără o para de două sau trei ori pe săptămîină cu toată vorbăria preliminară obișnuită cu complimente și plimbări ținîndu-se de braț "ca îndrăgostiții și flori și bomboane. Cu adevărat păcat cînd te gîndești că n-are nici casă sau cămin, jupuit de vreo proprietăreasă mai rea ca o mamă vitregă la vîrsta lui. Lucrurile astea ciudate pe care le scotea așa pe neașteptate constituiau o atracție pentru cel mai vîrstnic, care era cu cîțiva ani bunișori mai în vîrstă sau ar fi putut foarte bine să-i fie tată. Însă ceva substanțial tot ar fi trebuit să mănînce, măcar un ou bătut cu bătrîna hrană maternă în stare pură, sau, în lipsă de așa ceva, măcar rotundul ou fiert moale.

— La ce oră ți-ai luat masa de seară ? chestiona el silueta subțire și fața obosită chiar dacă lipsită de riduri ce-i sta înaintea.

— Cîndva ieri, spuse Stephen.

— Ieri, exclamă Bloom, pînă cînd își aminti că de fapt era acum mîine, vineri. A, vrei să spui că-i trecut de douăsprezece.

— Alaltăieri, spuse Stephen corectîndu-se singur. Literalmente uluit de această informație, Bloom rămase

pe gînduri. Deși nu vedeau lucrurile întru totul cu aceiași ochi, o oarecare apropiere s-ar fi putut stabili totuși între ei, ca și cum gîndurile lor ar fi călătorit, să spunem așa, cu același tren de gîndire. Cînd la vremea lui se dedase și el la activitatea politică, acum mai multe zeci de ani, cînd

290

fusese chiar un *quasi* aspirant la onorurile parlamentare în zilele lui Foster-gloanțe-oarbe el însuși își amintea acum întorcîndu-se spre timpurile de atunci (lucru care constituia în sine o sursă de reale satisfacții) că nutrise și el un fel de admirație involuntară pentru exact aceleași idei radicale. De pildă,

cînd problema evacuării arendașilor și chiriașilor atunci la începuturile ei, începuse totuși să preocupe în mare măsură mințile oamenilor, chiar dacă — lucru la care se înțelege de la sine — nu contribuise cu nici un penny și nici nu-și plasase în mod absolut speranțele în lozincile lor, din care unele nici n-ar fi rezistat la critică, el încă de la început în principiu în orice caz simpatizase cu totul la cauza : țărani la casele lor, considerînd că asta reprezenta și tendința opiniei publice, constituind însă din partea lui o parțialitate totuși da care, atunci cînd își înțelesese greșeala, se vindecase parțial în consecință, și chiar se simțise îndemnat să meargă un pas mai departe decît Michael Davit în zgomotoasele teorii pe care acesta le preconiza într-o vreme ca reprezentant al mișcării înapoi la pămînturi, și aceasta era și unul din motivele pentru care reacționa atît de violent la insinuările care-i fuseseră făcute într-un chip atît de impertinent la întrunirea clanurilor la barul lui Barney Kiernan, astfel încît, deși el personal era un mare neînțeles și în realitate cel mai pașnic dintre muritori, repetăm aceasta, se abătuse de la comportamentul său obișnuit pînă la a-i (la modul metaforic) da una peste bot cu toate că în ce privește politica propriu zisă el era cît se poate de conștient de daunele invariabil provocate de propagandă și manifestările de animozitate reciprocă și de mizeria și suferințele care decurgeau de la sine asupra tinerilor înzestrați mai ales, într-un cuvînt distrugerea tocmai a celor mai buni.

Oricum însă, cîntărind argumentele pro și contra, ți-nînd seama de faptul că se apropiau ceasurile unu, era într-adevăr vremea să ne gîndim la culcare. Partea delicată era că era riscant să-l ducă cu el acasă întrucît ar fi putut urma anumite eventualități (existînd o anumită persoană care și-ar fi putut avea manifestările ei temperamentale) și ar fi putut da lucrurile complet peste cap ca în noaptea cînd avusese proasta inspirație să aducă acasă un dine (de rasă necunoscută) rănit la o labă, nu că acum

291

ar fi fost un caz absolut identic sau invers, cu toate că și el se rănise la mînă, la Terasa Ontario, așa cum își aducea foarte bine aminte, pentru că fusese și el de față ca să zicem așa. Pe de altă parte era din toate punctele de vedere mult prea tîrziu să se mai gîndească la Sandymount sau Sandycove astfel că se găsea într-o oarecare dilemă în ce privește care dintre cele două alternative... Totul părea să indice faptul că îi incumba lui să profite din plin de prilejul acesta, cîntărind bine faptele. Impresia lui inițială fusese că era un om cam rezervat și nu din cale afară de dispus la efuziuni dar într-un fel părea că se desgheață. În primul rînd s-ar fi putut foarte bine să nu manifeste, cum să zicem, entuziasm, la o asemenea idee, dacă i-ar fi fost propusă, și ceea ce îl necăjea mai ales era că nu știa prea bine cum să ajungă acolo sau în ce termeni să o formuleze, presupunînd că i-ar fi acceptat sugestia, întrucît i-ar fi făcut personal mare plăcere dacă i-ar fi permis să-i avanseze o sumă sau ceva obiecte din garderoba sa dacă s-ar fi găsit ceva potrivit. În orice caz, termină el prin a conchide evitînd pentru moment să se mai gîndească la precedente, o ceașcă de cacao și un culcuș cum o fi pentru noapte plus o pătură sau două, și-un pardesiou împăturit ca pernă. Cel puțin avea să fie în siguranță pe mîini bune și la căldurică, ca o felie de pîine pe grătar la prăjit. Nu vedea ce rău ar fi fost în asta bineînțeles cu condiția să nu se iste vreun scandal. Oricum trebuia să preia inițiativa, întrucît sufletul acesta dedat plăcerilor, fără capătii așa cum era, și care părea lipit de scaunul lui, nu manifesta nici un fel de grabă să ia drumul acasă spre iubitul său Queenstown și era cît se poate de probabil că cine știe ce bordel dracului cu frumuseți scoase la pensie jos pe strada Sheriff ar fi fost adresa cea mai plauzibilă a acestui personaj echivoc în următoarele cîteva zile, acolo cînd zgîndărindu-le sensibilitatea (sirenelor) cu anecdote explozive cu revolve și călduri tropicale calculate să înghețe sîngele în vine oricui cînd mîngîindu-le farmecele planturoase între timp la modul cel mai direct acompa-niindu-se cu mari libațiuni din licorile astea îndoielnice și cu obișnuitele lăudăroșenii ieftine despre sine însuși cum ar fi știi tu cine sînt eu și doi de x fiind numele și adresa

292

mea, așa cum se și spune *passim* în cuvintele Doamnei Algebra. În același timp îi venea în sinea sa să rîdă în legătură cu replica ce i-o dăduse campionului **plăgilor** sfinte cum că Dumnezeu lui fusese și el evreu. Oamenii mai rabdă să fie mușcați de lup dar lucrul care-i scoate pur și simplu din sărite e să se vadă mușcați de oaie. Punctul cel mai vulnerabil de altfel al bîndului Achile. Dumnezeu tău tot evreu a fost, pentru că cei mai mulți dintre ei par să-și închipuie că a venit din Carrick-on-Shannon sau de pe undeva din comitatul Sligo.

— Îți propun, sugeră în cele din urmă eroul nostru, după matură reflecție în vreme ce-și reintroducea în buzunar din prudență fotografia ei, întrucît e cam închis aici, să vii cu mine să vedem ce facem.

Locuința mea e foarte aproape de aici. Nu poți să bei chestia asta. Stai nițel. Plătesc eu.

Planul cel mai bun fiind în mod limpede să evacueze locul, restul fiind apoi să navigheze în aer liber,

făcu un semn, în vreme ce-și punea în buzunar din prudență fotografia, patronului stabilimentului care însă nu părea să...

— Da, ăsta-i cel mai bun lucru, îl asigură pe Stephen, pentru care Ja drept vorbind Capul de Bronz sau acasă la el sau oriunde altundeva era mai mult sau mai puțin...

Tot soiul de planuri utopice fulgerau prin mintea sa (a lui Bloom) preocupată. Cultura (cea adevărată), literatura, ziaristica, știrile cu titluri mari, publicitatea la zi, stațiunile balneare și turneele de concerte în stațiuni balneare din Anglia cu săli de teatru pline, refuzînd banii, duete în italiană cu un accent perfect natural și o mulțime de alte lucruri, nici o nevoie desigur să spunem lucrurile astea în gura mare pentru toată lumea și pentru soția sa și cu puțin noroc. Un prilej potrivit, asta era tot ce-i trebuia. Pentru că avea el așa un fel de bănuială că avea și el vocea lui taică-su ca să-i îndreptățească asemenea speranțe și lucrul părea limpede că o are așa încît n-ar fi fost rău deloc n-avea ce să strice, să-mpingă discuția înspre această chestie doar ca să...

Birjarul citea din ziarul pe care și-l însușise că fostul vicerege lordul Cadogan, prezidase dineul asociației birjarilor de trăsură, undeva la Londra. O tăcere întreruptă doar de un căscat sau două însoțiri acest anunț pasionant.

293

Apoi bătrînul specimen din colț căruia părea să-i fi rămas

O scînteie de vitalitate citi că sir Anthony MacDonnell plecase din Euston îndreptîndu-se spre conacul primului secretar sau ceva în genul acesta. Și la această informație captivantă ecoul răspunse spunînd de ce.

— Dă-ne-ncoace să vedem și noi ce-i cu literatura asta, bunicule, interveni bătrînul marinar, manifestînd oarecare firească nerăbdare.

— Și chiar cu dragă inimă, răspunse bătrîiorul căruia

1 se adresa astfel.

Matrodul pescui dintr-o cutie pe care o avea asupra lui o pereche de ochelari cu lentile mari verzei pe care și-o agăță foarte laborios peste nas și peste ambele urechi.

— N-o duci bine cu ochii ? întrebă simpaticul personaj care semăna ou notarul municipal.

— Păi, răspunse străbătătorul mărilor cu barba înălțată, care după toate aparențele era în felul său modest un individ cu preocupări literare, privind acum prin hublouri verzi-ca-marea cum bine s-ar fi putut descrie expresia sa în momentul acela, mă folosesc de lentile cînd citesc. Nisipurile din Marea Roșie mi-au cauzat. Odată puteam să citesc o carte și pe-ntuneric, ca să zicem așa. *Bucuriile din O Mie Și Una De Nopti* era cartea mea favorită și *Roșie ca Roza e Ea*.

La care își despături ziarul netezindu-l cu palma și se adăina în studiul Dumnezeu știe cărei chestiuni, unul găsit innecat, sau performanțele lui King Willow, Iremonger, care realizase o sută și ceva de puncte pentru Notts, în a doua rundă și încă neeliminat vreme în care patronul (cu totul ignorînd echipa Iremonger) era intens preocupat să-și scoată o gheată în aparență nouă sau poate de ocazie care-l strîngea în mod evident, căci bombănea împotriva celui cine-o fi fost care i-o vînduse, și toți ceilalți de față care mai erau deajuns de trezi, judecînd adică după expresia feței lor, se mulțumeau să privească mohorîți sau să schimbe cîte o remarcă fără urmare.

Ca să scurtăm povestea, Bloom înțelegînd cum stăteau lucrurile, fu primul care se ridică în picioare întrucît călătorului îi sade bine cu drumul după ce întîi și în primul rînd, el ținîndu-și cu scrupulozitate cuvîntul că el avea să plătească nota, își luase măsura înțeleaptă de precauție să-i

.294

facă în taină semn patronului ca indiciu tocmai cît trebuia de neostentativ cînd ceilalți nu se uitau în sensul că suma datorată avea să-i revină, efectuînd un total general de patru pence (valoare pe care o depuse discret în patru monede de aramă, literalmente ultimii mohicani) el localizînd în prealabil pe lista de prețuri tipărită expusă în fața lui pentru oricine știe să citească în cifre distincte, cafea 2 penny, produse de patiserie idem, și la drept vorbind va-lorînd dublu în felul lor, așa cum ar fi spus Wetherup.

— Haide, îl sfătui el, pentru a încheia această *seance*. Constatînd că șiretlicul avuse;e succes și că drumul era

liber, părăsiră adăpostul sau stabilimentul împreună și odată cu el și societatea cu totul de *elite* alcătuită din marinarul și compania pe care nimic mai de mici proporții decît un cutremur de pămînt i-ar fi putut scoate din starea lor de *dolce far niente*. Stephen care mărturisi că se simțea încă foarte prost și cam amețit, se opri în, pentru o clipă... ușa, ca să...

— Un lucru pe care nu l-am înțeles niciodată, spuse el, ca să fie original așa nepremeditat, de ce pun

ăștia mesele cu dosul în sus noaptea... adică scaunele cu picioarele-n sus pe mese în cafenele. La care *ifnromptu* marele Bloom niciodată luat pe nepregătite replică fără nici un moment de ezitare, spunîndu-i de-a dreptul :

— Ca să măture dușumeaua dimineța.

Spunînd acestea se roti svelt, urmărind cu toată sinceritatea, și în același timp parcă scuzîndu-se, să se plaseze la dreapta tovarășului său, o obișnuință a lui, de altfel, partea din dreapta fiind, ca să folosim o formulă clasică, partea sa vulnerabilă a lui Achile. Aerul nocturn era se putea spune cu certitudine o adevărată bucurie să-l respiri, deși Stephen nu era prea sigur pe propriile lui încheieturi.

— Are să-ți faci bine (aerul), spuse Bloom, gîndin-du-se de asemenea și la plimbare, într-o clipă, să vezi. Singurul lucru e să mergi puțin pe jos, și pe urmă te simți alt om. Nu-i departe. Sprijină-te pe mine.

În consecință își petrecu brațul stîng pe după cel drept al lui Stephen și îl conduse, în consecință.

295

— Da, spuse Stephen nesigur, pentru că avea impresia că un anume fel de trup al unui om diferit se apropia de al lui, moale la încheieturi și nesigur pe picioare și așa mai departe. Într-un fel sau altul trecură prin fața gheretei paznicului cu pietrișul, focul etc., unde paznicul supranumerar, ex-Gumley, era după toate aparențele încă în brațele lui Morfeu, cum spune formula, visînd la cîmpuri proaspete și pajiști moi. Și d *propos* de cosciugul umplut cu pietroaie, analogia nu era de loc deplasată, întrucît de fapt era o lapidare pînă la moarte din partea celor șaptezeci și doi din ■cele vreo optzeci de cirmuscripții care-l trădaseră la vremea respectivă a sciziunii și mai ales mult lăudata clasă țărănească, probabil exact aceiași chiriași și arendași evacuați pe care-i pusese la loc în drepturile lor.

Și astfel trecuseră discutînd despre muzică, o formă de artă pentru care Bloom, ca pur amator, nutrea cea mai adîncă iubire, croindu-și drum la braț prin piața Beresford. Muzica wagneriană, deși recunoștea că e grandioasă în felul ei, era cam prea greoaie pentru Bloom și greu de urmărit la prima ascultare dar muzica lui Mercadante în *Hu-ghenolii*, a lui Meyerbeer în *Ultimele șapte cuvinte pe Cruce* și a lui Mozart în *Messa a Douăsprezecea* pur și simplu o adora, *Gloria* în aceasta din urmă fiind după opinia lui floarea cea mai de preț a muzicii de prima mină. Prefera infinit muzica sacră a bisericii catolice oricărei alteia pe care firma opusă ar fi putut s-o ofere de felul imnurilor de Moody și Sankey sau *Poruncește-mi să trăiesc și-ara să trăiesc protestantul tău să fiu*. De asemenea nu rămînea mai prejos decît nimeni în admirația lui față de *Stabat Mater* de Rossini, o piesă pur și simplu presărată cu numere nemuritoare, din care soția sa, doamna Marion Tweedy, realiza mari succese, o adevărată senzație, putea să adauge fără grijă de exagerare, adăugînd încă o cunună celorlalți lauri ai ei și punîndu-le pe celelalte cu totul în umbră în biserica iezuiților de pe strada Upper Gardiner, sfîntul edificiu fiind plin pînă la uși ca s-o asculte cu ceilalți virtoso-uri mai bine zis virtuoși. Părerea unanimă era că nu era nimeni să i se compare și ajunge să adăugăm că într-un loc de cult și muzică de caracter sacru s-a făcut auzită dorința general exprimată de un bis. Ca să spună lu-

296

crurilor pe nume, deși el personal favorizînd de preferință opera ușoară de tipul *Don Giovanni* și *Martha*, o adevărată bijuterie în felul ei, el își **mărturisea** un *penchant*, deși se baza doar pe o cunoaștere superficială, pentru școala clasică severă cum ar fi cea a lui Mendelssohn. Și venind vorba, luînd ca de la sine înțeles că el cunoștea toate vechile piese favorite, menționa *par excellence* aria lui Lio-nel din *Martha*, *M'appari*, pe care, fapt curios, o ascultase, sau mai bine zis o surprinsese ieri, privilegiu pe care-l aprecia foarte mult, de pe buzele onorabilului tată al lui Stephen, cîntată la perfecție, de fapt o adevărată lecție în privința acestei interpretări, și care-i pusese pe toți ceilalți la locul lor în spate. Stephen, ca răspuns la o întrebare politicos formulată, răspunse că el nu, dar se lansă într-o eulogie a cîntecelor din Shakespeare, sau cel puțin din perioada sau aproximativ din perioada respectivă, lutierul Dowland care locuise pe Fatter Lane lângă Gerard herboristul, care *anno ludendo hausit*, *Doulandus*, un instrument pe care intenționa să-l cumpere de la domnul Al-fred Dolmetsch,



despre care Bloom nu-și aducea aminte, deși era cert că numele-i suna familiar, pentru șazeci și cinci de guinee și Farnaby și Fiul cu subtilitățile lor cu *dux* și *comes* și Byrd (William), care cânta la virginal, spuse el, în Capela reginei sau oriunde altundeva le găsea și un anume Tomkins care făcea ornamente și arii și John Bull.

Pe șoseaua de care se apropiau în timp ce discutau încă, dincolo de lanțurile atârinate, un cal, trăgând o măturătoare mecanică pășea pe pavaj lăsând după sine o dungă lungă de noroi astfel încât cu zgomotul stîrnit Bloom nu mai era chiar sigur dacă prinsese bine aluzia la șazeci și cinci de guinee și John Bull. Se interesă dacă era vorba de John Bull, celebru politician cu acest nume, căci îl izbiseră două nume identice ca fiind o coincidență izbitoare.

În lanțurile lui calul cârmi încet ca să se întoarcă, lucru pe care observîndu-l Bloom, care era foarte atent ca de obicei, observă în glumă :

■— Viețile noastre sînt în pericol în noaptea asta. Fii atent la tăvălug.

La care se opriră locului. Bloom privea capul unui cal tare nici pe departe nu valora șazeci și cinci de guinee,

297

deodată arătîndu-se din întuneric foarte aproape, astfel încît părea nou, o alcătuire deosebită de oase și chiar de ceva carne, căci era evident că era o gloabă neînstare să tină ritmul, șoldită, abia tîrîndu-se, bălăngănind din coadă, atîrnîndu-și capul, punîndu-și la fiecare pas picioarele dindărăt înainte în vreme ce domnul și stăpînul lumii ei ședea pe capră, preocupat de propriile-i gînduri. Dar era și el o creatură a bunului Dumnezeu, sāraca mîrtoagă, îi părea rău că n-are o bucată de zahăr la el, dar după cum medita cu înțelepciune, nu poți să fii niciodată pregătit pentru orice prilej ți-ar ieși în cale. Era și el un cal mare, fricos, neînstare să-și ducă grijile pe lumea asta. Dar chiar și un cîine, se gîndea el, de pildă javra aia de la Barney Kier-nan, dacă ar fi fost așa mare ca asta, ți s-ar fi făcut și frică să dai nas în nas cu el. Însă nu era animalul sāracu de el de vină că era făcut așa, cāmila de exemplu, corabia de-șertului, care-și distila strugurii în rachiul în cocoașa ei. Nouă zecimi din ei pot fi toți băgați în cuști și dresați, nimic nu-i mai presus de priceperea omenească poate cu excepția albinelor ; balena cu harponul rāsucit ca un ac de păr, aligatorul, gîdilă-l pe spate și imediat știe de glumă; pentru cocoș faci un cerc cu creta ; tigrul, cu ochiul lui de vultur. Asemenea oportune reflecții cu privire la fiarele cimpului îi ocupau mintea oarecum derutată de cuvintele lui Stephen, în timp ce corabia străzii manevra pe lîngă ei iar Stephen continua cu aceeași veche, atît de interesantă...

— Ce spuneam ? A, da ! Soției mele, informă el, intrînd în *mediaș res*, i-ar face cea mai mare plăcere să facă cunoștință cu dumneata, și ea fiind pasionată de muzică de orice fel.

Privi dintr-o parte cu prietenie spre profilul lui Stephen, adevărată imagine a mamei sale, care nu prea semăna de altfel cu tipul obișnuit de bandit după care nici vorbă că ele se dau în vînt, dar poate la urma urmei că el nu era așa.

Totuși, presupunînd că avea și el harul lui taică-su, așa cum bănuia, lucrul acesta îi deschidea noi perspective de gîndire, cum ar fi concertul oferit de Lady Fingal în folosul industriei irlandeze de luna trecută, și alți aristocrați în general.

293

## i Biblioteca Județeană. Y - CLUJ - i

Se referea acum la delicioasele variațiuni pe o arie *Tinerețea s-a sfîrșit aici* de Jans Pieter Sweelinck, un olandez ' din Amsterdam, de unde vin oamenii încruntați. Și mai mult aprecia un cîntec vechi german, *Johan-nes Jeep* despre marea cea limpede și glasul sirenelor, dulci ucigașe de bărbați, care-l cam descumpănea pe Bloom.

*Von cler Sirenen Listigkeit Tun die Poeten dichten.*

Măsurile acestea de la început le cîntă traducmdu-le pe loc. Bloom. aprobînd din cap, spuse că înțelegea perfect și-l rugă să cînte înainte, fără sfială, ceea ce celălalt și făcu.

O voce de tenor atît de fenomenal de frumoasă cum avea el, un dar al cerului rar, pe care Bloom știu să-l aprecieze de la prima notă pe care o scosese, pu Lea cu ușurință, dacă ar fi fost lucrată cum se cuvine de o autoritate competentă în muzica vocală, cum ar fi Barracrough și pe deasupra știind și să citească notele, ar fi putut să-și impună condițiile, acum cînd baritonii sînt cîte zece pe o para și să-i aducă fericitului posesor în viitorul apropiat o *entree* în casele cele mai de seamă din cartierele luxoase, ale magnaților din finanțe și ale marilor afaceriști și ale nobiK-lor cu titluri unde, cu titlurile

sale universitare de licențiat (prin sine însăși o recomandare serioasă) și prestața sa de gentleman ar fi influențat și în mai bine impresia bună pe care ar fi produs-o fără discuție, ar fi fost un succes deosebit, avînd și o inteligență frumoasă pe care și-ar fi putut-o specula în sensul acesta și alte calități, dacă s-ar fi îngrijit cineva de toaleta lui, astfel încît să-și poată face mai ușor drum în grațiile lor, întrucît el însuși, un tinerel încă naiv în ce privește subtilitățile ținutei de societate nu-și dădea seama prea bine cum un detaliu mărunț ca acesta ar fi fost în măsură să-l dezavantajeze. Era de fapt doar o chestiune de cîteva luni de zile și putea să prevadă de pe acum cu ușurință că-l va vedea participînd la acele *conversazioni* muzicale și artistice ale lor în timpul festivităților din sezonul de Crăciun, de exemplu, provocînd fiori de emoție printre turturelele eexu-

299

lui frumos și înconjurat și adulat de doamne care să se mîndrească cu el, știind el bine că s-au mai văzut unele cazuri, și de fapt, fără să trădeze cine știe ce secret, el însuși odată, dacă ar fi vrut, ar fi putut ușor să... La care firește s-ar mai fi adăugat și stimulentele pecuniare care nici el nu trebuia de loc disprețuit, mergînd mină în mină cu onorariul lecțiilor. Nu, adăuga el în paranteză, că de dragul unor **cîștiguri** meschine ar fi trebuit în mod necesar să îmbrățișeze cariera lirică drept mod de viață pentru un timp mai îndelungat dar ar fi fost totuși un pas în direcția cea bună, asta fără nici o îndoială, și atît din punct de vedere monetar cit și intelectual n-ar fi însemnat nici- o pată pe demnitatea sa cîtuși de puțin și adesea se dovedea extrem de la îndemînă să ți se înmîneze un cec într-un moment de mare nevoie și cînd oricît de puțin contează. Pe lîngă aceasta, deși în ultima vreme gustul se deteriorase **întrucîtva**, muzica originală cum e aceasta, deosebită de chestiile comune, convenționale, avea să ajungă repede la modă, căci avea să reprezinte într-adevăr o noutate în lumea muzicală a Dublinului după repertoriul obișnuit răsuflat al unor solouri de tenor scîrțîit prezentate publicului naiv de Ivan St Austell și Hilton St Just cu al lor *genus omne*. Da, fără nici o discuție, ar fi putut, avînd toate atuurile în mînă, și avea și un prilej magnific să-și facă un nume și să-și cîștige un loc de frunte în stima orașului de la care ar putea scoate o sumă frumoasă și, vînzînd biletele dinainte, să dea un mare concert pentru patronii cei mari la sala din strada Regală, dacă s-ar găsi unul care să-l propulseze în sus, ca să zicem așa — asta fiind totuși un mare *dacă* — dîndu-i un avînt înspre înainte care să învingă amînările inevitabile care adesea îl țin pe loc pe cîte un băiat din aștia buni prea rîzgîiați, și nici n-ar fi împietat cu o iotă de la cealaltă preocupare, căci fiind propriul lui stăpîn ar fi avut timp berechet să practice literatura în momentele libere dacă ar fi dorit s-o facă fără să dăuneze carierei sale vocale sau fără nimic compromițător aici întru-cît e o chestiune care-l privește personal. De fapt era în situația cea mai avantajoasă, cu mînea la piciorul său și acesta și era motivul pentru care celălalt, care avea un fler deosebit pentru detaliile de acest fel, se ținea acum scai de el.

300

" Tocmai atunci calul... și mai tîrziu cînd se va fi ivit un prilej favorabil, își propunea (Bloom își propunea) fără să se amestece în nici un fel în afacerile sale personale pe principiul *proștii dau buzna acolo unde îngerii* să-l sfătuiască să-și întrerupă legăturile cu un anume medic practicant la începuturile carierei sale care, remarcase el, era înclinat să-l denigreze și chiar, într-o oarecare măsură să-l calomnieze, sau cum ar fi vrut să-i spui, ceea ce, după umila părere a lui Bloom, arunca o lumină neplăcută asupra unei anume laturi dosnice din caracterul acestui personaj — dacă ne putem exprima așa fără jocuri de cuvinte.

Calul ajuns la capătul răbdării, ca să spunem așa, se opri și ridicîndu-și sus de tot o coadă mîndră stufoasă își aduse contribuția lăsînd să cadă pe pavajul pe care mătura avea în curînd să-l măture și să-l lustruiască, trei globuri fumegînde de reziduuri. Încet, de trei ori la rînd, una după alta, se descarcă din plinul său. Și, umanitar, conducătorul său așteptînd pînă cînd el (sau ea) avea să-și termine treaba, nemișcat, răbdător în carul înaripat cu coasa.

Unul lîngă altul, Bloom, profitînd de acest *contretemps*, împreună cu Stephen trecură prin golul dintre lanțuri, despărțite de "stîlp, și pășind peste o băltoacă de noroi, traversară spre strada Gardiner. Stephen cîntînd cu mai multă inimă, dar nu prea tare sfîrșitul baladei :

*Und alle Schiffe briicken*

Vizitiul nu scoase nici o vorbă, fie ea bună, rea sau indiferentă. Se mulțumi să privească cele două siluete, așezat acolo în căruța sa scundă, ambele negre — una corpulentă, una slabă — înaintînd către podul de cale ferată, *spre a fi nuntiți de părintele Maher*. Înaintînd, cei doi se opreau din cînd în cînd și apoi porneau iarăși, continuîndu-și acel *tete-ă-tete* (din care el firește era cu totul exclus) despre sirene, dușmance ale rațiunii bărbatului, împreună cu un număr de alte subiecte de aceeași categorie,

cum ar fi uzurpatorii, cazuri istorice de acest fel în vreme ce bărbatul din carul măturătoare sau ai fi putut la fel de bine să-i spui căruța adormitoare și în care în orice caz

301

n-ar fi putut să-i audă pentru că era prea departe ședea pur și simplu în scaunul său acolo aproape de capătul de jos al străzii Gardiner *și privea după carul lor scund.*

Ce evoluții paralele au urmat Bloom și Stephen în drumul lor de întoarcere ? <sup>5</sup>

Plecînd laolaltă ambii în pas normal din piața Beres-ford au urmat în ordinea numită străzile Lower și Middle Qardiner și piața Mountjoy, spre vest ; apoi, mai încet, fiecare luînd-o la stînga, piața Gardiner, printr-o inadvertență, pînă la colțul cel mai depărtat al străzii Temple, spre nord ; apoi mai încet cu întreruperi de oprire, luînd-o la dreapta pe strada Temple, spre nord, pînă la piața Hard-wicke.

Apropiindu-se, fiecare separat, în pas destins au traversat amîndoi diametral, rondul din fața bisericii George, coarda fiecărui din cercurile descrise fiind mai mică decît arcul pe care-l subîntinde.

Despre ce a deliberat acest duumvirat în cursul itine-rariului lor ?

Despre muzică, literatură, Irlanda, Dublin, Paris, prietenie, femeie, prostituție, regimul alimentar, influența felinarelor cu gaz sau a lămpii cu arc și lămpilor cu incandescență asupra creșterii copacilor paraheliotropici adiacenți, despre coșurile de gunoi speciale expuse de corporația municipală, despre biserica romano-catolică, despre celibatul eclesastic, națiunea irlandeză, sistemul de educație ieziuit, cariere, studiul medicinei, despre ziua precedentă, despre influența nocivă a ajunului de sărbătoare, despre leșinul lui Stephen.

A descoperit Bloom factori comuni de similaritate între reacțiile lor, respectiv asemănătoare și neasemănătoare, față de experiența vieții ?

Ambii erau sensibili față de impresiile artistice din domeniul muzicii de preferință față de cele din domeniul olastic și pictural. Ambii preferau un mod de viață continental unuia insular, un loc de reședință cisatlantic unuia transatlantic. Ambii, influențați de o pregătire domestică

302

timpurie și de o tenacitate moștenită a rezistenței etero-doxe și-au exprimat neîncrederea în multe doctrine orto-dox-religioase, naționale, sociale și etice. Ambii au admis influența, alternativ stimulative și obnubilatoare, a magnetismului heterosexual. .

Au fost punctele lor de vedere divergente în anumite privințe ?

Stephen a fost în dezacord fățiș cu vederile lui Bloom în ce privește importanța autoajutorării dietare și civice, în timp-ce Bloom a fost în dezacord tacit cu vederile lui Stephen în ce privește afirmarea eternă a spiritului uman în literatură. Bloom a fost de acord nemărturisit cu felul în care Stephen a rectificat anacronismul implicat în atribuirea datei convertirii națiunii irlandeze la creștinism de la druidism de către Patrick fiul lui Calpornus, fiul lui Potitus, fiul lui Odysus, trimis de papa Celestin I în anul 432 în timpul domniei lui Leary și anume transferind-o în anul 2&0 sau în jurul acestei date, în timpul domniei lui Cormac MacArt (mort în 266 e.n.) și anume prin sufocare în deglutiția imperfectă a alimentelor la Sletty și înhumat la Rosnarec.) în ce privește leșinul, pe care Bloom îl credea datorat inanției gastrice și anumitor produse chimice în grade varii de alterare precum și tărilor alcoolice, accelerate de efort mental și de viteza mișcării circulare rapide într-o atmosferă relaxată, Stephen l-a atribuit reapariției unui nor matutinal (perceput de amîndoi din două puncte de observație diferite, Sandycove și Dublin) la început nu mai mare decît palma unei mîini de femeie.

A existat vreun punct asupra căruia vederilor lor să fie similare și negative ?

Influența felinarelor cu gaz sau a luminii electrice asupra creșterii copacilor paraheliotropici adiacenți. Mai discutasă Bloom subiecte asemănătoare în cursul perambulărilor sale nocturne, cîndva, în trecut ? în 1884, cu Owen Goldberg și Cecil Turnbull. noaptea pe artere publice între bulevardul Longwood și colțul Leo-nard și colțul Leonard și strada Synge și strada Synge și bulevardul Bloomfield. în 1885, cu Percy Apjohn, serile,

303

sprijiniți de zid între vila Gibraltar și casa Bloomfield în Crumlin, baronia Uppercross. în 1886, ocazional, cu cunoștințe ocazionale și clienți prospectivi în pragurile caselor, în saloanele din față ale caselor, în compartimente de clasa a treia pe linii suburbane. În 1888, frecvent, cu maiorul Brian Tweedy și fiica sa, domnișoara Marion Tweedy, împreună și separat, pe canapea în locuința lui Matthew **Dillon** din Roundtown. Odată, în 1892, și odată, în 1893, cu Julius Mastiansky, în ambele ocazii în salonul locuinței sale (a lui Bloom) pe strada Lombard, vest.

Ce reflecții, în legătură cu această secvență **neregulată** de date, 1884, 1885, 1888, 1892, 1893, 1904, a

făcut Bloom înainte de a ajunge la destinația lor ?

A reflectat că extinderea progresivă a câmpului dezvoltării individuale și a experienței era însoțită **la** modul regresiv de o restrângere a domeniului invers al relațiilor interindividuale.

Adică în ce fel ?

De la inexistență la existență, el a venit pentru mulți și a fost primit ca unul ; ca existență cu existență, a fost cu oricare cum este oricare cu oricare ; de la existență la nonexistență, dus avea să fie și de toți ca nimeni perceput.

Ce acțiune a schițat Bloom la sosirea la destinația lor ?

Pe treptele celei de-a patra case cu numere impare echidiferente, numărul 7 strada Eccles, și-a **inserat** cu gest mecanic mâna în buzunarul de la spate al pantalonilor pentru a obține cheia de la intrare.

Era acolo ?

Era în buzunarul corespunzător al pantalonilor pe ca-re-i purtase în ziua dinaintea celei precedente.

De ce a fost el de două ori mai iritat ? Pentru că uitase și pentru că își adusese aminte că-și amintise de două ori să nu uite.

Care au fost alternativele, atunci, în fața acestui cuplu, în chip premeditat și (respectiv) inadvertent, lipsit de cheie ?

Să intre sau să nu intre, să bată sau să nu bată.

304

Decizia lui Bloom ?

O stratagemă. Sprijinindu-și picioarele pe zidul cel scund, a urcat peste grilajul curții din față, și-a comprimat pălăria pe cap, a prins în **mâini** două puncte la punctul de jos al unirii dintre grilaj și gardul propriu-zis, și-a coborât trupul treptat în toată lungimea lui de cinci picioare nouă inci și jumătate, până la două picioare zece inci de solul curții, și a permis trupului său să se miște liber în spațiu separându-se de grilaj și chircindu-se în pregătirea șocului căderii.

A căzut ?

Cu greutatea cunoscută a trupului său, de unsprezece stone și patru livre, după sistemul englezesc de măsurare a greutateii, așa cum fusese certificată de mașina gradată pentru autoîntărirea periodică, situată în premisele **lui** Francis Froedman, chimist farmacist, la numărul 19 strada Frederick, nord, cu prilejul ultimei sărbători a înălțării, adică ziua a douăsprezecea a lunii mai a anului bisect una mie nouă sute patru al erei creștine (era ebraică cinci mii șase sute și șaiszeci și patru, era mahomedană, o mie trei sute și **douăzeci** și doi), numărul de aur 5, epact 13, ciclul solar 9, litex'ele dominicane C B, indicativul roman 2, perioada iuliană 6617, MXMIV.

S-a ridicat nevătămat după această concluzie ?

Reciștigându-și un nou echilibru stabil, s-a ridicat **îndemn**, deși concusionat după cădere, a ridicat clanța ușii laterale prin exercitarea forței asupra clanței cu mișcare liberă și printr-o pîrghie de gradul **întîi** aplicată asupra punctului de sprijin a obținut un acces întîrziat în bucătărie prin spălătorie, a aprins un chibrit de tip lucifer prin fricțiune, a dat drumul gazului inflamabil întorcînd maneta, a aprins o flacără mare pe care, reglementînd-o, a redus-o la o incandescență liniștită și a aprins în cele din urmă o luminare portativă.

Ce serie disjunctă de imagini a perceput în acest timp Stephen ?

Sprijinindu-se de grilajul curții, a perceput prin geamurile transparente ale bucătăriei un bărbat care regle-

305

menta o flacără de gaz cu o lumină echivalentă cu 14 lumini, un bărbat aprinzînd o luminare, un bărbat scoțîndu-și pe rînd fiecare din cele două ghete, un bărbat părăsind bucătăria, ținînd în mînă o luminare de puterea unei luminări.

A reapărut bărbatul acesta în altă parte ?

După o trecere de timp de patru minute, licărirea luminării sale a devenit discernibilă prin luminătorul de sticlă semitransparent semicircular deasupra ușii de la intrare. Ușa de la intrare s-a urnit treptat în balamale. În spațiul deschis al cadrului ușii bărbatul a reapărut fără pălărie, cu lumina în mînă.

A dat Stephen ascultare semnului său ?

Da, intrînd binișor, a ajutat la închiderea ușii și <la punerea lanțului de siguranță, și a urmat

binișor, prin hol, spatele și picioarele atente ale bărbatului și luminarea aprinsă pe lângă deschiderea luminată a unei uși la stînga și cu grijă în jos pe o scară în spirală de peste cinci trepte, în bucătăria locuinței lui Bloom.

Ce a făcut Bloom ?

A stins luminarea printr-o expirație bruscă asupra flăcării, a tras două scaune de lemn cu tăblia adîncită în fața căminului, unul pentru Stephen cu spatele la fereastra spre curte, celălalt pentru sine însuși cînd avea să fie necesar, a îngenuncheați pe un genunchi, a compus în vatra căminului un rug de surcele puse cruciș și diferite hîrtii colorate precum și din poligoane de cărbune Abram de cea mai bună calitate, livrat cu douăzeci și unu de șilingi tona de depozitul d-lor Flower și M'Donald, nr. 14 strada D'Olier, l-a aprins cu, o hîrtie cu trei vîrfuri ieșite în afară, cu ajutorul unui chibrit tip lucifer, degajînd astfel energia potențială conținută în combustibil, permițînd elementelor acestuia de carbon și hidrogen să intre în uniune liberă cu oxigenul de aer.

La ce apariții similare se gîndea în vremea aceasta-Stephen ?

306

La alte ființe, în alte părți, în alte timpuri, care, îngenunchind pe un genunchi sau amîndouă, aprinseră focul pentru el, la Fratele Michael în infirmeria Colegiului Societății lui Isus la Clongowes Wood, Sallins. în comitatul Kildare ; la tatăl său, Simon Dedalus, într-o cameră nemobilată în prima sa locuință din Dublin, nr. 13 strada Fitzgibbon ; la nașa sa, domnișoara Kate Morkan, în casa sori sale-muribunde, domnișoara Julia Morkan la ni". 15 Ushers Island ; la mama sa May, soția lui Simon Dedalus, în bucătăria casei de la nr. 12, strada North Richmond, în dimineața sărbătorii Sfîntului Francis-Xavier în 1898 ; la îndrumătorul de studii, părintele Butt, în amfiteatrul de fizică al Colegiului universitar, nr. 16, Stephen's Green, nord ; la sora sa Dilly (Delia), în casa tatălui său, în Cabra.

Ce a văzut Stephen ridieîndu-și privirea la înălțimea de un yard de la foc spre peretele din față ?

Sub un șir de cinci clopoței de sonerie legați cu sîrma împletită, întinsă între două piroane peste firida din spatele coșului plitei, atîmau patru batiste pătrate mici în-păturile neatașate cu ceva, în consecință în dreptunghiuri adiacente, preojim și o pereche de pantalonași de doamnă cu jarteluțe din fii d'Ecosse și cu crăcii în poziția obișnuită, prinsă cu trei cleștișoare drepte de lemn, două la extremitățile exterioare și cel de al treilea la punctul de joncțiune.

Ce a văzut Bloom la rastelul de vase ?

în cuiul (mai mic) din dreapta o tigaie albastră smălțuită ; în cel (mai mare) din dreapta un ceainic mare de tuci.

Ce a făcut Bloom la rastelul de vase ?

A luat tigaia din cuiul din stînga, a luat și a dus ceainicul pînă la chiuvetă pentru a deschide fluxul de apă prin învîrtirea robinetului.

A curs ?

Da. Venind din rezervor de la Roundwood, în comitatul Wîcklow, rezervor cu o capacitate de 2 400 milioane galoane, percolmd printr-un apeduct subtc-ran cu **filtre**

307

și sistem de una și două țevi, construit după un plan inițial la costul de 5 lire sterline yardul linear și **trecînd** prin Dargle, Rathdown, Glen of the Downs și Callowhiil pînă la rezervorul din Stillorgan, cu o suprafață de 26 de acri. deci la o distanță de 22 mile statutare, și de acolo, prin-ir-un sistem de tancuri de re aprovizionare, printr-un **gradient** de 250 de picioare, la hotarele orașului, la podul Eustace, strada upper Leeson ; cu toate că în urma unei prelungite secete în vara respectivă și a pompării cantității zilnice de 12,5 milioane galoane, apa scăzuse sub nivelul de revărsare obișnuit, pentru care motiv controlorul municipal, inginerul acvatic, dl. Spencer **Harty, C.E.**, la instrucțiunile comitetului apelor, interzisese folosirea apei municipale în alte scopuri decît cele ale consumului (luîndu-se în considerare posibilitatea de a se recurge la apa potabilă din canalele Grand și Royal, cum fusese cazul în 1893), mai ales

că cei din cartierul South Dublin Guardians, în ciuda rației lor de 15 galoane pe zi pentru săraci, livrate printr-o țeava de 6 inci, fuseseră descoperiți a fi risipit 20 000 de galoane pe noapte la citirea contoarelor lor, potrivit afirmației agentului legal al corporației, dl. Ignatius Rice, avocat, acționînd în felul acesta în detrimentul altei părți a publicului, contribuabili independenți, solvabili, cinstiți.

Ce admira Bloom, iubitor de apă, izvoditor de apă, vărsător, în această apă ?

Universalitatea ei : egalitatea și constanța democratică a ei în ce privește natura proprie căutîndu-și propriul nivel ; vastitatea ei în oceanul reprezentat în proiecția lui Mercator ; profunzimea ei nemăsurată în fosa Sundam a Pacificului, depășind 8 000 de coți ; neodihna valurilor și particulelor ei de suprafață peregrinînd pe toate punctele țărmurilor ei ; independența unităților ei ; variabilitatea stărilor mării ; liniștea ei hidrostatică atunci cînd calmă ; turburarea ei hidrokinetică în băltire și fluxuri ; sub-sidența după devastările pricinuite ; sterilitatea ei în calotele de gheață circumpolare, arctică și antarctică ; semnificația ei climatică și comercială ; preponderența ei în proporție de 3 față de 1 asupra uscatului pe glob ; hegemonia ei de nedisputat, extinzîndu-se în leghe pătrate

303

asupra tuturor regiunilor sub tropicul subecuatorial al Capricornului ; stabilitatea multiseclară a bazinului ei primordial ; albia sa luteofulvuoasă ; capacitatea ei de a dizolva și de a menține în soluție toate substanțele solubile, incluzînd milioane de tone din cele mai prețioase metale ; eroziunea înceată asupra peninsulelor și promon-**toriilor** aplecate asupra-i ; depozitele ei **aluviale** ; greutatea, volumul și densitatea ei ; imperturbabilitatea ei în lagune și lacuri montane ; gradația culorilor ei în zonele toride, temperate și frigide ; ramificațiile ei vehiculare în-cursurile continentale, conținute de lacuri, și în râurile confluențe curgînd spre oceane, împreună cu afluențele și curenții transoceanici ; golf stremul, curenții ecuatoriali de nord și de sud ; violența ei în cutremurele marine, în vârtejuri, fîntîni arteziene, erupții, torente, zbuc-niri, deslănțuiri, zguduiți, țîșniri din pămînt, revărsare de râuri, despărțire de ape, gheizere, cataracte, **învrtejiri**, maelstromuri, inundații, potoape, ruperi de nori ; curba ei vastă circumterestră aorizentală ; calitatea ei tainică în izvoare și umiditatea ei latentă, revelată de instrumentele rabadomantice sau hidrometrice și exemplificată prin gaura din perete de la poarta Ashtown, saturarea aerului, distilarea rouăei ; simplitatea compoziției ei, două părți constituențe de hidrogen cu o parte constituentă de oxigen ; virtuțile ei curative ; fierberea ei în apele Mării Moarte ; perseverența capacității ei de penetrație în conducte fisurate, stăvilare, diguri inadecvate, în găurile din nave ; proprietățile ei de a curăți și limpezi, potolind setea și focul, hrănind vegetația ; infailibilitatea ei ca paradigmă și paragon ; metamorfozele ei în vapori, ceață, nori, ploaie, lapoviță, ninsoare, grindină ; forța ei în hidranții rigizi ; varietatea ei de forme în întrînduri și golfuri și golfulețe și fisuri și lagune și atoluri și arhipelaguri și sunduri și fiorduri și mince și estuaruri și brațe de mare ; soliditatea ei în ghețari, iceberguri, ghețuri plutitoare ; docilitatea ei în a pune în acțiune mori hidraulice, turbine, dinamuri, stații hidroelectrice, spălătorii, tăbăcării, țesătorii ; utilitatea ei în canale, nuri — dacă navigabile — docuri plutitoare sau fixe ; potențialitatea ei derivabilă din fluxurile valorificate sau din cursurile de apă căzînd de la un nivel la altul ; fauna și flora ei submarine (anacustică,

309

fotofobă) depășind, numeric, dacă nu în înțelesul literal al cuvîntului, numărul locuitorilor globului ; ubicuitatea ei. căci constituind 90 la sută din corpul omenesc ; nocivitatea efluviilor "ei în mlaștinile lacustre, apele stătute pestilențiale, vegetația acvatică intrată în descompunere, în bălțile stătătoare sub luna în scădere.

Așezînd ceainicul pe jumătate plin pe cărbunii acum **arînd**, de ce s-a întors la robinetul încă curgînd ?

Să-și spele mîinile murdărite, cu o bucată parțial consumată de săpun Barrington cu aromă de lămîie, de care mai adera încă hîrtia (cumpărată cu treisprezece ore înainte la prețul de patru

pence și încă neachitat), cu apă rece proaspătă neschimbătoare mereu schimbătoare și să se șteargă, pe **față** și pe mâini, cu o cârpă lungă, de olandă, cu bordură roșie petrecută pe un sul de lemn rotitor.

Ce motive a invocat Stephen pentru a refuza oferta lui Bloom ?

Că era hidrofob, urînd contactul parțial prin imersiune sau total prin submersiune în apă rece (ultima baie o făcuse în luna octombrie a anului precedent), displăcîndu-i **substanțele** acvatice fie sticloase fie cristaline, neavînd încredere în lichiditățile gîndului și ale limbajului. Ce l-a împiedicat pe Bloom să-i dea lui Stephen sfaturi de igienă și profilactice la care ar fi trebuit să se adauge sugestii privind umezirea preliminară a capului și contractarea mușchilor prin împrôșcări rapide cu apă ale feței, cefei și regiunii toracice și epigastrice în cazul căilor în apă sau într-un rîu, părțile anatomiei umane cele mai senzitive față de frig fiind ceafa, stomacul și proeminenta tenoră sau talpa piciorului ?

Incompatibilitatea apei cu imprevizibila originalitate a geniului.

Ce sfaturi didactice asemănătoare și-a reprimat de o manieră similară ?

Dietetice : privind procentajul respectiv al proteinelor și energiei calorice în slănină, morun sărat și unt, ab-

### 310

sența primelor în produsul ultim numit și abundența celor din urmă în produsul întii menționat.

Care i se păreau gazdei a fi calitățile predominante ale oaspetelui său ?

Încrederea în el însuși, și o facultate egală și contradictorie de a se abandona și de a recupera.

Ce fenomen, concomitent a avut loc în vasul cu lichid sub acțiunea focului ?

Fenomenul ebulițiunii. Activată de un curent constant ascensional de ventilație între bucătărie și hornul căminului, ignițiunea fusese comunicată de la surcelele de combustibil preliminar maselor poliedrice de cărbune bitu-minos, cuprinzînd în formă comprimat minerală reziduurile foioase fosilizate ale pădurilor primordiale care la rîndul lor își derivaseră existența vegetativă de la soare. sursa primară de căldură (radiantă), transmisă prin omniprezentul eter purtător de lumină și de căldură. Căldura (transmisă), un mod de mișcare dezvoltat de o asemenea combustie, era constant și **crescînd** comunicată de la sursa de calorificare a lichidului conținut în recipient, fiind radiată prin suprafața aspră neșlefuită întunecată a tablei metalice, în parte reflectată, în parte absorbită, în parte transmisă, ridicînd treptat temperatura apei de la normal la punctul de fierbere, o ridicare a temperaturii exprimabilă ca rezultatul unei cheltuieli de 72 unități termale necesare pentru a ridica o livră de apă de la 50 la 211 **grade** Fahrenheit.

Ce a anunțat realizarea acestei ridicări a temperaturii ? O dublă ejecție fakiformă de vapori de apă de sub capacul ceainicului în ambele părți simultan.

În ce scop personal ar fi putut Bloom folosi apa astfel fiartă ? ■

Pentru a se bărbieri.

Ce avantaje decurgeau din operația de a se bărbieri noaptea ?

O barbă mai moale ; un părăamf mai moale dacă i se permitea în mod intenționat să rămînă de la un ras la

### 311

altul în clăbucul aglutinat ; o piele mai moale în cazul unei întâlniri neașteptate cu o cunoștință feminină în locuri. îndepărtate la ore neobișnuite ; reflecții desfășurate în liniște asupra celor petrecute în cursul zilei ; o senzație de curat la trezire dimineata după un somn mai împrôșpătător întrucît zgomotele matinale, avertismentele și perturbațiile, zgomotul canistrei lăptărăsei, bătaia repetată a factorului poștal, ziarul citit și recitit la săpu-nirea și resăpunirea aceluiași loc, o zguduire, un strigăt, cu gîndul la cine știe ce chiar dacă negîndind la ceva anume ar fi putut cauza un ritm mai rapid de radere și o tăietură la care incizie ar fi fost necesar un plasture cu precizie tăiat și umezit și aplicat aderent.

De ce absența luminii îl tulbura mai puțin decât prezența zgomotelor ?

Ca urmare a siguranței simțului său tactil în mîna sa fermă plină masculină feminină pasivă activă.

Ce calitate avea ea (mîna sa) însă cu ce influență con-tracaratoare ?

Siguranța cu care ar fi putut îndeplini operațiuni de natură chirurgicală dacă n-ar fi existat repulsia sa față de a vărsa sînge omenesc chiar și cînd acest scop ar fi justificat mijloacele preferind în ordinea lor firească heliote-rapia, psihofizioterapia, chirurgia osteopatkă.

Ce se arăta la vedere pe rafturile de jos, de mijloc și de sus ale dulapului de bucătărie deschis de Bloom ?

Pe raftul de jos, cinci farfurii pentru micul dejun așezate vertical, șase farfurioare așezate orizontal pe care se aflau puse cești de cafea răsturnate cu gura în jos, o ceș-cuță „mustață”, nerăsturnată cu farfurioară Crown Derby, patru păhărele de ouă albe cu dungă aurie, o punga de piele de căprioară deschisă lăsînd să se vadă monezi, mai ales de aramă, și un flacon cu bomboane de violete aromate sintetic. Pe raftul mijlociu un păhărel de ouă ciobit cuprinzînd piper, o solniță cu sare de masă, patru măslina negre conglomerate laolaltă într-o hîrtie oleaginoasă, o cutie goală de carne conservată Plumtree, un coșuleț oval împletit căptușit cu fibre și cuprinzînd o pară Jersey, o

312

sticlă pe jumătate goală de porto alb *Invalid* distilat de William Gilbey and Co., pe jumătate desgolită din scutecul ei de hîrtie foiță trandafirie, un pachet de cacao solubilă marca Epps, cinci uncii de ceai extra marca Ann Lynch la doi șilingi livra într-o punguliță de hîrtie poleită mototolită, un canistru cilindric cuprinzînd zahăr tos de calitate cea mai bună, două cepe, una, cea mai mare, spaniolă, întreagă, cealaltă, mai mică, irlandeză, tăiată în două, dezvăluind astfel o suprafață mai mare și fiind mai mirositoare, o cană cu smîntînă Irish Model Dairy, un urcior de gresie cafeniu cuprinzînd două pinte și jumătate de lapte alterat acrit, transformat de căldură în apă. ser acidulos și cheag semisolidificat, care adăugat la cantitatea ce fusese substrasă pentru micul dejun pentru domnul Bloom și doamna Fleming rezulta într-un pint imperial, cantitatea totală livrată inițial, două cuișoare, o jumătate de penny și o farfurioară conținînd o felioară de costiță proaspătă. Pe raftul de sus o garnitură de borcane de dulceață de diferite mărimi și proveniențe.

Ce i-a atras atenția pe șervețelul bufetului ?

Patru fragmente poligonale din două bilete stacojii de pariuri la curse, rupte, numerotate 8 87, 8 86.

Ce amintiri i-au încruntat temporar fruntea ?

Amintirea unor coincidențe, **adevărul** fiind mai ciudat decât ficțiunea, preinducînd rezultatul handicapului la Cupa de Aur, al cărui rezultat oficial și definitiv îl citise în *Evening Telegraph*. ediția tîrzie pe hîrtie trandafirie, în adăpostul vizitiului, la podul Butt.

Unde mai avusese premonițiuni anterioare, efective sau proiective ale acestui rezultat ?

în stabilimentul lui Bernard Kiernan, 8.9 și 10, strada. Little Britain ; în stabilimentul lui David Byrne, 14, strada Duclei ; pe strada O'Connell în jos, în fața stabilimentului lui Graham Lemon, cînd un bărbat brunet îi pusese în mină un fluturaș de hîrtie (pe care el îl aruncase) anun-țîndu-l pe profetul Ilie restauratorul bisericii Sionului : în piața Lincoln, în fața stabilimentului F.W., Sweny and

313

Co., farmaciști, cînd, după ce Frederick M. (Cocoșul) Lyons îl abordase rapid și succesiv cerîndu-i parcurgîndu-i și res-tituindu-i exemplarul curent din *Freeman's Journal and National Press*, pe care el tocmai se pregătea să-l arunce (și după aceea îl aruncase), și apoi se îndreptase către edificiul oriental al Băii Turcești și de Aburi, la nr. 1 în strada Leinster, cu iluminarea inspirației stralucindu-i pe față și purtînd în brațe taina stirpei sale gravai ă în limbajul profețiilor.

Ce considerații de natură moderatoare i-au mai atenuat tulburarea ?

Dificultățile de interpretare, întrucît semnificația unui eveniment urmează producerii aceluia eveniment



în mod tot atât de variabil ca și manifestarea acustică urmînd unei descărcări electrice precum și al contraestimării unei pierderi reale ca urmare a neputinței de a calcula suma totală a pierderilor posibile derivînd inițial dintr-o interpretare încununată de succes.

Dispoziția sa acum ?

Nu riscase, nu se așteptase la nimic, nu fusese dezamăgit ,era mulțumit.

Ce îl mulțumea ?

Faptul că nu suferise nici o pierdere pozitivă. Faptul că adusese un câștig altora. Lumină pentru gentili.

Cum a pregătit Bloom ospătarea gentilului ?

A turnat în două cești două lingurițe rase, patru cu totul, de cacao solubilă Epps și a purces, în conformitate cu instrucțiunile de folosire înscrise pe etichetă, în fiecare ceașcă adăugînd după trecerea a suficient timp pentru infuzie ingredientele prescrise pentru servire în felul și în cantitățile indicate.

Ce dovezi suplimentare de ospitalitate deosebită a mai adus gazda oaspetelui său ?

Renunțînd la dreptul său simposiarhal la ceașca „mustață” de imitație Crown Derby oferită lui de unica sa fiică Millicent (Milly) el i-a substituit o ceașcă identică celei a oaspetelui său și a mai servit, în mod excepțional

314

pentru oaspetele său, și într-o măsură redusă pentru sine însuși din crema vîsească în mod. obișnuit rezervată pentru micul dejun al soției sale Marion (Molly).

A fost oaspetele său conștient de aceste dovezi de ospitalitate și le-a înregistrat ca atare ?

I-a fost atrasă atenția asupra lor la modul jocular de către gazdă și le-a acceptat cu seriozitate în vreme ce beau amîndoi într-o tăcere jocular-serioasă produsul de masă Epps, creația cacao.

Au mai fost alte acte de ospitalitate la care s-a gîndit dar pe care le-a reprimat, rezervîndu-le pentru celălalt și pentru sine însuși alte viitoare ocazii în care să completeze acest început ?

Repararea unei fisuri în lungime de 1 inci și jumătate în partea dreaptă a jachetei oaspetelui său. Un dar pentru oaspetele său sub forma uneia din cele patru batiste de doamnă, cînd și dacă se va fi dovedit a fi într-o condiție prezentabilă.

Cine a băut mai repede ?

Bloom, beneficiînd de avantajul a zece secunde la început și luînd, din suprafața concavă a unei lingurițe ps coada căreia se menținea un flux continuu de căldură, trei sorbitori față de una a oaspetelui său, șase față de două, nouă față de trei.

Ce acte de meditație i-au însoțit aceste gesturi frec-ventative ?

Conchizînd prin examen însă în mod greșit că tăcutul său tovarăș era angajat într-o concentrare mentală, a reflectat asupra plăcerilor derivate din literatura de instruire de preferință celei de amuzament, așa cum el însuși recursese la operele lui William Shakespeare în mai multe prilejuri pentru soluționarea unor probleme dificile în viața imaginară sau reală.

Și le găsisese soluția ?

În ciuda unei lecturi repetate și atente a anumitor pasaje clasice, întreprinse cu ajutorul unui glosar, nu deri-

315

vase din textele respective **decît** convingeri imperfecte, răspunsurile nepotrivindu-se în toate punctele.

Ce versuri încheiau prima poezie originală scrisă de el, poet potențial, la vîrsta de 11 ani în 1877 cu prilejul anunțării a trei premii, de zece, cinci și 2,6 șilingi respectiv, de către *Shamrock*, o publicație săptămînală ?

*Ambiția de a-mi privi de la margine*

*Versurile mele puse în pagină,*

*Mă face să trag nădejdea că le veți găsi un loc bun:*

*Dacă veți binevoi a le tipări*

*Vă rog frumos a le iscăli*

*Cu numele devotatului dumneavoastră L. Bloom.*

A constatat că existau patru forțe de natură **să-l** separe pe oaspetele său temporar de sine însuși ?

Numele, vîrsta, rasa, credința religioasă.

Ce anagrame făcuse după numele său în tinerețe ?

Leopold Bloom

Ellpodbomool

Molldopeloob.  
Bollopedoom  
Old Oliebo, M.P.

Ce acrostih pe abrevierea prenumelui său făcuse el (poet kinetic) și-l trimisese domnișoarei Marion Tweedy la 14 februarie 1888 ?

*Poeții adesea cîntă în rime*

*O muzică cu laude divine.*

*Lasă-i să cînte oricît și pe oricine.*

*Dragă mai mult decît orice plăceri sublime*

*Iubita ta tu ești a mea. Luviea e-n mine.*

Ce-l împiedicase să termine un cîntec de circumstanță (muzica de R.G. Johnston) despre evenimentele din anii trecuți sau despre datele importante ale anilor actuali, intitulat *Dacă Brian Boru s-ar întoarce și ar vedea bătrînul*

316

r

*Dublin acum*, comandat de Michael Gunn, directorul Teatrului Gaiety, nr. 46, 47, 48, 49, strada South King, **urmînd** a fi introdus în scena șasea, valea diamantelor, în cea **de** a doua ediție (30 ianuarie 1893) a marelui pantomime anuale de Crăciun *Sinbad Marinarul* (scrisă de Greenleaf Whiier, decoruri de George A. Jackson și Cerii Hicks, **costume** de doamna și domnișoara Whelan, prezentată de R. Shei-ton la 26 decembrie 1892, sub îndrumarea personală a doamnei Michael Gunn, balet de Jessie Noir, arlechinadă de Thomas Otto) și cîntatade Nelly Bouverist, jună primă ? întîi, oscilațiile între evenimentele de interes imperial și local, apropiatul jubileu de diamant al Reginei Victoria (născută în 1820, urcată pe tron în 1837) și posticipata inaugurare a unei noi piețe municipale de pește ; în al doilea rînd, îngrijorarea față de opoziția din partea cercurilor extremiste în problemele respectivelor vizite ale Altețelor Lor Regale ducele și ducesa de York (reală) și a Majestății Sale Regele Brian Boru (imaginară) ; în al treilea rînd, un conflict între eticheta profesională și emulația profesională în legătură cu recente construcții ale Marii Săli Lirice pe Burgh Quay și a Teatrului Regal pe **strada** Hawkins ; în al patrulea rînd, diversiunea rezultînd din compasiunea față de expresia ne-intelectuală, ne-politică, ne-circumstanțială a lui Nelly Bouverist și concupiscenta stîrnită de piesele albe de lenjerie ne-intelectuală, ne-politică, ne-circumstanțială ale acesteia în vreme ce ea (Nelly Bouverist) se afla în această lenjerie ; în al cincilea rînd, dificultățile alegerii unei muzici apropiate și a aluziilor humoristice din *Cartea cu Glume pentru Toți* (1 000 de pagini și cîte un hohot de rîs pe fiecare din ele) ; în al șaselea rînd, rimele omofone și cacofonice asociate cu numele noului primar Daniel Talion, al noului Comisar de Poliție Thomas Pile și al noului procuror general, Dunbar Plunket Barton. Ce relație exista între vîrstele lor ?

Cu 16 ani înainte, **în** 1888, cînd Bloom avea vîrsta actuală a lui Stephen, Stephen avea 6 ani. 16 ani mai tîrziu, în 1920, cînd Stephen avea să fie de vîrsta actuală a lui Bloom. Bloom avea să aibă 54 de ani. În 1936, cînd Bloom ar fi urmat să aibă 70 de ani și Stephen 54. vîrstele lor,

317

inițial la rația de 16 la O, ar fi fost în raport de  $17^{1,2}$  cu  $13V_2$ , proporția crescînd și disparitatea scăzînd pe măsură ce s-ar fi adăugat ani viitori arbitrari, căci dacă proporția existînd în 1883 ar fi continuat imutabilă, presupunînd că așa ceva ar fi fost posibil, atunci în 1904 cînd Stephen avea 22 de ani Bloom ar fi trebuit să aibă 374 și în 1920, cînd Stephen ar fi avut 38 de ani, așa cum avea acum Bloom, Bloom ar fi trebuit să aibă 646 de ani, iar în 1952 cînd Stephen ar fi atins vîrsta maximă postdiluviană de 70 de ani, Bloom, care ar fi trăit 1190 de ani născîndu-se adică în anul 714, ar fi depășit cu 221 de

ani vîrsta maximă antediluviană, cea a lui Matusalem, 969 de ani, în timp ce, dacă Stephen ar fi continuat să trăiască pînă ce ar fi atins această vîrsta în anul 3072 e.n., Bloom ar fi fost obîgat să fi trăit 83.300 de ani. fiind aşadar obligat să se fi născu! în anul 81.396 î.e.n.

Ce evenimente ar fi putut amila aceste calcule ?

încetarea existenţei ambilor sau a unuia din ei, inaugurarea unei noi ere sau a unui nou calendar, anihilarea lumii şi în consecinţă exterminarea rasei umane, inevitabilă dar imprevizibilă.

Cîte întâlniri anterioare atestau relaţiile de cunoştinţă preexistente între ei ?

Două. Prima în grădina de liliac a casei lui Matthew Dillon, Medina Villa, bulevardul Kimmage, Roundtown, în 1887, în compania mamei lui Stephen, Stephen fiind atunci în vîrsta de 5 ani şi puţin înclinat să întindă mina ca salut. Cea de a doua în cafeneaua hotelului Breslin într-o duminică ploioasă din ianuarie 1892, în compania tatălui lui Stephen şi a fratelui bunicului lui Stephen, Stephen fiind atunci cu cinci ani mai în vîrsta.

A acceptat atunci Bloom invitaţia la masă formulată de i'iu şi după aceea reluată de tată ?

Foarte recunoscător, apreciind cu recunoştinţă, cu sinceră recunoştinţă şi apreceiri, apreciind cu regrete de o sinceră recunoştinţă, a refuzat.

"13

Conversaţia lor cu privire la aceste reminiscenţe a mai dat la iveală o a treia legătură de natură să-i unească ?

Doamna Riordan, o văduvă cu oarecare independenţă de mijloace, locuise în casa părinţilor lui Stephen între 1 septembrie 1888 şi 29 decembrie 1891 şi locuise de asemenea în cursul anilor 1892, 1893 şi 1894 la Hptelul Armele Oraşului, proprietară Elizabeth O'Dowd de la nr. 54 strada Prusia, unde părţi ale anilor 1893 şi 1894 fusese o ■constantă informatoare a lui Bloom, de asemenea locuind la acelaşi hotel, fiind la vremea aceea funcţionar în serviciul lui Joseph Cuffe, de la nr. 5 Smithfield, pentru controlul vînzărilor în apropiatul Tîrg de vite din Dublin pe şoseaua North Circular.

A îndeplinit el pentru ea pe vremea aceea anume acţiuni de caritate de ordin concret ?

Uneori o împinsese, în serile calde de vară, pe ea, o văduvă infirmă cu oarecare independenţă, chiar dacă limitată, de mijloace, în scaunul ei de convalescenţă, prin rotiri lente ale roţilor acestuia pînă la colţul şoselei North Circular, în faţa prăvăliei d-lui Gavin Low, unde ea ră-mînea cîtăva vreme scrutînd prin binoclul cu o singură lentilă al lui Bloom cetăţeni de nerecunoscut în tramvaie, biciclete, instalaţi în vehicule cu cauciucuri pneumatice umflate, în trăsuri, tandemuri, landouri particulare sau închiriate, carete, cărioare şi trăsurici trecînd din oraş spre Phoenix Park şi *viceversa*.

Şi de ce putea el atunci să îndure această funcţie de însoţitor şi de paznic cu calm şi fără nerăbdare ?

Pentru că, în prima tinereţe, şi el întîrziase adesea să observe printr-un rondel bombat de sticlă multicoloră spectacolul oferit, cu schimbări continuu, de strada de afară — pietoni, patrupede, velocipede, vehicule, trecînd încet, repede, în ritm egal, înconjurînd, revenind să înconjoare limitele unui rotund globular dominîndu-l.

Ce amintiri distincte avea fiecare din ei despre ea, acum de opt ani moartă ?

Cel mai în vîrsta, despre cărţile ei de joc şi fisele respective, despre căţelul ei skye terrier, despre presupusa

319

# L

ei avere, despre pierderile ei de atenţie şi surzenia ei incipientă ; cel mai tînăr, despre lămpiţa cu ulei din fala statuii Imaculatei Concepţii, despre periile ei verde şi maro anume pentru Charles Stewart Parnell şi pentru Michael Davitt, despre hîrtia ei **foiţă**.

Nu-i mai rămînea lui la dispoziţie nici un mijloc pentru a realiza acea întinerire pe care asemenea amintiri mărturisite unui tovarăş mai tînăr o făceau încă şi mai dorită ?

Gimnastica de cameră, mai înainte vreme intermitent practică, apoi abandonată, aşa cum e indicată în cartea lui Eugen Sandow — *Forţa fizică şi cum s-o obţinevi*, concepută anume pentru bărbaţi angrenaţi în activităţi comerciale sedentare, şi care urma să fie executată în

stare de concentrare mentală în fața oglinzii, astfel încât să pună în mișcare diferitele categorii de mușchi și să producă succesiv o relaxare plăcută și cea mai agreabilă reanimare a agilității juvenile.

Stăpînise el, într-o epocă anterioară a tinereții, o agilitate fizică mai deosebită ?

Deși ridicarea halterelor fusese de la început mai presus de forțele sale și turul complet la bară mai presus de resursele curajului său, totuși, ca elev de colegiu excelsa în execuția regulată și prelungită a jumătăților de ridicare la bare paralele ca o urmare a dezvoltării anormale a mușchilor săi abdominali.

S-a referit vreunul din ei în mod deschis la deosebirea lor rasială ?

Nici unul nici altul.

Care au fost, reduse la cea mai simplă formă reciprocă a lor, gândurile lui Bloom despre gândurile lui Stephen despre Bloom și gândurile lui Bloom despre gândurile lui Stephen cu privire la ce ar fi gândit Bloom despre Stephen ?

Se gîndea că el se gîndea că el e evreu în vreme ce pe de altă parte el știa că celălalt știa că el știa că celălalt nu este.

320

Odată înlăturate barierele reticențelor, care erau filiațiile lor respective ?

Bloom, singurul descendent transsubstanțial de parte bărbătească al lui Rudolf Virag (mai tîrziu Rudolf Bloom) din Sombathely, Viena, Budapesta, Milano, Londra și Dublin și al Ellenei Higgins, cea de a doua fiică a lui Julius Higgins (născut Karoly) și al Fanny-ei Higgins (născută Hegarty) ; Stephen, cel mai vîrstnic descendent consubstanțial supraviețuitor de parte bărbătească al lui Simon Dedalus din Cork și Dublin și al lui Mary, fiica lui Richard și Christina Goulding (născută Grier).

Erau Bloom Stephen botezați, și cînd și de către cine, cleric sau laic ?

Bloom (de trei ori) de către reverendul Gilmer Johnston M.A., singur, în biserica protestantă Saint Ni-cholas Without, Coombe ; de James O'Connor, Philip Gil-ligan și James Fitzpatrick, laolaltă, la o pompă în satul Swords ; și de către reverendul Charles Malone CC, în biserica Celor Trei Sfinți, Rathgar. Stephen (o dată) de către reverendul Charles Malone, CC, singur, în biserica Celor Trei Sfinți, Rathgar.

Au constatat ei că evoluția instrucției lor școlare era asemănătoare ?

Substituindu-l pe Stephen **lui** Bloom Stoom ar fi urmat să treacă succesiv printr-o grădiniță de copii condusă de o doamnă și printr-un colegiu. Substituindu-l pe Bloom lui Stephen, Blephen ar fi urmat să treacă succesiv prin treptele pregătitoare, de juniori, medii și seniori ale școlii medii și trecînd examenul de admitere, ar fi parcurs anul întîi, al doilea și al treilea și licența universității regale.

De ce s-a abținut Bloom să afirme că și el frecventase universitatea vieții ?

Din cauza nesiguranței sale oscilante privind întrebarea dacă această observație fusese sau nu fusese formulată deja de el către Stephen sau de Stephen către el.

Care erau cele două categorii de temperamente pe care fiecare din ei îl reprezentau ?

321

21 — UUse, voi. II

10

Cel științific. Cel artiste;

Ce probe a invocat Bloom pentru a demonstra că înclina mai mult către știința aplicată decît către cea pură ?

Anumite eventuale invenții la care se gîndise pe cînd sta întins pe spate într-o stare de mulțumire indolentă pentru a-și ușura digestia, stimulat și de faptul că aprecia importanța unor invenții acum comune dar odinioară revoluționare, de pildă, parașuta aeronautică, telescopul cu oglindă, tirbușonul în spirală, acul de siguranță, sifonul de apă minerală, ecluza cu vane mecanice, pompa de suc-țiune.

Invențiile acestea nu erau gîndite mai ales în vederea unui plan de îmbunătățire a activității

grădinițelor de copii ?

Ba da, deoarece făceau să fie depășite puștile cu dopuri, baloanele elastice, jocurile de noroc, catapultele. Ele includeau caleidoscopuri astronomice înfățișând cele douăsprezece constelații ale zodiacului de la Berbece la Pești, planetarii mecanice în miniatură de tipul Orrery, carouri de gelatină cu cifre, biscuiți geometrici corespunzând cu așa-numiții biscuiți zoologici, mingi reprezentând globul pământesc, păpuși în costume istorice.

Ce-l mai stimula de asemenea în asemenea meditații ale sale ?

Succesele financiare realizate de Ephraim Marks și Charles A. James, primul cu bazarul său de un penny situat la nr. 42, strada George, Sud, celălalt cu prăvălia sa de articole de 6V2 penny, bazar universal și expoziție de figuri de ceară de la nr. 30, strada Henry, intrarea 2 pence, copiii 1 penny ; precum și posibilitățile nelimitate până acum neexploatare ale artei moderne a reclamei și publicității reduse la simboluri trilateralo-monoideale, de maximă vizibilitate verticală (pentru a fi ghicite), de maximă legibilitate orizontală (pentru a fi descifrate) și cu eficacitate magnetică pentru a fixa atenția involuntară, spre a-i atrage interesul, a o convinge, a o decide.

322

Cum ar fi ?

K. 11. Pantaloni — Kino 11/—.

Firma Cheilor. Alexander J. Keyes.

Cum nu ar fi? -

Priviți această luminare lungă. Socotiți în cât timp arde până la capăt și veți primi gratuit o pereche de ghete de piele naturală fabricația noastră, putere de oglindire de o luminare.

Adresați-vă : Barclay și Cook, 18, strada Talbot.

Bacilicid (Praf insecticid).

Celmaibun (Cremă de ghete).

Ceainevoie (Briceag de buzunar cu două lame combinat cu tirbușon, pilă de unghii și curățător de pipă).

Și cum ar fi sub nici un motiv ?

Ce-i un cămin fără cutiile de conserve de carne Plum-tree ?

Un cămin nedesăvârșit.

Cu ele, un leagăn al fericirii și mulțumirii sufletești.

Fabricate de George Plumtree, nr. 23, cheiul Negustorilor, Dublin, ambalate în cutii de 4 uncii, și inserate de Consilierul Joseph P. Nannetti, deputat, Rotunda Ward, nr. 19 strada Hardwicke, sub anunțurile de decese și comemorări. Numele pe firmă este Plumtree. O cutie Plum-tree este o cutie de conserve de carne, marca înregistrată. Feriți-vă de imitații.

Plumcutie. Trumplutree. Cutitrie. Plamtutree.

Ce exemple a produs el pentru a-l induce pe Stephen să deducă faptul că originalitatea, deși își produce propria răsplătă, nu conduce în mod invariabil la succes ?

Propriul său proiect, odinioară ideat și apoi abandonat al unei car-reclamă iluminat, tras de un animal de povară, în care ar fi urmat să fie instalate două fete elegant învestmîntate ocupându-se cu scrierea unor texte.

Ce scenă astfel sugerată a fost construită mental de Stephen ?

Un hotel singuratic într-o trecătoare muntoasă. Toamnă. Amurg. Focul aprins în cămin. Un tânăr așezat într-un colț

323

întunecat. Intră o tânără femeie. Neliniștită. Singuratică. Se așază. Se îndreaptă spre fereastră. Se ridică în picioare. Se așază. Amurg. Stă pe gânduri. Pe o solitară foaie de hîrtie cu antetul hotelului scrie ceva. Stă pe gânduri. Scrise. Oftează. Zgomot de roți și copite. Ea se grăbește să iasă. El se urnește din colțul său întunecat. Ridică foaia singuratică de hîrtie. O ține cu partea scrisă spre foc. Amurg. Citește. Singuratic.

Ce?

Cu scris aplecat, drept și răsturnat : Hotelul Queen, Hotelul Queen, Hotelul Queen...

Ce scenă astfel sugerată a fost construită mental de Bloom ?

Hotelul Queen, Ennis, comitatul Clare, în care Rudolph Bloom (Rudolph Virag), a murit în seara de 27 iunie 1886, la o oră nespecificată, ca urmare a unei doze excesive de praf de piciorul cocoșului (aconită), autoadministrată sub forma unei frecții antinevralgice, compusă din 2 părți frec-ție de aconită la o parte de cloroform lichid (cumpărată de el la ora 10,20 a.m. în dimineața de 27 iunie 1886, de la prăvălia medicinală a lui Francis Dennehy, de la nr. 17, strada Bisericii, Ennis), după ce, deși nu ca o urmare a precedentei achiziții, cumpărase la ora 3,15 p.m. în după amiaza de 27 iunie 1886, o pălărie canotieră nouă, extra-șic (după ce cumpărase, dar nu ca o urmare a precedentei achiziții, la ora și locul susmenționate, toxina susmenționată) de la magazinul de galanterie al lui James Cullne, la nr. 4, strada Mare, Ennis. A atribuit el această omonimie unei informații, sau unei coincidențe sau intuiției ?

Coincidenței.

A descris el verbal această scenă pentru a-l face pe oaspetele său să o vizualizeze ?

A preferat ca el însuși să privească fața celui alt și să asculte vorbele celui alt prin care narațiunea sa virtuală își găsea o realizare și temperamentul său activ găsea o ușurare.

324

A văzut el oare o a doua coincidență în cea de a doua scenă ce i-a fost povestită, descrisă de narator ca intitulată *O privesc ca din Pisgah a Palestinei* sau *Parabola prunelor* ?

Această scenă, împreună cu precedenta și cu altele nepovestite dar existente prin implicație, la care se adaugă eseuri pe diferite teme sau apoftegme morale (de pildă *Eroul meu favorit* sau *Temporizarea este Hoțul Timpului*) compuse în cursul anilor de școală i se păreau să cuprindă în sine și în conjuncție cu ecuația personală anumite posibilități de succes financiar, social, personal și sexual, fie colectate și selectate în mod special ca modele de teme pedagogice (valoare garantată sută la sută) pentru uzul elevilor din clasele preparatoare sau inferioare, sau oferite în formă tipărită, urmînd precedentele lui Philip Beaufoy sau ale Doctorului Dick sau al *Studiilor în albastru* ale lui Heblon prin vreo publicație de tiraj oficializat și solvabilă sau folosite verbal ca stimul intelectual pentru auditori binevoitori, în măsură să aprecieze tacit narațiunea bine condusă și să augureze cu încredere încheierea ei încununată de succes, în timpul nopților tot mai lungi urmînd treptat solstițiului de vară din ziua următoare sîrînd trei, adică marți 21 iunie (Sf. Aloysius Gonzaga), răsăritul soarelui, 3,33 a.m., apusul soarelui, 8,29 p.m.

Ce problemă domestică i-a sollicitat frecvent, deopotrivă cu, dacă nu mai mult decît oricare alta, mintea ? Ce să facem cu soțiile noastre.

Care ar fi fost soluțiile sale ipotetice, luate fiecare în parte ?

Jocurile de familie (domino, alma, jocul gropițelor din obraz, jocul cu bețișoare de fildeș, bilbochetul, Napoleon, ecarte, bezică, șaizeci și șase, cerșesc-de-la-vecinul, dame, șah sau triotrac) ; brodatul, cîrpitul sau împletitul pentru învestmîntarea populației aflate sub asistența poliției ; duete muzicale, mandolină și ghitară, pian și flaut, ghitară și pian ; transcriere de acte sau de adrese pe plicuri ; vizite bisăptămînale la amuzamentele publice ; activități comerciale cum ar fi cele în care se comandă într-o atmosferă plăcută și se dă ascultare cu plăcere stăpînei

**325**

casei și proprietăresei într-o lăptărie răcoroasă sau într-un salon cu divane calde și cu țigări ; satisfacerea clandestină a iritației erotice în bordelurile masculine, inspectate de stat și controlate medical ; vizite sociale la intervale regulate, infrecvente, controlate și cu supraveghere preventivă frecventă reluate la și din partea cunoștințelor fe-rnime de respectabilitate recunoscută în vecinătate ; cursurile de seară educative special desemnate să facă agreabil procesul de instruire liberală.

Ce exemple de dezvoltare mentală deficientă din partea soției sale l-a înclinat în favoarea

soluției ultime menționate (a noua) ?

În clipele ei de răgaz ea umplea în repetate rânduri câte o foaie de hîrtie cu semne și hieroglife despre care afirma că erau caractere grecești și irlandeze și ebraice. Îl întreba constant la intervale diferite despre metoda corectă de a ortografia inițiala majusculă a numelui capitalei Canadei, Quebec. Înțelegea prea puțin din complicațiile politice interne sau din echilibrul de forțe internațional. Calculînd adunările pe notele de plată recurgea frecvent la ajutorul degetelor. După completarea unor compoziții epistolare laconice abandona instrumentul de caligrafie în mediul colorant expunîndu-l acțiunii corozive a sulfatului feros, vitriolului verde și gogoasei de ristic. Cuvintele polisilabice neobișnuite de origină străină le interpreta fonetic sau prin falsă analogie sau prin ambele procedee : metempsihoză (mă-tu-n-pi-soză), *alias* (persoană înclinată spre cerșetorie menționată în Sfînta Scriptură).

Ce compensa, în falsul echilibru al inteligenței ei aceste și alte asemenea deficiențe de judecată privind persoane, locuri, și obiecte ?

Falsul paralelism aparent al tuturor brațelor perpendiculare ale tuturor balanțelor, dovedit adevărat prin însăși construcția lor. Contrabalanta corectitudinii judecății sale privind o anume persoană așa cum o dovedea experiența.

Cum încercase el să remedieze această stare de ignoranță relativă ?

325

În diferite feluri Lăsînd în vreun loc la vedere o anume carte deschisă la o anume pagină ; asumînd în ce o privește cunoștințe latente cînd îi formula aluzii cu caracter explicativ ; ridiculizînd fățiș în prezența ei greșelile din ignoranță a vreunei alte persoane absente.

Cu ce grad de succes încercase el un proces de instruire directă ?

Ea nu urmărea totul, o parte din întreg doar, era atentă cu interes, înțelegea cu surpriză, repeta cu grijă, își amintea cu mai multă dificultate, uita cu ușurință, își reamintea cu ezitare, re-repeta cu erori.

Ce sistem se dovedise mai eficient ?

Sugestia indirectă implicînd interesul personal.

De exemplu ?

Ei îi displăcea umbrela pe ploaie, lui îi plăcea o femeie cu umbrelă, ei îi displăcea o pălărie nouă pe ploaie, lui îi plăcea o femeie cu pălărie nouă, el îi cumpăra o pălărie nouă pe ploaie, ea purta umbrela cu pălăria nouă.

Acceptînd analogia implicată în parabola oaspetelui său ce exemple de personaje eminente din perioada ur-mînd exilului a invocat el ?

Trei căutători ai adevărului pur, Moise din Egipt, Moise Maimonides, autorul lucrării *More Nebukini* (Călăuza celor perplecși) și Moise Mendelssohn, atît de eminent încît de la Moise (din Egipt) pînă la Moise (Mendelssohn) nu 6-a mai ridicat nici un altul ca Moise (Maimonides).

Ce declarație a fost formulată, sub rezervă, de Bloom privind un al patrulea căutător al adevărului pur, cu numele de Aristot, menționat, cerîndu-și permisiunea, de Stephen ?

Că acest susmenționat căutător fusese un discipol al unui filosof rabinic, cu numele incert.

Au mai fost menționați și ăilalți copii ai legii iluștri anapocrifi aparținînd unei rase alese sau respinse ?

327

Felix Bartholdy Mendelssohn (compozitor), Baruch Spinoza (filosof), Mendoza (pugilist), Ferdinand Lassalle (reformator, duelist).

Ce fragmente de versuri din limbile ebraică veche și irlandeză veche au fost citate cu modulații ale glasului și traducerea textelor de către gazdă către oaspete și de către oaspete către gazdă ?

De către Stephen : *suil*, ***suil***, *suil arun*, *suil go sicair agus*, *suil go cuin* (mergi, mergi, mergi pe calea ta, mergi cu bine, mergi cu grijă).

De către Bloom : *Kifeloch*, *harimon rakatejch m'haad l'zamatejch* (templul tău în părul tău

este ca o felie de rodie).

Cum s-a făcut comparația glifică a simbolurilor fonetice din ambele limbi pentru a **substanțializa** comparația orală ?

Pe fila albă penultimă a unei cărți de stil literar inferior, intitulată *Plăcerile păcatului* (scoasă la iveală de Bloom și manipulată astfel încât coperta ei din față să intre în contact cu suprafața mesei) cu un creion (furnizat de Stephen) Stephen a scris caracterele irlandeze pentru g, e, d, m, simplu și modificat, și Bloom la rândul său a scris caracterele ebraice ghimel, aleph, daleth și (în absența lui mem) un goph pe care i l-a substituit, explicând valoarea lor aritmetică ca numere ordinale și cardinale, respectiv 3, 1, 4 și 100.

Cunoștințele, stăpânite de ambii în fiecare din aceste limbi, cea moartă și cea reînviată, erau teoretice sau practice ?

Teoretice, fiind limitate la anumite reguli gramaticale de accidentă și sintaxă și excluzând practic vocabularul.

Ce puncte de contact existau între aceste limbi și între oamenii care le vorbeau ?

Prezența sunetelor guturale, aspirațiile diacritice, literele epentetice și servile în ambele limbi ; antichitatea lor, ambele fiind predate pe câmpia Shinar cu 242 de ani după potop în seminarul instituit de Fenius Farsaigh. descen-

328

dent al lui Noe, progenitor al Israelului și ascendent al lui Heber și Heremon, progenitori ai Irlandei ; literaturile lor arheologice, genealogice, hagiografice, exegetice, homiletice, toponomastice, istorice și religioase incluzând operele rabinilor și culdeelor, Torah, Talmudul, (Mischna și Ghe-mara), Massor, Pentateucul, Cartea lui Dun Cow, Cartea din Ballymote, Ghirlanda lui Howth, Cartea din Kell ; dispersarea, persecutarea, supraviețuirea și reînvierea lor ; izolarea riturilor lor sinagogice și eclesiastice în ghetto (Abația Sfintei Mary) și casele publice (taverna Adam și Eva); proscripția costumelor lor naționale în legile penale și în legile vestimentare evreiești ; restaurarea lui Chanan David în Sion și posibilitatea autonomiei sau devoluției politice a Irlandei.

Ce imn a cântat în parte Bloom anticipând acea multiplă încununare etnică ireductibilă ?

*Kolod balejwaw pnimah Nefesch, jehudi, homijah.*

De ce anume a fost oprită cântarea la încheierea acestui prim distih" ?

Ca urmare a unei mnemotehnici defective.

Cum a compensat cântărețul această deficiență ? Printr-o versiune perifrastică a textului în general.

În ce observațiuni comune s-au contopit reflecțiile lor reciproce ?

Simplificarea crescândă care poate fi urmărită de la hieroglifele epigrafice egiptene la alfabetele grec și roii ian și anticiparea stenografiei moderne și a codului telegrafic în inscripțiile cuneiforme (semitice) și și în scrierea Oghamiilor, virgulară, quinquecostală (celtică). S-a conformat oaspetele cererii gazdei sale ?

Din două puncte de vedere, adăugându-și semnătura în caractere latine și irlandeze.

329

Care era senzația auditivă a lui Stephen ? Auzea într-o melodie profundă străveche masculină nefamiliară acumularea trecutului.

Care era senzația vizuală a lui Bloom ? Vedeă într-o formă familiară masculină tânără vie predestinarea viitorului.

Care erau cvasisenzațiile voliționale cvasisimultane ale lui Bloom și Stephen cu privire la identitățile tainice ?

Din punct de vedere vizual, ale lui Stephen : Figura tradițională a hipostazei, descrisă de Johannes Damasce-nus, Lentulus Romanus și Epiphanius Monachus ca fiind leucodermică, susquipedaliană și cu părul întunecat ca vinul.

Din punct de vedere auditiv, ale lui Bloom : Accentul tradițional al extazului catastrofei.



Ce cariere viitoare fuseseră în trecut posibile pentru Bloom și cu ce exemple ?  
în biserica, Romano-catolică, Anglicană sau Noncon-formistă : exemple, prea reverendul John Conmee, S. J., reverendul T. Salmon, doctor în divinitate, prevost al colegiului Trinity, dr. Alexander J. Dowie. în baroul britanic sau irlandez : exemple, Seymour Bushe, consilier regal, Rufus Isaacs, consilier regal. Pe scenă, exemple moderne sau shakespeariene, Charles Wyndham, mare comediant, Osmond Tearle (1901), exponent al lui Shakespeare.  
L-a încurajat gazda pe oaspetele său să cînte cu glas modulat o legendă stranie pe o temă înrudită ?

Liniștindu-l, locul în care se aflau fiind de așa natură încît nimeni nu i-ar fi putut auzi vorbind, adică închis, el însuși fiind liniștit, băuturile servite, scăzînd sedimentele reziduale semi-solide datorate mixturii mecanice, apă, plus zahăr plus frișca plus cacao, fiind acum consumate.

Puteți recita prima (în major) parte a acestei legende cîntate ?

*Micul Harry Hughes și colegii săi, atunceă*

*Att ieșit afară să se joace cu mingea*

*Țar lungea dinții pe care rmeul Harry Hutf*

*A trecut în grădina ovreiului peste zid*

*%%ar a doua minge pe care micul Harry Hu*

*Toate geamurile ovreiului i le-a ciobit.*

*Micul*

*Hughes i^ colegUjă'.*

*Ingea^Și chiar mingea*

*dinții pe care micul Harry Hughes o aruncat-o*

*a trecut în grădina ovreiului*

*ud.*

*Șt chiar a doua mingepecare micul Hariy Hughes a aruncat-o*

*toate geamurile ovreiului i le-a • oobit.*

Cum a primit fiul lui Rudolph această primă parte ? Cu simțăminte limpezi. Surîzînd, el, un evreu, a ascultat cu plăcere și și-a privit fereastra neciobită a bucătăriei.

331

Recitați a doua parte (în minor) a legendei.

*Atunci iată că a ieșit fata ovreiului*

*Și era îmbrăcată toată îri verde.*

***Ia vino-ncoace, tu, băiețașule atît de drăguț,***

***Să te văd cum mai bați mingea de repede.***

*Nu mă-ntorc, nu pot să mă-nlorc, Fără colegii mei toți, Că dacă aude profesorul meu Ne snopeșie-n bătaie pe toți.*

*Ea l-a apucat de mînuța lui albă Și l-a tras în casă curînd, Pînă l-a închis într-o cameră-n fund, Unde nimeni nu l-ar fi auzit țipînd.*

*A scos un briceag din buzunarul rochiței, Și i-a tăiat căpșorul lui mic. Și acum el nu se mai joacă cu mingea, Și nu mai simte nimic.*

*îmbrăcată toată în verde. la vino-ncocce, tu, băiețașule*

**1**

*atit de drăguț, să te văd cum mal baji mingea de repede.*

Cum a primit tatăl lui Millicent această a doua parte ?

Cu simțăminte amestecate. Fără să surîdă, el auzea și vedea minunîndu-se că o fiică de evreu era îmbrăcată toată în verde.

332

Rezumați comentariul lui Stephen.

Unul dintre toți, cel mai mic dintre toți, este victima predestinată. Odată din inadvertență, a doua oară deliberat, își provoacă destinul. Acesta vine cînd el este părăsit și îl provoacă atunci cînd el ezită acum și, asemenea unei arătări de speranță și tinerețe, îl cuprinde cînd el nu mai

rezistă. îl conduce într-o locuință străină, în încăperile tainice ale unui necredincios și acolo, implacabil îl imolează, pe el acum consimțind.

De ce era gazda (victimă predestinată) trist ?

Ar fi dorit ca o asemenea poveste a unei făptuiri să nu fie povestită despre o făptuire nu de el făptuită și să nu fi trebuit de el să fie povestită.

De ce a rămas gazda (ezitînd, acum nerezistînd) nemișcat ?

Conformîndu-se legii conservării energiei.

De ce a rămas gazda (tainic necredincios) tăcut ?

Cîntărea probele posibile în favoarea și împotriva omorului ritual :- incitățile puterilor ierarhice, superstițiile vulgului, propagarea zvonurilor în încălcarea continuă a veridicității, pizma față de opulență, influența represaliilor, reapariția sporadică a delicventei ataviste, circumstanțele atenuante ale fanatismului, sugestiei hipnotice și somnambulismului.

Față de care din aceste dezordini mentale sau fizice nu era el cu totul imun (dacă se poate spune că ar fi fost imun față de vreuna) ?

Față de sugestia hipnotică : odată, deșteptîndu-se, nu-și mai recunoscuse camera de culcare ; în mai multe împrejurări, deșteptîndu-se, fusese un timp indefinit incapabil să se miște sau să emită sunete. Față de somnambulism : odată, dormind, trupul său se ridicase chircin-du-se și tîrîndu-se în direcția unui foc lipsit de căldură și ajungînd la destinație, acolo, încolăcit, neîncălzit, zăcuse în cămașa de noapte, dormind.

Acest fenomen din urmă, sau vreunul înrudit, se mai manifestase vreodată la vreun membru al familiei sale ?

De două ori, pe strada Holles și pe terasa Ontario, fiica sa Milllcent, (Milly), la etățile de 6 și 8 ani scosese în somn o exclamație de spaimă și răspunsese la întrebările ce-i erau adresate de două siluete în cămașă de noapte cu o expresie mută, goală de înțelegere.

Ce alte amintiri infantile mai avea despre ea ?

Ziua de 15 iunie 1889. Un copil nou născut de sex feminin de temperament nervos congestionîndu-se de plîns și plîngînd ca să se descongese. Un copilaș, redenu-mit Ciorăpei de lînă care-și scutură cu cutremurături pușculița ; numărîndu-i cei trei nasturi descheiați ca niște părăluțe ale lui, unu, doi, tlei; o păpușică, un băiețaș, un marinăr pe care l-a aruncat cît-colo : blondă, născută din doi bruneți, avea strămoși blonzi, depărtați, un viol, Herr Hauptmann Hainau, din armata austriacă, mai recent, o halucinație, locotenentul Mulvey, marina britanică.

Ce caracteristici endemice erau prezente în cazul acesta ?

Invers, formația sa nazală și frontală deriva în linie directă dintr-o stirpe care, deși întreruptă, ar fi avut să continue la intervale distante pînă la cele mai distante intervale.

Ce amintiri păstra el despre adolescența ei ?

Își părăsise într-un colț cercul și coarda de sărit. în parc, solicitată de un turist englez a refuzat să-i permită să execute și să ducă cu sine imaginea ei fotografică (motivul obiecției nefiind specificat). Pe bulevardul South Circular, aflîndu-se în tovărășia Elsei Potter, și urmărită de un individ cu aspect sinistru, a purces pînă la jumătatea străzii Stamer și apoi a revenit brusc (motivul acestei întoarceri nefiind specificat). în ajunul celei de a 15-a aniversări a nașterii sale a scris din Mullingar, comitatul Westmeath, o scrisoare făcînd o aluzie succintă la un student din localitate (facultatea și anul de studii nefiind specificate).

Această primă despărțire dintre ei, lăsînd să se presupună o a doua despărțire l-a afectat ;pe el ?

Mai puțin decît își închipuise, mai mult decît sperase.

Care a fost a doua despărțire percepută de el la aceeași epocă de o manieră similară chiar dacă în alt fel ? Disparația temporară a pisicii sale.

De ce de o manieră similară, de ce în alt fel ?

De o manieră similară pentru că fiind determinată de un motiv tainic, căutarea unui nou mascul (studentul din Mullingar) sau a unei ierbi curative (valeriană). În alt mod, din cauza reîntoarcerilor posibile diferite către locuitorii casei sau către locuință, în ce altă privință erau aceste diferențe similare ? În ce privește pasivitatea, economia, instinctul tradiției, caracterul lor neașteptat.

Adică ?

Întrucât aplecându-se ea își ridică părul ei blond pentru ca el să i-l poată prinde cu o panglică (vezi aici pisica arcuindu-și gâtul). Pe lângă aceasta, pe suprafața larg deschisă a lacului din parcul Stephen's Green printre răsfârșirile inversate ale copacilor, jetul ei de salivă lansat fără comentarii, descriind cercuri concentrice pe apă, indica prin constanța permanenței sale curba descrisă de un pește somnolent și apatic (vezi aici pisica pîndind șoarecele). De asemenea, pentru a-și aminti data, combatanții, rezultatul și consecințele unui faimos angajament militar ea se trăgea de o buclă a părului ei (vezi aici pisica spălîndu-se după urechi). Mai departe, Milly prostituța, visa că ar fi avut o conversație tăcută neamintită cu un cal al cărui nume fusese Joseph pentru care (căruia) îi oferise un pahar cu limonada pe care el (calul) păruse să-l fi acceptat (vezi aici pisica visînd în fața căminului). De aici, în ce privește pasivitatea, economia, instinctul tradiției," caracterul lor neașteptat, diferențele lor erau asemănătoare.

334

335

În ce fel utilizase el daruri 1) o bufniță 2) o pendulă oferite ca augurii matrimoniale, pentru a-i stîrni interesul și a o instrui ?

Ca lecții concrete pentru a-i explica : 1) natura și obiceiurile animalelor ovipare. posibilitatea zborului aerian, anumite anomalii de vedere, procesul secular al îmbălsămării ; 2) principiul pendulului, ilustrat de discul legănător, sistemul de roți dințate și regulator, transpunerea în termenii reglementărilor umane sau sociale a diferitelor poziții orometrice a indicatorilor mobili pe un cadran imobil, exactitatea revenirii periodice orare a unui moment în fiecare oră, cînd arătătorul mai lung și cel mai scurt se aflau la același unghi al înclinației, adică 5 și 5/11 minute după fiecare oră pe oră în progresie aritmetică.

În ce moduri reciproca ea ?

Ea își amintea : că la a 27-a aniversare a nașterii lui îi dăruise o cupă de mic dejun „pentru mustață" din porțelan imitație Crown Derby. Își manifesta simțul practic : în zilele de plată trimestriale sau în jurul acestor date, dacă și cînd cumpărăturile fuseseră făcute de el nu pentru ea ea se arăta atentă față de necesitățile lui, anticipîndu-i dorințele. Îl admira : odată ce un fenomen natural îi fusese explicat de el nu pentru ea, ea își exprima dorința imediată de a stăpîni fără dobîndire treptată o fracțiune din cunoștințele sale, jumătate, un sfert, a mia parte.

Ce propunere i-a făcut Bloom, diambul, tatăl lui Milly, somnambulă, lui Stephen, noctambul ? Să petreacă odihnindu-se ceasurile intervenind între ziua de joi (propriu-zisă) și cea de vineri (normală) într-un cubiculum alcătuit pentru folosință temporară în încăperea situată imediat deasupra bucătăriei și imediat adiacentă apartamentului de dormit al gazdei sale și al soției sale.

Ce avantaje diferite ar fi rezultat sau ar fi putut rezulta dintr-o prelungire a unor asemenea aranjamente temporare ?

Pentru oaspete : securitatea unui domiciliu și izolarea necesară studiului. Pentru gazdă : reîntinerirea inteligenței, satisfacții prin procură. Pentru soția gazdei : dezinte-

335

grarea unor obsesii, cîștigarea unei pronunții corecte limbii italiene.

a

limbii italiene.

De ce aceste mai multe contingente provizorii între un oaspete și soția gazdei sale n-ar fi

exclus sau n-ar fi fost excluse în mod necesar de eventualitatea permanentă a unei uniuni conciliatorii între un discipol de studii și fiica unui evreu ?

Pentru că drumul spre fiică trecea prin mamă, drumul spre mamă prin fiică.

Cărei întrebări polisilabice inconsecvente a gazdei sale i-a răspuns oaspetele cu o replică monosilabică negativă ?

Dacă o cunoscuse pe defuncta doamnă Emily Sinico, ucisă accidental la gara feroviară Sydney Parade la 14 octombrie 1903.

Ce remarcă incoativă corolară a fost în consecință suprimată de către gazdă ?

O declarație explicativă privind absența sa cu prilejul înmormântării doamnei May Dedalus, născută Goulding, la 26 iunie 1903, ajunul comemorării decesului lui Rudolph Bloom (născut Virag).

A fost acceptată oferta de azil ?

Cu promptitudine, fără explicații, cu prietenie, cu recunoștință a fost declinată.

Ce schimb financiar a avut loc între gazdă și oaspete ?

Primul i-a restituit celui de al doilea, fără dobândă, o sumă de bani (o liră, șapte șilingi, zero pence) de o liră șapte șilingi avansată de cel de al doilea primului.

Ce alte contrapropuneri au fost alternativ avansate, acceptate, modificate, declinate, reformulate în alți termeni, reacceptate, ratificate, reconfirmate ?

Inagurarea unui curs prealabil de predarea limbii italiene, la locul de rezidență al elevului.

Inaugurarea unui curs de instruire vocală, la locul de rezidență al elevei. Inaugurarea unei serii de dialoguri intelectuale statice, se-mistatice și peripatetice la locurile de rezidență ale ambi-  
337

lor vorbitori (dacă ambii vorbitori ar fi avut un același loc de rezidență), la hotelul și taverna Vaporul, nr. 6, strada Lower Abbey (proprietari W. și E. Connery), la Biblioteca Națională a Irlandei, nr. 10, strada Kildare, la Maternitatea Națională, nr. 29, 30 și 31, strada Holles, într-o grădină publică, în vecinătatea unui loc de cult, la conjuncția a două sau mai multe artere publice, la punctul de bisecție al unei linii drepte trasă între rezidențele lor (dacă ambii vorbitori ar fi rezidat în locuri diferite).

Ce anume făcea problematică pentru Bloom realizarea acestor propuneri mutual autoexcluzându-se ?

Irepetabilitatea trecutului ; o dată, la un spectacol al circuitului Albert Hengler la Rotunda, piața Rutland, Dublin, un clovn intuitiv, particularizat în căutare de paternitate pătrunsese din arenă spre un loc în auditoriu unde Bloom, solitar, era așezat și declarase în fața unui public manifestându-și zgomotos amuzamentul că el (Bloom) era tatăl lui (al clovnului). Imprevizibilitatea viitorului ; odată în vara anului 1898 el (Bloom) însemnase o monedă de un florin (2 șilingi) cu trei creștături pe marginea sa zim-țuită și îl oferise ca plată într-un cont datorat lui și primit de J și T. Davy, băcani pentru familii, nr. 1, Charlemont Mall, Grand Canal, pentru circulația pe fluxul finanțelor civice, în vederea unei posibile reîntoarceri, oblice sau directe până la el.

Era clovnul fiul lui Bloom ? Nu.

Se reîntorsese moneda lui Bloom ? Niciodată.

De ce o asemenea zădărniciere recurentă l-a fi deprimat și mai mult ?

Pentru că la acest punct turnant critic al existenței omenești el dorea să amelioreze un mare număr de condiții sociale produse ale inegalității și avariției și animozității internaționale.

338

Credea el deci că viața omenească ar fi fost infinit perfectibilă eliminându-se aceste condiții ?

Rămîneau condițiile generice impuse de legea naturală, distinctă de legea umană, ca părți integrale ale universului uman ; necesitatea distrugerii pentru a procura subsistență alimentară ; caracterul dureros al funcțiilor extreme ale existențelor individuale, agoniile nașterii și morții ; menstruația monotonă a femelelor simiene și (mai ales) umane extinzîndu-se de la vârsta pubertății pînă la menopauză ; accidentele inevitabile pe mare, în mine și uzine ; anumite maladii foarte dureroase și operațiile chirurgicale rezultante, demența înăscută și criminalitatea congenitală, epidemiile decimante ; cataclismele catastrofice care fac din spaimă baza mentalității umane ; zdruncinările seismice ale căror epicentre sînt situate în regiuni dens populate ; faptul dezvoltării vitale, prin convulsiile metamorfozelor de la copilărie prin maturitate spre declin.

De ce a renunțat la asemenea speculații ?

Pentru că este o sarcină a unei inteligențe superioare să substituie ~alte fenomene mai acceptabile în locul fenomenelor mai puțin acceptabile care trebuie suprimate.

Stephen a participat la această deprimare a lui ?

El a afirmat semnificația sa de animal rațional conștient procedînd silogistic de la cunoscut spre necunoscut și de reactiv rațional conștient între un micro- și un macro-organism în mod ineluctabil construite de incertitudinea vidului.

Afirmația aceasta a fost înțeleasă de Bloom ? Nu în termeni verbali. în substanța ei.

Ce-l liniștea pe el în neliniștile sale ?

Faptul că în calitatea sa de cetățean lipsit de cheie dar competent procedase energic de la necunoscut spre cunoscut prin incertitudinea vidului.

339

În ce ordine de precedență și cu ce ceremonii corespuns zătoare s-a efectuat exodul din cămările servitutii către pustietatea nelocuitului ?

Luminarea aprinsă în sfeșnic purtată de BLOOM.

Pălăria eclesiastică în vârful toiagului de frasin purtată STEPHEN.

de

Cu ce intonație *secretă* a cărui psalm comemorativ ? Cel de al 113-lea, *modus peregrinus* : *In exitu Israel de Egypto ; domus Jacob de populo barbaro.*

Ce a făcut fiecare din ei la poarta de ieșire ? Bloom și-a așezat sfeșnicul pe dușumea. Stephen și-a pus pălăria pe cap.

Pentru ce creatură a fost poarta de ieșire o poartă de intrare ?

Pentru o pisică.

Ce spectacol i-a confruntat cînd ei, întîi gazda, apoi oaspetele, au ieșit tăcuți, de două ori întunecoși, din obscuritate printr-un gang din spatele casei în penumbra grădinii ?

Copacul ceresc al stelelor încărcat cu roade umede noptatec albastrii.

Cu ce meditații și-a însoțit Bloom demonstrațiile către tovarășul său a diferitelor constelații ?

Meditații despre evoluții din ce în ce mai vaste ; despre luna invizibilă în procesul lunației incipiente, apropiindu-se de perigeu ; despre infinita lactaginoasă scînteie-toarea necondensată calea lactee, discernibilă la lumina zilei de către un observator plasat la capătul cel mai de jos al unui puț cilindric vertical adînc de 5000 de picioare cu-fundîndu-se de la suprafață către centrul pămîntului ; despre Sirius (alpha în Canis Major) la 10 ani lumină (57.000.000.000 mile) depărtare și în volum de 900 de ori dimensiunea planetei noastre ; despre Arcturus ;

340

despre precesiunea echinoxurilor ; despre Orion, cu centura sa și soarele sextuplu teta și nebula în care s-ar putea cuprinde 100 de sisteme solare ale noastre ; despre stelele noi în stare nascentă sau muribundă cum ar fi Nova din 1901 ; despre sistemul nostru deplasîndu-se către constelația lui Hercules ; despre paralaxa sau rotirea parai ac-tică a așa-numitelor stele fixe, în realitate veșnic mișcătoare de la eoni nemăsurat de depărtați spre viitoruri infinit de depărtate în comparație cu acestea anii, de trei ori douăzeci și încă zece, dăruiți vieții omenesci, formau o paranteză de infinitezimală scurtime. Care anume erau meditațiile inverse despre regresivitatea crescîndă tot mai puțin vastă ?

Despre eonii perioadelor geologice imprimate în stratificările pămîntului ; despre nenumăratele existențe ento-mologice minuscule ascunse în cavitățile pămîntului, dedesubtul unor pietre urnite din loc, în alveole și monticule, despre microbi, germeni, bacterii, bacili, spermatozoizi ; despre incalculabilele trilioane de bilioane de milioane de molecule imperceptibile conținute prin coeziunea afinității moleculare într-un singur vîrf de ac ; despre universul serului- omenesc constelat cu alte corpuri, ele însele universuri de spații vide constelate cu alte corpuri, fiecare, în continuitate, cu universul său de corpuri componente divizibile din care fiecare era iarăși divizibil în diviziuni de corpuri componente redivizibile, dividenții și divizorii mereu descrescînd fără diviziune reală pînă cînd, dacă progresiunea aceasta ar fi dusă îndeajuns de departe, nimic nicăieri nu ar mai fi niciodată ajuns.

De ce nu a elaborat el aceste calcule spre un rezultat mai precis ?

Pentru că, mai înainte cu cîțiva ani, în 1886, pe cînd fusese preocupat de problema cvadraturii cercului aflate despre existența unui număr calculat pînă la un grad de exactitate relativă încît să fie de o astfel de mărime și cu atît de multe cifre, de pildă de puterea a 9-a a puterii a 9-a a puterii a 9-a, încît,

rezultatul fiind obținut, 33 de volume tipărite cu litere mici de 1000 de pagini fiecare din nenumăratele teste de cîte 24 sau 25 de coli sau de

341

topuri de hîrtie de mătase ar fi trebuit să fie strînse pentru a cuprinde întreaga expresie a numerelor sale integrale, de unități, zeci, sute mii, zeci de mii, sute de mii, milioane, zeci de milioane, sute de milioane, miliarde, nucleul nebuloasei din fiecare din cifrele simple ale fiecărei serii cuprinzînd în volum succint potența de a fi ridicat la cea mai ridicată expresie cinetică a oricărei puteri a oricăreia dintre puterile ei.

Găsea el că problema posibilității ca planetele și sateliții lor să fie locuite de o rasă, comportînd specii, și a posibilei mîntuiri sociale și morale a sus-zisei rase de către un mîntuitor, ar fi fost mai ușor de soluționat ?

De o ordine diferită a dificultății. Conștient de faptul că organismul uman, în condiții normale capabil să susțină o presiune atmosferică de 19 tone, ar suferi, ridicat la o altitudine considerabilă în atmosfera terestră, cu o intensitate care crește în proporție aritmetică, potrivit cu apropierea de linia de demarcație dintre troposferă și stratosferă, de emoragii nazale, greutate în respirație și vertij, propunîndu-și această problema spre soluționare, pre-supusese, ca o ipoteză de lucru care n-ar fi putut fi dovedită imposibilă, că o rasă de ființe mai adaptabilă și construită altminteri din punct de vedere anatomic ar fi putut subzista în medii altminteri echivalente și suficiente, marțiene, mercuriene, venusiene, jupiteriene, saturniene, neptuniene sau uraniene, deși o umanitate la apogeul său de ființe create în forme variabile și cu diferențe determinate rezultînd la o similaritate în ansamblu și de la un individ la altul, ar rămîne probabil, acolo ca și aici, în mod inalterabil și inalienabil legată de deșertăciuni, de deșertăciunea deșertăciunilor și de tot ceea ce este deșertăciune.

Și problema posibilei mîntuiri ?

Concluzia minoră era dovedită de cea majoră.

Care diferite particularități ale constelațiilor au fost pe rînd luate în considerare ?

Culorile variate semnificînd grade diferite de vitalitate (alb, galben, roșu, roșu aprins, cinabru) ; gradul lor de strălucire ; mărimile lor revelate pînă la și inclusiv a șap-

342

tea ; pozițiile lor ; osia carului, calea lui Walsingham ; căruțul lui David ; centurile inelare ale lui Saturn ; condensarea nebuloaselor spirale în sori ; girațiunile interdependente ale sorilor dubli ; descoperirile sincrone și independente ale lui Galileu, Simon Marius, Piazzzi, Le Verrier, Herschel, Galle ; sistematizațiunile încercate de Bode și Kepler ale cuburilor distanțelor și pătratelor timpilor de revoluție ; compresibilitatea aproape infinită a cometelor hirsute și uriașele lor orbite eliptice egresive și reintrînde de la perihelion la aphelion ; originea siderală a pietrelor meteoritice ; inundațiile libiene pe Marte din perioada aproximativă a nașterii celui mai tînăr dintre cei doi astroscopiști ; revenirea anuală a ploilor de meteori în perioada sărbătorii Sfîntului Laurențiu (martir, 10 august) ; revenirea lunară cunoscută sub numele de crai nou cu luna veche în brațe ; influența atribuită corpurilor cerești asupra celor umane ; apariția unei stele (de prima mărime) de strălucire excesivă iluroinind ziua și noaptea (un nou soare luminos generat de coliziunea și amalgamarea în incandescență a doi foști sori neluminoși) aproximativ în perioada nașterii lui William Shakespeare deasupra deltei în Casiopeea, constelație culcată dar -care nu apune niciodată și a unei stele (de a doua mărime) de origină similară dar de strălucire mai mică și care a apărut în și a dispărut din constelația Corona Septentrionalis aproximativ în perioada nașterii lui Leopold Bloom. și a altor stele de (presupusă) origine similară care apăruseră (efectiv sau după cîte se presupune) în și dispăruseră din constelația Andromedei aproximativ în perioada nașterii lui Stephen Dedalus, și în și din constelația Auriga cîțiva ani după nașterea și moartea lui Rudolph Bloom junior, și în și din alte constelații cîțiva ani înainte sau după nașterea sau moartea altor persoane ; fenomenele aferente ale eclipselor, solare și lunare, de la interpoziție pînă la reapariție, căderea vîntului, alunecarea tranzitorie a umbrei, taciturnitatea creaturilor înaripate, ieșirea ra iveală a animalelor nocturne sau crepusculare, persistența luminii spectrale, infernale, obscuritatea apelor **terestre**, paloarea ființelor omenești.

343

Concluziile sale (ale lui Bloom) logice, după cîntărirea problemei și lăsînd deschisă posibilitatea erorilor posibile ?

Că nu era vorba de un copac ceresc, nici de o grotă cerească, nici de un animal ceresc, riici de un om ceresc. Că era vorba de o Utopie, neexistînd nici o metodă cunoscută de la cunoscut spre necunoscut ;

o infinitate, transpozibilă deopotrivă ca finită presupunând opoziția presupus probabilă a unuia sau mai multor corpuri deopotrivă de **o** aceeași mărime sau de mărimi diferite ; o mobilitate a unor forme iluzorii imobilizate în spațiu, remobilitată în aer ; un trecut care, posibil, ar fi încetat să existe ca un prezent înainte ca viitorii săi spectatori să fi intrat în existența prezentă reală.

Era el mai convins de valoarea estetică a spectacolului ?

Indubitabil, ca urmare a exemplelor repetate ale poezilor care în delirul extazului de se vedea legați sau în depresiunea de a se simți respinși invocau constelațiile arzătoare lor favorabile sau răceala satelitului **propriei** lor planete.

Accepta el ca un articol al credinței teoria influențelor astrologice asupra dezastrelor sublunare ?

I se părea deopotrivă posibil de dovedit ca și de respins iar nomenclatura folosită în cartele selenografice ca fiind deopotrivă atribuibilă intuiției verificabile cât și analogiei eronate ; lacul viselor, marea ploilor, golful rouăi, oceanul fecundității.

Ce afinități speciale i se păreau că există între lună și femeie ?

Antichitatea ei în a preceda și a supraviețui genei așiiilor telurice succesive ; predominanța ei nocturnă ; dependența ei satelitică ; reflecția ei luminară ; constanța ei sub toate fazele proprii, răsărind și apunând la timpurile ei fixe, crescând și descrescând ; invariabilitatea forțată a aspectului ei ; răspunsul ei nedeterminat la interogațiile neafirmative ; puterea ei asupra apelor efluate și refluate ; puterea ei de a insufla dragostea, de a mortifica, de a investi cu frumusețe, de a provoca nebunia, de a incita și

344

aiuta delicvența ; inscrutabilitatea liniștită a chipului său ; teribila ei apropiere, singuratică, dominantă, implacabilă, răspînditoare de splendoare ; calitatea ei de a prevesti furtună și liniște ; stimulul reprezentat de lumina, mișcarea, prezența ei ; dojana pe care o reprezintă craterile, mările ei aride, tăcerea ei ; splendoarea ei, cînd e vizibilă ; atracția pe care o exercită, cînd e invizibilă.

Ce semn luminos vizibil a atras privirea **lui** Bloom, care i-a atras apoi privirea lui Stephen ?

La catul al doilea, (în spate) al casei sale (a lui Bloom) lumina unei lămpi cu parafină cu abajur oblic proiectată pe ecranul unui stor cu rulou furnizat de Frank O'Hara. manufacturier de storiuri, galerii de perdele și rulouri, nr. 16, strada Aungier.

Cum a explicat el taina unei fapturi nevăzute, soția sa, Marion (Molly) Bloom, denotată de un semn luminos vizibil, o lampă ?

Prin aluzii sau afirmații verbale directe și indirecte ; prin afecțiune și admirație reținute ; prin descrieri ; prin sugestii.

Au rămas amîndoi tăcuți apoi ?

Tăcuți, fiecare contemplîndu-l pe celălalt în ambele oglinzi întrupare reciprocă a chipurilor de semeni ale lor nu a lui nici a lui.

Au rămas ambii un timp nedefinit inactivi ?

La sugestia lui Stephen, la instigația lui Bloom, amîndoi, întîi Stephen, apoi Bloom, în penumbră au urinat, unul alături de altul, organele lor de micțiune făcute reciproc invizibile prin circumpoziții manuale, privirile lor, întîi a lui Bloom, apoi a lui Stephen, înălțate spre umbra luminoasă și semiluminoasă proiectată în noapte.

În mod similar ?

Traietoriile urinării lor, întîi succesive, apoi simultane, erau neasemănătoare : a **lui** Bloom mai lungă, mai puțin sacadată, în forma incompletă a penultimei litere albateice bifurcate, el care în ultimul an de liceu (1880)

345

fusesse capabil să atingă punctul de cea mai mare altitudine în raport cu întreaga forță concurentă a instituției școlare, 210 elevi ; a lui Stephen, mai înaltă, mai sibilantă, el care în ultimele ceasuri ale zilei precedente își sporise prin consumuri diuretice o presiune vezicală insistentă.

Ce probleme diferite li s-au înfățișat fiecăruia din cei doi privind organul colateral invizibil dar audibil al celuilalt ?

Lui Bloom : problemele iritabilității, tumescenței, rigidității, reactivității, dimensiunii, asepsiei, pilozității ; Lui Stephen : problema integrității sacerdotale a lui Isus circumcis (1 ianuarie, sărbătoarea obligației de a asculta liturghia și de a se abține de munca servilă necesară) și problema ridicată de întrebarea dacă prepuțul divin, inelul nupțial carnal al

sfintei Biserici romane catolice și apostolice, păstrat la Calcuta, trebuia să fie obiectul simplei hi-perludii sau al latrăii de gradul al patrălea acordate după alcizia acelor excrescențe divine cum ar fi părul și unghiile de la picioare.

Ce semn ceresc a fost observat simultan de amândoi ?

O stea precipitată cu mare viteză aparentă pe firmament dinspre Vega în Constelația Lirei deasupra zenitului și dincolo de grupul stelar al Părului Berenicei spre semnul zodiacal al Leului.

Cum a oferit ieșirea remanentul centripet purcezătoru-lui centrifug ?

Inserînd țeava unei chei masculine ruginite în gaura unei broaște feminine instabile, obținînd o presiune pe inelul cheii și întorcîndu-i bucla de la dreapta spre stînga, extrăgînd pena din lăcașul broaștei, trăgînd înspre înăuntru spasmodic o poartă obsolescentă nesigură în țîțîni și revelînd o deschizătură pentru intrare liberă și ieșire liberă.

bun unul de la altul, fiecare

Cum și-au luat rămas în parte ?

În picioare, perpendicular pe aceeași ușa și de părți diferite ale bazei ei, liniile brațelor lor ridicate în gesturi valedictorii întîlnindu-se în orice fel de punct și formînd

346

orice fel de unghi mai mic decît suma a două unghiuri drepte.

Ce sunet însoțea unirea mâinilor lor tangente, separarea miinilor lor (respectiv) centrifuge și centripete ?

Sunetul bății ceasului în noapte de către dangătul clopotelor bisericii Sfîntul George.

Ce ecouri ale acestui sunet au fost auzite de ambii și de fiecare în parte ? De către Stephen : *Liliata rutilantium. Turma circumăet. Iubilantium te virginum. Chorus excipiat.*

De către Bloom :

*Heiho, heiho. heiko, heiho.*

Unde erau ceilalți membri ai societății împreună cu care în aceeași zi, la chemarea acelorași clopote, Bloom călătorește de la Sandymount în sud și către Glasnevin în nord ?

Martin Cunningham (în pat), Jack Power (în pat), Si-mon Dedalus (în pat), Tom Kernan (în pat), TNTed Lambert (în pat), Joe Hynes (în pat), John Henry Menton (în pat), Bernard Corrigan (în pat), Patsy Dignam (în pat), Paddy Dignam (în mormînt).

Singur, ce auzea Bloom ?

Dubla reverberație a pașilor îndepărtîndu-se pe pămîntul lui Dumnezeu, dubla vibrație a unei drimbe plutind în alea încărcată de ecouri.

Singur, ce simțea Bloom ?

Frigul spațiului interstelar, mii de grade sub punctul de îngheț sau zero absolut pe scările Fahrenheit, Celsius sau Reaumur ; indiciile inițiale ale zorilor apropiate.

347

De ce anume îi aminteau dangătul clopotelor și atingerea mîinilor și sunetul pașilor și înfrigurarea singuratică ?

De tovarăși acum în diferite feluri și în diferite locuri trecuți dintre cei vii. Percy Apjohn (căzut pe cîmpul de luptă, pe rîul Modder), Philip Gilligan (de ftizie, spitalul de pe strada Jervis), Matthew F. Kane (îneecat în mod accidental, golful Dublin), Philip Moisel (pielită, strada Heytesbury), Michael Hart (ftizie, spitalul Mizericordiei), Patrick Dignam (apoplexie, Sandymount).

Ce priveliște sau ce fenomene îl îndemneau să mai ră-mîină o clipă locului ?

Disparația ultimelor trei stele, accentuarea zorilor, apariția unui nou disc solar.

Mai fusese el vreodată spectator al unor asemenea fenomene ?

Odată, în 1887, după o participare prelungită la jocul de societate numit șarade, acasă la Luke Doyle, Kimmage, și așteptase cu răbdare apariția fenomenului diurn, așezat pe un zid, cu privirea întoarsă spre Mizrach, răsăritul

își mai amintea el de fenomenele cu care începuse acest proces ?



Un cer mai activ, un cocoș matinal undeva departe, orologii ecleziastice în diferite puncte, muzică păsărească, pașii izolați ai vreunui călător pornit devreme, difuziunea vizibilă a luminii pornind de la un corp luminos invizibil, cel dinți mădular de aur al soarelui reînviat perceptibil jos pe linia orizontului.

A mai întârziat el acolo la fața locului ?

Inspirînd adînc s-a întors pe călcîie, a retransversat grădina, a reintrat în culoar, reînchizînd ușa. Cu un suspin adînc și-a reluat luminarea, a urcat din nou scările, s-a apropiat din nou de ușa camerei din față, parter, și a intrat din nou.

Ce i-a oprit dintr-o dată intrarea ?

Lobul temporal drept al cavității cutiei sale craniene a intrat în contact cu un colț de lemn solid, unde, o fracțiune infinitesimală dar distinctă totuși de secundă, mai târziu, s-a localizat o senzație dureroasă ca urmare a senzației antecedente transmisă și înregistrată.

Descrieți schimbările efectuate în dispunerea mobilierului ?

O sofa îmbrăcată în catifea brumărie fusese translo-cată din fața ușii spre colțul căminului aproape de steagul britanic compact înfășurat, schimbare pe care deseori avusese intenția să o efectueze (el însuși) ; masa cu tăblia de majolică așternută cu o față de masă în carouri albastre și albe fusese plasată în fața ușii în locul lăsat liber de canapeaua în catifea brumărie ; bufetul de lemn de nuc (care cu unul din colțurile sale proiectate în afară îi oprise temporar intrarea) fusese mutat din poziția sa de alături de ușă într-o situație mai avantajoasă dar mai primejdioasă în fața ușii ; două scaune fuseseră mutate din dreapta și stînga căminului în poziția ocupată inițial de masa cu tăblie de majolică și față de masă în carouri albastre și albe.

**Descrieți-le.**

Unul : un jilț scund, confortabil tapizat, cu brațe solide întinse și spetează înclinată spre spate, care respins îndărăt cînd fusese părăsit de ocupantul său, întorsese în sus franjurile neregulate ale unui carpet dreptunghiular și lăsa acum să se vadă pe tăblia sa amplu tapisată o decolorare centrală extinzîndu-se și atenuîndu-se treptat spre margini. Celălalt : un scaun zvelt, cu picioarele încrucișate din răchită curbată și lucioasă, plasat drept în fața celui alt, cadrul său începînd de sus și pînă la tăblie fiind lustruit în cafeniu întunecat, tăblia fiind un cerc mai des-«his la culoare de trestie albă împletită.

Ce semnificații se legau de aceste două scaune ? Semnificații de similitudine, de postură, de simbolism, de probe circumstanțiale, de mărturie dănuitoare.

Ce ocupa locul inițial ocupat de bufet ?

349

Un pian vertical (Cadby) cu claviatura expusă vederii, corpul său închis sprijinind o pereche de mănuși lungi galbene de doamnă și o scrumieră smaragdină conținînd patru chibrituri arse, o țigaretă în parte fumată și două mucuri decolorate de țigarete, sub suportul pentru partituri sprijinind partitura în cheia de sol pentru voce și pian a piesei *Vechiul și dulcele cîntec al iubirii* (cuvinte de C. Clifton Bingham, muzica de J. L. Molloy, lansat de doamna Antoinette Sterling), deschisă la ultima pagină cu indicațiile finale *ad libitum, forte, pedală, animato*, susținut, pedală, *ritirando*, final.

Cu ce senzații a contemplat Bloom, rotindu-și privirile, toate aceste obiecte ?

Cu efort, ridicînd un sfeșnic ; cu durere, simțind în tîmpla sa dreaptă o tumescență consecutivă contuziei ; cu atenție, fixîndu-și privirea pe o masă mată și pasivă și pe o alta zveltă, luminoasă, activă : cu solitudine, aplecîndu-se și întorcînd la loc franjurile răsturnate în sus ; cu amuzament, amintindu-și de schema culorilor propusă de dr. Malachi Mulligan cuprinzînd gradația verdelui ; cu plăcere, repetînd cuvintele și acțiunea precedentă și perce-pînd prin diferite canale ale sensibilității launtrice difuzarea în consecință și concomitentă, plăcută, învăluitoare a unei decolorări treptate.

Următoarele sale evoluții ?

Dintr-o cutie deschisă plasată pe masa cu tăblie de ma-jolică a extras un con mic negru, înalt de un inci, l-a plasat pe baza sa circulară pe o farfurioară mică de tablă, a plasat sfeșnicul său pe colțul din dreapta al consolei căminului, a scos din buzunarul vestei o foaie împăturită cu prospectul (ilustrat) intitulat *Agendath Netaim*, l-a despăturit, l-a examinat superficial, l-a răsucit formînd un cilindru subțire, l-a aprins la flacăra luminării, l-a aplicat odată aprins pe vîrfurile conului pînă cînd acesta din

urmă a atins starea de incandescență, a plasat cilindrul în golul sfeșnicului potrivindu-i partea încă neconsumată în așa fel încât să faciliteze combustia sa totală.

350

Ce a urmat acestei operații ?

Craterul în formă de trunchi de con din vârful acestui vulcan în miniatură a emis o dîră verticală și serpentinată de fum exalînd o mireasmă aromată orientală.

Ce obiecte omotetice, altele decît sfeșnicul, se mai aflau pe consola căminului ?

O penduleță de marmură de Connemara striată în vene, oprită la orele 4,46 a.m. în ziua de 21 martie 1896, dar de nuntă din partea lui Matthew Dillon ; un pomuleț pitic prezentînd o arborescență glacială aflat sub un clopot de sticlă transparentă, dar de nuntă din partea lui Luke și Carolinei Doyle ; o bufniță împăiată, dar de nuntă din partea consilierului municipal John Hooper.

Ce schimburi de priviri au avut loc între aceste trei obiecte și Bloom ?

În oglinda cu ramă aurită de deasupra căminului spatele neornamentat al arborelui pitic privea spinarea foarte dreaptă a bufniței împăiate. În fața oglinzii, darul de nuntă al consilierului municipal John Hooper, cu privirea sa melancolică, înțeleaptă, lucitoare, nemișcată, compătimitoare îl privea pe Bloom în vreme ce Bloom cu privirea sa obscură, liniștită, profundă, nemișcată, compătimitoare privea darul de nuntă din partea lui Luke și a Carolinei Doyle.

Ce imagine compusă, asimetrică, din oglindă i-a atras apoi atenția ?

Imaginea unui bărbat singuratic (ipsorelativ) mutabil (aliorelativ).

De ce singuratic (ipsorelativ) ?

*Frați și surori n-avea nici unul,*

*Și totuși tatăl lui și fiul bunicului lui erau același unul.*

De ce mutabil (aliorelativ) ?

Din copilărie pînă la maturitate el semănase cu pro-creatoarea sa maternă. De la maturitate la senilitate avea să semene tot mai mult cu creatorul său patern.

351

Ce impresie vizuală era comunicată de către oglindă ?

Răsfrîngerea optică a mai multor volume inversate impropriu aranjate și nu în ordinea literelor comune și cu titluri lucitoare situate pe cele două rafturi cu cărți din față.

Catalogați aceste cărți.

Thom, *Anuarul postai*, 1886.

*Operele poetice* ale lui Denis Florence M'Carthy (frunză de fag aurită ca semn de carte la pagina 5).

*Operele* lui Shakespeare (piele stacojiu închis, litere aurite).

*Calculatorul util la dispoziția dumneavoastră* (pînză cafenie).

*Istoria secretă a curții lui Carol al II-lea* (pînză roșie, legătură cu ornamentații).

*Ghidul copilului* (pînză albastră).

*Cînd eram și noi copii* de William O'Brien (pînză verde, ușor decolorată, plic ca semn de carte la pagina 217).

*Cugetări din Spinoza* (piele maro).

*Istoria cerurilor* de sir Robert Ball (pînză albastră).

*Trei expediții în Madagascar* de EUis (pînză cafenie, titlul șters).

*Scrisorile Stark-Munro* de A. Conan-Doyle, proprietatea bibliotecii publice a orașului Dublin, strada Capelei nr. 106, împrumutată la 21 mai (ajun de Rusalii) 1904, de restituit la 4 iunie 1904, termenul depășit cu 13 zile (legătură în pînză neagră, cu etichetă cu litere și cifre arabe). *Călătorii în China* de „Viator” (învelită în hîrtie de împachetat cafenie, titlul cu cerneală roșie).

*Filosofia Talmudului* (broșată).

*Viața lui Napoleon* de Lockart (coperta lipsă, cu adnotări pe marginea paginilor, minimalizând victoriile, exa-gerînd înfrîngerile protagonistului).

*Soli und Haben* de Gustav Freytag (cartonată în negru, caractere gotice, un cupon dintr-un

pachet de țigări ca semn la pagina 24).

*Istoria războiului ruso-turc* de Hozier (pânză cafenie, 2 volume cu etichetă lipită cu gumarabică, Biblioteca garnizoanei Governor's Parade, Gibraltar, pe coperta interioară).  
352

*Laurence Bloomfield în Irlanda* de William AUingham (ediția a doua, pânză verde, cu ornament trifoil aurit, numele proprietarului precedent șters pe pagina de gardă).

*Manual de astronomie*, (coperta, piele cafenie, desprinsă, 5 gravuri, caractere petit vechi romane, notele autorului în josul paginei caractere nonpareil, indicațiile marginale caractere brevier, titlurile capitolelor cicero mici).

*Viața ascunsă a lui Crist* (cartonată în negru).

*Pe urmele soarelui* (pânză galbenă, pagina de titlu lipsă, titlul repetat în susul fiecărei pagini).

*Forța fizică și cum s-o obținem* de Eugene Sandow (pânză roșie). ' ~

*Elemente de geometrie, explicate pe scurt însă* limpede, scrisă în limba franceză de F. Ignat. Preluată și transpusă în limba engleză de John Harris, doctor în teologie, Londra, tipărită pentru R. Knaplock la atelierele Bishop's Head, MDCCXI, cu epistolă dedicație către vrednicul său prieten Charles Fox, gentleman, membru al parlamentului pentru burgul Southwark și avînd o dedicație caligrafiată în cerneală atestînd faptul că această carte a fost proprietatea lui Michael Gailagher, la data de azi, a zecea zi a lunii mai 1822 și cerînd persoanei care s-ar în-tîmpla să o găsească, dacă cumva cartea s-ar pierde sau rătăci, să o restituie lui Michael Gailagher, tîmplar, Du-fery Gate, Enniscorthy, comitatul Wicklow, cel mai frumos loc din lume.

La ce anume reflecta el în timp ce se îndeletnicea cu reșezarea volumelor inversate în raft ? Necesitatea ordinei, a unui loc pentru orice lucru și a oricărui lucru la locul lui ; faptul că femeile manifestau o deficiență în ce privește aprecierea literaturii ; încon-gruitatea așezării unui măr într-un pahar înalt și a unei umbrele înclinată într-o oală de noapte ; nesiguranța pe care ar prezenta-o încercarea de a ascunde vreun document secret în spatele, sub, sau între paginile unei cărți.

Care volum era cel mai mare ca format ? *Istoria războiului ruso-turc* de Hozier.

353

23 — uiise, voi. îl

19

Ce cuprindea, în afară de alte date, volumul al doilea al operei în chestiune ?

Numele unei bătălii decisive (uitat), frecvent amintit în conversația sa de un ofițer avînd acolo un rol decisiv, maiorul Brian Cooper Tweedy (acesta ținut minte).

De ce, în primul și în al doilea rînd, nu a consultat el lucrarea în chestiune ?

În primul rînd, pentru a se exersa în mnemotehnică, în al doilea rînd, pentru că, după un interval de amnezie, odată așezat la masa din centrul încăperii, pe cale de a consulta lucrarea în chestiune, și-a amintit prin mnemotehnică numele acelui angajament militar, Plevna..

Ce i-a adus mîngîiere în această postură așezată ?

Candoarea, nuditatea, atitudinea destinsă, liniștea, tinerețea, grația, sexul, prestanța unei statuete în picioare în centrul mesei, o imagine a lui Narcis, cumpărată la o licitație de la P. A. Wren, Promenada burlacilor, nr. 9.

Ce îi provoca iritare în postura sa așezată ?

Presiunea inhibitorie a gulerului (mărimea 17) și a vestei (5 nasturi), două articole vestimentare prisosind în costumul bărbaților maturi și lipsite de elasticitate față de alterările masei prin expansiune.

Cum s-a atenuat această iritare ?

Și-a transferat gulerul, care cuprindea o cravată neagră și un buton cu ținburuș mobil, de la gît așezîndu-l pe masă în stînga. Și-a deschiat succesiv în direcție inversă jiletca, pantalonii, cămașa și vesta de-a lungul unei linii mediale de păr negru neregulat încîlcit extinzîndu-se în convergență triunghiulară pornind de la 'bazinul pelvic peste cir-cumferența abdomenului și a

gropiței ombilicale de-a lungul liniei mediane rahidiene pînă la intersecția cu a șasea vertebră pectorală, de aici protuberînd în ambele părți în unghiuri drepte, și terminîndu-se în cercuri descrise aproximativ la puncte echidistante în dreapta și în stînga pe vîrfurile proeminențelor mamare. Și-a descheiat succesiv fiecare din cei șase minus unul nasituri de bretele

354

≤je la pantaloni, dispuși în perechi, dintre care una incomplet.

Ce acțiuni involuntare au urmat ?

Și-a comprimat între două degete carnea circumiacentă unei cicatrice în regiunea intercostală stînga sub diafragmă rezultînd dintr-o împunsătură provocată cu două săptămîni și itrei zile în urmă (23 mai 1904) de către o albină. Și-a scărpinat vag cu mîna dreaptă — deși nesimțînd nici un prurit — diferite puncte și suprafețe ale pielii sale în parte dezgolită, în totul supusă abluțiunilor. Și-a înserat mîna stînga în buzunarul de jos din stînga al vestonului și a extras și repus la loc o monedă 'de argint (1 șiling) plasată acolo (probabil) cu prilejul (17 octombrie 1903) înmormîn-tării domnișoarei Emily Sinico, din Sydney Parade, Esplanada Sinico.

Calculați bugetul zilei de 16 iunie 1904.

Debit

1

1 Rinichi de porc

0

1 Exemplar *Freeman's Journal* 0 1 Oaie și bacșiș

j>

Bilet tramvai

JJ

1 In Memoriam Patrick Dignam 0

2 Prăjituri Banbury

0 1 Prînz

" 1 Reînnoirea taxei pt. carte

0 1 Mapă hîrtie coresp. și

plicuri 0

1 Masă și bacșiș

1 Mandat poștal, mărci

Bilet tramvai

1 Picior porc

1 Picior miel

1 Prăjitură Fry ciocolată

1 Pîine secară

1 Cafea și chiflă

împrumut (Stephen Dedalus)

recuperat

Diferența

Lire

**P 3 1 6 1 0 1 7 0 2 0 3 1 4 3 1 4 4**

Credit

**P 9**

Bani peșin 0

Comision

*Freeman's*

*Journal* 17 8

împrumut Stephen

Dedalus 1 7 0

**lire**

**2 19 3**

355

A continuat procesul de divestimentare ?

Conștient de o durere neviolentă persistentă în tălpile picioarelor și-a întins piciorul într-o parte și a observat cutele, protuberantele și modozitățile provocate de presiunea piciorului în cursul mersului repetat în diferite direcții, pe urmă, înclinîndu-se, a dezlegat nodurile șiretelor de la încălțăminte, a desfăcut și **lărgit** șiretele, a scos pentru a doua oară fiecare din cele două ghetе, a detașat ciorapul drept parțial umezit prin al cărui vîrf unghia degetului mare ieșise din nou, și-a ridicat piciorul drept și, descheind o jartieră elastică de culoare purpurie, și-a scos ciorapul drept, și-a plasat laba piciorului drept astfel dezgolită pe. marginea scaunului său, a prins între două degete și a desprins binișor partea ieșita în afară a unghiei degetului mare, a ridicat această parte desprinsă la nările sale și a inhalat mirosul de carne vie, apoi, cu o senzație de satisfacție a aruncat la o parte fragmentul de unghie desprins.

De ce cu o senzație de satisfacție ?

Pentru că mirosul inhalat corespundea cu alte mirosuri inhalate ale altor fragmente de unghii, trase și

des-' **prinse** de tînărul domn Bloom, elev la școala elementară a doamnei Ellis, cu răbdare, în fiecare noapte în cursul acțiunii de **scurtă** genuflexiune și rugăciune nocturnă și meditație ambițioasă. În ce ambiție finală se strînseseră laolaltă în coalescență toate ambițiile concomitente și succesive de ipînă atunci ?

Nu să moștenească prin dreptul primului născut, partaj egal sau prin privilegiu de ultim născut, sau să stăpînească în perpetuitate un domeniu vast cuprinzînd un număr respectabil de acri, stîneni și coturi, unități legale de măsură agrară (valoare impozabilă 42 lire sterline) de turbărie și pășune în jurul unui conac memorial cu pavilion de paznic și alei pentru trăsură, nici, pe de altă parte, o casă cu terasă sau o vilă semidetasată de felul celor descrise în **Rus în Urbe** sau *Qui si Sana*, ci să cumpere prin contract individual cu plata simplă o locuință cu aspect meridional sub

358

forma unei căsuțe cu acoperiș ascuțit, cu două nivele, cu, pe acoperiș, o giruetă și un paratrăznet legat cu pămîntuj, cu verandă acoperită de plante parazite (iederă sau vița sălbatică), cu ușă în față, verde oliv, dată cu lac de caroserie și alăturile bine lustruite, fațadă de stuc cu cornișele și streășină aurite, ridicîndu-se, dacă ar fi fost posibil, pe o eminentă blîndă de teren cu perspectivă agreabilă de 3a un balcon cu parapet cu stîlpi de piatră spre niște pajiști virane și nefolosibile în viitor între case și situată în mijlocul unei proprietăți de cinci sau șase acri proprietate proprie, și plasată la depărtare de cel mai apropiat drum public exact cit să-i fie vizibile luminile în timp de noapte pe deasupra și printr-un gard viu de carpen tăiat expert, și aflîndu-se la un punct dat la nu mai puțin de o milă statutară de periferia metropolei, și la o distanță în timp de nu mai mult de cinci minute cu tramvaiul sau trenul (de pildă, Dundrum, sud, sau Sutton, nord, ambele localități deopotrivă atestate prin experiență ca semănînd polurilor terestre avînd clima favorabilă pentru bolnavii de ftizie), totul deținut în virtutea dreptului de ocupație pe o durată de 999 de ani, casa și dependențele constînd dintr-un salon cu ferestrele în nișe (cu două canaturi arcate) și termometru anexat, un salonaș, patru dormitoare, două camere de serviciu, bucătărie cu lespezi pe jos cu cuptor și oficiu alături, hol cu dulapuri de lenjerie în perete, și **un** dispozitiv de rafturi de bibliotecă din stejar afumat cuprinzînd *Encyclopaedia Britannica* și *New Century Dictionary*, panoplie cu arme vechi medievale și orientale așezate în cruciș, gong pentru anunțarea mesei de seară, lampă de alabastru, o jardinieră suspendată, aparat telefonic automat de vulcanit cu carte de telefon adiacentă, carpet Axminster lucrat de mînă pe fond crem și bordură împletită, o măsuță- de jocuri cu picior central și piciorușe cu gheare, cămin cu garnituri de aramă masivă și pe consolă o pendulă cronometru de bronz aurit, garantată pentru exactitate și cu bătaie de catedrală, barometru cu hartă hidrografică, fotolii confortabile și banchetă de colț, **tapi-**

357

sate cu catifea rubinie, cu arcuri bune și adîncituri pe banchete, **trei** paravane japoneze cu trei panouri și scuiători {stil club, cadru de piele groasă culoarea vinului, cu luciul reînnoitei cu minimum de trudă prin folosirea oțetului și uleiului de în} și candelabru central cu ornamente de sticlă în fațete piramidale prizmatice, o stinghie de lemn curbată cu un papagal dresat (cu limbajul păstrîndu-se în limitele decenței), hîrtie de tapet încrustată cu zece șilingi duzina cu motive transversale în desene florale carmin și friză în partea de sus, scară, trei paliere continui în unghiuri drepte succesive, din lemn de stejar lustruit, treptele, contratreptele, centrul, balustradele și parapetul, de-a lungul ei lambriuri în panee, date cu ceară camiorată, cameră de baie, cu apă caldă și rece, cadă și duș ; water closet la mezanin prevăzut cu o fereastră, cu un singur panel opac oblong, dreptunghiular, scaun cu capac articulat, lampă pe etajeră, lanț și mîner de alamă, rezemători pentru brațe, taburet pentru picioare și cromolitografie artistică pe panoul interior al ușii ; idem la etajul al doilea water closet simplu, apartamentele servitorilor cu dependențe separate sanitare și igienice separate pentru bucătăreasă, cameristă și ajutoare (salariul crescînd în sporuri bienale automate de două lire sterline, cu un supliment anual de fidelitate și vechime de o liră sterlină și alocație de pensie (bazată pe sistemul vîrstei de 65 de ani) după 30 de ani de serviciu), camera servitorilor, spălătorie, cămară, cameră frigorifică, oficii externe, dependențe, pivniță de cărbuni și lemne și de vinuri (de tipul spumos și nespumos) pentru oaspeții de seamă, dacă sînt invitați la masa de seară (ținută obligatorie), luminată peste tot cu gaz de hidrocarbon.

Ce atracții suplimentare ar mai fi putut conține un asemenea domeniu ?

Ca anexă, un teren de tenis și jocuri cu mingea, o pepinieră, o seră acoperită cu sticlă cuprinzând plante tropicale, dotată cu cele mai frumoase produse botanice, o grădină japoneză cu fîșnitoare arteziană, stupi amenajați după cele mai umane principii, straturi de flori ovale plasate în peluze dreptunghiulare de iarbă și plantate cu elipse excentrice

358

de tulipe stacojii și arămii, scile albastre, șofran, poliante, garoafe englezești, lăcrămioare, crini (bulbii fiind puși la dispoziție de către firma sir James W. Mackey și compania), vânzare an gros și cu amănuntul, prăvălie de semințe și bulbi, agent pentru produse și îngrășăminte chimice, strada Sackville nr. 23), o livadă, grădină de legume și viță de vie protejate împotriva intrușilor nelegitimi prin îngrădituri de zid cu sticlă pisată deasupra, o magazie cu lacăt pentru diferitele unelte în inventar.

Cum ar fi ?

Curse cu arc, glastre, undițe, secure, balanță romană, tocilă, roabă, scară cu prelungitoare, greblă cu zece dinți, furcă de fîn, trident, cîrlige, bidinea, sapă și așa mai/ departe.

Ce îmbunătățiri ar mai fi putut fi introduse pe parcurs ?

Un coțet pentru iepuri și unul pentru păsări, un porumbar, o seră botanică, două hamacuri (de domn și de doamnă), un cadran solar umbrit și apărat de tufișuri de laur sau liliac, un clopoțel de grădină japonez armonizat cu sunet exotic fixat pe stîlpul lateral din stînga al porții, un amplu butoi cisternă, o mașină de tuns iarba cu cutie și mecanism de evacuare lateral, o lancie de stropit cu furtun hidraulic.

Ce mijloace de transport ar fi fost dezirabile ?

Spre oraș, legături frecvente de tren sau tramvai de la stațiile lor respective intermediare sau terminale. Spre regiunile rurale, velocipede, o bicicletă fără lanțuri, cu roți libere ou coșuleț lateral atașat, sau un vehicul de tracțiune, ■ un măgar cu cărioară sau o trăsurică cochetă cu un cal trăpaș rezistent, verificat, puternic, (murg castrat cu talia 14).

Care ar fi putut fi numele acestei rezidențe existente sau posibile ?

Bloom Cottage, Saint Leopold's, Flowerville.

Și-l putea imagina Bloom din strada Eccles nr. 7 pe Bloom din Flowerville ?

359

în vestminte comode de lînă cu șapcă Han îs de tweed prețul 8 șilingi și 6 pence, și cizme practice de grădină cu elastic, înarmat cu o stropitoare, plantînd un șir frumos aliniat de pini tineri, udînd, curățînd de crengi moarte, proptind în araci, semănînd gazon, împingînd o roabă plină cu buruieni și fără oboseală excesivă la apusul soarelui într-un aer înmiresmat de mirosul finului proaspăt cosit, ameliorînd solul, sporind înțelepciunea, dobîndind longevitate, atîngînd o vîrstă patriarhală.

Ce program de preocupări intelectuale ar fi fost posibil în același timp ?

Realizarea unor instantanee fotografice, studiul comparativ al religiilor, al folclorului, cu privire la diferite practici amoroase și superstițioase, contemplarea constelațiilor celeste.

Ce ocupații recreative mai puțin pretențioase ?

în aer liber, grădinărit și munca cîmpului, ciclismul pe teren plat pe șosele asfaltate, ascensiunea unor coline de înălțime moderată, natația în apă curgătoare în locuri sigure și canotajul fără efort în râuri pe porțiuni oferind toate garanțiile de securitate sau într-o luntre echilibrată sau ambarcațiune ușoară cu ancoră pe porțiuni fără vîr-tejuri sau cataracte (în perioada estivală), deambulații vespérale sau circumprocesiuni ecvestre cu inspectarea unor peisaje sterile și cu adaosul contrastant al fumului de la focul de turbă ridicîndu-se plăcut de la locuințele semenilor (perioada hibernală) în interior, discuțiile în adăpostul confortabil, călduros, pe marginea unor probleme cu caracter istoric sau criminal încă nerezolvate ; lectura unor capodopere exotice erotice neexpurgate ; lucrări de tîm-plărie casnică cu ajutorul unei truse cu unelte cuprinzînd ciocan, clește, cuie, șurubelnițe, șuruburi, burghiuri, patente văturai.

Ar fi fost el în măsură să ajungă un gentleman fermier dispunînd de produse agricole și de șeptel ?

Nu ar fi fost imposibil, dispunînd de una sau două vaci de muls, o pajiște îngrădită și inventarul necesar de unelte

360

agricole, de pildă un putinei de smântână, o decorticoare și strivitoare de napi etc.

Care ar fi fost funcțiile sale civice și statutul său social în rândul familiilor de fermieri și al nobilimii rurale ?

Urmînd succesiv gradele ascendente ale ordinei ierarhice, cel de grădinar, muncitor agricol, cultivator, crescător de vite, și la zenitul carierei sale de magistrat local, sau judecător de pace, cu insemne și blazon familial și o deviză clasică corespunzătoare (*Semper paratus*), înregistrat cum se cuvine în anuarul regal (Bloom, Leopold, membru al parlamentului, consilier privat, cavaler al ordinului sfîntul Patrick, doctor în litere, honoris causa, Bloomville, Dundrum) și menționat la rubricile de informații mondene (Domnul și Doamna Leopold Bloom au părăsit Kingstown îndreptîndu-se spre Anglia). Ce linie de conduită își trasa pentru sine însuși într-o asemenea calitate ?

O linie situată între o clemență necorespunzătoare și o rigoare excesivă ; posibilitatea, într-o societate eterogenă împărțită arbitrar în clase, și neîncetat modificîndu-se în termenii unei inegalități sociale mai mult sau mai puțin pronunțate, de a distribui dreptatea necontestată omogenă lipsită de prejudecăți, temperată de circumstanțe atenuante înțelese în limitele cele mai largi cu putință dar aplicabilă pînă la ultima centimă, inclusiv confiscarea proprietăților funciare, bunuri mobile și imobile, în folosul coroanei. Loial față de cea mai înaltă autoritate constituită în stat, însuflețit de respect și dragoste înăscută față de dreptate, țelurile sale ar fi fost stricta menținere a ordinei publice, reprimarea a numeroase abuzuri chiar dacă nu a tuturor simultan (fiecare măsură de reformă sau concesie constituind o soluție preliminară integrabilă la modul fluid în soluția finală), apărarea literei legii (drept comun, legislație parlamentară, drept comercial) împotriva tuturor încălcărilor prin complicitate sau a celor acționînd în contravenție cu regulamentele și ordonanțele în vigoare, împotriva tuturor celor care încearcă (prin nerespectarea legii sau alte delictes meschine de felul acesta) să resusciteze drepturile feudale, perimate prin desuetudine, împotriva tu-

361

turor celor care prin discursuri bombastice instigă la persecuții internaționale, împotriva tuturor agresorilor meschini ai bunei înțelegeri domestice, a tuturor violatorilor recalcitranți ai liniștii și păcii interne.

Dovediți că el îndrăgise dreptatea încă din fragedă tinerețe.

Față de junele Percy Apjohn, în liceu, își mărturisise lipsa de credință în doctrina bisericii (protestante) irlandeze (la care tatăl său, Rudolf Virag, mai tîrziu Rudolph Bicorn, fusese convertit de la credința și comunitatea is-raelită în 1865 de către Societatea pentru promovarea creștinismului printre evrei) mai tîrziu abjurată de el în favoarea catolicismului de rit roman în epoca și în vederea căsătoriei sale în 1888. Pe vremea unei prietenii de tinerețe cu Daniel Magrane și Francis Wade (încheiată cu emigrarea prematură a primului), în 1882 susținuse în timpul unei plimbări nocturne teoria politică a expansiunii coloniale (adică în Canada) și teoriile evoluționiste ale lui Charles Darwin, expuse în *Originea omului* și *Originea speciilor*. În 1885 își exprimase public adeziunea la programul național economic și colectiv promovat de James Fintan Lalor, John Fisher Murray, John Mitchel, J.F.X. O'Brien și alții, politica agrară a lui Michael Davitt, mișcarea constituțională a lui Charles Stewart Parnell (deputat de Cork City), programul de pace, economii și reforme al lui William Ewart Gladstone (deputat de Midlothian, N.B.) și, în sprijinul convingerilor sale politice, se cățărase pe o poziție sigură în ramificațiile unui copac pe șoseaua Northumberland, pentru a asista la intrarea (la 2 februarie 1888) în capitală a unei demonstrații sub forma unei procesiuni cu torțe a 20 000 de manifestanți reprezentînd 120 de corporații sindicale, purtînd 2 000 de torțe și escortîndu-l pe marchizul de Ripon și pe John Morley.

Cît și cum își propunea să plătească pentru o asemenea reședință rurală ?

Potrivit prospectelor lansate de Societatea amicală de locuințe străină, naționalizată, aclimatizată, industrioasă, subvenționată de stat (constituită legal în 1884), un maximum de 60 de lire pe an, reprezentînd  $\frac{1}{10}$  din venitul ga-

362

rantat, derivat din rente de prima categorie, reprezentînd la 5% dobînda simplă pentru un

capital de 1 200 de lire (prețul de cumpărare amortizabil în 20 de ani) dintre care Va plătit la achiziție și restul sub forma unor rate anuale, adică 800 de lire plus  $2\frac{1}{2}\%$  dobândă la aceeași, plătită trimestrial în rate anuale egale până la stingerea prin amortizare a împrumutului avansat pentru cumpărare, în decursul unei perioade de 20 de ani, ridicându-se la o rată anuală de 64 lire, chiria imobilului inclusă, titlurile de proprietate rămânând în posesiunea creditorului sau creditorilor cu o clauză de dispensă prevăzând vânzarea forțată, reintrarea în posesiune și despăgubire reciprocă în eventualitatea curenței prelungite de plată la termenele fixate, în toate celelalte cazuri domeniul urmînd să devină proprietatea chirieșului ocupant la expirarea numărului de ani stipulat.

Ce mijloace rapide dar nesigure de obținere a opulenței ar fi putut facilita achiziționarea imediată ?

Un post particular de recepție pe sistemul de telegrafie fără fir care să transmită prin sistemul de linii și puncte rezultatul unei probe naționale de handicap ecvin (trap sau galop) de una sau mai multe mile și fracții cîștigată de un outsider la cota de 50 contra 1 la ora 3 și 8 minute p.m. la Ascot (ora Greenwich), mesajul fiind recepționat în timp util pentru pariu la Dublin la orele 2,59 p.m. (ora Dunsink). Descoperirea neașteptată a unui obiect de valoare monetară mare (piatră prețioasă, timbre poștale adezive sau imprimate de mare valoare, 7 șilingi, mov, neperforate, Hamburg, 1886 ; 4 pence, roz, hîrtie albastră, dantelată, șampilată, Marea Britanie, 1855 ; 1 franc, bălțat, dantelat, suprainprimat: în diagonală, Luxemburg, 1878), a unui inel dinastic antic, relicvă unică, aflat într-un re-ceptacol neobișnuit sau obținut prin mijloace neobișnuite: din aer (scăpat de un vultur în zbor), prin foc (printre resturile carbonizate ale unui edificiu incendiat), din mare (printre resturile, rămășițele, epavele, gunoaiele depuse de flux pe țărm), pe pămînt (în gușa unei păsări comestibile). O donație din partea unui prizonier spaniol a unei comori de undeva departe alcătuită din obiecte de valoare, monede sau lingouri încredințată cu o sută de ani în urmă unei

363

corporații bancare solvabile cu o dobîndă compusă de 5% și reprezentând valoarea totală de 5 000 000 Îs (cinci milioane lire sterline). Un contract încheiat cu un contractant neatent nechibzuit pentru livrarea în 32 de expediții a unei mărfi oarecare și prevăzînd cu plata în bani lichizi la fiecare expediție pornind de la suma inițială de VI penny și sporită constant în proporție geometrică de 2 (V4 penny, Va Penny, 1 p. 2 p. 4 p., 8 p., 1ș 4 p. 2ș. 8p., și tot așa pînă la termenul al 32-lea. Un plan dinainte pregătit bazat pe studierea legilor probabilității de spargerea băncii la cazinoul din Monte Carlo. O soluție a problemei multiseculare a cvadraturii cercului, premiu oferit de guvern în valoare de 1 milion lire sterline.

Ar fi putut el realiza o avere importantă prin anumite eforturi în domeniul industriei ?

Repunerea în valoare a unor părți dintr-o vastă supra-frață de teren nisipos, așa cum era propusă prin prospectele Agendath Netaim, Bleibtreustrasse, Berlin, W. 15, prin valorificarea unor plantații de portocali și bostănării și prin reîmpădurire. Folosirea deșeurilor de hîrtie, a pieilor rozătoarelor de haznale, a excrementelor umane care posedă proprietăți chimice, ținînd seama de producție enormă a primelor, de numărul uriaș al celor din a doua categorie și de cantitatea imensă a celor din cea de a treia categorie, fiecare ființă omenească normală cu activitate și apetituri medii producînd anual, excluzîndu-se produsele secundare lichide, o greutate totală de 36 kilograme 320 grame (la un regim mixt vegetariano-carnivor) de înmulțit cu 4 386 035, populația totală a Irlandei la recensămîntul din 1901.

Existau și alte planuri de o mai vastă anvergură ?

Un plan, urmînd să fie formulat și supus spre aprobare comisiei portuare pentru exploatarea cărbunelui alb (energia hidraulică) obținută prin instalațiile hidroelectrice cu flux continuu la bancurile din Dublin sau la căderile de apă de la Poulaphouca sau Powerscourt sau la bazinele de colectare la principalele cursuri de apă pentru producerea în condiții economice a unei cantități de 500 000 cai putere electricitate. Un plan prevăzînd înconjurarea cu diguri a deltei peninsulare de la North Bull la

364

Dollymount și pentru construn-ea pe această suprafață a unor terenuri de golf și de tir, a unei esplanade asfaltate, cu cazinouri, cabine de baie, galerii de tir, hoteluri, pensiuni, săli de lectură,



stabilimente pentru băi mixte. Un plan pentru constituirea unui serviciu de carete trase de câini și de capre pentru livrarea laptelui devreme dimineața. Un proiect pentru dezvoltarea traficului turistic în Irlanda în și în jurul orașului Dublin cu ajutorul unor ambarcațiuni riverane propulsate cu benzină, asigurând serviciul fluvial între Podul Island și Ringsend, șalupe cu bănci, căi ferate înguste locale și vase de vacanță pentru navigație de-a lungul coastei (10 șilingi de persoană pe zi, ghidul trilingual inclusiv). Un plan privind renașterea traficului de bunuri și de pasageri pe cursurile de apă irlandeze, atunci când vor fi curățate de ierburi marine. Un plan pentru legarea prin tramcaruri a târgului de vite (șoseaua North Circular și strada Prusia) cu cheiurile (strada Sheriff jos și Meterezelor Est), paralelă cu calea ferată de joncțiune care deservește (în conjuncție cu calea ferată Great Southern și Western) târgul de vite, gara Liffey și gara terminus a liniei ferate Midland Grand Western, North Wall 43—45, pînă la stațiile terminus sau gările locale \_din Dublin ale companiilor Great Central Railway, Midland Railway of England, City of Dublin Steam Packet Company, Lancashire Yorkshire Railway Company, Dublin and Glasgow Steam Packet Company, Glasgow Dublin and Londonderry Steam Packet Company (linia Laird), British and Irish Steam Packet Company, Dublin and Morecamb Steamers, London and North Western Railway Company, Dublin Port and Docks Board Landing Sheds și gărilor de tranzit de la Palgrave, Mur-phy and Company, ale armatorilor, agenților companiilor de transport maritim din regiunea Mediteranei, Spania, Portugalia, Franța, Belgia și Olanda și pentru transportul animal și a celor suplimentare operate de Compania unită a tramvaielor Dublin, urmînd ca cheltuielile să fie acoperite din taxele percepute de la crescătorii de vite.

Care ar fi fost protaza pentru ca realizarea unor asemenea planuri să devină o apodoză naturală și necesară?

365

Data fiind o garanție echivalentă cu suma căutată, sprijinul, prin act de donație și titluri de transfer în timpul vieții donatorului sau prin drepturi de moștenire după stingerea fără dureri din viață a donatorului, din partea unor eminenți financiari (Blum Pașa, Rotschild, Guggenheim, Hirsch, Montefiore, Morgan, Rockefeller), posesori ai unor averi de ordinul milioanei, acumulate în cursul unei vieți încununate de succese, și adăugind capitalului simțul oportunității, lucrul cerut ar fi fost ca și realizat.

Ce eventualitate l-ar fi putut face să nu mai depindă de o avere astfel dobîndită ?

Descoperirea independent de aceste condiții a unei vene aurifere cu o cantitate inepuizabilă de minereu.

Din ce motive anume medita el la planuri de o realizare atît de dificilă ?

Era una din axiomele sale că meditații similare sau punerea automată în relație cu sine însuși a unei narațiuni privindu-l pe el însuși sau rememorarea calmă a trecutului exercitată de obicei înainte de a se retrage pentru odihna nocturnă îi atenua starea de oboseală și îi producea ca rezultat un somn sănătos reînnoindu-i vitalitatea.

Justificările sale.

Din experiența sa de cercetător în științele fizice învar țase că din cei 70 de ani ai vieții omeneshi complete, cel puțin două șeptimi, adică 20 de ani, se consumau în somn. Ca filosof, el știa că la încheierea oricărei perioade de viață sortită omului, doar o parte infinitesimală din dorințele unei persoane s-au îndeplinit. Ca adept al științelor fiziologice el credea în posibilitatea de a concilia pe cale artificială influențele malevolents acționînd mai ales în timpul somnolenței.

De ce se temea el ?

De posibilitatea de a săvîrși un omucid sau un suicid în timpul somnului ca urmare a unei aberații a luminii rațiunii, această facultate incommensurabilă și categorică a inteligenței situată în circumvoluțiile cerebrale.

Care erau de obicei reflecțiile sale conclusive ?

Crearea unei singure și unice reclame publicitare care să-i facă pe trecători să se oprească uimiți, o noutate absolută în materie de afișe, din care să fie excluse orice adaosuri străine de subiectul în chestiune, redusă la cei mai simpli și eficienți termeni, și care să nu depășească în lungime timpul unei priviri întîmplătoare și care să fie compatibilă cu ritmul accelerat al

modului de viață modern.

Ce conținea primul sertar descuiat ?

Un caiet dictando, proprietatea lui Milly (Millicent) Bloom, din care anumite pagini prezentau desene geometrice purtând inscripția *Papii*, înfățișând un cap mare globular cu 5 fire de păr zburlite, 2 ochi în profil, trunchiul văzut din față cu 3 nasturi mari, 1 picior triumfiular ; 2 fotografii decolorate vechi ale reginei Alexandra a Angliei și a lui Maud Branscombe, actriță și frumusețe recunoscută ; o ilustrată cu felicitări de Crăciun, avînd o reprezentare pictografică a unei plante parazit, legenda *Mizpah* și data Crăciun 1892, numele expeditorilor, de la domnul și doamna M. Comerford, versurile : *De Crăciun acum să-ți fie Pace, liniște și bucurie* ; o bucată de ceară de sigiliu roșie în parte lichefiată, obținută de la magazinul general al domnilor Hely și Co., strada Doamnei 89, 90, 91; o cutie conținînd resturile dintr-un carton mare de penițe „J”, obținute de la raionul de mărunțișuri de la același magazin ; o clepsidră veche, care se rostogolea în sertar conținînd nisip care se rostogolea înăuntru ; un pronostic sigilat (niciodată desfăcut) scris de Leopold Bloom în 1886 cu privire la consecințele intrării în vigoare a legii pentru Administrarea Internă a lui William Ewart Gladstone (niciodată intrată în vigoare) ; un loz la loteria de la Bazarul de binefacere S. Kevin, și avînd numărul 2 004, prețul 6 pence, 100 de premii ; o scrisoare de la un copil, datată cu 1 mic luni, cu următorul cuprins ; p mare Papii, virgulă c mare Ce mai faci semn de întrebare e mare Eu sînt foarte bine punct paragraf nou semnătură cu parafă m mare Milly **fără** punct ; o broșa camee, proprietatea lui Ellen Bloom (născută Higgins), decedată, 3 scrisori dactilografiate adresate lui Henry Flower, oficiul poștal West-

366

367

land Row, post restant, adresant **Martha** Clifford, oficiul poștal Dolphin's Barn, post restant; numele și adresa ex-pveditoarei celor trei scrisori transcrise într-un alfabet bus-trofedontic într-o criptogamă cvadrilinară alfabetică punctată (vocalele suprimate) N. IGS / WI. UU. OX / W. OKS. MH/Y. IM ; o tăietură de ziar dintr-o publicație periodică săptămînală englezească *Modern Society*, cu privire la pedepsele corporale în internatele de fete ; o panglică purpurie care împodobise un ou de Paște în anul 1899 ; două prezervative de cauciuc parțial desfăcute avînd și piese de rezervă, cumpărate prin comandă poștală de la căsuța poștală Charing Cross, 32, oficiul poștal Charing Cross, Londra, S.C.1 ; o mapă de corespondență cu o duzină de plicuri crem și hîrtie de scrisori vag liniată, cu filigran, din care lipseau trei ; cîteva monede austro-ungare strinse pe categorii ; 2 bilete la Loteria regală și autorizată ungară ; o lupă cu mică putere de mărire ; două fotografii erotice reprezentînd a) un coit bucal între o senorita goală (prezentată din spate, poziție superioară) și torero nud (prezentat din față, poziție inferioară) ; b) un viol anal de către un cleric mascul (complet îmbrăcat, ochii coborîți) a unei călugărițe femelă (parțial îmbrăcată, ochi înălțați), cumpărate prin comandă poștală de la căsuța poștală 32, oficiul poștal Charing Cross, Londra W.C. ; o tăietură de ziar cuprinzînd sfaturi pentru restaurarea ghetelor vechi; un timbru poștal de 1 penny, cu lipici, din timpul domniei reginei Victoria ; o fișă cu datele măsurabile ale lui Leopold Bloom completată înainte de, în timpul și după o perioadă de 2 luni consecutive de exerciții cu extensoarele gimnastice Whiteley (bărbați, 15 șilingi, atleți, 20 șilingi) adică, torace 71 cm și 73 cm, biceps 22,8 cm., 25,4 cm., antebrate, 21,6 cm. și 22,8 cm, coapsă 25,4 cm. și 30,6 cm., pulpă 28 cm., și 30,6 cm. un prospect provenind de la firma Faceminuni, cel mai eficient remediu din lume pentru afecțiuni ale rectului, expediat direct de Faceminuni și Co., Coventry House, South Place, Londra, E.C. adresat doamnei L. Bloom cu o scurtă notă însoțitoare începînd astfel : Stimată Doamnă.

Citați textual termenii în care sus-zisul prospect recomanda virtuțile acestui remediu taumaturgie.

Vindecă și alină în timpul somnului, în cazul tulburărilor la eliminarea gazelor, ajută natura

într-un mod cu totul miraculos, asigurând o ușurare imediată în evacuarea gazelor, păstrând curățenia și igiena părților anatomice respective și libertatea funcțiunilor naturale, o primă livrare în valoare de 7 șilingi și 6 pence face un om nou din dvs. și viața meritând din nou să fie trăită. Doamnele în special constată că produsul Faceminuni este deosebit de eficient, constituind o surpriză plăcută ca atunci când se bucură de efectele încântătoare ale apei. de izvor răcoroasă sorbită într-o zi călduroasă de vară. Recomandați doamnelor și domnilor prietenii dvs. acest produs ale cărui binefaceri le veți simți toată viața. Introduceți capătul lung rotunjit. Faceminuni.

Erau anexate recomandări ?

Numeroase. De la un pastor, un ofițer în marina britanică, un binecunoscut scriitor, un om de afaceri, o infirmieră de spital, o doamnă, o mamă cu cinci copii, un cerșetor distrat.

Care erau cuvintele de la urmă ale acestei recomandări de la urmă din partea cerșetorului distrat ?

Ce păcat că guvernul nu a dotat pe băieții noștri cu astfel de faceminuni în timpul campaniei din Africa de Sud ! Ce ușurare ar fi fost pentru ei !

Ce obiect a adăugat Bloom acestei colecții de obiecte ?

O a patra scrisoare dactilografiată primită de Henry Flower (să luăm HF ca fiind LB) de la Marha Clifford (în-dentificați-o pe MB).

Ce reflecții plăcute însoțeau această acțiune ?

Reflecția că, în afară de scrisoarea în chestiune, chipul, silueta și prestanța sa magnetică fuseseră favorabil primite în cursul zilei precedente de către o casnică (d-na Josephine Been născută Josie Powell), o infirmieră, d-na Callan (numele de botez necunoscut), o fată, Gertrude (Gerty, numele de familie necunoscut).

Ce posibilitate părea să se sugereze ?

368

**369**

Posibilitatea exercitării forței virile de fascinație în viitorul cel mai apropiat după colațiune costisitoare aleasă într-un apartament rezervat în compania unei curtezane elegante, de mare frumusețe trupească, moderat merce-nară, cu o cultură variată, de familie bună.

Ce conținea sertarul al doilea ?

Documente ; certificatul de naștere al lui Leopold Paula Bloom, o poliță de asigurare pe viață în valoare de 500 £s eliberată de Societatea de asigurări a văduvelor scoțiene, pe numele Milicent (Milly) Bloom, valabilă după 25 de ani ca poliță cu dobândă în valoare de 430, 462,10,0, și 500 în G0 de ani sau în caz de deces, 65 de ani sau deces și caz de deces, respectivi sau cu poliță cu dobândă (pătibilă imediat) în valoare de 299,10,0 împreună cu o plată peșin de 133,10,0 la alegere ; o fișă de cont eliberată de Banca Ulster, filiala College Green, atestând un cont ridicându-se la sfârșitul semestrului încheiat la 31 decembrie 1903 de 18,14,6 (optsprezece lire, paisprezece șilingi și șase pence, sterline), în favoarea deponentului, valoare netă ; certificatul de proprietate a unor rente în valoare de 900 £s Canadian 4% (înregistrate) din fondul guvernamental fond de stat, (dispensate de timbru) : certificate eliberate de comitetul cimitirelor catolice (Glasnevin), cu privire la achiziționarea unui loc de veci: o tăietură dintr-un ziar local privind schimbare de nume prin act simplu.

Citați termenii textuali ai acestui anunț.

Eu, Rudolph Virag, în prezent domiciliat în strada Clansbrasil, nr. 52, Dublin, cu domiciliul anterior în Szombathely, în regatul Ungariei, declar prin prezenta că înțeleg ca de acum înainte să fiu cunoscut în toate prilejurile și în orice moment al existenței mele sub numele de Rudolph Bloom pe care mi l-am asumat în mod liber.

Ce alte obiecte legate de Rudolph Bloom (născut Virag) se mai aflau în sertarul al doilea ?

Un dagherotip destul de șters reprezentându-l pe RV și tatăl său LV, executat în anul 1852 în atelierul de portrete al vărului lor (de gradul respectiv 1 și 2), Ștefan Virag din Szesfehver,

Ungaria. O carte veche Hagadah în care o

370

pereche de ochelari cu rame de baga și lentile convexe inserate marceau pagina cu rugăciunea de mulțumire din rugăciunile rituale pentru Pessach (Paști) ; o ilustrată repre-zentînd Hotel Queen, Ennis, proprietar Rudolph Bloom ; un plic adresat *Dragului meu fiu, Leopold*.

Ce fragmente de fraze au evocat lectura acestor patru cuvinte integrale ?

Mîine o săptămîină de cînd am primit... n-are rost Leopold să mai... cu scumpa ta mamă... nu mai e pentru ce să suport... pentru ea... pentru mine totul e fără... fii bun cu Athos, Leopold... dragul meu copil... totdeauna... de mine... *das Herz... Gott... dein...*

Ce amintiri despre o ființă omenească suferind de melancolie progresivă au evocat aceste obiecte în mintea lui Bloom ?

Un bătrîn, văduv, cu părul nepieptănat, în pat, cu capul acoperit, oftînd ; un cîine infirm, Athos ; aconit, la care se recurgea în doze crescînde în grame și cu scrupule ca un paliativ față de crize recrudescențe de nevralgie ; chipul încremenit în moarte al unui septuagenar sinucigaș prin otravă.

De ce resimțea Binom un simțămînt de remu^care ? Deoarece, cu o nerăbdare nematură tratase cu lipsă de respect anumite credințe și practici religioase.

Cum ar fi ?

Interdicția de a mîncea carne și lapte la o aceeași masă, congregarea hebdomadară a unor foști compatrioți, foști coreligionari distrați și lipsiți de coordonare în manifestările lor, cu înclinații practice și mercantile exagerate ; circumciziunea copiilor de parte bărbătească ; caracterul supranatural al scripturilor iudaice ; caracterul inefabil al tetragramaronului; sanctitatea zilei de sabbath.

Cum îi apăreau acum aceste credințe și practici religioase ?

Nu mai raționale decît i se păruseră atunci, nu mai puțin raționale decît îi apăreau acum alte credințe și practici.

371

Ce primă amintire păstra el despre Rudolph Bloom (acum decedat) ?

Rudolph Bloom (decedat) povestind fiului său Leopold Bloom (în **vîrstă** de 6 ani) despre un sistem retrospectiv de migrări și stabilire în și între Dublin, Londra, Florența, Milano, ...

Viena, Budapesta, Szembatholy, însoțind povestirea cu expresii de satisfacție (bunicul său o văzuse pe Măria Theresa, împărăteasa Austriei, regina Ungariei), sfaturi comerciale (odată ce ai avut grijă de mărunțiș, banii cei mari au ei singuri grijă de ei), Leopold Bloom (în vîrstă de 6 ani) însoțind aceste narațiuni cu consultări constante ale unei hărți geografice a Europei (politică) și cu sugestii privind instituirea unor sucursale comerciale în diferitele centre menționate.

A șters timpul, deopotrivă, dar de maniere diferite, amintirea acestor migrații în mințile povestitorului și ascultătorului ?

În ce-l privește pe povestitor, prin scurgerea anilor și ca urmare a folosirii unor preparate narcotice toxice ; în ce-i privește pe ascultător, ca urmare a acțiunii diferitelor moduri de divertisment asupra unor experiențe pe care nu le trăise personal.

Ce idiosincrasii ale naratorului puteau fi citate ca fiind rezultate concomitente ale amneziei ?

Uneori se așeza la masă și mîncea fără a-și scoate în prealabil pălăria de pe cap. Uneori sorbea cu aviditate zeama de jeleu de agrișe cu frișca din farfuria sa înclinată spre gură. Uneori se ștergea pe buze de resturile de mîncare folosind un plic deschis sau alte fragmente de hîr-tie accesibile în momentul respectiv.

Care erau cele două mai frecvente fenomene de senilitate vizibile în cazul lui ?

Calculul monezilor prin palpare digitală în felul caracteristic miopilor, eructația consecutivă saturației cu alimente.

Ce obiect îi oferea o consolare parțială pentru aceste reminiscențe dureroase ?

372

Polița de asigurare dotală, fișa de cont bancară, certificatul de proprietate asupra acțiunilor. Reduceți-l pe Bloom, prin multiplicarea mixtă a întorsăturilor nefavorabile ale evenimentelor de care aceste puncte de sprijin îl protejau, și prin eliminarea tuturor valorilor pozitive la o cantitate neglijabilă, negativă, irațională, ireală.

Succesiv. în ordinea descrescătoare a unei scări de paupertate și sclavie : Sărăcie ; cea de negustor ambulant de ornamente de sticlă, de perceptor pentru recuperarea unor creanțe compromise sau îndoielnice, colector pentru taxe și impozite pentru săraci și taxe asociate. Starea de mendi-citate : starea de falit fraudulos, dispunând de resurse neglijabile, în măsură să plătească lș și 4p pentru o liră ; de om sandwich, de distribuitor de afișe și prospecte, de vagabond nocturn, de sicofant încercând să se insinuieze pe sub pielea semenilor, de marinar infirm, de tânăr orb, de ajutor de portărel în stare de senilitate avansată, de intrus care strică cheful, de linge-blide, de fraier, de bun-de-rîsul-lumii stînd pe bancă într-un parc public sub o umbrelă spartă aruncată de alții. Starea de destituție : pensionar al căminului de bătrîni (Spitalul regal) Kilmainham, pensionar internat în spitalul Simpson pentru bărbați lipsiți de mijloace dar respectabili permanent incapacități de gută sau de pierderea vederii. Punctul cel mai de jos al mizeriei : pauper bătrîn paralizat, privat de toate drepturile, ducîndu-și zilele în sarcina statului, muribund, cu mințile pierdute.

Și ce umilințe însoțind aceste situații ?

Indiferența ostilă a unor femei altădată manifestând amabilitate, disprețul bărbaților musculoși, acceptarea unor firimituri de pîine, ignorarea simulată din partea unor cunoștințe întîmplătoare, lătrăturile unor cîini vagabonzi fără zgardă și fără autorizație, receptarea violentă a unor proiectile sub formă de produse vegetale în stare de descompunere țintite spre el de copii necunoscuți, proiectile de mică, nulă sau mai puțin decît nulă valoare.

373

Prin ce anume ar fi putut fi evitată o asemenea situație? Prin deces (schimbare a stării), prin plecare (schimbare a locului).

Care din două, de preferință ?

Cea de a doua alternativă, pe linia unei minime rezistențe.

Ce considerente făceau această alternativă nu cu totul indezirabilă ?

Starea de coabitare constantă opunîndu-se unei toleranțe reciproce a defectelor personale.

Obişnuința cres-cînd cultivată a unor achiziții independente. Necesitatea de a contracara prin etape de sejur nepermanente permanența unei opriri.

Ce considerente făceau ca această alternativă să nu fie irațională ?

Părțile interesate, unindu-se, crescuseră și se înmulțiseră, lucru care odată făcut și progenitura produsă și îngrijită pînă la maturitate, părțile, dacă acum ar fi fost despărțite, ar fi fost silite să se reunească pentru a crește și a se înmulți, ceea ce ar fi fost absurd, să formeze prin reuniune cuplul original alcătuit din părți apte de uniune, ceea ce era imposibil.

Ce considerente făceau această alternativă dezirabilă?

Caracterul atractiv al anumitor localități din Irlanda și străinătate, așa cum erau reprezentate în hărțile generale geografice cu formulă policromă sau prin hărțile generale militare cu ajutorul scărilor și hașurărilor.

în Irlanda ?

Falezele de la Moher, landele bătute de vînturi de la Connemara, lacul Neagh cu orașul său scufundat pietrificat, Drumul Urișilor, Fortul Camden și Fortul Carlisle, Valea de Aur de la Tipperary, insulele Aran, pășunile de la Royal Meath, ulmul lui Brigid de la Kildare, șantierul Queen's Island din Belfast, Saltul Somonilor, lacurile de la Ki-larney.

374

în străinătate ?

Ceylonul (cu plantațiile de mirodenii i'urnizînd ceai lui Thomas Kernan, agent pentru Pulbrook, Robertson and Co, alea Mincing, nr. 2, Londra E.C., strada Dame, nr. 5, Dublin),

Ierusalim, orașul sfânt (cu moscheea lui Ornai- și poarta Damascului, țintă a aspirațiilor), strâm-torile Gibraltar (incomparabilul loc natal al lui Marion Tweedy), Partenonul (conținând statui, divinități grecești nude), piața monetară din Wall Street (care controla finanțele internaționale), Piaza de Tores la La Linea, Spania (unde O'Hara din regimentul Camerons ucisese taurul), Niagara (peste care nici o ființă omenească nu a putut trece cu impunitate), țara Eschimoșilor (mîncători de săpun), țara interzisă a Tibetului (din care nici un călător nu se mai întoarce), golful Neapolelui (pe care sâ-l vezi înseamnă să mori), Marea Moartă. Sub călăuzirea cui, urmînd ce semne ?

Pe mare, către septentrion, noaptea, după steaua polară, situată la punctul de intersecție a liniei drepte de la beta spre alpha în Ursa Mare prelungită și tăiată la exterior la omega cu ipotenuza triunghiului dreptunghi format de linia alpha omega astfel produsă și linia alpha delta a Ursei Mari. Pe uscat, spre ținuturile meridionale, o lună bisferică, dezvăluindu-se în faze variabile imperfecte de evoluție lunară așa cum e văzută prin interstițiul posterior al unei fuste imperfect închise a unei ființe feminine cărnoase, neglijente, evoluînd în deambulare pedestră, un stîlp de nori pe timp de ziua.

Ce anunț public ar fi dat în vileag această eclipsă a dispărutului ?

5 lire recompensă, pierdut, furat sau rățacit de la reședința sa, strada Eccles nr. 7, domn de aproximativ 40 de ani, răspunzînd la numele de Leopold (Poldy) Bloom, înălțimea 1,76 m, corpulent, ten măsliniu, posibil să-și fi lăsat barbă, cînd a fost văzut ultima oară purta un costum negru. Suma specificată mai sus va fi acordată în schimbul informațiilor ducînd la descoperirea sa.

375

Care ar fi fost denumirea sa binominală cu aplicație universală în calitatea sa de entitate și nonentitate ?

Susceptibilă a fi asumată de oricine sau necunoscută nimănui Omul-de-rînd sau Nimeni.

Care ar fi fost tributele ce i-ar fi putut fi acordate ?

Cinstire și daruri de la străini, prietenii Omului-de-rînd. **O nimfă** nemuritoare, frumusețea întruchipată, mireasa lui Nimeni.

Și cel plecat astfel n-avea să mai reapară niciodată, nicăieri în nici un fel ?

De-a pururi avea să rățacească, de sine însuși împins, pînă la limita extremă a orbitei sale cometare, dincolo de stelele fixe și de sorii variabili și de planetele telescopice, călătoare și rățacitoare astronomice, pînă la cele mai depărtate fruntarii ale spațiului, trecînd din țară în țară. printre oameni, printre evenimente. Undeva, imperceptibil avea să audă și într-un fel sau altul, fără voia lui, supu-nîndu-se soarelui, avea să dea ascultare chemărilor de reîn-toacere. Drept care dispărînd din constelația Coroanei nordice avea să reapară într-un fel renăscut deasupra deltei în constelația Cassiopeea și după eoni incalculabili de peregrinare să se reîntoarcă, un răzbunător înstrăinat, împărți-tor de dreptate printre răufăcători, cruciat întunecat, un deșteptat din somnul cel mare, dispunînd de resurse financiare (presupunîndu-se că depășind pe cele ale lui Rot-schild sau ale regelui argintului.

Ce ar fi făcut irațională o asemenea reîntoarcere ?

O ecuație nesatisfăcătoare între un exodus și reîntoarcerea în timp prin spațiul ireversibil și un exodus și reîntoarcerea în spațiu prin timpul ireversibil.

Ce joc de forțe producînd inerția ar fi făcut indezirabilă plecarea ?

Ora tîrzie care creează o stare de spirit proprie temporizării ; obscuritatea nopții, creînd invizibilitate ; nesiguranța căilor publice, creînd primejdii ; necesitatea odihnei împiedicînd mișcarea ; proximitatea unui pat ocupat, opu-nîndu-se unor noi cercetări ; anticiparea căldurii (umane)

376

atenuată de vaga răcoare (a cearșafurilor) împiedicînd dorința și creînd o stare dezirabilă ;

statueta lui Narcis, sunet fără ecou, dorință care dorește.

Ce avantaje prezenta un pat ocupat, spre deosebire de un pat neocupat ?

înlăturarea solitudinii nocturne, calitatea superioară a unei surse de căldură umană (femeie matură) față de una inumană (sticlă cu apă caldă), stimulul unui contact matinal, economisirea operației de călcare executată acasă în cazul plasării pantalonilor cu grije așezați pe dungă și plasați în sensul lungimii între arcurile somierei (în dungi) și salteaua de lână (cadrilată maro). Ce cauze consecutive, percepute vag înainte de a se ridica, de oboseală acumulată a recapitulat în tăcere **Bloom** înainte de a se ridica în picioare ?

Pregătirea micului dejun (sacrificiu cu ardere de tot) ; congestie intestinală și defecație premeditată (sfânta sfintelor) ; baia (ritul lui Ioan) ; funeraliile (ritul lui Samuel) ; reclama **pentru** Alexander Keyes (Urim și Thummin) ; un dejun **nesubstanțial** (ritul lui Melhisedec) ; vizita la muzeu și la biblioteca națională (loc sacru) ; căutarea unei cărți, pe alea Bedford, galeriile negustorilor, cheiul Wellington (Simchath Torah) ; muzica ascultată la hotelul Ormond (Shira **Shiritn**) ; altercația cu un troglodit agresiv la stabilimentul lui Bernard Kiernan (holocaust) ; o perioadă nedeterminată de timp implicând un drum cu mașina, o vizită la o firmă de pompe funebre, o ceremonie de rămas bun (pustie) ; excitația erotică provocată de exhibiționismul feminin (ritul lui Onan) ; chinurile prelungite ale nașterii în cazul d-nei Mina Purefoy (sacrificiu cu dar ridicat) ; vizita în casa de toleranță a d-nei Bella Cohen. strada Ty-t ;<sup>1</sup>ne lower nr. 82, și disputa ulterioară cu încăierarea fortuită pe strada Castorului (Armageddon) ; deambulările nocturne spre și de la taverna birjarilor, podul Butt (expierea). De ce enigmă de el singur impusă a devenit fără voie conștient Bloom pe cale de a se ridica în picioare spre a

S77

•purcede de acolo spre a încheia lucrurile de teamă că n-ar mai fi ajuns să încheie ?

Cauza unei trosnituri scurte, seci, neașteptate, puternic auzindu-se, singuratecă, emisă de materia nesensibilă a ■unei mese de lemn supusă unei tensiuni pe direcția fibrelor lemnului. De ce enigmă de sine însuși impusă a devenit în mod voluntar conștient, fără să o înțeleagă, Bloom ridicat acum în picioare, deplasându-se prin cameră, culegând vestminte multicolore, multiforma, multiple ?

Cine era M'Ferland ?

Ce enigmă do la sine evidentă meditată cu o constanță intermitentă timp de 30 de ani a înțeles acum dintr-o dată în tăcere Bloom, de vreme ce efectuase obscuritatea naturală prin extincția luminii artificiale ?

Unde era Moise când s-a stins luminarea ?

Ce imperfecții în cursul unei zile perfecte a enumerat , Bloom în tăcere, deplasându-se prin încăpere, în succesiv-  
"nea lor ?

Eșecul temporar în încercarea de a obține prelungirea unei reclame, de a obține o anumită cantitate de ceai de la TK (agent —), de a certifica prezența sau absența orificiului rectal posterior în cazul divinităților feminine helenice, de a obține intrarea (gratuită sau contra plată) la spectacolul cu *Leah* cu d-na Bandmann Palmer, la teatrul Gaiety, strada South King, 46, 47, 48, 49.

Ce imagine a unui chip absent și-a amintit, deodată oprit locului, Bloom în tăcere ?

Chipul tatălui ei, maior în retragere Brian Cooper Tweedy, regimentul de pușcași regali Dublin, din Gibraltar și Rehoboth, DB.

Ce imagini recurente ale aceluiași chip ar mai fi fost posibile la modul ipotetic ?

îndepărtându-se, la gara terminus de Nord, strada Amiens, cu o accelerație constantă uniformă, pe șinele paralele întinându-se la infinit, dacă ar fi fost prelungite ; pe șinele paralele reîntorcându-se prelungindu-se

373

dinspre infinit, cu încetinire constantă uniformă, pînă la gara terminus capul liniei, gara de

Nord, strada Amiens.

Ce asortiment de piese vestimentare ținând de toaleta personală feminină a văzut el ?

O pereche de ciorapi lungi de damă noi, negri, fără miros, demimătase, o pereche de jartiere noi violete, o pereche de pantalonași de damă măsură mare, de muselină de India, de talie generoasă, impregnați cu opoponax, iasomie și țigarete turcești Muratti și avînd și un ac de siguranță lung de oțel strălucitor, cu curbura închisă, un combinezon de batist cu margini din dantelă subțire, o fustiță acordeon de mătase moirette albastră, toate aceste obiecte fiind dispuse -neregulat peste un cufăr drepunghiular, cu patru încuietori, avînd colțuri metalice, și etichete multicolore, purtînd pe partea din față inițialele albe BCT (Brian Cooper Tweedy).

Ce obiecte impersonale a mai văzut el ?

Un scaun pentru oala de noapte, cu un picior rupt, acoperit cu totul de un careu de cretonă, cu imprimeuri repre-zentînd mere, pe care se afla o pălărie de paie neagră de damă. O garnitură cu motive portocalii, achiziționată de la Henry Price, magazin de mărunțișuri, sticlărie, fierărie, articole de fantezie, — dispuse neregulat pe lavoar și pe dușumea, și constînd din lighean, savonieră și tavă pentru perii (pe lavoar, împreună), «cană de apă și articol pentru uzul de noapte (pe dușumea, separate).

Acțiunile lui Bloom ?

A depus pe un scaun articolele de îmbrăcăminte, și-a scos de pe sine restul propriilor sale articole de îmbrăcăminte, a luat de sub perna de la capul patului o cămașă de noapte lungă, albă, împăturită, și-a inserat capul și brațele în deschizăturile corespunzătoare ale cămășii de noapte, a mutat o pernă de la capul la picioarele patului, a pregătit așternutul în consecință și s-a suit în pat.

Cum ?

Cu circumspecție, ca întotdeauna cînd pătrundea într-un sălaș (al său sau străin) ; cu solicitudine, arcurile ser-

879

pentinatspiralate ale somierei fiind vechi, discurile de alamă și barele viperine jucînd și vibrînd la presiuni și tensiuni ; ușor, ca să deranjeze cît mai puțin ; cu respect, fiind vorba de patul procreației și al nașterii, al consumării mariajului și al încălcării mariajului al desfacerii mariajului, al somnului și al morții.

Ce au întîlnit membrele sale treptat întinzîndu-se ? Destinse ?

Un așternut curat de pînză. mirosuri suplimentare, prezența unui trup femeiesc, al ei. întipăritura unui trup bărbătesc, nu al lui, unele firimituri, cîteva bucățele mărunte de carne conservată, reîncălzită, pe care le\*-a dat ia o parte.

Dacă ar fi surîs de ce ar fi surîs ?

Gîndindu-se că fiecare din cei care intră își închipuie că el e primul care intră pe cînd în realitate el este ultimul termen al unei serii precedîndu-l, chiar dacă e primul termen al unei serii succedîndu-i, fiecare imaginîndu-și că el este primul, ultimul și singur, pe cînd în realitate el nu este nici primul nici ultimul nici singurul nici singur într-o serie care-și are originea în, și se repetă întru, infinitate.

Care serie precedîndu-l ?

Considerîndu-l pe Mulvey ca fiind primul termen al seriei sale, Penrose, Bartell d'Arcy, profesorul Goodwin, Ju-lius Mastiansky, John Henry Menton, părintele Bernard Corrigan, un fermier de la Expoziția cabalină a Societății Regale Dublineze, Maggot O'Reiily, Matthew Dillon, Ve-lentine Blake Dillon (lord primar al Dublinului), Christo-pher Callinan, Lenahan, un flașnetar italian, un domn necunoscut de la Gaiety Theatre, Benjamin Dollard, Simon Dedalus, Andrew (Pipiică) Burke, Joseph Cuffe, Wisdom Hely, consilierul municipal John Hooper, dr. Frarcis Brady, părintele Sebastian de la Mount Argus, un lustra-' giu de la Oficiul Posta Central, Hugh E. (Blazes) Boylan și tot astfel și așa mai departe pînă ia nici un ultim



termen.

Care erau reflecțiile sale privind-l pe ultimul membru al acestei serii și cel mai recent ocupant al patului ?

330

Reflecții cu privire la vigoarea acestuia (un grosolan), proporțiile sale trupesti (un lipitor de afișe), aptitudinile sale comerciale (un profitor), impresionabilitatea sa (un fanfaron).

De ce în calitatea sa de observator nota și impresionabilitatea pe lângă vigoarea, proporțiile trupesti și aptitudinile sale comerciale ?

Pentru că observase cu o frecvență crescândă la membrii precedenți ai aceleiași serii aceeași concupiscentă, inflamabil transmisă la început cu alarmă, apoi cu înțelegere, pe urmă cu dorință, în cele din urmă cu oboseală, cu simp-tome alternante de comprehensiune și aprehensiune epicenă.

De ce sentimente antagonice i-au fost afectate reflecțiile sale subsecvente ?

Invidie, gelozie, abnegație, sînge rece.

Invidie ?

Cea a unui organism masculin fizic și mental apt în mod special pentru poziția dominantă în actul energetic al copulației inter-umane și al mișcării energice de tip piston și cilindru necesar pentru satisfacerea deplină a unei concupiscente constante dar nu acute rezidind într-un organism trupesc și mental feminin, pasiv dar nu inert.

Gelozie ?

Pentru că un corp o natură solidă dar volatilă în stare liberă era în mod alternativ agentul și reactivul în procesul de atracție. Pentru că acțiunea între agenți și reactivi varia în orice moment, în proporție inversă de creștere și descreștere, cu neîncetată extensie circulară și reintroducere radială. Pentru că o asemenea contemplare deliberată a fluctuațiilor atracției producea, dacă ar fi dorit aceasta, o fluctuație a plăcerii resimțite.

Abnegație ?

în virtutea unei a) cunoștințe inițiată în septembrie 1903 în stabilimentul lui George Mesias, atelier de croitorie și lenjerie, cheiul Eden, nr. 5, b) ospitalității, oferită și

381

primită în aceeași tennenă, manifestată reciproc între persoanele respective, c) unei tinereți relative supuse impulsurilor ambiției și generozității, altruismului colegial și egoismului plin de iubire, d) unei atracții extrarasionale, inhibiții intrarasionale, prerogative mai presus de deosebiri de rasă, e) unui iminent turneu muzical în provincie, cheltuielilor obișnuite curente, profiturilor nete corespunzător împărțite.

Calm?

Ca fiind la fel de natural ca orice act natural de o natură exprimată sau făcîndu-se înțeleasă ca manifestîndu-se în natura naturală de către creaturi naturale potrivit cu naturi naturale ale lui, ei sau lor. Ca nefiind la fel deopotrivă de catastrofal ca o anihilare cataclismică a planetei ca urmare a coliziunii cu un soare întunecat. Ca fiind mai puțin condamnat decît furtul, tâlhăria de drumul mare, cruzimea față de copii și animale, obținerea unor sume de bani prin înșelătorie, falsificarea de acte publice, șarlata-nie, însușirea ilegală a banilor publici, abuzul de încredere, calomnia, simularea, coruperea de minori, defăimarea, șantajul, disprețul față de tribunal, incendierea, trădarea, felonia, răzvrătirea pe bordul vasului, încălcarea proprietății particulare, furt prin efracție, spargere, evadarea din închisoare, practicarea unor vicii contrare naturii, dezertarea din forțele armate pe cîmpul de luptă, sperjurul, braconajul, camătă, conspirația cu dușmanii țării, asumarea **unei** identități false, atacul înarmat, asasinatul deliberat cu premeditare. Ca nefiind mai anormal decît orice alte procese instabile de adaptare la condițiile instabile de existență, rezultînd în echilibrul reciproc între organismul fizic și circumstanțele sale ambiante, alimentele, băutura, obișnuințele dobîndite, înclinațiile acceptate, bolile specificate. Ca fiind mai mult decît inevitabil, ireparabil.

De ce în mai mare măsură abnegație decât gelozie, mai puțină invidie decât) calm ?  
Pentru că de la un ultragi (mariaj) la ultragi (adulter) nu s-a produs altceva decât ultragi (copulație), și cu toata acestea factorul matrimonial care violase drepturile factorului matrimonial ale cărui drepturi fuseseră violate nu fu-

382

șese ultragiat de factorul adulterin violator al factorului aie cărui drepturi fuseseră violate la modul adulterin.

Ce represalii ar fi decurs de aici, dacă s-ar fi ajuns la represalii ?

Asasinatul, niciodată, întrucât două fapte reprobabile nu fac o faptă recomandabilă. Duelul prin înfruntare directă, nu. Divorțul, nu acum. Surprinderea în flagrant delict prin artificii de ordin mecanic (pat trucat) sau mărturie individuală (martor ocular ascuns undeva) nu încă. Acțiune pe căi legale în vederea obținerii unor daune interese eventual prin simularea unei agresiuni cu probe de molestări suferite (autoprovoicate), nu imposibil. Dacă s-ar impune o anume conivență de natură pozitivă, introducerea unui factor de rivalitate (din punct de vedere material, o agenție de publicitate prosperă în concurență cu cea proprie ; din punct de vedere moral, un factor rival cu acțiune intimă), de aici deprecierea, înstrăinarea, umilirea, separarea asigu-rînd protecția celei separate față de celălalt, protecția celui care i-a separat față de ambii. Prin ce meditații, el, reacționînd conștient împotriva vidului nesiguranței, își jiistifica față de sine însuși sentimentele sale ?

Fragilitatea predeterminată a himenului, presupusa intangibilitate a lucrului în sine ; incongruența și disproporția între tensiunea de la sine prelungindu-se a acțiunii care ar fi urmat să fie săvîrșită și relaxarea prin autores-trîngere a acțiunii făptuite ; debilitatea în mod eronat atribuită femeii, vigoarea musculară a bărbatului ; variațiunile codului etic ; tranziția firească gramaticală prin inversiune neimplicînd nici o alterare a sensului unei propozițiuni aoriste preterite (analizată gramatical — subiectul la masculin, verbul tranzitiv onomatopeic monosilabic cu complement drept feminin) de la forma activă în propozițiunea corelativă aoristă preterită (analizată gramatical — subiect feminin, verb auxiliar și participiu trecut cvasimonosilabic onomatopeic cu agent complementar masculin la modul pasiv ; producția continuă a factorilor de înșămîntare prin generație ; producția continuă a semenului prin distilare ; futilitatea unui eventual triumf sau protest sau răzbunări :

**I ' i**

333

deșertăciunea, atit de lăudatei virtuți,

normala

letargie a materiei inconștiente\* ; apatia astrelor.

în ce satisfacție finală s-au reunit aceste simțăminte și reflecții antagonice reduse la cea mai simplă expresie a lor?

Satisfacție față de ubicuitatea în emisferele terestre estică și vestică, în toate pămînturile și insulele locuibile, explorate sau neexplorate (țara soarelui de miazănoapte, insulele fericirilor, insulele Greciei, țara făgăduinței) a emisferelor adipoase posterioare feminine, înmiresmate cu lapte și miere, și cu căldură excretorie sanguină și seminală, amintitoare a familiilor seculare de -curbe ale amplitudinilor, nesusceptibile de a se lăsa impresionate de impresii de stări de spirit sau de expresii de contrarietate, expresive a animalității mature mute și imutabile.

Semnele vizibile ale unei satisfacții incipiente ?

O erecțieaproximativă ; o atenție plină de solitudinea ; o "elevație Treptată ; o "relevație latentă ; o contemplație tăcută.

Apoi ?

A sărutat sferile cantalupate umflate afinat împaiidate arome ale crupei ei, pe fiecare emisferă durdulie pepenie, în a lor adîncitură matură în aur obscură, cu o osculație întunecată provocatoare mult prelungită a pepene înmiresmată.

Semnele vizibile ale unei satisfacții împlinite ?

O contemplație tăcută ; o velație incipientă, o retracție treptată ; o atenție plină de solitudine ; o erecție aproximativă.

Ce a urmat acestei acțiuni tăcute ? O invocație somnolentă, o identificare mai puțin somnolentă ; o excitație incipientă, o interogație catehetică.

Ce modificări a adus naratorul în răspunsul său la această interogație ?

Negative ; a omis să menționeze corespondența clandestină între Martha Clifford și Henry Flower, altercația publică la, în și în vecinătatea stabilimentului autorizat al lui

384

Bernard Kiernan și Co, — provocarea erotică și răspunsul la aceasta stîrnite de exhibiționismul Gertrudei (Gerty) numele de familie necunoscut. Pozitive : a inclus menționarea unui spectacol cu d-na Bandmann Palmer în *Leah* la teatrul Gaiety — o invitație la cină la hotelul Wynn (al lui Murphy) — un volum cu tendință condamnabil pornografică intitulat *Plăcerile păcatului*, anonim, autor fiind un om de lume, o contuzie temporară provocată de o mișcare greșită în cursul unei exercitări gimnastice după masa de seară, victima (între timp complet restabilită) fiind Stephen Dedalus, profesor și scriitor, fiul cel mai vîrstnic în viață al lui Simon Dedalus, fără ocupație stabilă, o demonstrație aeronautică executată de el însuși (naratorul) în prezența unui martor, profesorul și scriitorul susmenționat, cu promptitudine de decizie și flexibilitate gimnastică.

În alte chipuri a mai fost narațiunea sa alterată de modificări ?

În nici un chip.-

În alte privințe a rămas narațiunea sa nealterată de vreo altă modificare ?

În absolut nici o privință.

Ce eveniment sau persoană au reieșit în evidență în cursul narațiunii ?

Stephen Dedalus, profesor și scriitor.

Ce limitări ale activității și inhibări ale drepturilor conjugale au fost percepute de ascultătoare și de narator în ce-i privește pe ei înșiși în cursul acestei narațiuni intermitente și tot mai laconice ?

De către ascultătoare, o limitare a fertilității întrucît căsătoria fusese celebrată la o lună calendaristică după cea de a 18-a aniversare a nașterii ei (8 septembrie 1870), adică la 8 octombrie, și consumată la aceeași dată cu progenitură feminină născută la 15 iunie 1889, fiind cu anticipație consumată la 10 septembrie același an și comerțul carnal complet, cu ejacularea semenului în organul feminin firesc avînd loc pentru ultima dată cu șase săptămîni înainte, adică la 27 noiembrie 1893. cu nașterea la 29 decembrie 1893 a unei a doua (și singura de parte bărbătească) proge-

383

25 — Ulise, voi. II

nituri, decedat la 9 ianuarie 1394, în vîrstă de 11 zile, iată» nînd o perioadă de 18 ani, 5 luni și 11 zile, în care comerțul carnal fusese incomplet, fără ejacularea semenului în organul feminin firesc. De către narator, o limitare a activității, mentale și corporale, întrucît contactul complet mental între el însuși și ascultătoare nu mai avusese loc de la consumarea pubertății, indicată prin hemoragie catame-nică, a progeniturii feminine a naratorului și ascultătoarei, 15 septembrie 1903, rămînînd o perioadă de 9 luni și 1 zi în cursul căreia ca urmare a unei înțelegeri naturale prestabilite în ce privește neînțelegera dintre femeile ajunse la maturitate (ascultătoarea și progenitura) libertatea corporală totală de acțiune îi fusese circumscrisă.

Cum ?

Prin variate interogații repetate formulate de partea feminină cu privire la destinația urmărită de partea masculină, înspre ce loc, locul unde, timpul la care, durata pentru care, obiectul împreună cu care în cazul unei absențe temporare, proiectată sau efectuată.

Ce se mișca vizibil deasupra gîndurilor invizibile ale ascultătoarei și naratorului ?

Răsfrîngerea aruncată în sus de o lampă și abajurul ei, o serie inconstantă de cercuri

concentrice de diferite gradații ale luminii și umbrei.

În ce direcție erau întinși ascultătoarea și naratorul ?

Ascultătoarea, est, sud-est ; naratorul, vest, nord-vest, pe paralela 53 latitudine nordică și meridianul 6 longitudine vestică ; la un unghi de 45° față de ecuatorul terestru.

În ce stare de imobilitate sau de mișcare ?

În stare de imobilitate față de ei înșiși și unul față de celălalt. În mișcare, fiind fiecare din ei și ambii purtați spre vest, înainte și respectiv înapoi, de către mișcarea corespunzătoare perpetuă a pământului prin mereu schimbătoarele căi ale niciodată schimbătorului spațiu.

În ce postură ?

Ascultătoarea : întinsă semilateral, pe stînga, cu mîna stîngă sub cap, piciorul drept extins într-o linie dreaptă și

**r**

sprijinit pe piciorul sting, flexionat, în atitudinea Geci-Tellus, satisfăcută, culcată, îngreunată de sămînță. Naratorul ; întins lateral, pe stînga, cu picioarele drept și stîng îndoite, cu arătătorul și degetul mare al mîinii drepte sprijinit de rădăcina nasului, în atitudinea reprezentată pe un instantaneu fotografic executat de Percy Apjohn, omul-copil ostenit, copilul-om în pîntec.

Pîntec ? Ostenit ?

El se odihnește. A călătorit.

Cu?

Sinbad Străbătătorul de mări, Tinbad Temnicerul și Jinbad Juvaerjerul și Binbad Balenierul și Ninbad Năierul și Finbad Fierarul și Binbad Bubosul și Pinbad Părosul și Minbad Mincinosul și Hinbad Hăituitul și Rinbad Răguși-tul și Chinbad Chelarul și Vinbad Pietrarul și Linbad Ier-bivorul și Xinbad Spintecătorul.

Cînd ?

îndreptîndu-se spre un pat întunecat unde era un rotund pătrat în jurul căruia Sinbad Străbătătorul de mări și oul păsării roc și al păsării auk în noaptea patului a tuturor aukilor dintre rocii crivatului lumii lui întunecat răului Sinbad Luminos născătorul de ziuă în pat.

Unde ?

Da <sup>6</sup> pentru că n-a mai făcut niciodată pînă acuma asta să ceară să-i duc micul dejun la pat cu două ouă de cînd cu hotelul City Arms cînd se prefăcea c-ar fi bolnav la pat și cu vocea sfîrșită și tot făcînd pe delicatul și prințul ca să pară mai interesant în fața băbăției ăleia de țață madam Riordan pe care zicea c-a îmbrobodit-o și ea nu ne-a lăsat nici o para chioară toți banii pe liturghii pentru ea și pentru sufletelul ei cea mai mare harpagoană care s-a pomenit se dădea de-a dreptul de ceasul morții să lepede patru pence pentru spirtul denaturat și-mi descria toate bolile de care suferea numai gura de ea cu politica și cutremurele de pămînt și sfîrșitul lumii da' măcar să mai trăim și noi nițel pînă atunci și ferească Dumnezeu să fie toate femeile ca ea pornită ca o cată împotriva costumelor de

336

307

baie și a decolteurilor sigur că da cine i-ar fi cerut ei vreodată să poarte așa ceva mi-nchipui că era așa mironosiță pentru că nici un bărbat nu s-ar fi uitat la ea mă rog lui Dumnezeu să n-

ajung vreodată ca ea de mirare că nu ne pune și pe noi să umblăm cu vâlul pe față dar oricum e sigur că era o femeie cultă și tot îi dădea zor cu domnul Riordan în sus domnul Riordan în jos mi-nchipui că lui i-a părut mai bine c-a scăpat de ea și cîinele ei mereu să-mi miroasă mantoul de blană și tot da să-mi intre pe sub fuste mai ales atunci cînd da' ce-mi place mie la el că e politicos cu doamnele mai în vîrstă așa și chiar și cu chelnerii și cu cerșetorii nu se ține mîndru pe nimic numai că nu totdeauna și dacă ajunge vreodată să aibe ceva mai grav atunci e mult mai bine pentru ei să intre în spital unde e curat și tot mi-nchipui c-o să trebuiască să-l bat la cap cu asta vreo lună de zile mda și **pe-urmă** primul lucru e c-o să pună pe tapet problema cu o infirmieră de la spital și-o să-l văd că stă acolo pînă-l dau ăia afară sau vreo călugăriță poate ca fotografia aia porcoasă pe care o are la el e și aia călugăriță cum nu sunt eu da asta pentru că ei sunt așa de slăbănogi și vai de capul lor cînd sunt bolnavi că au numai decît nevoie de-o femeie să se facă bine dacă-i curge sînge din nas ai zice că e o ce mai tragedie și cu aerul ăla de parcă ar fi pe moarte cînd s-a dat jos la South Circular de și-a scrîntit piciorul la serbarea corului la Muntele de zahăr în ziua cînd eram cu rochia aia și dom'șoara Stack să-i aducă **flori** cele mai prăpădite și mai ofilite pe care le găsea pe fundul coșului făcea chiar orice numai să intre într-un dormitor de bărbat și cu vocea ei de față bătrîna și se străduia eît putea să creadă că el ar fi fost pe moarte de dragul ei -;i că adică n-am să te mai văd niciodată la față deși **abia** că mai arăta și el ca un bărbat cu barba care-i crescuse nițel acolo în fundul patului și tata era tot așa și pe urmă eu nu pot să sufăr să stau să-l oblojesc și să-i dau doctoria pe git cînd s-a tăiat la degetul de la picior cu briciul cînd și-a rîcîit bătăturile i-era frică să nu facă o cangrenă dar dacă-ar fi o dată să mă îmbolnăvesc eu atunci să vedem cîtă atenție numai că sigur femeia se mai **ascunde** ca să mai facă atîta tevdură cum fac ei da undeva și-a făcut el damblaua sunt sigură după cum avea

333

poftă de mîncare în orice caz îndrăgostit nu e că atunci ar lăsa-o mai moale la masă cu gîndul la ea așa că a fost sau vreuna din femeile alea de noapte dacă a fost acolo c-o fi fost cu adevărat el și toată povestea cu hotelul a scornit-o ca s-ascundă ce pune la cale că m-a ținut Hynes de vorbă cu cine m-am mai întîlnit a da' am dat peste îl mai ții minte Menton și mai cine era cine stai nițel cu fața asta a lui lătăreață de copilaș nevinovat l-am văzut eu om deabea însurat cum se fleorțăia cu o față tînră la Pooles Myriorama și i-am întors spatele pe loc cînd s-a strecurat de-acolo spăsit de tot ce rău am făcut da' a avut nerușinarea să se dea la mine odată acuma are ce merită cu mutra aia de cuceritor și ochii de știucă fiartă dintre toți nătăfleții pe care i-am văzut în viața mea și ăsta cică ar fi un avocat și asta numai pentru că mie nu-mi place să-mi bat buzele în vînt cînd sunt în pat sau atunci dacă nu-i asta e vreo nenorocită de tîrfă peste care-a dat cine știe pe unde sau pe care a agățat-o pe furiș dacă l-ar cunoaște și astea cum îl știu eu da pentru că alaltăieri mîz-gălea ceva o scrisoare cînd am intrat în camera din față după chibrituri să-i arăt în ziar că a murit Dignam de parcă-mi spunea mie ceva și el a acoperit-o repede cu sugativa și se prefăcea că se gîndește la nu știu ce afacere de-a lui așa că foarte probabil că era la vreuna care-și închipuie că are cîrlig la el pentru că toți bărbații o cam iau razna așa la vîrsta lui mai ales cînd se apropie de patruzeci de ani cum e el acuma așa ca să-i stoarcă ce bani o putea de la el nu-i tîmpit mai mare ca un tîmpit bă-trîn și pe urmă cînd mă pupa în fund ca de obicei asta numai ca să nu bag eu de seamă nu că mie mi-ar păsa nici de două parale cu cine se culcă el sau pe cine-o mai fi avut înainte dar tot aș vrea să aflu atîta vreme cît nu-i am pe-amîndoi sub nasul meu toată vremea cum a fost putoarea aia de Mary pe care-am avut cînd stăteam pe Ontario Terrace care-și tot căptușea cu nu știu ce fundul ăla fals al ei ca să-l excite destul că simt pe el mirosul ăla de femeie boită odată sau de două ori am bănuț eu ceva că l-am pus să vină mai pe lîngă mine atunci cînd am găsit firul ăla de păr lung pe haina lui fără să mai spun de data aia cînd am intrat în bucătărie și se prefăcea că bea apă o femeie nu le-ajunge sigur că a fost numai vina

389

lui le-a stricat pe servitoare și pe-urmă să mai și propună ca ea să stea cu noi la masă de Crăciun mă rog o nu mulțumesc nu-n casa mea și mă fura la cartofi și la stridii 2 șilingi șase pence duzina și că se duce s-o vadă pe mă-tușe-sa vă rog mă fura ca-n codru asta e dar eu eram sigură că are el o învîrteală cu aia pe mine nu mă duce de nas miros eu lucrurile astea și el cică n-ai nici o dovadă că era ea dovadă o da mătușisii-i plăceau grozav stridiile numai că i-am spus ce cred eu despre ea tot da zor să plec eu de acasă să rămînă el singur cu ea nu mă cobor eu pînă-ntr-acolo să-i spionez jartierele pe care le-am găsit în cameră la ea vinerea aia cînd era ea-n oraș asta pentru mine a fost de-ajuns puțin cam prea mult chiar și-am văzut și pe fața ei cum se umflă de furie cînd i-am pus în vedere să-și ia papucii într-o săptămînă mai bine renunț de tot la ele fac eu singură curat în casă mai repede dacă n-ar fi bucătăria asta afurisită și să scoți gunoiu afară da' i-am spus-o și lui oricum ori ea ori eu pleacă din casa asta nici măcar n-aș mai putea să m-ating de el dacă m-aș gîndi că se-ntinde cu o mincinoasă de-asta ordinară și nerușinată și-o tîrîtură una care mă minte de la obraz și cîntă prin toată casa și și la w c pentru că știa ea că s-a pus bine de da pentru că nu e el în stare să stea atîta vreme fără să așă că trebuie să-și dea el drumul pe-un-deva, și ultima dată cînd și-a dat drumul pe popoul meu cînd a fost în noaptea cînd Boylan m-a strîns tare de mină cînd ne plimbam la Tolka și simt în mîna mea alta și eu l-am apăsât așa pe dosul palmei cu degetul mare ca să-i arăt că-l strîng și eu și cîntînd luna tînără de mai străluce cu iubire pentru că bănuiește el ceva între mine și el nu e el chiar așa de tîmpit zice diseară mănînc în oraș și mă duc la Gaiety da' n-am să-i dau eu satisfacția asta oricum Dumnezeu știe că el tot e o schimbare într-un fel să nu mai stau mereu și mereu să tot port aceeași pălărie veche decît dac-aș angaja pe vreun tinerel mai drăguț așa să mă servească doar nu mi-oi face-o singură un băiețaș așa tînăr m-ar place întîi l-aș pune puțin în încurcătură singură numai cu el dac-am rămîne l-aș lăsa să-mi vadă jartierele astea noi și l-aș face să se roșească tot cînd mă uit la el l-aș seduce știu eu ce simt băieții cu puf pe față cînd se joacă cu jucărica cîte-un ceas întreg între-

390

bare și răspuns ai face una-alta și-ailaltă cu omu' eare-aduce cărbunii da c-un episcop da aș face-o pentru că i-am spus cum un decan sau episcop sau așa ceva s-a așezat lîngă mine în grădina templului ovreiesc cînd ședeam și-mi-pleteam chestia aia de lînă străin nu era din Dublin ce loc era ăsta și tot așa despre monumente și m-a plictisit de tot cu statuile să-l încurajezi să-l faci mai rău decît e la cine te gîndești acuma la cine spune-mi cum îl cheamă cine-i spune-mi cine e împăratul Germaniei el e da închipuie-ți că eu sînt el gîndește-te la el îl simți cum încearcă să facă o tîrfă din mine ceea ce n-o să reușească niciodată ar trebui să se lase păgubaș acuma la vîrsta asta pur și simplu asta o distruge pe orice femeie și nu simte nici un fel de plăcere se preface numai pînă a făcut el și pe urmă trebuie să mă termin singură cum oi putea și-ți face buzele palide oricum s-a terminat acuma odată pentru totdeauna și cu asta și oricît își bat gura toți pe lumea asta cu asta numai prima dată contează după asta e doar o chestie obișnuită pe care-o faci și nu te mai gîndești după aia la asta de ce să nu poți să te săruți cu un bărbat fără să trebuiască să te-apuci să te măriți cu el întîi uneori îți place la nebunie cînd te simți așa nu știu cum așa de bine peste tot și nir mai poți să te ții aș vrea să fie un bărbat să mă posede cînd e el aici și să mă sărute cînd mă ține el în brațe nimic nu-i mai bine ca o sărutare lungă și caldă adînc de tot pînă-n suflet aproape că ești paralizată atunci nu pot să sufăr spovedania cînd mă duceam la părintele Corrigan a pus mîna pe mine părinte și ce rău a făcut dacă a pus unde și eu am spus pe cheiul canalului ca o proastă dar unde pe persoana ta copila mea pe picior la. spate sus era da cam sus era acolo unde te așezi pe scaun da o Doamne nu putea să-i spună fund pe nume și să terminăm cu asta și ce-are a face asta cu toată treaba și ai făcut cum i-o fi spus el c-am făcut am uitat nu părinte și întotdeauna mă gîndesc la părintele meu la tata și la ce mai vroia el să știe cînd eu mă mărturisisem deja în fața lui Dumnezeu avea o mînă mare grasă bună cu palma umedă totdeauna nu m-aș da în lături s-o simt pe mine și nici el aș zice judecînd după ceafa de taur în gulerul lui preoțesc mă

gîndesc dacă m-o fi recunoscut acolo în confesional eu puteam să-l văd pe el la față el nu mă vedea pe

391

mine firește el nu s-a întors niciodată n-a lăsat să se-nțe-leagă nimic dar îi erau ochii roșii cînd a murit taică-su ei sunt ca și morți pentru femei sigur trebuie să fie groaznic să vezi un bărbat plîngînd cu atît mai mult ei mi-ar place să mă ia-n brațe unul în odăjdiile lui și cu mirosul de tămîie din el ca papa și pe urmă nu-i nici un risc cu un preot dacă ești măritată are el grijă cînd se gîndește la el și pe urmă îi dai ceva sfinției sale papa ca pocăință mă întreb lui i-o fi plăcut cu mine un lucru care mie nu mi-a plăcut cînd mi-a dat cu palma peste dos la plecare așa familiar de tot în hol cu toate că am rîs eu nu sunt cal sau măgar nu mi-nchipui că se gîndea la taică-su stau și mă întreb dacă stă treaz noaptea să se gîndească la mine sau să viseze și oi fi și eu în visele astea cine i-a dat floarea aia zicea c-a cumpărat-o el mirosea a nu știu ce băutură nu whisky sau bere sau poate o fi fost pasta aia dulceagă cu care-și lipesc afișele vreun lichior ceva mi-ar place și mie să gust odată din băuturile alea scumpe groase verzi și galbene pe care le beau tipii ăia cu jobene care se învîr-tesc pe **lingă** actrițe odată am gustat cu degetul dintr-una de la americanul ăla cu veverița care discuta despre mărci poștale cu tata deabea se mai ținea să n-adoarmă după ultima dată cînd am avut porto și carne din cutie era bună la gust cam sărată da și că mă simțeam așa bine și eram și eu obosită și-am adormit buștean chiar din clipa cînd m-am suit în pat pînă m-a trezit tunetul de-ai fi zis că-i sfîrșitul lumii Doamne ferește credeam că se răstoarnă ceru peste noi să ne pedepsească pentru păcatele noastre și rai-am făcut cruce și-am spus o Ave Măria exact ca furtuna aia cu trăznetele grozave de la Gibraitar și mai vin unii să-ți spună că nu există Dumnezeu ce-ai fi făcut dac-ar fi **intrat** să se învîrtească peste tot prin cameră nimic doar să te pocăiești sincer luminarea pe care am aprins-o în seara aceea la capela din Whitefriars pentru luna mai a Măriei vezi că tot mi-a adus noroc deși el ar rîde de mine dac-ar ști pentru că el nu se duce niciodată la biserică la liturghie sau la predică zics sufletul n-ai nici un suflet în tine numai materie cenușie pentru că el habar n-are ce-nseamnă să ai suflet da cînd îi dau eu semnalul da că trebuie c-a dus-o pînă la capăt de 3 sau 4 ori cu chestia aia a lui nemaipomenită mare roșie ca un animal pe care o

392

are că ziceam că vîna sau cum de i-o mai fi zicînd are să-i pleznească acolo deși nici n-are nasul așa mare și după ce mi-am scos toate de pe mine și lăsasem stururile după ce-am stat ceasuri întregi să mă gătesc și să mă parfumez și să mă pieptăn și ea ca de fier sau ca o bară groasă tot sculată toată vremea trebuie să fi fost că mîncase stridii cîteva duzini cred și era și-n voce de cîntat nu nici odată în viața mea nu l-am simțit pe vreunul să o aibă chiar așa de mare să te facă că te-ai umplut toată **trebuie** c-a mîncat o oaie întregă după aia ce idee o mai fi și asta să ne fi făcut așa cu o gaură mare în mijloc ca un Armăsar care s-o înfigă acolo în tine pentru că asta-i tot ce vor ei de la tine cu pornirea aia pornită vicioasă în ochi c-a trebuit aproape să-mi închid eu ochii și cu toate astea uite nici n-are așa grozav de multă spermă în el cînd l-am făcut s-o scoată afară și să facă pe mine cînd te gîn-dești ce mare o are cu atît mai bine dacă nu s-o fi dus toată cînd m-am spălat ultima dată cînd l-am lăsat să termine în mine frumoasă invenție s-a mai făcut și pentru femei ca numai el să aibă toată plăcerea dar dacă i-ar pune cineva și pe ei să simtă măcar o parte atunci ar ști prin ce-am trecut cu Milly nimeni n-ar crede și și cînd i-au ieșit dinții și bărbatul lui Mina Purefoy cu rînjetul mereu gata dintre tufele alea de păr care-i toarnă cîte-un copil sau o pereche de gemeni în fiecare an ca ceasul totdeauna cu mirosul de copii pe ea și ăla care-i zic mititelul sau nu știu cum ca un negrișor cu o claie de pâr aspru pe el Isuse Doamne copilu' ăsta-i negru ultima dată cînd am fost la ei erau o droaie care se rostogoleau unii peste alții și zbierînd că nu te-auzeai vorbind cîcă așa ar fi sănătos nu-s mulțumiți pînă nu ne-au umflat de to.t ca niște elefanți sau mai știu eu ce să zicem c-aș mai risca să mai am unul nu de la el deși totuși dac-ar fi înșurat sînt sigură c-ar avea un copil frumos și sănătos dar poți să știi Poldy are mai multă spermă-n el da grozav de frumos ar mai fi ar fi cum s-ar zice ca înîlnirea dintre Jos ie Powell și înmormîntare și tot gîndindu-se la mine și la Boylan asta l-a **stărnit** și pe el foarte bine n-are decit să se gîndească la ce poștește acum dacă asta-i face plăcere știu eu că se dădeau unul la altul cînd am intrat eu în scenă dansa cu ea și ședea pe lîngă ea în seara cînd și-a inaugurat casa

393

Georgina Simpson și pe urmă a încercat să mă facă pe mine să-nghit că din cauză că nu-i plăcea s-o vadă că stă singură și se plictisește din cauza asta am avut cearta aia groaznică despre politică el a început nu eu cînd despre Domnul nostru Ius Cristos a fost tîmplar pînă la

urmă m-a făcut să plîng sigur o femeie e atît de sensibilă în toate mi-era o ciudă de numai puteam pe mine după ce am cedat numai fiindcă ştiam că e pornit de tot pe mine şi cînd zicea că El a fost primul socialist asta m-a înnebunit atîta că nu puteam de loc să-l fac să-şi iasă din sărite dar totuşi ştie o grămadă de lucruri din astea amestecate mai ales în legătură cu corpul şi cu ce-i pe dinăuntru de multe ori am vrut şi eu să învăţ singură asta ce avem fiecare pe dinăuntru în cartea aia cu doctorul de familie întotdeauna-i auzeam vocea lui vorbind cînd era camera plină de lume şi să-l supraveghez niţel după asta m-am prefăcut că m-am răcit cu ea din cauza lui pentru că el era cam gelos ori de cîte ori mă întreba la cine te duci acum şi eu ziceam pînă la Floey şi mi-a făcut cadou poemele lordului Byron şi cele trei perechi de mănuşi aşa că s-a terminat şi cu asta puteam foarte uşor să-l fac ce vreau eu ori cînd aş fi vrut ştiu cum aş fi făcut-o chiar presupunînd că ar fi luat-o iar de la capăt cu ea şi că se ducea să se întâlnească cu ea pe undeva ştiam dacă nu vroia să mănînce ceapă ştiu eu o grămadă de feluri să-l pun să-mi potrivească gulerul bluzei sau să-l ating cu voalul şi mănuşile cînd să iasă un singur sărut atunci ar fi ajuns să le facă pe toate să se ducă învîrtindu-se oricît de foarte bine o să vedem noi atunci lasă-l să se ducă la ea ea sigur ar fi foarte încîn-tată să se prefacă atunci c-ar fi îndrăgostită la nebunie de el de asta nu **mi-ar** păsa aşa de mult m-aş duce doar la ea şi-aş întreba-o îl iubeşti şi aş privi-o drept în ochi pe mine nu m-ar putea duce ea de nas dar el ar fi putut să-şi închipuie că e el şi să-i facă o declaraţie în felul ăla al lui încîlcit şi ei cum mi-a făcut mie deşi eu a trebuit să fac pe dracu'n patru s-o scot de la el cu toate că-mi plăcea de el pentru că arăta că putea să se stăpînească şi că nu era gata să se dea după oricine i-ar fi întins mina dar tot era cît pe-aci să mă ceară în seara aia în bucătărie cînd făceam musacaua aia de cartofi aş vrea să-ţi spun ceva numai că eu l-am luat eu cu vorba cînd m-am prefăcut că

S94

eram furioasă că mi-s mîinile şi braţele toate murdare de aluat în orice caz mă cam dădusem de gol cu o seară înainte cînd am vorbit despre vise aşa că nu vroiam Să-l las să înţeleagă mai multe decît ar fi trebuit pentru binele lui ea mă tot mă strîngea în braţe Josie ori de cîte ori era şi el acolo cu gîndul la el bîne înţeles şi mă tot mişcora peste tot şi cînd eu spuneam că mă spăl de sus pînă cît mai des posibil ea să mă întrebe te speli şi pe posibil femeile aduc întotdeauna vorba de asta şi chiar se pricep să şi insiste cînd e el de faţă ştiu ele după cum îi sclipeşte mai şmechereşte ochiul şi şi clipeşte puţin şi-şi ia un aer indiferent cînd ies ele cu ceva de felul ăsta ăsta-i felul de bărbat care e el şi asta-l strică nici nu mă miră de loc pentru că şi el era foarte bine pe vremea aceea şi încerca să arate ca lordul Byron eu îi spuneam că-mi place cu toate că era prea frumuşel pentru un bărbat şi chiar şi semăna puţin înainte de a ne logodi după aceea chiar dacă ei nu i-a mai plăcut chiar aşa mult în ziua cînd mă prăpădeam de rîs că nu mai puteam să mă mai opresc cu toate acele de păr care-mi cădeau unul după altul cu toată clăia aia de păr care-o aveam tu eşti întotdeauna foarte bine dispusă zicea ea da pentru că o cam ustura pentru că ştia ea ce însemna asta că aveam eu grijă să-i spun o grămadă de lucruri despre cum mergea între noi nu totul dar deajuns ca să-i lase gura apă dar n-a fost vina mea că ea nu ne-a mai trecut pragul prea mult după ce ne-am căsătorit noi mă întreb cum o fi ajuns astăzi după ce-a trăit atîta cu nebunul ăla de bărbatu-su începuse să se scofilcească la faţă să-i cam cadă cărnurile ultima dată cînd **am** văzut-o trebuie să fi fost chiar după o ceartă cu el că am văzut eu încă din momentul cînd se căznea să împingă discuţia despre bărbaţi şi vroia să vorbească despre el şi-ncearcă să-l vorbească de rău ce mi-a spus atunci. A da că uneori se urcă în pat cu gheţele în picioare cînd îi veneau pandaliile ia închipuieşte-ţi să trebuiască să te culci în pat cu aşa ceva care ar putea să te asasineze în orice moment ce bărbat ei nu-ntr-un singur fel înnebunesc cu toţii Poldy oricum orice ar face se şterge întotdeauna pe picioare pe preş cînd vine acasă fie că-i ploaie fie că-i soare şi-şi face şi gheţele întotdeauna ca cremă şi **îşi** scoate întotdeauna pălăria cînd te întilneşte pe



prăpădită cu caca o iubirea mea în mai nu te-ar face așa ceva să mori de plictiseală să fie într-adevăr așa de cretin nici să nu-și mai scoată ghetele din picioare și atunci ce să mai faci cu un bărbat ca ăsta mai degrabă aș muri da douăzeci de ori decât să mă mai mărit cu vreunul din ei sigur el n-ar mai găsi niciodată altă femeie ca mine să-l suporte cum îl suport eu cum m-ai cunoscut vino să te culci cu mine da și el și știe asta în adâncul inimii s-o luăm pe doamna May-brick'aia care și-a otrăvit bărbatul pentru ce-o fi făcui-o în dragoste cu 'vreun alt bărbat da s-a și descoperit asta ea n-a fost de-a dreptul o ticăloasă să se-apuce să facă un lucru ca ăsta sigur unii bărbați pot să te scoată cu totul din fire să te facă să-nebunești de tot și totdeauna cu gura spurcată pe noi de ce ne mai cer atunci să ne mărităm cu ei dacă noi suntem așa de rele cum se ajunge pînă la urmă da pentru că nu pot fără noi arsenic alb i-a pus în ceai de pe hîrtia de muște o fi fost mă întreb de ce i-o fi zicînd așa dacă l-aș întreba pe el ar spune că-i din grecește ne lasă la fel de proaste cum eram trebuie să fi fost grozav de îndrăgostită cu ălălalt ca să se expună la riscul să fie spîn-zurată O mi i-a păsă dacă așa-i era firea ce putea să facă și pe urmă nu sunt ei atît de porci să se-apuce să spîn-zure o femeie sigur nu-i așa. sunt cu toții așa deosebiți Boylan care tot da să-mi vorbească despre ce formă are piciorul meu a observat el de la început chiar înainte de a-mi fi fost prezentat cînd eram la berărie cu Poldy și rîdeam și încercam să ascult și-mi legănam piciorul am comandat amîndoi două ceaiuri și pîine cu unt numai l-am văzut că se uită cu fetele alea două bătrîne de surori ale lui cînd m-am ridicat în picioare și-am întrebat-o pe chelneriță unde era și ce-mi mai păsa cînd începuse să și picure din mine și pantalonășii ăia negri închiși pe care m-a făcut el să-i cumpnr îți trebuie o jumătate de oră să-i dai jos să mă ud toată întotdeauna cu cîte-o marotă nouă în fiecare săptămînă și-atîta de mult am făcut că mi-am uitat mînușile de piele pe scaun la spate pe care nici nu le-am mai găsit pe urmă vreo hoată de femei și el vroia să dau anunț la Irish Times pierdut în toaleta de dame berăria strada Doamnei,

396

găsitorul să le restituie doamnei Marion Bloom și l-am văzut cu ochii pe picioarele mele cînd am ieșit prin ușa turnantă se uita cînd m-am uitat și eu îndărăt și m-am dus acolo să beau un ceai două zile după asta în speranța dar el nu era și-acuma cum de-l excita asta pentru că mi le pusesem picior peste picior cînd eram în camera cealaltă noi la început zicea pantofii care sînt prea mici să poți să mergi în ei mîna mea e frumoasă și așa dac-aș avea măcar un inel cu piatră potrivită pentru luna mea o acuamarină frumoasă îl pun eu să-mi cumpere unul și o brățară de aur mie nu-mi place piciorul meu chiar așa de mult dar tot l-am făcut să-și dea drumul cu piciorul meu odată în noaptea de după concertul ăla nereușit la Goodwin era așa de frig și vînt că bine c-ara avut romul ăla în casă să facem grog și focul nu se stinsese de tot eînd m-a rugat să-mi scot ciorapii acolo întinsă pe covor în strada Lombard mda și altă dată cu ghetele mele murdare de noroi că-i plăcea să merg prin toată baliga de caLpe care puteam s-o găsesc dar sigur el nu e normal ca restul oamenilor că eu ce zicea că eu pot să-i dau 9 puncte din 10 avans lui Katty Lanner și tot s-o întrec ce mai înseamnă și asta l-am întrebat am uitat ce mi-a zis că tocmai trecea ediția specială și ăla- cu părul buclat de la lăptăria Lucan care-i totdeauna așa politicos cred că l-am mai văzut înainte pe undeva ani băgat de seamă că e acolo tocmai ciad gustam untul așa că am mai zăbovit nițel și încă Bartell d'Arcy de care-și bătea el joc cînd a început să mă sărute pe treptele corului după ce am cîntat Ave Măria de Gounod ce mai așteptăm O inima mea sărută-mă acuma pe frunte și partea care este partea mea mai întunecoasă după care se înfierbîntase el atîta cu toată vocea aia slăbuță a lui notele joase pe care le iau eu și el tot dădea cu gura despre asta dacă stai să-l crezi îmi plăcea cum își ținea gura cînd cînta pe urmă a spus nu-i groaznic să faci așa ceva într-un loc ca ăsta eu nu văd nimic așa de groaznic am să-i spun odată într-o zi și-o să-i fac o surpriză mda și am să și-l duc acolo și-am să-i arăt locul unde am făcut așa că poftim acuma și dacă nu-ți place tot trebuie s-o înghiți el își închipuie că nu se poate întîmpla nimic fără să știe și el nici n-avea idee cu maică-mea pînă cînd ne-am logodit altfel nu m-ar fi avut el așa de ieftin cum m-a avut

el însuși de 10 ori mai rău oricum rugîndu-se de mine să-i dau o bucatică tăiată din pantalonașii mei asta era în seara cînd veneam prin piața Kenilworth m-a sărutat în deschizătura mînușii și a trebuit să mi-o scot și tot punîndu-mi întrebări este permis să se intereseze de forma dormitorului meu așa că l-am lăsat s-o țină el ca și cum aș fi uitat-o să se gîndească la mine cînd l-am văzut cum și-o strecoară în buzunar bineînțeles că-i nebun cînd vine vorba de pantalonași e limpede se vede după cum se zgLeș'e totdeauna la nerușinatele alea de biciclete cu fustele care li se ridică pînă la buric chiar cînd eram Milly și cu mine cu el la serbarea aia în aer liber și aia în muselină crem care stătea în soare că putea să-i vadă orice fărîmă de ce avea pe ea cînd m-a văzut pe mine de la spate ținîndu-se după mine prin ploaie eu l-am văzut pe el înaintea de a mă vedea el pe mine totuși cum sta la colț la răs\_pîntie la Harold cu o haină de ploaie nouă pe el și cu un fular cu culori țipătoare ca țigani ca să-și scoată în evidență tenul și cu pălăria cafenie și cu aerul ăla pervers ca de obicei ce făcea acolo mă rog unde n-avea nici o treabă unde ăștia pot să se-apuce și să scoată orice poftesc de la vreuna cu fustă oricît de prăpădită și noi n-avem voie să întrebăm nimic dar ei vor să știe noi unde-am fost unde te duci îl simțeam cum vine după mine furîș cu ochii țintă pe ceafa mea nu mai venise pe acasă că simțea că se complică lucrurile pentru el acolo așa că ra-am întors pe jumătate și m-am oprit și atunci el m-a pisat să-i spun da pînă cînd mi-am scos mînușa încet de tot privindu-l mereu și el zicea că mîneele astea ajurate erau prea friguroase pentru ploaia asta orice ca o scuză să pună mîna pe mine cît mai de-aproape pantalonașii pantalonașii toată vremea asta pînă i-am promis să i-i dau pe ăia de la păpușa mea să-i țină el în buzunarul de la vestă *O Măria Suntissima* arăta ca un tîmpit mare stînd acolo cu ploaia și roind de pe el splendizi dinți mai avea mă făcea să-mi fie foame uitîndu-mă la ei și mă implora să-mi ridic în sus fusta portocalie pe care-o aveam pe mine cu plătea în raze de soare că nu era nimeni zicea că se pune-n genunchi acolo în udeală dacă n-o făceam și așa de insistent că chiar avea s-o facă și-și distruge și haina nouă de ploaie nu poți să știi nici-©dată ce nebunie-i mai apucă cînd sînt singuri cu tine

398

parcă-s **turbați** după asta dacă trecea cineva așa că mi-am ridicat-o nițel și l-am atins peste pantaloni pe dinafară cum făceam la Gardner după aia cu mîna cu inelul ca să-l țin să nu facă mai rău încă acolo în public muream &ă aflu dacă era circumcis tremura ca o piftie din cap pînă-n picioare așa vor ei să facă totul prea repede să stoarcă toată plăcerea din asta și tata care m-aștepta în vremea asta cu masa de seară el zicea că să spun că mi-am uitat poșeta la măcelărie și-a trebuit să mă întorc după ea ce mai Mincinos și pe urmă mi-a scris scrisoarea aia cu toate cuvintele alea cum a mai avut tupeul să dea ochii cu vreo f emee după asta și manierele lui de lume îl făceau și mai rău după aia cînd ne-am întîlnit și m-a întrebat te-am supărat cumva cu genele coborîte eu sigur că da a văzut el că nu eram avea el ceva în cap nu ca tîmpitul ălălalt Henry Doyle ăla spărgea sau rupea totdeauna ceva în jocurile de societate nu pot să-i sufăr pe-ăștia care n-au noroc și dac-aș fi știut ce-nsemna asta bineînțeles a trebuit să-i spun nu de formă nu te-nțeleg am spus și nu era normal este normal sigur scria și pe desenul cu o femeie pe zidul ăla de la Gibraltar cu vorba aia pe care n-am găsit-o nicăieri ce înseamnă numai copiii s-o vadă prea mici pe atunci și scria cîte o scrisoare în fiecare dimineată cîteodată de două ori pe zi îmi plăcea cum făcea dragoste pe atunci știa cum să ia o femeie cînd mi-a trimis opt maci mari de ziua mea e în 8 atunci am scris noaptea cînd m-a sărutat pe inimă la Dolphins Barn n-am putut să descriu cum era pur și simplu te face să te simți cea mai **fericită de** pe pămînt dar el n-a știut niciodată cum să sărute bine ca Gardner sper c-are să vină luni cum a zis la aceeași oră patru nu pot să-i sufăr pe-ăștia care vin la orice oră sună la ușă crezi că-i zarzavagiul și pe urmă vezi că-i cineva și **tu** desbrăcată sau ușa de la bucătăria aia murdară și scîr-boasă se deschide deodată în ziua cînd bătrînul Goodwin cu fața lui scorțoasă a venit să-mi spună despre concertul din strada Lombard și eu tocmai după masă și eu cu **tot** sîngele în față și șleampătă că trebuise să fierb rasolul ăla bătrîn nu vă uitați la mine domnule profesor a trebuit să-i spun sînt ca q sperietoare da dai' el era un adevărat gentleman de modă veche în felul lui imposibil să fie cineva mai respectuos nimeni să spună că nu ești acasă trebuie să

399

spionezi pe sub stor cum a fost cu comisionarul astăzi la încc-Dut am crezut că amîna pe altă zi că mi-a trimis por-toul și piersicele întîi și începusem să casc de nervi gîndin-du-mă eă-și bate joc de mine cînd i-am auzit bătaia tac-tactac la ușă trebuie să fi întîrziat puțin era trei și un sfert cînd le-am văzut

pe fetele două ale lui Dedalus venind de la școală nu știu niciodată cât e ceasul chiar și ceasul pe care mi l-a dat parcă n-ar merge bine niciodată trebuie să-l dau să vadă ce-i cu el când i-am aruncat atunci un penny lu marinarul ăla șchiop pentru azil și pentru fete și fluieram uite-o fată frumușică chiar așa cum le iubesc și eu nici nu-mi pusesem cămașa curată și ni; mă pudrasem și nimic și pe urmă de azi într-o săptămână trebuie să mergem la Belfast tocmai bine că el trebuie să se ducă la Snnis cu parastasul lui taică-său la 27 n-ar fi plăcut dacă ar sta să se gîndească că la hotel camerele noastre sînt una lîngă alta și dacă am face ceva prostii în patul ăla nou nici n-aș putea să-i spun să se potolească și să mă lase în pace cu el în camera de alături sau poate vreun pastor protestant cu tusea-n gît să ne bată-n perete pe urmă nici n-ar crede a doua zi că n-am făcut nimic așa ceva îți merge cu bărbatul tău dar cu un iubit după mine să-i spun că n-am făcut nimic sigur că nu m-ar crede nu e mai bine că el se duce unde se duce și pe urmă cu el totdeauna se întîmplă cîte ceva de data aia cînd mergeam la concertul Mallow la Maryborough cînd a comandat supă fierbinte pentru noi amîndoi și pe urmă a fluierat că pleacă trenul și uite-l c-o pornește pe peron cu supa plescăind în farfurie și mîncînd cu lingura din ea n-ai fi crezut atîta nesimțire și chelnerul după el de ne-a dat în spectacol și tot tapajul și învălmășeala și locomotiva gata să pornească dar el n-a vrut să plătească pînă n-a terminat ăia doi domni din compartimentul de clasa a treia ziceau că avea cu totul și cu totul dreptate și chiar și avea e așa de încăpățînat uneori cînd îi intră ceva în cap noroc c-a reușit să deschidă ușa de la compartiment cu briceagul altfel ne-ar fi dus mai departe pînă la Cork mi-nchipui c-au făcut asta să se răzbune pe el O cum îmi place să mă legăn în tren sau într-o mașină cu perne frumoase moi mă întreb are să ia bilete de clasa întîia pentru mine s-ar putea să vrea s-o facem în tren dacă-i dă un

400

bașșiș bun conductorului O mi-nchipui c-au să fie obișnuiți de idioți de bărbați care să caște ochii la noi proști cum nu se mai vede a fost un om cu totul deosebit lucrătorul ăla de rinei care ne-a lăsat singuri în compartiment în ziua aceea cînd mergeam la Howth aș vrea să știu și eu cine-o fi fost 1 sau 2 lunele poate pe urmă trebuie să te uiți pe fereastră cu atît mai frumos pe urmă la întoarcere să zicem că nici nu m-aș mai întoarce ce-ar zice ei atunci a fugit cu ei asta e ce-ți face prestigiu pe scenă ultimul concert la care-am cîntat unde acum peste un an cînd a fost la sala Slinta Tereza pe strada Clarendon acuma au acolo niște domnișorele care cîntă Kathleen Kearney și altele asemenea din cauză că tata era în armată și eu cîntam cerșetorul cu gîndurile aieveja și aveam și broșa cu lordul Roberts cînd eu am tras toate ponoasele și Poldy că nu era cleajuns de irlandez el o fi pus la cale toată asta nu m-ar mira ar fi în stare ca atunci cînd m-a pus să cînt în *Stabat Mater* cînd se învîrtea peste tot și spunea că pune pe muzică Condu-ne Tu Lumină Blîndă eu l-am pus pe roate în asta pîn-au aflai iezuiții că era francmason și pocnea în pian Cendu-Mâ Tu acuma mai departe copiată dintr-o coperă veche da și se mai băgase în ultima vreme și cu ăia din Sinner Fein sau cum și-or mai fi zicînd și tot spu-nînd prostiile alea fără cap și coadă cum are obiceiul zice omulețul ăia pe care mi l-a arătat ăla fără ceafă de loc e foarte inteligent e omul viitorului Griffiths nu așa-l cheamă n-are decît nu arată de loc a așa ceva asta-i tot ce pot să spun eu dar el trebuie să fi fost și el știa foarte bine că era un boicot eu nu pot să sufăr să se vorbească de politică după război cînd cu Pretoria și Ladysmith și Bloemfontem unde Gardner locotenent Stanley G batalionul 8 regimentul 2 East Lanciers de disenterie era bărbat frumos în uniformă și tocmai bine de înalt mai mult ca mine sunt sigură că era și curajos mi-a spus că eram frumoasă în seara cînd ne-am sărutat de despărțire la stăvi-larul canalului frumoasa mea irlandeză era palid de tot la față de emoție că pleacă sau că s-ar putea să ns vadă cineva dinspre drum nici nu i se scula ca lumea și eu înfierbîntată cum: nu mai fusesem niciodată ar fi putut să facă pace de la început sau babalîcul de om Paul și cu restul de ramoliți de Krugeri să se pună să lupte între ei în loc s-o ducă

401

asa ani de zile să omoare toți bărbații mai bine care mai erau cu molimele lor dacă ar fi fost măcar împușcat cum se cade n-ar fi fost așa rău ce-mi mai place să văd cum trece un regiment în pas de paradă prima dată am văzut cavaleria spaniolă de La Roque ce frumos după aia să privești peste golf de la Algeciras toate luminile de pe stîncă chiar ca niște licurici sau manevrele alea pe cele 15 acri Garda Neagră cu kilturile lor în cadență în marș trecînd al zecilea de husari ai prințului de Wales sau lăncierii O lăncierii ăștia-s splendizi sau cei din Dublin care-au cîștigat bătălia de la Tugela taică-su a făcut avere vînzînd cai pentru cavalerie chiar c-ar fi putut să-mi cumpere un cadou frumos acolo la Belfast după ce i-am dat eu au pînză frumoasă acolo unul din capoatele alea frumoase trebuie să-mi cumpăr naftalină cum

am mai avut înainte s-o țin în sertar cu ele ar fi amuzant să ies cu el la cumpărături **să** cumpăr toate lucrurile astea într-un oraș mai bine să las aici inelul ăsta trebuie să-l tot întorci așa să-ți treacă peste încheieturi că altminteri s-ar putea să se-apuce să bată toba prin tot orașul și în ziare sau să mă pîrască la poliție dar ar putea să creadă că sîntem însurați n-au decît să spună ce vor pînă le rămîne în gît cît îmi pasă mie el are o grămadă de bani și nu e omul care să se-nsoare așa că tot mai bine să se găsească cineva să-i scoată de la el dac-aș afla numai dacă lui îi plac arătam cam stoarsă sigur cînd m-am uitat mai bine la mine în oglinda de la pudrieră dar o oglindă nu-ți redă nici odată expresia și pe urmă după ce l-am avut atîta vreme peste mine să mă strivească și cu oasele alea mari de la șolduri și e și greu cu pieptul ăla păros pe căldura asta totdeauna trebuie să **să** te culci să le fie lor bine mai bine ar fi să mi-o bage pe la spate cum zicea madam Mastiansky **că** o ia bărbatu-su cum fac cîinii și să-și scoată și limba cît poate mai tare cînd te gîndești că-i un bărbat așa de blînd și liniștit cu chitara aia la care zbîrnîie n-ai s-ajungi să-i mulțumești niciodată pe bărbați cînd îi apucă frumoasă stofă costumul ăla bleumarin pe care-l avea și cu cravata aia șic și ciorapii cu cheștiile alea de mătase albastre ca cerul brodate pe ei e sigur un om cu avere știu bine după cum îi sunt croite hainele și ceasul ăla greu dar parcă intrase de-a dreptul **dracu'n** el cînd s-a întors cu ediția de seară și-și rupea bi-

402

letele și înjura cît îl ținea gura că pierduse 20 <fc lire zicea c-a pierdut cu calul ăla cotate outsider care a cîștigat și jumătate îi pariase pentru mine din cauza tuioului lui Lenehan și-l făcea acuma albie de porci porcul ăsta care te tapează care-și luase unele libertăți cu mine după dineul de la Glencree la întoarcere pe drumul ăla lung peste munte după ce lordul primar se uitase la mine cu privirile alea murdare Val Dillon pungașul ăla care n-are nimic **sfînt** eu l-am observat întîi de abea la desert cînd spărgearn alune cu dinții îmi venea să-mi ling orice fărîmiță din puiul ăla de pe degete așa era de gustos și rumenit și fraged de tot numai că nu vroiam să mănînc chiar tot din farfurie și furculițele și cuțitele de pește erau de argint marcat și mie mi-ar place să am din astea aș fi putut ușor să strecur vreo două în manșon cînd mă jucam cu ele și pe-urmă aș fi avut și eu pe ce conta de niște bani într-un restaurant pentru bucațica pe care ți-o bagă pe gît trebuie să le fim recunoscători și chiar pentru prăpădita aia de ceașcă de ceai de parcă ți-ar face un mare compliment pe care trebuie să-l iei în seamă felul în care-i împărțită lumea în orice caz dacă mai e să meargă mai departe am nevoie de cel puțin încă două cămășuțe bune în primul rînd și de dar nu știu ce fei~dc pantalonași îi plac lui nici un fel parcă a zis nu-i așa da și jumătate din fetele de la Gibraltar nici nu purtau niciodată *sau* goale goluțe cum le-a făcut Dumnezeu andaluziana aia **care** cînta cu Manola ei ea nu făcea mare taină din ce n-avea pe dedesubt da și a doua pereche de ciorapi din ăia de mătase artificială s-au și deșirat după ce i-am purtat o zi ar fi trebuit să-i duc înapoi la Lewers azi dimineață și să fac scandal și s-o fac pe-aia să mi-i schimbe numai că n-am vrut să mă mai enervez și mă mai expun să dau nas în nas cu el și atunci se strica toată chestia și un corset din alea care să te **strîngă** ca o mînușă aș vrea care au reclamă că-s ieftine în Gentlewoman cu elastic peste șolduri el l-a pus deoparte pe-ăla care-l am dar nu mai e bun care ziceau **că-ți** face o siluetă încîntă-toare 11 șilingi șase pence care-ți ascunde aspectul acela neplăcut lătăreț din spate de jos să-ți mai scadă din grăsime burta mea e puțin cam prea mare are să trebuiască să-mi scot berea de la masă sau am ajuns să-mi placă prea mult ultima pe care ne-au trimis-o de la OTtourke era tre-

403

zită ca o apă chioară ăsta-și face banii ușor Larry i se și zice bătrînul zgîrie brînză a trimis de Crăciun o prăjitură de casă și o sticlă de spălătură de vase pe care a încercat s-o dea drept claret și care nu găsise pe nimeni să i-o dea Dumnezeu să-l ajute să-și economisească singur scuipatul că altfel are să moară de sete sau dacă nu atunci trebuie să fac niște exerciții de-astea de respirație mă întreb dacă doctoria asta de slăbit o fi bună la ceva s-sr putea să și exagerez astea slabele nu mai sunt așa la modă acuma jartiere de-astea am perechea violete pe care-am purtat-o *azi* asta-i tot ce mi-a cumpărat el din cecul pe

care l-a primit la întâi A nu era și loțiunea de față din care am terminat ultimul pic alaltăieri care-mi făcea pielea ca nouă i-am spus mereu vezi de-mi mai fă din asta tot de-acolo și vezi de nu uita și Dumnezeu știe dacă a făcut-o după cit l-am bătut la cap am să văd eu după sticlă oricum dacă nu mi-nchipui c-o să trebuiască, să mă spăl cu pipi de la mine care parcă e supă de vacă sau de pui cu niște opoponax din ăla și violete mă gîndeam c-a-nceput s-arate rufoasă sau îmbătrînită pielea pe dedesubt e mult mai fină acolo unde s-a cojit aici pe deget după ce m-am ars păcat că nu e toată așa și nenorocitele alea de batiste vreo șase pence la un loc de sigur nu poți s-o scoți la socoteală pe lumea asta fără să te-mbraci cum trebuie totul se duce pe mîncare și pe chirie cînd ajung să pun mîna pe ei am s-arunc cu ei în toate părțile poți să fii sigură în stil mare întotdeauna am vrut să pun un pumn întreg de ceai în ceainic tot să stai să masori și să te socotești dacă-mi cumpăr piață și o pereche de papuci vechi îți plac pantofii ăștia noi da cit au costat eu n-am haine de loc costumul cafeniu și cămașa și jacheta și aia care am dat-o la curățat 3 ee-nseamnă asta pentru o femeie să-mi transforme pălăria ■aia veche și s-o cîrlesc pe aialaltă bărbații nici nu se mai uită la tine și femeile vor să te ia de sus pentru că știu ele bine că tu nu ești bărbat ca lumea pe urmă cu toate care se scumpesc de la o zi la alta încă patru ani doar mai am de viață pînă la 35 de ani nu eu am cît am am să am 33 în septembrie nu ce O n-are a face uită-te la madam Gal-braith aia e mult mai bătrînă ca mine am văzut-o eu cînd am ieșit săptămîna trecută frumusețea ei e pe ducă a fost femce frumoasă cu un păr superb îi ajungea pînă la mijloc

404

și și-l flutura așa ca aia Kitty OShea din strada Grantham primul lucru pe care-l făceam dimineața să mă uit peste drum s-o văd cum se piaptănă ca și cum ar fi fost îndrăgostită de părul ei și se mîndrea cu el păcat că- n-am ajuns s-o cunosc decît cu o zi înainte de a ne muta și **aialaltă** madam Langtry crinul din Jersey pe care o iubea prințul de Waies mi-richipui că-i și el un om care ca oricare de pe stradă decît că are nume de rege toți sunt făcuți la fel numai un negru o are mi-ar place să-ncerc o frumusețe *orna* la cît avea 45 de ani era și o poveste nostimă cu băr-oatul bătrîn gelos cum era era toată și el umbla cu un cuțit de deschis stridiile nu o pune să poarte o chestie de tablă jur împrejur și prințul de Wales da avea cuțitul de desfăcut stridiile nu poate să fie adevărat o chestie ca asta ca din cărțile alea pe care mi le aduce el operele meșterului Francois nu știu mai cum se zicea c-ar fi **font** popă cu un copil care i s-a născut din urechea ei pentru că-i căzuse mațul de la popo frumos cuvînfla un preot și c-rul ei ca și curn n-ar ști orice prostălău ce-nseamnă asta nu pot să sufăr cînd se prefac așa și cu fața aia de păcătos a lui că oricine poate să-și dea seama că nu-i adevărat și aia. cu Rubinica și frumoasele pedepsitoare pe asta mi-a adus-o de două ori mi-am adus aminte cînd am ajuns la pagina 50 acolo unde l-a atîrnat de un cîrlig de măcelărie și-l biciuia cu-o frînghie sigur că-o femeie n-are ce simți în așa ceva e totul o scorneală închipuită și cum el bea șampanie din pantiofiorul ei după ce s-a terminat balul ca și aia cu pruncul Isus în iesle la Inchicore în brațele Sfintei Fecioare sigui nici o femeie n-ar fi putut să scoată din ea un copil așa mare și mă gîndeam la început că a ieșit dintr-o coastă pentru că cum s-ar mai fi putut duce la oliță cînd ar fi avut nevoie și mai era și o doamnă din lumea bună bogată sigur că se știa onorată cu o alteță regală el era în Gibraitar în anul cînd m-am născut eu pariez c-a găsit și pe-acolo crini unde-a sădit pomul de comemorare a mai sădit el și altceva la vremea lui ar fi putut să mă sădească și pe mine dae-ar fi ajuns nițel mai devreme și n-aș mai fi aici unde sunt acuma și el ar trebui să lase dracului Freenian ăsta cu nenorociții ăștia de cîțiva șilingi pe care-i stoarce de aici și să se angajaze într-un birou sau ceva unde-ar primi o leafă regulată sau o bancă unde l-ar pune pe un tron să

405

numere bani toată ziua sigur preferă să se învîrtească că nu mai poți să te miști de el nici într-o parte ce program ai azi măcar dac-ar fuma pipă ca tata să miroasă și el a bărbat sau se prefacă că aleargă după reclame cînd ar fi putut să mai fie și acuma la domnul Cuffe dacă n-ar fi făcut ce-a făcut atunci și m-a și trimis pe mine să-ncerc s-o dreg aș fi putut să-i obțin și avansări acolo s-ajungă director că odată sau de două ori mi-a aruncat cîte-o ochiadă mamă-mamă l-a-nceput era țepăn de tot într-adevăr sincer vorbind doamnă Bloom nu mai că eu mă simțeam groaznic cu rochia aia veche prăpădită doar pe mine care i-am și pierdut ciucurii din poale și fără nici o croială dar vin iar la modă o cumpărasem doar ca să-i fac lui plăcere am văzut eu cum era finisată că nu făcea nici două parale că mă răzgîndisem să mă duc la Todd și Burns cum am spus și nu la Lees era exact ca și prăvălia niște vechituri o adunătură de socoteli de

duzină nu pot să sufăr prăvăliile astea pretențioase te calcă pe nervi e-adevărat că pe mine nu stau chiar prost toate numai că el își închipuie că se pricepe mai mult de-o grămadă la rochiile femeiești și la bucătărie toarnă alandala tot ce poate să ia din etajere dacă m-aș lua după sfaturile lui orice pălărie nenorocită pe care o încerc asta-mi merge da ia-o pe-asta asta-i foarte bună aia ca un tort de nuntă care-mi sta ca un turn pe cap el zicea că mi se potrivește sau aia ca o cratiță care-mi cădea în jos mai jos de ceafă cu ace și zorzoane pe ea și vînzătoarea din magazinul ăla din strada Graf ton unde am avut ghinionul să-l iau și el înăuntru și ea o insolentă de te enerva cu rînjetul ăla și el sta să-i spună mi-e teamă că vă deranjăm prea mult pentru ce-i pusă ea acolo dar și eu cînd m-am uitat odată fix la ea da el grozav de scorțos și nici nu-i de mirare dar a schimbat-o repede cum s-a mai uitat odată mai bine Poldy încăpățînat ca de obicei ca și cu supa dar l-am văzut eu că se uita cu niște ochi la pieptul meu cînd s-a ridicat să-mi deschidă ușa drăguț din partea lui că m-a condus pînă afară în orice caz îmi pare foarte rău doamnă Bloom credeți-mă fără să mai apese prea mult prima dată după el fusese jignit și eu oricum fiind nevasta lui i-am surîs și eu așa pe jumătate știu că-mi ieșea pieptul afară așa acolo la ușă cînd a spus îmi pare extrem de rău și cred și eu că-ți părea da cred că el i-a făcut mai tari nițel

406

tot sugîndu-i așa ațita vreme că mă făcuse să-mi fie sete țîțișoare le zice chiar că mi-a venit să rîd da ăsta cel puțin i se ridică sfîrcul numaidecît am să-l fac s-o țină așa mereu cu asta și am să-mi fac și ouă bătute în marsala ca să-i fac mai grași pentru el ce-or mai fi și vinișoarele astea și chestiile curios că sunt 2 la fel pentru cazul c-ar fi gemeni se zice că reprezintă frumusețea puși acolo sus ca statuile alea de la muzeu una care se preface că și-l acoperă cu mîna or fi chiar așa frumoși sigur în comparație cu cum arată bărbatul cu săculeții ăia doi ai lui plini și cu chestia aialaltă a lui care-i atîrnă jos în față sau se scoală spre tine ca un cuier să-ți atîrni pălăria nu-i de mirare că și-o ascund cu o frunză de varză femeia e însăși frumusețea sigur și e lucru recunoscut cînd zicea el că pot să pozez pentru un tablou goală la vreun tip bogat din strada Holles cînd și-a pierdut slujba la Hely și eu îmi vindeam hainele și zdrăngăneam la pian la cafenea aș semăna cu nimfele alea în baie așa cu părul despletit pe umeri da numai că nimfa aia-i mai tînăra sau sunt și eu cam ca putoarea aia din fotografia spaniolă pe care o are el nimfele adică așa umblau goale l-am întrebat scoțianul ăla desgustător din regimentul Cameron din spatele pieței de carne sau prăpăditul ăla cu părul roșu în spatele pomului unde era statuia cu peștele cînd am trecut eu se prefăcea că face pipi și stînd mai într-o parte ca să i-o văd eu cu fustița aia de copil ridicată într-o parte și erau din garda reginei frumos n-am ce zice bine că i-au înlocuit cu regimentul din Surrey gata oricînd să facă ce să facă și să și-o arate de fiecare dată aproape cînd treceam prin fața pisoarului de bărbați de lîngă stație de pe strada Harcourt doar așa ca să-l pun la încercare pe vreunul sau altul din ei cum caută să-mi prindă privirile sau ca și cum ar fi una din cele șapte minuni ale lumii O și ce mai putea printre toate murdăriile și gunoaielor ales noaptea cînd mă întorceam acasă cu Poldy după petrecerea de la Comerford cu portocale și limonada să te facă să-ți vină tot timpul am intrat și eu într-unui era așa de groaznic de frig că nici nu mai puteam să mă țin cînd a fost în 93 cînd a înghețat canalul era cîteva luni după aia păcat că nu erau și vreo doi din regimentul Cameron pe-acolo să mă vadă cum stăm acolo pe vine în toaleta bărbaților scumposcumpo am și încercat să fac un desen

407

cu asta pînă l-am rupt din mine ca un cîrnat sau ceva mă mir că nu le e frică să umble așa că le dă unul cu piciorul sau cu laba sau cu ceva acolo și cuvîntul ăla să te-nțîlnești cu ceva care parcă are un furtun și el a și început cu niște cuvinte lungi și încâlcite despre încarnare nu e în stare și el să explice ceva simplu să-l înțeleagă omul și pe urmă se duce și-mi arde tigaia pe fund cu Rinichii lui asta parcă nu-i așa mare se mai vede urma de la dinții lui cînd a încercat să-mi muște sfîrcul c-am și țipat tare nu-s groaznici tot încearcă să te facă să te doară ara avut la lapte ■ cînd cu Milly deajuns pentru doi care-o fi fost cauza el zicea c-aș fi putut să cîștig o liră pe săptămînă dacă m-aș angaja ca doică umflați de tot

dimineata cînd studentul ăla care părea așa delicat care se oprise la nr 28 cu lămiile Penrose aproape că m-a văzut cum mă spălam pe fereastră decît că mi-am pus repede prosopul pe față asta era studiul lui de student ce mă mai dureau ziceau s-o înțarce pînă l-a convins pe doctorul Brady să-mi dea rețeta ele belladonă a trebuit- să-l pun pe el să mă sugă așa erau de tari zicea că e mai dulce șr mai gros decît vacile pe urmă voia să mă mulgă în ceai e nemaipomenit omul ăsta zău așa ar trebui să-l pună cineva pe manșetă la gazete dac-aș ține minte măcar jumătate din chestiile astea și aș scrie o carte cu ele operele meșterului Poldy da și el cu mult mai fină și moale pielea aici mult o oră întreagă a stat pe ei sunt sigură după ceas ca un fel de bebeluș mare îl aveam peste mine ei vor să ia orice în gură ce plăcere scot bărbații ăștia de la o femeie ii simt și acuma gura O Doamne trebuie să mă întind aș vrea să fie el aici sau cineva să-mi dau și eu drumul cu cineva așa pînă la capăt și încă o dată simt un foc în mine sau dac-aș putea să visez la asta cînd m-a făcut să fac pînă la capăt a doua oară cînd m-a gîdîiat pe la spate cu degetul cinci minute în șir cred c-a ținut și-l strîngeam între picioare și după aia l-am luat în brațe O Doamne îmi venea să țip în gura mare tot felul de porcării haide sau așa sau orice lucru mai porcos numai să nu i se fi părut murdară sau ridurile astea de la încordare cine știe cum ar lua-o el trebuie să mergi încet cu un bărbat nu sunt toți ca el mulțumesc lui Dumenezueu unii din ei vor să fii drăguță și fină la treaba asta am văzut eu că la el nu se potrivește el face si tace mi-am și făcut și eu cu expresia

403

aia cu părul cam despletit de la cît mă sfortasem și cu vîrful limbii printre buze cu fața-n sus spre el animalul meu sălbatic joi vineri una sîmbătă două duminică trei O Doamne nu mai pot s-aștept pînă luni țiiiiiudrong un tren undeva șuieră ce putere mai au locomotivele astea în. ele ca niște uriași mari de tot și apa șiroind peste tot și din ele ca la sfîrșitul cîntecului și iiiubirea săracii de ei trebuie să stea toată noaptea departe de neveste și de familie în locomotivele astea unde te prăjești de viu și ce zăpușeală a fost astăzi bine c-am ars măcar jumătate din numerele alea vechi din Freeman și fotografiile lasă lucrurile așa peste tot neglijent mai e și restul le-am aruncat în WC am să-l pun să le taie el mîine în locul meu în loc să le țin aici pînă la anul să scot cîteva parale pe ele să-l mai aud cum întreabă unde-i ziarul din ianuarie și toate pardesiile alea vechi care le-am îngrămădit afară în hol de fac mai cald decît e bună a fost ploaia chiar după ce-mi terminasem somnulețul credeam că se pune cum a fost la Gibraltar Doamne ce căldură era acolo pînă venea mistralul întunecat ca noaptea și cum lucea stmea aia înaltă prin el ca un uriaș grozav în comparație cu munții ăștia trei ai lor care cred ei că-s așa teribili cu sentinelele roșii ici și colo plopilor și ei albiți de-tot de căldură și plasele de țințari și mirosul de apă de ploaie în cisterne să vezi soarele toată vremea cum vine-n jos pe capul tău cu căldura aia s-a decolorat de tot rochia aia așa frumoasă pe care mi-a trimis-o prietena tatii doamna Stanhope de la B Marche din Paris ce păcat draga mea cățelușa scria pe ce era drăguță era cum o mai chema pe numele mic era doar-o carte poștală să-ți spun că ți-am trimis micul cadou am făcut tocmai o baie bună caldă și mă simt ca un cățel foarte curățel m-a distrat cățelușul îi spunea lui cățelușul aș da orice să fiu îndărăt la Gib și să te mai ascult cîntînd la Vechiul Madrid sau Concona oare te-așteaptă așa le zice ia exercițiile alea el mi-a cumpărat unul din șalurile astea cu un cuvînt nou pe care nici n-am putut să-l descifrez drăguțe sînt dar se rup cum le agăți totuși sunt frumoase zic eu nu te gîndești și tu mereu ce bine era cînd ne beam ceaiul amîndouă cu prăjiturile eare-ți trosneau în dinți și tarte de căpșuni care le ador eu acuma draga mea cățelușa vezi nu lenevi și scrie-mi repede calde a sărit salutări tatălui tău și de asemenea și

409

căpitanului Grove cu dragoste a ta cinci cruciulițe pentru sărutări nu arăta de loc a femeie măritată chiar ca o fetiță era cu ani nu știu cîți mai bătrînă decît cățelușul ei el ținea nrult la mine cînd a îndoit în jos cu piciorul sîrma aia să trec eu la corida de la La Linea cînd matadorul ăla Gomez a primit trofeu urechea taurului ce haine mai trebuie să purtăm si noi cine le-o mai fi inventat și-ți mai și cer pe urmă să urci pe dealul Killiney sau de exemplu la picnicul ăla strînsă toată în corset nu poți să faci nici o mișcare nimic așa împopoțonată cînd e înghesuială sau să fugi sau să sări la o parte de asta mi s-a și făcut **frică** atunci cînd taurul ălălalt bătrîn fioros a început să se dea la banderillos cu țepușele lor și la creaturile alea cu pălăriile lor și brutele de bărbați care urlau bravo toro sigur și femeile erau la fel de rele cu toate mantilele **lor** drăguțe albe și le-a spintecat de tot mațele la caii ăia săracii nici nu

crezusem în viața mea că s-ar face așa ceva da rîdea de murea cînd mă apucam eu să fac ca dinele care latră în Bell Lane sărăcuțul animal și bolnav ce s-o mai fi întîmplat cu ei de atunci mi-nchipui că au murit de mult amîndoi e totul ca printr-o ceață te face să te simți bătrînă de tot eu făceam prăjiturile bineînțeles aveam pe atunci tot ce doream o fată Hester ne comparam părul una cu alta **al** meu era mai des decît al ei m-a învățat cum să mi-l aranjez la spate cînd îl pieptănam ridicat și mai ce încă cum să-ți faci cocul sau codițele cu o singură mînă eram ca niște verișoare cîți ani aveam pe urmă în noaptea cu furtuna am dormit în patul ei mă ținea strînsă în brațe tare pe urmă dimineața ne-am bătut cu pernele ce ne-am mai distrat el sta și se uita la mine ori de cîte ori avea ocazia la fanfara pe esplanada Alameda cînd eram cu tata și cu căpitanul Grove întîi m-am uitat în sus spre biserică și și pe urmă spre ferestre și pe urmă în jos și ni s-au întîlnit privirile și am simțit cum mă străbate toată ca niște ace îmi jucau ochii mi-aduc aminte după aia cînd m-am uitat în oglindă de-abea m-am mai recunoscut ce schimbată aveam o piele splendidă de la soare și emoționată ca un trandafir nici n-am putut să-nchid ochii noaptea n-ar fi fost frumos din cauza ei dar aș fi știut să opresc eu totul la vreme ea mi-a dat Piatra lunii să citesc asta a fost prima care am citit-o de Wilkie Collins East Lynne am mai citit și umbra lui Ashlydyat doamna Henry Wood Henry

410

Dunbar de femeia ailaltă i le-am împrumutat eu lui după aia cu fotografia lui Muîvey în ea ca să vadă și el că nu eram chiar fără și lordul Lytton Eugene Aram Molly Bawn ea mi-a dat-o pe doamna Hungerford din cauza numelui nu-mi plac cărțile în care e o Molly cum era aia pe care mi-a adus-o el **cu** una din Flanders o tîrfă mereu fura tot ce putea să pună mîna pînă și stofă și cu metri pătura asta e prea grea peste mine așa-i mai bine n-am nici măcar o cămașe de noapte ca lumea asta se strînge toată sub mine și pe lingă asta mai e și el cu prostiile **lui** așa-i mai bine atunci parcă mă coceam de căldură cămășuța udă toată de sudoarea care mi se strînsese între buclele popoului pe scaun cînd m-am ridicat erau cărnoase și tari cînd mă sculam în capul oaselor pe pernele canapelei să văd cu fustele ridicate și ploșnițele cu droaia noaptea și plasele de țînțari nu puteam să citesc nici un rînd Doamne ce mult- mi se pare de atunci secole sigur astea nu se mai întorc și ea nici nu și-a trecut adresa acolo sau poate c-o fi băgat de seamă cum cățelușul ei toată lumea tot pleca în **străinătate** numai noi niciodată îmi aduc aminte de ziua aia cînd erau valuri și corăbiile cu catargele lor înalte se legănau și vaporul se hîțîna tot uniforme alea de ofițeri învoiți pe **țarm** îmi dădeau rău de mare el nu spunea nimic era foarte serios eu eram cu ghetele înalte cu nasturi și fusta mi se înfoia ea m-a sărutat de șase șapte ori eu n-am plîns da cred c-am plîns sau cit pe-aci îmi tremurau buzele cînd am spus adio ea avea o capă Nemaipomenită de un fel deosebit albastră pe ea pentru călătorie croită așa mai fistichiu într-o parte parcă și era nemaipomenit de drăguță s-a făcut o plictiseală de moarte după ce au plecat ei aproape că-mi pusesem ia gînd să fug ca o nebună să scap de toate astea undeva unde-o fi nu ne simțim niciodată bine unde suntem tata sau mătușa sau căsătoria așteptînd mereu așteptînd să viină el spre mine așteptăm și el nu-și poaoaoarlă mai degrabă pașii și tunurile lor blestemate care bubuiau chiar peste prăvălie mai ales de ziua reginei și zburau toate în toate colțurile dacă nu deschideai ferestrele cînd generalul Ulysses Grant cine-o mai fi fost și ăsta sau ce-o fi făcut și el că ziceau că-i un om mare a debarcat de pe vapor și bătrînul Sprague consulul care era acolo dinainte de potop îmbrăcat de gală săracul de el și era în doliu după băiat și pe

411

urmă aceeași goarnă de deșteptare dimineața și tobele rî-pîind și nefericiții ăia de soldați mărșăluind cu gamelele lor de putea în toată piața mai rău decît de la ovreii ăia bătrîni cu bărbile lor lungi în halatele lor și la adunările lor de leviți și stingerea și semnalele de tun pentru soldați să rupă rîndurile și străjerul care venea încet cu cheile să încuie porțile și cimpoaiile și numai căpitanul Groves și cu tata care discutau despre manevra lui Rorke și despre Plevna și despre sir Garnet Wolseley și despre Gordon la Khartum și trebuia să le aprindem pipele de fiecare dată cînd plecau undeva un babalîc rău și bețiv cu grogul pe pervazul ferestrei nici mort n-ar fi lăsat o picătură se tot scobea în nas și-și



scormonea creierul să mai găsească vreo anecdotă porcoasă să ți-o spună prin colțuri decît că nu-și da drumul cînd eram eu de față mă tot trimitea după **cîte** ceva un pretext străveziu îmi făcea complimente numai whiskyul Bushmill vorbea în el sigur dar făcea la fel cu orice femeie care-i ieșea în eale mi-nchipui c-a murit de beție galopantă de secole zilele cît niște ani nici o scrisoare de la **un** suflet de om decît alea cîteva pe care mi le trimiteam singură cu petece de hîrtie înăuntru așa de plictisită eram cîteodată că-mi venea să zgîrii cu unghiile cînd îl ascultam pe arabul ăla cu un singur ochi și cu instrumental ăla dogit cum cîntă hi-hi hi-ha ha-ha foarte mulțumesc pentru așa cîntec lumesc hi-ha la fel de rău ca și acuma stăm cu mîinile bălăngănind stăm și mă uitam pe fereastră doar-doar o fi vreun tip mai de Doamne-ajută măcar în casa de vizavi felcerașul ăla din strada Holles pe **care-și** pusese ochii infirmiera cînd eu mi-am pus mînușile și pălăria la fereastră să-i arăt că am de gînd să ies nici nu i-a trecut prin cap ce vroiam eu să-l las să înțeleagă nu sunt ăștia cu-adevărat tîmpiți nu te înțeleg niciodată ce spui chiar dacă ai vrea să le-o scrii cu litere de-o șchioapă pe afișe numai pentru ochii lor de bobleți nici chiar dacă dai mîna cu ei de două ori la rînd cu stînga și nici nu m-a recunoscut cînd aproape-aproape m-am încruntat la el în fața capelei de la Westland Row unde le-o mai fi deșteptăciunea aia grozavă tare mult aș vrea să știu materia cenușie o au toată acolo în coadă dacă mîntrebi pe mine și țărănoii ăia altfel gata oricît să te tragă pe sfoară de la City Arms deștep-tăciune au dracului cu mult mai puțină decît boii și vacile

412

de la care vînd carnea ei,și băiatul care aduce cărbunele obraznicul ăla negricios care încerca să mă tragă pe sfoară cu nota de plată de la altul pe care și-a scos-o din pălărie și ce labe avea și ăla cu spoi țingiri vreo sticlă spartă pen-tru-un om sărac n-aveți azi cumva și nici o vizită și nici o scrisoare vreodată decît cecurile pentru el sau vreo reclamă ca aia cu Șarlatanul care te vindecă de orice boală-ai-fi-cu-prins pe care i-au trimis-o lui și începea cu Stimată Doamnă numai scrisoarea lui și carta aia poștală de la Milly azi dimineață ca să vezi dumneaei îi scrie scrisori lui de la cine am primit eu ultima dată vreo scrisoare A doamna Dwenn chiar ce i-o fi venit să scrie după atîția ani să-mi ceară rețeta pe care-o aveam pentru pisto madrileni Floey Dillon de cînd a scris să spună că s-a măritat cu un arhitect foarte bogat parcă stau eu să cred tot ce-aud cu vilă și opt camere tatăl ei era un om teribil de drăguț aproape șaptezeci de ani avea și totdeauna așa bine dispus ei și-acuma domnișoară Tweedy sau domnișoară Gillspie uite și pianul și avea și serviciu de cafea din argint masiv pe bufetul ăla de acaju și pe urmă a murit așa de departe nu pot să-i sufăr pe ăștia care se-apucă să-și povestească toate neiazu-rile toată lumea își are necazurile lui jNancy Blake asta săraca de ea a -murit acum o lună de pneumonie acută e adevărat dar eu n-o cunoșteam **chiar** așa de bine era mai mult prietena lui Floey mai mult decît prietena mea mare plictiseală să trebuiască să răspunzi el nu-mi spune niciodată cum trebuie și fără puncte de loc să zicem ca și cum ai ține un discurs trista pierdere ați suferit-o simpatie eu totdeauna greșesc aici și scriu nepoți cu un singur i sper că are să-mi scrie el o scrisoare mai lungă data viitoare dac-o fi adevărat că mă place cu adevărat O mulțumesc bunului Dumnezeu că am și eu pe cineva să-mi dea ce mi-am dorit atîta să-mi mai bage ceva putere în mine n-ai nici un noroc într-o groapă ca asta de aici cum a fost de mult odată și pentru tine aș vrea și eu să-mi scrie și mie o scrisoare de dragoste aia de la el nu era cine știe ce și i-am și spus că n-are decît să-mi scrie ce pofteste al dvs devotat Hugh Boylan la Vechiul Madrid proastele alea de femei își închipuia că dragăisie-e să stai să oftezi cu spor ține-mă "ca mor și totuși dacă el ar scrie așa mi-nchipui că ar fi ceva adevărat și adevărat sau nu îți umple toată ziua și viața îți

413

dă mereu ceva la care să te gîndești în fiecare clipă și să vezi **toate ÎE** jurul tău de parcă e o altă lume aș putea **să-i** scriu răspunsul din pat sa-l las să-și imagineze cum stau acolo scurt doar cîteva cuvinte nu scrisorile alea lungi scrise în sus și în jos pe care le scria Atty Dillon la individul ăla care era nu știu ce pe la tribunal și care a și lăsat-o după aia cu buzele umflate copiate din rubrica curierul pentru doamne cînd i-am cerut și eu să-mi scrie cîteva cuvinte simple pe care el să poată să le întoarcă așa cum vrea să nu acționez cu precipit precipitare cu sinceritate deopotrivă cea mai mare fericire de pe pămînt să răspunzi afirmativ la cererea în căsătorie a unui gentleman O Doamne altceva ce să faci e foarte simplu pentru ei dar cînd ești femeie cum de-ai îmbătrînit ăia odată te-au și aruncat tocmai la fund la lada de gunoi aia de la Mulvey a fost prima cînd eram în pat atunci dimineața și doamna Rubio a adus-o cu ea cînd a venit cu cafeaua și sta țepăpăna acolo cînd i-am cerut să mi-o dea mie și am arătat cu degetul spre ele nu-mi venea în minte cuvîntul cum le pune un ac de păr s-o deschid cu el a da horquilla așa antipatică băbăția și doar le avea acolo chiar sub nasul ei cum sta acolo cu clăia aia de

păr fals pe capul ei și mai voia să fie și cochetă urîta foc cum era trebuie să fi avut vreo optzeci de ani sau 100 toată fața numai riduri cu toată religia ei gata să-i tiranizeze pe toți pentru că n-a putut niciodată să înghită că flota din Atlantic înseamnă acum jumătate din toate vapoarele din lume și drapelul Union Jack flutură cu toți carabineros ai ei cu tot pentru că patru englezi beți le-au luat lor stîncă și pentru că eu nu dădeam fuga la liturghie destul de des la Santa Măria cît i-ar fi plăcut ei și ea îmbrobodită pînă sus cu șalul decît era vreo nuntă și cu toate minunile sfinților și cu sfînta ei fecioară neagră cu rochia de argint și soarele care să danseze de trei ori în dimineața de Paști și cînd trecea preotul prin față cu clopoțelul să ducă vaticanul la muribunzi tot făcîndu-și și ea cruce în numele Majestății lui un admirator așa semna el acolo aproape că am sărit în sus nu-mi mai încăpeam în piele îmi venea să-l agăț cînd l-am văzut că mă urmărește pe Caile Real în vitrina magazinului pe urmă m-a atins el cînd a trecut pe lîngă mine n-aș fi visat niciodată că are să-mi scrie să-mi dea întîlnire am ținut-o toată ziua în cor-

414

saiul rochiei o citeam prin toate colțurile și oriunde cînd a plecat tata la exerciții să văd după scris sau după cum erau puse mărcile și cîntam țin minte am să-mi iau un trandafir alb și aș fi vrut să dau înainte prostul ăla de ceas să vie mai repede timpul el a fost primul bărbat care m-a sărutat sub zidul maurilor iubitul meu afit de tînăr nici nu-mi trecuse pînă atunci prin cap ce însemna să te săruți pînă cînd și-a băgat limba în gura mea gura lui era dulce fragedă și mi-am ridicat piciorul de cîteva ori pe el ca să învăț cum ce i-am spus că eram logodită așa ca să rîd cu fiul unui nobil spaniol care-l chema Don Miguel de la Flora și el a crezut că am să mă mărit cu el în 3 ani multe lucruri serioase le spui așa în glumă orice floare înflorește cîteva lucruri i le-am spus adevărate despre mine tocmai ca el să poată să-și închipuie pe fetele spaniole el nu le plăcea mi-nchipui că fusese vreuna care l-a respins l-am excitat de tot mi-a strivit toate florile pe care mi le adusesse peste pieptul meu nu se uita de loc la bani și la mărunțiș pînă nu l-am învățat eu să fie mai cu grijă de la Cappelou zicea că vine pe Blackwater dar prea a ținut puțin pe urmă în ziua dinainte de a pleca mai da era în mai cînd s-a născut infantul regele Spaniei așa sunt eu totdeauna primăvara aș vrea alt bărbat în fiecare primăvară acolo sus sub stîncă cu tunul ținînd turnul lui OHara i-am spus că a fost lovit de trăsnet și toată povestea cu maimuțele bătrîne din Barbaria pe care le-au trimis la Clapham fără coadă și se îmbulzeau toate la spectacol unele peste altele în cîrcă doamna Rubio spunea că femela era ca un scorpiion de stîncă și fura puii de la ferma lui Ince și arunca în. tine cu pietre dacă te apropiai prea mult el se uita la mine eram atunci cu bluza aia albă deschisă în față să-i dau curaj pe cît puteam și eu fără să fie prea pe față tocmai pe atunci începuseră să fie mai durdulii așa am spus că sunt obosită ne-am întins pe jos chiar deasupra golfului cu brazi un loc de-a dreptul sălbatic cred că-i stîncă cea mai înaltă care există galeriile și cazematele și toate stîncile alea de ți se făcea frică și peștera Sf Michael cu stalactitele sau curn le-o fi zicînd oare atîrnă în jos și scările tot noroiul ăla care-mi plescăia în ghetete sunt sigură că ăsta-i drumul pe care se duc maimuțele în jos pe sub mare spre Africa cînd mor vapoarele departe ca niște surcele aia era corabia spre

415

Malta care tocmai trecea da marea și cerul puteai să faci ori și ce-ți plăcea să stai acolo întinsă în veci vecilor el îi mîngîia pe dinafară tare mult le place lor să facă așa ro-tunzimea lor eu mă aplecasem peste el cu pălăria mea albă de paie ca s-o îndoi nițel că era prea nouă profilul meu din stînga mai frumos cu bluza descheiată era ultima zi cu el el avea un fel de cămașă transparentă îi vedeam pieptul roz voia să și-l atingă de al meu numai o secundă dar n-am vrut să-l las la început s-a supărat foc de frică nu poți să știi niciodată tuberculoză sau să lase însărcinată embara-zada servitoarea aia bătrînă Ines îmi spusese că o singură picătură chiar dacă-ți intră după aceea am încercat cu o Banană dar mi-a fost frică să nu se rupă și-mi intră că nu mai pot s-o scot undeva sus da odată au scos ceva dintr-o femeie care-i rămăsese acolo sus de ani de zile și era toată prinsă în săruri de var cu toții parcă sunt turbați să intre de unde au ieșit ai zice că nu le-ajunge oricît de adînc ar intra și pe urmă au terminat cu tine într-un fel pînă data viitoare da pentru că te simți minunat de bine acolo toată vremea așa de bine și moale cum am terminat atunci da O da l-am stors în batista mea mă prefăceam că eu nu sunt excitată dar mi-am desfăcut picioarele nu l-am lăsat să mă atingă pe sub fustă aveam o fustă care era desfăcută sus într-o parte l-am torturat de moarte la început îl gîdilam îmi plăcea

grozav să stîrnesc cîinele ăla la hotel grrrrst hamhamham închisese ochii și o pasăre zbura sub noi era timid cu toate astea îmi plăcea să-l văd așa în dimineața aia cînd l-am făcut să roșească puțin cînd m-am pus peste el așa cînd l-am descheiat și i-am scos-o afară și am tras laoparte pielea avea un fel de ochi acolo ei toți sunt ca niște manechine acolo la mijloc ei o au rău așezată Molly iubita mea îmi spunea cum îl chema pe numele mic Jack Joe Harry Mulvel era da așa cred locotenent era mai mult spre blond avea o voce care parcă rîdea așa că-ți spun m-am dus să văd chestia aia cum îi zice toate erau chestia aia cum îi zice la el mustață avea adică zicea că se întoarce Doamne parc-a fost ieri cînd mă gîndeam și că dacă aveam să fiu măritată avea să facă cu mine și eu i-am promis cu mîna pe inimă l-aș lăsa să se suie acuma pe mine cu ochii închiși poate o fi mort sau l-au omorît sau căpitan sau amiral sunt aproape 20 de ani dacă spun golful cu brazi la el mă dacă

416

ar veni pe la spate și mi-ar pune mîinile pe ochi să spun cine e poate că l-aș recunoaște e tînăr încă cam vreo patruzeci de ani s-o fi însurat cu vreo fată din Blackwater și s-o fi schimbat de tot toți se schimbă ei n-au caracter nici pe jumătate cît o femeie și ea nici nu știe ce-am făcut eu cu iubitul ei bărbățul înainte ca el să fi visat măcar că ea există și-neă ziua în amiaza mare în ochii lumii întregi ai putea să spui ar fi putut să scrie un articol despre noi în Chronicle îmi cam pierdusem și eu busola după aia cînd am suflat în punga aia biscuții îi luasem de la Frații Benady și am pocnit-o Doamne ce poc mare toate găinușile de munte și porumbeii țipînd ne-am întors tot pe drumul pe unde-am venit peste dealul din mijloc am ocolit pe lingă vechiul post de pază și locul de îngropăciune al ovreilor ziceam că citim literele ebraice de pe ele vroiam să trag cu pistolul lui el zicea că n-are și nu mai știa ce să facă cu mine să-mi ia îndărăt chipiul lui de uniformă pe care și-l purta într-o parte și eu i-l tot îndreptam H M S Ca-lypso și-mi legănam în mînă pălăria mea episcopul ăia bătrînul care vorbea din fața altarului predica aia nesfîrșită despre rolul înalt al femeii despre fetele care merg acuma cu bicicleta și umblă cu chipiuri pe cap și pantalonii bufanți bloomerși ai femeilor de azi Dumnezeu sâ-i dea mai multă minte și mie mai mulți bani bloomerși cred că le zice așa de la numele lui nici n-aș fi visat că ăsta are să fie numele meu Bloom cînd îl scriam cu litere mari ca să văd cum ar sta pe o carie de v?, zită sau îl repetam ca să-l spun la măcelar și cu mulțumiri M Bloom arăți ca o blu-micică înfloritoare îmi spuneam Josie după ce m-am măritat cu el oricum e mai bine decît Breen sau Briggs cu briz-, brizuri sau numele astea groaznice care au cîte un popo în ele doamna Ramspopo sau cine știe ce alt fund nici după Mulvey nu m-aș fi înnebunit sau să zicem că aș divorța de el doamna Boylan mama cine-o fi fost ar fi putut să-mi dea un nume mai ca lumea slavă Domnului după numele ăla splendid al ei Luni ta Laredo ce nostim era cînd aiergarn pe Willis Road pînă la Europa point învîrtindu-ne încolo și-ncoace de cealaltă parte a Jerseyului și-mi tremurau și săltau în bluză ca ăștia mici ai lui Milly acuma cînd dă fuga-n sus pe scări îmi plăcea grozav să mă uit în jos la ei săream în sus spre arbuștii de piper și plopilor albi și smul-

417

27 — Uiise, voi. n

geam frunze și aruncam cu ele în el s-a dus în India voia să scrie călătoriile pe care trebuie să le facă bărbății ăștia pînă la capătul lumii și îndărăt măcar să aibe și ei atîta bucurie să mai stoarcă și ei o femeie două cît mai pot și pe-urmă pleacă să se înnece sau să sară în aer pe undeva am urcat pe dealul morilor pînă la platforme atunci duminică dimineață cu căpitanul Rubio care-a murit avea un ochian ca al sentinei zicea c-o să ia unul-sau două de pe bordul corăbiei eu eram în rochia aia de la Marche B din Paris și aveam colierul de coral și strîmtoarea scînteia de-ți lua ochii vedeam pînă dincolo spre Maroc aproape golful Tangerului alb și muntele Atlas cu zăpada pe el și strîmtoarea ca un rîu așa limpede Harry Moliy iubita mea mă gîndeam la el pe mare toată vremea după aia la liturghie cînd fusta a început să mi se deșire la înălțare săptămîni și săptămîni de zile țineam batista sub pernă că avea mirosul lui n-aveai de unde să ieși un parfum mai ca lumea la Gibraltar numai de-ăla ieftinul peau despagne

care se trezea și-ți lăsa un miros urât pe tine mai mult decât orice altceva aș fi vrut să-i dau o amintire el mi-a dat inelul ăla incomod de Claddagh să-l am ca noroc pe care i l-am dat lui Gardner când a plecat în Africa de sud unde burii ăia l-au omorât cu războiul lor și cu molima dar tot au luat bătaie ei pînă la urmă ca și cum ar fi dus nerorocul cu el ca un opal sau perlă trebuie să fi fost aur curat 16 carate pentru că era foarte greu îi văd și acuma fața proaspăt rasă țiiiii-u-drong trenul ăla iar ce ton plîngăreț odată în zilele de demult și moarte și care nu se mai întorc să-mi închid ochii să-mi suflu buzele în afară sărut ce trist deschide ochii pianul și-asta dinainte ca peste lume să fi început cețurile ce detest eu cîntecele-astea iubire a ce vine cîntecul dulce cu tine am să-l zic cu toată vocea cînd mai ies iar în rampă Kathleen Kearney și grupa ei de schelălăitoare domnișoara cutare domnișoara cum îi spune domnișoara zi-i-pe-nume riroaie de vrăbii spîrcuitoare care se bîfîie acolo și discută despre politică se pricep și ele cum se pricepe dosul meu fac orice ca să fie și ele interesante într-un fel sau altul frumoase irlandeze marca depusă fiică de soldat sunt eu da și tu de ce de cizmar sau cîrciumar rîde ciob de oală soartă ar cădea moarte de pe picioare dacă ar avea vreodată norocul să se plimbe pe Alameda la brațul unui ofițer seara

418

cînd e fanfara mic **ochii-mi** strălucesc piept ca al meu n-au ele pasiunea să .le-ajute Dumnezeu vai de capul lor știam eu mai multe despre bărbați și viață cînd aveam 15 ani decât au să știe ele toate la 50 habar n-au cum să chite un cîn-tec ca ăsta Gardner zicea că nu există bărbat care să se uite la gura mea și la dinții mei cînd zîmbesc așa și să nu se ducă cu gîndul exact la lucrul ăsta la început mi-a fost frică că n-are să-i placă accentul meu el e atît de englez tot ce mi-a lăsat tata cu mărcile lui cu tot am ochii și silueta mamei oricum el întotdeauna a spus că sînt niște porci unii dintre ăștia el nu are de loc așa se pierdea tot cînd vedea buzele mele să pună și ele mîna pe un bărbat la care să facă să te uiți și să facă o fata ca a mea sau să încerce să le-o scoale la unul cu bani care poate să-și permită s-aleagă pe cine pofteste cum e Boylan s-o facă de patru cinci ori lî rînd ținîndu-ne toată vremea strîns în brațe sau cu vocea mea aș fi putut să fiu prima dona decât că m-am măritat cu el vino iiiubirea mea de demult voce adîncă bărbia nu prea înapoi c-ar fi gușă Fereastra iubitei mele colo sus e prea lungă pentru Ms aia cu conacul bătrîn în amurg și odăile boltite da am să cînt Vînt care sufli dinspre miazăzi ca el după chestia aia de pe treptele corului am să-mi schimb și dantela de la rochia neagră să mi se vadă mai bine vîrfurile și am să da pe cuvîntul meu am să-mi dau la reparat evantaiul ăla mare să le fac să pleznească de invidie mă mănîncă-n găurică totdeauna cînd mă gîndesc la el simt că vreau parc-ar fi și un vîntmai bine să-i dau drumul ușor să nu-l trezesc să-l văd iar că-ncepe să-și mai lase balele pe mine după ce m-am spălat peste tot și pe spate și pe burtă pe părți dacă-am avea măcar o baie sau cel puțin camera mea să-l văd că doarme în alt pat singur cu picioarele alea reci ale lui peste mine s-aibă și omu' loc să-și dea un vînt Doamne sau să facă ceva mai bine da să le țin puțin să mă-ntorc pe o parte ușor acuma piano iiiiu uite iar trenul ăla departe acuma pianissimo iiiuiire gata și cîntecul ăsta mai ușurată acum oriunde ai fi vîntul să nu ți-l ții cine știe cotletul ăla de porc pe care l-am comandat la ceai după aia n-o fi fost prea bun pe căldura asta de mirosit nu mi-a mirosit de loc sunt sigură că ăla cu ochii ăia de la măcelărie e mare pungaș sper că

419

lampa asta nu fumegă să-mi umple nasul cu porcării mai bine decât **să-l** las să lase gazul aprins toată noaptea nu mă puteam odihni ca lumea în patul meu acolo la Gibraltar mă sculam chiar să văd de ce dracu-s așa nervoasă de asta dar îmi place s-o fac iarna simți că nu ești singură. O Doamne ce frig scîrbos în iarna aia eînd n-aveam decât vreo zece ani da aveam păpușa aia mare cu rochițele alea nostime o tot îmbrăcam și-o desbrăcam și vîntul ăla înghețat care vîjîia dinspre munții nu știu cum Nevada sierra nevada stăteam la foc cu fustița aia mititică o tot ridicam la poale să mă-ncăl-zesc îmi plăcea să dansez puțin prin cameră numai în ea și pe-urmă fuga în pat sunt sigură că individul-ăla de vizavi sta acolo toată vremea să pîndească cu lumina stinsă vara și eu goală-goluță învîrtindu-mă prin cameră mult îmi mai plăcea de mine pe vremea aia goală la lavoar cu puful și cu crema numai că

atunci cînd ajungeam să fac la oa"!ă stingeam și eu lumina și atunci eram amîndoi S-a dus cu somnul meu în noaptea asta în orice caz sper că n-o să se-n-hăiteze cu studenții ăia de la medicină îl îmbrobodesc să-și închipuie că mai e tînăr încă să se întoarcă-acasă la 4 dimineața trebuie să fie dacă nu si mai mult dar tot s-a sinv țit să nu mă deștepte ce-or fi găsind să trîncănească toată noaptea aruncă banii și se-mbată ca porcii n-ar putea să bea apă pe urmă începe să ne dea nouă comanda ouă și ceai șuncă Findon și pîne prăjită cu unt mi-nchipui că-l vedem iar cum stă cocoțat în pat ca regele și-și dă cu coada linguriței în sus și-n jos prin ouă de unde-o mai fi învățat și asta și ce-mi mai place să-l aud cînd se împiedică pe scară dimineața și-i zdrăngăne ceștile pe tavă și pe-urmă stă să se joace cu pisica se tot freacă de tine numai să fie ea mulțumită o fi avînd purici ea mai rea ca o femeie numai să se lingă și să se puțuiască dar cînd scot ghiarele nu le mai sufăr mă" întreb uneori or fi văzînd ceva ce nu putem noi să vedem cum stă cu ochii fixi strînsă acolo în capul scărilor atîta vreme și ascultă cum stau și eu și-aștept și hoată pe deasupra plătica aia proaspătă așa frumoasă pe care o cumpărasem cred c-o să mai cumpăr niște pește mîine sau astăzi ce e vineri da așa am să fac cu niște smîn-tînă și cu dulceață de afine ca pe vremuri nu borcanele astea de două livre de prune amestecate cu mere de la Londra și Newcastle Williams și WoodLs e mai spornic dublu

420

că-s oasele astea țipari cod da am să iau o bucată frumoasă de cod totdeauna cumpăr pentru 3 și uit oricum ar fi m-am săturat de carnea asta mereu de la măcelărie de la Buckley vrăbioare și pulpă de vacă și antricoate și piept de miel și fleică de mînzat numai și denumirile și-ți ajunge pentru un picnic să zicem că dăm fiecare cîte cinci șilingi și sau să-l lăsăm pe el să plătească și să invităm încă-o femeie pentru el cine madam Fleming și să mergem cu mașina pînă la Furry Glen sau la Frăget la început o să-l vedem cum stă și se zgîiește la copitele cailor cum face și cu literele nu nu dacă-i Boylan acolo da și cu niște sandviciuri cu șuncă și friptură rece sunt acolo și niște căsuțe chiar în fundul văii expres pentru asta dar e cald de te coci zice ei nu-n zi de sărbătoare în orice caz nu pot să le văd droaia aia de servitoarele ce ies și ele la aer Lunea de înălțare e o zi cu ghinion sigur nu-i de mirare ca l-a înțepat albina aia mai bine pe coastă undeva dar cît trăiesc eu nu mai urc într-o barcă cu el după chestia aia la Bray cînd le-a spus barcagiilor că știe el cum să vîslească dacă l-ar întreba cineva dacă poate să alerge și el la steeplechase pentru cupa de aur ar spune că da și pe urmă s-a stricat vremea și vechitura aia de barcă a început să se hîfîne și cu toată greutatea în partea mea el să mă-nvețe cîrmește la dreapta acuma trage spre stînga și toată apa potop peste noi și trecea prin fundul bărcii și i-a ieșit și vîsla din găoacea ei mila lui Dumnezeu că nu ne-am înecat toți sigur elștie să-n-noate eu nu nu-i nici un pericol fii calmă cu pantalonii lui albi de flanelă cu tot de-mi venea să i-i smulg de pe el acolo de față cu toată lumea și să-i trag o ce spun ăștia că-i o flagelație pînă s-ar fi făcut negru și vînat asta l-ar fi învățat minte decît că era tipul ăla cu nasul lung.nici nu știu cine e cu frumosul ălălalt Burkeieșiți de la Hotelul City Arms acolo să spioneze ca de obicei pe debarcader totdeauna acolo unde nu-i nevoie de el nu cumva e vreun scandal o față cînd o vezi să și verși n-a mai fost chef de dragoste între noi tot e o consolare mă mir ce gen o mai fi cartea asta pe care mi-a adus-o Plăcerile Păcatului de un domn la modă vreun alt domnul de Kock cocoș mi-nchipui că i-au dat porecla asta că se tot vtrrtura cu .mațul lui de la vreo femeie la alta nici măcar n-aveam să mă schimb pantof.i noi albi s-au dus dracului cu apa aia sărată și pălăria cu

421

care eram aia cu pană muiată toată și-mi sta-ntr-o parte și nu mai puteam de necaz și de supărare mai ales că mirosul de **mare** mă excită sigur sardелеle și plătiera în golful catalan dincolo în spatele stînei frumoși erau ca de argint în coșurile pescarilor bătrînul Luigi se zicea că-are aproape o sută de ani de la Genoa și ăla bătrîn și înalt cu cercei la ureche nu-mi place un bărbat la care trebuie să te cațerj ca s-ajungi mi-nchipui că acuma sunt de mult cu toții oale și ulcele și pe urmă nu-mi place de loc să stau singură aici în hardughia asta de casă noaptea pînă la urmă probabil c-o să trebuiască să mă resemnez n-am adus nici măcar un boț de sare cu mine cînd ne-am mutat cu toată trambalarea aia salon de dans avea de gînd să facă în salonul de la în-țiiul și o plăcuță de alamă sau pensiunea de familie Bloom zicea adică s-ajungă chiar la sapă de lemn cum a făcut și ta-su dincolo la Ennis ca toate lucrurile pe care i le spunea tatii c-are să le facă el și cu mine dar pe mine nu m-a dus și-i tot da zor în ce locuri splendide-o să mergem în luna de miere Venetia în clarul de lună cu gondolele și lacu' Como avea o fotografie cu ei tăiată dintr-un ziar și mandoline și lanterne O ce frumos am spus eu

orice aş fi vrut eu el avea să facă numaidecît dacă nu chiar mai repede vrei să fii bărbatul meu ai să duci tot ce-i mai greu ar trebui să-i dea o medalie de ciocolată cu margini de cremă pentru toate planurile pe care ştie că le născocescă şi pe urmă ne lasă singure aici toată ziua nu poţi să ştii niciodată cine ştie ce cerşetor bătrîn care-ţi bate în poartă pentr-o coajă de pîne şi se-apucă şi-ţi toarnă o poveste de nu se mai sfîrşeşte n-o fi vreun vagabond şi-odată-şi vîră piciorul prin uşă să nu mă mai lase s-o închid cum a fost poza cu criminalul ăla înrăit cum îi ziceau în Lloyds Week]y News 20 de ani în puşcărie şi pe-urină cum iese o asasinează pe o femeie bătrînă să-i ia banii închipuie-ţi nevastă-sa săraca sau maică-sa sau cine-o fi femeia aia o faţă ca aia să dai şi să fugi nu sunt liniştită pînă cînd n-am încuiat şi zăvorit bine toate uşile şi ferestrele să fiu eu sigură dar pe urmă e şi mai rău să stai închisă aşa ca într-o-nchisoare sau la casa de nebuni ar trebui să-i împuşte pe toţi sau cu pisica cu nouă cozi ce animal ce brută să atace aşa o femeie bătrînă săraca s-o asasineze în patul ei eu la aştia li le-aş tăia zău aşa nu nu c-ar fi mai bun dar tot mai bine decît

422

nimic în noaptea cînd eram sigură c-am auzit hoţii în bucătărie şi s-a dus jos în cămaşa de noapte şi cu o luminare şi un vâtrai de parc-ar fi vînat vreun şoarece alb la faţă ca hîrtia se speriasse de nu mai ştia pe ce lume e şi făcea cît mai mult tapaj putea s-audă hoţii nu prea au ce fura Dumnezeu ştie dar ce simţi atunci mai ales acum cu Milly plecată ce idee la el s-o trimită pe fată tocmai acolo să-nveţe să facă fotografiile asta pentru că bunicul lui în loc s-o trimită la academia Skerry unde ar trebui să stea să-nveţe nu ca mine care-am rămas numai cu liceul numai c-a vrut morţiş să facă aşa ceva din cauză că eu şi Boylan de-asta a făcut aşa sunt sigură cum se mai pricepe să pună la cale şi să le aranjeze nu mai puteam de loc să fac ce vreau cu ea aici acum în urmă decît dacă puneam zăvorul la uşă întîi am crezut că m-apucă nebunia cînd a intrat fără să bată cînd pusesem scaunul la uşă tocmai cînd mă spălam acolo jos cu mînuşa îţi calcă pe nervi şi pe-urmă face pe cucoana mare toată ziua s-o pui sub sticlă şi să vină doi cîte doi să se uite la ea dacă ar şti el ea a rupt mina de la statueta aia mică aşa fiţită şi neglijentă cum e chiar înainte de a pleca a trebuit să-l aduc pe băiatul ăla italian ăla micul s-o dregă că nici nu vezi lipitura cu doi şilingi nici nu voia măcar să-ţi cureţe un cartof acum sigur are dreptate să nu-şi strice mîinile am văzut eu cum acum în urmă mereu stă de vorbă cu ea la masă şi-i explică el ce scrie în ziar că ea se prefacă că pricepe şi-reată sigur asta de la el a moştenit-o şi-i ţine pardesiul cînd se-mbracă dar dacă i s-ar întîmpla ceva tot la mine vine nu la el el nu poate să spună că vorbesc numai aşa în vînt nu eu sunt prea cinstită de fapt mi-nchipui că el îşi zice că s-a terminat cu mine sunt bună de pus la naftalină ei bine nu sunt nu nici pe departe mai vedem noi mai vedem noi acum se pornise să se fleorţiască cu amîndoi băieţii lui Tom Devan şi mă imită pe mine fluieră cu vagabondele alea de fete Murray care vin şi-ntreabă de ea Milly poate să iasă vă rog are mare căutare să scoată tot ce se poate scoate de la ea dincolo pe strada Nelson cocoţată pe bicicleta lui Harry Devan noaptea mai bine c-a trimis-o unde-i acum aproape că întrecuse măsura voia să se ducă la patinoar şi fuma ţigări de-alea de-ale lor care le trag pe nas le-am simţit miros^ll pe rochia ei cînd am muşcat firul de

423

la nasturele care i l-am cusut la jachetă nu prea poate ea să se-ascundă de mine ştiu eu decît că n-ar fi trebuit să i-l cos eu cită vreme avea jacheta pe ea asta înseamnă despărţire şi pe urmă şi budinca asta din urmă s-a frînt în două jumătăţi vezi se împlineşte orice ar zice ei cam are ea limba prea lungă pentru gustul meu bluza matală e prea decoltată îmi zice ea mie cine vorbeşte şi eu care trebuie să-i spun să nu-şi mai cocoate aşa picioarele sus să se vadă pe pervaz în faţă la toţi ăia care trec pe stradă şi se uită cu toţii la ea ca la mine cînd eram de vîrsta ei acum fireşte orice cîrpă veche ţi-ai pune pe tine tot te prinde pe urmă felul ei să-nu-m-atingi—nici-cu-o-floare acolo, la Teatru la Singurul Sacrificiu ia-ţi piciorul de-aici nu pot să sufăr să m-atingă cineva i-era frică de nu mai putea c-am să-i strivesc fusta aia cu pliuri o grămadă de pipăială acolo la teatru în îmbulzeală pe întuneric ăia mereu încearcă să se bage-n tine individul ăla din stal în stal la Gaiety cînd ne-am dus pentru Beebohm Tree în Trilby

ultima cară cînd mă mai duc vreodată acolo să mă strivească așa pentru vreo Trilby cu dosul ei gol cu tot la fiecare două minute mă pipăia acolo și se-ntorcea să se uite într-altă parte cred eă-i nițel cam ținut l-am văzut după aia cum se trăgea mai aproape de două doamne foarte bine afară în fața vitrinei de la Switzer tot cu trucul ăsta l-am recunoscut imediat fața și totul dar el nu-și mai aducea aminte de mine și ea nici nu m-a lăsat s-o sărut la despărțire la Broadstone foarte bine să dea Dumnezeu să găsească pe cineva totdeauna la dispoziția ei cum am făcut eu atunci cînd era la pat cu oreionul și i se umflaseră gîlcile de tot dă-mi una dă-mi alta sigur n-are cum să simtă ceva prea adine acuma eu n-am juisat ca lumea p: nă nu-mplini-sem cit 22 de ani sau cam așa ceva niciodată n-ajungea cum trebuie numai prostii și chicoteli din astea obișnuite de fete tinere Cinny Connolly aia care-i scrie cu cerneală albă pe hîrtie neagră pecetluită cu ceară cu toate că și ea a aplaudat cînd s-a lăsat cortina pentru că era chiar un bărbat bine pe urmă l-am avut pe Martin Harvey la micul dejun la masă și la cină mă și gîndeam i» sinea mea după aia că trebuie să fie dragoste adevărată dacă-un bărbat își dă chiar așa viața pentru ea pe nimic mi-nchipui că n-au mai rămas .prea mulți bărbați de felul ăsta dai<sup>1</sup> tot îți vine

424

greu să crezi decît că mie chiar mi s-a întîmplat majoritatea din ei chiar fără nici o fărîmă de dragoste în firea lor să găsești două ființe ca astea în ziua de azi așa de pierduți unul după altul care să simtă exact la fel cu tine de obicei sînt cam săltați nițel taică-su trebuie să fi fost cam într-o parte să se apuce să se otrăvească după ce ea totuși săracul bătrîn mi-nchipui că s-a simțit singur pierdut și mereu gata să cadă în extaz după kicrurile mele cîteva cirpe vechi acolo pe care le am și eu vrea să se pieptene cu părul sus la 15 ani și și pudra mea numai să-i strice tenul de pe față are ea timp destul și pen.tru.asta toată viața după ce sigur n-are răbdare că știe că e frumoasă cu buzele așa roșii păcat că n-au să rămînă așa dai' n-are nici un rost să mă-n-șel singură cu .asta care-mi răspunde ca o precupeată cînd i-am cerut să se ducă să cumpere niște cartofi în ziua cînd ne-am întîlnit cu madam Joe Gallagher la cursele de trap și ea s-a. făcut că nu ne vede în trăsura ei cu Friery avocatul nu eram destul de lumeloună pînă i-am ars vreo două bune după ureche așa ca pentru ea na ține pentru că-rni răspunzi așa și-ncă asta pentru c-ai fost obraznică mă scosese din sărite cred și eu că mă contrazicea și eram și prost dispusă pentru că de ce-oi fi fost căzuse o buruiănă în ceai sau nu dormisem noaptea mîncasem brînză parcă și i-am tot spus mereu să nu mai lase cuțitele cruciș așa pentru că n-are cine s-o țină de scurt cum a zis și ea foarte bine dacă el nu-i bagă mințile în cap am s-o iac eu atunci a fost ultima oară eînd a mai dat apă la șoareci tot așa eram și eu nu îndrăznea nimeni să-mi dea vreun ordin acasă e vina lui bineînțeles că ne ține pe amîndouă să slugărim aici în loc să fi angajat o femeie încă de mult oare am să mai am vreodată o servitoare ca lumea iar sigur l-ar vedea pe el cînd vine ar trebui să-i spun dinainte sau să se răzbune pe mine dacă nu-s o adevărată pacoste baba aia madam Fleming trebuie să tot umbli după ea să-i dai toate în'mînă și strănută și-dă vînturi prin oale mda sigur e bătrînă nu mai poate bine c-am găsit spălătorul ăla de vase \K-hi putred tot și ce mirosea care se pierduse în dosul dulapului știam eu că e ceva și-am și deschis fereastra să iasă mirosul și-si mai aduce și prietenii lui să-i primească aici mă rog ca-n noaptea aia cînd îl văd că se întoarce acasă cu un cîine să nu-ți vină să crezi ar fi putut să fie și turbat mai

423

■ ales băiatul lui Simon Dedalus și taică-su unul care găsește nod în papură la orice cu ochelarii cocoțați pe nas și cu jobenul pe cap la meciul de cricket și-n ciorap cu o gaură uite-atîta s-a gâsit și cin' să rîdă de alții și fiu-su cu toate premiile lui pentru ce i le-or fi dat la școala secundară auzi să sară gardul dacă l-o fi văzut cineva care ne cunoaște pe noi mă mir că nu și-a făcut o gaură în pantalonii ăia grozavi de înmormîntare ca și cum aia pe care i-a dat natura n-ar fi de ajuns pentru oricine și să-l tragă cu el jos în bucătăria aia murdară acuma e sănătos la cap stau și raă-n-treb păcat că nu era zi de spălat perechea mea de chiloți vechi s-ar fi putut să stea acolo pe sfoară la vedere cît i-ar fi păsat lui și cu semnul de la mașina de călcat cînd i-a ars tîmpita aia de băbătie pe ei ar fi putut să creadă că-i altceva și aia nici măcar n-a ajuns să topească slănina cum i-am spus și-acuma uite-o că pleacă cum a fost din cauză că bărbatu-su paralizat s-a agravat întotdeauna e ceva rău la ei o boală sau trebuie să-l opereze pe vreunul sau dacă nu-i asta e băutura și el o snopește-n bătaie o să trebuiască să m-apuc iar să caut una în fiecare zi cînd mă scol e altă chestie o Doamne Dumnezeule Doamne Dumnezeule da cînd o să stau acolo întinsă moartă în groapă atunci cred c-o să am și eu nițică liniște trebuie să mă scol acuma puțin nu cumva ce stai O Isuse stai da mi-a venit chestia de acuma

n-ar ajunge asta să te scoată din minți sigur că da cu-atîta cît a scormonit și a rîcîit și-a lucrat el acolo în mine acuma ce mă fac vineri sîmbătă și duminică să nu-ți vină să mori numai dacă nu i-o place lui așa la unii bărbați le place Dumnezeu știe totdeauna e ceva cum nu trebuie eu noi 5 zile la fiecare 3 sau 4 săptămîni regul at ca o licitație odată pe lună scapi de toate cele nu de-a dreptul desgustător în noaptea aia cînd mi-a venit așa prima și ultima dată cînd eram și noi într-o lojă că i-o dăduse Michael Gunn s-o vedem pe doamna Kendal și pe bărbatu-su la Gaiety ceva un serviciu i-l făcuse el cu asigurarea la Drimmies eram nebună de legat dar n-am vrut să mă las cu domnul ăla așa șic care se uita în jos la mine cu binoclul și el pe partea cealaltă îmi tot da zor cu Spi-noza și cu sufletul lui care-o fi mort de milioane de ani zîmbeam și eu cum puteam eram ca-ntr-o băltoacă și mă aplecasem înainte ca și cum aș fi fost foarte interesată să

426

trebuiască să stau acolo pînă la sfârșit de tot cică era o piesă mai subtilă despre adulter idiotul ăla de la galerie o fluiera pe femeia adulterină urla cît putea mi-nchipui că s-a dus și-a agățat vreo femeie pe prima stradă mai dosnică și-a scormonit-o peste tot prin spate să se răzbune să aibă și el ce-am eu și să-l mai văd atunci dacă mai dă cu huo pariez că și pisica o duce mai bine decît noi om fi avînd noi prea mult sînge în noi sau ce O ține-mă Doamne curge din mine ca din mare dar oricum nu m-a lăsat grea așa mare cum e nu vreau să-mi nenorocesc cearceafurile astea curate rufăria asta nouă pe care-am pus de-a făcut-o la dracu la dracu și-ăștia vor totdeauna să vadă o pată în pat să fie siguri că ești fecioară pentru ei numai asta-i tot ce-i doare tîmpiți mai sînt poți să fii văduvă sau divorțată de 40 de ori ajunge să te dai nițel cu cerneală roșie sau cu zeamă de mure nu asta-i prea purpurie închisă O Cristoase să mă scol din porcăria asta plăcerile dulci ale păcatului cine dracu' a mai scornit și treaba asta la femei ce-ți mai ră-mîne cu tot gătitul și cu croitul rochiilor și copiii patul ăsta blestemat cum mai scîrțîie ca dracu' cred că auzeau tocmai din partea aialaltă a parcului pînă cînd mi-a dat în gînd să-i propun săjntindem pătura pe jos cu perna sub popotei meu mă întreb o fi mai draguț în timpul zilei cred că da-i ușor cred c-o să-mi tund tot părul ăsta de pe mine aici mă opărește s-ar putea chiar să par ca o fetiță tînră n-o să aibă și el o surpriză data viitoare cînd are să-mi ridice poalele ce n-aș da să-i văd mutra care-o s-o facă unde-o fi oala de noapte ușor mi-e o frică să nu se spargă sub mine de cînd cu scaunul ăla găurit vechi mă gîndesc n-oi fi fost prea grea cînd m-am așezat pe genunchii lui l-am pus dinadins să se-așeze pe șezlong cînd mi-am scos bluza și fusta în camera cealaltă era așa preocupat să nu dea unde nu trebuie că nici nu m-a simțit sper că-mi mirosea frumos răsuflarea după toate bomboanele alea de sărutat ușor Doamne mi-aduc aminte că era o vreme cînd puteam s-o scot pe loc fluierînd ca un bărbat aproape la fel de ușor O Doamne ce zgomot sper că face clăbuci deasupra că-i semn că-mi v'n^ o grămadă de bani de la cineva o să trebuiască să-i dau cu parfum mîine dimineață să nu uit pariez că n-a mai văzut el pînă acuma coapse așa frumoase uite ce albe sînt locul cel mai moale e exact aici între bu-

427

cățica asta aici ce moale ca o piersică ușor Doamne n-aș zice nu să fiu și eu odată bărbat să mă sui peste o femeie frumoasă O Doamne ce tapaj mai faci ca aia crinul din jersey ușor O cum coboară apele de frumos la Lahore-n jos cine știe oi fi avînd ceva pe dinăuntru sau o fi ceva care crește în mine dacă tot îmi vine chestia așa în fiecare săptămână -cînd a fost ultima dată că am Lunea de Rusalii da nu sînt decît vreo trei săptămîni ar trebui să mă duc la doctor sau o fi numai ca înainte de a mă mărita cu el cînd era chestia aia albă care ieșea din mine și Floey m-a făcut să **raft** duc la babalîcul ăla ramolit dr Collins boli de femei pe Pembroke Road vagina dumitale așa îi zicea el așa și-a făcut cred toate oglinzile alea aiurite și covoarele tot tră-gîndu-le pe sfoară pe alea bogate din Stephens Green care dau fuga la el pentru orice fleac vagina ei și cochincina ei alea au bani sigur așa că lor le merge bine nu rn-aș mărita cu el nici dacă ar fi ultimul bărbat din lume și pe urmă e ceva și cu copiii lor toată vremea să le miroasă pe cățelele alea scîrboase prin toate părțile și să mă întrebe dacă ce-aveam eu are un miros pătrunzător ce-ar fi vrut să fac decît singurul lucru care se face aur poate ce întrebare dacă i l-aș fi trîntit; așa pe toată fața aia a lui de babalîc numai riduri împreună cu toate complimentele mele atunci



cred c-ar afla și poți să treci ușor să trec ce mă gândeam că vrea să spună despre strămoșii de la Gibraltăr în ce fel se mai exprimă și asta o mai fi și asta vreo invenție mai elegantă de a lor se poate numai că mie îmi place să mă las **cît** pot mai adînc în scaun cît încap și să trag de lanț și să mi-l las la duș ace și vîrfulețe mici și reci dar e ceva aici mi-nchipui știam totdeauna după al lui Milly cînd eram mică dacă are viermi sau nu totuși cu toate astea să-i dai bani pentru asta cît mă costă domnule doctor o guinee vă rog și să mă întrebe dacă am omisiuni frecvente de unde or mai fi învățînd toți ramoliții aștia cuvintele astea pe care le știu omisiuni or fi avînd ei cu ochii ăia miopi ai lui pe mine și capu-ntr-o parte n-aș avea prea multă încredere în el să mă adoarmă sau Dumnezeu mai știe ce altceva dar mi-a plăcut cînd s-a așezat pe scaun să-mi scrie chestia aia și se încrunta serios de tot și cu nasul inteligent ca și cum să te ia dracu' mincinoasă ce oști O o fi fost cum o fi fost dar idiot nu era destul de deștept ca să-nțeleagă sigur că era

428

\  
numai gîndul la el și la scrisorile alea nebunești de nebun Scumpa mea fără de preț ori ce e în legătură cu Trupul tău încunurat de raze orice subliniat vine din el este un lucru al frumuseții al bucuriei pentru vecie ceva scos din vreo carte de-alea fără nici un Dumnezeu pe care le avea el și eu mereu luînd-o iar de la capăt patru sau cinci ori pe zi uneori și i-am spus că n-am făcut ești sigură O da am spus sunt foarte sigură, pe un ton care i-a închis gura știam eu bine ce-avea să urmeze de aici numai slăbiciune naturală era că el mă excita nici nu știu cum în prima seară cînd ne-am întîlnit cînd ședeam la Rehoboth Terrace am stat așa și ne-am uitat unul la altul cam vreo zece minute ca și cum ne-am fi știut dinainte de undeva din cauză cred că eu sunt evreică semăn cu mama mă distrăm cu el lucrurile pe care le spunea cu zâmbetul ăla cam leneș pe ca-re-l avea și toate alde Doyle spuneau că avea să candideze să ajungă membru al parlamentului O n-am fost eu tîm-pită din naștere să cred toată vorbăria aia a lui despre independența internă și liga națională și mi-a mai trimis și sulul ăla lung cu un cîntec de pe vremea hughenotilor să-l cînt pe franțuzește să fie mai șic așa O beau pays de la Touraine pe -care nici nu l-am cîntat nici o singură dată și-mi tot explica și-mi bătea capul despre religie și persecuții nu te lasă să te bucuri de nimic așa simplu și nu-i permit ca o mare favoare chiar la primul prilej cînd a văzut că are o șansă în piața Brighton dînd buzna **direct** în dormitorul meu sub pretext că se murdărise pe mîini de cerneală să se spele cu săpunul Albion cu lapte și sulf pe care-l aveam eu și încă învelit în hîrtie transparentă O am rîs de m-am prăpădit atunci de el mai bine să nu-mi pierd toată noaptea stînd așa pe chestia asta ar trebui să facă oalele de noapte de mărime mai naturală să poală și o femeie să stea pe ele cum se cade el că stă-n genunchi să facă cred că nu există în toată lumea asta a lui Dumnezeu nici un **alt** bărbat cu obiceiurile pe care le are el uite de pildă cum doarme la piciorul patului cum de-o fi putînd fără o pernă mai tare să se proptească bine că nu dă din picioare sau mi-ar scoate **toți** dinții și respiră cu mina așa peste nas ca zeul ăla indian pe care m-a dus să mi-l arate într-o duminică cînd ploua la muzeul din strada Kildare galben tot cu un fel de șorțuleț și întins pe o parte cu o

429

mîna sub el cu toate zece degetele de la picioare care-i ieșeau țepene în afară care zicea el că e o religie mai mare decît a evreilor și a Domnului Nostru Isus Cristos amîndoi la un loc peste Asia întregă imitîndu-l pe el așa cum imită totdeauna pe oricine mi-nchipui că și ăla dormea la picioare în pat cu picioarele alea ale lui mari și pătrate în gura neveste-si dracu s-o ia și chestia asta puturoasă zău așa unde-i asta șervețelele astea sînt aha.da știu măcar dacă n-ar **scîrțîi** ușa de la dulap mda știam eu c-o să scîrțîie doarme tun și-a făcut el de cap pe undeva oricum trebuie că i-a dat aia ce-a avut pentru banii lui sigur pe ea trebuie s-o plătească pentru așa ceva O ce mai scîrboșenie cu nădejdea c-o să fie ceva mai bun pentru noi pe lumea aialaltă să trebuiască să ne legăm așa Doamne ajută așa asta e pentru noaptea asta și patul ăsta prăpădit cum mai scîrțîie și ce i-au ieșit arcurile mi-aduce aminte totdeauna de bătrînul Cohen cît s-o mai fi scărpinat și ăia-n el și el crede că tata l-a cumpărat de la lordul Napier pentru care aveam eu atîta admirație cînd eram mică că așa i-am spus ușor piano Oho ce-mi mai place-n pat la mine Doamne uite-ne cum suntem acuma după 16 ani la fel de rău prin ■cîte case am stat cu toatele Raymond Terrace și **Ontario** Terrace și strada Lombard și strada Holles și el se tot învîrtește fluierînd de fiecare dată cînd ne mutăm iar hu-gheñoții lui sau marșul broaștelor se prefăce că-i ajută pe oameni cu alea pentru cioburi de mobile pe care le-

avem și noi și pe-urmă hotelul City Arms din rău în mai rău cum zicea gardianul Daly și toaleta aia grozavă pe palier totdeauna cineva acolo să se roage și pe-urmă-și lăsau toate mirosurile după ei de fiecare dată știam cine fusese acolo înainte de fiecare dată când ne mai îndreptăm puțin se-n-tîmplă ceva sau își bagă el picioarele astea mari ale lui în vreo chestie cu Thomas și Helly și domnii Cuffes și Drim-mies sau o să-l bage la-nchisoare cu biletele alea vechi de loterie care zicea c-or să fie salvarea noastră sau se-apucă și le spune câte-o obrăznicie curînd-curînd îl vedem că vine acasă concediat de la Omul liber ca și de la restul din cauza ălor de la Sinner Fein sau a francmasonilor și pe urmă vedem noi dacă individul ăla mititel pe care mi l-a arătat atunci strecurîndu-se prin ploaie singur pe acolo pe lîngă pasajul Coady o să ne ajute cu ceva care zice el că-i

430

așa de capabil și irlandez sincer o fi într-adevăr judecînd după sinceritatea pantalonilor care i-am văzut pe el stai uite clopotele de la biserica George stai trei sferturi acuma ori stai ora două mda frumoasă oră de noapte pentru dumnealui să vină acasă pentru oricine care se-apucă și sare gardul dacă l-o fi văzut cineva am să-l dezvăț eu de obiceiul ăsta mîine mai întîi mă uit la cămașa lui să văd sau să văd dacă mai are chestia aia franțuzească în portmo-neu mi-nchipui că el o fi crezînd că eu nu știu niște mincinoși și ascunși bărbații ăștia nu le ajunge toate astea douăzeci de buzunare ale lor pentru minciunile lor și-atunci de ce să le mai spunem noi chiar dacă-i adevărul adevărat tot nu te cred pe urmă frumușel în pat ca un copilaș ca în capodopera aia a aristocraților care mi-a adus-o nu știu cînd ca și cum n-am văzut noi destule de-astea în viața adevărată fără vreun babalîc de aristocrat sau cum i-o fi zicînd pe nume mai mult te desgustă cu pozele alea scîrboase copii cu două capete și fără picioare asta e genul de porcării la care visează ei mereu că n-au nimic altceva în capetele astea goale ale lor ar trebui să le dea câte-o otravă din alea înceată cel puțin la unul din doi din ei pe urmă ceai și pîine prăjită pentrtr dumnealui unsă cu unt pe amîndouă părțile și ouă proaspăt ouate mi-nchipui că eu n-am să mai însemn nimic cînd n-am să-l mai las să mă lîngă cînd eram pe strada Holles într-o noapte bărbatul bărbat tiranul tot tiran rămîne întii a dormit pe dușumea jumătate din noapte gol cum făceau ovreii cînd moare cineva din ai lor și **n-a** vrut nici să mănînce nimic la micul dejun sau să scoată o vorbă se aștepta **tot** eu să-l mîngîi așa că m-ain gîndit că m-am ținut tare destul de data asta și l-am lăsat de altfel o și face foarte prost se gîndește numai la plăcerea lui are limba prea lată sau nu știu cum uită că noi pe urmă eu nu am să-l mai las odată și dacă nu e atent singur am să-l încui jos să doarmă în pivnița de cărbuni cu gîndacii mă gîndesc n-o fi ea Josie de bucurie că are și ea resturile de la mine și mai e și un mincinos fără pereche nu n-are el curajul cu o femeie măritată de asta vrea el ca eu și cu Boylan chiar dacă cu DenLs ăla al ei cum îi spune ea prăpăditul ăla de-ți face milă nici nu poți, să-i spui că e bărbatul cuiva da e vreo tîrfuliță oarecare cu care s-a înhăitat el chiar și cînd eram eu cu el și cu Milly

431

la cursele Colegiului unde Hornblower ăla cu bonețica de copil pe creștetul căpăținei ne-a băgat prin spate se tot uita cu ochii lui de oaie la alea două care-și fluturau fustele ca niște putori în sus și-n jos am încercat să-i fac semn din ochi la început degeaba sigur și uite unde se duc banii lui astea-s roadele lui domnul Paddy Dignam da erau cu toții în stil de granda la marea înmormîntare în ziarul pe care mi l-a adus Boylan dacă ar fi văzut ei o adevărată înmormîntare de ofițer asta ar fi ceva impozant armele cu țeava-n jos tobele înăbușite calul săracul mergînd în urmă tot în negru L Bloom și Tom Kernan bețivanul ăla mic ca un butoi care și-a mușcat de tot limba cînd a căzut în privata bărbaților beat nu mai știu unde și Martin Cunning-ham și-ăia doi Dedalus și bărbatul lui Fanny MCoy cu capul alb ca o varză ura numai piele și oase cu ochii încrucișați care ar vrea să cînte și ea cîntecele mele pentru asta trebuie să se mai nască odată și rochia aia veche verde cu decolteu mare pentru că nu poate să-i atragă în alte feluri să stropești în zi de ploaie acum văd eu limpede totul și ei zic că asta-i prietenie se omoară și pe urmă se îngroapă unul pe altul și toți cu neveste și familii

acasă la e: mai ales Jack Power care o ține pe una de la bar o întreține sigur neva-stă-sa-i totdeauna bolnavă sau tocmai atunci se îmbolnăvește sau tocmai se face bine și: el e un bărbat bine încă deși e cam albit pe la temple frumoasă adunătură n-am ce zice ei bine n-au să-l mai prindă pe bărbatu-meu în ghiare dacă am și eu un cuvânt de spus aici își bat joc de el pe la spate pe urmă știu eu bine când se-apucă să le debiteze toate idioțeniile alea ale lui pentru că are destul cap să nu le toarne chiar fiecare bănuț de un penny pe care o c"ș-tigă lor pe gât și are grijă de nevastă și de familie niște haimanale dar totuși săracul Paddy Dignam într-un fel îmi pare rău de el ce-au să se facă nevastă-sa cu cinci copii decât dacă n-o fi avut asigurare ce personaj de comedie unul micuț și zicea că-i antiafolic când îl căutai se-nșep.-nea în vreun colț în baruri și ea sau fiu-su stăteau și—l așteptau Bill Bayley nu vrei să vii te rog acasă vâlul de văduvă n-are s-o facă s-arate mai frumoasă dar dacă arăt! mai bine voalul ăsta poate totuși să te orindă grozav ce bărbați nu era și el da era și el la masa de la Glencree și Ben Dollard basul barilton noaptea când a împrumutat fracul

43?

să cînte la strada Holles și cînt s-a strîns și s-a muncit să intre în el și cu rînjelul ăla pe fața lui mare de păpușă ca un poponeț de bebeluș bine bătut chiar c-arăta ca un tîm-pît cu galoșii cred că trebuie să fi fost ceva să-l vezi așa pe scenă să mai dai și cinci șilingi la fotoliu să vezi așa ceva el și cu Simon Dedalus ăsta venea totdeauna pe jumătate tufliș și cînta strofa a doua întîi vechea dragoste-i cea nouă ăsta era unul din cîntecele lui și ce dulce cînta fata pe sub bolta de măcieș și era totdeauna gata să-mi facă curte cînd cîntam Maritana cu el la teatrul particular al lui Freddy Mayer avea o voce delicioasă bogată Phoebe dragostea mea adio iiiubito așa cînta totdeauna nu ca Bartell d'Arcy iiiu-bibito adio sigur avea vocea de la natură nu era de loc artă lucrată te cuprindea toată ca într-o baie caldă O Maritana floare sălbatică cîntam splendid amîndoi deși era puțin cam prea sus pentru registrul meu chiar și transpusă și la vremea aia el era însurat cu May Goulding clar pînă la urmă se pricepea el să zică sau să facă ceva să strice totul acuma e văduv mă întreb ce soi o mai fi și fiu-su zice c-ar fi scriitor și că o să fie profesor universitar de italiană și că să iau lecții de la el ce-o mai fi urmărind și i-a rmai arătat și fotografia mea nici nu m-a prins bine acolo ar fi trebuit să mă fi pozat înfășurată ca într-o draperie asta nu trece niciodată de la modă dar tot arăt tînără și acolo mă mir că nu i-a dat-o chiar cadou și pe mine odată cu ea la urma urmei de ce l-am văzut cînd mergeam cu mașina la gara Knightshridge cu taică-su și maică-sa eu eram în doliu adică acuma 11 ani da trebuie să fi avut 11 ani deși la ce-o fi servit să ținem doliu pentru ceva care nu ne face nouă nici cald nici rece sigur el a insistat să ținem doliu după pisică acum mi-nchipui că e-un bărbat în toată firea atunci era doar un băiețuș nevinovat și ce drăgălaș era așa micuț cu costumul de micul lord și păr buclat ca un prin-țisor pe scenă cînd l-am văzut la Matt Dillon și el m-a plăcut pe mine mi-aduc aminte toți mă plac stai Doamne stai da stai nițel el era în cărți azi dimineată cînd mi-am dat în cărți acolo străin tînăr nici brun nici blond pe care l-ai mai întîlnit și-nainte mă gîndeam că de el spune dar el nu e nici tinerel și nici străin pe urmă eu eram cu fața întoarsă în partea aialaltă ce era a șaptea carte după p.sta zecele de pică asta-i călătorie pe uscat pe urmă era era o

433

scrisoare pe drum de seară și și vorbe alea trei regine și opiul de caro asta-i succes în lume da stai a ieșit totul și de două ori opturi roșii asta haine noi ca să vezi și parcă și visasem ceva da era ceva cu poezie numai să n-aibă părul lung și unsuros să-i **atârne** în ochi sau să i se zburlească ca la pieile roșii de ce-qr fi umblînd așa numai ca să se facă de rîs și ei și poezia lor mie totdeauna mi-a plăcut poezia de cînd eram fetiță întîi credeam că era și el poet ca Byron dar n-avea nici un dram de poezie în el tot eu îl vedeam cu totul altfel decât e mă gîndesc o fi prea tînăr trebuie să cam aibă stai 88 nunta Milly a împlinit 15 ani ieri 89 cit o fi avut el atunci la Dillon 5 sau 6 cam 88 mi-nchipui c-acuma are 20 sau mai mult nu sunt prea bătrînă pentru el dacă el are 23 sau 24 sper că nu-i genul ăla de studenți de universitate încuiți că altfel n-ar sta în bucătăria veche cu el să bea cacao Epps și că sigur se prefăcea că înțelege tot ce-i spune

probabil că i-a spus că a fost la Trinity College e prea tânăr să fie profesor sper să nu fie vreun profesor cum era Goodwin ăla era profesor emerit de mărci ele whisky ăștia toți scriu despre vreo femeie în poeziile lor foarte bine nu cred eu c-o să găsească multe ca mine unde-s suspinele dulci de iubire unde ghitară încet și poezia plutește în văzduh marea albastră și luna străluce nemîngîiat cînd ne întorceam cu vaporul de noapte de la Tariffa farul la capul Europa era așa de expresiv cum cînta tipul ăla la ghitară adică să nu mă mai întorc acolo niciodată numai chipuri neștiute doi ochi strălucitori o fereastră ascunsă în frunze am să-i cînt lui asta ăia-s ochii mei dacă el e poet cu adevărat doi ochi așa de întunecat strălucitori ca steaua iubirii frumoase cuvinte steaua tînără a iubirii ar mai fi o schimbare Dumnezeu știe să ai o persoană inteligentă cu care să poți să stai de vorbă despre tine nu toată vremea să-l ascuți pe el și reclama lui Billy Prescott și reclama pentru Keyes și reclama cu Tom Diavolul și pe urmă dacă li se încurcă lor treburile în afaceri noi trebuie să suferim sunt sigură că e un bărbat foarte distins ce mi-ar place să găsesc și eu unul ca ăsta Doamne nu ca toată banda asta de nespălați și pe urmă el e tînăr tinerii ăia splendizi acolo pe care-i vedeam la plaja la Margate de după stîncă stînd drepti în soare goi ca un zeu sau așa ceva și pe urmă cum se-aruncau în mare de ce nu

434

sînt toți bărbații așa ar mai fi o mîngîiere pentru o femeie cum era statueta aia așa frumoasă pe care a cumpărat-o el puteam să stau să mă uit la ea toată ziua părul buclat și umerii și cu degetul în aer să-l ascuți asta e frumusețea și poezia adevărată de multe ori îmi venea să-l sărut peste tot și pe păsărică aia a lui mititică și frumușică așa că chiar mi-ar place să-l iau în gură dacă nu s-ar uita nimeni parcă-ți cere s-o sugi statueta **așa-i** de curată și albă și se uită la tine cu fața lui de băiețuș și chiar aș și face-o în mai puțin de-un minut chiar dacă mi-ar intra puțin ce e doar ca un terci sau rouă nu-i nici o primejdie și pe urmă -e-așa curat în comparație cu porcii ăștia de bărbați cred că nici nu visează să și-o spele de la un an la altul cei mai mulți dintre ei numai asta e ce le dă mustăți la femei sunt .sigură de tot că are să fie grozav dac-aș putea numai să ajung cu un poet tînăr frumos la vîrsta mea primul lucru mîine dimineată îmi dau iar să văd dacă iese cartea dorinței sau am să-ncerc s-o împerechez pe damă chiar și să văd dacă iese el am să citesc și să studiez tot ce-am să găsesc din ele sau am să și învăț ceva pe dinafară dac-aș ști cine-i place ca să nu mă creadă o proastă dacă el crede că toate femeile-s la fel și pe urmă eu pot să-l învăț lucrurile ale-lalte am să-l fac să simtă cu tot trupul pînă cînd aproape o leșina sub mine acolo pe urmă are să scrie despre mine iubită și amantă și chiar și în public cu fotografiile noastre amîndouă în toate ziarele cînd ajunge celebru O dar atunci ce am să fac cu el nu cu el așa nu mai merge n-are maniere și nici rafinement nici nimic să-mi dea așa cu palma peste fund pentru că nu i-am spus Hugh ignorantul care nu deosebește poezia de o varză așa-ți trebuie dacă nu-i ții la locul lor să-și scoată pantofii și pantalonii acolo pe scaun în fața mea nerușinat fără măcar să-mi ceară voie și stătea acolo așa vulgar de tot numai cu jumătatea aia de cămașă pe care o poartă ei să fie admirat ca un preot sau un măcelar sau ipocriții aia bătrîni de pe vremea lui iuliu cesar sigur are dreptate în felul lui să-și treacă timpul în joacă așa sigur tot așa de bine ai putea să te culci cu un cu ce cu un leu Doamne sunt sigură că s-ar descurca mai bine în -ce-l privește un leu bătrîn O mda mi-nchipui că din cauză că erau așa durdulii și ispititori în cămășuța mea aia scurtă n-a mai putut să reziste mă excită și pe mine uneori ce

435

bine de bărbați cîta plăcere pot ei să scoată din trupul femeilor noi suntem așa de rotunjoare și albe numai pentru ei totdeauna și eu am vrut să fi fost bărbat să mai schimb doar așa să-ncerc cu chestia aia a lor care ți se umflă deodată așa tare și în același timp așa moale cînd pui mina pe ea nenea John are o chestie lungă i-am auzit pe golanii ăia de la colț cînd dădeam colțul la pasajul Mar-rowbone tanti Mary are .o chestie păroasă pentru că se făcuse întuneric și știau că trece o fată nici n-am roșit de ce să fi roșit chiar e doar ceva natural și el își bagă

chestia aia lungă în aia păroasă a lui tanti Mary etcetera și toate astea înseamnă doar că pui minerul la o mătură cu coadă ăștia sunt bărbații vezi ei pot să aleagă după pofta inimii o femeie măritată sau o văduvi oară mai șireată sau o fată fiecare cu gustul lui cum sunt casele alea din spatele străzii irlandeze nu-i așa dar noi trebuie să fim mereu în lanțuri numai că pe mine n-au să mă pună-n lanțuri nici o frică cînd mi-oi da eu drumul știu eu ce știu de gelozia bărbaților ăștia prostănaci de ce n-am putea să rămînem prieteni ■cu tofcie astea în loc să ne certăm bărbatu-su a descoperit ce fac ei amîndoi foarte bine e ceva natural și dacă-a descoperit poate să facă ca și cum n-ar fi fost oricum e corona do orice ar face și pa urmă ajunge la extrema ailaltă nebunească cum e în Tiranele frumoase cu nevasta de acolo sigur bărbatul nu se gîndește niciodată nici la soț nici la nevastă pe femei, o vrea doar și o are la ce altceva ni s-ar mai fi dat și dorințele și poftele astea aș vrea și eu să știu n-am ce-i face dacă-s încă tînără nu-i așa de mirare că n-am ajtins o zgripturoaică bătrînă și cu riduri înainte de vreme după ce-am trăit cu el atîta vreme un om așa rece niciodată nu mai ia și el în brațe decît uneori prin somn și atunci pe la capătul celălalt și nici nu știe mi-nchi-pui pe cine strînge-n brațe orice bărbat care sărută fundul unei femei nu mai dau doi bani pe el după asta poate să pupe orice lucru oricît de nenatural atunci cînd nu mai avem nici măcar un atom de vreun fel de expresie în noi înseamnă că suntem toți la fel o apă și-un pămînt două bucăți de slănină decît s-ajung eu să fac așa la un bărbat pful brute murdare numai și gîndul e deajuns îți sărut piciorușele de la matala seniorita aici tot e ceva n-a sărutat el ușa noastră de la intrare da a sărutat-o ce nebun nimeni

C86

nu-i înțelege ideile astea ale lui trăznite decît mine e adevărat sigur o femeie are nevoie să fie sărutată de 20 de ori pe zi aproape să arate tînără mereu nu importă de cine cîtă vreme e iubită sau iubești pe cineva dacă bărbatul pe care-l iubești nu-i aici de față uneori Doamne Dumnezeule nu mă gîndeam să nu ies pe acolo pe chei în vreo seară mai întunecoasă să nu mă cunoască nimeni și să agăț un marinar tocmai sosit de pe mare care să fie dorit după așa ceva și să nu-i pese nici atîtica a cui sunt numai s-o facem repede printr-un gang pe undeva sau vreunul din ȋiganii ăia mai sălbatici lătoși la Rathfarnham care se puseseră cu corturile lîngă spălătoria Blomfield să încerce să fure din lucrurile noastre dae-or putea mi le-am trimis și eu de cîteva ori c-am văzut că se cheamă spălătorie modei și-mi tot trimiteau înapoi niște ciorapi vechi ai cine știe cărei băbătii ăla cu fața de bandit cu ochii frumoși care cojea o nuia să m-^atace pe întuneric și să mă călărească pe lîngă vreun zid fără să scoată o vorbă sau vreun asasin oricine ce altceva fac și ăștia domnii de lumea bună cu jobene ăla decoratul care stă undeva pe aici și care ieșea tocmai dintr-un gang la pasajul Hardwick în seara cînd ne-a oferit el masa cu pește din cauză că cîștigase pariul la meciul de box sigur că pentru mine ni l-a oferit l-am cunoscut, după ghetre și după cum mergea și cînd mi-am întors capul nițel mai tîrziu așa să văd ieșea și o femeie tot de acolo vreo prostituată împutită pe urmă el se duce acasă la nevastă-sa după asta decît că cred că jumătate din marinarii ăștia sunt putrezi de boală Ho mișcă-ți hoitul ăsta mare de aici pentru numele lui Dumnezeu auzi-l cum face vîntul care poartă spre tine ale mele suspine mda poate că doarme și suspină marele Iluzionist Don Poldo de la Flora dac-ar ști el ce mi-a ieșit în cărți azi dimineață ar avea de ce suspina din cauza unui bărbat brun într-o oarecare încurcătură între 2 și șapte chiar și în închisoare pentru Dumnezeu știe ee-o fi făcut eu nu știu și se-așteaptă să mă tîrăsc prin bucătărie să-i prepar luminăției sale (micul dejun în timp domnia sa stă-n pat înfolfolit bine ca o mumie nu-i așa chiar m-ai mai văzut pînă acuma cum dau fuga chiar c-aș vrea să mă văd și eu așa dă-le numai puțină atenție și te tratează numaidecît ca pe o otreapă nu-mi pasă de ce-o zice oricine ar fi mult mai bine ca lumea să.

437

fie condusă de femeile care sînt în ea nu le-ai vedea pe femei să se-apuce să se omoare între ele și să se măcelărească cînd ai mai văzut vreo femeie să se bălăbănească pe picioare de beție

cum fac ei sau să joace ultimul ban pe care-l au și să-l piardă pe cai de curse da pentru că o femeie orice ar face știe când să se oprească sigur ei nici n-ar fi apărut pe lume dacă n-am fi fost noi ei habar n-au ce înseamnă să fii femeie și mamă cum ar putea unde ar fi ei cu toții dacă n-ar fi avut o mamă să aibă **grijă** de ei ceea ce eu n-am avut niciodată de-asta mi-nchipui că umblă el bezmetic acum noaptea și-și lasă cărțile și învățătura și nu stă la el acasă din cauză că-i totdeauna scandal în casa aia cred și eu de mare nenorocire că ăia care au un băiat reușit ca ăsta nu sunt satisfăcuți și eu n-am niciunul n-a fost el în stare să facă băiat n-a fost vina mea amîndoi am terminat atunci odată când mă uitam la cîinii ăia doi cum s? suie pe ea pe la spate în mijlocul străzii pustii asta mi-a frînt inima de **tot** cred n-ar fi trebuit să-l îngrop în jache-țica aia de lină pe care am împletit-o plmîgînd atunci mai bine să i-o fi dat la un copil sărac dar știam bine că n-o să mai avem niciodată altul a fost prima noastră moarte n-am mai fost niciodată aceiași oameni de atunci O n-are rost să-mi mai fac acuma gînduri negre cu asta mă întreb de ce n-a stat în noaptea asta să doarmă aici am simțit eu toată vremea că a adus pe cineva străin în loc să bată ulițele prin oraș să se întîlnească cu cine știe ce pasăre de noapte și hoți maică-si săraca nu i-ar place de loc dac-ar trăi se nenorocește pe toată viața poate dar vezi e o oră plăcută acuma așa tăcută îmi plăcea să mă întorc acuma acasă după bal aerul nopții ei au prieteni au cu cine schimba o vorbă noi n-avem sau unul care vrea ce n-are să capete sau vreo femeie gata să bage cuțitul în tine nu pot să le văd pe femeile care fac asta nu-i de mirare că ei se poartă cu noi așa suntem toate niște cățele cred că sunt toate necazurile astea pe care le avem de astea suntem așa ținnoase eu nu sunt așa ar fi putut foarte bine să doarmă aici pe canapea în camera ailaltă cred că din cauză că e timid ca un băiețuș pentru că-i așa tînăr deabia 20 de ani și cu mine în camera de alături m-ar fi auzit pe oală mda mare pagubă Dedalus nu știu o fi ca numele alea din Gibraltar Delapaz D^lagracia aveau nume ale dracului de nostime

433

acolo părintele Vial plana de Santa Măria care mi-a dat rozariile Rosales y O'Reilly de pe Caile las Siete Revueltas și Pisimbo și Madam Opisso pe strala Governor O ce nume m-aș duce și m-aș îneca în primul rîu care mi-ar ieși în cale cu un nume ca al ei O Doamna și toate străduțele alea Paradise ramp și Bedlam ramp și Rodgers ramp și Crut-chetts ramp și scările Rîpei Dracului nu-i nici o mirare atunci că am ajuns și eu așa un fel de zăpăcită știu că sunt nițel într-o parte dar Doamne nu mă simt nici cu o zi mai bătrînă decît eram atunci mă întreb dacă mai sunt în stare să-mi sucesc limba puțin pe spaniolește como esta usted muy bien gracias y usted vezi n-am uitat chiar de tot credeam c-am uitat-o decît gramatica substantivul este numele a orice e persoană loc sau lucru păcat că n-am încercat să citesc romanul ăla pe care zgîrcita aia de madam Ru-bio mi l-a împrumutat de Valera cu semnele de întrebare în ea puse pe dos și în amîndouă felurile întotdeauna am știut că pînă la urmă scăpăm de acolo eu pot să-i spun pe spaniolește și el să-mi spună pe italiană atunci are să vadă că nu sunt chiar așa de ignorantă ce păcat că n-a rămas sunt sigură că săracul de el era obosit mort și ar fi avut mare nevoie de un somn bun i-aș fi adus eu micul dejun la pat cu pîinea prăjită o bucată uite așa lungă dacă n-o fac pe virful cuțitului că poartă ghinion sau dacă ar fi trecut femeia cu măcriș și ceva bun și gustos mai sunt măslina în bucătărie poate îi plac eu nu puteam să le văd în ochi în Abrines aș fi făcut eu pe criada camera acuma arată foarte bine de cînd am schimbat-o am aranjat-o invers vezi îmi spunea mie ceva toată vremea să mă prezint singură el nu m-a văzut în viața lui nostim de tot ar fi fost eu sunt nevasta lui sau ziceam că am fi în Spania și el pe jumătate adormit și încă habar n-avînd unde e dos huevos estrallados señor Doamne ce lucruri trăsnete-mi mai trec prin cap uneori ce nostim ar fi să zicem c-ar sta aici cu noi de ce nu e, camera de sus goală și patul lui Milly din camera din spate ar putea să scrie și să învețe la masă aici pentru cită mîzgăleală are el nevoie și dacă-i place să citească în pat dimineața ca mie dacă el tot pregătește micul dejun pentru o persoană poate foarte bine s-o facă pentru două doar nu-și închipuie c-o, să iau chiriași la întîmplare de pe stradă să-i fac lui

plăcere dacă a închiriat o casă ca  
439

un gesabo ca un han ca asta mi-ar place să am și eu o discuție lungă cu o ființă inteligentă educată mi-aș cumpăra niște papuci frumoși roșii cum vindeau turcii ăia cu fes sau galbeni și un capot de dimineată frumos semitrans-parent de care am atîta nevoie sau o jachetă de interior ca florile de piersic ca aia de demult la Walpole numai 8 șilingi și șase pence sau 18 șilingi și șase să-i mai dau o șansă una singură am să mă scol devreme dimineța tot m-am săturat pînă-n gît de vechitura asta de pat al lui Co-hen în orice caz aș putea chiar să mă duc pînă la hale să mă uit la legume și varză și cartofi și morcovi și tot felul de fructe grozave care tocmai atunci vin frumoase și proaspete cine știe cine ar putea să fie primul bărbat care să-m. iasă în cale acolo cu toți.ies la vînătoare după asta devreme dimineța așa spunea Mamy Dillon și și noaptea ăsta era.mersul ei la biserică la liturghie mi-ar place acuma

0 pară mare zemoasă să ți.se.topească în .gură ca atunci cînd mi-era poftă cînd pe urmă am să-i fac ouăle și ceaiul în ceașca aia mare cu mustăți pe care i-a dat-o ea ca să-i făcătura mai mare mi-nchipui i-ar place și crema mea aia bună știu cum.să fac am să mă învîrtesc veselă dar nu prea multfredonînd cîte-o măsură cînd și cînd mi fa pietă Masetto pe urmă am să încep să mă îmbrac ca pentru ieșit în oraș presto non son piu forte am să-mi pun cămășuța cea mai bună și chiloțeei să-l las să se uite bine așa ca să

1 se scoale mititica aia a lui și-am să-l și anunț dacă asta vrea să afle că.nevasta lui e servită da și-ncă al dracului de bine servită umplută pînă aproape sus la gît nu de dumnealui de cinci sau șase ori la rînd uite și urma spermei lui aici pe cearceaful curat n-am să-mi dau osteneala nici măcar s-o scot la spălat așa că asta ar trebui să-l convingă dacă nu mă crezi pune mîna pe burta mea să simți decît dacă n-am să-l fac chiar să se scoale și să mi-o bage în mine am de gînd să-i spun totul tot și să-l pun s-o facă în fața mea așa-i trebuie e numai vina lui dacă sunt o femeie adulteră cum striga nenorocitul ăla de la galerie O ce de mai vorbe despre asta dacă asta ar fi tot răul pe care l-am făcut în valea asta a plîngerii Dumnezeu știe că nu-i prea mult n-o face toată lumea adică numai că ei se-ascund mi-nchipui că pentru asta sunt făcute femeile sau nu ne-ar

440

fi făcut El în felul ăsta cum ne-a făcut să-i atragem așa pe bărbați pe urmă dacă vrea să mă sărute în fund am să-mi desfăc pantalonașii și am să i-l scot bine drept în față în mărime naturală poate să-și întindă limba șapte mile în sus în gaura mea dacă tot e-acolo în partea mea întunecată pe urmă am să-i spun că vreau 1 liră sau poate 30 de șilingi am să-i spun că vreau să-mi cumpăr desuuri pe urmă dacă mi-i dă bine dacă nu păcat eu nu vreau să-l storc de tot ca alte femei aș fi putut de multe ori să-mi scriu singură un cec frumos și să-l semnez cu numele lui pentru vreo două lire de cîteva ori a uitat să-l încuie pe urmă însemna că n-o să-i mai cheltuiască el l-aș lăsa să mi-o facă pe la spate cu condiția să nu-mi murdărească pantalonașii buni Mda presupun că atunci n-aș avea ce face am să fac pe indiferenta una sau două întrebări știu eu după cum răspunde cînd e așa nu se poate ascunde de loc îl cunosc eu și pe față și pe dos am să-mi strîng bine fundul și-am să las cîteva vorbe mai porcoase mirositoare sau să-mi lingă treaba mare sau prima chestie mai nebunească care să-mi treacă prin cap și pe urmă am s-aduc vorba despre da O așteaptă nițel acuma vine și rîndul meu că mă bucuram să fiu cît mai bine dispusă și prietenoasă O uite că uitasem chestia asta nenorocită care mi-a venit pîf ui nici nu știi să rîzi sau să plîngi suntem o amestecătură ca o marmeladă de prune și mere nu are să trebuiască să-mi pun tot lucrurile vechi cu atît mai bine are să fie și mai la obiect nici n~are să mai știe dacă el a făcut-o sau nu acolo e destul de bună pentru tine orice vechitură pe urmă am să-mi șterg bine de pe mine ca pe o treabă de nimica omisiunea aia a lui pe urmă plec în oraș îl las cu ochii-n tavan unde s-o fi dus acum să-l fac să mă dorească să-mi simtă lipsa asta-i singura tactică un sfert după ce oră groaznică mi-nchipui că acuma în China tocmai se scoală își pieptănă cozile pentru ziua care urmează cu-rînd-curînd se-apucă și călugărițele să sune angelusul ele r.-au pe nimeni să li se întoarcă acasă noaptea să le strice somnul decît vreun preot doi pentru slujba de noapte deșteptătorul de alături la primul eîntat auzi-l cum sună de-și zbu-eiumă tot ceasul să văd dacă pot să ațipesc 1 2 3 4 5 ce fel de flori or mai fi și astea pe care le-au inventat ca ste-

441

lele tapetul din strada Lombard era mult mai drăguț șorțul pe care mi l-a dat el era cam în genul ăsta așa ceva numai că numai că l-am pus doar de două ori să mai cobor lampa asta și să mai încerc odată ca să pot să mă scol devreme am să mă duc la Lambe acolo lîngă Findlaters

să-i pun să ne trimită niște flori să mai pun prin casă pentru cazul că-l aduce mâine astăzi vreau să spun nu nu vinerea e zi nefastă **întâi** trebuie să mai fac puțină curățenie pe aici s-a pus praful gros parcă prin somn pe urmă putem să facem muzică să fumăm pot să-l acompaniez întâi să curăț clapele pianului cu lapte ce să-mi pun eu să-mi pun un trandafir alb sau prăjiturilele alea mititele de la Lipton îmi place cum miroase o prăvălie mare de lux la 7 pence și jumătate măsura sau celelalte cu vișine înăuntru și zahărul roz cu 11 pence sigur și o floare frumoasă să pun la mijloc pe masă asta o găsesc mai ieftină ia stai unde le-am văzut nu de mult îmi plac așa mult florile ce n-aș da să le avem în toată casa să-notăm prin ele Doamne Dumnezeule nimic nu-i mai frumos ca natura munții sălbatici pe urmă marea și valurile rostogolindu-se pe urmă așa frumos la țară cu câmpurile de secară și grâu și tot felul de lucruri și toate turmele bogate care mișună pe acolo ți-ar unge inima să vezi râuri și lacuri și flori de tot felul de forme și mirosuri și culori răsărind chiar și de prin șanțuri primeroze și violete naturale asta pentru ei e ca și cum ai zice că nu există Dumnezeu nu mai pot eu de toată învățătura lor de ce nu se apucă ei să creeze ceva mereu l-am întrebat și pe el ateistii sau cum și-or mai fi zicând mai întâi să se-apuce să-și spele jegul de pe ei pe urmă încep să urle după preot când sunt pe moarte și de ce de ce pentru că le e frică de iad din cauză că n-au conștiința curată ha da îi știu eu bine cine a fost prima persoană în univers înainte de a fi fost cineva care le-a făcut pe toate cine aha asta ei n-o mai știu nici eu nu știu așa că vezi la fel de bine ar putea să-ncerce să oprească soarele să mai răsară mâine soarele pentru tine strălucește mi-a spus el în ziua când eram întinși printre rododendroni pe landa de la Howth cu costumul lui de tweed verde și pălăria de paie în ziua când l-am convins să mă ceară da întâi i-am dat bucățica de prăjitură cu susan pe care o aveam eu în gură și era un an bisect ca acuma da

442

acum 16 ani Doamne Dumnezeule după sărutul ăla lung aproape-mi pierdusem respirația da zicea el eu eram ca o floare de munte da cu toții suntem niște flori trupul femeii da asta a fost singurul lucru adevărat pe care l-a spus el în viața lui și soarele pentru tine strălucește astăzi da de asta mi-a plăcut el pentru că am văzut că el înțelegea sau simțea ce înseamnă să fii femeie și am știut că am să pot totdeauna să-l joc cum vreau și i-am dat toată plăcerea pe care m-am priceput să i-o dau l-am condus eu pînă când m-a rugat să spun da și eu n-am vrut să răspund la început mă uitam numai departe peste mare și cer mă **gîndeam** la atît de multe lucruri pe care nu le știa el Mulvey și domnul Stanhope și Hester și tata și bătrînul căpitan Groves și marinarii jucîndu-se de-a toate păsările zboară **și-ți** spun eu și-apleacă-te și spală vasele cum spuneau ei pe debarcader și sentinela din fața casei guvernatorului cu chestia aia jur împrejurul căștii lui albe săracul de el pe jumătate codnindu-se acolo și fetele spanioloaice care rîdeau sub șalurile lor și pieptenii lor înalți și licitațiile dimineața grecii și ovreii și arabii și dracu' mai știe cine încă din toate colțurile Europei și strada Duceului și piața de păsări toate cîrîind în față la Larby Sharon și măgărușii săracii alune-cînd pe jumătate adormiți și tipii ăia pe care nici nu-i distingeai bine în mantiile lor diformi în umbra treptelor și roțile mari de la căruțele cu boi și castelul vechi de mii de ani da și maurii ăia așa frumoși numai în alb și cu turbane ca niște regi care te invitau să ieși loc în prăvăliile lor mititele și Ronda cu ferestrele vechi de la posadas ochi furiși fereastră ascunsă sub grilaj și iubitul ei să sărute bara de ilar și vinăriile deschise pe furiș noaptea și castanietele și noaptea când am scăpat corabia la Algeciras garda de noapte cu pasul încet cu lampa lui și O torentul acela îngrozitor adine și repede O și marea marea purpurie uneori ca focul și amurgurile încărcate de splendoare și smochinii în grădinile Alamedei da și toate străduțele alea sucite și casele roze și albastre și galbene și grădinile de trandafiri și iasomia și mușcatele și cactușii și Gibraltarul ca o fată unde eu eram Floarea de munte da cînd mi-am pus trandafirul în păr cum făceau fetele din Andaluzia sau să-mi pun unul roșu da și cum m-a sărutat el sub zidul maur și

443

m-am gîndit bine la fel de bine el ca altul și atunci i-am cerut din ochi să mă întrebe iar da și



atunci el m-a întrebat dacă vreau da să spun da floarea mea de munte și întâi mi-am petrecut brațele pe după umerii lui da și l-am tras în jos spre mine să-mi simtă **sinii** numai parfum da și-i bătea inimă nebunește și da i-am spus da vreau. Da.

*Triest—Zur'ch—Paris, 1914—1921*

# 1

1 Episodul al 13-lea — *Nausicaa* — reproduce întâlnirea lui Ulise pe țărmul insulei Feacilor cu frumoasa cu acest nume — aici reprezentată de ceea ce literatura de mai târziu ar fi numit o *nirn-fetă*, tînăra Gerty MacDowell, o fată de condiție modestă, ieșită la o plimbare pe malul mării la ceasul de înserare în tovărășia unor prietene și a frătorilor acestora, și care, mai mult deliberat decît inconștient, cochetează cu Leopold Bloom, oprit și el cîteva momente pe nisipurile plajei. Gerty ar reprezenta tipul sentimental — și frivol — gîndind, simțind, trăind după clișeele unei literaturi îndoielnice (dealtfel, chiar numele personajului în roman este copiat după cel al eroinei unui roman sentimental de circulație la începutul secolului în lumea anglo-saxonă ; și întregul episod este sens într-un stil voit lacrimogen, încărcat de clișee și efecte „literare” proprii romanelor de acest fel). Idila, nu chiar foarte romantică, despre care, mai ales din punctul de vedere al tinereții, ar fi vorba aici, este de fapt în economia romanului un comentariu — mai violent decît în alte capitole — în același sens al demitizării și dezeroizării care prezidează întregul roman. (De altminteri, episodul a fost violent atacat la vremea apariției, și în mare măsură el a determinat interzicerea romanului timp de cîteva ani în Anglia și în Statele Unite.)

2 Boii *soarelui*, episodul al 14-lea, este una din cele mai impresionante demonstrații de virtuozitate stilistică din literatura modernă. Referirea homerică este la popasul lui Ulise pe insula zeului soare Helios (Trinacria — actuala Sicilie) unde, împotriva poruncii lui Ulise, tovarășii săi sacrifică și mănîncă unele din vitele sacre ale zeului, săvîrșind astfel un păcat împotriva fecundității. (Tot astfel cum personajele secundare, care însoțesc peregrinările odiseice ale lui Bloom în cursul romanului, aflate aici pe un asemenea tărîm al fertilității, la maternitatea dublineză de pe strada Holles, păcătuiesc împotriva principiului sacru al nașterii petre-cîndu-și timpul în băutură și „vorbe deșarte” în vreme ce o femeie naște în chinuri în preajma lor.) Joyce a scris acest episod într-o succesiune de stiluri urmărind însăși evoluția limbii lite-

445  
rare, de la texte arhaice, trecînd prin fraza întortocheată a cronicilor latinești transpuse, fără preocupări aparent stilistice, și apoi, în succesiunea diferitelor etape ale cristalizării limbii (în engleză caracterizate prin diferite stiluri ale unor scriitori clasici, roma i-tici, moderni) și pînă la slangul contemporan. Versiunea românească a încercat să urmărească această succesiune, în mod fatal mai concentrată în desfășurarea cronologică, dar poate la fel de bogată în nuanțe, după primele pagini, în care transpunerea stilului de cronici străine nu reprezintă propriu-zis un stil al limbii naționale, de la cronicari, trecînd prin primele texte literare clasice, în evoluția limbii și pînă la violențele verbale ale limbajelor colocviale și, în măsura posibilului, argotice. (Joyce declara că a recurs la o asemenea succesiune pentru a sugera evoluția fătului în pîntecele matern și pînă la naștere.)

Primele rînduri ale textului, de exemplu, reproduc succesiunea de trei formule rituale calchiate după așa-numitul imn arva-lic (adică al preoților arvali ai Romei antice, a căror funcție era conducerea ceremoniilor publice în onoarea zeiței belșugului și fertilității. „Fiecare din versurile imnului se repeta de cîte trei ori, iar *Triumful* final de șase ori” (Gifford și Seidman). În versiunea lui Joyce, primele rînduri s-ar traduce după cum urmează : *Deshil*, în irlandeză, înseamnă „să ne întoarcem către dreapta, să ne întoarcem către soare” ; *Holles* este denumirea străzii pe care se află maternitatea unde se petrece acțiunea episodului ; *Eamus*, în latină, — „să mergem”. Urmează invocația către zeul soare, sursă a fecundității, *Horhorn* îl sugerează pe doctorul Horne, directorul instituției și în același timp reprezintă o aluzie la vitele sacre ale soarelui (*horn* — coarne). *Hopșasa* etc — este (de asemenea după comentatorii citați mai sus) — „strigătul cu care moașa celebrează nașterea unui băiat atunci cînd îi saltă pentru a-i activa respirația”.

3 Episodul al 15-lea, *Circe*, reprezintă într-un alt sens "o demonstrație comparabilă de virtuozitate cu cea din capitolul precedent. Așa cum Ulise, pe insula Circei, este ținta ispitelor și farmecelor vrăjitoarei, care-i și preschimbă pe unii dintre însoțitorii săi în porci (simbol al capitulării în fața tentațiilor trupesti), Bloom și Stephen Dedalus sînt obiectele ispitelor în „cartierul de noapte” dublinez, mai exact într-unui din bordelurile locale. Tehnica este cea a *halucinației* (scriitorul însuși declarînd

446

că s-a inspirat din episoade comparabile din *Ispitirea sfințului Anton* de Flaubert, dintr-o carte cu oarecare succes (de scandal) în epocă, *Venus în blănuri*, de Leopold von Sacher-Masoch („inventatorul” masochismului ca perversiune sexuală), din episodul *Noaptea Valpurgiei* din *Faust-ul* lui Goethe și mai ales din *Psychopatia Sexualis* de psihologul și „expertul” în asemenea chestiuni Kraft-Ebing. Transformările rapide ale statutului și înfățișării personajelor, schimbarea abruptă a locului acțiunii, violențele de limbaj — și de situații — ar încerca să sugereze ameteala (și oboseala) personajelor, care au trecut prin libațiuni repetate în cursul vizitei la

maternitate (și după aceea la un bar apropiat) precum și obsesiile lor, mai mult sau mai puțin freudiste, atît în atmosfera specifică a locului unde se află cît și în rememorarea, mai mult sau mai puțin coerentă, a unor împrejurări de mai devreme din cursul zilei. •

4 Cu episodul 16, *Eumeu* (acesta fiind numele bătrîmului porcar al lui Ulise care-l primește, fără a-l recunoaște, însă cu ospitalitate și omenie, la reîntoarcerea sa în Ithaca) începe cea de a treia secțiune a romanului, *întoarcerea*. După ce drumurile li s-au încrucișat de cîteva ori în cursul zilei, și după ce s-au întîlnit, fără a comunica mai susținut în cele două episoade precedente, Bloom și Stephan Dedalus își încep împreună, rămași numai ei singuri, călătoria spre casă. Cum se spune într-un comentariu, amintindu-se de episoadele corespunzătoare din Odiseea, unde odată cu Ulise însuși, se reîntoarce în Ithaca și Telemac, pornit mai devreme în căutarea sa, „Reuniți, tatăl și fiul își plănuiesc întoarcerea spre casă”. În episodul actual din roman, ei fac un popas la „Adăpostul vizitiului”, o tavernă „populară” deschisă la ceasul tîrziu de noapte cînd se desfășoară acțiunea, unde atmosfera, discuțiile, gîndurile diferitelor personaje, sînt legate în mod corespunzător, de rătăcirea — la propriu și la figurat — pe mare.

5 După ce episodul precedent evoluase prin tehnica narai, iunii tradiționale (cu inserțiuni ironice, în maniera, să spunem, romanului clasic) actualul episod, penultimul, intitulat *Ithaca*, povestind ultima parte a drumului de întoarcere și clipele „de comuniune” petrecute acasă la Bloom, este expus la modul *catihetic*, prin întrebări, în aparență impersonale, — și cît mai precise, ști-

ințifice, cu putință — și răspunsuri, urmărind, cu seriozitate pedantă, o similară precizie, țiupă unele comentarii, înțelesul cărții — afirmarea posibilității de comunicare, de comuniune (fie că o interpretăm ca avînd loc între două ființe omenești pur și simplu, fie că îi atribuim sensurile mai adînci ale reuniunii între principiul patern și cel filial pe care le-ar reprezenta cele două personaje centrale) se produce aici, acasă la Bloom, și celebrarea acestei conjuncții sufletești s-ar înfăptui, la modul ironic, caracteristic viziunii joyciene, prin consumarea împreună a unei cești de cacao, sugerîndu-se și acompaniamentul unor cîntece sau imnuri rituale corespunzînd formațiilor respective ale celor doi participanți. Ultimele pagini ale capitolului, cînd Bloom, rămas singur, se reintegrează patului conjugal, reproduc în fraze tot mai relaxate alunecarea treptată în somn a personajului care și-a încheiat ziua.

6 Ultimul episod, *Penelopa*, reprezintă în monologul interior (preluat de Joyce de la un seriilor francez, devenit prin aceasta celebru, Edouard Dujardin) gîndurile și amintirile confuze, ale doamnei Bloom, care, și ea în felul ei, a avut o zi „plină”. Cruditatea de exprimări a personajului, amoralismul și egotismul său categoric, i-au făcut pe unii comentatori să se întrebe **chică viziunea** scriitorului, care a<sup>1</sup> încredințat finalul cărții sale acestei figuri, nu e, la urma urmelor, de condamnare și mai aspră nu numai a tarelor morale ale contemporanilor săi, ci și chiar de infirmare a posibilităților de recuperare omenească pe care s-ar părea că o susține întreaga carte prin încercările repetate de a stabili o comunicare umană și o valorificare a constantelor omenești. Mai **multă** dreptate au, desigur, cei care văd în monologul final, cu toate **impulsivități** și incoerențele lui superficiale, o **afirmare** a principiului vital însuși, și în figura lui Molly Bloom o întruchipare a forței telurice, Gee, a pămîntului care acceptă și susține viața în toate manifestările ei, bușe și rele și, în fond — căci e evident — că nu în chip întîmplător ulimul cuvînt al acestei lungi și complicate cărți este Ca —, o **afirmare** a acestei vieți așa cum o trăiesc și îi dau semnificație oamenii înșiși.